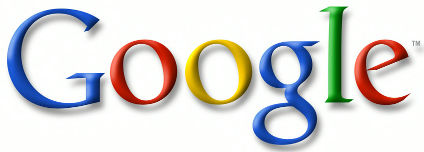
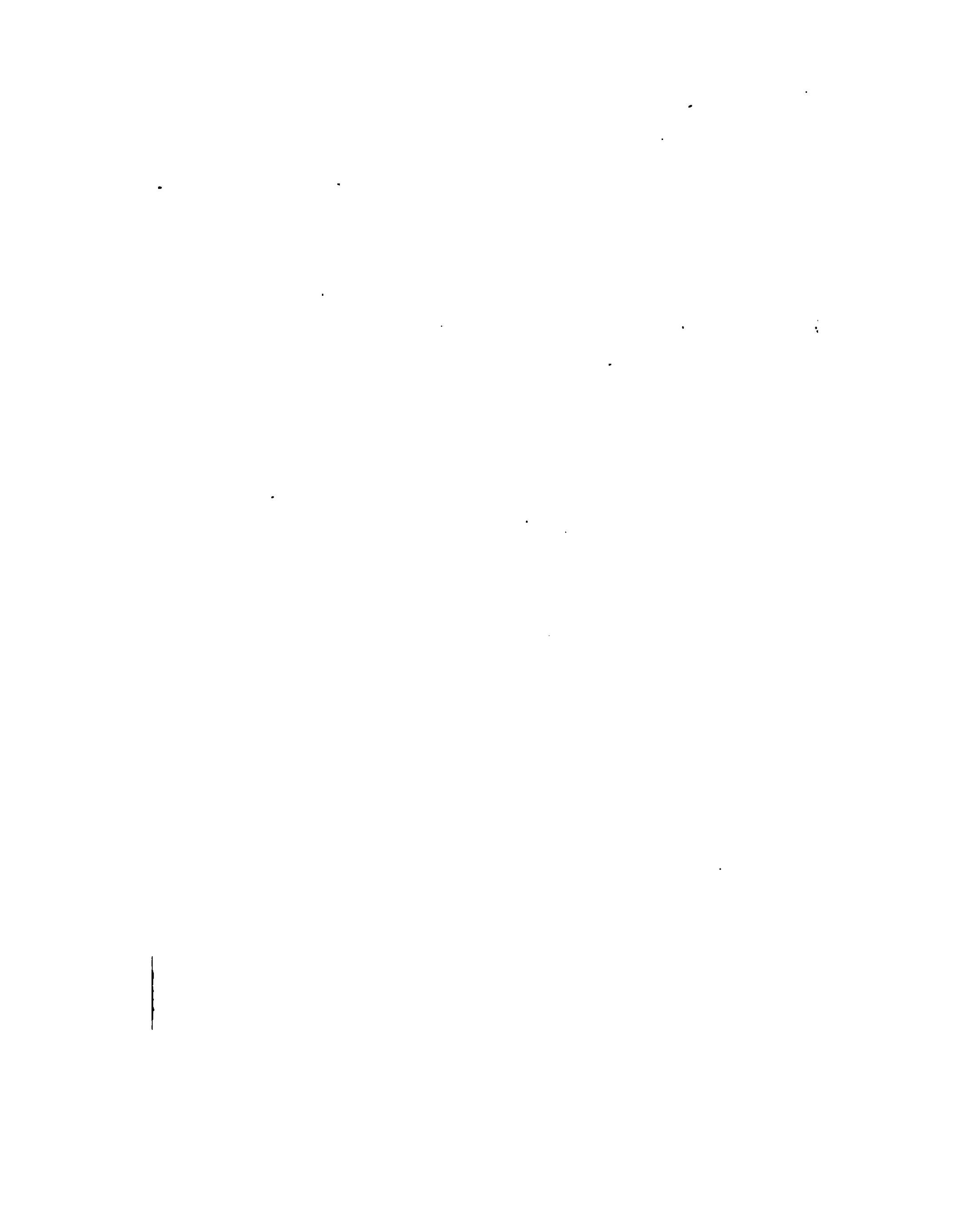

LYSIAE
ORATIONES

AD CODICEM PALATINUM NUNC DENUO COLLATUM

RECENSUIT

CAROLUS SCHEIBE.

ACCEDUNT ORATIONUM DEPERDITARUM FRAGMENTA

EDITIO ALTERA AUCTA ET EMENDATA.

LIPSIAE.
SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLVII.

PRAEFATIO.

Haec Lysiae editio altera quod non solum ab omnibus ceteris quotquot vulgatae sunt editionibus, sed etiam ab ea quam ipse anno 1852 curavi longe distat, factum est maxime diligentissima codicis Palatini sive Heidelbergensis X (88) collatione, quam mea gratia denuo confecit C. L. Kayserus, vir de Lysia insigniter meritus ac mihi, quod grato animo palam profiteor, meisque studiis humanissime favens. Ad huius enim scripturam codicis verba oratoris vel imprimis seu potius unice revocanda esse constat, ex quo Herm. Sauppius vir doctissimus mihique amicissimus id quod Emperius aliique coniectura assequuti erant ad liquidum perduxit in epistola critica ad God. Hermannum (Lipsiae 1841), illum librum manuscriptum ab ipso versatum excussumque fontem esse, ex quo reliqui ad unum omnes deducti sint, Laurentiani vero C, quem praeter ceteros sequendum sibi arbitratus est Imm. Bekkerus, scriptorem fuisse ingeniosum illum quidem et Graecae linguae peritissimum, sed qui tamen suopte iudicio et arbitrio permulta vel immutaverit vel inseruerit. Cuius librarii mutationes etsi multae sunt a Sauppio Baiteroque (quos breviter Turicenses appellare libet) in egregio corpore oratorum Atticorum Turici a. 1838—1850 in lucem emisso remotae, tamen mihi iam tum quum primum edebam Lysiam, haud exiguus numerus locorum, in quibus falsae codicis Laurentiani C opinationes propagatae haeserant, ad auctoritatem archetypi erat revocandus. Ac primum quidem in *collocandis verbis* scriptor istius libri, maiorem scilicet sermonis elegantiam consectans aut, si quid insolentius positum esset, id ad vulgarem ordinis verborum consuetudinem redigere studens saepius discessit ab exemplo suo Heidelbergensi: sequutus est I. Bekkerus, cuius quot et quanta sint quum in alios veterum scriptores tum in oratores Atticos merita non est quod exponam hoc loco, ac ne Turicenses quidem critici sustulerunt huiusmodi correctiones. Singulos locos tunc a me restitutos deinceps enumerabo, ante uncos codicis X scripturam, subinde ordinem verborum eum notans, quem secundum cod. C retinuerunt cum I. Bekkero editores Turicenses. Or. 6. § 7. *αὐτῷ οὐδὲν χαρισαμένοις* ego cum X] *οὐδὲν χαρισαμένοις αὐτῷ* Bekk. et Turr. cum C. Eiusdem or. § 36. *τούτῳ*

χάριν εἰδέναι X] *χάριν εἰδέναι τούτῳ* C (Bk. Turr.). Or. 7. § 41. *ἀθλιώτατος ἂν*] *ἂν ἀθλιώτατος.* — Or. 10. § 25. *ὑπὸ τῶν ἀποβαλόντων ψευδομαρτυριῶν*] *ψευδομαρτυριῶν ὑπὸ τῶν ἀποβαλόντων.* — Or. 12. § 28. *πῶς ὑμᾶς εἰκὸς*] *πῶς εἰκὸς ὑμᾶς.* — Eiusdem or. § 82. *ἀκρίτους ἀπέκτειναν*] *ἀπέκτειναν ἀκρίτους* (*ἀκρίτους* cum Turr. scripsi pro *ἀκρίτως*). — Or. 13. § 39. *αὐτῶν κατεγνώσθη*] *κατεγν. αὐτῶν.* — Or. 14. § 35. *μέγα ἐδύνατο*] *ἐδύνατο μέγα.* — Or. 25. § 10. *ἐγίνετο ὠφέλεια*] *ὠφέλ. ἐγίν.* — Eiusdem or. § 27. *διὰ τοὺς μὲν*] *διὰ μὲν τούς.* — Ibid. *πολλάκις χρῆσθαι*] *χρῆσθαι πολλάκις.* — Eiusdem or. § 29. *ἐν ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν δημοκρατίᾳ*] *ἐν δημοκρ. καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ.* — Nec minus in or. 2. collocationem verborum ante Bekkerum vulgatam et e solo cod. F a Bekk. et Turicensibus immutatam restitui § 6. *καὶ δοῦσαι δίκην τῆς ἀνοίας*] F: *καὶ δίκην τῆς ἀνοίας δοῦσαι.* — § 47. *κινδύνοις ἐπιθέντες*] F: *ἐπιθέντες κινδύνοις.*

Deinde quaecumque verba sunt e cod. C neque sensu postulante nec alia necessitate cogente in orationem a Bekk. et Turic. *invecta*, ea exterminavi archetypo obsequutus. Or. 2. § 1. *κειμένων* X et F (cfr. § 20. 60. 64. 75. 76.)] Bekk. et Turr. e ceteris: *κειμένων ἀνδρῶν.* — Eiusdem orat. § 42. *τῶν ἄλλων*] *τῶν ἄλλων ἁπάντων.* — Eiusd. or. § 77. *ὄντες*] *ἅπαξ ὄντες.* — Eiusd. or. § 78. *ἄξιον*] *ἄξιον ἦν.* — In or. 3. § 31. *ὡς ἐγὼ* cum omnibus codd. ne C quidem excepto scripsi pro *ὡς ἄρ᾽ ἐγώ*, quod unde natum sit nescio. — Or. 13. § 82. *καὶ ἔρριψεν*] *καὶ εἰ ἔρριψεν.* — Or. 14. § 4. *ὅπῃ εἰς τὸν λοιπὸν*] *ὅπῃ καὶ εἰς τὸν λοιπόν.* — Or. 19. § 49. *καὶ τῶν νεωστὶ ἐν δόξῃ*] *καὶ τῶν νεωστὶ παρὰ τὸ εἰκὸς ἐν δόξῃ.* — De verbis or. 24. § 10. dicetur suo loco. — Or. 25. § 27. *τοὺς μὲν*] *ὥστε τοὺς μὲν* (cf. Saupp. epist. crit. p. 23.).

Tum Lysiae reddidi quae a scriptore codicis C temere *immutata* sunt. Or. 11. § 3. *ἐάν τις εἴπῃ* scripsi secundum X coll. or. 10. § 6. pro *ἐάν τις φῇ*, quod C habet probaveruntque Bekk. et Turr. — Or. 13. § 36. *ἐγίγνετο* X] *ἐγένετο* C (Bk. Turr.). — Eiusdem or. § 59. *ψηφίζεσθαι*] *ψηφίσασθαι.* — § 78. *συλλάβοιεν*] *λάβοιεν.* — § 93. *ἐπεὶ ἐν*] *ἐπειδὴ ἐν.* — Or. 20. § 25. *ἀπελειπόμην*] *ἀπελιπόμην.* — Or. 21. § 3. *εἰσφορὰν*] *εἰσφορὰς* (illud per attractionem). — Eiusd. or. § 10. *ἐγίγνετο*] *ἐγένετο.* — Or. 26. § 5. *γενομένων*] *γεγενημένων.* — Or. 31. § 6. *καὶ γὰρ οἳ*] *ὅσοι δὲ*, quamvis id speciosum. Ceterum v. infra annot. ad or. 24. § 8. or. 25. § 16. or. 26. § 6. 13. 19. cett. — Praeterea redii ad librorum *omnium* scripturam or. 2. § 19., ubi *ὁρίσαι* scripsi (*ὁρίσ*αι X syllaba erasa, secundum lectionem Kayserianam) pro *ὁρίσασθαι*, quod quamvis non infitier melius se habere, tamen illud propterea non reiiciendum esse loci docent Platonici a Tayloro allati. — Or. 3. § 44. *ὑπὲρ τῆς πατρίδος* revocavi pro *περὶ τῆς πατρίδος*. V. Schaefer. et Frank. ad Dem. Ol. I. § 5. p. 10,

17., nos in Vindiciis Lysiacis p. 13. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 130. 131.*)

Haec igitur in priore editione maxime ad codicis Palatini X fidem correxeram. Sed mihi percensenti universam libri illius a Kaysero viro etiam in minutissimis rebus perspicaci acutoque collati scripturam planum factum est vel sic in lubrico adhuc atque instabili solo locatum fuisse orationis Lysiacae fundamentum. Imm. enim Bekkerus propter opinionem suam de codicis Laurentiani C praestantia praeiudicatam eum qui principem locum obtinet codicem Heidelbergensem desultorie tantum et carptim inspexit et adhibuit: quo factum est ut, qui post illum edidimus Lysiam quum hariolationes fucati istius codicis interpolationesque expellere sincero studio niteremur, nonnunquam e Bekkeri silentio de scriptura optimi libri coniecturam facientes novas excitaremus turbas et nescii insontesque falsa pro veris venditaremus, ut praetermittam inveteratos quosdam de hiatu**), de litteris finalibus aliisque rebus levioribus errores e Stephani Aldique exemplaribus in omnes deinceps editiones derivatos, de quibus ne augurari quidem coniectura quicquam poteramus. Quare ut tandem ex quo fonte Lysiae emendatio haurienda sit luculenter appareat, operae pretium facturus esse mihi visus sum, si integram codicis Palatini scripturam infra in medium attulerim. Quod vero ne manifesta quidem vitia***) silentio premenda existimavi, non timeo ne futurum sit ut in malae sedulitatis reprehensionem incurram: non enim ignorant qui has res callent etiam ex ipsis mendis cognosci codicis naturam. Quodsi ceterorum librorum manu scriptorum propriae quaedam sunt ac prae-

---

*) Subiungam quae quanquam minoris momenti sunt, tamen ne ipsa quidem quantivis, sed ex eo genere ut ab eiusmodi editore, qui non indulgeat eclecticae quam vocitant criticae, negligi non debeant. Or. 8. § 13. ἤδη X] C: ἤδει (Bk. Turr.). — Or. 13. § 59. νῦν δὲ X] C: νυνὶ δὲ (Bk. Turr.). — Or. 19. § 48. πάνυ πολλὰ restitui e cod. X] C: πάμπολλα (Bk. Turr.). — Eiusd. or. § 56. ἕνεκεν X] C: ἕνεκα (Bk. Turr.). Ceterum ex illo locorum numero in hac editione, ut par erat, eos omisi, quos iam e Kayseri collatione a me Bekkeri silentio aut notis non satis accuratis in errorem inducto falso correctos esse cognovi.

**) De quo passim aliter iudicaturus esset Benselerus, si huius libri rationem iam tum penitus habuisset cognitam, quum suum de hiatu opus laboriosum componebat.

***) Sic saepius inclinatio accentus neglecta, contra pronomen indefinitum interdum acuto notatum accentu, ι subscr. omissum, infinitivi λύσαι, καταλύσαι, ῥίψαι scripti, formis reflexivis αὑτοῦ, αὑτῆς cett., septem dumtaxat vel octo locis exceptis, pronomen ἀναφορικὸν αὐτοῦ, αὐτῆς substitutum, plerumque μηδὲ μία, μηδὲ πώποτε, γ᾽ οὖν, nonnunquam ὅ τι, ubi est coniunctio, semper μουνυχιάσιν, πολοστὸν exaratum, et quae sunt id genus similia.

cipuae lectiones, eas non pluris quam hominum doctorum coniecturas aestimandas duxi H. Sauppium sequutus in epist. crit. ad G. Hermannum p. 9. Ac Vindobonensem quidem unum omnium fidelissime ad exemplum archetypi expressum esse quicunque varietatem lectionis Reiskianam (Vol. VI. p. 659 sqq.) cum nova nostra Palatini collatione comparaverit facile animadvertet.

In *formis* verborum id laboravi, ut Lysiam, quo neminem magis Attice loquutum esse artium scriptores et grammatici consentiunt omnes, Atticum repraesentarem. Quare partim meo partim aliorum iudicio haec restitui: **καθιστάναι** ter pro **καθιστάνειν**, **χρέως** ter pro **χρέους** coll. Buttm. I. p. 241. Lobeckio ad Phryn. p. 391. Reisigio in enarr. ad Oedip. Col. p. LVII., **τεθνεῶτος** cett. ubique pro **τεθνειότος** cett., **ἕνεκα** quater pro **οὕνεκα**, quod etiam Schoemannus ad Isaeum p. 481. ab oratoribus pariter ac poetis arcendum esse suadet (**εἵνεκα** vero et **ἕνεκεν**, nisi codex archetypus alteram formam obtinet, non mutavi), **Πειραιῶς** pro **Πειραιέως**, quod fere ubique invenitur in cod. X, optativorum formas in **ειαν** exeuntes quater pro terminatione **αιεν** (quanquam ab aliis scriptoribus, ut Antiphonte, Platone, Xenophonte, Demosthene vulgarem formam repudiatam non esse facile concesserim. V. Maetzner. ad Antiph. p. 122. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 369.), **κατάξαντες** pro **κατεάξαντες**, **ἐωνούμην** pro **ὠνούμην**, **ποθήσομαι** pro **ποθέσομαι**, **νεῶν** pro **νηῶν**, **Ἀκαδήμεια** pro **Ἀκαδημία** *), **Χολλείδης** pro **Χολλίδης**, **ἐνέπληντο** pro **ἐνεπέπληντο**, **ἐξεκλησιάζετε** pro **ἐκκλησιάζετε**, **οὑτοσί** pro **οὗτος**, ubicumque nomen eius, quem orator digito vel oculis designat, articulo carens praecedit aut sequitur (cfr. Elmslei. ad Aristoph. Acharn. 1062. sive 1049. ed. Br. Cobet. orat. de arte interpr. p. 95. mearum Emendatt. Lys. fasc. p. 29. n. sq.) in or. 3. § 4. or. 8. § 10. or. 13. § 41. et 52. or. 23. § 1., fragm. 1. § 2., fragm. 8.: alia, quae omnia suis locis commemorabuntur infra. Cogitans tamen ad unam normam non omnia esse exigenda, illius studii non adeo tenax fui, ut Cobetum, virum cetera ingeniosum atque in Lysia perquam versatum, usquequaque sequens contra codicis archetypi fidem usumque aliorum scriptorum tentarem **ἠντιβόλει**, quod legitur ter, **ὤμνυε** (v. ad or. 19. § 26.), **ἐλεεινός**, **ἐλῃζόμην**, **εὐνοοῦντες** (or. 13. § 13.), **κακονοοῦντες** (or. 29. § 10.). Quod **συνοίδασιν** intactum reliqui or. 11. § 1. et **δῴη** or. 6. § 19., id feci propterea, quod has orationes ab Lysia abiudicandas esse existimavi; **ὤφλησεν** autem ex or. 13. § 65. non sustuli, quum illud incisum insiticium mihi esse videretur.

Iam eos locos singulatim adiiciam, in quibus vel discessi ab auctoritate codicis X, vel verba oratoris aliter constitui atque factum

---

*) De Latina huius vocabuli mensura v. C. Lachmann. ad Lucret. III. 374. p. 159. et 160.

est a superioribus editoribus, I. Bekkero potissimum et Turicensibus, quorum nomina ad eas scripturas apposui, quas assensu suo probaverunt, ne quibus rebus mea editio a ceteris distaret quenquam fugeret. De quibus autem verbis nihil annotavi, ea quemadmodum in orationis serie scripta exstant, ita in archetypo contineri putanda sunt. Lectiones codicis Palatini Bekkerianas insignivi eadem qua summus criticus usus est littera X simplici, Kayserianas vero binis litteris coniunctis X^K. Quotiescumque *vulgo* probatam receptamque scripturam aliquam dixi, et Bekkerianam et omnes quotquot eam exceperunt editiones intelligi volui. Emendationes, quarum suum cuiusque auctorem ut investigarem maximam operam dedi, non solum petii ex ipsorum editorum animadversionibus, quorum novissimus Westermannus qua est iudicii sobrietate coniectandi libidinem compescens complures codicis optimi lectiones adhuc neglectas in suum locum restituit (cfr. eiusdem Commentationum criticarum in scriptores Graecos pars IV. Lips. 1853.), sed etiam e Dobraei adversariorum tomo I. p. 192—262. (Cantabrigiae 1831.), e Foertschii commentatione critica de locis nonnullis Lysiae et Demosthenis (Lipsiae anno 1827. edita) et ex eiusdem observationibus criticis in Lysiae orationes (Halis Sax. a. 1829.), ex Emperii observationibus in Lysiam (Brunsvigae 1833.) et ex eiusdem opusculis p. 313—315. (Gottingae 1847.), e Bakii scholicorum hypomnematum tomo II. (Lugduni Bat. 1839.) et III. (1844.), ex H. G. Hamakeri quaestionibus de nonnullis Lysiae orationibus (Lugduni Bat. 1843.)*), e Cobeti oratione de arte interpretandi (Lugd. Bat. 1847.), ex G. A. Hirschigii emendationibus, quae sunt in miscellaneorum philologorum et paedagogicorum nova serie fasc. I. p. 126—145. (Amstelodami 1850.), e L. Kayseri censuris, quas fecit de editione priore Rauchensteinii in diurnis eruditorum Monacensibus a. 1848. n. 223. et 224., de mea in iisdem diurnis a. 1852. n. 48—51. deque Rauchensteinii editione orationum Lysiae selectarum valde laudanda in annalibus Heidelbergensibus a. 1853. n. 14. et 15, denique e Rauchensteinii censura meae editionis annalibus philologicis et paedagog. Lipsiensibus 1852. inserta p. 138—151., atque ex aliis aliorum hominum eruditorum animadversionibus. Praeterea Th. Bergkius meus et C. Halmius vir mihi carissimus per litteras aliquot suspiciones mecum communicaverunt: meas ipsius coniecturas quasdam defendere ac tueri studebam in Emendationum Lysiacarum fasciculo Strelitiae novae a. 1852. emisso.

Or. I. Inscr. *Λυσίου· ὑπὲρ τοῦ ἐρατοσθένους φόνου, ἀπολογία*. X^K. || § 1. *ἡγοῖσθε καὶ* (sine interpunctione) X^K. || *ζημίας μακρὰς* habet etiam X^K (certe litterae α similior quam ι ductus est). || § 6. *ὦ Ἀθηναῖοι* nunc e X^K (qui ὦ ἀ perinde at-

*) Contra quas ego scripsi Vindicias Lysiacas, quae prodierunt Lipsiae 1845.

que in § 7. exaratum habet, ubi recte lectum est ab interpretibus)*) edidi: ὦ ἄνδρες vulgo. || μήτε λυπεῖν] μήτε ἀπιστεῖν coni. Bergkius. V. Reisk. et Foertsch. observatt. crit. in Lys. oratt. p. 47. || § 7. τῶ πρώτω χρόνω X^K. || [ἀγαθῇ] inclusi Dobraeo auctore. || § 9. ἴσα X^K, ut ubique. || ὦ^Δ X^K, h. e. ὦ ἄνδρες, quemadmodum recte legerunt interpretes, at librarius codicis C inde effecit ὦ δικασταί: aliquoties invenitur ὦ^Δ ἂν, ut § 32. || § 12. παιδίῳ Bekk. (Turr.): παιδὶ libri. || πρότερον δὴ nunc e coni. Sauppii reposui: πρότερον δὲ vulgo. || § 14. ἐρομένου δέ μου X^K. || εἰπὼν] ὑπονοῶν G. A. Hirschig. in miscellan. philol. et paedag. novae seriei fasc. I. p. 127., recte puto. || § 15. ὑποπεμφθεῖσα ἐπι NO: ὑποπεμφθεῖσα X. || αὕτη δὲ Taylorus (Turr.): αὐτὴ δὲ libri (Bk.). || παρ' αὐτῇ^ῆν X^K (eadem manu). || § 17. τέχνην Bekk. coll. or. 6. § 7. (Turr.): τὴν τέχνην libri. || § 19. τότ' ἤδη X^K: τότε ἤδη vulgo. || § 20. πεισθείη Reiskius (Bk. Turr.): προσθείη libri. || § 22. πέντε . . . .] Punctis appositis significavi aliquid deesse mihi videri. V. Reisk. et Bakius in schol. hypomn. II. p. 198 sqq. || οὐδὲν ἂν libri: οὐδένα Bekk.: οὐδέν' ἂν Westermannus. V. Schaefer. ad Dem. p. 42, 21. et ad Plut. V. p. 52. || § 24. ὡς οἷόν τε] ὡς οἷός τε Hirschig. coll. § 42. || § 26. ἐποιήσω Coraes in Isocr. II. p. 290. (Bk. Turr.): ἐποίησας libri. || § 27. ἐδύνατο etiam X^K, quod cum propter Bekk. silentium Turr. et me fugeret, dedimus ἠδύνατο. || § 29. ΜΑΡΤΥΡΕΣ e Coislin. et N recepi (Turr.): est etiam in X^K, non ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ, quod ceteri libri habent. V. ad or. 3. § 14. || § 30. τὸν νόμον] „Immo τὸν νόμον τὸν —" Westerm., recte fortasse. || ἐφ' ἡμῶν Bergk.: ἐφ' ὑμῶν libri (Bk. Turr.). || ἀποδέδοται O: ἀποδίδοται cett. || τοῦ τοῦ — φόνου Reisk. (Turr.): τοῦτον — φόνου libri. || § 31. ἐπέθηκε (sic) X^K. || § 32. ἐὰν δὲ γυναῖκα] Cfr. potissimum C. Fr. Hermanni commentat. de iniuriarum actionibus. Gotting. 1847. p. 25 sqq. || § 33. αὐτοις X^K. || § 37. Σκέψασθε δέ] δὲ add. corr. M. || § 41. τῶν φίλων τῶν ἐγγυτάτω] του φίλου τῶν ἐγγ. Hamakerus in quaestt. Lys. p. 2. Bergkius vel τῶν φίλων τοῦ ἐγγ. vel τῶν φίλων τὴν ἐγγ., quod quidem, si minus toleranda erit vulg. scriptura (v. Vindicc. Lys. p. 3.), maxime placet. || § 42. ἐκείνῃ nunc restitui e libris cum Westerm. coll. or. 2. § 13. 16. or. 17. § 9., adde or. 23. § 6. Foertsch. observatt. crit. in Lys. or. p. 65.: ἐν ἐκείνῃ Markl. (Turr. et ego in ed. I.). Item omisi

*) Ibi enim Bekkerus in margine annotans ἄνδρες] ἀθηναῖοι C., videtur codicum notas permutasse, quum in ordine verborum sit ὦ Ἀθηναῖοι.

nunc praepos. § 13. || μ' (ρ superscr.) X^K h. e. *μάρτυρες*, non *μαρτυρίαι*, quod in X inesse quispiam colligat e Bekkeri notis. || § 43. *οὕτως περὶ* X^K: *οὕτω περὶ* vulgo. || *πώποτε γεγένηται* X^K et O (nisi quod ille *πωποτε* sine accentu habet): *γεγένηται πώποτε* vulgo. || § 44. *ἤλπιζον* corr. M (Turr.): *ἤλπιζον μὲν* cett., unde Emperius probabiliter coni. *ἤλπιζόν ποθεν*. || § 45. *οὐδὲ ἑωρακὼς* corr. M (Bk. Turr.): *οὔτε ἑωρ.* cett. || § 47. *ἐξαμαρτήσονται* CN et corr. M: *ἐξαμαρτησουσιν* (σονται superscr.) X. || § 48. *ταῖς ζημίαις*] *ταῖς ἐσχάταις* vel *ταῖς μεγίσταις ζημ.* Reisk. Illud Westerm. recepit. V. Foertsch. observatt. p. 55. || § 49. *ὅ τι ἂν οὖν* XCN: *ὅ τι ἂν οὐ* M: *οὖν* om. Bk.

Or. 2. § 1. *ἴσον* X^K. || *οὐδὲ μιᾶς* X^K. || § 2. *πανταχῇ* nunc e X^K (qui *πανταχῆ*) CFN recepi: *πανταχοῦ* vulgo. || § 3. *γνώμαις* nunc restitui e XCMNV: *μνήμαις* vulgo. V. Reisk. p. 55. || § 4. *Ἄρεως* CTU (Turr.): *Ἄρεος* cett. (Bk.). || *ἐνομίζοντο δὲ* libri (West.): *δὲ* om. Reisk. (Turr. et ego in I.). V. Foertsch. in comment. crit. p. 41. || § 6. *περὶ τῶν λοιπῶν ἄμεινον βουλεύσασθαι* XCMNUV (nunc cum West.): *ἄμεινον περὶ τῶν λοιπῶν βουλ.* F (Bk. Turr. ego I.): *περὶ τῶν λοιπῶν βουλ. ἄμεινον* G. || *ἐποίησαν* Bekk. in add. (Turr.): *ἐποιήσαντο* libri. || *τὴν ἑαυτῶν δικαίως* X^K CFGMNU (nunc): *τὴν αὐτῶν δικ.* V. (Turr. et ego I.). || § 7. *τὰ αὐτῶν* X^K. || *δοῦναι τῶν* nunc e libris praeter F, qui *δοῦναι τὴν τῶν* habet, restitui cum West. || § 8. *οὐδὲ μιᾶς* X^K (ut ubique). || § 9. *εἰς τὴν αὐτῶν* X^K. || § 10. *ἐπὶ τῷ πολέμῳ* X. || *ὧνπερ ἕνεκα* X^K: *ὧνπερ ἕνεκεν* G (vulgo): *ὧνπερ ἕνεκ'* U. || § 12. *ἡρακλέους* (ο superscr.) X^K. || § 13. *οὐκ ἐγγὺς*] imo *οὐδ' ἐγγύς*, quod requirit sedes negationis. || *ἔσονται ἄνδρες γενόμενοι* coni. G. A. Hirschig. || § 15. *διὰ δὲ τὴν* FG: *δὲ* cett. om. || *τοὺς ἱκέτας αὐτῶν* e libris praeter FGU (qui *τοὺς ἱκ. παρ' αὐτῶν*) nunc restitui cum West. coll. F. Vatero in Iahnii annal. philol. Suppl. t. X. p. 48. || *ἐκείνους τοῖς* F: *ἐκείνους δὴ τοῖς* G: *ἐκείνους δὲ τοῖς* cett. || § 17. *ἐκβάλλοντες* (ους superscr.) XCFMNUV. || § 19. *βασιλευομένοις* (ους superscr.) — *διδασκομένοις* (ους superscr.) X. || § 20. *τὴν αὐτῶν ἀρετὴν* X^K. || *διεκινδύνευσαν*] *δὶς ἐκινδύνευσαν* C. Schiller. in ed. Andoc. p. 82. coll. Dem. Epit. § 10. || § 21. *δουλώσεσθαι* e X^K reposui: *δουλώσασθαι* vulgo. Cfr. § 36. || [*τοὺς Ἕλληνας*] nunc seclusi Emperio suasore. || *ἄλλων*] *πολλῶν* XCMUV. || § 22. *πόλιν ἴωσιν* X^K, ita tamen, ut *λιν* et *ωσιν* recentiore atramento scripta sint: in mg. legitur *γρ. πόλεων* eadem manu, quae posteriorem syllabam voc. *πόλιν* aut renovavit aut mutavit. || § 23. *ταῦτα διενοοῦντο* nunc e X reposui: *τοιαῦτα διεν.* vulgo. || *οὐ λογισμῷ....εἰδότες* libri praeter F, qui *οὐ λογισμῷ δόντες*, et G, qui *οὐ λογισμῷ ἰδόν-*

τες. Plurimorum librorum scripturam defenderunt Reisk. in Var. Lect. p. 664 sq. et Foertsch. in observatt. p. 58 sqq. „Num ἐνδόντες, εἰδότες?“ Saupp. Reiskio p. 84. post λογισμῷ videtur deesse χρώμενοι. Mihi aliquando in mentem venit οὐ λογισμῷ εἴκοντες τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνοις. || τῇ αὐτῶν ἀρετῇ X^K. || ἐνέμειναν XCMNUV. || § 24. post τὴν δ' ἐκ τῶν in X^K omnia madore corrupta sunt usque ad § 28. πεζὴν quod erasum est. || § 29. ὑφισταμένου] Quattuor extremae litterae in rasura scripta sunt in X^K, ut supra § 22. || § 30. ἐμβάντες F (Turr. coll. § 32. 40.). Cett. aut ἐσβάντες aut βάντες aut εἰσβάντες (X). || § 31. ἔμελλον....] Mihi ἀπώλοντο videtur excidisse. || μάχεσθαι malim abesse cum G. A. Hirschigio coll. Lycurgi Leocr. § 48. || § 32. ἀμφότερα δὲ X^K: ἀμφότερα δ' vulgo. || § 34. οὐκ ἂν ἰδὼν X^K: ἰδὼν οὐκ ἂν FG (vulgo). || οἷος] Priores tres litterae in X^K rec. atr. exaratae sunt, quo etiam τῇ post τῇδε suprascr. || § 35. ἀπίστου, ὑπὲρ τοῦ προσιόντος κινδύνου coni. Emperius, idem mox ὑπὲρ τῆς φιλότητος delebat. || κινδύνου; cum interrog. signo X^K. || Σαλαμῖνι; οἷς Marklandus: σαλαμινίοις X^K (ductus post σαλαμι a rec. m. est): σαλαμινίοις cett. praeter F, qui σαλαμῖνι. || § 36. τὸ θάνατον CN (Turr.): τὸ . θανατον (eraso ν) X^K: τὸν θάνατον cett. (Bk.) || τὸν αὐτῶν libri (τὸν αὐτ X^K, ita tamen, ut littera τ inducta sit a correctore ac spiritus lenis et nota litteris ων suprascripta ab eadem correctrice manu sint, prae qua nequit explorari, quid antiqua dederit): τὸν αὐτῶν τῷ αὐτὸν FG (Bk.). Cfr. Klotz. quaestt. crit. I. p. 15. || συμφοράν. ἃ Taylor. (Bk. Turr.): ἃ om. libri. || § 37. ἱερῶν δὲ] Fort. πυνθανόμενοι δὲ ἱερῶν μέν. || § 38. παιᾶνας (ita ut ᾶ medium e correctione sit) X^K. || § 39. μητέρων praeter μ rec. atram. scriptum in X^K. || λογισμὸς δ' libri: λογισμός τε Steph. (Bk. West.). || § 40. ᾗ πολὺ (ι subscr. rec. atram.) et in mg. ἡ X^K. || αὐτῶν ψυχὰς X^K. || § 41. [πολιτευομένων] ego de meo addidi, cfr. Polyb. IV. 76. 2., ubi eadem est oppositio. Reisk. voluerat αὐτονομουμένων interponi. Praeterea ante ἐλευθερίας cum Reiskio desidero κοινῆς vel ἑτέρων. || τῆς αὐτῶν X^K. || § 42. τῶν ἄλλων συμμάχων nunc e X aliisque codd. edidi: τῶν ἄλλων ἁπάντων συμμ. FG (vulgo). || καίτοι] καὶ γάρ τοι Reisk.: καὶ γὰρ Dobr. || § 43. ἀναμφισβήτητα τἀριστεῖα Reisk. et fortasse F (Bk. Turr.): ἀναμφισβήτητ' ἀριστεῖα G: ἀναμφισβητήτως ἀριστεῖα cett. || § 44. παρασχόντες] ασ et ό rec. atram. correcta habet X^K, ita ut ipse quoque παρέχοντες habuisse videatur. || καὶ τοὺς ἄλλους] καὶ om. X. || συντειχιζόντων nunc e XCMN edidi: διατειχιζόντων vulgo. || § 45. ἕξοντα X^K: ἕξοντας vulgo. || τῶν Ἑλλήνων Reisk. (Turr.): cett. om. artic. (om. Bk. West.). || θαλάσσης X (nunc): θαλάττης FG (vulgo). || § 46. τοῦ βασιλέως X^K, sed articulum et ων syllabam ως rec. atram. additam habet. || εἰργάσαντο X^K. || § 47. βέβαιον

(sic. corr. rec. atram.) X^K. || καὶ ναυμαχοῦντες supra versum rec. atram. add. X^K. || τοὺς βαρβάρους] art. om. X. || § 50. αὐτῶν ψυχ. X^K. || § 53. αὐτῶν ἀπελθόντες idem. || § 54. μὲν οὐ X^K C N: μὲν οὖν οὐ vulgo. || ἢ λόγος ἢ χρόνος X^K et plurimi libri: ἢ χρόνος ἢ λόγος vulgo. || μηνύσαι X^K. || § 55. ἴσον X^K. || § 57. δεῖ] ἔδει Markl. || πόλεων] πολέμων coni. Saupp. || § 58. Ἐπέδειξαν] Ἐπεδείξαντο G. A. Hirschig. Sed v. § 69. extr. et or. 18. § 3. || § 59. θάλασσαν nunc e X: θάλατταν GUV (vulgo). V. Benseler. ad Isocr. Areop. p. 122. || ἐγκαθεστᾶσιν Stephan. (Bk. Turr.): libri vel ἐγκαθιστᾶσιν (in quibus X) vel ἐγκαθιστῶσιν vel ἐν καθιστᾶσιν. || § 62. δουλείας οὐχ X: δουλείας ὡς οὐχ cum FG Bekk. || § 63. Editores Turr. coni. τείχη δὲ νέα ἀντὶ — ἀνέστησαν vel τείχη δὲ ἀντὶ — νέα ἀνέστησαν, recte opinor. || μετέδοσαν FGUV: μετέδωκαν cett., in quibus X. || § 65. οἱοί τε X^K: οἷοί τ' vulgo. || ἐγίνοντο X et NV (nunc): ἐγένοντο vulgo. || § 67. καινοὶ Tayl. in lect. Lys. p. 246 ed. Reisk. (Bk. Turr.): κοινοὶ libri. || § 67. extr. ἐπιδείξαντες etiam X^K. || § 68. βέβαιον ἂν Markl. Libri ἂν om. (om. Bk. Turr.) || § 69. τήν τε ἐκείνων X^K: τήν τ' ἐκ. vulgo. || § 70. μὲν γὰρ πατρίδι libri (Turr. coll. Foertsch. observatt. crit. p. 60 sq.) praeter FV, qui γὰρ om. (om. Bk.) || § 71. αὐτοὺς μὲν X^K || § 73. [καὶ θάψαι] uncos admovi Reiskio auctore. || § 76. ἴσον X^K. || § 79. ὑπὲρ τῶν Franzius (Turr.): τῶν libri om. (om. Bk.) || καίτοι γὰρ X^K, at statim § 80. καὶ γάρ τοι habet.

Or. 3. Inscr. Πρὸς Σίμωνα ἀπολογία nunc e X^K (qui Λυσίου πρὸς Σίμωνα ἀπολογία) edidi: Ἀπολογία πρὸς Σίμωνα vulgo. || § 2. γίγνονται X^K: γίνονται vulgo. || § 3. περὶ τοιούτων πραγμάτων Franz. (Turr. coll. § 40. 48.): περὶ τῶν τραυμάτων libri (Bk.). || συνοίσεσθαι etiam X^K. || § 4. φαίνομαι etiam X^K. || Σίμων οὑτοσί Cobetus: Σίμων οὗτος libri (Bk. Turr.). || § 5. ὅσα δὲ εἰς X^K: ὅσα δ' εἰς vulgo. || § 9. πρέποντά ἐστι Dobraeus (Turr.): πρέποντα ἔσται libri (Bk.). || § 10. λαβὼν δὲ XIO. || § 11. εἰσαρπάσειαν ego de meo: εἰσαρπάσαιεν libri. || § 12. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς ἤδη μεθύοντες nunc edidi e Reiskii coniectura (ita tamen, ut ἤδη non ad μεθύοντες, sed ad ἐκπηδῶσιν pertineat): ἤδη μεθύοντες. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ ἡμᾶς libri (Bk.): οὗτοι δ' ἤδη μεθ. ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς Schottus (Turr. West.): καὶ δὴ μεθ. οὗτοι ἐκπηδ. ἐφ' ἡμᾶς Bakius in schol. hypomn. II. p. 204: τότε δὴ μεθ. οὗτοι ἐκπ. ἐφ' ἡμᾶς Kayserus. Aliquando conieci scripsisse Lys. ἐνταῦθα δὴ μεθ. οὗτοι ἐκπ. ἐφ' ἡμᾶς: ἐνταῦθα enim exitu verbi superioris ἐξερχόμεθα absorptum esse putavi. || § 14. κἀνταῦθα Markl. (Turr.): καὶ ταῦτα libri. V. Saupp. epist. crit. ad G. Hermannum p. 10 sq. || ἵνα — γενέσθαι, οὔτε libri praeter C, qui δι' ἃ — γενέσθαι, ἔνθα οὔτε (Bk.). || ἔλαβεν ex CO dedi, quum X habeat ἔλα, quod scribas codicum illorum recte legisse puto: ἔσχεν

corr. M, quod commendat Saupp. ep. crit. p. 11. coll. § 27. || ὧν ἐγώ Markl.: ὡς ἐγὼ libri (Bk. Turr.). || Tit. *ΜΑΡΤΥΡΕΣ* nunc ego scripsi: *ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ* vulgo: om. X^{K}, lacuna totidem litterarum relicta, et IM. Cfr. ad or. 1. § 29. et or. 7. § 10. || **§ 15.** *μαρτυρόμενον*] Malim *διαμαρτυρόμενον*. || **§ 17.** *οὕτως ὑβρισθέντα* XIMO. || **§ 18.** *μάχης δὲ*] *μάχης* XIO: *πολλῆς δὲ μάχης* M. || *τυπτόντων αὐτὸν* librorum plurimorum, in quibus X, scripturam revocavi: „porro illis puerum (*αὐτὸν* = *μειράκιον*, v. § 35.) caedentibus". Tam ebrii erant, ut ipsum puerum a Simone amatum verberibus peterent, quod sobrii certo facturi non fuissent. *τυπτόντων αὐτῶν* corr. CO (Turr. et ego in I. coll. § 37.): *πιπτόντων αὐτῶν* Reisk. in Var. lect. p. 670: *τυπτόντων αὐτοὺς* Hamaker. in quaestt. de nonnullis Lys. loc. p. 2: *ἐπὶ δὲ πιπτόντων αὐτῶν* nuper coni. Rauchensteinius. || **§ 19.** *πώποτε ἐνεκάλ.* X^{K}: *πώποτ' ἐνεκάλ.* vulgo. || **§ 20.** *τῶν κακῶν*] art. e solo Vindob. accessit. || *περὶ αὐτοῦ* hic habet X^{K}. || *καταφρονήσας*] *καταφρονήσεώς* XI. || *ἀγῶναμε* X^{K}. || $\overset{\rho'}{\mu}$ in mg. idem. || **§ 23.** *ἀμφοτέρους* Tayl. (Bk. Turr.): *ἅμ'. ἀμφοτέρους* libri. || *ἐκβάλλων*] V. fragm. 37. Moneo Hirschigii caussa. || *μάλιστα*] *μέγιστα* coni. Hamaker. Sed v. Vindicc. Lys. p. 5. || **§ 25.** *βουλομένους*] *βουλόμενος* XIO et pr. M. || **§ 27.** *ταῖς αὑτοῦ* X^{K} ut § 29. || **§ 28.** *ἐγὼ δ'*] *δ'* om. XIMO. || **§ 29.** *φοιτῶν*] *παροινῶν* coni. Hamaker. p. 3. V. Vindicc. Lys. p. 6. || **§ 31.** *ὡς ἐγὼ*] *ὡς* om. XIO. || **§ 33.** *μηνύσαι* X^{K}. || **§ 34.** *εἰς τοσοῦτο* X (nunc): *εἰς τοσοῦτον* vulgo. || **§ 35.** *γενομένης*] *λεγομένης* Bakius. || *ῥίψαν* $\overset{ων}{X^{K}}$. || *φεῦγον* X. || **§ 36.** *χρὴ* Bekker. (Turr.): *χρῆν* libri. || *περὶ αὐτῶν* h. l. habet X^{K}. || **§ 37.** *ταῦτα εἰκότα*] *ταῦτα μὲν εἰκότα* coni. Reisk.: *ταῦτα εἰκότα μέν* Saupp. || *περὶ αὐτῶν* CO (Turr.): *παρ' αὐτῶν* cett. (Bk.) || **§ 40.** *παίδων*] *παιδικῶν* e solo M Bekk., sed ipse confert or. 4. § 7. || **§ 41.** [*τραύματος*] nunc cum G. A. Hirschigio seclusi. || **§ 42.** *κατάξαντες* Dobraeus et Cobet.: *κατεάξαντες* libri (Bk. Turr.). || **§ 43.** *παιδιῶν* C (Turr.): *παιδικῶν* cett. (Bk.), v. Vindicc. Lys. p. 6. || *οὕτως καὶ* X (nunc): *οὕτω καὶ* IMO: *οὕτως* vulgo. || **§ 44.** *ἠπίστασθε* Bernhardy synt. Gr. p. 375: *ἐπίστησθε* libri (Bk. Turr.). || *πολὺ ἂν*] *πολὺ καὶ* X^{K} et CIMO, defensum ab Klotzio in quaestt. crit. p. 44. Equidem, nisi error scribae est, quod crediderim, ita corrigendum putem: *πολὺ καὶ δικαιότερον ἂν αὐτὸς*. || *καθίστη*] *καθίστησι* Emperius. || **§ 45.** *στρατείας* Tayl. (Bk. Turr.): *στρατιᾶς* libri. || *ἀκοσμότατος* Emperius (Turr.): *κοσμιώτατος* libri (Bk.) || **§ 47.** *μὴ περιίδητε*] *μή με περιίδητε* cum Reiskio Bekkerus: sed v. or. 7. § 25. 43. cfr. Vindicc. Lys. p. 13 sqq.

Or. 4. [*ΑΔΗΛΟΝ*] addendum vidit Tayl. || **§ 1.** *περὶ τούτου ὡς οὐκ ἐγένοντο ἡμῖν περὶ τούτου διαλλαγαί* X^{K}. || *ἔλαβον* X. ||

ἀπέδωκε X^K et C (Turr.): ἀπέδωκα cett. (Bk.) V. Foertsch. observatt. crit. p. 76 sq. || § 2. [δι'] ἐκείνην] δι' seclusi Hamakeri suasu. || φανερῶς X^K et O: φανερος C. || ἃ ἔλαβεν Tayl.: ἢ ἔλ. libri. || γ' ἀληθῆ G. A. Hirschig coll. § 12: τἀληθῆ libri. || § 4. ἧς Scaliger (Turr.): ἣ libri (Bk.): ἣν voluit Reisk. || § 5. αὐτὸς αὐτὸν] Prius αὐτὸς Reiskio delendum videbatur, uncis inclusum est a Bekk. Sed v. Foertsch. comment. crit. p. 43. || § 6. extr. et 7. πρόνοια Tayl. (Bk. Turr.): προνοίᾳ libri. || § 7. οὐ γὰρ ἂν] ἂν add. C et corr. M. || ἀλλ' οἴκοθεν ἔχοντες] Videtur aut ἐγχειρίδιον (§ 6.) aut σίδηρον aut ὅπλα excidisse: ὄστρακον enim intelligi nequit. || νῦν δὲ ὁμολ. X^K: νῦν δ' ὁμολ. vulgo. || § 8. ἐναντίος XCMO. || ἀνάγκη δὲ X^K: ἀνάγκη δ' vulgo. || § 9. τραῦμά τε Reisk.: τραῦμά γε libri, unus O τραῦμά γ'. || § 10. κατεῖπεν X^K: κατεῖπε vulgo. || κοινὰ X^K. || § 11. πρότερος τοῦτον] Fortasse πρότερος τούτου, cfr. § 15. || ῥᾴδιον αὐτῇ τοῖς Reisk. (Turr.), quod idem voluit X, qui ῥᾴδιον αὐτὴ τοῖς: cett. ῥᾴδιον τοῖς (Bk.). || τούτοις ποιῆσαι ....] Punctis nunc significavi aliquid deesse mihi videri, quod apparet e § 12. τεκμηρίων καὶ μαρτυριῶν. || § 12. ἰσχῦσαι X^K. || § 13. In ed. I. edidi e coniectura Hamakeri: δεινόν γε· εἰς — [ἔδωκα τὸ ἀργύριον] — ἐξῆν ἂν μοι χρ., in Vindicc. Lys. p. XI. seclusis verbis ἔδωκα τὸ ἀργ. particulam εἰ servandam, ἂν vero expungendam duxi. Nunc revocavi codd. scripturam. Westermanno verba ἐκ τῶν πολεμίων glossam sapere videntur. || ποιοῦνται] σπουδὴν ποιοῦνται anonymus Taylori: πειρῶνται Stephan.: περὶ παντὸς vel περὶ πλείστου ποιοῦνται Reisk.: προαιροῦνται Baiter.: ἀντιποιοῦνται Saupp. (cfr. Aeschin. or. 2. § 33.): βούλονται vel γλίχονται Emper.: possis etiam ἔργον ποιοῦνται, ut est in Isocr. or. 16. § 40. Plat. Phaedr. p. 232. A. || § 15. τοὺς αὐτοῦ X^K. || πότερον πρότερος nunc Marklando auctore scripsi: πότερον πρότερον libri. || § 16. αὕτη] αὐτὴ XCMO. || § 16. extr. et 17. οὐδὲν ἐν ταύτῃ. ἔγωγ' ἂν ἄνισον εἶχον βασανισθείσης] Locum corruptum dedi, uti scriptus est in libris (praeter C), nisi quod ἂν ἄνισον dedi, quod fortasse legitur in M, pro eo quod illi habent ἂν ἴσον. C: οὐδὲν αὐτήν. καίτοι ἔγωγ' οὐκ ἴσον εἶχον βασαν. Sauppius suspicatur: οὐδέν. οὐδὲ ταύτης ἂν ἴσον εἶχον βασαν. In ed. I. proposui: οὐδέν. ταύτης (per anaphoram) ἔγωγ' ἄνισον ἔχων βασανισθείσης ἀλλ'. Rauchenstein coniecit: καὶ οὐ λήσειν ἤμελλεν οὐδέν. ταύτης ἔγωγ' ἄνισον εἶχον βασαν. Denique Kayserus per litteras indicavit mihi Lysiam sibi tale aliquid scripsisse videri: καὶ μάλιστα ᾔδει ὅτι διὰ — γεγένηται. καίτοι (vel simpliciter καὶ) οὐ λήσειν ἡγούμην οὐκ ἴσον ἔγωγε ἔχων βασανισθείσης ταύτης. || § 18. ἐστιν, ἐν ὑπολόγῳ Markl.: ἐστιν ὑπολόγῳ C: ἔστι μὲν ὑπὸ λόγῳ cett. || προὐνοήθην Augerus: προνοηθῆναι libri, quod defendebat

Foertsch. observ. crit. p. 77. || § 19. ἀλλ' ἀλογώτατον Sluiter. et Coraes ad Isocr. p. 298. (Turr.): ἀλλὰ λόγῳ τὸ τῶν libri (Bk.).

Or. 5. § 1. ἱκετεύοντος G. A. Hirschig (v. etiam fragm. 78. § 4., cfr. or. 18. § 27. or. 21. § 21: κελεύοντος libri. || § 2. οὕτως μετοικεῖν X^K: οὕτω μετ. vulgo. || § 5. ὅ τι ἂν] nunc ego ἂν, quod deesse viderunt Turr., adieci ante ἀγαθόν, om. libri.

Or. 6. Inscr. om. libri. || § 1. ἔδησε τὸν ἵππον] πον XEM. supplevit Taylorus ex Harpocr. v. ῥόπτρον. || § 2. ὅτι Ἀνδοκίδης μηνύων τοὺς αὐτοῦ (αὐτοῦ X^K) συγγενεῖς καὶ φίλους ἀπώλλυε (ἀπολλύων X^K), φάσκων αὐτοὺς συνεργοὺς εἶναι, quae pone λέγοντος posita erant, Reisk. insiticia esse vidit, seclusit Bekkerus, ego omisi cum Turr. || § 3. ἐπισταμένοις ὅτι nunc e libris revocavi: in ed. I. expunxi ὅτι, mox τιμωρεῖσθαι scribens (Emendationum Lysiac. fasc. p. 30). || τιμωρεῖτον nunc e Dobraei coni. dedi cum West.: τιμωρεῖτε X: τιμωρεῖται EKM: „immo τιμωροῦνται." Saupp. || ἔσεσθαι . . . .] Mihi pariter ac Dobraeo sub fine deesse aliquid videri punctis indicavi. Sauppius aut in ὄντα latere aut post hoc excidisse suspicatur τιμωρὸν vel simile quid. || § 4. δι' ἡμᾶς („nostra culpa" Vindicc. Lys. p. 59 sq.) nunc ego de meo emendavi: libri enim ἡμᾶς (sine δι'), unus G ὑμᾶς. Vulgo ἡμῶν. || θυσίας θύσει nunc scripsi e certissima emendatione Cobeti (in comment. philol.): θυσιάσουσι X et GK: θυσιάσει vulgo. || εὔχεται XK. || Ἐλευσινίῳ — Ἐλευσῖνι Palmerius: Ἐλευσῖνι — Ἐλευσινίῳ libri. || μυστηρίοις libri (Turr. coll. Andoc. or. 1. § 110.) praeter C, qui ἐν τοῖς μυστηρίοις (Bk.). || § 5. τῆς ἑορτῆς . . . . ἢ θύειν] Verbum aliquod adveniendi deesse patet. Baiterus ex ἢ θύειν effecit ἦλθον, deleto ἢ ante θεωρεῖν, quod iam Tayloro in mentem venerat. Ego vero ἢ θύειν εἰς ταύτην τὴν πανήγυριν tuear Thucyd. 6, 54. ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυον. || § 6. διὰ τὰ ἠσεβημένα — γιγνώσκεσθαι delenda censet G. A. Hirschig. || ᾧ ἂν ξυγγένηται] ὅσοις ξυγγεγένηται coni. Rauchenstein. Mihi nunc scribendum videtur ὅτῳ οὖν ξυγγεγένηται. || § 7. πλεῖστον] πλείστων XG. || ὃς μόνος] ὡς μόνος XGKM. || κακόν, — κακόν.] Prius κακὸν Valckenarius tollebat, posterius Tayl. et Hirschig. coll. or. 9. § 20. || § 9. τοσοῦτον XM (nunc) τοσοῦτο vulgo: v. or. 6. § 33. cfr. or. 3. § 34. || ἱερά . . . - Lacuna est unius versus in C. || § 11. [μᾶλλον ἢ ἧττον] nunc seclusi Tayloro auctore. || [Ἀνδοκίδης] item ego seclusi. In meis observatt. in oratores Att. p. 41 sq. conieci Ἀρχίππῳ. || πρόσσχητε Turr.: πρόσχητε libri. || καίπερ ego in iisdem observatt. in oratt. Att. p. 41. (Turr.): καὶ libri (Bk.). Vulg. retinet West. et defendit in Commentatt. crit. IV. p. 3. eadem ratione, quam Marklandus inierat. || Ἄρχιππον Palmerius et Schott. (Turr.): Ἀρίστιππον libri (Bk.). || τὸν αὐτοῦ X^K. || § 12. ἑρμαί X^K. || πρᾶγμα ἔχοι X^K. || § 13. ἐπίτιμοι ὄντες nunc mihi glossema videtur. || μεθέξουσι; (interrogative) X^K. || ὑπὲρ αὐτοῦ X^K. || ἀλλὰ καὶ] κα

nc uncis liberavi monitu C. Schilleri ad Sluiteri lectt. Andoc. p. 121. et Westermanni in Commentatt. crit. IV. p. 3. coll. or. 25. § 13. Possit et ἀλλ' ἤδη coniici. || ἦτε καὶ ἐστὲ nunc e X[k] recepi, etsi locum sanum esse vix puto: καὶ om. GKM (non X): ἦτε, αὐτοί ἐστε coni. Kayserus. Totum locum sic refingendum statuit Reiskius: εἰ δ' ὑμεῖς αὐτοκράτορες ὄντες αὐτοί ἐστε οἱ ἀφελόντες (vel ἀνελόντες) τὰς τιμωρίας τῶν θεῶν, ὑμεῖς αὐτοί, ἀλλ' οὐχ οὗτοι αἴτιοι ἔσονται, ad sententiam recte, ut opinor. Quod Emperius ἤ γε coniecit pro ἦτε non intelligo. || οὐχ οὗτοι Reisk. et Saupp.: οὐχ om. libri (om. Bk. Turr.). || § 14. καὶ ἀπολύεται οὐδὲν δόξας ἀδικεῖν nunc ego reposui ex egregia Lobeckii in Aglaoph. p. 1094. emendatione: καὶ πολλοῦ οὐδὲ δόξαν ἀδικεῖν X et G: καὶ πολλοὺς οὐδὲ δόξαν ἀδικεῖν cett. praeter C, cuius inane commentum καὶ πολλοὶ οὐδ' ἔδοξαν ἀδικεῖν omnes post Bekkerum editores propagavimus. || ὁμολογούντων Reisk.: ὁμολογουμένων libri (Bk. Turr.). || § 15. αὐτὸς] οὗτος Dobr. || κατὰ om. X et GKM. || τοὺς ἐξ Ἀρείου πάγου cum Dobr. malim abesse: πάγου om. libri uno, ut videtur, K excepto. || Post πόλιν quae libri habent ἢ τραύματος ἐκ προνοίας Bekk. inclusit, ego Tayloro monente cum Turr. omisi. Cfr. Meier. de bonis damnat. p. 100. n. 331. || ἐὰν κατίῃ C: ἐὰν μὲν κατίῃ X et cett. || οὐ τιμωρήσεσθε] οὐ om. X et cett. libri. || § 17. τοσοῦτο XCKM. || περὶ τὰ] περὶ τὰς XCG. || τῇ αὐτοῦ X[k]. || περὶ ταῦτα τὰ ἱερά] τὰ ἱερά exterminandum statuit Valckenarius apud Sluiterum. || § 18. ἀπάγοντι] ἀγαγόντι Dobraeus. || § 19. ὡς τὰ ἁμαρτήματα] διὰ τὰ ἁμαρτ. Emper. monens ἵνα valere ubi: εἰς ἃ ἡμάρτητο αὐτῷ Kayserus coll. or. 31. § 20. Westerm. post εἰς nonnulla excidisse existimat. || προφάσει] προσκλήσει Kayser. || δῴη] „Apud quemvis alium scriptorem corrigeres δῷ vel δοίη.“ Turr. Infra tamen § 21. legitur παραδοίη. || § 20. οὐδὲ γὰρ Reisk.: οὔτε γὰρ libri (Bk. Turr.). || ὁ δὲ θεὸς τέλος] Nunc malim οὐδὲ ὁ θεὸς τέλος („ac ne deus quidem eos morte immittenda ab his malis liberat“). Reisk. voluerat ὁ δὲ θεὸς οὐδὲ τέλος. || τέλος τούτων Scaliger (Bk.): τέλος τούτῳ libri (Turr.). || § 21. ἐξ ἐπιβολῆς Tayl.: ἐξ ἐπιβουλῆς libri. Meier. de lite Att. p. 35. n. 26. || ἔδησεν] ἐδέησεν libri: λέληθεν Valckenarius. At v. Meier. de lite Att. p. 179. n. 34. || § 22. μὴ μηνυτὴς Stephan.: libri μὴ om. || ἢ ἀργυρίου Taylor.: μαρτυρίου libri. || ἔχειν] ἐμὴν XGK. || § 23. τῶν αὐτοῦ συγγενῶν X[k]. || ἀφανὴς αὐτῷ] ἀφανὴς ἦν αὐτῷ Tayl. || § 24. μηνύειν ut § 23. X[k]. || ἱερῶν margo X, qui in ordine verborum habet ἱερῶν, ut CGK: γέρων M. || μηδ' ἀδικούμενον Reisk. (Turr. v. eiusdem observatt. in orat. Att. p. 41.): μὴ ἀδικουμένῳ (Bk.). || § 25. γάρ πω Reisk.: γάρ που libri (Bk. Turr.). || Ἀθῆναι Bekkerus: Ἀθηναίων libri: Ἀθηναῖοι Reiskiana. || § 26. Κιττιέων] Κιτιέων Ald., quod placet. || § 27. ἐπὶ τῶν Tayl. Libri vel

ἐπεὶ τῶν, vel *ἐπ' εἶ τῶν* (X) vel *ἐπειδὴ τῶν.* || . . . . *θεὸς λήθην ἔδωκεν*] Ante haec verba fere haec videntur excidisse *τοσαύτην δὲ αὐτῷ τῶν ἀσεβημάτων* (sive *ἀδικημάτων*). Turr. autem locum sic e codd. dederunt *πόλιν, ἐπεὶ τῶν τετρακοσίων θεὸς λήθην ἔδωκεν.* || **§ 28.** *εἴρχθη* ego scripsi: *εἵρχθη* vulgo. Eustath. ad Od, *α*, 27. Buttm. gr. Gr. ampl. II. p. 125. Lobeck. ad Aiac. p. 338. Maetzner. ad Antiph. p. 37. Frank. ad Aeschin. Tim. § 16. C. Fr. Hermann. de iniuriarum actionibus. Gotting. 1847. p. 20. n. 56. || *ἀποδρὰς δὲ* Reisk.: *ἀποδράσας* libri (*δὲ* add. solus M). Malim *ἀποδρὰς δὲ καὶ.* || *ἀφίκοιτο*] *ἀφίκετο* Tayl. *ἀφῖκτο* Kayser. Equidem vulg. non sollicitaverim: „aufugiebat omnia in quotquot adveniebat loca, s. ut primum in ea advenit" (repetitionis notione subiecta). || **§ 29.** *ἐπὶ δημοκρατίας* nunc ego de meo correxi: *εἰς δημοκρατίαν* libri. Cfr. § 27. *κατέπλευσεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἐπὶ τῶν τετρακοσίων.* Kayserus coni. *οὔσης δημοκρατίας* coll. or. 7. § 27. Taylorus *εἰς δημοκρατουμένην τὴν ἑαυτοῦ πόλιν* (Westerm. item). || *εἰς τὴν αὑτοῦ* ego nunc scripsi: *εἰς τὴν αὑτοῦ* X^K: *εἰς τὴν ἑαυτοῦ* vulgo. *εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν* insiticia putat Dobr. || *πρυτάνεσιν*
εν
Dobr. (Turr.): *πρυτανεῦσιν* libri (Bk.). || *ἐνθάδε*] *ἐνθαδε* G: *ἐνθένδε* XKM. || *τοῖς θεοῖς*] *τοῖς ἔργοις* Markl. An deest aliquid quale *πειθόμενοι* (vel *χαριζόμενοι*) *τοῖς θεοῖς καὶ βεβαιοῦντες*? || **§ 30.** *ἠσέβησεν*] Nunc malim *ἠσέβηκεν* coll. § 21. || *ἐν τῷ αὐτῷ*] In ed. I. auctore Reiskio adieci *ἐνιαυτῷ.* Sed v. or. 20. § 35. Schillerus ad Sluiteri lect. Andoc. p. 114. conferri iubet Fritzsch. in praef. ad Sept. Dial. p. XI. || **§ 31.** *καὶ ὅταν*] *καίτοι ὅταν* Markl. || *τὸν αὑτοῦ* X^K. || *τὸ τὸν βίον βιοῦν* ego in observatt. in oratores Att. p. 50. (Turr.): libri *βιοῦν* om. || *ἐπινοῶν* nunc ego de meo reposui: *ἐπινοεῖν* libri (Bk. Turr.). || **§ 32.** *αὐτὸν* X^K. || *ἥμισος* X^K et K. || *κρείττων* C (Turr.): *κρεῖττον* X et cett. (Bk.) || *ἀλύπῳ* nunc auctore Stephano scripsi: *ἀλύπως* libri (Bk. Turr.). || *ἢ* add. solus C. || **§ 33.** *Εἰς τοσοῦτον* X^K: *Εἰς τοσοῦτο* vulgo. V. or. 6. § 9. || *τὰ πολιτικὰ πράττειν* Valckenarius diatr. Eur. p. 254. (Foertsch. comment. crit. p. 1 sqq. Turr.): *τῇ πόλει καὶ πράττει* (Bk.). || *καὶ ἐπιτιμᾷ τῶν ἀρχόντων τισὶ καὶ ἀποδοκιμάζει* Reisk.: Dobr. *τισί* tollebat. Sed v. Foertsch. l. d. p. 2. coll. Lobeckio ad Soph. Aiac. 475. || **§ 35.** *ἔχω*] *ἔχει* Franz. coll. § 6. || **§ 36.** *τῆς δὲ ταραχῆς* Palmer. (Bk. Turr.): *τῆς δ' ἀρχῆς* X^K. || *αὐτὸ τούτου* ego de meo. Cfr. or. 13. § 51. or. 30. § 19. Foertsch. observatt. p. 28: *αὐτὸ τοῦτο* libri (Bk. Turr., *τοῦτο* secludentes). V. Emendatt. Lysiac. fasc. p. 21 sq. u. || **§ 38.** *οὔτε ὧν* Reisk. (Turr.): *οὔτε τῶν* libri (Bk.). || *πειραιῶς* hic habet X^K, sed infra § 39. *πειραιέως.* || *οὐδενὶ γὰρ ἡμῶν* X^K: *οὐδενὶ γὰρ ὑμῶν* vulgo. || *καὶ τοῦτον ἡμῶν ἀπολαῦσαι*] Fortasse *καὶ τοῦτον τῶν αὐτῶν*

ἡμῖν ἀπολαῦσαι vel καὶ τούτου τῶν ἡμετέρων ἀπολαῦσαι coll. or. 28. § 6: Rauchenstein coniecit καὶ τῶν αὐτῶν τούτου ἡμῖν. || § 39. μὲν δὴ] μὰ Δί' Reisk. sed cfr. or. 13. § 27. || ἐπειδὴ] εἰ δὴ Kayserus. V. Reisk. || ἐνδημοῦντες nunc scripsi e Markl. et Kayseri coniectura: ἐνδεεῖς ὄντες libri. V. § 44. || ἀποδημοῦντος M: cett., in quibus X, ἀποδημοῦντες. || § 42. κηφισίου (sic) X[K], sed mox legitur κηφισσίῳ. || λέγειν G. Hermannus de part. ἄν p. 130. (Turr.): λέγει libri: λέγῃ Bekkerus. Cfr. or. 31. § 9. || οὐδ' ἂν δύναισθε X (nunc): οὐκ ἂν δύν. CGM (Bk. Turr.). || αὐτῷ] αὐτοῦ X et GK. || § 43. κολάζητε C: κομίζητε X et cett. || τὴν αὐτοῦ X[K]. || § 44. οὐκοῦν X[K]. || ἐξεληλεγμένοι Reisk. (Turr.): ἐξηλεγμένοι libri (Bk.). || ἀθῷοι] Ἀθηναῖοι libri: ἀζήμιοι cum Emperio Westerm. Mihi vero αθωιοι facilius in αθηναιοι depravari potuisse videtur, quam ἀζήμιοι. || δόξειν] δόξειεν libri. || § 45. πλὴν] πρὶν CKM: πρὶν X[K]. || ἐπὶ τῶν λ X[K]. || Ἐλευσινόθεν Reisk. (Bk. Turr.): ἐλευσινιόθεν libri. || ἀγαπητῶς — σωθῆναι nunc e X C et corr. M restitui: ἀγαπητῶς — σωθέντα cett. In proecdosi de meo dedi: ἀγαπητῶς ἔχειν — σωθέντα. || § 46. εἴς τί σκεψ. nunc reposui ex emendatione Marklandi, nisi quod ille εἴς τι: εἴ τι σκεψ. libri. || § 47. καίτοι Auger. et Bekk. (Turr.): καὶ libri. || § 48. γενόμενος . . . .] Hic aliquid excidisse videtur. Franz. interponenda putat haec οὐδὲν συμβαλλόμενος. Confirmat lacunae suspicionem signum .˙ in mg. X[K] bis positum. || ἀγαθὸν γίνοιντο X[K] (non γένοιντο): ἀγαθὸν γένοιντο CGKM (Turr. et ego I.): γένοιτο Bekk. || § 49. γενομένην X[K] et C: γινομένην GKM (West.). || εἰσάγων libri (West.) praeter C, qui εἰσαγαγὼν (Bk. Turr. ego I.). || ἐπαρθεὶς] Westerm. coni. ἀπορῶν. Sed quae opposita sunt ἕνεκα τῆς μετοικίας aliud quid scripsisse auctorem orationis docent: ἐπαρθεὶς κέρδει Reisk. Mihi nunc ἐπὶ πράσει scribendum videtur. || εἰσαγαγόντες X et CGK || ἀνταποδοὺς . . . .] „Post hanc vocem in C lacuna est trium paginarum.“ Bekk. De cod. X v. Saupp. epist. crit. p. 7. || ἀγαθὸν ποιήσας] Nunc corrigendum esse puto ἀγαθὸν ἐποίησας. || § 50. ἐποίει Tayl. (Turr.): ποιεῖ libri (Bk.). || § 51. ἐπ'εδείκνυε X[K]. || ἱερεῖα XGKM. || § 52. ἱερῶν αὐτῶν XK. || § 53. καθαίρειν] Post hoc verbum erant haec ἀρὰν ἀπάγεσθαι, quae ex interpretamento nata esse vidit Tayl., om. Bk. Turr. || § 54. Concinnius esset τῶν μὲν ἀνθρώπων. || § 55. ὑμᾶς; (interrog.) X[K].

Or. 7. In inscriptione ΠΕΡΙ ex Harpocr. et Photio sumptum servavi pro ΥΠΕΡ, quod e codd. Lysiae cum Bekk. rursus edidit West. || § 1. ἀπροσδοκήτοις Tayl.: ἀπροσδοκήτως libri. || κοινοὶ Stephan.: οἱ κοινοὶ libri. || § 2. νυνί με] νυνί γε Emperius. || φασιν ἀφανίζειν nunc e Marklandi coni. edidi (West.): φασιν om. libri. Kayserus φασι ante σηκὸν poni volebat. Sauppius,

ἤγου
quod X habet οἰόμενοι, coniecit ἀφανίζειν λέγουσιν, οἰόμενοι. ||
ἤγου
οἰόμενοι nunc e CO reposui, X enim habet οἰόμενοι: ἡγούμενοι vulgo. || ἀπελέγξαι nunc e Westermanni et Rauchensteinii coni. dedi: ἀποδεῖξαι libri. || αὑτοῖς Saupp.: αὐτοῖς libri. || § 3. καὶ δεῖ με nunc restitui: καὶ δεινὸν μὲν Bakius schol. hypomn. II. p. 213. (ego in I.) || ἅμ' — ἀκούσαντα Saupp. (ep. crit. p. 11.): ἐν — ἀκούσασι C (Bk.): ἀλλ' — ἀκούσαντας X et cett. || § 4. δημευθέντων τῶν ὄντων δ' ἐκείνου] δημευθέντων δὲ τῶν ὄντων ἐκείνου Reisk. et Bk. Fortasse τῶν ὄντων δ' ἐκείνου δημευθέντων. || ἐωνούμην ego correxi: ὠνούμην libri (Bk. Turr.). cfr. or. 22. § 11. Rauchenstein. ex Emperii coni. dedit ὠνοῦμαι. Imperfecto usus est Lysias, quemadmodum Andoc. de myster. § 134., siquidem ἐωνησάμην Atticum non est. Lobeck. ad Phryn. p. 138. || § 5. τοῦ μὲν προτέρου χρόνου] ἐμὲ διὰ τὸν πρότερον χρόνον Hamaker. Sed v. meae Vindicc. Lys. p. 10 sqq. || μυρίαι O: μορία M: μορίαι X et cett. || § 6. ὁ πόλεμος Dobr. (Turr.): libri om. artic. (om. Bk.) || φίλων] ψιλῶν Hamak. Sed v. m. Vindicc. Lys. p. 14 sqq. || τῶν τῇ πόλει] Nunc malim τῶν τότε τῇ πόλει. || ἄπρακτον O (Turr.): ἄπραστον M et fortasse etiam X^K, sed ductu non satis certo, ut inde ἄπρα-
ω
τον factum esse videatur a cett. scribis. || πλεῖον X pr. (qui πλεῖον): πλείω C (Bk.): πλείονα cett. V. Saupp. ep. crit. p. 12. || § 7. οὐ θαυμαστὸν δ'] δ' accessit e solo C. || πολλὰ ἐν ἐκείνῳ] Nunc suspicor πάντα ἐν ἐκείνῳ. || § 10. ὃς δύο ἔτη Harpocr. Suid. Phot. v. σηκός (Turr. Saupp. ep. crit. p. 103.): δύο δ' ἔτη Lysiae libri (Bk.). || τρίτῳ δὲ X^K (qui tamen τριτω): τρίτῳ δ' ἔτει vulgo. || ὁμοίως] τελευταῖος Hamaker. Sed v. m. Vindicc. p. 16. || πρωτέως X et CMO. || δεῦρο ἴτε X (Turr.): δεῦρ' ἴτε CM (Bk.): δευρῆτε O. || μάρτυρες. ΜΑΡΤΥΡΕΣ. Markl. (Turr.) Post ἴτε in
ρ
X^K lacuna est octo fere litterarum, in mg. μ. (i. e. μάρτυρες), sed mox in tit. μαρτυρίαι habet. Cett. vel μάρτυρες. — Μαρτυρίαι, vel simpliciter μαρτυρίαι. || § 11. σηκὸν] οἶκον X et CMO. || φανερωτέρως Markl. (Turr.): φανερῶς libri (Bk.). || § 12. αἱρούμενος nunc e Sauppii emendatione cum West. et Rauch. scripsi: ἡγούμενος libri. Tayl. et Madvig. (in Philologi II. suppl. p. 19. n. 12.) ἡγούμενος μᾶλλον λέγεσθαι ἢ ὥς et hic et § 31. || ἵνα ἡγῆσθέ] V. Sintenis in Philologo VI. p. 750. || ἐγίνετο X^K (cfr. § 32. extr.): ἐγένετο vulgo. || ποιήσαντι] μὴ ποιήσαντι Markl.: περιποιήσαντι Kayserus: Rauchenstein. totum locum sic scribendum suspicatur: ὅ τι κέρδος ἐγένετ' ἄν μοι ἀφανίσαντι καὶ ἥτις ζημία περιποιήσαντι. || § 13. ἐγίνετο X^K: ἐγένετο vulgo. || § 14. . . . . . . πολλὰς ἂν] Nunc ante πολλὰς mihi aliquid deesse videri punctis indicavi. ἐγὼ δὲ τοὐναντίον

πολλὰς ἂν Hamakerus: ἐγὼ δὲ πολλὰς ἂν Kayserus: πολλὰς δ' ἂν Emperius (West. Rauchenst.): πολλὰς γὰρ ἂν Turr. et ego in I.: simplicissima medela est, quam in Vindicc. Lys. p. 20. proposui ὢν πολλὰς ἄν, sed nunc etiam αὐτὸς addi velim. || § 16. ἂν εἰδείην] ἂν ᾔδειν Emperius et Hamaker., recte fortasse. || § 17. οἰκετῶν Palmer.: εἰκότων libri. || τοῖς εἰργασμένοις] τοῖς δ' εἰργασμένοις Rauchenst. V. Hamaker. quaestt. Lys. p. 14. || ἀνενεγκεῖν C: ἂν ἐνεγκεῖν X et cett. || § 18. [τοὺς παριόντας ἢ] nunc auctoribus Dobraeo et Kaysero seclusi: τοὺς περιοικοῦντας γείτονας scripsit Hamak. l. d. p. 14 sq. || ἀποκρυπτόμενοι οἰόμεθα nunc ego de meo edidi: ἀποκρυπτόμεθα libri: ἀποκρυπτόμεθα καὶ οἰόμεθα G. A. Hirschig. (Rauch.) || § 19. τοῦτον CM: τούτων X et cett. || οὕτως τολμηρὰς X^K: οὕτω τολμ. vulgo. || § 20. ὑπέλιπες Franz. (Turr.): ἀπέλιπες libri. || § 21. πεῖσαι] Defendi posse scio, sed tamen nunc malim πείσας: neque enim in ipso persuadendo posita erat salus, sed persuadendo orator eam effectum iri sperabat. || ἐθέλει σοι] ἐθέλει μοι X et CM. || § 22. φήσας μ' ἰδεῖν Reisk.: φῂς μὴ δεῖν libri. V. Vindicc. Lys. § 21 sqq. || διαγιγνώσκειν X^K: διαγινώσκειν vulgo. || § 23. πάσχω· ὃς εἰ μὲν] πάσχω· εἰ μὲν West. (comment. crit. IV. p. 5.): πάσχω· εἰ μὲν γὰρ vel πάσχω, ὅτι εἰ μὲν ego conieci in Vindicc. p. 23: πάσχω ὑπὸ τούτου vel τουτουί, ὃς εἰ μὲν Hamakerus probante Kaysero. Vulg. defendit Rauchenst. coll. or. 13. § 77. or. 12. § 30. or. 19. § 10. Isocr. or. 18. § 37, quos tamen locos non tam intolerabili obscuritate et duritie laborare, quam hunc nostrum recte monuit Kays. in diar. Heidelb. 1854. nro. 15. p. 227. Quidni igitur scribas πάσχω, ὅσῳ εἰ μὲν: „Iniquissima igitur patior, quatenus (quandoquidem) si" etc., plane ut est apud Herod. V. 49. Cfr. Isaei or. 1. § 48. Thucyd. VI. 89. ibique intpp. Ellendt. in lex. Soph. II. p. 378., nec absimile est illud Lys. or. 4. § 13. || ταύτην τὴν ζημίαν nunc e libris Kaysero et Rauch. suadentibus revocavi: τὴν post Bekk. om. omnes editores. || τούτου μὲν] τοῦτο μὲν X^K. || ἅμα Bekk.: ἄλλαι X^K, cett. vel ἄλλα vel ἀλλά. || τε] libri γε. || § 25. καὶ τὴν πατρίδα e coni. Kayseri (qui tamen καὶ om.) cum West. addidi coll. or. 3. § 32. 38: om. libri. || ἐπιμελουμένους XCO (Turr.): ἐπιμελομένους Bk. || § 25. ἐργαζόμενον C: ἀργαζομένους M: ἐργαζομένους X et O: nunc tamen malim ἐπεργαζόμενον coll. § 29. || § 26. [οὕτω] cum Dobr. et Hamak. inclusi. || ὡς ἀφανίζων νυνὶ κρίνομαι; nunc Westermanno auctore interrogationis signum pone κρίνομαι posui. Antea post haec verba tanquam ab οὐ δήπου suspensa punctum erat. ἠφάνιζον ὡς νυνὶ κρίνομαι Hamak.: ἀφανίζων ὡς νυνὶ κρίνομαι Kays. nunc in diar. Heidelb. l. d. p. 227. Rauchenstein. locum ita fere interpretatur, ut nos fecimus in Vindicc. p. 25. || § 27. ἢ ἐπὶ τῶν 'λ X^K. || ἐξῆν] ἐξὸν Auger. Dobr. Hamak. Sed v. m. Vindicc.

Lys. praefat. p. VII. || *τοιοῦτο* X et CM (nunc): *τοιοῦτον* vulgo. || **§ 29.** *ἀπεργαζόμενον* X^K. || *ἀπογράψαι*] *ἀπέγραψέ* X et cett. || *με* Tayl. (Turr.): *με ἐγγὺς* libri. || **§ 30.** *περὶ ὧν αὐτοὶ σύνιστε*] *περὶ ὧν αὐτοὶ οὐδὲν ἐμοὶ σύνιστε* Kayser. coll. § 22. et or. 13. § 18., recte mea sententia. Sed ad veritatem forsitan propius accedas, si corrigas *περὶ ὧν αὐτοὶ οὐδὲν σύνιστε ἐμαυτῷ, ταῦτ᾽ ἀνασχ.* || **§ 31.** *πεποίηκα ἢ ὡς* Tayl. et Madvig (v. ad § 12.). Turr. consuli iubent Fritzsch. quaestt. Lucian. p. 90. || *τἄλλα* X^K. || **§ 32.** *ἄλλης* delebat G. A. Hirschig coll. § 3. Sed v. § 30. or. 18. § 11. or. 26. § 9. nos in observatt. in or. Att. p. 9 sq. || **§ 33.** *μαρτυρεῖ μᾶλλον, ἢ* (sic interpunctum) X^K. || **§ 34.** *γὰρ ἔχων* Reisk.: *παρέχων* libri. || *πάντες εἰσὶν*] *πάντες ἔτι εἰσὶν* coni. West. et Rauch., quae mea quoque aliquando coniectura fuit, sed potest defendi vulg. || *ἕτοιμός εἰμι* nunc de mea coni. iam diu in Vindicc. Lys. p. 27. proposita, in quam eandem incidit etiam Kays., edidi: *ἕτοιμος ἤμην* libri, unde West. (comment. crit. IV. p. 6.) *ἕτοιμος ἢ μὴν*, falso: Dobr. *ἕτοιμος εἴην* (Turr. et ego in I.). || **§ 35.** *δοκεῖ δεινὸν εἶναι* cod. Venetus Taylori (Markl. Kays.): *δοκεῖν εἶναι* X et C: *δοκεῖ εἶναι* vulgo. || *περὶ αὐτῶν* X^K. || *κατηγοροῦσιν*] *καταγορεύουσιν* Cobet. in Mnemosyne 1854. fasc. 1. Sed v. or. 1. § 20. Antiph. or. 1. § 10. (Vindicc. Lys. p. 30.) || Post *κακῶν* interrogationis signum sustuli. || **§ 36.** *οἶμαι*] *εἶναι* libri. || *εἶναι*] *εἰπεῖν* libri. || **§ 37.** *ἤλεγχον* nunc ego de meo correxi: *ἔλεγον* libri. Cfr. Lycurgi Leocr. § 33. *οἵ τ᾽ ἐξελέγχοντες τῷ ἔργῳ* (servi) et ibid. § 29. *ἔλεγον ταῦτα* Kays. in diariis Monac.: *ἔλεγον καὶ παρὰ τὴν ἀλήθειάν τι* idem in diar. Heidelberg. l. d. p. 233. Post *ἔλεγον* verba *ἃ οὗτος ἐβούλετο* transponenda censuit Bekk. || *προσῆκεν* Markl. (Turr.): *προσήκει* libri. || *μετ᾽ ἐμοῦ* nunc e Stephani coniectura reposui, quanquam veram eam esse non praestiterim: nam *μήτ᾽ ἐμοῦ* X et MO, unde *μὴ κατ᾽ ἐμοῦ* Kays. in diar. Heidelb. l. d. p. 233.: *πρὸς ἐμοῦ* C (vulgo). || **§ 38.** *τοῦτον* Tayl.: *τούτῳ* libri. || *αἰτιᾶσθαι* Kayserus in diar. Heidelb. p. 234. || **§ 39.** [*ἐγνωκέναι*] addidi cum Hamak. quaestt. p. 22.: om. libri: *ὑποπτεύειν* potius addi voluit Kayserus in diar. Monac., *ᾐσθῆσθαι* idem in diar. Heidelb. p. 234. || *ἡγοῦμαι ὅτι* libri praeter C, qui *ἡγοῦμαι νομίζειν ὅτι* (Bk. Turr.). || *ἐχθρῶν* om. X et MO. || *οἱ τοιοῦτοι* Reisk.: artic. om. libri. || **§ 40.** *ᾐτιάσαντο* operae Bekkeri Berolinenses per errorem. || *βούλεσθε*] Quidni *ἐβούλεσθε?* || *ἕνεκα* CMO: *οὕνεκα* X. || *ἥδιον* Tayl. Libri vel *ἤδη* (X), vel *δή*. || *ἐμὲ αὐτῶν* Schott. (Turr.): *ἐμὲ αὐτὸν* libri (Bekk. cum Reiskio *ἐμὲ αὐτὸς*). || **§ 42.** *παρὰ*] *ἢ ἄρα* XM, *εἰ ἄρα* O.

Or. 8. § 1. *ἐπεγκαλῶ*] Fortasse *ἐγκαλῶ*. || *τοὺς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι τιμήσειν*] *τοὺς μὲν γὰρ παρ᾽ οὐδὲν οἶμαι τιμήσειν* Emperius. Ego conieci *τοῖς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι μελήσειν*: Westermannus vero *τοῖς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι διοίσειν*. ||

ἐπιτηδείοις Tayl.: ἀνεπιτηδείοις libri (Bk. Turr.). || § 3. τάχα δὴ βοηθῶν exterminanda censet Cobetus: nunc ego suspicor τάχα δὴ βοηθῶν τούτοις (incusatis), οἷς (quibus rebus) ἡμάρτηκε. || εἰπάτω (i. e. quisque vestrum, quod assumendum e voc. τις): εἴπατε cum Cobeto West. || οὖν om. C (om. Bk.) || επ' ἤγγειλε (sic) X^K. || § 4. καίτοι οὕτως] καιτοιουτως (sine acc.) X^K. Locus corruptissimus, cui multa sunt adhibita sanandi genera, quorum ut aliud alio incertius est et contortius, ita improbabilius. || ὅ τι Emper.: ὅτι vulgo. || κατ' ἐμοῦ, ταὐτὰ λέξαιμι nunc ego de Marklandi coni. scripsi: κατ' ἐμοῦ ταῦτα, δόξαιμι libri (vulg.). Male cum Emperio Westerm. ita distinxit: κατ' ἐμοῦ ταὐτά, λέξαιμι. || ταῦτα λέγοιμι X^K et DGO. || § 5. οὐκ ἔχειν ὅπως O: οὐκ ἐκεῖνο πῶς X et DG: δι' ἐκεῖνο ὅπως C. || ἐλευσῖναδε X^K. || οἵτινες μὲν] μὲν a Bekk. seclusum tuentur Turr. coll. or. 10. § 15. Plat. Civit. IV. p. 421. B. V. p. 479. A. || ἄνδρα λάθρα Coisl. Taylori et Sangermannensis Augeri: λάθρα ἄνδρα cett. || § 6. ἀπεικόντα X et CGO. || § 7. αὐτὸς Schott. (Turr.): οὗτος libri: τοιοῦτον Reisk. (Bk.) || ὑπερεῖδε X^K et CDO. || ἑώρων D: θεωρῶν X et cett. || ὑμᾶς μὲν πλουτοῦντας] sic ego de meo orationem complevi (West.): ὑμᾶς μὲν om. libri. || ὑμᾶς ante ὑπώπτευον nunc de meo inserere malui, quam sequi alteram meam coniecturam, qua pronomine ὑμᾶς omisso συνόντας scribendum esse suspicatus sum. Neque enim quisquam, quod ipse consuetudinem cum aliquo habet, gravate ferre dicitur, sed quod alii secum. || § 8. καὶ ταῦτα δ' ὅτι — ἀπαγγελεῖν ἡμῖν] καὶ ταῦτα δ' ὅτε πρὸς τοὺς τελευταίους ἐλέγετε, οὐκ ᾤεσθε ἀπαγγελεῖν ἡμῖν Saupp. et Cobet.: καὶ ταῦτα διὰ τί — ἐλέγετε Emperius. Ceterum pro τελευταίους Franz. voluit ἐπιτηδείους: si quid mutandum, ἀναγκαίους probabilius videtur. || ἀπαγγελεῖν C: ἀπαγγέλειν D: ἀπαγγέλλειν X et GO. || κἀνταῦθα σοφ. καλὸν εἶναι] „putabatis in eo quoque praeclaram sapientiam conspicuam esse": καὶ ταῦτα σοφ. καλὸν εἶναι Saupp. || εἰδότες Reisk. (Turr.): εἰκόντες libri (Bk.). || § 9. ταὐτὰ Scaliger: τὰ (sic) X^K: τὰ cett. || ἐμοῖς Steph.: ἐμοὶ libri. || ἐξήτουν X^K. || § 10. τοῦ ἵππου — φάσκων] Locus lacunosus et depravatus. τοῦ ἵππου πρὸς Ἡγέμαχον, κάμνοντα τὸν ἵππον ἀνάγειν με βουλόμενον Dobraeus. Emperius autem in superioribus coni. πρᾶξαί με τὰ, dein pro μαχόμενον voluit Μάχων vel Ἡγέμαχος. Mihi pone ἵππου et nomen eius, de quo infra loquitur orator, et verbum, e quo accusativus πράξαντά με pendebat, excidisse videtur. Tum pro μαχόμενον κάμνοντα, quod Reisk. defendit interpretans equum qui in pugna defatigatus est, nescio an scribendum sit μαραινόμενον καὶ κάμνοντα. || οὑτοσὶ Cobet.: οὗτος libri. || § 11. σφῶν γε Dobr. (Turr.): ἐφ' ὧν γε libri. || μετὰ τούτων] μὴ ὑπὸ τούτων West. || ἀδικουμένῳ μοι μηδὲν] διφκούμην, περὶ τούτων μοι μηδὲν Dobr.: an forte διῳκούμην αἰτουμένῳ μοι μηδέν? || ἀντιλέξειν

nunc ego de meo correxi: ἀντιλέγειν libri. || § 12. ἀντέπραττον] ἀντέλεγον Emper. || Fortasse παρόντων οὖν τῶν. || ὀργιζόμενος nunc auctore Markl. dedi: ὁριζόμενος libri. || δοκοίην C: δοκοίη X et cett. || ἄρα γε X[K]. || ἀποτρέψειν Markl. (Turr.): ἀποτρέπειν libri. || κωλύσαιτε Reisk.: κωλύσετε libri. || ἐξελέγχειν ἔτι; Reisk.: ἐξελέγχειν ὅτι libri praeter C, qui ἐξελέγχειν (et sic Bk. Turr.). || § 13. ἐπιλέγειν Emper. (Turr.): ἐκλέγειν libri (Bk.). || ἔπειτα nunc ego correxi (ἔπειτα enim et εἶτα cum indignatione interrogantis esse notum est): ἐπεὶ libri: ἔπειτα τί Baiter.: ἢ τί Emper. || § 14. νῦν ἤδη καὶ πάλαι] νῦν ad Γινώσκω, πάλαι ad ζητοῦντας pertinere mihi videtur: quare, si quid mutandum, fortasse καὶ expungendum. Sed Lobeck. ad Phryn. p. 323. n. νῦν τε καὶ πάλαι (cfr. or. 10. § 20.), Emper. vero νῦν τε δὴ καὶ πάλαι. || πάντα μᾶλλον] πάντων C: πάντων X et cett. || § 15. μετὰ τοῦτο Auger. (Turr.): μετὰ τοῦτον libri (Bk.). || § 16. κακῶσαι λείπετε ἤδη οὐδέν ego emendavi e vestigiis codicum: κακώσας λέπτιδι οὐδέν X: κακώσας λέπτιδι οὐδέν DO: κακώσας λέπτη δε G: κακῶσαι λείπετε οὐδέν C (Bk. Turr.). || ἐλλείπετε Franz. et Emper. || ὅτε C: ὅταν X et G: ὅτι DO. || ἐλέγετε κακῶς] ἔλεγε καλῶς X: ἔλεγε κακῶς cett. || βοηθεῖτε, πάντ' εἴρηκα DO: βοηθεῖτε πάντες, εἴρηκα X et G (Bk. Turr.): βοηθεῖτε, πάντα γὰρ ἂν εἴρ. C || § 17. κατὰ τί δὴ DO, ut videtur (Bk.): κατὰ τί δή τι X et G: κατὰ τί δή ποτε C (Turr.). || οὐκ ἐφυλαττ. Reisk.: οὐκ om. libri. || ἐλέγετε κακῶς, παρακαταθήκην ἔχων nunc ego emendavi: ἐλέγετε, καὶ παρακαταθ. ἔχων X: καὶ om. C (om. vulgo). || § 18. ὅ τι ζημιωθήσομαι] ὅ τι καὶ ζημ. Cobet. || ποθήσομαι DO: ποθέσομαι cett. (Bk. Turr.) || ἐμαρτυρεῖτε X. || § 19. ἀλλ' ὡς C: ἀλλ' om. cett. || εὐνοοῦντες nunc dedi auctore Benselero de hiatu p. 183: εὔνους ὄντες libri: εὔνοι ὄντες cum Reiskio omnes ed. Quanquam scio Cobetum in orat. de arte interpr. p. 94. εὐνοεῖν et κακονοεῖν Atticum esse negare. V. ad or. 13. § 13. et or. 29. § 10. Cfr. Soph. Aiac. 689. Aristoph. nubb. 1411. Xen. Cyr. 8. 2, 1. || ἐπ' εἰδ' ἂν (sic) X[K]. || μὴ ξυνῶ Markl. (Turr.): μηνύσω X et DGO: μηνίσω C (Bk.). || τρέψεσθε Markl.: τρέπεσθε libri. || ἀπαχθήσεσθε etiam X[K]. || ὁ εἷς C: art. om. cett. || αὐτὸν hic habet X[K].

Or. 9. § 1. περὶ παντὸς Markl. (Turr.): περὶ τοῦ παντὸς libri (Bk.). || § 2. ὅτι μὲν X et C (nunc): ὅτι μὲν οὖν cett. (vulgo). || εὔνοιαν] ἄνοιαν Reisk., ἀνίαν Bergk., εὐήθειαν Jacobs. et Dobr., δύσνοιαν vel εὐχέρειαν Emper. De ceteris v. Franz. ad h. l. || οὐκ ἂν θαυμάσαιμι;] nunc Foertschii observatt. crit. p. 7 sq. suasu signum interrogationis posui, ceteri punctum: τοῦτ' ἂν θαυμάσαιμι Markl. || § 3. τὴν ἀπολογίαν Franz. (Turr.): libri art. om. (om. Bk.) || § 4. προπέρυσιν] πρὸ

Xᴷ. || ὑπετυπούμην habet etiam Xᴷ. || § 5. Φιλίου]
ekk.: Φιλίνου Dobraeus. || § 6. V. C. Fr. Hermanni de
ι actionibus comment. Gottingae 1847. p. 5 sqq. || ἐπαγ-
τινὸς (sic) Xᴷ. || ἀπαγορεύοντος] ἀγορεύοντος Reisk.,
or, cfr. § 9. 10. || § 7. [δὲ] inclusi Reiskium et Empe-
ιutus (servarunt Bk. Turr.). || τοὺς παραδόντας Reisk. et
Turr.): τοὺς παρόντας καὶ libri (Bk.). || γραφήν] „die
ionsacte": ἀπογραφήν Reisk.: ἐγγραφήν Westerm. ||
ὑμενοι
ες nunc scripsi secundum Xᴷ, qui ἐννοοῦντες: ἐννοού-
ι. (vulgo). || δι' ἰδίας nunc ego dedi e coni. Bakii schol.
I. p. 247. et hic et § 22: διὰ τὰς libri. Possis etiam διὰ
, ut or. 13. § 44. || ἔκριναν] „deest citatio testium."
ssentior. cfr. § 9. Reiskius ad Νόμος addi voluerat
;. || § 9. ἐκτίσαι Xᴷ. || § 11. εὐθύνας ὑπέσχον] εὐθύ-
χόντες Rauchenstein. in Annal. philol. et paedag. Lips.
Equidem vulg. veram esse puto, sed post ὑπέσχον aut
. aut intelligendum censeo τούτων. Strategi enim non
ιllam rationem rettulerunt, quod fieri per leges non po-
non rettulerunt illius multae exactae (τῆς ἐπιβολῆς τῶν
ων). || ἀπηλλαγμένος εἴην Schott. et Emperius (Turr.):
.ένοι εἶεν libri (Bk.). || οὐδ' ἐννόμως Emperius (Turr.):
om. (om. Bk.) || διδόασι δὲ Xᴷ: διδόασι δ' vulgo. ||
Sluiter (Turr).: αὐτοὶ εὐθύνας Reisk.: λόγους Dobr.:
ιri. || § 13. εἰδέναι] εἰδῆσαι X et C. || § 14. διὰ τὴν
καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν libri ante Reisk. editi: διὰ τὴν
διὰ τὴν ἡλικίαν X et O, unde διὰ τὴν ἀν. καὶ τὴν
erm.: sed καὶ ἀνάγκῃ διὰ τὴν ἡλικίαν Dobr., quod
i probatur: διὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἀνάγκην C (Bk.
πάσχοιμι . . . .] Nunc mihi nonnulla deesse videri
gnificavi. || § 15. βουλεύσασθαι Reisk. (Turr.): βουλεῦ-
Bk.). || § 16. ἅπαντος λόγου Dobr. (Turr.): ἅπαντος τοῦ
·i. || τί δ' ἂν ἔπραξαν Saupp. (ep. crit. p. 13.): πᾶν δ'
Franz. Libri praeter C, qui add. ἄν. πᾶν ἔπραξαν.
ιando scribendum videbatur [εἰκότως δὲ] πᾶν ἂν ἔπρ. ||
ον Markl.: τοῦ δικαίου libri (Bk.): τοῦ δικαιοῦν cum
rr. coll. Hesych. v. δικαιῶσαι, Suida v. δικαιούμενος,
gio ad Herod. V. 92.: τὰ δίκαια Emperius. || § 17. ἀλλὰ
.: ἀλλὰ γὰρ εἰ libri. Fortasse ἀλλὰ γὰρ καί. || οὕτως]
t CO. || τὸ πέρας] τὸ μέρος Emperius. || ἐξήλασαν] ἐξε-
ν vel ζητοῦσιν ἐξελαύνειν coni. Rauchenst. in Annal.
143. Mihi nunc ἐξελάσαι scribendum videtur, ut id ex
ταν pendeat. || § 18. τοῖς δ' αὐτῶν Xᴷ. || § 19. ἐκ παν-
ου Dobr. (Turr.) Libri ἐκ παντὸς τοῦ τρόπου (Bk.). ||
ἠδικηκότες add. solus C, cett. om. || § 20. ἂν ἠγανά-
ν uncis, quibus circumdederam in ed. I., nunc liberavi.

Westerm. comment. crit. IV. p. 7. ‖ τῆς πόλεως . . . .] Reisk στερηθῆναι vel ἐκπεσεῖν addendum esse censet, quod probans eg puncta apposui. ‖ § 21. περὶ τῆς ἀπογρά ἀγωνίζομαι (sic) X^K, πιστεύων X. ‖ ἐν τῇ πόλει] ἐν om. X et CO. ‖ παραχθεὶς Markl coll. § 18. Cfr. etiam or. 13. § 22. 55 (Turr.). Libri πραχθεὶς (Bk.). ‖ τί με χρὴ διανοηθέντα] μεῖναι addendum esse censent Reiskio nunc assentior. Aut ipsum hoc vult, aut με χρὴ expung Rauchenst. in Annal. Lips. p. 143. Foertsch. autem in observatt crit. p. 8 sqq. defendit vulg. ‖ ἀτυχήμασι Reisk.: ἀδικήμασ libri.

Or. 10. Inscr. κατὰ Θεομνήστου (ά non add.) X^K. ‖ § 2 γάρ αὐτὸ Emper. (Turr.): γὰρ αὐτὸν libri (Bk.). ‖ § 3. περὶ το πατρός] Fortasse περὶ τοῦ ἐμοῦ πατρός vel περὶ τοῦ πατρὸ τοῦ ἐμαυτοῦ, quae opponantur illis § 2: τὸν ἑαυτοῦ. ‖ § 4. τριά κοντα τρία Scaliger: libri τρία om. ‖ ἐξ ὅτου δ' Reisk.: libri δ om. ‖ ὑπὸ τῶν λ' X^K. ‖ οὔτε τί ἐστιν ὀλ. E. Ziel in diurnis ant quariis 1844. p. 415 sq. coll. or. 11. § 2. Iam Stephan. voluer οὔτ' ὅ τι ἐστιν ὀλ. Libri οὔτ' εἰ ἐστιν ὀλ. (Bk. Turr.) ‖ ἐπι βούλευσα ἂν Markl.: libri ἂν om. Aliter comparata sunt illa i or. 11. § 2. ‖ ἐδυνάμην X^K: ἠδυνάμην vulgo. ‖ § 5. προσήκει et C. ‖ ἀνάγκη με οὖν X^K. ‖ Tit. μάρτυρες om. etiam X^K. ‖ § 7 δεῖν post οἶμαι nunc interposui ex or. 11. § 3. Rauchenst. m nitu. ‖ τούτων] nescio an ex or. 11. § 3. hic substituendum s τῶν ἔργων, cfr. nostrae or. § 10. ‖ [ἀπεκτόνασί τινας — κα ὅσοι] add. Auger. et Dobr. coll. or. 11. § 3. (add. Turr., ni quod Saupp. hic quidem τῶν αὐτῶν abesse mavult), om. cum l bris Bekk. ‖ ἂν ἔργον Turr. coll. or. 11. § 4. Libri ἂν om. (on Bk.) ‖ § 8. εἴπῃ habet X^K priore loco, deinde εἴποι. ‖ § 9. ῥίψα X^K. ‖ λέγοντι „οὐδέν μοι μέλει“ nunc correxi e Markl. sententia alioquin qui sequitur indicativus ἐστι non habet quo explicetu Libri λέγοντι οὐδέν σοι μέλει (μέλλει X) et Bekk.: λέγοντι ὅ οὐδέν σοι μέλει ego in ed. I. cum Franzio et Zielio l. d. p. 114 λέγοντι ὅτι οὐδέν σοι μέλοι Lennep. ad Phalar. ep. p. 190.: λ γοντι οὐδέν σοι μέλειν Steph. (Turr. West.) ‖ ῥίψαι X^K, ut a solet. ‖ § 10. τῶν ιά γενόμενος X^K. ‖ εἴ τις ἀπάγοι] εἴ τι ἀπάγ. X. ‖ ἀλλ' ἀφίεις X^K. ‖ οὐκ ἂν φάσκοι X. ‖ μαχῇ Bekk μάχη (sic) X^K, μάχῃ cett. ‖ § 11. κακῶς Taylor.: καλῶς libri. § 12. δόξαντα Reisk.: δείξαντα libri. ‖ εἴη . . . .] Pone h verbum mihi videtur ἀφεῖναι deesse. Reisk. post κτεῖναι inte posuit ἀποφεύγειν (Bk.). Foertsch. observatt. p. 14 sqq. ἀφε ναι pone κτεῖναι interserendum putavit. ‖ εἰπόντι σε] fortass idem voluit scriptor cod. X^K, qui εἶπε τι σε σε (hac figur

[illegible] σε): abbreviator enim § 6. τῷ εἰπόντι σε, nisi for scripsit Lysias ὅς (vel ὅτι) ἐπετίμησέ σοι. ‖ ῥίψαι X^K. ‖ οὐδὲν ἐ Markl. (Turr.): οὐδὲν libri (Bk.). ‖ § 13. οὐκ οὖν (interrog

scripsi nunc e X^K et ex or. 11. § 6., ubi πῶς οὖν οὐ δεινόν legitur: οὐκοῦν vulgo. || δέῃ σε Markl. (Turr.): δεήσῃ libri (Bk.). || λαμβάνειν (ab ἀξιοῖς suspensum) libri. V. Klotz. quaestt. crit. I. p. 9.: λαμβάνεις Tayl. (Bk.): ἐκλαμβάνειν Reisk. coll. or. 11. § 6. || οὕτως σὺ X^K: οὕτω σὺ vulgo. || ὥστε οὐδέποτε X^K: ὥστ' οὐδέπ. vulgo. || § 14. ὥστε οὐκ X^K: ὥστ' οὐκ vulgo. || Καί μοι Markl. (Turr.): καίτοι libri (Bk.). Cfr. § 15. || Tit. νόμος deest in X^K, relicto spatio, νό in mg. legitur. || § 15. ἀλλὰ νῦν] ἀλλὰ νῦν γ' Reisk. (Bk.) V. quem Turr. conferri iubent Elmslei. ad Eur. Med. p. 219. Adde Aeschin. or. 1. § 48. Herod. IX. 42. Arist. Acharn. 1032. Foertsch. observatt. crit. p. 4. || μὴ παρέχῃ] μὴ om X. || πράγματα] πρᾶγμα X. || §. 16. ποδοκάκῃ X et C et hic et infra. || πέντε] non solus C, sed etiam X^K habet δέκα (ἡμέρας I), quod nisi apud Demosthenem Timocr. § 105. δέκα scribendum est, hic repudiari oportet. Saupp. coniecit ἡμέρας πέντε καὶ νύκτας ἴσας coll. illo Demosth. loco. || ἐὰν Auger. (Turr.) V. Dem. l. d. Boeckh. oecon. civil. Ath. vol. I. p. 491. n. a. ed. II.: ἐὰν μὴ libri (Bk.). || προτιμήσῃ μηλιαια (sic) X^K. || ταὐτό nunc ego de meo scripsi: αὐτό Harpocrat. v. ποδοκάκκῃ (Turr.). Lysiae libri αὕτη ἐστίν (Bk.). || καλεῖται] καλεῖ X. || ἐξελθὼν, i. e. e carcere. Saupp. coni. εἰσελθών. || § 17. Τοῦτο τὸ nunc e X restitui: Τούτων τὸ C: Τούτων τὸ μὲν Bekk. (vulgo). Cfr. § 18. Τὸ στάσιμον τοῦτο. || ὀμόσαντα Harpocrat. v. ἐπιορκήσαντα (Turr.). Lysiae libri ὀμόσαι (Bk.). || ἀπίλλειν] ἀπείλλειν X. || τὸ ἀποκλείειν νομίζεται] τοῦτο ἀποκλείειν νομ. Markl. || διαφέρου C: διαφέρον X. || τουτουὶ Markl. Libri τουτὶ (Bk. Turr.). || § 19. πολοῦνται C: πωλοῦνται X (mox etiam πωλεῖσθαι X^K). V. Westermann. ad Plut. Sol. c. 23. p. 57. Praeterea cfr. Lobeck. ad Phryn. p. 583. C. Fr. Hermann. de iniuriarum actionibus p. 28. Becker. in Charicle II. p. 137 sqq. ed. II. et C. Fr. Hermann. ibid. p. 142 sq. || οἰκῆος καὶ δούλης τὴν βλάβην εἶναι ὀφείλειν Schott. et Herald. animadv. in Salmas. V. 8 (qui tamen εἶναι om.). Libri οἰκῆος καὶ βλάβης τὴν δούλην εἶναι ὀφείλειν. Herm. Schelling. de Solonis legg. p. 138. καὶ οἰ-
ἤρου
κῆος βλάβης τὴν διπλῆν εἶναι ὀφείλειν. || § 20. σιδηροῦς X. || νῦν τε C: νῦν X. || § 21. ἀκοῦσαί τινα nunc Foertschio auctore in observatt. p. 15 sq. cum West. scripsi pro ἀκούσαντα: ἔστι τὸν ἀκούσαντα vel ἔστιν ἀκοῦσαι Dobraeus. || ἀπεκτονέναι ἢ τὴν ἀσπίδα add. C, om. X. || § 22. τούτῳ δ' οὐδενὸς ἀξίας, ἃ Markl.: τούτῳ δ' οὐδενὸς ἀξιώσει X^K: οὐδὲ C. || § 23. φήσαιτε] φήσητε praeter C etiam X^K. || κατεσκέδασται Reisk.: κατεσκεύασται libri. || § 24. δωρεὰν Schott.: δῶρον libri. || ἐν ᾗ] ἐν ᾧ Emper.: ἐφ' ᾗ Westerm. Nunc sanum puto. || ἐλεήσειε X^K: ἐλεήσειεν vulgo. || § 25. λέγοντα Reisk. (Turr.): καὶ λέγοντα libri (Bk.). || § 26. ἀκούσαντα] ἀκούσαντά τε malit Bekkerus. ||

6

μηδ' ὑβρίζοντί τε καὶ λέγοντι nunc ex mea coni. dedi iam in ed. I. proposita secundum or. 11. § 9.: καὶ ὑβρίζοντι καὶ λέγοντι libri (vulgo). || μείζω X^K. || αἰσχρὰς αἰτίας Bekk. cum Reisk. || ἀκηκοότι; ὅς Reisk.: ἀκηκοότος libri. || § 27. καὶ ἄλλους] καὶ καλοὺς Dobr. || μεθ' ὑμῶν] μεθ' ἡμῶν X^K, sed h. l. illud praestat. || εὐθύνην] εὔθυναν or. 11. § 9., quod et h. l. et or. 25. § 30. reponi malim. || § 28. [ἀνῃρῆσθαι] ego addidi ex or. 11. § 10. Libri om. || ἱεροῖς add. Wassius apud Taylorum ex or. 11. § 10., om. libri. || § 29. νεανίαι] νεανικώτεροι G. A. Hirschigius. Fortasse μᾶλλον νεανίαι: illud enim propter id quod sequitur μᾶλλον excidisse videtur. || τοσοῦτο μᾶλλον X^K. || οὐκ ἔχουσιν] γυναικῶν ἔχουσιν Reisk., probante Kaysero: οὐκ ἰσχύουσιν Westerm. || § 30. τρέψεσθαι Markl. (Turr. coll. or. 11. § 11.): τρέπεσθαι libri (Bk.). || οὐδεμίαν Markl. coll. or. 11. § 11.
τούτου
(Turr.): οὐδεμιᾷ libri (Bk.). || § 31. γενοιτο: μείζων (sic suprascr. eadem m.) X^K. || διώκω μὲν nunc ego correxi ex or. 11. § 12: μὲν om. libri.

Or. 11. Inscr. κατὰ θεομνήστου β͡. X^K. || § 3. ὁπόσοι Stephan.: ὁποῖοι libri. || τοῦτον Bekk. in add. (Turr.): τουτονί libri (Bk.). || § 4. καλῇ σε Markl. (Turr.): καλέσῃ libri (Bk.). || τύπτειν φῇ Emperius (Turr.): τύπτοι X^K: τύπτῃ C (Bk.). Iam Stephanus voluerat τύπτειν εἴπῃ. || § 5. εἴποι Franz. et Turr. e Vindobon.: εἴπῃ cett. || ῥίψαι X^K, ut ubique. || ἔξω θέμενος] ἐκδεδυμένος εἴη Markl., recte opinor. ἐξέδυέ τινος Emperius. || § 6. οὐδ' εἴ τις C: εἰ μή τις X. || ἐὰν τις φὴ X^K. || ἐὰν μέν (non μή) τις γε εἴπη X^K. || τιμωρεῖσθαι Turr. coll. or. 10. § 13. Libri τιμωρεῖν (Bk.). || ἀξιοῦν Tayl. (Turr.): ἄξιον libri (Bk.). || § 7. [ἀκοῦσαι] add. Turr. coll. or. 10. § 21. || ἐγὼ γοῦν δεξαίμην ἂν Markl. coll. or. 10. § 21. (Turr.): ἐγὼ οὖν δεξαίμην libri (Bk.). || πατέρα ἔχειν] ἔχειν om. X, quare hoc verbum malim post γνώμην poni secundum or. 10. § 21. || καίτοι γε Contius et Franz. (Turr.): καί γε libri (Bk.). || § 8. βελτίων οὗτος Sluiterus coll. or. 10. § 23. Libri βελτίονος ὄντος (Bk. Turr.). || τῷ σώσαντι nunc ego correxi ex or. 10. § 23. Libri artic. om. || § 9. κινδύνους add. Taylorus: libri om. || ἐπ' ὀλιγαρχίας Baiterus: ὑπ' ὀλιγ. libri (Bk. Turr.). Cfr. or. 10. § 27. || § 10. ἢ ante εἰ τεθνηκὼς ego addidi ex or. 10. § 28. Libri om. V. Markland. p. 370. ed. Reisk. Index Reisk. v. ἤ. Lys. or. 2. § 73. or. 25. § 23. Isaei or. 1. § 20. Heindorf. ad Plat. Gorg. p. 183. Schaef. ad Dem. p. 191, 22. Schoemann. ad Isaeum p. 186. || § 11. ἰδόντας Schottus: libri ἰδιώτας.

Or. 12. § 2. προτοῦ X^K. || § 3. κατηγορίαν ποιήσομαι X. || § 5. φάσκοντες δὲ nunc ex Emperii coni. cum Rauch. scri-
[illegible]m. libri. || ἀδίκων] ἀδικούντων Bakius in schol. hypomn.
|| τραπέσθαι] προαγαγέσθαι Hamakerus: προτρέπεσθαι

Kayser. in diurnis Heidelb. || τοιαῦτα nunc e Markl. coni. dedi cum Rauch.: καὶ τοιαῦτα libri. || § 6. πένεσθαι, τὴν δ' Markl. et Emper. (Turr.): γενέσθαι τὴν libri (Bk.). || § 7. περὶ οὐδενὸς] παρ' οὐδὲν Cobet. V. Rauch. in edit. II. || ἕνεκα C: οὕνεκά X. || § 11. ὡμολόγησα C: ὡμολ° X^K, quod nescio an ὡμολόγουν significet. || φιάλας ἀργυρᾶς nunc e C revocavi, quum idem voluisse videatur X^K, qui φιαλας ἀργρ habet. φιάλας ἀργυρίου in ed. I. edidi, nota Bekkeri inductus. || § 12. δ' ἐμοὶ etiam X^K habet. || εἰς τοῦ ἀδελφοῦ nunc e mea coni. (Vindicc. p. 41.) scripsi: εἰς τὰ τοῦ ἀδ. libri. || § 13. παρεκελεύετο] Bekk. cum C παρακελεύεται. || § 14. πρόθυμον] προθύμως G. A. Hirschig. || § 17. ὑπ' ἐκείνων libri (Turr.): ἐπ' ἐκείνων Ald. (Bk.) Cfr. Foertsch. observatt. p. 20. || § 18. ἔτυχεν] intell. δούς. || § 19. τοῦ αὐτῶν X^K. || § 20. ὥσπερ οὐκ ἂν ἕτεροι nunc Sauppio auctore cum Rauch. scripsi: οὐκ om. libri. || γε ὄντας] ἔχοντας XC. || πάσας τὰς] μὲν interponi voluit Reiskius, recte. || εἰσενεγκόντας] ἐνεγκόντας X. || πᾶν τὸ in X^K supra scripsit manus recentior, quae accentus in ἐχθρὸν et πολλοὺς fecit acutos. || λυσαμένους· τοιούτων ἠξίωσαν] sic interpunxi e Bergkii sententia: λυσαμένους τοιούτων ἠξίωσαν vulgaris est distinctio, quam tuetur Kayserus: τοιούτων ἠξίωσαν delebat Hamakerus. || § 24. ἔρεσθαι X^K. || ὅσιον] ὅσον XC. || ὅ τι Brunck. ad Aristoph. pac. v. 118. (in add.) et Bekk. (Turr.): εἴ τι libri. || § 25. Ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν;] μὴ om. X, seclusit Rauch., sed necessarium est ob id quod praecedit Ἀντέλεγον. || § 26. ἀποκτείναις Bekk. coni. in add. (Turr.): ἀποκτείνης C atque etiam X^K, quod ipsum (scil. cum ι subscr.), nisi reponendum erit ἀποκτείναις, ita probo, ut pro σώσειας malim σώσῃς ἡμᾶς. Bekk. ἀποκτείνοις. || § 27. προσετάχθη Reisk. (Bk. Turr.): ἐτάχθη libri, quod defendit Foertsch. observ. p. 18 sqq. || ἐπεί τοι Taylorus: ἐπεὶ Rauch.: ἔπειτα libri (Bk. Turr.). || πίστιν] πεῖραν Bergk. || ἧττον Canterus: πίστιν libri. Marklandus voluit omitti ut e superiore πίστιν natum. || ἐτύγχανε X^K: ἐτύγχανεν vulgo. || [ἐναντίαν] ante γνώμην nunc ego de meo interserui. || § 29. αὐτῆς] i. e. τῆς τῶν τριάκοντα, seclusit Dobr., aut abesse malunt aut scribi αὐτῶν Turr. || παρὰ τοῦ Canterus: παρ' αὐτοῦ libri. || § 30. μὲν δὴ C: μηδὲν δὴ X. || σώζειν τε αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφισμένα παρόν nunc dedi e Sauppii coni.: σώζοντα αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφ. ὃν X: σώζων αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφ. (omisso ὂν) C: σώζοντα αὐτόν, κατὰ τὰ τ. ἐψ. Baiter, (ego in ed. I.): σώζειν ἐξὸν καὶ αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψ. coni. West., illud ὄν, quod est in X, negligens. Totum locum post Markl. ita constituit Kayserus: οὐκ ἐν τῇ οἰκίᾳ κατὰ τὰ τ. ἐψ., ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σώζοντα αὐτὸν συλλ. ἀπ., quam sententiam facilius assequare scribens οὐκ ἐν τῇ

οἰκίᾳ ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σώζοντα αὐτὸν παρὰ τὸ τούτοις ἐψηφισμένον (sc. ut Polemarchus in domo sua comprehenderetur) συλλ. ἀπήγ. || § 31. τοῖς διὰ Reisk. (Turr.): τούτοις διὰ libri (Bk.). || § 33. περὶ αὐτῶν — παρ' αὐτοῖς — περὶ αὐτῶν X^K. || § 34. ἐποίησας nunc dedi auctore Dobr. cum Rauch.: ποιήσαις libri (vulgo). || ἐτύχετε — ἀπεψηφίσασθε] ἐτυγχάνετε — ἀπεψηφίζεσθε Kayserus (Rauch.), recte fortasse. || περὶ αὐτοῦ X^K. || § 35. ἡμέτεροι X^K. || πολίται X^K. || περιέργους] Nunc malim περιέργως. || ὑπὲρ ἡμῶν X^K. || τιμωρουμένους Markl. (Turr. coll. or. 13. § 74.): τειρομένους Canter. (Bk.): τηρομένους libri. || § 36. οὐκ οὖν X^K: οὐκοῦν Bk. || ὅτε nunc ex omnibus libris dedi, etiam e X^K, qui ὅτ' (h. e. ὅτε): ὅτι Markl. (vulgo). Dissen. ad Dem. de cor. § 114. V. ad or. 19. § 6. || τοὺς ἐκ τῆς θαλάττης] Nunc malim τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῆς θαλάττης, quanquam vulg. quodammodo defendi posse non negaverim. Reisk. ναυαγοῦντας interponendum censuit. || τούτους δὲ nunc ex libris dedi: τούτους δὲ δὴ vulgo. || ὑφ' ὑμῶν C: ἀφ' ὑμ. X. || § 38. ἐστί X^K: ἐστίν vulgo. || κατηγορούμενα X. || ἐξαπατῶσιν, ὑμῖν] ἐξαπατῶσιν ὑμᾶς Bakius. || ἢ πόλεις Markl.: ἢ libri om. || § 39. ἐπεὶ vereor ut sanum sit. Fortasse ἔπειτα „hoc si iste facere instituerit, tum“ cett. || ὑμετέραν Reisk. (Turr.): ἡμετέραν libri (Bk.). || § 40. [τοσαῦτα] pone ἐσκύλευσαν nunc de mea coni. inserui. || ὅτι ἑαυτοῖς scripsi auctore Classeno post Sluiterum, qui ὅτι αὐτοῖς (sic Turr. et ego in ed. I.): libri οἷς αὐτοῖς (Bk.): ς enim in οἷς corruptum ex ε. Nisi forte locus ita constituendus est: ἀλλ' ὡς αὐτοῖς — νομίζοντες εἶναι eadem constructione, qua usus est Lys. in nostrae or. § 69. πραττούσης μὲν — εἰδότες δὲ ὅτι. — || § 41. Post ἐπαινεῖν Tayloro praeeunte aliquid excidisse putat Kayserus in annal. Heidelb. p. 228. || § 42. ἔπραξαν X. || ἔπραττε X^K: ἔπραττεν vulgo. || Post παρέξομαι in X^K relinquitur spatium decem fere litterarum. || § 43. τῷ ἡμετέρῳ X^K. || § 44. φυλάρχους] φρουράρχους C. Fr. Hermann. in progymn. in Aristoph. Equit. 2. p. 18. Sed v. nos in Vindicc. Lys. p. 47. || φυλακὰς] φυλὰς Taylor. Sed v. nos l. d. p. 40. (Cfr. liber meus, qui inscribitur die oligarchische Umwälzung p. 35. n. 11.) || χρὴ ἄρχειν X^K. || ψηφίσαισθε Bekk. (Turr.): libri vel ψηφίσησθε (X) vel ψηφίσεσθε. || § 45. ἡμᾶς X^K. || § 46. αὐτοῦ Ἐρατοσθένους] Nomen secludendum et tum ἀκούσαντας καὶ οἳ scribendum censet Kayserus in annal. Heidelb. p. 229. V. die oligarchische Umwälzung p. 35. n. 11. || § 47. extr. lacuna est in X^K ut § 42. || § 48. ψευδεῖς εἶεν] Rauchenst. in add. coni. ψευδεῖς εἰσιν. || ἀλλὰ τὰ C: ἀλλὰ τἀληθῆ X. || § 49. εὔνοι φασὶν X^K. || § 50. ἐν τῷ λόγῳ] ἐν τοῖς λόγοις Kays. in annal. Heid. p. 228. coll. § 25. || ἐνταυθοῖ X (Turr.): ἐνταῦθα C. G. Dindorfius ex praecepto Elmsleii ad Aristoph. Acharn. 152. correxisset ἐνταυθί. Sed v. praeter Schaeferum ad complures Demosthenis locos G. Her-

mann. ad Arist. nubb. 813. Maetzner. ad Antiph. p. 201. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 221. Fritzsch. in comment. de Aristoph. Acharn. (Rostochii 1831) p. 33. Kühner. ad Xen. memor. IV. 2, 13. || αὐτῷ] αὐτὰ ᾧ X: fortasse αὐτὰ (illa ipsa XXXvirorum consilia) τούτῳ, nisi vero gravius mendum delitescit. || τοσοῦτον] δι' τοσαῦτα X^K: τοσαῦτα C. || § 51. ἀμφότερα ταῦτα] ἀμφότερά τε ταῦτα Hamakerus, probabiliter. || γιγνομένας X^K: γινομένας vulgo. || ὁπότεροι] ὁπότεροί μοι, unde Reisk. coni. ὁπότεροι μόνοι. || § 52. εἰ γὰρ nunc e Schotti et Sintenis (Philol. VI. p. 751.) emendatione edidi: καὶ γὰρ libri: καὶ γὰρ εἰ Canterus (vulgo). || τὴν αὐτοῦ X^K. || εὔνοιαν Markl.: libri συνουσίαν (Bk. Turr.). || ἔσεσθαι] Conieceram in Vindicc. Lys. p. 53. σπείσεσθαι. Sed v. Rauch. || Ἐλευσίνάδε X^K. || § 53. ἐδείξαμεν nunc e Geelii ap. Hamak. p. 33. emendatione scripsi: ἔδοξαν libri: ἔδειξαν cum Cantero Rauch. || Πειραιῶς Tayl. (Turr.): Πειραιέως libri (Bk.). || Λαμπτρεὺς Tayl. (Tur. coll. Schoemann. ad Isae. p. 273. Adde Ross. dem. Att. p. 126 sq. Keil. anal. epigraph. et onomat. p. 176.: libri Λαμπρεὺς (Bk.). || κριτία τῇ ἐκείνων (om. καὶ) οἷς X^K. || αὐτοὶ Markl.: αὐτοὺς X: αὐτοὺς C (Bk. Turr.): αὖτις Reisk., Bergkius tollendum putat. V. Emendationum Lysiac. fasc. p. 25. || Πειραιεῖ Reisk. (Turr.): Πειραιεῖ ἢ libri (Bk.). || § 56. οἷς καὶ nunc ego de meo reposui: „quibus (i. e. τοῖς ἐξ ἄστεος, a quibus creati erant) etiam manifesto ostenderunt", cfr. § 92. 93.: οἳ καὶ libri (ego in ed. I. Emendatt. Lys. p. 24. n.): ᾗ καὶ Reiskius (Bk. Turr.), sed qua id ratione ostenderint, § 57. demum describitur. Quare Bergkius οἳ omnino expungi volebat. || τεθνεῶτες C: τεθνειότες X. || § 57. ἀδίκως ἔφευγον, ὑμεῖς δικαίως Sluiterus (Turr.): δικαίως ἔφευγον, ὑμεῖς ἀδίκως libri, quae si servare volueris, deinceps necessario scribendum erit εἰ δ' ὑμεῖς δικαίως, οἱ τριάκ. ἀδίκως, eamque rationem iam in ed. I. a me propositam sequutus est West. || δὴ ἑτέρων] δι' ἑτέρων X^K. || § 58. κρείττους αὐτῶν X^K. || στρατεύεσθαι nunc e X cum Rauch. restitui: στρατεύσασθαι C (vulgo). || § 59. ἐδανείσαντο X^K. || ᾐτήσατο nunc e X cum Rauch. recepi: ᾐτήσαντο vulgo. || § 60. οἷς ὑμεῖς Tayl.: οὓς ὑμεῖς libri. || § 61. οὐ δεῖ] οὐ om. X. || ὅμως δὲ X^K: ὅμως δ' vulgo. || πλείστων Reisk. (Turr.): πλεῖστον libri (Bk.). || § 62. Φέρε δὴ habet praeter C etiam X^K, non Φέρε δὲ, quod recepit Bekk. || ὡς ἂν C: ἂν om. X. || ἀπολογήσεσθαι Markl. (Turr.): ἀπολογήσασθαι libri (Bk.). || ἐκείνῳ Tayl. (Turr.): ἐκείνοις libri (Bk.). || § 63. οὐ γὰρ] καὶ γὰρ Kayserus et ego coniecimus. Sed v. Rauch. || § 64. τοὺς Θηραμένους ego de meo: τοῦ Θηραμ. libri. V. ad or. 30. § 2. et ad or. 32. § 26. Nusquam in hac oratione articulus nomini Theramenis praefigitur. || αἰτίου — γεγενημένου Bekk. (Turr.):

αἰτίους — γεγενημένους libri. || **§ 65.** *ὑπ' αὐτῶν* Saupp.: *ὑπ αὐτοῦ* libri (Bk.). || **§ 66.** *ἑαυτὸν παρεῖχεν* Dobr. (Turr.): *ἑαυ τὸν τῇ πόλει παρεῖχεν* libri (Bk.). || *κάλαισχρον* praeter C etian X^K. || *προτέρους* Canterus (Turr.): *πρᾳοτέρους* libri (Bk.). || **§ 67** *ἀρχιπτόλεμον* praeter C etiam X^K. || *ἀπώλεσε* X^K: *ἀπώλεσε* vulgo. || **§ 68.** *τιμώμενος δὲ καὶ τῶν μεγίστων*] V. Vindicc. Lys p. 57 sq. et Rauch. Nisi vero tale aliquid scriptum fuit, qual *τιμώμενος δὲ καὶ ὕστερον, καὶ τῶν μεγίστων.* || **§ 69.** *σωτήρι* nunc e Markl. emendatione edidi articuli defectu maxime motu (Turr.): *σωτηρίαν* libri (Bk. et ego in ed. 1.). || *πολεμίων ἕνεκε* Vindob. (Turr.): *πολ. εἵνεκεν* C (Bk.): *πολ. οὕνεκεν* X. Sen tentia: „ne hostes comperiant." Sed *βλάβης* ante vel post *ἕνε κεν* intrudi volebat Kays. in annal. Heidelb. p. 229. || *ἐν τοῖς αὐ τοῦ* X^K. || *ταῦτα ἃ* nunc scripsi e vestigiis codicis X^K, qui pari ter ac C *ταῦτα* habet: *ταῦθ' ἃ* vulgo. || *ἐπετρέψατε*] *ἐπέμψατ* X. || *καὶ γυναῖκα* X^K. || **§ 70.** *οὕτως δὲ* X^K, qui *οὕτ'* (h. e. *οὕ τως*): *οὕτω δὲ* vulgo. || *αὐτὸς ἐκείνοις* Canter.: *αὐτοῖς ἐκείνοι* libri. || *πειραιέως* X^K. || *περιαιρεῖν* (sic) X^K. || *καταλύσαι* X^K. **§ 71.** *ὑπ' ἐκείνων* nunc e Marklandi et Rauch. coni. scripsi *ὑπ' ἐκείνου* libri (vulgo). Reiskius *ὑπ' ἐκείνου* retinens dein ceps scribi voluit *ὑπ' αὐτῶν.* || **§ 72.** *παρόντων* X^K. || *αὐτοὶ μηδεὶς* nunc e X recepi: *μηδεὶς αὐτοῖς* C (vulgo). || *μηδὲ ἀπει λοῖ* Turr.: *μήτε ἀπειλοῖτο* libri: *μηδὲ αἰτιῷτο* Emperius. *ψηφίσοισθε* X et C. || **§ 73.** *ἐκέλευσεν ἡμᾶς* X. || *ἐγιγνώσκετ* X^K: *ἐγινώσκετε* vulgo. || *ἐξεκλησιάζετε* scripsi Sauppii monitu, qu contulit or. 13. § 73. 76. Adde Buttmann. ad Demosth. Mid p. 102. Krüger. ad Thucyd. 8, 93.: *ἐκκλησιάζετε* libri (Bk.). **§ 74.** *μέλοι*] *μέλλοι* X^K. || *περὶ σωτηρίας* libri (Turr.): *περ σωτηρίας* [*ὁ λόγος*] Bekk. Cfr. Aristoph. equit. 87. || *ποιήσεθ — κελεύει* nunc Cobeto auctore scripsi cum Rauch.: *ποιήσαιθ — κελεύοι* libri (vulgo). || **§ 75.** *οἱ δὲ ᾤχοντο* X^K (qui *οἱ δ' ᾤχοντο*, ita ut alter ductus supervacaneus sit): *οἱ δ' ᾤ* vulgo. || *τοῦτο γ' οὖν* (sic) X^K. || **§ 76.** *δέκα δὲ οὓς*] *δὲ* hab X^K, at infra *δέκα ἐκ τῶν* (sine *δ'*). || *τὴν αὐτῶν* X^K. || **§ 77** *δεῖ*] *δοκεῖ* X. || *οὐδὲν φροντιζόντων* Dobr. et Emperius (Turr.) *οὐδὲν φροντίζων* X: *φροντίζων* C (Bk.). || *αὐτὸς ἔργῳ* Markl. Dobr. (Turr.): *αὐτοῖς ἔργῳ* C (Bk.): *αὐτῷ ἔργῳ* X. || **§ 78.** *αἰ τίου γεγενημένου* Reiskius: *αἴτιοι γεγενημένοι* X^K, quo illu sane melius est. || *αὐτοὺς φίλους* X^K. || *τῆς αὐτοῦ* X^K. || *ἤδ γὰρ*] Saupp. malit *δὶς γὰρ* vel *ἤδη δὶς γάρ.* || **§ 79.** [*μὲν*] add Reisk. (add. Bk. Turr.) || **§ 80.** *μέλειν* X^K. || **§ 81.** *Κατηγόρη ται* cum Bakio in schol. hypomn. II. p. 263. emendavi (v. Emen datt. Lys. fasc. p. 18 sq.): *κατηγορεῖτε* libri: *Καταγνῶτε* Empe rius, probante Kaysero in annal. Heid. p. 229.: cui coniecturae

tam, non conveniunt quae sequuntur ὁ μέντοι ἀγὼν δὴ Ἐρατοσθένους ego de meo. δὲ Ἐρατ. libri. || αὐ-ὸς vel αὐτὸς Markland. et Kays. || κρινομένων nunc e ndatione dedi cum Rauch. pro γινομένων. || § 83. , ut supra § 82. || δημεύσαιτε nunc cum Reiskio re-: δημεύσετε libri (Turr. et ego in ed. I,). Schoemann. p. 186. || οἰκίας] Nunc malim τὰς οἰκίας. || § 84. δί-ν ἱκανὴν Reisk.: ἱκανὴν δίκην G. A. Hirschigius. Philol. VI. p. 751. ἱκανὴν ante οὐκ ἂν inserendum ύναισθε Bekk.: δύνησθε libri. || τοσοῦτον ἢ nunc e i. scripsi: τοσοῦτον δ' libri. In ed. I. δ' inclusi. || § 85. ἐνθυμουμένοις C (Bk.). || ἐδύναντο Markl. ναιντο libri (Bk.). || ἐλθεῖν C: ἐλεῖν (sic) X[K]. || τῶν . Libri τε om. || § 86. Ἀλλὰ καὶ τῶν] Ἀλλὰ καὶ Kayserus, probabiliter. || ξυνερούντων Bekk. (Turr.): ων XC: συνερούντων Reisk. || κἀγαθοὶ] ἢ ἀγαθοὶ ονται] i. e. ἐξαιτήσονται, v. or. 30. § 33., et αἰτού-Ἀλκιβιάδου sunt in or. 14. § 22. Ipsum ἐξαιτήσον- auctore (qui tamen addit αὐτούς) substituit Rauch., lebat Bergk. (Cfr. Emendatt. Lys. p. 9. n.) || τὴν αὐ-τῆς τούτων Markl. Libri om. τούτων. || ἀπολλύναι ori ἀποδοῦναι. || οὐδὲ τὰ Reisk.: οὔτε τὰ X: οὕτω 87. τὸ ὑμέτερον πλῆθος nunc e Dobr. coni. reposui ρον πλήθους libri. V. Kays. et Rauch. in ed. | εώτων C: τεθνειότων X. || δεινὸν εἰ] δεινὸν οἱ X. || δήπου ἐπ' nunc dedi e Sauppii emendatione (ep. crit. τολέσασιν ἤπου X: ἀπολέσασιν ἢ που ἐπ' Reisk. (ego ἀπολ. ἐπ' C (Bk. Turr.). || ὁπότε βοηθεῖεν X[K]. || ιῷ nunc ego emendavi: nam πολλοὶ praeter C etiam X[K]:). || ῥᾴδιον libri (Turr.): ῥᾷον Stephan. (Bk.) Isaei). V. Lobeck. ad Phryn. p. 403. || § 90. δείξατε] rkl. || περὶ τῶν πραγμάτων] Nunc malim περὶ τού-ραγμάτων vel περὶ τοιούτων πραγμ. || ὡς ὀργιζόμε-expungendum ὡς? || ἐποιεῖτε nunc restitui e libris): ποιεῖτε Cobet. (ego in ed. I.) || § 91. ἀποψηφί-Foertsch. observ. p. 25. || κρύβδην εἶναι τὴν ψῆφον de meo edidi eadem collocatione, quae est ap. Dem. 239. (Rauch.): εἶναι om. X: κρύβδην τὴν ψῆφον εἶ-o). || § 92. πειραιέως praeter C etiam X[K], ut § 94. 95. || ν C (Turr.): διὰ τοῦτον X (Bk.). || ἄστεος ἐστὲ X[K]. || | nunc seclusi Baitero auctore. || ὀνειδιῶν XC. || § 94. ων Reisk.: πονηροτέρων libri. || σφετέρας Markl.: ibri. || § 95. ἀπέκτειναν Bekk. (Turr.): ἀπέκτεινον νον C. || ἀφέλκοντες Reisk.: ἀφελόντες libri. || § 96. τῶν X[K]. || τὴν αὐτῶν X[K]. || § 98. μὴ πάθητε] μὴ . Halmius mihi indicavit sibi scribendum videri. || σωτη-

c

ρια Reisk.: σωτήρία X: σωτηρία cett. || § 99. [οὐδὲν] add. C terus. || ὑπέρ τε Saupp. (Turr.) Libri τε om. (om. Bk.) || § 1 ἡμῶν Augerus: ὑμῶν libri. || εἴσεσθαι] εἰσόψεσθαι Hamaker Sed v. Vindicc. Lys. p. 61 et 78. || καταψηφιεῖσθαι etiam n retinui, quanquam puto latere κατεψηφισμένους ἔσεσθαι vel νήσεσθαι, quo simul id quod sequitur particip. πεποιημένους ciliorem explicatum habet: κατεψηφίσθαι Baiterus (Rauch. Wes quod non omnino necessarium esse ex or. 13. § 94 et 95 appa Kaysero cum Reiskio post πεποιημένους videtur φανήσεσθαι cidisse.

Or. 13. [ΕΝΔΕΙΞΕΩΣ] quod titulo additur in co nunc seclusi e Dobraei sententia, qui confert § 85. V. Hoelsch de vita et script. Lys. p. 81 sq. Saupp. ep. crit. p. 140. || § V. Vindicc. Lys. p. 63 sqq. || τυγχάνει οὖν μοι X^K. || § 4. δὴ ὅ τι Marklandus: καὶ διότι libri. || ἀκριβῶς ἂν μαθόν ἥδιον] ἀκρ. μαθ. ἥδιον ἂν Cobetus. || § 5. ἐν τῇ πόλει] ἐν pungi voluit Hamak. Sed v. Vindicc. Lys. p. 66. et Rauch. § 6. γίγνεσθαι, ἐπεβούλευον (sic interp.) X^K. || μάλιστα — τεστήσασθαι] μάλιστα — καταστήσεσθαι Markl.: μάλιστ' ἂν καταστήσασθαι Emperius: μάλιστα ἐπιτήδειον — καταστή σθαι Reiskius. || § 8. ἕτοιμοι εἶεν] ἠτιμοῖεν X. || κλεοφῶν (sic) X^K. || § 9. ποιήσειν libri (Turr.). V. Foertsch. observ p. 78. Saupp. ep. crit. p. 32.: ποιήσει Bekk. || ἄλλό τι X^K, § 14. || § 11. ἔμεινεν C: ἔμενεν X. || καὶ τὰ κακὰ] καὶ τὰ κα X^K. || ἀνδρεῖς X^K. || ἀπόρως pro glossemate habet Kayserus, iniuria, cfr. § 53. || § 12. καταλύσαι X^K. || εἰς τὰ ὅπλα ἀναπα σόμενος] V. Vindicc. Lys. p. 66 sqq.: εἰς τὰ ὅπλα ἀναπαυ μενος Markl. || ἐν τῇ προφάσει] ἐπὶ τῇ προφ. Baiterus. At or. 7. § 20. V. Hamaker. de nonn. Lys. locis p. 15. nos in V dicc. Lys. p. XII sq. || § 13. στρατηγῶν Markl. Libri στρατι τῶν. || εὐνοοῦντες] εὖνοι ὄντες Cobet. V. ad or. 8. § 19. || οἷαν Cobet. || § 14. κατασκάψαι Bekkerus (Turr.): διασκάψ libri. || § 15. γενομένην G. A. Hirschig.: λεγομένην libri (Turr.), quod defendit Rauch. V. Emendatt. aliquot Lycurg p. 3. || ἐπιτρέψαι] ἐπιτρέψειν Steph.: ἂν ἐπιτρέψαι Markl. § 47. || νεῶν Turr., qui tamen non receperunt. Libri νηῶν (Turr.). || § 17. δὲ ταῦτα] δ' ἐκ τούτων Hamak. Sed v. Vindicc. L p. 69. || τούτους Markl.: τοῦτον libri. || § 19. ὑποφαίνοιτ ἀποφαίνοιτο malit Bekk.: οὕτω φαίνοιτο Kayser. || ἐκπέμπου ὑποπέμπουσι aptius indicat Rauch. coll. or. 1. § 15.: ἐπιπέ πουσι Saupp. || [τὴν πρὸ τῶν τρ. βουλεύουσαν] inclusi Dobra et Hamakero auctoribus. || § 20. ἡ πρὸ] ἡ om. X. || ὡς ἴσ μάλιστα] ὡς οἷόν τε μάλ. Sed v. Vindicc. Lys. p. 70. || πολλ ego de meo correxi: οἱ om. libri. || ὑστέραν Tayl. Lib || βουλὴν τὴν Reisk. Libri art. om. || ψηφίσματα [illegible] rt. om. || οὐκ ἐπ' Foertsch. comment. cr

p. 9. Libri οὐκέτι. || ἅπαντα ἐλέγετο nunc restitui: ἅπαντα ἐγένετο Markl. (ego in ed. I.). V. Reisk. et Rauch., qui contulit Dem. or. 23. § 20. Adde § 23. et Maetzner. ad Lycurg. p. 273. || οὖσιν] οὐκ οὖσιν X. || τὸν νοῦν προσέχ. X (Turr.): τὸν νοῦν ἧσσον προσέχ. cum Reiskio Bekkerus: τὸν ν. μὴ προσέχ. C. || § 22. ψηφίζεται nunc ego de meo dedi: ψηφίσετε X: ψηφίσατο C: ἐψηφίσατο vulgo. || Tit. ψήφισμα deest in X. || § 23. οἱ αἱρεθέντες Reisk.: Libri οἱ διαιρεθέντες. || προήσεσθαι Reiskius: προσήσεσθαι libri (West.): hoc vero esset: „negaverunt se hoc in se admissuros s. dixerunt se hoc reformidaturos esse. V. Xen. memor. II. 7, 11. || παράξειν Cobet. cfr. § 32. 55. et or. 9. § 18. 21. Libri παρέξειν (Bk. Turr. West. comment. crit. IV. p. 7). V. etiam ad or. 23. § 9. || § 24. τὸ ὄνομα X et C. || μουνυχιάσιν, ut statim et § 52. X[K]. || ἐκεῖ ἦσαν Tayl. (Turr.): ἐκίνησαν X: ἐκάθισαν C (Bk.). || ποιήσασθαι Foertsch. observatt. p. 26. (Turr.): ποιῆσαι libri (Bk.). || § 25. ὑποβάλλωσιν X. || § 26. εἰ μή τι σοι X[K]. || § 27. ὅμοιά γε] ὅμοια γὰρ Cobetus. || μὲν γὰρ nunc e Cobeti coni. edidi: μέν γε libri (vulgo). || ὑπῆρχε; (cum signo interrogat.) X[K]. || κατέλιπες nunc ex G. A. Hirschigii coni. cum Rauch. scripsi: ἀπέλιπες libri (vulgo). || § 28. ἢ ἐκείνοις ἐκπλεῦσαι X (nunc cum West.): ἐκπλεῦσαι ἢ ἐκείνοις C (vulgo). || ὡς δὲ Tayl. Libri ὥστε. || σοῦ τὸ Reisk. (Bk. Turr. coll. § 50.): τοῦτο C: οὕτω X. || § 29. Pro titulo est lacuna in X[K], ψ. est in mg. ut § 33. Ceterum ante ΨΗΦΙΣΜΑ additum velim ΜΑΡΤΥΡΕΣ. || hic in X[K] est μουνυχίαζε. || § 30. ἐκομίσθησαν (Agoratus, strategi taxiarchique) X[K]: ἐκομίσθη (quod ferri nequit, quum nomen Ἀγόρατος sequatur in apodosi) vulgo. || τῶν αὐτοῦ X[K]. || Tit. ἐρώτησις deest sine lacuna. || § 31. πλειόνων αὐτὸν Tayl.: πλειόνων αὐτὸς libri. || ἐργάζεσθαι, καὶ αὐτὸς Saupp. ep. crit. p. 24 sq.: ἐργάζεσθαι αὐτὸς X: ἐργάζεσθαι αὐτὸν ὥστ' C (Bk.). Kays. in annal. Heidelb. coni. ἐργάζεσθαι ὥστε καὶ οὑτοσί. || κατηγορηκέναι] κατειρηκέναι Cobet. in Mnemosynes fasc. 1. (1854.) coll. § 50. V. ad or. 7. § 35. || § 32. μουνυχιάσιν X[K]. || [μετὰ τοῦτο προσαπογράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν] delenda esse vidit Dobraeus ut petita e § 56., deleverunt Turr. conferentes § 53. || ἀπέχρη ἡ ἐν τῇ βουλῇ γεγενημένη Bremius et Cobetus: ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μήνυσις μὲν ἡ γεγενημένη X (in qua scriptura μὲν ἡ videtur iteratio initii insequentis verbi esse): ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μήνυσις ἡ γεγενημένη C (Bk.): ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μήνυσις μόνη (e Reiskii coni.) γεγενημένη Turr.: ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μόνον γεγενημένη Rauchenst. || ἀλλ' οὐκ οἶμαί σε ἔξαρνον ἂν γενέσθαι nunc ego de meo emendavi: ἀλλ' οἶμαί σε ἔξαρνον γενέσθαι X: οὐ γὰρ οἶμαί σε ἔξ. γενέσθαι C (Bk. Turr.), unde cum Reiskio in ed. I. scripsi οὐ γὰρ ἂν οἶμαί σε ἔξ. γεν. Pro ἂν γενέσθαι possis etiam cum Cobeto γενήσεσθαι. || Tit. ἐρώτησις iterum deest in X, ut § 30. \\

§ 33. Tit. *ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.* Reisk. (Turr.) Libri singulare
(Bk.). ‖ *καὶ τὰ ἐν τῷ δήμῳ καὶ τὰ*] Utrumque *τὰ* deleri volu
Hamak. Sed v. Vindicc. Lys. p. 71. ‖ § **34**. *κατεσκάφη* κ
Reisk.: libri *κατεσκάφησαν.* ‖ *καὶ τί οὐ τῶν δεινῶν* Saupp. (e
crit. p. 78.): libri *καὶ τοιοῦτον δεινὸν* (Bk.). ‖ § **35**. *κατεστα
θησαν*] Quidni *κατέστησαν*? ‖ Pro titulo *ψ.* est in mg. X^K,
§ 29. ‖ § **37**. *καδδίσκους* praeter C habet etiam X^K. ‖ *τὴν μὲ
καθαιροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν* . . . .] Sic nunc ego scribendu
existimavi secundum X puncta insuper adiiciens. *τὴν μὲν ἐπὶ τὴ
πρώτην, τὴν δὲ καθαιροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν* C (vulgo: s
lus Rauch. codicis huius additamentum seclusit): *τὴν μὲν καθα
ροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν, τὴν δὲ σώζουσαν ἐπὶ τὴν προτέρα*
post Ald. Reiskiana, recte fortasse. Totum incisum secludendu
censet Kayserus in annal. Heidelb. p. 230. ‖ *ὥστε ἐκ* X^K: *ὥσ
ἐκ* vulgo. ‖ § **38**. Tit. *ὀνόματα* deest X. ‖ § **39**. *ἀδελφήν*] *ἀδε
φόν* X. ‖ *τοὺς αὐτῶν* X^K. ‖ § **40**. *μέλαν τε ἱμάτιον ἠμφι
σμένη* . . .] Sic nunc scripsi e X, punctis insuper adiectis
aliquid enim deesse iam Reiskius sensit *καὶ δακρύουσα* vel κα
πενθοῦσα addendum esse ratus. Kayserus in annal. Hei
p. 230. *καὶ ἀποκειραμένη* supplevit coll. Isaei or. 4. § 7. et Eu
Iph. Aul. 1416. In ed. I. pro *τε* cum Koenio ad Corinth. p. 7
τὸ edidi. ‖ § **41**. *τὰ αὑτοῦ* nunc e X scripsi (qui tamen
more *τὰ αὐτοῦ*): *τὰ ἑαυτοῦ* vulgo. ‖ *τουτουὶ* Cobet.: *τούτο*
libri (Bk. Turr.). ‖ *αἴτιος ἦν*] *αἴτιος αὐτῷ ἦν* Cobetus. ‖ *τουτῳ*
idem: *τούτῳ* libri (Bk. Turr.). ‖ *τῷ αὐτοῦ* X^K. ‖ *ὑπὲρ αὐτο*
Saupp. coll. § 42. 92. 94. Cett. *ὑπὲρ αὐτοῦ.* ‖ § **42**. *κυεῖν*
(Turr.): *κύειν* X (Bk.): illud recepi haud ignarus eorum qu
observavit Lobeck. ad Soph. Aiac. p. 182 sqq. ‖ *τῇ αὐτοῦ* X^K.
ἐξ αὐτοῦ X^K. ‖ *τῷ γενομένῳ*] Vir doctus in Mnemosynes p. II
(1854) coniecit *αὐτῷ ἀνδρὶ γενομένῳ.* ‖ *ὑπὲρ αὐτοῦ* X^K. ‖ § 4
ἐκ ποδῶν X^K. ‖ § **44**. *μὴ* supra *ἐλεεῖν* recentiore manu supras
in X^K. ‖ § **45**. *σφετέρους αὐτῶν* inclusi Dobraeo auctore. ‖ *κατα
λείποντες* Hamakerus: *καταλιπόντες* libri (Bk. Turr.). ‖ *οἳ ἤλ
πιζον — ταφήσεσθαι* delebat Hamak. Sed v. Vindicc. Ly
p. 71 sq. ‖ *σφετέρων αὐτῶν* uncis inclusit Rauch. ‖ *τελευτήσεια*
Cobet. Libri *τελευτήσαιεν* (Bk. Turr.). ‖ § **46**. *γένοιτο* Tayl.
γένοιντο libri. ‖ *ἔτι δὲ τὰ τείχη — πόλεως τὴν πόλιν* insitic
putat Hamakerus coll. § 43. ‖ *ὡς* ante *κατεσκάφη* seclusit Rauch.
τὰ νεώρια] *τὰ* om. X. ‖ *τὴν ἀκρόπολιν ἡμῶν* X et C. ‖ § 4
οὐσίας om. X et C. ‖ *ταῦτα ἐκεῖνοι* — § 48. *τῶν κακῶν τῶ
γεγενημένων* expungenda censet Hamak. ut conflata e § 15. 1
33. ‖ § **48**. *βουλομένους*] *βουλόμενός γ'* Ziel. in diurnis ant
quar. 1844. p. 415. Sed cfr. § 16. ‖ *πρᾶξαι τῇ πόλει*] *πρᾶξα
τὴν πόλιν.* Sed v. Voemel. ad Hegesippi or. de Halonn. p. 150.
τῇ πόλει ἐπιβουλεύειν libri (Turr.): *τῇ βουλῇ ἐπιβουλ.* Reis
(Bk. West.): [*τῇ πόλει*] *ἐπιβουλ.* Rauch. Sed v. Kayser. i

nal. Heidelb. p. 230. || [τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ] seclusi Vanderidio auctore. V. Tayl. || § 49. δεῖ γὰρ nunc e libris restitui: ἐν γὰρ (partic.) ego in ed. I. || ὃ οὐκ ἂν nunc e Vindob. ipsi: κἂν X: ὅπερ οὐκ ἂν C (Bk. Turr. West.): οὐκ ἂν o in ed. I. Totum locum sic constituit Cobetus: καὶ γὰρ ὡς κατεμήνυσε — τοῦ θανάτου οὐκ ἂν δύναιτο οὐδέποτε ἀποῖξαι. || [ἀποδεῖξαι] ego iam in ed. I. de meo secluseram. || § 50. tuli in mg. X^K leguntur (non omittuntur). || § 51. ἐμήνυσε ῦτα] ἐμήνυσε πάντας coni. Reiskius: ego nunc ταῦτα delerim. || οὐδ' ἂν τοῦτο Stephan. (Turr.) Libri οὐδ' ἂν τούτου k.). || καταλυθείη ἂν Markl. Cfr. Xen. Anab. V. 9, 28 (ibique rügerus). Thucyd. II. 93.: καταλυθείησαν libri: καταλυθείη ekk. (Turr. Rauch.) || τούτου libri (Turr.): τοῦτον Bekk. . Foertsch. observatt. p. 27 sq. Cfr. Emendatt. Lys. fasc. p. 21. ta. || § 52. ὑπερβολή X. || ἐκείνων nunc revocavi e X^K et C: αὐτο enim non habet X. || μέμνησθε Tayl. (Turr.); μεμνῆσθαι bri (Bk.). Cfr. Emendatt. Lys. fasc. p. 21. || τουτῳί Cobetus: ούτῳ libri (Bk. Turr.). || ὅ τ' ἐπὶ (divisim) X^K. || οἱ ἐγγυηταὶ arkl. Libri art. om. || § 53. ἐπίθου Cobet. Libri ἐπείθου (Bk. urr.). || Ἀθηναίων nunc e Vindob. recepi, nam Ἀθηναίως X^K ibet: Ἀθηναίους vulgo. || Post ἔτυχον Kays. in annal. Heid. 230. interponi vult ῥᾳστώνης. || § 54. Καριδεὺς e Bergkii endatione scripsi. Cfr. Steph. Byz. v. Καρία p. 359, 16 ed. in. Libri Καριεύς, unde Palmerius Ἰκαριεύς, quod receperunt itores omnes, falso. Hunc enim Xenophontem civem Athenienn esse non potuisse demonstravi in Emendatt. Lys. fasc. p. 9]. Praeterea idem Bergk. coniecit Καρυεύς vel Καμιρεύς. || τω . . . . . X, in C est lacuna novem litterarum (om. Bk. Turr.). Reisk. ad h. l. et liber quem inscripsi Die oligarchische Umlzung p. 52 nota 18.: οὔπω coni. Westermann. (Commentat. L. IV. p. 9): οὕτως ὡς ἴστε Rauch. || οὐκ ἄξιοι habet X^K Bekkeri nota coniiciat aliquis οὐκ abesse). || ἀπώλλυσαν] ἀπώλεν Hamakerus. Sed v. Emendatt. Lys. p. 9. nota. || τὰ ἥδιστα] βέλτιστα Hamak. V. Vindicc. Lys. p. 76. || § 55. ἀναφέρειν X^K. || τοῦ τῶν τῶν τριάκοντα X^K (prius τῶν in extrema pagiest). || οὗτος οὖν Dobr.: οὑτοσὶ οὖν libri (Bk. Turr.). || ἐν νυχιάσιν X. || εὑρίσκονται Reisk.: εὑρίσκων τε X: εὑρίσκον- C. || § 56. τἀληθῆ Augerus (Turr. coll. § 50., or. 6. § 23. 24. doc. or. 1. § 20.): libri ἀληθῆ (Bk.), quod non defenditur locis Westermanno allatis or. 1. § 28. or. 4. § 12. 13. or. 19. 4. || δικαίως καταψηφισάμενοι] Hic equidem δικαίως in ed. I. letum volebam transpositumque ante ἐκεῖνος § 57. Kayserus ro nunc in annal. Heidelb. p. 230. neutrum necessarium putans 57. flagitat ἦ που Ἀγόρατος καὶ δικαιότερον ἀποθανεῖται vel ρόδρα γε δικαίως ἀποθαν., atque iam Reiskius voluerat ἦ που γ. γε πολὺ δικαιότερον ἀποθ. || δημίῳ Schottus. Libri δήμῳ. ||

§ 57. *ὅς γε* Toupius ad Longin. p. 211. Libri *ὥστε.* || § 58. *Χολλείδῃ* Harpocrat. p. 185, 3. Libri Lysiae *Χολλίδῃ* (Bk. Turr.). Cfr. Meier. de gentil. Att. p. 54. Ross. dem. Att. p. 63. (coll. p. 140.) Stephan. Byz. I. p. 695, 6. ed. Meinek. (qui illic *Χολλεῖδαι* scripsit, quanquam libri *Χολλίδαι* habent, sed vs. 8. cod. optimus Rehdig. *Χολλειδεύς* et vs. 8. et 9. idem *Χολλειδῶν*). || *μουνυχιάσιν* X^K^. || § 59. *ἀπογράψας ἀπέκτεινας* Jacobs. animadvers. in Athen. p. 172. (nunc recepi): *ἀπογράψας* X et Coisl.: *ἀπέγραψας* C (Turr. et ego in ed. I.): *ἀπέτριψας* Reisk. (Bk.) || *τοῦτο μέντοι* X^K^. || *οὐ καθαρῶς* Taylor. coll. Luciani Tim. 52. Adde eiusdem Rhetor. praec. 24. Dem. or. 57. § 55. Libanii vita Dem. p. 5, 6. Bekk. Herod. I. 147.: *οὐ καλῶς* libri. Dobraeus voluerat *οὐκ ἀληθῶς*. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 13. || § 61. *καὶ ὑπὸ σοῦ*] Nunc malim *καὶ αὐτὸς ὑπὸ σοῦ.* || [*καὶ Ξενοφῶν — ὁ Θάσιος*] seclusi Dobraeo auctore, qui haec desumpta putat e § 54. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 12. Ceterum *ὁ ξενοφῶν* X. || *τῆς τότε* Markl.: *τῆς τε* libri. || *ἀπέγραφες* Tayl. Libri *ἀπεγράφης.* || § 62. *εἰ μὲν* X (nunc): *εἰ μὲν οὖν* C (vulgo). || *οὐδὲ πώποτε οὐδ' ὑφ' ὑμῶν* X^K^. || § 63. *συλληφθέντες γε* nunc ego correxi: *συλληφθέντες δὲ* X^K^: *δὲ* om. vulgo. || § 64. *μέντοι* C: *μὲν* X. || *Εὐμάρης* Stephan.: libri *Εὐμαρής.* || § 65. [*Πολλὰ τοίνυν*—§ 67. *ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, μάρτυρας κάλει*] ab interpolatore intrusa esse ostendit Hamak. p. 53 sqq. Quare nunc uncis circumsaepsi cum Rauch. || *Πολλὰ*] *Τἄλλα* Dobr. et Foertsch. observatt. p. 31., Bekk. coni. *Πάντα.* || *ὤφλησεν*] Si haec Lysiae esse persuasum haberem, cum Sauppio corrigerem *ὦφλεν.* || § 66. *ἱκανῶς* Bekk. (Turr.): *κακῶς* libri. || § 67. *ἀστῆς* C: *αὐτὸς* X. || § 68. *φαινιππίδην* X. || *ἐνθάδε* Markl. Libri *ἐνθένδε.* || § 69. *ἤ που τοῦ* C (Turr.): *ὑπὸ τοῦ* X: *ἤπου τούτου* Tayl. (Bk.) || § 70. *φησὶν*] *φήσει* Kayserus in annal. Heid. p. 231. || *Ἀθηναῖον*] *ἀθηναῖ* (i. e. *Ἀθηναῖον*) X^K^, dein *ἀθηναῖον*, ut correctio (ex ω in o) statim facta appareat. || *αὐτον ἐδῆμος* (sic) X^K^. || § 71. *ἐπετυχέτην*] *περιετυχέτην* Cobet. || *ἅμα τούτῳ* ego de meo: *ἀλλὰ τούτῳ* X: *ἀλλ' ἐν τούτῳ* C (Bk. Turr.). || *Ἀγόρατος δὲ* Markl. Libri *Ἀγόρ. τε.* || *οἶδε*] *εἶδε* Dobr. et Hamak. At v. Vindicc. Lys. p. 78. || *Ψήφισμα.*] Hoc ipsum decretum inesse in Ussingii Inscript. Graec. ined. (Havn. 1847.) nro. 56. vidit Bergkius in diurnis antiquar. 1847. p. 1099 sq. || § 72. *πεποιημένον . . . .*] Plura hic desiderari vidit Taylor. || *τὰ σφῶν* nunc e Sauppii coniect. dedi: *τὰ* om. libri. || § 73. *οὗτος πολὺ*] *οὑτοσὶ πολὺ* Sauppius apud Rauch. || *πολὺ ἡμῶν* X. || *κατεφρόνει* nunc cum Cobeto scripsi (Rauch.): *καταφρονεῖ* libri. ||

η
κλσιαζε X^K^ (sic eadem m. suprascr., in *ἐξεκ* versus fini-
...men eadem forma § 76. in medio versu). || *οὐκ ἀπέκτεινε*
...ri *οὐκ ἂν ἀπέκτεινε.* || *δι' ὃ* Saupp.: *δι' ὃν*

libri (Bk. Turr.). Cfr. § 76. || ἐκεῖνοι ἀπέθανον X. || § 74. ἢ ἐπὶ] ὅτ' ἐπὶ X, unde in ed. I. effeci ἢ τότ' ἐπὶ. || ἂν λαβόντες] ἀναλαβόντες X. || φυγόντων Turr.: φευγόντων libri (Bk.). || § 75. εἰ μὲν οὖν μὴ ἀποκτείνας προσποιεῖται, ἀδικεῖ] Ad προσποιεῖται est ἀποκτεῖναι intelligendum. V. Rauch.: εἰ μὲν οὖν μὴ ἀπέκτεινας, πρὸς πολιτείαν ἀδικεῖς Hamakerus. Ego vero in Vindicc. Lys. p. 80 sq. conieceram εἰ μὲν οὖν μὴ ἀποκτείνας προσποιεῖται πολίτης εἶναι (vel etiam ποιητὸς εἶναι coll. Aristot. Pol. III. 1. p. 71. ed. Göttling.), ἀδικεῖ. || § 77. ἀπὸ Φυλῆς X (nunc recepi): τοῖς ἀπὸ Φυλῆς C (vulgo). || τινες ἐπὶ Φυλῇ Rauch. (nunc): τ. ἐπὶ Φυλὴν libri: Dobr. secludi volebat. || § 78. οὐχ οὕτω nunc e C revocavi, quum X^K habeat οὕτω, non οὔπω (om. οὐχ): οὔπω οὕτω vulgaris lectio ante Bekk. (Turr. et ego in ed. I.). Ceterum in X^K sic distinctum: αὐτοὺς, ταῦτα λέγων ὅτι οὕτω. || § 79. ἐπὶ Φυλῇ auctoribus Westerm. et Kaysero scripsi: ἐπὶ Φυλήν libri, seclusit cum Dobr. Rauchenst. || σύσκηνος γιγνόμενος X^K. || οὔτε ὁ ταξίαρχος nunc e Sauppii coniectura scripsi: libri art. om. || § 80. αἱ διαλλαγαὶ Dobr. Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || hic praeter consuetudinem πειραιῶς habet X^K. || καὶ ἐκεῖ Schott. (Turr.): καὶ ἐκεῖνος X: καὶ τότε C (Bk.). || § 81. πύλαις Palmerius (Bk. Turr.). Libri φυλαῖς. || § 82. V. Vindicc. Lys. p. 82 sqq. || καὶ ἐπὶ Φυλῇ C (nunc): καὶ ἐπὶ Φυλὴν X (ego in ed. I.). || οὐδεὶς γὰρ — αἴτιος delebat Dobr., ut e § 79. huc translata. || πολίτας Tayl. Libri ὁπλίτας. || κατέταξε X^K: κατέταξεν vulgo. || § 83. ἐγὼ μὲν οἶμαι in ed. I. cum Reiskio uncis circumdederam. V. Rauch. || § 85. καὶ διισχυρίζεσθαι X^K (non καὶ ἰσχυρίζεσθαι, quod fortasse C habet, ut Bekkerus notas codicum permutasse videatur): καὶ τῳδὶ ἰσχυρίζεσθαι Reisk. (Bk.): καὶ τούτῳ ἰσχυρίζεσθαι Kayser. in annal. Heid. p. 231. || ἐπαγωγῇ X, sed non plane certum Kays. dicit sic legi in cod., infra sane est ἐπαγωγῇ, sed § 86. ἀπαγωγῇ. || ὃ πάντων C: ὃ om. X. || ῥαστώνην Dobr. et Emper. (Turr.) Libri ἔνοχος ὢν ῥαστώνην (Bk.). || αὐτῷ εἶναι X^K. || § 86. Locum desperatum et saepe tentatum sic dedi, ut legitur in libris mscr., nisi quod οὐκ ante οἰόμενοι interposui cum Tayloro. — Sauppius et Rauchensteinius coniuncti in huius editione ita coniecerunt: δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἕνδεκα οἱ παραδεξάμενοι τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην, οὐκ οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τότε, ἀλλὰ διισχυριζόμενοι, σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι, Διονύσιον τῇ ἀπαγωγῇ, ἣν ἀπάγει, ἀναγκάζοντες προσγράψασθαι τό γε ἐπ' αὐτοφώρῳ. ἢ πῶς οὐκ ἂν εἴη; πρῶτον μὲν ἐναντίον πεντακοσίων ἐν τῇ βουλῇ — ἀπογράψας. τίς ἂν ἀποκτείνειε καὶ αἴτιος γένοιτο τοῦ θανάτου; Ceterum v. Saupp. ep. crit. p. 142. et Rauchenstein. in Philologo V. p. 519 sq. Equidem ἐπέχω. || τίνας ἀποκτ. X^K. || § 87. οἴεται] Foertsch. observ. p. 34. et nos in Vindicc. Lys. p. 52 sq. || ὁ αἴτιος Emperius (Turr.). Libri art. om. (om.

Bk.) Paullo ante *οὐκ οὖν* X^K, sicut dedimus, *οὐκοῦν* Bekk. || **§ 88.** *ἐν [τῷ] Πειραιεῖ]* nunc Baitero auctore art. seclusi cum Rauch. || *ἐμποδὼν γ' οὖν* X^K. || *ἐπ' αὐτοφώρῳ τι]* Reisk. *τι* om.: Dobr. et Emper. *τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ*. V. Vindicc. Lys. p. 85. Ceterum *ἐπ' αὐτοφ. τί* X^K. || *τῷ πράγματι* Reisk. Libri *τῷ γράμματι*. || *οὔ τι πιστεύει* Reisk. (nunc cum Turr.): *οὔτε πιστ.* X: *οὐ πιστεύει* C (Bk. ego in I.). || **§ 90.** *εἶχον ἄν τινα* Baiterus. Libri *ἄν* om. (om. Bk. Turr.) || *οὐδέν· οὐδένα* Reisk.: libri *οὐδέν* om. || *τοῖς ἐν Πειραιεῖ* nunc ex emendatione Palmerii scribere malui, quam probare Baiteri coniecturam *ἢ τοῖς ἐν ἄστει*. Libri *τοῖς ἐν ἄστει*, unde equidem suspicor *τοῖς ἐν Πειραιεῖ ἀλλὰ τοῖς ἐν ἄστει* vel *τοῖς ἐν ταὐτῷ*. || **§ 91.** „C post *δήμου* lacunam habet versus dimidii. *πεποιῆσθαι* inserebat Reiskius.“ Bekk. In X^K nullum est lacunae vestigium. || *αὐτοῦ* X^K, ut et infra. || *προδοὺς* C. — In ed. Reisk. barbare *προδόσας*: in X Coisl. Vindob. est *προδόντα*, unde Reisk. *προδοὺς πάντα*, recte fortasse. || *οὐ κατὰ* Emperius (Turr.): *οὐ καὶ διὰ* libri (Bk.). || **§ 92.** *ὑμῶν ἐνὶ* X. || *ὑμῖν ἐπέσκηψαν καὶ ἡμῖν* X. || *ἔμβραχυ* Dobraeus: *βραχὺ* libri (Bk. Turr.). V. Emendatt. Lys. fasc. p. 30 nota. || *τί ἐκεῖνοι* X^K. || **§ 93.** *ἀνεῖναι]* *ἀφεῖναι* Markl. At recte Turr. conferunt Xen. Hell. II. 3, 51. Adde Anab. VII. 6, 30. || *περιεστηκότα* Markl. Libri *παρεστηκότα*. || *ἐργάσησθε]* *ἐργάσεσθε* Baiterus. || *οὐ μόνον τοῦτο* C: *οὐ μόνον τουτ* X. || *τῇ αὐτῇ]* *ἀλλὰ τῇ αὐτῇ* X, unde *ἅμα τῇ αὐτῇ* Dobr. (West.): mihi *ἀλλὰ* videtur repetitum esse e superiore versu. || **§ 94.** *γινώσκετε* X^K: *γιγνώσκετε* vulgo. || *αὐτῶν* X^K. || **§ 95.** *ἐγένοντο]* *ἐγένετο* maluit Saupp. || *αἴτιον τούτων]* *αἴτιον τοῦτον* X. || *[ἅπαντα]* seclusi Tayloro suadente. Sententiae aptum foret *καθ' ἕκαστον*. || **§ 96.** *ἐδόκει* Markl. Libri *δοκεῖ*. || *οὐχ ὁμόψηφοι γίγνεσθε ἔπειτα* delenda censuit Reiskius.

Or. 14. **§ 1.** *παρέσχε. ὥστε* X^K. || **§ 2.** *τοσοῦτο* X (nunc): *τοσοῦτον* C (vulgo). || *ἐπ' ἐνίοις* Reisk. Libri *ἐπινικίοις*, quod tuetur Kayserus, sed obstat genetivus *ὧν*. Tamen ego quoque aliquid fortius et significantius requiro quam *ἐπ' ἐνίοις*. || *τοὺς ἐχθροὺς]* Emperius aut *ἑτέρους* aut etiam *τοὺς ἑτέρους* scribendum putat. Ego vero *καὶ τοὺς ἐχθροὺς* scripserim. || **§ 3.** *περὶ μὲν* X (nunc): *περὶ μὲν οὖν* C (vulgo). || *['Ανάγνωθι — ΝΟΜΟΣ.]* secludenda esse vidit Bakius schol. hypomn. II. p. 280. || **§ 6.** *ὅσοι ἐὰν* X^K. || **§ 7.** *ἀστρατίας* praeter C etiam X^K. || *καταλεγεὶς ὁπλίτης* nunc e Stephani emendatione edidi: *ὃ καταλέγεις ὁ πατὴρ* X et Vindob.: *ὁ καταλεγεὶς ο πηρον* Coisl. et Sangermann.: *οὐ κατελέγη, λειποταξίου δὲ ὅτι* C (Bk.): *καταλεγεὶς οὐ παρῆν, λειποταξίου δὲ ὅτι* Emper. (Turr. et ego in ed. I.): Totum locum sic constituit Bergkius *καταλεγεὶς ὁπλίτης οὐκ ἐπεξῆλθε μεθ' ὑμῶν στρατοπεδευομένων, λειποταξίου δὲ ὅτι οὐ παρέσχε* (in X et Vindob. est *οὐ παρέσχε*). Kayserus

vero ita: καταλεγεὶς οὐ παρῆν, οὐδὲ παρέσχε μετὰ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν τάξαι, οὔτ' ἐξῆλθε μεθ' ὑμῶν στρατοπεδευόμενος, δειλίας δὲ κ. τ. ἑ. V. Rauchenstein. in annal. Lips. p. 145 sq. || ἐξῆλθε Reisk. Libri ἐπεξῆλθε (Bk. Turr.). || στρατοπεδευόμενος Tayl. (Turr.): στρατοπέδῳ μόνος XC (Bk.): στρατοπεδευομένων Reiskiana. || δεῖν αὐτὸν Schott. et Emper. (Turr.): δεῖ ἕκαστον libri (δεῖν ἕκαστον Bekk.). || ὁπλιτῶν Stephan.: πολιτῶν libri. || § 8. ποιήσεσθαι] ποιήσασθαι X^{K} (non ποιήσεσθαι). || § 9. Οὗτος C: ὅτι X. || τῶν πολιτῶν libri (Turr.): τῶν ὁπλιτῶν Reisk. (Bk.) || § 10. ἱππεύσαντες δὲ Stephanus: ἵππον ὄντες δὲ X: ἔφιπποι δὲ ὄντες C (Bk.): ἱππεύοντες δὲ Emperius (Turr.). || καὶ τὸν ἄλλον nunc e X^{K} recepi: καὶ om. vulgo. || § 11. ὅτι, εἰ] ὅτ' εἰ X^{K}. || δειλίαν deleri vult G. A. Hirschig. || § 12. τὸν ὑφ' ὑμῶν Reisk. Libri τὰ ὑφ' ὑμῶν. || § 13. ἐὰν — καταψηφίσησθε Coraes ad Isocr. II. p. 313., qui aut illud, quod ego recepi, aut εἰ—καταψηφιεῖσθε, quod ediderunt Turr., legi voluit. Libri ἐὰν — καταψηφιεῖσθε (Bk.). Duplex protasis per eandem coniunctionem (ἐὰν — ἐὰν et εἰ — εἰ) et in principio et in fine enunciati introducta est etiam Lys. or. 21. § 6. or. 26. § 7. Dem. de cor. § 217. (v. Dissen. ad Dem. de cor. p. LXVI.), Aeschin. or. 2. § 33. || § 14. ψιλοὶ Markl. Libri φίλοι. || § 15. τἀρεστὰ X^{K}: τὰ ἀρεστὰ vulgo. || τὴν ψῆφον φέρειν C: φέρειν deest in X^{K} lacuna relicta. || § 16. ἐξαιτήσονται] αἰτήσονται G. A. Hirschig. Cfr. § 22. || τοσαύτην δειλίαν deleri vult idem. || ὃν εἰ] ὃν om. X. || § 17. ὅτε C: ὅταν X. Sic infra § 36. ὅτε μὲν C: ὅταν μὲν X. || παῖς ὢν Reisk. (Turr.): παῖς ἦν καὶ C (Bk.): παῖς ἦν X. || τὰ τοῦ πατρὸς Reisk.: τὰ πατρὸς X: τοῦ πατρὸς C. || § 18. τὸ αὐτῶν Baiter.: τὸ αὐτῶν libri (Bk.). || μηδὲν ἂν nunc e Taylori coniectura dedi: μηδένα ἂν libri. In ed. I. cum Cobeto scripseram μηδένα [ἂν]. || μηδ' ἂν τὰς nunc e X recepi: μηδὲ διὰ τὰς C (vulgo), in qua scriptura Cobetus μηδὲ alienum existimavit. || § 20. προστάττόμενα] πραττόμενα X^{K}, ut § 21., ubi varietatem scripturae memorat Bekk., h. l. neglectam. || § 21. ποιούμενοι, φιλοτιμούμενοι δὲ] ποιοῦνται, φιλοτιμούμενοι (sine δὲ) Reisk., quod nunc mihi probatur. || οὐδὲν ἀλλ' ἔδει X. || γὰρ ἂν Baiter. Libri ἂν om. (om. Bk. Turr.) || ἡγοῖντο Markl. — Libri ἡγοῦντο (vulgo). || § 22. ἱππεύει δεδοκιμασμένος Scaliger: ἱππεύειν δεδοκιμασμένος X: ἱππεύειν δεδοκιμασμένος ἐστὶν C (Bk.): ἵππευε δεδοκιμασμένος Markl. (Turr.) || αὐτοῖς χαρίζεσθαι, μεμνῆσθαι Dobr. et Baiterus ad Lycurg. p. 153 sq. (Turr.): αὐτοὶ ὀργίζεσθαι, μεμνῆσθαι X: αὐτοὶ ὀργίζεσθαι μεμνῆσθαι δὲ C: αὐτῷ ὀργίζεσθαι, μεμνῆσθαι Bekk. || ποιήσουσι X^{K}: ποιήσουσιν vulgo. || § 23. τὸν Ἀλκιβιάδην] Nunc aut expungi articulum aut τουτονὶ Ἀλκιβ. corrigi malim. || τὴν αὐτοῦ Markl. (Turr.): τὴν αὐτοῦ libri (Bk.). || § 24. ἀποδέχεσθαι X^{K}. || § 25. ἔπινε μὲν Turr.: ἔπινεν Reisk. (Bk.): ἔτι μὲν X: νυκτός τε C. ||

ὑπὸ τῷ ἀετώματι est Bergkii in exercitatt. crit. spec. VI. (Marburgi 1851.) p. 7. coll. Harpocr. v. ἀετός emendatio. Alii coniecerunt vel ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἱματίῳ (Turr.), vel ὑπὸ τῷ αὐτῷ εἵματι vel ὑπὸ τῷ αὐτῷ στρώματι (Bk.), vel ὑπὸ τῷ αὐτῷ στρωματεῖ. X^{K} habet ὑπὸ τῷ αὐτοματι (sic sine accentu): C autem ὑπὸ τῷ αὐτῷ οἰκήματι. || ἐκώμαζε δὲ Reisk.: ἐκώμαζε X: καὶ ἐκώμαζε C. || δόξει Coisl. Vindob. Sangerm. (Turr.): δείξει X: δόξειεν C (Bk.). || §. 26. ὑπὸ Ἀλκιβιάδου libri (Turr.). V. Dobr. et Emper. observ. p. 36 sq.: ὑπὸ Ἀρχεβιάδου cum Reisk. Bekkerus. || Ὀρνεὰς nunc ego correxi (v. Steph. Byz. I. p. 496. ed. Meinek. et Thucyd. VI. 7.), quanquam obscura res est: ὀρνεοὺς X^{K} (non ὠρεοὺς) et γρ. C: ὠρεοὺς C (Turr. et ego in I.): Ὀρεοὺς Bekk. || τελευτῶν δὲ] τελευτῶντά τε X^{K}. || § 27. οὕτως ἐμίσει] οὕτω μισεῖ X^{K}. || οὐδ' ἂν Reisk.: οὐδὲ libri. || Ἀρχεβιάδης Reisk. Libri Ἀρχιβιάδης. || § 28. τοὺς αὐτοῦ X^{K}. || τὴν αὐτοῦ γυναῖκα X. || ὡς οὐκ ἀδελφὸν] G. A. Hirschig. coni. οὐχ ὡς ἀδελφὸν. || αὐτῆς — ἐκείνης] Nunc aut alterutrum delendum videtur, aut cum Markl. αὑτοῦ — ἐκείνης scribendum. || τὴν αὐτοῦ Turr.: τὴν αὐτοῦ X: τὴν ἑαυτοῦ C (Bk.). || § 29. πεπραγμένων] γεγραμμένων praeter C etiam X^{K}. || ἀλλ' ὃν Reisk. Libri ὃν μᾶλλον (Bk. Turr.), in qua scriptura illud ipsum delitescit quod dedi: μᾶλλον autem hic nihil valet. || οὗτος X (Turr.). V. Cobet. p. 88.: ὅδ' C: ὁ δ' Bekk. || πολοστὸν X^{K}. || τῶν ὀνειδῶν τῶν Markl.: τῶν εἰδῶν τῶν X: τῶν C. || προσόντων Cobet. coll. Dem. de cor. § 264.: προσηκόντων libri (Bk. Turr.). || § 30. Ἀλκιβιάδου, ὃς ἔπεισε] ἀλκιβιάδου· ἔπεισε X^{K}. || δεκέλλειαν X^{K}. || § 31. ὅντινα λαμβάνετε C: ὅντινα λαμβάνεται X: ὅντιν' ἂν λαμβάνητε Reisk. || § 32. ἄξιον εἵνεκα praeter C etiam X^{K}: ἄξιον ἕνεκεν vulgo. || στρατεύσας Markl. Libri στρατεύσασθαι. || § 33. Φυλὴν] φυλακὴν X. || § 35. [αὐτῷ] nunc ego seclusi: αὐτῷ enim suprascr. in X^{K}, quanquam eadem m. || § 37. αὐτῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις ego de meo. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 24. — Libri αὐτοῖς Λακεδαιμ. (Bk.): αὐτῶν Λακεδαιμονίοις cum Markl. Turr. || § 38. αὐτοῦ καταγν. X^{K}. || § 39. ἐν τῇ ναυμαχίᾳ Reisk. Libri art. om. || τοῖς τριάκοντα] τοῖς λ' X^{K}. || καὶ τὸν πατρὸς πρὸς μητρὸς πάππον Turr. secundum Harpocr. v. Ἀλκιβιάδης. Cfr. Vater. Rerum Andocid. I. p. 12. nota: καὶ τὸν πρὸς μητρὸς X^{K} (non om. praepositionem): καὶ τὸν μητρὸς Bekk. || § 40. μηδὲ μίαν X^{K}. || § 42. διακείμενοι — πολιτευόμενοι] πολιτευόμενοι — διακείμενοι Bekk. in add., cui nunc assentior. || ἀλλ' ἅπερ πεπόνθασιν, ἅπαντα πεποιήκασι, καὶ ἃ πεποιήκασι καὶ πεπόνθασιν nunc ego de mēa coni. correxi („sed ea ipsa, quae passi sunt, ea omnia patraverunt, et quae patraverunt, ea etiam passi sunt"): ἀλλ' ἅτε πεπόνθασιν ἅπαντα ἃ πεποιήκασι καὶ πεπόνθασι X^{K}: ἀλλὰ καὶ πεπόνθασι καὶ πεποιήκασιν ἅπαντα C, quod nihili est

(vulgo). || § 43. ἀπολογεῖται Xᴷ. || ἥσθησθε Dobr. et Boissonad. ad Philostr. epist. p. 98.: ἴστε Reisk. (Turr.): libri εἴσεσθε (Bk.). || § 46. πολλοστὸν] τὸ πολοστὸν Xᴷ, sed articulus erat reiiciendus. V. Foertsch. observatt. p. 42 sq. || § 47. ψηφιοῦνται C: ψηφίσονται X. || Titulos tres add. Markl. (add. Turr., om. Bk.)

Or. 15. § 1. τῆς ἀστρατίας Xᴷ, ut § 4. || κοινοὺς] κοινωνοὺς X. || ᾧ ἂν nunc e Reiskii emendatione scripsi (Rauchenstein. in annal. Lips. l. d. p. 146.): ὡς ἂν libri (Bk. Turr.): οἷς ἂν Markl. (ego in ed. I.) || § 2. εἰ ἐν Reisk. Libri ἐν om. || διδόντες Tayl. Libri διαδόντες. || τῶν μὲν μὴ [καταψηφίζεσθαι, τῶν δὲ] καταψηφίζεσθαι Turr.: τὸν μὲν μὴ καταψηφίζεσθαι X: μὴ καταψηφίζεσθαι C (Bk.). Marklandus voluerat τῶν μὲν καταψηφίζεσθαι, τῶν δὲ μή. || § 3. γένοιτο, εἰ] γένοιτο, ἢ εἰ Meier. in Comment. V. 3. de orat. Andoc. c. Alcib. p. 15. n. 147., quod etsi Graecis valde usitatum (v. ad or. 11. § 10.), necessarium tamen non est. || τολμήσει ὁ Markl. Libri τολμήσειε. || ἐν ταῖς Reisk. Libri ἐμβὰς. || § 4. ὅ τι Xᴷ, ut passim. || διοίσει Bekkerus: δεήσει libri. || τούτων C: τούτου ὧν X. || § 5. ἀφαιρῶν C: φένων X. || § 6. ἕως ἐδοκιμάσθησαν Dobr. — Libri ἕως ἂν ἐδοκιμάσθησαν (Bk. Turr.). || § 7. ἐπὶ τούτων (sic corr.) Xᴷ. || § 8. δικαίως χαρίζοισθε] δικαίως ὀργίζοισθε Foertsch. comment. p. 12 sq.: ἀδίκως χαρίζοισθε Markl.: εἰ καὶ μὴ δικαίως, χαρίζοισθε Reisk. || § 9. μεγάλης ζημίας εἶναι Xᴷ. || § 10. τὴν αὐτοῦ Xᴷ. || ὃς ἂν] οἷς ἂν X. || § 11. ἐλάττονος Markl. — Libri ἐλαττόνων. || ὁπλίτας] πολίτας, in mg. vero ὁπλίτας, eadem, ut videtur, manu Xᴷ. || ἐξουσίαν αὐτῷ Xᴷ.

Or. 16. § 3. φαίνωμαι καὶ nunc e Reiskii coni. cum Rauch. dedi: libri καὶ om. || οὔτ' ἐπεδήμουν libri (Bk.): οὐδ' ἐπεδήμουν Turr. Sed cfr. G. Hermann. ad Elmsleii Medeam v. 4. et 1321. et ad Aiac. 1199. || § 4. μεθισταμένῃ τῇ πολιτείᾳ X et C. || § 5. σχόντες nunc e Sauppii novissima emendatione cum Rauch. edidi: ἔχοντες libri. || § 6. ἀναπράξητε nunc ex Harpocr. v. κατάστασις (p. 107.) scripsi: ἀναπράττηται Xᴷ: ἀναπράττητε cett. (vulgo): ἀναπράξαιτε nunc Saupp. (Rauch.) De coniunctivo v. Bremii excurs. ad Lys. I. p. 436. || § 7. ἀποδείξειαν Cobet. Libri ἀποδείξαιεν (vulgo). || γνῶναι ὅτι nunc cum Kaysero correxi: libri γνῶναι διότι (vulgo), quae non minus διττογραφία est, quam in Isaei or. 3. § 50.*) || § 8. ὥστε μηδὲν

---

*) Apud Isocratem autem διότι saepius pro ὅτι usurpatum est hiatus evitandi caussa (v. Benseler. ad Areopag. p. 409. et praef. ad Isocr. I. p. V.), nec in Demosthene Dinarchoque istum usum spreverim. V. Maetzner. ad Dinarch. p. 91.

δι' ἄλλο με ἡγεῖσθε] ὥστ' εἰ μηδὲν διαβάλλομαι ἡγεῖσθε X^K. Correxit primus, ni fallor, Taylorus. || Pro titulo lacunam habet X^K et μ^α (sic) in mg. || § 10. μὴ δὲ πώποτέ μοι X^K. || § 11. διῴκηκα Saupp. — Libri διῴκησα (Bk. Turr.). || § 13. ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας] ἀσφάλειαν εἶναι δὴ νομ. vulgo ante Reiskium: ἀσφάλειαν εἶναι καὶ ἄδειαν νομίζ. vel voce ἀσφάλειαν sublata εἶναι ἄδειαν νομίζ. Sauppius apud Rauch.: ἀσφάλειαν εἶναι Kayserus in annal. Heidelb. l. d. p. 231. Equidem nunc puto scripsisse Lysiam ἀσφάλειαν εἶναι δεινὸν νομίζοντας. || ἔφην] ἔτι X. || extr. Pro titulo lacunam habet X^K et μαρτ'α in mg. || § 14. ἀνάβητε, μάρτυρες Steph. (Turr.) Libri μάρτυρες om. (om. Bk.) || extr. Pro titulo X^K μ' habet in mg. ut etiam § 17. extr. || § 15. ἐνθανόντων] Markl. vel ἔνθα θανόντων, quod vereor ut Lysianum sit, vel ἐνταῦθα θανόντων, quod malim. Certe ἐναποθανόντων usitatius erat. || στειριέως τοῖς πασιν ἀνοίς (sic) X^K. || § 16. ψηφισαμένων — φοβουμένων] ψηφισαμένων — φοβουμένων δὲ Rauch.: ψηφισαμένων δὲ — φοβουμένων Kayser. in annal. Heidelb. l. d. p. 231. || ἀποχωρίσαι] ἀποκληρῶσαι Markl. et Kayserus l. d. Sed mente intelligendum ἀπὸ τοῦ λοιποῦ στρατοπέδου. || § 18. εἴ τις τολμᾷ] εἴ τις κομᾷ Hamakerus. Sed v. Vindicc. Lys. p. 86. || § 19. περιερχόμενοι nunc ego Emperio auctore, Kaysero suasore cum Rauch. reposui: ἀπερχόμενοι libri (Bk.): ἀμπεχόμενοι Dobr. (Turr. ego in I.) || § 20. τῶν τῆς πόλεως libri (i. e. „ὅτι οὐδέν ἐστι μέρος τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων, ὃ οὐκ ἔπραξαν" Reisk.): τὰ τῆς πόλεως cum Dobraeo Turr. et nuperrimi editores.

Or. 17. Inscr. Δημοσίων ἀδικημάτων nunc e X^K dedi omissa praepos. Περὶ, quae vulgo additur. Περὶ δημοσίων χρημάτων Schott. (Bk. Turr.) Πρὸς τὸ δημόσιον περὶ τῶν Ἐράτωνος χρημάτων Hoelsch. Inscriptio utique falsa est, sive ἀδικημάτων sive χρημάτων ponitur. || § 1. ἀναγκαῖον μοι X^K. || § 2. τοσοῦτόν γε Steph. — Libri τοσοῦτόν τε. || δανεῖσαι, ὧν] δανεῖσαι, καὶ ὧν X. || ὡς δ' ἐχρήσατο X (nunc recepi cum West.): ἃ δ' ἐχρήσ. vulgo. || § 3. τἄλλα X^K. || § 4. αὐτῶν τῶν ἀπογραφῶν Reisk.: αὐτῶν ἀπογράφω libri. || τέτταρες X (nunc): τέσσαρες C (vulgo). || ὅτι οὐκ ἂν παραλιπόντες — δημεύειν πάντα τὰ Ἐράτωνος ἀπέγραφον, [ἀπογράφοντες] καὶ ἃ ἐγὼ πολὺν ἤδη χρόνον κέκτημαι. Sic ego locum emendavi, addens ἀπογράφοντες de mea coniectura et cum Reiskio καὶ ἃ ἐγὼ pro καὶ λέγω scribens, quod habet X^K (non λόγῳ), qui idem τὴν articulum post δημεύειν interponit aut ex διττογραφίᾳ τ' ἢν aut e syllaba proxime antecedentis verbi δημεύειν natum. ἂν autem participio adiectum recte tuetur Sauppius in epist. crit. p. 15., bene de argumentatione Lysiae disserens. De toto loco v. Emendatt. Lys. fasc. p. 15 sqq.,

de τρεῖς γὰρ καὶ τέτταρες Wex. in prolegom. ad Taciti Agric. p. 29 sqq. Cod. C haec habet: ὡς οὐκ ἂν παρέλιπον, — δημεύειν οἱ πάντα τοῦ Ἐράτ. ἀπογράφοντες· ἐγὼ δὲ πολὺν ἤδη χρ. κέκτημαι (Bk.). || οὐδ' ἑτέρωθεν X^K. || § 5. ἀμφισβήτουν X^K. || χρέως Saupp. — Libri χρέους (Bk. Turr.). || Κικυνοῖ C (nunc cum West. coll. Ross. dem. Att. n. 6. Aristoph. nubb. 135. et 211., ubi cod. Ravennas eandem formam habet): κινδυνοι X: Κικιννοῖ Steph. (vulgo). Sic etiam § 8. || διεγράψαντο Meier. de lite Att. p. 27. n. et Dobr. — Libri διέγραψαν (Bk. Turr.). V. Emendatt. Lys. fasc. p. 17. || λαχόντος Bekkerus (Turr.): λαχόντες libri. || § 6. τὰ Ἐρασιφῶντος] τὰ Ἐράτωνος Meier. de bonis damnat. p. 192. Cfr. Emperii observatt. p. 37 sq. || ἔδοξεν X^K: ἔδοξε vulgo. || τὰ δύο X itemque extrema § (nunc recepi, v. Emendatt. Lys. fasc. p. 20. nota): τὼ δύο C (Bk. Turr. ego in I.). || § 7. τετίμηνται intell. cum Reisk. et Dobr. οἱ σύνδικοι. Scaliger et Cobetus voluerunt τετίμηται. || ἀποκηρυχθέντων C: ἐπικηρυχθέντων X. || τοῦ Κικ. Bekk. (Turr.): libri τὸ Κικ. || τρία ἔτη Reiskius e Vindobonensi, in X^K non omissum est sed plane detritum. Sic in eiusdem sequenti versu δίκαι vix potest legi, atque etiam § 9. καὶ ante αὗται αἱ ἀπογραφαὶ obscurum. || ναυτοδίκας] αὐτοδίκας X. || § 9. πλεόνων X^K. || ἢ τῷ] ἢ in X^K suprascr. eadem m. rubro atramento. || Pro titulo lacuna est in X^K, nihil tamen in mg. notatum. || § 10. Ὅτι μὲν] οὖν, quod e solo Vindob. vulgo addebatur, non additur in X, nunc omisi. || ἀφεὶς Turr. coll. § 6. Libri ἀφιεὶς (Bk. Turr.). || ἐναντίον ὑμῶν] Dubium non est quin plura interciderint.

Or. 18. Inscr. ΤΩΝ ΤΟΥ Bekk. in ed. Oxoniensi (Turr.), in Berolinensi ΤΟΥ, ut est etiam in X^K. Deinde ΕΠΙΛΟΓΟΣ nunc seclusi. V. Hamaker. quaestt. p. 65 sqq. m. Vindicc. Lys. p. 86 sqq. || § 1. οἷοι Bekk. (Turr.): οἱ libri. || πολῖται X^K. || § 2. καὶ [μεγάλων] ἀγαθῶν] καὶ e Galeno XVIII. 2. p. 657. ed. Kühn. ediderunt Turr. pro ἰδίᾳ, quod est in libris: ego aliquando in observatt. in orat. Att. p. 40. conieceram ἤδη. Deinde μεγάλων oppositionis caussa addendum esse vidit Baiterus. || § 3. τὴν αὑτοῦ Saupp.: αὐτοῦ libri (Bk.). || ἐπεδείξατο, quod ipsum voluit et X^K, qui ἐπέδειξα, et Vindob., qui ἐπεδείξα, scripsi e Reiskii coni. in var. lect. p. 698.: ἐπέδειξε cett., ut or. 1. § 58. (Bk. Turr.) || § 4. ἐν τῇ ναυμαχίᾳ Reisk. Libri art. om. || ἐπιβουλευόντων X^K in mg. a manu rec., in ipsa oratione βουλευόντων, ut est etiam in C. || § 5. ληφθεὶς] κληθεὶς vel παρακληθεὶς Kayserus, quarum emendationum si alterutra admittatur, certe ἀλλ' vel καὶ interponendum erit post πείθεσθαι, ut verba καὶ ἐν τοιούτῳ καιρῷ κληθεὶς cohaereant cum eo quod infra sequitur εἵλετο. Nam quod a XXXviris ad dominationis societatem invitatus est hoc afflicto tempore Eucrates, non fuit constantiae signum, sed potius id, quod repudiavit illum honorem. Quare aut

aliud quid in corrupto verbo latere, aut illud ab imperito interprete (pro *αἱρεθεὶς*) ascriptum esse existimaverim. || *ἐπιδεῖν τείχη* X^K. || *καταδεδουλωμένον* X. || **§ 6.** *ἐνομίζετο — αὐτῷ* Baiterus: *ἐνόμιζε — αὐτῶ* X^K: *ἐνόμιζε — αὐτῷ* cett. (Bk.) || **§ 7.** *τῆς πόλεως* Dobr. (Turr.): *τῆς πολιτείας* libri (Bk.). || *λελειτουργηκόσι*] *κεχορηγηκόσι* G. A. Hirschig. || *λειτουργοῦσι*] *ὑπουργοῦσι* Dobr. Emper. Hamak. (Cfr. m. Vindicc. Lys. praef. p. VIII.): *πεποιηκόσι* Kayserus (West.), ad sententiam recte. Mihi vero nunc *καὶ τετριηραρχηκόσι κάλλιστα* et tum *ἀλλὰ προθύμως λελειτουργηκόσι* scribendum videtur. || **§ 8.** *καίτοι — τῶν ὄντων* deleri voluit Hamak., ut conflata e § 12. et 22. || *ὡς κακοὶ ὄντες* X^K. || **§ 9.** extr. *ἐχαρίζετο* nunc ego de mea coniectura (Vindicc. Lys. p. 55.) addidi: *ἔχαιρε* solus C, cett. om. || *αὐτῷ τῆς καθόδου* Baiter., *αὐτῷ τῆς κ.* cett. omnes. || **§ 10.** *Ἀκαδήμειαν* Cobetus. Libri *ἀκαδημίαν* (Bk. Turr.). Cfr. Steph. thes. s. v. Buttmanni gr. Gr. II. p. 283. Aristoph. nubb. 1005. ibique Hermann., Alexis apud Athen. VIII. p. 336. E., Steph. Byz. I. p. 56. ed. Mein., ubi codd. omnes illam formam nobis probatam obtinent, nisi quod optimus Rehdig. *Ἀκαδημεία* exhibet. In Hyperidis fragm. or. *κατὰ Δημοσθένους* nuper invento ed. Saupp. vol. II. p. 351. a. vs. 4. est *Ἀκαδημίας*. || **§ 11.** *ἐγεγένητο*] Cum Tayl. malim *ἐγένετο*. || *οἷς μάλ.*] Cum Reiskio malim *οὓς μάλ.* || **§ 12.** *ἡμᾶς ὄντας* X (nunc recepi cum West.): *ὄντας ἡμᾶς* C (vulgo). || *τοιούτους*] *τηλικούτους* Hamak. (Cfr. m. Vindicc. Lys. p. 92.) || **§ 13.** *Πολίοχος* Tayl. et Bergkius in epistola Andocidi Schilleriano adiuncta p. 140. coll. Harpocr. v. *Πολίοχος* (Turr.): *πολίχº* X^K (quod Kaysero *πολίαχος* esse videtur, non *πολίσχος*, ut Bekk. annotavit): *πολίαχος* C: *Πολιοῦχος* Galenus: *Πολίαρχος* Stephan. (Bk.) || *αὐτῶ* X^K. || *ἀπόδειξιν*] *ἐπίδειξιν* Emperius. || extr. *τὰ ἐναντία* X (nunc recepi): *τἀναντία* C (vulgo). || **§ 14.** *ἐζημιώσατε* nunc ego de mea coni. (Vindicc. Lys. p. 89.) reposui: *ἐζημίωσε* libri (vulgo). || *παρανόμων φεύγοντος τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός*] *παρανόμων διώκοντος καὶ φεύγοντος τ. αὐτοῦ ἀνδρ.* Meier. de lite Att. p. 111. n. 27., Hamakerus ab interprete adiecta esse putat. || **§ 15.** *αὐτοῖς* X^K. || *τὰς δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀκύρους* add. C, om. X, item mox *μὲν* post *τοῖς*. || *ὀργίζοισθε*] *ὀργίζεσθε* Cobetus, *ὀργιεῖσθε* Reiskius. || **§ 16.** *φθονῆσαι*] depravatum: *θαυμάσαι* Markl., *ὀργισθῆναι* Raucheust. || [*οἱ*] *τὰ τῆς πόλεως* [*πράττοντες*] *διάκειται* nunc ego edidi de mea coni. iam in Vindicc. Lys. p. 93. proposita, in quam postea etiam Kays. incidit: *οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες διάκεινται* libri (vulgo). Hamakerus coniecit *ὥστ' οὐχ ὅ τι ἂν τῇ πόλει βέλτιστον ᾖ, τοῦτο ὑμεῖς ψηφίζεσθε, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἂν αὐτοὶ κερδαίνειν μέλλωσι, ταῦτα οἱ ῥήτορες λέγουσι.* || **§ 17.** *τὰ αὐτῶν* X^K. || *δημεύεσθαι* C: *δεδημεῦσθαι* X. || *εἰκότως ἠμελεῖτε* praeter C etiam X^K. || *ὁμόνοιαν μὲν* Bekk. in add., quod nunc placet. || **§ 18.** *ἐπὶ τιμωρίαν — πλουτῆσαι . . . .*]

Nunc puto verbum excidisse in fine, quale ἠβούλεσθε. In ed. I. verba ἐπὶ τιμωρίαν — τραπόμενοι Baitero auctore uncis inclusi ut conflata e § 19. Reiskius voluerat τραπομένοις, Rauchenstein. nuper deleto verbo τραπόμενοι scribendum coniecit ἐπὶ τιμωρίᾳ τῶν παρεληλυθότων. || § 19. συγγνώμη μὴ XC. || ταύτην Markl.: αὐτὴν libri. || τῆς αὐτῶν Xᴷ. || κακῶς] κακοὺς Xᴷ, quod propter oppositum χρηστοὺς fortasse probandum. || § 20. ἑωρᾶτε X (Turr.): ἑωρᾶτο C (Bk.). || πείθησθε] πίθησθε Cobet. || § 21. ἐπεὶ καὶ (sic) Xᴷ. || § 22. ἀθλιωτάτους Stephan.: libri ἀθλιοθεάτους. || [ἡμᾶς] ante παῖδας nunc ego de meo seclusi. || § 23. ὑπὲρ τῆς πολιτείας ἧς] ὑπὲρ ἧς πολ. Taylor., ὑπὲρ ἧς Emper. || § 24. ἀναβιβάσομαι X (Turr.): ἀναβιβάσωμαι C (Bk.). || § 25. τὸ μέρος] τὸ om. X.

Or. 19. Inscr. ὑπὸ τῶν ἀριστοφάνους χρημάτων πρὸς τὸ δημόσιον Xᴷ. || § 1. ολλήν μοι Xᴷ (omissa litt. initiali). || ἐγὼ μὲν] μὲν expungebat Emperius. || § 2. γιγνώσκουσιν Xᴷ: γινώσκ. vulgo. || § 3. ἡμεῖς δὲ Xᴷ: ἡμεῖς δ' vulgo. || § 4. ὥστε Xᴷ: ὥσθ' vulgo. || ὑπὲρ πάντων τῶν πεπραγμένων] ὑπὸ πάντων ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων Saupp.: ὑπὸ πάντων τῶν παραγενομένων Stoll. in Philol. VI. p. 659. (West. Rauch.) post Dobraeum, qui ὑφ' ἁπάντων τῶν παραγεγενημένων. V. tamen Kayser. in annal. Heidelb. l. d. p. 232. || οἳ δ' αὖ Xᴷ. || § 5. ὅτ' οὖν] ὅτι οὖν Cobet. Sed v. ad or. 12. § 36. || § 6. ἰδεῖν] δεινότατον Xᴷ: correxit Markl. || ἀποδέχεσθαι Reisk. Libri ἀποδέχεσθε. || § 7. οὐδὲ γὰρ Dobr. et Emperius (Turr.): οὐ γὰρ libri (Bk.). || δεινὴ ἡ Reisk. Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || § 8. δοκοῦσι μοι Xᴷ. || § 9. εἰς αὐτὸν Xᴷ, ut statim § 10. || τετραπλάσια (i. e. δ' πλάσια) nunc e Spengelii emendatione scripsi coll. § 59. et 61.: διπλάσια libri (vulgo). || § 10. λάβωσιν C (Bk. Turr.): μὴ δῶσιν X: κληρονομήσωσιν Markl. coll. Aeschin. or. 1. § 30.: ὠφεληθῶσιν Kayserus. Mihi nunc gravior corruptela subesse videtur. Fortasse enim tale quid scripserat Lysias: κληρονομήσωσι κατὰ δόσιν vel κληρονομηθῇ κατὰ δόσιν (per testamentum, ut hoc opponatur hereditati ab intestato, τοῖς πατρῴοις). || § 11. ἀληθῆ ἐστι Xᴷ. || ἀκροασαμένους ἡμῶν codex Stephani: ἀκροασαμένων ὑμῶν Xᴷ, ἀκροασαμένων ἡμῶν (ut videtur) C. || νομίζητε Reisk. (Turr.): νομίζεται Xᴷ (non νομίζετε): νομίσητε C (Bk.). || § 12. τὴν ἀδελφὴν] Malebam cum Tayloro τὴν ἐμὴν ἀδελφήν. || § 13. τῇ τε πόλει ἔν γε Reisk.: τῇ πόλει ἔν τε libri. || ἀλλ' ὅτε Sluiterus: αλλο τε (sic) Xᴷ: ἄλλως τε cett. || ἐκ τοῦ βίου πᾶν καὶ Xᴷ. || § 14. ἐν ἡλικίᾳ Cobet.: ἐν τῇ ἡλικίᾳ libri. || § 15. οὐκ ἔδωκεν nunc scripsi e Bekkeri coni.: οὐ δέδωκεν libri (vulgo). || Φαίδρῳ ὄντι] ὄντι Φαίδρῳ Taylor., φαιδρωόντι Xᴷ. || τὸ ἴσον Xᴷ, ut semper. || § 16. ὥστε Xᴷ: ὥστ' vulgo. || ἐγένετοὐν ἐλλησπ. Xᴷ. || § 17. υἱεῖ Baiterus coll. § 12. 36. 40. 47. Libri υἱῷ (Bk. Turr.). ||

§ **18**. *πολλοῖς δὴ* nunc ego de Sauppii (ap. Rauch.) coniectura scripsi: *πολλοῖς ἂν* libri (West.): *πολλοῖς ἄλλοις* cum Reiskio ego in ed. I. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 27 sq. || *ἦν*] „illi licebat per vitae condicionem vel conveniebat intra modestos privatarum rerum limites consistere.“ Bekk. conferri iubet Hemsterhuis. ad Luciani I. p. 430.: *ἐπιμελὲς ἦν* Kayserus: *ἤρκει* Jacobs. in additam. animadvers. in Athen. p. 270. Si quid mancum esse videatur, scripserim equidem *ἡδομένῳ ἦν* vel *ἱκανὸν ἦν.* || *ἀνήλωσεν* X: *ἀνάλωσεν* C (Bk.), quam ipsam formam ubique reponendam esse iudicat Cobetus, at res contra se habet. Benseler. ad Isocr. Areopag. p. 135. || § **19**. *ἐξ αὐτῶν ὧν*] *ἐξ ὧν* Cobetus. || *Διονυσίου* nunc e Sauppii (ap. Rauch., quem vide) coni. scripsi: *καὶ Λυσίου* libri: *καὶ Λυσίου Διονυσίῳ* Kayserus. || *τῶν παραγενομένων* nunc e X restitui („audivi a Piraeensium iis qui tunc aderant“): *τῶν* om. C (om. vulgo): *τότε παραγενομένων* coni. Westerm. || § **21**. *τἄλλα* X^{K}. || § **22**. *εἰπὼν* X (Bk. Turr.): *λαβὼν* C: *πείθων* coni. Jacobsius, *ἔχων* Cobetus, *ἀπορῶν* Kayserus in annal. Heidelb. p. 232. Mihi vero nunc scribendum videtur *ἀπιών*, quod accommodatum est ad id quod sequitur *τῇ δὲ προτεραίᾳ ᾗ ἀνήγετο.* || *ᾗ ἀνήγετο* nunc scripsi: v. Buttm. ad Dem. Mid. p. 553, 11. (§ 119.): *ᾗ* X, quod Turr. tuentur compluribus locis: *ᾗ ᾗ* C (ego in ed. I.). || § **23**. *αὐτῷ ἠκουσῶν*] *αὐτῶν ἠκουσῶν* X: *αὐτῷ ἠκοῦσα* C. || *μηδὲν*] Nunc malim cum Markl. *μηδενός.* || *ἐκ Κύπρου*] cum *ἐπιστολῶν δ' αὐτῷ ἠκουσῶν* iungenda sunt, siquidem defendi possunt: *ἐν Κύπρῳ* Marklandus, pone *πατρὸς* collocanda censet Reisk., eiicienda Rauchenst. || *ἄν τι*] *ἀντὶ* X. || *οὐκ εἰ ἦν δυνατὸς*] *οὐκ ειην* (sic, ut § 13.) *δυνατὸς* X^{K}: *οὐκ εἰ δυνατὸς ἦν* C: *οὐχ ἃ δυνατὸς ἦν* Bekkerus. || *Εὔνομον.....*) Nunc significavi aliquid deesse. *Εὔνομον καὶ τοὺς ἄλλους μάρτυρας* add. Auger. et Saupp. *Εὔνομον. Μαρτυρία. Κάλει μοι καὶ τοὺς ἄλλους μάρτυρας.* Westerm. idque placet. || § **24**. *ἔχρησαν*] *ἐχρήσαντο* X^{K}, unde coniicio scripsisse oratorem *ἔχρησαν τοῦτο.* || § **25**. *ὃ δὲ μέγιστον*] *τὸ δὲ μέγ.* Cobet. At v. Bernhardy synt. Gr. p. 297 sq. Similibus locis idem flagitat Cobetus, hoc igitur loco monuisse satis erit. || *πυριλαμποῦς* X. || *αὐτῷ — [ὡς Ἀριστοφάνην] καὶ λαβεῖν — ἃς ἔχοι*] Etiamnunc teneo hanc meam emendationem. De meo enim *ὡς Ἀριστοφάνην*, quippe quod videatur interpretamentum praegressi *αὐτῷ* (i. e. ad Aristophanem) seclusi, deinde interposui *καὶ* ante *λαβεῖν*, denique *ἃς ἔχοι* ex Ald. dedi. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 4 sqq.: [*αὐτῷ*] — *ὡς Ἀριστοφάνη καὶ λαβεῖν — ἃς ἔχοι* Bergkius: *χρυσῆν, ἣν ὑποθήσειν εὐθέως Ἀριστοφάνει λαβὼν ἐκκ. μνᾶς* Kayser.: *ὅτι ἔλαβε μὲν — χρυσῆν, δώσει δ' Ἀριστοφάνει λαβὼν ἑκκ. μνᾶς ἐπ' αὐτῇ ἵν' ἔχοι* Sauppius cum eoque nunc Rauch. Libri habent *αὐτῷ — ὡς Ἀριστοφάνην* (*Ἀριστοφάνη* C) *λαβεῖν — ἂν* (*ὡς ἃς* C) *ἔχοι* et sic Bekk. et Turr., nisi quod ille *ὡς*

ἔχοι, hi ἃς ἔχοι. Praeterea φιάλην χρυσῆν C: φιάλης μὲν χρυσῆς X. || τὰ τῆς τριηραρχίας ego de meo (Emendatt. Lys. fasc. p. 7.): τὰς τριηραρχί (sic) X^K. Quae eadem m. suprascripta sunt signa, iis Sauppius in editione Rauchensteinii indicari putat τὴν τριηραρχίαν, idque reposuit Rauchensteinius. Mihi secus videtur. τὰς τριηραρχίας vulgo. || λύσεσθαι Stephan. (Turr.): λύσασθαι libri (Bk.). || καὶ χρημάτων Stephan. (Turr.): libri καὶ om. (om. Bk.) || § 26. δεομένου δε μου (sic, μου est in initio alterius versus) X^K. || τὸ χρυσίον Saupp. — Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || ὤμνυε] ὤμνυ Cobet. Sed v. Krügeri gr. Gr. I. § 36. n. 2. (Thucyd. V. 19. et 24. Lys. or. 6. § 51.) || Post ἐπειδὴ C lacunam habet litterarum duodecim, nulla est in X. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 6. || ἥδιστ' ἂν Markland. (Turr.) Libri ἂν om. (om. Bk.) V. Emendatt. Lys. fasc. l. d. || § 28. Titulus ex C accessit, om. in X. || ὅτι πρὶν Sluiter. et Dobr. (Turr.): ὅτι πρὶν νικοφήμῳ ἢ καὶ ἀριστοφάνει πρὶν libri: ὅτι Ἀριστοφάνει, πρὶν Reisk. (Bk.) || ἡμᾶς, οὐκ nunc ego de meo reposui pro γε μὴν οὐκ, quod est in X^K, vel οὐδὲν, quod habet C (Bk.), vel γῆ μὲν οὐκ, quod ceteri (Turr. et ego in ed. I.). Bekkerus post νικῆσαι desideravit Κόνωνα, unde Sauppius apud Rauch. coni. Κόνωνα, οὐκ. || ἀλλ'ει χωρίδιον (sic) X^K. || δ' ἢ Reisk.: δὲ libri. || § 29. ἢ ἰ ἔτεσιν X^K. || οὐσίας] αἰτίας X. || δὶς χορηγῆσαι Reisk.: διαχορηγῆσαι libri. || οἴεσθαι] οἴεσθε in ed. I. scripsi cum Reiskio, signo interrogationis post καταλελοιπέναι posito. Sed v. Emendatt. Lys. fasc. p. 21. χρῆναι expungi volebat Emperius. || § 30. ἄξια λόγου revocavi e C: ἀξιολόγου enim habet X^K, quem cod. ἄξιον λόγου habere auctor erat Bekkerus. || ἔχοιεν ἂν C: ἔχοι ἂν X. || τοιαῦτα ἃ Tayl. — Libri ἃ om. || § 31. τὰ χρήματα Saupp. Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || φύλακα revocavi e X^K et C: φύλακας in ed. I. dederam nota Bekkeri in errorem inductus. || κατεστήσαμεν ἐν Emperius. Libri ἐν om. (om. Bk. Turr.) || [ἐμῇ] seclusi (om. Turr. post Tayl. et Emperium). || πλεῖον ἢ Saupp. in epist. crit. p. 39. Libri πλείω ἢ (Bk.). || § 32. ἐνοφείλεσθαι Bekk. coni., recte opinor. || ἃς ᾤχετο etiam X^K, ἃ ᾠχ. in Bekkeriana Berol. per errorem operarum. || § 34. ἠξιοῦτε ἂν C (nunc recepi): ἠξίουν X: ἂν omisi in ed. I. cum Turr. || τοὺς ἀναγκαίους τοὺς ἐκείνου καὶ τοὺς προσήκοντας nunc ego de mea coni. reposui coll. § 38.: nam X^K habet τοὺς ἐκείνου (sic cum lacuna) καὶ τοὺς προσήκοντας. In ed. I. cum Sauppio edidi καὶ τοὺς προσήκοντας τοὺς ἐκείνου. || ἀπολέσαι Bergkius. Libri ἀπολέσθαι. || πολοστὸν X^K, sed mox πολλοστὸν, ut § 39. 42. || § 35. τούτων nunc ego correxi: τοῦτον X, τοῦτο C (vulgo): τούτοιν Reiskius. || οἴονται] οιοντε X. || ὁμολογήσειαν ἂν Emperius (Turr.). Libri ἂν om. (om. Bk.) ||

πλείονα] Saupp. mavult *πλεῖον*. || § 36. *ταὐτὰ γνῶναι*] *ταῦτα γνῶναι* X^K: *ταὐτὰ γνῶναι καὶ* Cobet. Sed v. Markl. ad h. l. || *παρ' αὐτοῖς* X^K. || *σᾶ* Cobetus (nunc recepi): *ἴσα* libri. V. Rauch. || § 37. *αὐτῶ* X^K. || § 38. *δημεύσαιτε* Reisk. (Bk. Turr.) Libri *δημεύσετε*. Kayserus coni. *ἐδημεύσατε* et tum *ἐλάβετε*. V. § 61. || *τὰ Τιμοθέου* C: *τὰ τοῦ Τιμ.* X, quod nescio cur non recepi. || *ἐλάττονα δ'* nunc ego de meo. *ἐλάττω ἐὰν* X (Turr.): *ἔλαττω δὲ* C: *ἔλαττω ἂν* cum Sauppio Rauch.: *ἐλάττω τε δὴ* Kayserus in annal. Heidelb. l. d. p. 233. || *λάβοιτ' ἢ ἐκ* Palmer.: *λάβοι τὴν ἐκ* X: *λάβοιτε ὡς καὶ ἐκ* C. || *τοῦτο ἕνεκα* X. || *ἂν ἀξιοῖτε* nunc ego scripsi: *ἠξιοῦτε ἂν* Markl. et Kays.: *ἠξιοῦτε* X (Turr. et ego in ed. I.): *ἀξιοῖτε ἂν* C (Bk.). || § 39. *εἰκός*] intell. *ἐστι*. Kayserus vero in annal. Heidelb. p. 233. coni. *εἰκότως* vel *δικαίως* coll. § 44. || § 40. *κεφάλαιον τί γίγνεται* X^K. || § 41. *αὐτὸς γὰρ*] *αὐτο σ* (sic) *γὰρ* X^K. || *νόσῳ*] *νήσῳ* Tayl. et Emper. || *διέθετο* Tayl. et Emper. (Turr.) Libri *ἤσθετο* (Bk.). || *τούτων μάρτυρας*] *τοῦτον μάρτυρα* XC. || Pro titulo lacuna relinquitur in X^K, sed titulus ipse in mg. desideratur. || § 42. *ὠήθησαν εἶναι* X^K. || *καὶ οἰκίαν* Marklandus (Boeckh. oecon. civil. Athen. I. p. 89. ed. alt.). Libri *καὶ οὐσίαν*. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 26. nota, ubi contuli § 29. || *κατεχορήγησε δὲ* Reisk.: *καὶ ἐχορήγησε δὲ* X: *καὶ ἐχορήγησε* C. || *ὑπὲρ αὐτοῦ* X^K. || § 43. *ναῦς*] *μνᾶς* X. || § 44. *ὥστε* X^K: *ὥστ'* vulgo. || *αἰτιάσαισθε* Dobraeus, qui idem etiam *αἰτιῷσθε* coniecit Kaysero probante. Libri *αἰτιᾶσθε*, quod servans Rauch. cum Turr. omisit *ἂν* particulam. || *ἐπεὶ* Reisk. (Turr.): *ἐπὶ* X: *εἰ* C (Bk.). || *δοκούντων εἶναι* Reisk.: *δοκούντων εἰ* libri. || § 45. *ἔμπροσθεν* X (nunc recepi cum West.): *πρόσθεν* C (vulgo), cfr. § 53. || *καὶ ζῶντες*] *οἱ ζῶντες* Tayl. || *ἐφάνη*] *ἐφάνησαν* X. || § 46. *πλεῖον* praeter C etiam X^K (qui *εἶναι, πλεῖον*): *πλέον* vulgo. || *ἐνειμάσθην δὲ τὼ υἱέε* C: *ἐνειμάσθη δὲ τῶ υἱεῖ* X. || *ἑκάτερος* Dobr. Libri *ἑκατέρῳ* (vulgo). || *Θάλλου* Turr. (sic Boeckh. quoque scribit in inscr. navali X. d. vs. 89. p. 384.): *Θαλλοῦ* cett. || *ἔφη*] *ἐφάνη* Bakius coni. in schol. hypomn. II. p. 242. Sed v. Boeckh. oecon. civil. Ath. I. p. 629. ed. alt. || § 47. *ταλάντων*] *τάλαντα* Reisk. Turr. conferunt Faesium in miscell. crit. Seebod. II. p. 703. || [*ἦν*] post *ἔνδον* nunc ego de meo seclusi: *ἔνδον εἶναι* Markl. probantibus Kaysero et Rauch. || *Νικήρατος δὲ* X^K: *Νικήρατος δ'* vulgo. || *καταλείπειν* Kayserus (nunc recepi cum Rauch.): *καταλιπεῖν* libri. || § 48. *ὅτε* libri (Turr.): *ὅς, ὅτε* Reisk. (Bk.) || *πλεῖστα* Reisk.: *ὅς πλεῖστα*, unde Foertsch. observatt. p. 46. coni. *ὡς πλ.* || *ὥς φησι*] *ὥς φασι* Tayl. || *τότε, τούτου τὸ νῦν* nunc ego de mea coni. distinxi et correxi (*τότε*, tunc quum id fiebat, interpretante Reiskio, oppositum est voci *νῦν*): *τότε τούτου τοίνυν* X: *τὸ τούτου τοίνυν* C (Bk.): *τὸ δὲ τούτου τοίνυν* coniecit Saupp. Quod nisi cui *τότε* placeat, scribat per me licet *ποτέ*. || *τίμημα* X^K: *τίμημ'* vulgo. ||

κατέλιπεν] οἷσπερ ἂν κατέλιπεν Emperius. παρ' οἷς ἂν nuper coni. Kayser. in annal. Heid. p. 226. || § 49. ϑα δὴ] δὴ om. X. || ἐψευσμένοι] ἐψηφισμένοι XC. || ον Markl.: τεϑνεῶτος libri. || ἐξενεχϑεῖεν ἂν X[K]. || § 50. ιὐτὸς ὡμολόγει παρὰ τῶν ν. κ. ἐμπ. λαβεῖν] ἢ et λα- X omissa, addita sunt in C. Nunc igitur puto scripsisse ἢ ὅσα αὐτὸς ὡμολόγει παραλαβεῖν (vel simpliciter λα- :ρὰ τῶν ν. κ. ἐμπ. || ἀπογράφοντος Reisk. (Turr.): ›έντος libri (Bk.). || § 51. ἁπάντων] ἀπόντων X. || :ϑε C: εἶτα εἰ ἔπαϑε X. || πρὶν Steph.: πλὴν libri. || προσήκοντες] εἶτ' οὐχ οἱ προσήκ. vel ἄρ' οὐχ οἱ προσ- ι. Hirschig. Si quid mutandum sit, vocabulo εἶτα, quod ε superiore εἶτα huc irrepserit, expuncto simpliciter scribi ·χ vel οὐχὶ οἱ προσήκοντες. || εἰδότας] εἰδότες X. || καὶ correxi in observatt. in oratt. Att. p. 40. (Turr.) Libri (Bk.). || γέ τινας Markl. (Turr.): τέ τινας X: τινὰς C ἀπολέσϑαι οἱ ῥᾳδίως τολμῶντες Kayserus coll. § 49.: ἀπολέσϑαι οἱ τολμῶντες libri (vulgo). || § 52. ὁ τά- δ' X[K]. || § 53. μεταγιγνώσκειν X[K]: μεταγινώσκειν § 54. μᾶλλον ἢ] ἢ μᾶλλον XC. || ἀπολέσαι Reisk. Libri αι, quod defensum ivit Foertsch. observatt. p. 47 sq. || μῖν περὶ δ' (sic spatio relicto) X[K], unde coniicias exstitisse ὑμῖν ἱκανῶς, περὶ δ'. || ὑμῖν εἰπεῖν X (nunc am West.): ὑμῖν om. C (om. vulgo). || οὐδὲ τῷ πατρὶ ὐδὲ πρὸς δικαστηρίῳ οὐδὲ πρὸς βουλευτηρίῳ X[K] (nisi ubscriptis caret): οὔτε πρὸς δικαστ. οὔτε πρὸς βουλ. § 56. ἔχειν τί X[K]. || § 57. οἱ προαναλίσκοντες] οἳ ίσκουσι Rauch. Sed v. Saupp. ap. Rauch. || μόνον X :cepi): μόνου vulgo. || οὐ δὲ πώποτε X[K]. || καὶ καθ' X (nunc rec.): καθ' ἑκάστην C (vulgo). || Titulus λειτουρ- ·st in X. || § 58. καὶ τοῖς χρήμασι] αὐτοῖς χρήμασι οκοῦντά Markl. (Turr.) Libri δοκοῦντάς (Bk.). || δα- δίκην Reisk. Sed v. Rauch. ad h. l. (ἐξ ἀρχῆς = a , von Hause aus). || § 59. εἴσεσϑαι] ἔσεσϑαι X. || [μου] lusi Dobraeo auctore. || § 60. τὸν αὐτοῦ X[K]. || εἰς λάϑῃ § 61. ὃν ὑμεῖς] ὃ νῦν εἰς X. || δημεύσαιϑ' C: δημεύ- || ὥστε οὐ X[K]: ὥστ' οὐ vulgo. || ὠφελήσεσϑε C: ὠφε- ϑε X (West.). || § 62. ὥσπερ ἐκεῖνον] ὥσπερ εἰ ἐκεῖ- fortasse ὥσπερ καὶ ἐκεῖνον. || τῷ γ' ἔργῳ Markl.: τῷ . || πάλαι ταῦτ' ἐστί....] πάλαι ὑμέτερα ταῦτ' ἐστι πάλαι τῆς πόλεως ταῦτ' ἐστί Dobraeus: τῆς πόλεως ·τί Saupp. Ego conieci in ed. I. πάλαι ταῦτ' ἐστι κοι- ιῖν δὲ libri (Turr.): ὑμῖν τε Steph. (Bk.) || § 63. ἀϑλη- nunc de Reiskii coniect. reposui: οἷς om. X: ἀϑλητάς, Bk. Turr. ego in I.): ἀϑληταῖς Tayl. (West.): ἀϑλητής

Or. 20. In titulo cum X[K] omisi *δήμου καταλύσεως ἀπολογία*, quae vulgo adduntur. || § 1. *ἦσαν αὐτῶν*] „erant in eorum numero“. *ἦσαν* tamen delebat Emperius. || *οὗτος τυγχάνει*] In Lysiae oratione scriberem *οὑτοσὶ τυγχ.* || § 2. *κατηγοροῦσι δὲ αὐτοῦ*] *αὐτοῦ* in X[K] suprascr. eadem m. || *ἄριστα διαγνοῖεν ἂν* C (vulgo): *ἄριστα διαγνοῖεν* X: *ἂν* pone *ἄριστα* ponendum censuit Cobetus, cui fortasse obtemperandum est. || *ὁποῖοι τινὲς εἰσιν* X[K]. || § 3. *τί διαπράττεσθαι* X[K]. || *παρ' ὑμῖν;* X[K]. || *ἦ — ἱκανός* nunc cum C et Reiskio scripsi, femininum enim *ἱκανὸς* exemplo caret: *ἦ — ἱκανός* X: *ἦ — ἱκανή* Markl. || § 4. *ἁμαρτήματ' αὐτοῦ* X[K]. || *ὥστε αὐτοῦ**) X[K]. || *ἢ αὐτοῦ ἕνεκα* nunc e Rauchenst. coni. dedi: *ἢ* om. libri. || *οἱ δ' ἐν βοιωτοῖς* X[K]. || *ἐπιθυμῆσαι διὰ τὰ πρόσθεν ἁμαρτήματα* nunc e X[K] recepi: *ἐπιθυμῆσαι* (ceteris omissis) C (vulgo). Bekkerus in X legi ait *ἐπιθυμῆσαι μηδὲ διὰ τ. πρ. ἁμ.*, sed *μηδὲ* Reiskius demum adiecit in ed. sua. || § 5. *οἷος τὲ ἐστιν* X[K]. || *ἀδικεῖν ἐν*] *ἀδικεῖν μὲν* habet X[K] (non *ἐν*): *ἀδικεῖν* C. Correxit Reiskius. || § 6. *προέδωκε*] *προὔδωκε* mavult Saupp. || *οἳ δ' οὐχ ὑπέμ.* (sic) X[K]. || § 8. *οὐκ ἀπηχθάνοντο*] *οὐκ* om. X. An forte fuit *μὴ ἀπηχθάνοντο*? || *οἱ δὲ ἀπέθνησκον* X[K]: *οἱ δ' ἀπέθν.* vulgo. || *φόβος τῶν πεπονθότων*] *φόνος τῶν πεπονθ.* Reiskius. *φόβος ὁ τῶν κατηγόρων* Kayserus, cfr. § 18. et 21. Totum locum sic refingi voluit Markl. *τὸ δέος τὸ τῶν κατηγόρων καὶ ὁ φόβος τῶν πεπονθότων.* || § 9. *μὴ δὲ* X[K]. || § 10. *τὸ ὑμέτερον — πείσεται* in X[K] recentiore manu scripta sunt, quum antiqua evanuisset. || *ἡμέραις;* cum signo interrogationis cum X[K] scripsi: *ἡμέραις·* vulgo. Item mox *οὗτοι πονηροί;* (interr.), quum vulgo esset *οὗτοι πονηροί.* || Eadem illa rec. manus in mg. ascripsit *λογιστήριον* tanquam indicem. || § 11. *ἔν γε ταῖς* C: *ἔν τε ταῖς* habet etiam X[K] (non *ἐν ταῖς*). || *κατηγόρησ(αν ψευδῆ τοῦ πατρὸ).* quae inclusi eadem illa manus rec. restauravit. || *Φρύνιχον αὐτοῦ*] Nunc malim *Φρυνίχου αὐτὸν.* || *ἔφησαν* X[K], non *ἔφασαν*, ut Bekk. refert et ut vulgo editur. || *ἂν τῷ ἄστει* X[K]. || § 12. *τῷ τρόπῳ τῷ* C: *τῷ τρόπῳ τῷ* X. || *καὶ μὴ* X (nunc recepi): *μὴ καὶ* C (vulgo). || *ὑμῶν ἐστι* X[K]. || § 13. *καταλογεὺς* repetit in mg. X[K] manus recentior. || *ἐννακισχιλίους* praeter C habet etiam X[K], non *ἐνακισχ.* || *δημοτῶν*] *πολιτῶν* Emperius. || *γράφοι* ego correxi in observatt. in orat. Att. p. 57. (Turr.): libri *γράφῃ* (Bk.). || *οὐχοὶ* (sic) X[K], ita § 19. et alibi. || *πλείους* Dobr. (Turr.): libri *πλείστους* (Bk.): *ἐξ ἐλαττόνων πλείους* Kayserus, recte opinor. ||

*) Hinc non iam annotabitur haec codicis Xk scriptura, quae legitur praeterea in or. 21. § 22. or. 22. § 10. or. 23. § 10. 13. or. 25. § 13. or. 26. § 14. or. 27. § 7. or. 28. § 4 (bis). 6. 9. 12. or. 29. § 3. 4. 8. 12 (*τὰ αὐτῶν*). or. 30. § 5. 7. 26. 27. or. 31. § 33.

14. *τῶν δ' εἰπόντων* X[K]: *τῶν δὲ εἰπ.* vulgo. || § 15. *ἠδι-κότες* delebat G. A. Hirschig. Sed v. nostrae observatt. in or. . p. 41. || *οὐδ' ἔδοξαν* Dobr. et ego l. d.: libri *οὐδὲν ἔδοξαν* :. Turr.). || § 16. *ὑμεῖς αὐτοὶ — παρέδοτε*] *ὑμᾶς αὐτοὺς — ρέδοτε* Emperius. Dobraeus pone *τοῖς πεντακισχιλίοις* omis-a putavit *τὰ πράγματα*, quod ego probans puncta apposui. || *ἰ εἰ αὐτοὶ*] *καὶ* [q]*αὐτοὶ* X[K] (sic *εἰ* eadem m. suprascr.): *καὶ* ; *αὐτοὶ* Markl. (Bk.) || *χρῆν* Markl. Libri *χρὴ*. || *οὗτος δ' ἐν λλοῖς δηλοῖ — ἐβούλετο*] Kayserus tale quid scriptum fuisse spicatur *οὗτος δ' ἐν πολλοῖς δῆλος ὑμῖν εὐνοῶν, ὃς καί, εἴ ἐρ τι νεωτ. ἐβούλετο*. || § 17. *ὅ τί πως* nunc ego de meo iendavi: *τις ὅπως* X[K] (non *τίς ὅπως*): *ὅπως τι* C (vulgo). || 18. *ὤφλε* C: *ὤφειλε* X. || *ἔρημον* Reiskius (Turr.): *ἐρήμ*[ν] (sic) κ: *ἐρήμην* cett. (Bk.) || *εἶχε μαρτυρίαν, εἶχε μαρτυρεῖν*] *εἶχε ιρτυρίαν, ἐμαρτύρει* Franzius: *εἶχεν, ἐμαρτύρει* Baiterus: *εἶ-ν, ἠνείχετο μαρτυρεῖν* Saupp. et Funkhaenel. Ego in obser-itt. in orat. Att. p. 50 sq. conieci *εἶχε μαρτυρεῖν, ἐμαρτύρει*. || *δοικότες*] *μηδὲν δεδοικότες* Reiskius. || § 19. *ἢ* praeter C etiam [K]: *ἢ* Bekk. || *γ' ἂν*] *ἄγαν* X. || *ἀφεῖτε* Dobr. (Turr.) Libri *ρῆτε* (Bk.). || *ξένος τὶς* X[K]. || *ἡμᾶς αὐτοὺς*] Neque *αὐτοὺς* quio-iam valet h. l. et oppositio requiritur voc. *ξένος*. Quare nunc ribendum suspicor *ἡμᾶς ἀστοὺς ὄντας* vel *πολίτας ὄντας*. || *ιῖν*] *ἐν ὑμῖν* („vestro decreto") Reisk. || *γενέσθαι*; cum signo terrog. X[K]: *γενέσθαι*. vulgo. || § 20. *ἀπόντες* Markl. Libri *παντες*. || *αἴτιοι εἰσίν* X[K]. || § 21. *τὸ, τε_* (sic) *ὑμέτερον* X[K]. § 23. *ὅσων οὐδεμιᾶς στρατείας*] *ὅσων οὐ δὲ μιᾶς στρατιᾶς* X[K]: *τι οὐδεμιᾶς στρατιᾶς* C: *ὅσων ἐστρατεύσασθε οὐδεμιᾶς στρα-τείας* Reisk. Aut ita explicanda erit scriptura vulgata, aut for-asse scribendum *ὅσον οὐ* (tantum non) *οὐδεμιᾶς στρατείας*. || *ξείη* Dobr. (Turr.): *ἐξῇ* libri (Bk.). || *εἰσφέρῃ* praeter C e iam [K]. || *τὲ τὰς* X[K]. || § 24. *οὐκ ἦν...*] Post haec aliquid deesse ihi videtur. Kayserus *ἄχρηστος* supplet, Rauchenstein. conie-. *ὑμῖν δ' οὐκ ἦν, πρὶν ἐμὲ καταλεγῆναι εἰς τοὺς ἱππέας, εἰδέ-ναι, οἷος ἦν κ. τ. λ.* coll. § 25. || *τοὺς ἱππέας* X (Turr.): *κα-ταλεγμένον εἰς τοὺς ἱππέας* C (Bk.): omnino abesse malunt urr. || *σῶν* C: *σῶον* X. || *ἀνεσώθη* X[K]. || *ἐληιζόμην* Tayl. (Bk. urr.): *ἠλπιζόμην* X: *ὁπλιζόμην* C: *ἐλῃζόμην* Cobetus. At tum orrigendi erunt Andoc. or. 1. § 101. Thucyd. I. 5. Xen. Anab. . 1. 9. alii. || § 25. *ἠνάγκαζον ἱππεύειν*] haec ut sana habeam e nunc quidem a me impetrare possum (v. Observatt. in orat. tt. p. 52.), conferens Thucyd. VI. 94. et 98. Fortasse *ἠναγκά-ζοντο ἵππους παρέχειν* vel *πορίζειν*. || *ἱππεύειν, ἵππευον καὶ* [K], cuius scripturam nunc revocavi (v. Observatt. in orat. Att. p. 51.), putans primis huius § verbis corruptis illis ac mutilatis dixisse oratorem se initio, fortasse quod equi deerant, in hopli-

tarum numero necessario dimicasse. In ed. I. dedi ὁπλιτεύειν cum Foertschio, omittens insuper cum Bekk. et Turr. illa quae desunt in C ἵππευον καί. || ὁπλιτεύων. ὧν Stephan. (Turr.), cfr. § 28.: ὧν om. X: ὁπλιτεύων καὶ ὑπὲρ τούτων C (Bk.). || μ in mg. X^K, in ordine verborum nulla lacuna, quae tamen est § 26. et 28. extr. || § 27. ἀποδοῦναι ἐμοί nunc rescripsi e X: ἀποδοῦναί μοι C (vulgo). || ἀγαθὰ (i. e. τὰ ἐγγεγραμμένα) nunc recepi e X: ἀγαθὸς C (vulgo): ἀγαθοῦ Markl. || καὶ ἔτι, ὅτε] καὶ ὅτε ἔτι coni. Reisk. || καίτοι ταῦτα (i. e. τὸ ἥκειν: „atqui hoc et vobis et illis tunc utile et salutare fuisset") nunc e X^K recepi: καίτοι ταὐτὰ vulgo. Reisk. in var. lect. p. 705. coniecerat καὶ τοιαῦτα ἅ. Mox ὑμῖν τε mallem. || § 28. καὶ τ ἀδελφ τὸν νεώτατον (sic) X^K. || οἳ οὐ Tayl. Libri οἳ om. || § 29. αὐτοὶ οἵ — ἴσασιν, οἵτινες] Nunc malim αὐτοί τε οἵ — ἴσασιν, καὶ οἵτινες vel αὐτοί τε οἵ — ἴσασιν καὶ ὑμῶν οἵτινες. || ἦτε] εἴτε X^K. || ἧττον' Reisk. post Steph.: ἧττον libri (etiam X^K). || Titulum add. solus C. || § 30. εἰς ὑμᾶς, δικαίως τούτων nunc e X^K scripsi et distinxi: εἰς ὑμᾶς οὐ δικαίως, τούτων C, ut videtur (vulgo). Antehac conieceram ὡς ὑμᾶς ἀδικῶν, τούτων. || εἰ — πάσχειν] vocula τι alicubi deest. || § 31. οὐ γὰρ Turr. Libri οὐ γὰρ ἂν (Bk.). || extr. ὅταν Dobr. (Turr.): ὃς ἂν libri. Possis etiam ὅσ' ἂν vel ὅσα ἄν. || § 32. λόγον τὸν Markl. (Turr.) Libri λεγόντων (Bekk. alteram Marklandi coniecturam λόγον τῶν expressit). || extr. ἡμῶν] ὑμῶν X. || § 33. ἡμῖν] ἢν μὲν Scaliger, quod nunc perplacet: ἢν ἡμῖν Reisk. || οὐκ ἔστι πόθεν nunc ego correxi post Cobetum (p. 100.), qui οὐκ ἔστιν ὁπόθεν. Libri οὐκ εἴη πόθεν, unde Markl. coni. οὐκ ἂν εἴη πόθεν (West.). || ἐκτίσωμεν nunc cum Cobeto edidi. Libri ἐκτίσομεν. || extr. ἀξιούμεθα nunc ego de meo scripsi (coll. § 24. 33.): ἄξιοί ἐσμεν Cobetus. Libri ἀξιοῦμεν. || § 34. δι' αὐτὸν G. A. Hirschig. (nunc cum West. recepi): καὶ αὐτὸν libri. || δικαιότεροι ἐστὲ X^K. || § 35. ἐξαιτοῦνται σφᾶς nunc ego de meo correxi. Libri ἐξαιτοῦνται ὑμᾶς. || ἀλλὰ ἐλεήσατε X^K: ἀλλ' ἐλεήσατε vulgo. || § 36. ὅστις δ' Steph. — Libri δ' om. || ἐλεήσαντες ἀποψηφίσασθε Scaliger: ἐλεήσαντας ἀποψηφίσασθαι X: καὶ ἐλεήσαντας ἀποψηφίσασθαι C. || μηδὲ — τὸ σωθῆναι Dobr. (Turr.) Libri μηδὲν — τοῦ σωθῆναι (Bk.).

Or. 21. „Priorem orationis partem deesse primus notavit Vanderheidius." Turr. || § 1. περὶ ὅτου τινὸς X^K. || § 4. Κηφισοδώρῳ Clinton in fast. Hellen. ad a. 402, 4. et Bergk. in calce Andocidis Schilleriani p. 138. (Turr.) Libri Κηφισοδότῳ (Bk.). || § 6. ἄριστά μοι πλεῖ praeter C etiam X^K. || § 7. στρατηγὸς ὢν] ὢν add. solus C. || § 8. φρεάριος praeter C etiam X^K. || Μυτιλήνῃ nunc ego correxi. Libri Μιτυλήνῃ. V. Steph. Byz. s. v. I. p. 465. Mein. cfr. p. 119, 3. Item apud Dem. or. 13. § 8. et or. 15. § 19. cod. Σ eandem formam habet. V. Wesse-

ling. ad Herod. I. 160. Duker. ad Thucyd. III. 25. Schoemann. ad Isaeum p. 408. Bähr. ad Herod. I. 27. || § 9. ἐπειδὴ καὶ τοῖς Markl.: ἐπειδὴ δὲ τοῖς X: ἐπειδὴ τοῖς C. || ἐκόμισα] ἐκομισάμην Rauchenst., haud temere. || § 10. εἶχον] εἶλον X^K. || Ναυσίμαχον Schott. et Bergk. l. d. p. 140. (Turr.) Libri Λυσίμαχον (Bk.). || § 10. Titulus μ in mg. X^K, lac. in ordine verborum. || § 13. προσιόντα Reisk. Libri προσόντα. || ἁρπάζεται; X^K. || θελόντων X (nunc recepi, cfr. or. 1. § 6. or. 19. § 15. Lobeck. ad Phryn. p. 7. ad Aiac. p. 81 sq. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 408.): ἐθελόντων C (vulgo) probante Benselero ad Isocr. Areop. p. 261. || § 14. ἐὰν δέμε X^K. || τἄλλα X^K. || § 15. τῶν μὲν ὑμετέρων Dobr. (nunc recepi oppositionis gratia): τῶν μὲν ἑτέρων libri. || μὴ ἐπιθυμήσ. Schott. Libri μὴ om. || § 16. μὲν τῶν ὄντων nunc e Reiskii coni. dedi: μὲν τῶν ἐμῶν vir eruditus apud Tayl. (West.): μὲν τῶν X: μὲν C (vulgo). || § 17. δικαίως σώζεσθαι] δικαίως σωθήσεσθαι Markl., δικαίως ἂν σώζεσθαι Reisk. Equidem ἂν pone σώζεσθαι collocaverim. || ἐξαιτήσαιντο nunc ex Emperii coni. scripsi. Libri ἐξῃτήσαντο. || τοιοῦτον] τοιούτων X. || ταύτην χάριν nunc e Kayseri coni. reposui: ταύτην τὴν χάριν Westerm. Libri τὴν χάριν. || § 18. τοῦτο δ' οὐκ ἂν C (Bk. Turr.), cuius tamen codicis scripturam veram non puto: nam τοῦτό γε X, unde Dobraeus fortasse rectius οὐ γὰρ ἂν τοῦτό γε (West.). || ἔχοι τίς X^K. || αἰσχροῦ τινος X^K. || τῶν ἰδίων Bekk. (Turr.) Libri art. om. || πεπολιτεῦσθαι καὶ ὑμᾶς nunc ego de meo distinxi („vos quoque scire me in republica versatum esse"): πεπολιτεῦσθαι, καὶ ὑμᾶς vulgo: πεπολιτεῦσθαι, καὶ ὑμᾶς δὲ coni. Rauch. ad or. 19. § 5. || δεῖν Reisk. Libri δεῖ. || § 19. μὴ μόνον] μὴ μόνων X. || ἀλλὰ τῶν ἰδίων X (nunc recepi): ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίων cett. (vulgo). || τὴν λειτουργίαν] Dobr. art. mavult abesse. || μήθ' ὑφ' ἡδονῆς] μήθ' ἡδονῆς C (Bk.). V. Saupp. ep. crit. p. 15 sq. || οὐκ ἂν δυνάμενοι δ' X, qui ουκαν· δυνάμενοι δ' secundum Kayserum: οὐ δυνάμενοι δ' C (Bk.). V. Saupp. ep. crit. l. d. || οὕτω διακείμενος] V. fragm. 53. § 3. || § 21. ἐν τῷ δήμῳ — ὑμῖν] Emperius aut ἐν τῷ δεινῷ scribendum, aut ὑμῖν delendum esse coniecit. || δι' ἃ Dobr. et Foertsch. comment. p. 16. (Turr.) Libri ἅ. || § 22. μαινοίμην γὰρ ἂν Bekk. (Turr.): ἂν om. libri. || § 23. οὐδὲ πώ ποτε X^K. || δέον.... cum Turr. edidi: δέον X: δέον ἐμνήσθην C (Bk.). Rectius Reiskius coni. δέον ἐνεθυμήθην, Bakius schol. hypomn. III. p. 253. δέον ἐλογισάμην. Nuper Rauchenst. suspicatus est δέον, δεινὸν ἡγούμην. An fuit δέον, ἐνενόουν? || τοσοῦτ πενεστέρους (sic) X^K. || § 24. οὐδ' εἴ ποτε] οὐδέποτε X. || § 25. γενέσθαι, καὶ nunc ex Hoelscheri (de Lys. p. 100.) coniectura scripsi: γενέσθαι, ἢ libri. || ἀνάξια] ἄξια X. || μὲν ἡμῶν praeter C etiam X^K.

Or. 22. **§ 1.** *ὅτι*] „qui dicerent (intelliguntur autem amici frumentariorum) se mirari quod frumentarios accusavissem.“ Tamen *ὅτε* cum Sauppio reposuit Rauch. ‖ *τοὺς λόγους* nunc auctore G. A. Hirschigio cum Rauch. dedi: *τοὺς* om. libri. ‖ **§ 2.** *ἀκρίτως* XC. ‖ *γνώσεσθε τὰ δίκ.* X^K. ‖ **§ 3.** *ἕνεκα* ego scripsi et hic et § 12. et or. 32. § 10. pro *οὕνεκα*, quod est in libris. ‖ **§ 4.** *ἕνεκα δεδιὼς τὰς αἰτίας· αἰσχρὸν δ' ἡγοῦμαι* Dobr. (Turr.) Libri *ἕνεκα· δεδιὼς δὲ τὰς αἰτίας αἰσχρὸν ἡγοῦμαι* (Bk.). ‖ **§ 5.** *καὶ εἰπὲ*] *καὶ* om. XC. ‖ *μέτοικος εἶ; Ναί.*] *μέτοικος εἶναι* X^K a pr. m., secunda signum; post *εἶ* et acutum *ναί* adiecit. ‖ *ἀξιοῖς ἢ*] *ἢ* delendum censet Sauppius. ‖ *φορμῶν*] *φορμός* in mg. a rec. m. habet X^K. ‖ *ὧν ὁ νόμος*] Fort. *ὅσων ὁ νόμος* vel *ὅσον ὁ νόμος.* ‖ *πλείω σῖτον*] *πλείω* om. X. ‖ **§ 7.** *Χρῆν* Reisk. Libri *χρή.* ‖ **§ 8.** *ἠρώτων μὲν* X. ‖ *τέσσαρες* Bergk. in commentat. de reliq. comoed. Att. antiquae p. 18. (Bakius schol. hypomn. III. p. 258.) Libri *δύο* (quod exarabatur *δ'*). Cfr. Boeckh. oecon. civil. I. p. 118. ed. alt. ‖ **§ 9.** *δ' ἐπὶ τῆσδε* Bekk. (Turr.): *ἐπίτηδες* X: *ἐξεπίτηδες* C: *δ' ἔτι τῆτες* vel *δ' ἐπὶ τῆτες* Reisk. (var. lect. p. 707.): *δὲ τῆτες* Emperius. ‖ *ΜΑΡΤΥΡΙΑ* nunc scripsi e X^K, qui *μ*^ία in mg., in ordine verborum pone *παρέξομαι* spatium octo fere litterarum habet. *ΜΑΡΤΥΣ* vulgo. ‖ **§ 10.** *οὐχ' ὑπὸ* X^K, ut ubique. ‖ *ἀπολογήσασθαι* X. ‖ **§ 11.** *Ἀλλὰ γάρ* nunc cum ed. Reisk. et Bekk. rescripsi: *Ἀλλὰ μὲν γάρ* libri: *μὲν* inclusit Rauch. ‖ *οὐκ ἐλεύσεσθαι*] V. Lobeck. ad Phryn. p. 38. Tamen *οὐ καταφεύξεσθαι* Rauch., quod ipsum ego quoque aliquando conieceram vel *οὐκέτι φεύξεσθαι.* ‖ *ἡμῖν πωλοῖεν* X (nunc cum West.): *ὑμῖν πωλ.* C (vulgo). ‖ **§ 12.** *ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. ΜΑΡΤΥΡΕΣ.* Markl. (Turr.) Libri *ὑμῖν μάρτυρας παρέχομαι.* (Bk.) ‖ **§ 13.** *τίμιον*] nunc abesse malim. ‖ **§ 14.** *αὐτοὶ* Markl. Libri *οὗτοι.* ‖ *κεκλεῖσθαι*] Saupp. mavult *κεκλῇσθαι.* ‖ **§ 15.** *ὑμῖν, ἐν οἷσπερ*] *ἡμῖν. ἐν οἷς περ* X^K. ‖ *οἱ πολέμιοι*] *οὐδ' οἱ πολέμιοι* Reisk. ‖ **§. 16.** *ἀπεκληροῦτε* nunc auctore Markl. reposui: *ἀποκληροῦτε* libri (vulgo). ‖ **§ 17.** *ὑμῖν ἐστιν* praeter C etiam X^K: *ἐστιν ὑμῖν* Turr. et ego in ed. I., a Bekkero in errorem inducti. ‖ *ἐφ' ὑμῖν γὰρ — πιστεύειν*] *ἐφ' ὑμῖν γάρ ἐστιν — πιστεύειν* Reisk. Ego nunc coni. *ἐφ' ὑμῖν γὰρ — πιστεύειν ἐστίν.* ‖ **§ 18.** [*λαμβάνειν*] Nunc hoc verbum ex eo quod infra positum est *δίκην λαμβάνειν* huc irrepsisse puto. Westermanni sententiam non satis intelligo. ‖ *ἐπεθυμεῖτε* Reiskius. Libri *ἐπιθυμεῖτε* (Bk. Turr.). ‖ *δίκην λαμβάνειν;*] Reiskius *ἢ παρὰ τῶν ὁμολογούντων* mente addendum censuit, ipsis Lysiae verbis addi vult Kayserus in annal. Heidelb. p. 234. ‖ **§ 19.** *τοῖς ἐν τῇ πόλει — καταγνῶτε*] *πάσῃ τῇ πόλει, ὥστε πεύσονται πάντες — θάνατον τούτων καταγνῶτε* coni. Kayserus l. d. Ceteris non mutatis, certe *τούτων* recte correctum puto. ‖ **§ 20.** *παραδείγματος*

seclusit Dobr. || οὕτω γὰρ ἔσονται] V. Rauchenst. || δὲ ὅτι X^K: δ' ὅτι vulgo. || αἱροῦνται] αἰτοῦνται X. || καύεσθαι nunc ego emendavi: καύσεσθαι enim habet praeter C etiam X^K: παύσασθαι vulgo. || § 21. ἐφ' οὓς Reiskius. Libri ἐφ' οἷς (Bk. Turr.). Cfr. § 17. || τίν' αὐτοὺς Reiskius: τίνα αὐτοὺς C: τὴν αὐτὴν X. || ἐπειδ' ἂν X^K. || εἰσπλέουσιν Reisk. coll. § 17. Libri ἐκπλέουσιν.

Or. 23. § 1. τουτῳὶ ego scripsi. Libri τούτῳ (Bk. Turr.). Cfr. § 9. et ad or. 3. § 4. || § 2. ὁπόθεν δημοτεύοιτο] ὁπότε δημοτ. X . || ἥστινος X^K. || προσκαλεσάμενος] προσκαλεσόμενος Bakius. Sed v. Meier, die Privatschiedsrichter p. 24 sq. Ceterum Tayl. coni. προσκαλεσάμενος αὐτὸν πρὸς τοὺς (sine καὶ) — καὶ ἐλθών. || Ἱπποθωντίδι Sauppius coll. Boeckhii C. Inscr. pluribus locis. Libri Ἱπποθοωντίδι (Bk.). || § 3. Ἑρμᾶς, ἵνα οἱ] ἑρμασινᾶ. οἱ X: ἑρμασινᾶς, οἱ C. || γινώσκοιεν X^K (qui εἴ τιναγινώσκοιεν): γιγνώσκοιεν vulgo. || φεύγοι Reiskius. Libri φύγοι (Bk. Turr.). || § 4. τὲ δίκας X^K. || extr. ρ μ in mg. X^K spatio relicto, ut § 8. || § 6. γινώσκοι X^K: γιγνώσκ. vulgo. || § 8. ἀληθῆ ἐστι X^K, ut § 14.: ἀληθῆ ἐστί Bekker. || § 9. ἐμαρτύρησεν] ἐμαρτύρετο cum Westermanno (comment. crit. IV. p. 10.) Rauchenst. Quod quidem mihi quoque placeret, nisi ἐμαρτύρησεν ad testimonium in hac ipsa oratoris caussa modo dictum referri putarem. Qui enim § 7. universe dicebatur εἷς δέ τις, is est idem Nicomedes, qui Pancleonem servum sibi fugitivum esse affirmabat. Quod ita esse quum ex aliis rebus tum ex eo quod praeter Nicomedem et feminam cum Nicomede de Pancleone rixantem (§ 11.) nemo hunc sibi servum addictum esse aiebat. Neque tamen idcirco § 8. ad καὶ τὸν cum Tayloro nomen Νικομήδην addere opus est. || παράξειν Cobetus et Kayser. in annal. Heid. p. 234. (nunc recepi): παρέξειν libri. || εἰς ἀγορὰν] V. Westerm. commentat. crit. IV. p. 7. || § 10. ἀντιγραφῆς] ἀντιγρᾶ (sic) X^K: ἀντιγράψεως C (Bk.). || § 11. τοῦτον [ἐξαιροῖτο] ἢ ἄγοι φάσκων nunc ego scripsi post Reiskium, qui τοῦτον ἐξαιροῖτο ἢ εἰς δουλείαν ἄγοι φάσκων coniecit: τοῦτον ἀφαιροῖτο ἢ ἄγοι φάσκων Saupp. (ego in ed. I.) Libri τοῦτον ἄγοι ἢ φάσκων (Bk. Turr.). Aperte inter ἀφαιρεῖσθαι et ἐξαιρεῖσθαι εἰς ἐλευθερίαν discrimen facit Lysias, v. § 9. 10. et imprimis § 12. || § 13. δόξαι ἂν ὑμῖν Πλαταιεὺς εἶναι X^K: δόξαι ἂν ὑμῖν εἶναι Πλαταιεύς vulgo. || § 14. αὐτοῦ τὸν Ἀριστόδικον] αὐτὸν τὸν ἀριστόδικον (antea § 13. ἀριστόδημος) habet X^K. Fortasse notas codicum confudit Bekk. atque in C inesse αὐτοῦ significare voluit. || § 15. ᾤκει ἐκεῖ Markl. Libri ἐκεῖ om. || τούτων ὑμῖν] ὑμῖν operae Bekkeri omiserunt. || Post hanc orationem in X^K dimidiata pagina 112 a. et tota 112 b. relinquitur vacua.

Or. 24. § 1. πολλοῦ X^K littera initiali omissa, ut or. 19. || πρότερον γὰρ] γὰρ om. X. || ἄλλό μοι X^K. || § 2. οὐ μὲν γὰρ — με συκοφαντεῖ, οὐδ' ὡς — [ψεύδεται]· nunc e Cobeti emendatione dedi, praeterea με ante συκοφαντεῖ e C inserens: εἰ μὲν γὰρ — με, συκοφαντεῖ, εἰ δ' ὡς — ψεύδεται libri. οὐ μὲν γὰρ — με συκοφαντεῖ, εἰ δ' ὡς — ψεύδεται nunc Saupp. in ed. Rauchensteinii, qua coniectura omnis perit concinnitas, ut praetermittam τιμωρεῖται pro τιμωρεῖσθαί μέ φησιν positum perquam durum esse. || § 3. καλῶς deleri vult Cobetus. || § 4. οἷον, διὰ (sic) X^K. || § 5. ἐν τῇ τέχνῃ Baiterus mavult abesse, cfr. § 9. || τὴν μὲν οὖν ἐκ τῆς τέχνης εὐπορίας X^K. || τὸν ἄλλον τὸν ἐμὸν βίον C: τῶν ἄλλων τὸν ἐμὸν βίον X: τὸν ἄλλον βίον τὸν ἐμόν G. A. Hirschig., quo tamen non opus. V. or. 6. § 24. Krügeri gr. Gr. § 50. 9. n. 1. || τυγχάνει libri (Turr.): τυγχάνει ὤν Reisk. (Bk.), quum Ald. habeat τυγχάνω. Turr. conferri iubent or. 20. § 36. Schneider. ad Plat. Civit. I. p. 151. V. Krügeri gr. Gr. § 56. 4. n. 3. || § 6. ἣν ἂν Tayl. (Turr.) Libri ἧς ἂν (Bk.). || § 7. ἐστὶν ὦ βουλὴ X^K. || τοὺς καὶ Reisk. Libri καὶ τούς. || μηδέμε X^K. || § 8. ἐχόμενα X: ἑπόμενα C (Bk. Turr.). V. Saupp. ep. crit. p. 16. coll. Graseri adversar. Platon. p. 89. || § 9. προκαλεσαίμην Reiskius: προσκαλεσαίμην libri. || τύχοι τι Emperius (Turr.): libri τύχοι τις (Bk.). || γενόμενον X (Turr.). Libri γενόμενος (Bk.). || εἶναι; καὶ ἔστι τι nunc ego de meo scripsi (τοιοῦτον εἶναι, i. e. conditionem permutandarum fortunarum recusare: pendet e verbis δεινόν ἐστι): εἶναι καὶ ἔτι libri (Bk.): εἶναι; καὶ τί ἔτι Saupp. ep. crit. p. 16.: εἶναι; καὶ τί C. Halmius: denique εἶναι ὁμολογεῖν ἂν καὶ ἔτι ἀπορώτερον; Kayserus. || § 10. ἔγνων γάρ ego de meo in ed. I. emendavi, quam emendationem ne nunc quidem reiicere volui, etsi εἰκὸς γάρ, quod Kayserus proposuit, sententiae magis convenire non diffiteor: ἐγὼ γάρ libri: ἐγὼ γὰρ ὁρῶ cum Sauppio Rauch. De toto loco cfr. Emendatt. Lys. fasc. p. 1 sqq. || πάντας τοὺς X: πάντας οἶμαι τοὺς C (Bk. Turr.). || τοιοῦτόν τι Sauppius ap. Rauch. e X, ut hic narrat (in mea collatione nihil est annotatum): τοιοῦτον ῥᾳστώνην τινὰ C (Bk. Turr.): τοιοῦτον ζητεῖν καὶ φιλοσοφεῖν Kayserus. (In Emendatt. Lys. l. d. conieceram τοιοῦτον τοῦτο ζητεῖν καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν.) || [ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν] ego seclusi ut ab interprete profecta. || § 12. σιωπᾷν ἂν nunc ego correxi: ἂν om. libri. Kayserus, qui particulam inserendam esse vidit, in annal. Heid. p. 234. post τοῦτον eam posuit. || δυνατός εἰμι nunc de Kayseri coni. reposui: δυνατὸς εἴην libri. Cfr. eiusdem § verba extrema et § 14. 18. || § 14. οὔθ' οὗτος εὖ ποιῶν] οὔθ' οὗτος ὑμῖν εὖ ποιῶν Reisk. (ironice: „neque hic vobiscum consentit, in quo recte facit, quod ego factum laudo“): ουθ' ὅστις εὖ φρονῶν Marklandus: οὔθ' οὗτος εὖ νοῶν Sauppius: οὔθ' οὗτος εὖ φρονῶν Rauchenst. An fuit: οὔθ' οὗτος ὑμῖν

ὡς εὖ ποιῶν („tanquam in ea re recte faciat"). || ὥσπερ ἐπὶ κλήρου X[K]. || § 15. Λέγει C: λέγω X[K] (non λέγων). || πρᾳόνως μηδὲ Turr. Libri πρᾶον ὡς μηδὲ (Bk.). Emperius voluerat πρᾳόνως μηδὲν. V. Rauchenst. || § 16. πενομένους] Cum Reiskio malim τοὺς πενομένους. || ταῖς αὐτῶν ῥώμαις hic habet praeter consuetudinem X[K]. || § 18. οὓς ἐὰν (sic) X[K]. || ὑπάρξαντας] συνάρξαντας X[K], correxit iam Steph. || § 20. μυροπωλεῖον, ὁ δὲ C: μυροπώλιον, οἱ δὲ X. || ὅπῃ ἂν τύχοι X[K]. || ὡς τοὺς ἐγγυτάτω] τοὺς om. X. || ὡς τοὺς πλεῖστον] ὡς οὐ πλεῖστον X[K], et hoc et illud correxit Stephan. || ἀμοῦ Bekkerus (Turr.): ἄλλον libri. || § 22. μηδ' οὖ] μὴ δ' οὖ X[K]. || μόνου Markl. Libri μόνον. || § 23. δειλαιότατος] δικαιότατος X. || θῆσθε Bekkerus (Turr.): θέσθε libri. || τὴν ψῆφον Tayl. Libri τῇ ψήφῳ. || § 25. ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτὸς] ἀλλ' add. C, om. X. || extr. ἁπάντων] ἐνδεὴς ἁπάντων Reisk., ἁπαντῶν Westerm., δι' ἁπάντων Rauch., κινδυνεύων Kays. in annal. Heidelb. p. 234. In ed. I. ἅπαντα conieci.

Or. 25. § 1. ὁμοίως — ὀργίζεσθαι X (nunc recepi, cfr. Emendatt. Lys. fasc. p. 19 sq., ubi attuli Herod. I. 39. Thucyd. V. 88. Dem. or. 19. § 238. Nunc addo ipsius Lysiae or. 18. § 19.): εἰ ὁμοίως — ὀργίζεσθε C (vulgo). || οἱ ἀμελοῦντες] εἰ ἀμελ. Markl. et C. Halmius. || οἱ σαφῶς] εἰ σαφῶς Reisk., ὅτι σαφῶς West., καὶ σαφῶς Kays. in ann. Heid. p. 231. Quidni καὶ οἱ σαφῶς? || τοὺς μηδὲν Reiskius: τοὺς μὲν X. || κερδαίνειν ἢ] „lucrum facere sive mercedem accipere, aut alioquin (i. e. nisi eam acceperint) vobis persuadere." κερδαίνειν καὶ iam Taylorus, quod ut reciperem monuit me Halmius. Nunc autem utrumque pro glossemate habendum esse Kayserus in annal. Heid. p. 231. mihi persuasit. || τὴν γνώμην ταύτην] τὴν αὐτὴν γνώμην nunc Rauchenst. coniecit. V. Reisk. || § 2. γεγένηται Dobr. Libri γεγένηνται (Bk. Turr.). || ὁμοῦ κατηγορηκέναι nunc ego cum Markl. scripsi. Libri ἐμοῦ κατηγ. (vulgo). || ἀποδείξω Stephanus: ἀποδεῖξαι X: ἀποδείξω C. (ειν superscr.) || ἅπαντας ψευδομ.] ἅπαντα ψευδομ. Stephan. idque placet. || πειραιέως X[K]. || ὁ βέλτιστος Reiskius. Libri art. om. || § 3. καθιστάναι Coraes ad Isocr. p. 438. (Turr.) Libri καθιστάνειν (Bk.). || χρηματίζοιντο idem. Libri χρηματίζειν τὸ. || § 4. ἐὰν ἀποφανῶ] Imo ἐὰν φανῶ. || § 5. εἰδίαμε X[K]. || καὶ μέγα κέρδος] οἱ μέγα κέρδος coni. C. Halmius. Si quid mutandum, fort. scribendum οἱ καὶ μέγα κέρδος. || § 7. ἀποφαίνων deleri vult Kayserus in annal. Heid. p. 231. || § 8. ἐν ὑμῖν ἐστι X[K]. || § 9. ἀμφοτέρων τῶν Reiskius. Libri art. om. || πειραιέως X[K]. || αὖθις Reiskius: αὐτοῖς X: αὐτῶν C. Equidem aut scribi malim αὖ τῆς, i. e. τῆς ὀλιγαρχίας, aut cum Marklando et Bekkero omnino abesse. || ἐπολιόρκουν τοὺς μεθ' αὑτῶν nunc ego de meo correxi („nonnulli e factione optimatium vobiscum

contra Eleusinem egressi oppugnabant eos, qui suae ipsorum factionis erant, i. e. XXXviros eorumque socios"): *ἐπολιορκοῦντο μεθ' αὐτῶν* X[K]: *ἐπολιορκοῦντο μεθ' ἑαυτῶν* C: *ἐπολιορκοῦντο μετ' εἰ αὐτῶν* vulgo. ‖ § **10.** *ἥτις αὐτοῖς* nunc restitui e X, qui *ἤ τις αὐτοῖς* habet: *εἴ τις αὐτοῖς* vulgo. ‖ *ἐγίγνετο ὠφέλεια* X[K]: *ἐγίνετο ὠφέλεια* ego in ed. I.: *ὠφέλεια ἐγίνετο* C (Bk.). ‖ *οὕτως γὰρ* X[K]: *οὕτω γὰρ* vulgo. ‖ *ποιοῖσθε*] *ποι ῆ — σθε* (sic, *σθε* novum versum inchoat) X[K]: *ποιῆσθε* C. ‖ *δικαιοτάτην τὴν* Rauchenstein. Libri art. om. ‖ § **11.** *εὐθύνας δεδωκότες*] *ἢ εὐθύνας* (vel *εὐθύναις*) *ἑαλωκότες* Emperius: *εὐθύνας οὐ δεδωκότες* Marklandus: *ἢ εὐθύνας ὠφληκότες* Kayserus coll. or. 10. § 27. V. Reisk. ad h. l. et Saupp. in ed. Rauchensteinii. ‖ *παρ' ὑμῖν μᾶλλον* X[K]. ‖ *οὐκ ἄξιον*] *οὐκ ἄξιον περὶ τῶν τοιούτων* Rauchenst. haud temere. ‖ *ἀποδέχεσθαι* Tayl. (Turr.) Libri *ὑποδέχεσθαι* (Bk.). ‖ § **12.** *ἰδίᾳ — δημοσίᾳ* e Stephani sententia dedi: *ἰδία — δημοσία* libri (Bk. Turr.). ‖ *τετριηράρχηκα* ego in observatt. in orat. Att. p. 57. correxi. Libri *ἐτριηράρχησα* (Bk. Turr.). ‖ § **13.** *προσταττομένων*] *πραττομένων* X. ‖ *ἐδαπανώμην*] *ἐδαπανῶμεν* X: *ἐδαπάνουν* C. ‖ *συμφορὰ γίνοιτο* praeter C etiam X[K]: *συμφ. γένοιτο* vulgo. ‖ *ἀλλὰ* [*καὶ*] *ἐκ*] *καὶ* cum Emperio inclusi. ‖ § **14.** *οὔτε τῶν* Markl. et Emperius (Turr.). Libri *οὔτε ἐπὶ τῶν* (Bk.). Cfr. or. 30. § 7. ‖ *οἱ τριάκοντα* (quod scribebatur *οἱ λ'*) Markl. (Turr.): *οἶδε* libri: *οἱ δέκα* Reisk. (Bk.) ‖ *οὕτως ψευδομένους* X[K]: *οὕτω ψευδομένους* vulgo. ‖ § **15.** *κεχρῆσθαι* Reiskius. Libri *χρῆσθαι*. ‖ § **16.** *οὐδ' εἰς — οὐδὲ δίαιταν* X (Bk.): *οὐδ' εἰς — οὔτε δίαιταν* C: *οὔτ' εἰς — οὔτε δίαιταν* Turr. ‖ *ὀργίζεσθε* Ald. Libri *ὀργίζοισθε*. ‖ *ὥστε ἐν ὀλιγ.* X[K]: *ὥστ' ἐν ὀλιγ.* vulgo. ‖ § **18.** *Ἡγοῦμαι δέ* X[K]: *Ἡγοῦμαι δ'* vulgo. ‖ *μηδὲν*] *οὐδὲν* C (Bk.). ‖ *ἐχθροὺς*] *ἐκ τοῦ* X. ‖ *ἐκβάλλοντας* X. ‖ *ἀφῃρημένους*] *ὑφῃρημένους* Sauppius. ‖ *ὑπολειφθήσεται* Dobr. Libri *ἀπολειφθήσεται* (Bk. Turr.). ‖ § **19.** *κοινὰ γίγνεσθαι* X[K]: *κοινὰ γίνεσθαι* vulgo. ‖ § **20.** *ἡγεῖσθαι* C: *ἡγεῖσθε* X, quod ut soloecum nollem receptum a Westerm. ‖ § **21.** *κακὸν*] *ἀγαθὸν* X. ‖ § **22.** *στασιάζοντας — ἐκκεκηρυγμένους ἐκ τοῦ ἄστεος* Taylorus (Turr. coll. or. 31. § 8., adde or. 12. § 95.). Libri *στασιάζοντας ἐκ τοῦ ἄστεος — ἐκκεκηρυγμένους* (Bk.). Verba *ἐκ τοῦ ἄστεος* expungi maluit Dobr. ‖ *τοὺς δὲ ἄλλους* C: *τοὺς ἄλλους δὲ* X. ‖ *πλείους δὲ ὄντας*] *πλείους / ον* X[K] (lineam / post *πλείους* positam pro *δὲ* habet Kayserus passim sic *ἠ* scripto): *πλείους δ' ὄντας* C (Bk. Turr.). ‖ *ὑπὲρ ἡμῶν*] *ὑπὲρ ὑμῶν* X. ‖, *κατιέναι* delendum censuit Saupp.: in eandem ego incideram coniecturam. Sed v. Foertsch. observatt. p. 11. ‖ § **23.** *οὕτως διακειμένους* X[K]: *οὕτω διακειμένους* vulgo. ‖ § **25.** *μνησθῆναι*

ἀ nunc e Baiteri coni. dedi: καὶ libri om. || § 27. οὕτως διε-
θῆτε X^K (et quidem puncto post διετέθητε posito): οὕτω διε-
θῆτε vulgo. || τοὺς μὲν X (Turr.): ὥστε τοὺς μὲν C (Bk.). ||
28. πειραιέως X^K bis. || διεκελεύσαντο Taylorus: διελύσαντο
ri. || ἂν παραμεῖναι Taylor. in annot. poster. VI. p. 55. ed.
isk. (Turr.) Libri ἂν om. (om. Bk.) || § 29. ἡγοῦμαι δὲ X^K:
οῦμαι δ' vulgo. || § 30. πολλὰς δὲ X^K: πολλὰς δ' vulgo. ||
θύνην] Fort. εὐθύναν, v. ad or. 10. § 27. || § 31. ὅμως
iskius: libri ὁμοίως, quod defendebat Funkhaenel. in diurnis
tiquariis 1845. suppl. nro. 17. || οὕτως ῥαδίως X^K: οὕτω ῥα-
ως vulgo. || § 32. καὶ τούτων μὲν] ἢ τούτων μὲν per interro-
tionem Kayser. in annal. Heid. p. 231., quod § 30. dictum sit
ὑτων δ' ἄξιον θαυμάζειν. Nihilo minus vulg. habere mihi vi-
tur quo defendatur. || καὶ δέξαιντ' ἂν] καὶ δέξαι τ' ἂν (sic)
'. Cum Reiskio ego addi velim δι' ἑαυτοὺς. Kayserus in an-
. Heidelb. p. 231. coniecit οἳ καὶ δέξαιντ' ἂν post Marklan-
n, qui οὗτοι καὶ δέξαιντ' ἂν vel οὗτοι δέξαιντ' ἄν. || § 33.
ι τοὺς τῶν ἐκ Πειραιῶς Turr. (nunc recepi): τῶν om. libri.
n infitior tamen me malle διὰ τοὺς ἐκ Πειραιῶς κινδυνεύσαν-
ς vel διὰ τοὺς ἐκ Πειραιῶς omisso voc. κινδύνους, propterea
od oppositum est δι' ἑτέρους. || αὐτοῖς ἐξεῖναι Sauppius: αὐ-
ς ἐξ. Bekk. cum libris. || δι' ἑτέρους Taylorus (Turr.): δι' ἑτέ-
ν X: δι' ἑτέρων C (Bk.). || τούτους μὲν ἐπιλύσεσθαι] hanc de-
ıvatam scripturam servare malui, quam amplecti Sauppii emen-
ionem τούτους μὲν ὑποδύσεσθαι, quam veram non puto. τού-
ς μὲν ἐπιλύσασθαι X: αὐτοὺς μὲν ἐπιλύσεσθαι C: τούτους
ν ἐπηλυγάσεσθαι Reisk. (Ruhnken. ad Timaeum v. ἐπηλυγάζονται
85 sq.): mihi potius tale quid latere videtur quale hoc est
ὕτου μὲν (τοῦ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται) ἀπελαθήσεσθαι
ἐκβληθήσεσθαι vel ἐκπεσεῖσθαι. || τὸ αὐτὸ πάντες] hanc
ɔque scripturam cod. X intactam reliqui, quod mihi de certa
endatione non constitit: δι' αὐτὸ πάντες C (Bk.): τὸ αὐτῶν
ντες Emperius: τῷ αὐτῷ πάντες Baiterus: τοῦτο ὑποτυποῦν-
; Sauppius ap. Rauchenst. (certe oportebat ὑποτοποῦντες scribi,
or. 9. § 4.): τοιοῦτοί γ' ὄντες Westermannus: τοῦτο δεί-
ντες Kayserus, quae mihi verisimillima videtur emendatio, ita
nen, ut scribatur τοῦτ' αὐτὸ δείσαντες. || δι' ἄλλων] nunc
ılim δι' ἄλλον, cfr. § 32. et hac ipsa § δι' ἑτέρους. ||
34. κατανοῆσαι C: κατηγορῆσαι X. || αὐτοί τε Reiskius:
τοὶ δὲ libri. || § 35. περὶ ὑμᾶς C (Turr.): περὶ ἡμᾶς X
k.). || εἰς ὑπο.....] C lacunam habet paginarum 2½. De X v.
upp. ep. crit., qui inter hanc et eam quae hic sequitur orationem
X olim orationem nunc plane deperditam κατὰ νικίδου ἀργίας
isse ex indice illi codici praemisso cognovit.

Or. 26. Tit. om. X et cett. codd. || § 1. δοκιμασίαν
^{K}. || ποιήσεσθαι C: ποιήσασθαι X. || ἀμφότερα habet etiam X^K

(ἀμφο τέρ): ἀμφοτέρων C. || § 2. ὑμῖν μεταδοῦναι] ὑμῖν μεταδ. X. || extr. καταγιγνώσκουσιν X^K: καταγινώσκουσιν vulgo. || § 3. ἀκούω μὲν nunc ego de meo emendavi. Libri ἀκούομεν. V. § 16. || ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ κατηγορουμένων διὰ Baiterus: ὑπὲρ ὧν αὐτὸν κατηγοροῦμεν ὧν διὰ X^K (Bk. Turr. omisso altero ὧν): ὑπὲρ ὧν αὐτοῦ κατηγοροῦμεν οὗ διὰ C. || ἀπολογήσασθαι X. || § 4. αὐτῷ ἀναθήματα] αὐτῶν ἀναθ. coni. Reisk. || § 5. extr. μὴ εὐήθεις] ἵνα μὴ εὐήθεις Reisk. || δοκῆτε] δοκεῖτε. (sic) X^K. || § 6. ἀλλὰ ἀνάγκη X^K: ἀλλ' ἀνάγκη vulgo. || ἀδύνατον Taylorus: δυνατὸν X: οὐ δυνατὸν C (Bk. Turr.) || πληρωθῆναι libri (Turr.): κληρωθῆναι Marklandus (Bk.). || § 7. προσδοκῆσαι δεῖ] προσδοκῆσαι X^K (non addito δεῖ): προσδοκᾶτε C (Bk.). V. Foertsch. observatt. p. 29. || δοκιμασθέντα nunc scripsi secundum X^K, qui δοκισθέντα. Scribebatur δοκιμασθέντ'. || ἐξιοῦσαν Vindobon. et Scaliger. Libri ἀξιοῦσαν. || τῷ ἐνιαυτῷ] τῷ ἑαυτοῦ ἐνιαυτῷ coni. Reiskius. || § 8. init. οὐ τοῦτο] οὐ om. X^K, add. Stephanus. || § 9. ἥκιστα περὶ libri (Turr. coll. Bernhardyi synt. Gr. p. 200.): περὶ seclusit Bekkerus. || τῇ πολιτείᾳ seclusit idem. At v. Foertsch. comment. p. 21. || παραλαβόντες Markl. et Emperius (Turr.). Libri προλαβόντες (Bk.). || § 10. εἰ μὲν X (nunc rec.): εἰ μὲν δὴ C (vulgo). || ἐδοκιμάζετο] ἐδοκιμάζετε X, add. C ἅτε βεβουλευκότος. || ἅρμα] τοὔνομα Reiskius, γράμμα Emperius. || νῦν δὲ X (nunc rec.): νυνὶ δὲ C. || μηδὲ βεβουλευκώς om. C. V. Saupp. ep. crit. p. 21. || φανοῖσθε] φανεῖσθε Bekkerus. || § 11. ἐβούλευσεν] ἐβούλευσας X, unde Reisk. effecit ἐβούλευσεν ἄν, recte fortasse. || ταύτην δὲ τὴν ἀρχὴν Markl. et Emperius (Turr.). Libri ταύτης δὲ τῆς ἀρχῆς (Bk.). || κύριος] κύριός τε X. || § 12. καθήκειν] προσήκειν coni. Franzius. || πῶς οἴεσθε] ὡς οἴεσθε X. || δικάζοντα, ὃν] ὃν om. X. || αὐτὸς οὗτος C: αὐτὸς ὢν οὗτος X: αὐτὸς ὢν τοιοῦτος Ald. (Reisk.) || § 13. ἆρ' οὐκ Stephanus. Libri ἆρ' οὖν. || ἡγήσασθαι X. || αὐτῶν αἰτίους ἡγήσεσθαι, ὅταν γένωνται] πάντων αἰτίους ἡγήσεσθαι, ὅσα ἐγένοντο Markl.: πάντων αἰτ. ἡγ. ὅσα γεγένηται Kayserus. Mihi nunc scribendum videtur αὐτῶν αἰτ. ἡγ. ὅταν ταὐτὰ γένωνται (vel γένηται) ἐκείνοις τοῖς χρόνοις. || κἀκεῖνοι X (nunc recepi), ab orphanis enim orator redit ad cives: κἀκεῖνο vulgo. Possis etiam κἂν ἐκεῖνοι. || [Θρασύβουλος] nunc seclusi Kaysero auctore. || Λαοδάμαντα X^K, ut § 14. || τε ἀποδοκιμασθῆναι] γε ἀποδ. X. || ὃς ὅπως C: ὃς om. X. || διάκειται Scaliger. διακεῖσθαι X: διέκειτο C (Bk. Turr.). De toto loco v. Emendatt. Lys. fasc. p. 31 sq. || § 14. τοῦτον δοκιμάσητε nunc ego scripsi (Emendatt. Lys. p. 32.): αὐτὸν δοκιμάσητε libri. || ἀγών Turr.: erat ἀγών. || ἢ σκοπεῖν habet X^K sine ulla correctione. || § 15. init. in X^K est Λεωδάμαντι, ut mox. || καθιστάναι Turr. coll. or. 25. § 3. Libri καθιστάνειν (Bk.). || ὑμῖν δὲ τόνδε

ποδοκιμάσαι, δόξετε γὰρ κἀκεῖνον δικαίως ἀποδοκιμάσαι X, praeterquam quod post δικαίως additur ἂν, quod delevi Dobraeo auctore (Turr.). V. imprimis Saupp. ep. crit. p. 17 sqq.: καὶ εἰ μὲν τόνδε ἀποδοκιμάσετε, δόξετε κἀκεῖνον δικαίως ἂν ἀποδοκιμάσαι C (Bk.). || extr. ἐὰν δὲ μὴ δὲ τόνδε οὐκ ἐκεῖνον X^{K}. || 16. ἐξαμαρτανόντων] ἐξαμαρτόντων G. A. Hirschigius coll. 20. || § 18. τοιούτους τοὺς Markl. Libri art. om. || ἐκφυγεῖν Markl. (Turr.) Libri ἐκφεύγειν (Bk.). || a γεγενημένων usque ad οἵας ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ δήμου (incl.) recentiore atramento litterae restauratae sunt in X^{K}. || § 19. ὃ ἄλογον δοκεῖ Stephanus: τὸ ἄλογον δοκεῖ X: τὸ ἄλογον δοκοῦν C (Bk. Turr.). V. Emendatt. Lys. fasc. p. 32. || § 20. πολλὰ Reisk. Libri πολλούς. || τοιαῦτά σοι ἐγὼ Turr. Libri τοιαύτας οἵας ἐγὼ (Bk.). || § 21. οὐθ' ὡς ὁ πατὴρ habet X^{K} (non οὐδ'), at deinceps οὐδ' ὡς οἱ πρόγονοι. || § 22. πᾶν γὰρ] πάντα γὰρ X. || § 23. ἡμᾶς X (nunc rec. cum West.): ὑμᾶς C. || § 24. τοῦτο] Malim τοσοῦτο. || ἑκατέρῳ Reisk. (Turr.) Libri ἑκατέρων (Bk.).

τ

Or. 27. Inscr. κατὰ ἐπικρά καὶ τῶν συμπρεσβευτῶν ἐπίλογος ὡς Θεόδωρος (ut genetivi forma incerta sit) X^{K}. || § 1. ἐπιλείψει Reiskius (Turr.). Libri ὑπολείψει (Bk.). || § 2. ἧττον τοσοῦτον] τοσοῦτον om. C (om. Bk.). || πλῆθος....] Punctis aliquid deesse mihi videri significavi. Confirmat lacunae suspicionem

X^{K}, qui πλῆθος et eandem notam in mg. habet: πλῆθος τῶν κινδύνων Franzius: βλάβος Reiskius: ἔχθος sensui aptum fore putat Sauppius. || ὑμῖν] ἡμῖν X. || γίνεται X^{K}: γίγνεται vulgo. || ὁπόταν scripsi pro ὁπότε ἂν. || § 3. τὴν πόλιν Marklandus. Libri τῇ πόλει (Bk. Turr.). || καταστάντες] κατασταθέντες G. A. Hirschig. || § 4. Ὀνομάσαντος] Ὀνοσάνδρου vel Ὀνομακρίτου Reiskius: Ὀνομακλέους Franzius. 'Rerum memoriae convenerit Τιμαγόρου (Athen. VI. p. 251. Dem. de f. Legat. § 137.) || τούτου δὲ] τούτε δὲ X^{K}. || ἀπεψηφίσασθε] ἀποψηφίσασθαι X, quod nisi concinnitas obstaret, defendi posset. || ἁπάντων] ἀμφοῖν Schottus, quod aut ipsum aut simpliciter αὐτῶν malim. || ἀλλ' αὐτοὶ C, αὐτοὶ X. || § 5. τότε πάντες] τοὺς πάντας X. || § 6. ἕξουσι Dobraeus. Libri ἕξουσι (Bk. Turr.). || ὀφθῶσιν] ληφθῶσιν G. A. Hirschig. || ἀδικημάτων] λημμάτων idem. Franzius comparat Plat. Civit. II. p. 365. extr. || § 8. αὐτοῖς κρίσιν C: αὐτοὺς κρίσιν X. || δεδωκέναι] Kayserus addit δοκεῖν, probabiliter. || § 9. οὐ δὲ ταῦτα X^{K}. || § 10. εἰσφορᾶς Reiskius (Turr.): εἰσφορὰν libri (Bk.). || § 11. ὑμεῖς C: ὑμῖν X. || ἔστιν ὅτε] Fort. ἔστι μὲν ὅτε. || § 12. οἱ ἀδικούμενοι Contius et Brunckius ad Soph. Antig. 260. Libri art. om. || ἐξαιτεῖσθαι libri Reiskiani: ἐξαιτεῖσθε X: ἐξαιτήσονται C (Bk. Turr.). Nisi statuere velis e superiore verbo ποιήσουσιν infinitivum ἐξαιτεῖσθαι pendere, pro

illo aut ἐπιχειρήσουσιν vel ζητήσουσιν substituendum aut tale verbum alicubi excidisse putandum erit. Totum locum sic refingendum esse existimat Kayserus: εἰθισμένοι οἱ δημόται καὶ φίλοι καὶ κλαίοντες ἐξαιτήσονται αὐτοὺς κ. τ. λ. || § 13. ἀποδείξαντες X^K. || οὕτως πείθειν X^K: οὕτω πείθειν vulgo. || ὥστ' Turr.: ὥστε Marklandus (Bk.): ἴσως τ' X: καὶ ἴσως C. || § 14. δεήσεσθαι] δεήσασθαι Emperius, quam formam Graecis inauditam recepit Westermannus, rectius δεηθῆναι Kayserus, sed neque ex hac forma δεήσεσθαι natum esse verisimile est, et ea quae antecedunt ἔτι δὲ τοὺς αὐτοὺς ἡγεῖσθαι χρὴ labem contraxisse puto. || τὰ ὑμέτερα] Libri art. om. || ὑμᾶς αὐτόγε X^K. || § 15. εἰ ὑμεῖς παρὰ X^K. || § 16. τιμήσατε Stephanus. Libri τιμωρήσατε.

Or. 28. § 1. αὐτῷ πολλάκις] Nunc malim αὐτῷ οὐδὲ πολλάκις. || § 3. ἐπὶ ante τοῖς τοιούτοις delebat G. A. Hirschig. || § 4. πάντας] πάντας ἂν Cobetus. Marklandus voluerat ἔγωγ' ἂν πάντας. || § 5. καὶ ἐπειδὴ Stephanus. Libri ἐπειδὴ καί. || § 6. ἐπειδὴ δὲ τάχιστα X^K. || ἐνέπληντο Cobetus coll. Aristoph. vesp. 1304 sq. Libri ἐνεπέπληντο (Bk. Turr.). || τῶν ὑμετέρων] τῶν om. XC. || § 7. ἅμα Reiskius. Libri ἀλλά. || ὑφῄρηνται Reiskius (Turr.). Libri ἀφῄρηνται. || καθιστάναι Turr. Libri καθιστάνειν (Bk.). || οὕτως γὰρ X^K: οὕτω γὰρ vulgo. || τὸν νοῦν ἡμᾶς X^K. || ἔξειν] ἄξειν Cobetus. V. Benseler. ad Isocr. Areop. p. 93. || § 8. οὕτως τελευτήσας X^K: οὕτω τελευτήσας vulgo. || ἤδη τί δοκουν^τ· (sic) X^K. || § 9. τῶν χρημάτων] τῶν om. XC. || παρὰ τῶν ἐχθρῶν] παρὰ τῶν προέδρων ego conieci in Observatt. in orat. Atticos p. 39., quod etiam nunc verum puto. || διαφθείρειν X (Turr.): διαφθείροντας C (Bk.). V. Sauppii ep. crit. p. 21 sq. || § 10. ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι nunc edidi cum Schotto: ὦ ἄνδρες δικασταί libri (vulgo). || § 11. ὅστις libri (Turr.): ὅτι ὅστις Stephanus (Bk.). V. Foertsch. observatt. p. 54. Sauppii ep. crit. p. 23. || § 12. ἀλικαρνασοῦ praeter C etiam X^K. || οὐ τὴν αὐτὴν nunc Sauppio auctore (ep. crit. p. 22.) scripsi: τοιαύτην libri (Bk.): οὐ τοιαύτην Ald. (Turr. et ego in I.) || ἀλλ' ὅσοι X (Turr.): ὅσοι C (Bk.). || § 13. ἰσχύειν Marklandus (Turr.). Libri ἴσχειν (Bk.). || εἶναι πολείτας X^K. || ὑπόλογον Stephanus. Libri ὑπὸ λόγον. || § 14. ποιήσειαν ego de meo. Libri ποιήσαιεν (Bk. Turr.). || ὑμᾶς αὐτοὺς X^K. || ποιήσωσι libri (Turr.): ποιήσουσι Marklandus (Bk.). || § 15. ὅτε γὰρ ἡγησάμεθα Reiskius et Kayserus coniecerunt, ἐπάσχομεν solus Kayserus. Vulg. tamen defendi potest: „Quotiescumque opinamur salutem nos consequutos, graviora patimur," ut sententia generalis sit. || καὶ τοὺς ὑμετ. — ποιήσετε post βουλεύεσθε § 16. poni voluit Bekkerus. Sed v. nos in Schneidewini Philol. V. p. 359 sqq. || § 16. habet αὐτῶν X^K. || § 17. καὶ οἱ Ἁλικαρν. Reisk. Libri

art. om. (om. Bk. Turr.) Ceterum ἁλικαρνασεῖς praeter C etiam X^K. || αὐτοῖς scripsi cum Sauppio. || τὴν δίκην] δίκην ; (Bk.).

Or. 29. § 2. ποῖ χρὴ] ποῦ χρὴ X. || πῇ ζητῆσαι] ποῖ ητ. XC. || § 3. πωλητὴν Dobraeus et Emperius (Turr.). Libri ολιτῶν (Bk.). || τριήραρχον αὐτὸν] αὐτὸν om. C (om. Bk.). || 4. οἱ μὲν τὰς] Reiskius voluerat οἱ μὲν τὰς μεγίστας. . Foertsch. observatt. p. 54 sq. || § 5. προσήκειν X (Turr.): ροσήκει C (Bk.). || δεδόχθαι Markl. et Emperius. Libri δέδοκται k. Turr.). Baiterus abesse vult. || § 6. περὶ Ἐργοκλέους nunc X restitui: παρ' Ἐργοκλέους C (vulgo). || μεσεγγυηθέντη (sic) K. || [καὶ μὴ κατηγορεῖν] inclusi Dobraeo auctore ut cum vers proxime sequentibus pugnantia. || ἐπειδὴ] ἐπειδὰν X^K, sicut . || βουλομένων Taylorus. Libri βουλομένην (Bk. Turr.). || μηνεῖν libri (Turr.): μηνύσειν Stephanus (Bk.). V. Foertsch. bservatt. p. 56. || § 7. τριηραρχίαν nunc correxi cum Tayloro ll. § 4. Libri τριήραρχον (vulgo). || § 8. οὐδὲν γὰρ] Planius at οὗτος γὰρ οὐδὲν. || καὶ πολλῷ πλεῖον αὐτῷ τούτων ego nc de meo emendavi: καὶ πολλῷ πλεῖον δ' αὐτῷ τούτων .K (nisi forte latet πλείονα αὐτῷ): καὶ πολλῷ πλεῖον' αὐτῷ ύτων Ald., κ. π. πλείω αὐτῷ τούτων Bekkerus (vulgo). || 9. καὶ γὰρ δὴ δεινὸν ἂν Cobetus, perinde ac § 11. (Ement. Lys. fasc. p. 27.) Utrobique libri καὶ γὰρ ἂν καὶ δεινὸν (Bk. Turr.). || ὑμέτερα αὐτῶν X^K: ὑμέτερ' αὐτῶν vulgo. || 10. κακονοοῦντες] κακόνοι ὄντες Cobetus. Cfr. or. 13. § 13. || 11. τῆς αὐτοῦ Turr.: τῆς αὐτοῦ cett. || § 12. εἴησαν] οἳ ἦσαν X. || ειραιέως X. || § 13. οὓς ἐὰν λαμβ. X^K.

Or. 30. § 1. τινὲς εἰς κρίσιν X^K: τινες εἰς κρ. Bekk. || ξιῶ] ἄξιον C (Bk.). || § 2. οἷα τὴν πόλιν libri, etiam X^K Turr.): ὅσα τὴν πόλιν Bekk. cum Ald. || τοὺς Σόλωνος Reisk. ibri τοῦ Σόλωνος. V. nos ad or. 12. § 64. || αὐτὸν habet h. l. K. || ἑξέτη Taylorus. Libri ἓξ ἔτη. || § 3. τεταμιευμέθα] ἐταμιευόμεθα Kayserus in annal. Heid. p. 232., recte fortasse. Cona Coraes ad Isocr. II. p. 200. perfecto hoc servato paullo post αρέχονται scribi vult. || § 4. ἔπειτα διωρισμένον Ald.: ἐπὶ τὰ ιωρισμένα X: ἔπειτα διωρισμένα C. || ἀναγράφειν, αὐτὸν ἁπάνων κύριον ἐποιήσατο Aldus (Turr.): ἀναγράφειν αὐτὸν. ἁπάνων κύριον ἐποιήσατε X^K: ἀναγράφειν, αὐτὸν ἁπάντων κύριον οίησεν C (Bk.). || καὶ ὅσα.... διαχειρίσας Turr. post Reiskium, ui recte coni. καὶ ὅσα οὐδεὶς ἄλλος διαχειρίσας. X habet καὶ ὅσα ιρίσας, C autem καὶ τοσαῦτα χειρίσας, unde Bekkerus καὶ τοαῦτα διαχειρίσας. || § 6. ἁπάντων γε αὐτῶν τὴν Turr.: ἁπάνων Γ ἀν (sic, una littera deleta) τὴν X^K: ἁπάντων τὴν C (Bk.): πάντων αὐτῶν τὴν Franzius. Particula γε sane in illa editorum urr. emendatione incommode posita. ἁπάντων ἀθρόων τὴν Marklandus: ἁπάντων συλλήβδην τὴν Kayserus in annal. Heid.

p. 232. Ego nunc coniicio ἀπάντων ἐνταῦθα τὴν vel ἀπάντων ἐν ταὐτῷ τὴν. || ποιήσασθε libri (nunc rec.): ποιήσασθαι Markl. (vulgo.) || § 7. τότε δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τούτῳ Vindob. (Turr.): τότε δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τότε X: ἐγὼ δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τότε C (Bk.). || τετρακοσίων Taylorus, sicut infra etiam. Libri τριακοσίων. || ἐνθυμεῖσθε· τούτων Sauppius: ἐνθυμεῖσθε τῶν X: ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἐκ τῶν (Bk.). Non tamen diffiteor mihi magis placere vel Marklandi illud ἐνθυμ. τῶν τοιαῦτα λεγόντων ἐὰν ἀκούσητε vel Westermanni ἐνθυμ. ὅτι εἰ ἀκροᾶσθε (vel ἀνέχεσθε) τῶν τοιαῦτα λεγ. || τετρακοσίων πλεῖον ἢ χίλιοι X, nisi quod τετρακοσίων a Tayloro pro τριακοσίων correctum est (Turr.): πλεῖον ἢ χίλιοι τῶν τριακοσίων C (Bk. praeterquam quod τετρακοσίων scripsit). || § 8. πεντακισχιλίων nunc Tayloro auctore cum Rauch. edidi: τριακοσίων X^{K}: τρισχιλίων vulgo. || § 9. οἶμαι — νομίζω] οἶμαι — νομίζων X. νομίζω seclusit Rauch., at ne sic quidem locum persanatum puto. Kayserus ad sententiam recte videtur coniecisse οἶμαι, θαυμαστόν ἐστιν ὑμᾶς Νικόμαχον vel Νικόμαχον ὑμᾶς. Nunc vero mihi simplicissima emendatio haec videtur οἶμαι — νομίζειν Νικόμαχον ἑτέροις ὡς ἀδικοῦσι μνησικακεῖν ἄξιον, ὃν ἐγὼ. || ὡς ἀδικοῦσι nunc ex emendatione Kayseri scripsi: ἀδίκως X^{K}: ἀδίκοις cett. In ed. I. pro insiticio habui assentientemque nactus sum Rauchensteinium. || § 10. καὶ οὐ τὰ Reiskius. Libri οὐ om. || Κηφισιεὺς Palmerius: Κηφισεὺς XC. || δείσαντας X^{K}. || § 11. Νικομαχίδην] Νικόμαχον Palmerius. Sed v. Hemsterhus. ad Luciani Tim. 44. Foertsch. comment. p. 34. Schoemann. ad Isaeum p. 344. C. Fr. Hermann. Abhandlungen p. 47. n. 14. || § 12. Χρέμων Schottus (Turr. coll. § 14.). Libri Κλεοφῶν (Bk.). || § 13. ὁπόσοι ἡμῶν X^{K} (sed fuit ὑμῶν). || ἴσως τίς ἦν X^{K}. || § 14. στρομαιχίδης praeter C habet etiam X^{K}. || § 15. καὶ τῆς εὐνοίας] καὶ particulam quibus in ed. I. incluseram uncis nunc rursus liberavi. ||
τ υ
συγκαλεσάντων X. || § 16. οὐδένα X (Turr.): οὐδὲν C (Bk.). || τούτου Sauppius coll. Dem. or. 25. § 66. Dinarcho ap. Harpocr. v. ὑπόλογος. V. Saupp. ep. crit. p. 23.: τουτ X^{K} (qui αὐτῷ τουτ ὑπολόγον): τοῦτο C (Bk.). || μέρος τί X^{K}. || § 17. στηλῶν Taylorus: εὔπλων X: ὅπλων C. || § 18. χρὴ μανθάνειν Turr.: μανθάνειν χρὴ C (Bk.): μανθάνειν X. || ὥστε ἄξιον X^{K}: ὥστ' ἄξιον vulgo. || παρέδοσαν, ὥστε ἄξιον ἡμῖν τὰς] παρέδοσαν ἡμῖν, ὥστ' ἄξιον τὰς Reiskius et Baiterus, quorum coniecturam expressit Rauchenst. || τῆς τύχης ἕνεκα] τῆς γε τύχης ἕνεκα G. A. Hirschig. coll. or. 31. § 29. Vel hoc vel ἀλλὰ τῆς τύχης ἕνεκα ego quoque conieceram. Sed v. ad or. 10. § 15. || § 19. [ἔπειτα] nunc cum Rauch. seclusi. ἔπειτ ἃ X^{K}. Westerm. coni. ἐπεὶ ταῦτα μᾶλλον. || ἔτι δὲ] ἔπειτα Kayserus in annal. Heid. p. 232., ἔπειτα δὲ Bergkius, qui in annal. philol. et paedag.

Lips. 1852. 4. p. 392. locum sic constituit ἐπεὶ τὰ μάλιστα συμφέρει τῇ πόλει, ἔπειτα δὲ ἃ ὁ δῆμος ἐψηφίσατο, εἰ δυνήσ. ἀπαναγᾶν. || προσιόντων et infra προσιόντα Reiskius. Libri προσιόντων et προσόντα. || § 20. ἱκανὰ ἦν ἃ nunc e Marklandi emendatione cum Bekk. rescripsi: ἱκανὰ εἶναι libri (Turr. et ego in I.). || § 21. καίτοι οὗτος Reiskius (nunc recepi. Turr.): καὶ τούτοις libri (Bk.): κατὰ οὗτος Jacobs. in Athen. p. 320. et Rauch.: καθ' Cobetus: κἀπὶ τούτοις ego post Markl. in ed. I. || καὶ εἰ] εἰ δὲ C (Bk.). || ὑμῖν] ἡμῖν X. || § 22. σύλας (pignora) ego nunc de meo emendavi: σύλα X[K]: σῦλα vulgo. || δύο τάλαντα] Nisi amplius duo talenta mutuo sumserant Athenienses, scribendum videtur τὰ δύο τάλαντα. V. die oligarchische Umwälzung zu Athen p. 123. n. 20. || καὶ τὰ τείχη] καὶ om. X. || ἡ βουλεύουσα] ἡ ἀεὶ βουλεύουσα Sluiterus, recte. || τὰ πονηρότατα Reisk. Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || § 23. καθιστᾶσι Reiskius. Libri καθιστῶσι. || προσέχουσι] γὰρ add. Marklandus, δὲ Sauppius: illud malim. || αὐτῷ τιμήσ. Reiskius: αὐτῶν τιμήσ. Vidob.: αὐτὸν τιμήσ. cett. || § 26. ἀλλὰ ὅτε X[K]: ἀλλ' ὅτε vulgo. || χρήματα C: χρήμασι X. || ἀλλὰ τῶν] ἀλλὰ καὶ τῶν Cobetus. Sed v. Schoemann. ad Isaeum p. 334. || § 27. πεπρᾶσθαι X[K]. || § 28. αὐτοῖς libri (Turr.). V. Emperii observatt. p. 45. et nostra in Vindicc. Lys. p. 106.: αὐτοὺς Marklandus (Bk.). || § 29. δεινότατον·] δεινότατον, ὅτι C (Bk.). || οὐ προσήκει] οὐδὲν προσήκει Reiskius. || § 30. ὑπὸ τούτων C: ὑπὸ τῶν X. || § 32. ζητήσουσι [πείθειν] scripsi e sententia Franzii et Turr.: ζητήσουσι X (Turr.): ζητοῦσι C (Bk.), uterque sine πείθειν: αἰτήσουσι Foertschius (West.). || § 33. ὥσπερ ἂν τούτους nunc e libris restitui: ἂν enim cum σώζοντας iungendum, quod prope necessarium erat, ne deprecatores illi vere Nicomachum servaturi esse viderentur: ὥσπερ καὶ τούτους Turr., ὥσπερ δὴ τούτους Cobetus, ὥσπερ αὐτοὺς τούτους ego in ed. I. (Emendatt. Lys. fasc. p. 26.) || ἐπὰν] ἐπ' ἂν X[K]. || οὔτε Νικόμαχος οὔτε τῶν seclusit Dobraeus. Nomen Νικόμαχος suspectum. Ego in Vindicc. Lys. p. 107. conieci οὔτε Τισαμενὸς οὔτε τῶν vel τῶν ὑπὲρ Νικομάχου. || § 35. τοίνυν] οὖν C (Bk.). || ἀξιούμενοι] ἐξαιτούμενοι Sauppius. V. Koen. ad Gregor. Cor. p. 157. Bekkeri anecd. p. 80. || παρακαλοῦμεν ὑμᾶς dedi e coni. Turr. Libri ὑμᾶς om. Marklandus voluerat ὑμᾶς παρακαλοῦμεν. || καὶ μὴ πρὸ nunc e Marklandi coni. scripsi: καὶ om. libri (om. vulgo). || ὑμετέραν νομοθεσίαν] ἡμετέραν νουθεσίαν X.

Or. 31. § 1. excidit littera initialis in X[K]. || βουλευτήριον Bekkerus. Libri δικαστήριον. || συμβουλεύσειν X[K] (Turr.): συμβουλεύειν Bekk. || § 2. ἔνεστί τε libri (Turr.): ἔνεστι δὲ Bekk. || τινὰ οἶδε X[K]. || § 3. ἐγώ τε Marklandus. Libri ἔγωγε. || διατοῦτο X[K], ut § 25. || ὅ τι ἱκανῶς X[K], nisi quod ὅτι legitur (Turr.): εἴ τι ἱκ. Bekk. || § 4. εἰσι τῷ λόγῳ, ἀποφῆναι ego de

meo. Libri art. om., editi distinguunt *εἰσι*, *λόγῳ ἀποφῆναι*. Reiskius *εἰσι λέγειν*. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 35 sq. Etiam X[K] post *λόγῳ* virgulam habet. Praeterea nunc *ἀποφῆναι ἂν* scribendum suspicor. || *ἐξ ὧν — ὑπολίπω* nunc auctore G. A. Hirschigio cum Rauch. scripsi. Libri *ἐξ ὧν — ὑπολίπωμαι*. Emperius *ἐξ* deleri voluit. || § 6. *μετέχουσι·* X[K]: *μετέχουσιν·* vulgo. || *καὶ γὰρ οἳ*] *καὶ γὰρ* X[K] sine *οἳ*, quod Steph. add.: *ὅσοι δὲ* C (Bk. Turr.). || *πατρὶς αὐτοῖς ἐστιν* X[K] (Turr.): *πατρίς ἐστιν αὐτοῖς* C (Bk.). || § 6. extr. *πατρίδα ἑαυτοῖς* praeter C etiam X[K] (non *αὐτοῖς*), et sic dedi. || § 8. *κατὰ τοῦτο*] *κατὰ τοσοῦτον* C (Bk.). || *οἳ δ' εἰς* X[K]. || *τὰ ἐναντία*] *τἀναντία* C (Bk.). || § 9. *ἐνθάδε*] „immo *ἐνθένδε*" Bekk. || *τούτων τί* X[K]. || *κατειργασμένοις* C et Reiskius; *κατεργασαμένῳ* X, unde nisi proverbialis loquutio esset *ἐπ' ἐξειργασμένοις* (Steph. thes. v. *ἐξεργάζομαι* p. 1283. ed. Didot.), corrigerem *κατειργασμένῳ*. || *παρασχεῖν* nunc restitui e X: *παρέσχε* vulgo. Cfr. or. 6. § 42 *ἕξει ὅ τι λέγειν*. Hermann. de part. *ἂν* p. 130. || § 10. *καίτοιγε* ego de meo: *καὶ γὰρ* libri: *καίτοι* Bekkerus (Turr.). Cfr. or. 1. § 42. or. 8. § 11. or. 11. § 7, ubi *καίγε* in codd. est pro *καίτοιγε*. || § 11. *γνώμῃ τοῦτο*] *τοῦτο γνώμῃ* C (Bk.). || *τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων*] *τῶν ταῦτ' ἠδικηκότων* G. A. Hirschig. Sed v. Markl. in ed. Reisk. p. 476. || § 12. *ἢν ταλαιπωρεῖν* Taylorus. Libri *ἢ ταλαιπωρεῖ*. || *ὁρᾶται* X[K]. || § 13. *ὅς οὔ τι* Sauppius in ep. crit. p. 103. (*ὃς οὐ* iam Marklandus, *ὃς οὐχὶ* Bremius voluerat): *οὔτ' εἰ* libri. *οὐ γὰρ* Reisk. (Bk. Turr.) || *φαίη δ' ἂν ταῦτα καὶ αὐτὸς ἐλεγχόμενος* nunc ego emendavi post Kayserum, qui *φήσει δὲ αὐτὸς ταῦτα ἐλεγχόμενος* coniecit. *φυγὰς κατὰ ταὐτὰ καὶ αὐτὸς γενόμενος* Westermannus (Rauch.), in qua coniectura *κατὰ ταὐτὰ* ab h. l. aliena sunt: *φημὶ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς παραγενόμενος* Sluiterus et Sauppius: *φῇ δὲ καὶ ταῦτα καὶ αὐτὸς γενόμενος* X: *καὶ ταῦτα, ὥς φησι, καὶ ἀστὸς γενόμενος* C. || § 14. *μέντοι τί* X[K]. || § 15. *εἰσενεγκεῖν*] *εἰσενέγκειεν* Reiskius. || § 16. *ἐνθάδ'* Ald.: *ἔνθα* X, om. C. || *ἐλέγχειν αὐτόν.*] In ed. I. puncta apposueram, quibus probationem ipsam excidisse indicarem. || *Μαρτυρία τῶν αἱρεθέντων μετὰ Διοτίμου* e notis cod. X eruit Sauppius ep. crit. p. 81. (*μαρτυρία τῶν αἱρεθέντων μετὰ διο* X[K] in mg.) Bekkerus notis illis non recte intellectis dedit *Μαρτυρία τῶν περὶ Διότιμον* (Turr.): C habet *Μάρτυρες*. || § 17. *ὠφελήσει — κερδανεῖ* C: *ὠφελήσοι — κερδαίνοι* X: *ὠφελῆσαι — κερδαίνοι* Ald. Totum locum sic constituit Cobetus: *οὐχ ὅπως ὠφέλησε τὴν πόλιν ἐν τοιούτῳ καιρῷ καὶ ἀπορίᾳ καταστᾶσαν ἀλλὰ καὶ κερδαίνειν — παρεσκευάσατο*. V. or. 33. § 3. || *ὁρώμενος* X. || § 18. *οἳ νῦν αὐτὸν*] *οἳ νῦν αὐτῷ* Reiskius et Cobetus. „Sed v. Antiph. or. 1. § 11. or. 2. *α*. § 2. or. 3. *γ*. § 6. Dem. Mid. § 107. c. Pantaen. § 59." Turr. Adde Eur. Androm. 735. Maetzner. ad Antiph. p. 128. || § 19. *τό τε, ἀφελόμενον* X[K]. || § 20. *οἶδα*

Taylorus: ἤδη X: οἶμαι C. || δίκαιον εἶναι nunc ex Emperii emendatione reposui pro ἱκανὸν εἶναι, quod non usurpatur illo modo ab Atticis scriptoribus. || ὁποῖός τις ἦν — αὐτὴν X^K. || § 21. ἑαυτῆς] αὐτῆς C (Bk.). || παραλιποῦσα] παραλείπουσα Vindob., quod nunc placet, siquidem illa mulier Antiphani tres minas adhuc viva tradidit. || ἄρα δῆλον X^K. || ἂν ποιήσοντα] ἂν delebat Dobraeus. Sed cfr. quae conferri iubent Turr. eorundem annot. ad Lycurgum p. 131. et 270. Adde Frankii Quaestiones Aeschin. (Fuldae 1841.) p. 11. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 155. Baeumlein. de modis Graecis p. 358 sq. || § 22. μικρὰ nunc ex Emperii emendatione scripsi pro vulg. μηδ'. || § 23. extr. spatio relicto titulus non legitur in mg. X^K. || § 24. Τί οὖν libri: Τί ἂν οὖν Bekk. (Turr.) Sed v. Hermann. de part. ἄν p. 157 sqq. Bernhardy synt. Gr. p. 411., interpretes ad Lycurgum § 144., imprimis Maetzner. p. 326. || περὶ τὴν πατρίδα] περὶ delebat Cobetus. || τότε κακὸν Venetus Taylori et C: τότε ἀγαθὸν X^K. || ἤδη — ἤδη] Prius ἤδη ego in ed. I. pro insiticio habui, πάλαι Cobetus substitui voluit, pro altero νῦν δὴ maluit Westermannus. in iterato vero vocabulo acumen quoddam quaesitum inesse intellexit Rauchensteinius. || τετιμήσεται] τιμήσεται Cobet. || § 25. τοὺς πονηροὺς vir celeberrimus apud Taylorum: τοῖς πονηροῖς libri. || § 26. οὐχ ὅπως μὴ τιμωρηθήσεται . . . . . nunc Reiskio auctore edidi: μὴ om. libri. Ceterum desunt nonnulla. Sluiterus addidit ἀλλὰ καὶ βουλεύειν, Marklandus ἀλλ' ὅπως τιμηθήσεται, Rauchensteinius ἀλλ' ὅπως τιμήσεται. || δικαίως γ' ἂν nunc e libris revocavi (τ' X pro γ'): δίκαιός γ' ἂν ἦν scripsi cum Cobeto in ed. I. || ὅστις] Ne quis εἴ τις requirat, cfr. or. 4. § 41. Aristoph. equit. 1275. Bernhardy synt. Gr. p. 291 sq. Maetzner. ad Antiph. p. 244. || τιμωρίας nunc Dobraeo auctore correxi: ἀπορίας libri (vulgo): ἀτιμίας Kayserus coll. § 29. || ἐκκλησιάζοιτε nunc e Kayseri in annal. Heidelb. p. 231. emendatione scripsi (West.): ἐκκλησιάζεται X (Turr.): ἐκκλησιάζοιτο C (Bk.): ἐκκλησιάζεσθαι in ed. I. dedi, quanquam vel ἀγωνίζεσθαι vel ἐξετάζεσθαι requiri autumavi. Totum locum sic refingendum putat Kayserus l. d. καίτοι δικαίως γ' ἄν, ὅστις — ἐλευθερίαν, οὐ περὶ τοῦ βουλεύειν αὐτόν, ἀλλὰ περὶ τοῦ δουλεύειν καὶ τῆς μεγίστης ἀτιμίας ἐκκλησιάζοιτε. || § 28. οὐ γὰρ δήπου Cobetus. Libri οὐ γὰρ ἂν δήπου (Bk. Turr.). || τοιοῦτόν ποτε] τοιοῦτόν τοτε X^K, τοιοῦτον τότε C. || § 30. διότι ποτε X^K. || ἐδείχθη] tuetur Kayserus vel ἐπεδείχθη scribendum existimat: εἰσήχθη scripsi in ed. I. (Emendatt. Lys. fasc. p. 23.): ἐνομίσθη Dobraeus, ἐτάχθη Sauppius, παρεδείχθη Rauchensteinius. || γίγνεσθαι X^K: γίνεσθαι vulgo. || § 31. καὶ οὕτω συντιμηθῆναι] καὶ οὑτωσί γε τιμηθῆναι coniecit Reiskius: καὶ οὕτως ἀξίων vel καὶ τοιούτων ὄντων τιμηθῆναι Rauchensteinius: τὴν κάθοδον ὑμῖν τιμηθῆναι Kayserus in annal. Heidelb. p. 232. An forte scripsit Lysias διὰ

τούτους (intell. τοὺς κινδύνους) ἂν τιμηθῆναι? || **§ 32.** βουλεύεσθαι] βούλεσθαι X. || extr. ἄλλων γε] ἄλλων τε X, ἄλλων C. || **§ 33.** διαμαχούμενος Marklandus. Libri διαμαχόμενος (Bk. Turr.). || **§ 34.** τούτων αὐτοὺς Reiskius: τούτων αὐτῶν libri. || ὄντες αὐτοὶ] ὄντες αὐτῷ X. || κοινὰ] καινὰ Taylorus, δεινὰ Turr. Verum ἀλλότρια non ad παραδείγματα, sed ad ἐπιτηδεύματα refertur. Planius dixisset καὶ κοινὰ παραδείγματα καὶ — ἀλλότρια. Vulg. tuetur etiam Foertschius observatt. p. 57 sq.

Or. 32. Argumentum prius una cum initio orationis usque ad § 4. τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα legitur in Walzii rhetor. Graec. V. p. 546 sq., alterum in Dionysii Hal. t. V. p. 497 sq., cui totum huius orationis fragmentum debetur. || **§ 5.** et **7.** Θρασύλου Turr. Libri Θρασύλλου, quod ego recepissem, nisi or. 21. § 7. propter codicis X ceterorumque auctoritatem Θρασύλου probandum fuisset. Duplex enim λ alibi libri mscr. tuentur. V. Schoemann. ad Isae. p. 354 sq. Lobeck. Patholog. p. 137. || δικαίῳ περὶ Saupp. coll. § 23. (ep. crit. p. 143.), quum codd. AB Grosii habeant καὶ ὥσπερ. Cett. ἑτέρῳ εἰς (Bk.). || **§ 6.** Post τετταράκ. μνᾶς.... Sauppio conferenti § 15. videntur fere haec excidisse: ἐγγείους δὲ δισχιλίους δραχμὰς δεδανεισμένας. || **§ 8.** ἐπιλειπόντων Reisk. (Turr.) Libri ὑπολειπόντων (Bekk. ὑπολιπόντων, unde Emper. p. 48. ἐπιλιπόντων). || **§ 8.** αὐτῇ Tayl. (Turr.) Libri αὐτῆς (Bk.). || **§ 10.** ἕνεκα Dobson. Libri οὕνεκα. V. ad or. 22. § 3. || **§ 11.** πολὺ ἂν εἴη ἔργον ego scripsi, eodem verborum ordine, qui est § 26. Libri πολλὰ ἂν εἴη. Iam Cobet. p. 97. scite voluerat πολὺ ἂν ἔργον εἴη, sed ἔργον facilius ante λέγειν poterat excidere. || ἠντιβόλει] Cobet. p. 97. ἠντεβόλει. || **§ 12.** extr. δὲ αὐτοῖς] ὁ αὐτὸς Emperius. || **§ 13.** ἐξέπλει Tayl. Libri ἐξέλιπε. || παρ' αὐτοῦ παρακαταθήκην Contius (Turr.). Libri vel παρ' αὐτοῦ παρακαθήκην vel παρ' αὐτοῦ καταθήκην (Bk.). || [κατα]λιπεῖν ego post Dobr., qui coni. λιπεῖν. Possis etiam ἐκλιπεῖν, modo ne ἀπολιπεῖν, quod voluit Westermannus. Libri καταλιπεῖν. || **§ 14.** διοικίσει Reisk. (Bk. Turr.) Libri διοικήσει. || Κολλυτοῦ Turr. Libri Κολυττοῦ. Praeter locos a Turr. e C. Inscr. allatos v. G. Kiessling. de Hyperide comment. I. in Lycurgi deperd. or. fragm. p. 157 sq. Frank. ad Aeschin. Timarch. § 41. Maetzner. ad Dinarch. or. I. § 76. || extr. πρὸς αὐτήν nunc Reiskio auctore edidi. Libri πρὸς ταύτην (vulgo). || **§ 15.** ἐγγείους codd. AB Grosii atque etiam Reisk. in var. lect. (Turr.) Libri ἐγγύους (Bk.). || ἅπερ libri (Turr.). Cfr. § 6. Reisk. ἃ παρ' (Bk.). || **§ 18.** πιστεῦσαί τινα] Malim abesse τινα. || **§ 19.** [εἰς ἀλλήλους] nunc ego seclusi, quippe quae Tayloro teste libris mscr. desint: πρὸς ἀλλήλους Emperius (West.). || **§ 20.** ἔχειν Reisk. (Bk. Turr.) Libri ἑλεῖν. || τρέψειε Contius et Dobr. (Turr.) Libri στρέψειε (Bk.). || γναφεῖον Reisk. (Turr.) Libri γναφεῖον ἱμά-

τια (Bekk. ἱμάτια inclus.). || § 21. αὐτῷ Reisk. (Turr.) Libri αὐτῶν (Bk.). || τὸ δὲ τούτοις λελόγισται Reisk. (Turr.) Libri τούτοις λελογίσθαι (Bk.). V. Emendatt. Lys. fasc. p. 32. || ἐφ' ᾧ Sylburg. (Turr.) Libri ἐφ' ὧν (Bk.). || § 22. τῶν παιδίων AB Grosii (Turr.). Cett. τῶν παίδων. || χρημάτων T et B Grosii (Turr.). Cett. τῶν χρημ. (Bk.) || § 24. αὐτοῖς ὀρφανοῖς οὖσι ego de meo. Libri τοῖς ὀρφανοῖς οὖσι (Bk. Turr.). Reisk. voluerat τούτοις ὀρφ. οὖσι. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 23 sq. || αὐτοῦ θυγατριδῶν Helmstad. et regii Taylori (Turr.). Cett. θυγατριδῶν αὐτοῦ (Bk.). V. Saupp. ep. crit. p. 143 sq. || § 25. ὅποι AB Grosii (Turr.). Cett. ὅπη (Bk.). || § 26. τὸν Ἀλέξιδος AB Grosii (Turr.). Cett. τοῦ Ἀλέξιδος (Bk.). V. ad or. 12. § 64. || § 29. [τῶν τετταράκοντα μνῶν] add. Markl. Libri om. (om. Bk. Turr.) || ἀπολωλεκὼς] Aut τι ἀπολωλεκὼς scribendum, aut cum Reiskio ἀπολωλεκὼς οὐδὲν. || εἰληφὼς] ὠφληκὼς Emperius.

Or. 33. Ex eodem Dionys. Hal. V. p. 520 sqq. R. Cfr. Diodor. Sic. XIV. 109. || § 1. πλούτου AB Grosii (Turr. coll. or. 2. § 80.). Cett. πλούτῳ (Bk.). || § 3. σοφιστῶν λίαν ἀχρήστων Markl. (Bk. Turr.) Libri σοφῶν τῶν λίαν χρηστῶν. || πολλὰ μὲν αὐτῆς] G. A. Hirschigius coniecit πολλὰ μὲν μέρη αὐτῆς. || § 4. τῶν αὐτῶν] τῶν ἀτυχούντων Marklandus, ἀτυχούντων Westermannus, τῶν εὖ νοούντων Sauppius, τῶν τἀναντία Dobraeus, τῶν ἐναντίον Dryander de Antiphonte p. 66. Mihi nunc scribendum videtur πονούντων vel τῶν πονούντων. || § 5. αὐτὸς] Sauppius malit οὗτος. || § 7. καιομένην] κακουμένην Dobraeus. || οὐκ ἀδίκως καὶ — καὶ „qui principes sunt Graecorum non iniuria (sive: idque iure) quum propter virtutem sibi insitam tum propter rerum bellicarum scientiam" (v. Emendatt. Lys. fasc. p. 8. nota): quod moneo G. A. Hirschigii caussa, qui coniecit οὐκ ἀδίκως ἀλλὰ. || διὰ τὴν τῶν πρὸς Reiskius. Libri διὰ τὴν πρὸς (Bk. Turr.): διὰ τὴν περὶ Westerm. post Reiskium ad Dionys. Hal. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 8. || § 9. οὐκ ἂν ἐνορῶν] οὐκ ἂν ἀγανακτήσειεν ὁρῶν Baiterus: οὐκ ἀνιᾶται ὁρῶν Dobraeus.

Or. 34. Et Ὑπόθεσις et ipsum orationis fragmentum debetur eidem Dionys. Hal. V. p. 525 sqq. In Ὑποθ. τοῖς γῆν scripsi cum Baitero pro τοῖς τὴν γῆν coll. § 4. || § 1. δὶς ἤδη Dobr. (Turr.) Libri διὸ δὴ (Bk.). || § 2. ἐστὲ Markl. et Emper. (Turr.) Libri εἰσὶν (Bk.). || § 3. [οὔτε οὐσίᾳ] add. Saupp. coll. or. 18. § 6. Libri om. (om. Bk.) Stephan. addebat οὔτε ἡλικίᾳ, Markl. οὔτε πλούτῳ. || ἐκεκτήμεθα scripsi cum Emperio p. 46., quae forma plusquamperfecti sola est Lysiaca. Cfr. (or. 2. § 17. extr.) or. 19. § 27. or. 24. § 11. or. 31. § 14. fragm. 78. AB Grosii et Ald. ἐκτήμεθα (Turr.). Cett. ἐκτησάμεθα (Bk.). || οὐχ ὅπως Stephan. (Turr.) Libri οὐχ οὕτως (Bk.). || Ἀθηναίων

τινὰ ἀπώσομεν Turr. Libri ἵνα Ἀθηναίων τινὰ ποιήσομεν. || ἀπολοῦμεν libri. ἀπελῶμεν cum Reiskio Bekkerus. || § 4. πείθησθε Sluiter. (Turr.) Libri πειθώμεθα (Bk.). || [κἂν] add. Franz. Libri om. (om. Bk.) Reisk. add. solum ἐν (add. Turr.). || οὐ τοὺς γῆν Markl. (Turr.) Libri καὶ οὐ τοὺς γ. || § 6. εἶτα τοιούτων Baiter. Libri εἶτα τοῖς τῶν (Bk. Turr.). Sluiter. voluerat εἶτα τούτων. || ἐρωτῶσι Markl. (Turr.) Libri ἐρῶσι (Bk.). || § 7. μὲν πείθω] Nunc coniicio μὴ πειθώμεθα: „nisi illis (Lacedaemoniis) obtemperamus." || τὸν κίνδυνον] Articulum nunc ego de meo adieci. || καὶ Ἀργείους] καὶ nunc ego de meo adieci. || § 8. τούτους οὐ καταδουλ. Reisk. (Turr.) Libri οὐ om. (om. Bk.) || [ἧττον] add. Reisk. et Emper. p. 46. (Turr.) Libri om. (om. Bk.) || § 9. ὦ Ἀθηναῖοι AB Grosii (Turr.). Cett. ὦ ἄνδρες (Bk.). || ἡμῖν λέλειπται AB Grosii (Turr.). Cett. ἡμῶν λέλ. (Bk.) ἡμῖν μόνη λέλ. Reiskius, qui et supra μιᾷ μάχῃ coniecit, haud temere. || § 10. ἀλλὰ γὰρ Reisk. (Bk. Turr.) Libri γὰρ om. || καὶ ἐλπίζοντας] Immo ἐλπίζοντας δὲ. || ἐλπίζ. τὸ Tayl. (Turr.) Libri ἐλπίζ. ἐπὶ τὸ (Bk.). Sluiter. ἐλπίζοντας ἔτι τὸ (probante Franzio), postremo Westermannus κατελπίζοντας δ' ἔτι, sed illud verbum non videtur Lysiae aetatis fuisse. || § 11. οὐκ οὖν ego scripsi. Bk. et Turr. οὐκοῦν.

FRAGMENTA.

Non omnia Lysiae fragmenta, quotquot reperta sunt, in mea editione repetenda curavi, sed singulis verbis, quae quidem a grammaticis vel lexicographis e perpetuitate orationis Lysiacae exempta afferuntur, omissis ea tantum recepi, quae continuo sermone continerentur atque aliquem certe qualemcumque funderent sensum. Post Taylorum, I. Bekkerum, alios scite ea diligenterque tractavit Lud. Hoelscherus in perutili libro qui est de vita et scriptis Lysiae oratoris Berol. 1837.*) Nemo tamen in illa colligenda, disponenda, emendanda, explicanda plura et maiora habuit merita quam H. Sauppius in Oratorum Attic. vol. II. p. 170—216.: cui quae accepta refero una cum iis quae ab aliis depromsi quaeque ipse et in priore et in hac editione novavi hoc loco enumerabo.

*) De quo libro quid sentirem publice professus sum copioseque exposui in Iahnii annalium philol. et paedag. vol. XXXI. fasc. 4. (1841.) p. 355 sqq.

Fragm. 1. § 1. *νομίζω δ'* Saupp. Erat *νομίζων.* || *παιδεῖν αὐτὸν* Saupp. Erat *περιιδ. αὐτὸν.* || § 2. *καταθήσω 'ὲ* nunc ego de meo correxi. Erat *καὶ οἴσω δέ.* Cfr. Plat. egg. IX. p. 921. D. || *τουτονὶ* ego de meo. Erat *τοῦτον.* || *γονότα* Sauppius. Erat *γεγονέναι.* || § 3. *προδόσεις* Saupp. AP. Cett. *προπόσεις* (Bk.). || § 4. *τοῦ τεθνεῶτος* Saupp. C. Cett. *τούτου τεθν.* || § 5. [*ὅσῳ ἐλάττους ἦσαν*] auctore asaubono delevit Saupp. conferens Demetr. *περὶ ἑρμ.* § 128. 262. Phot. lex. p. 483, 21. Suid. 2, 2. p. 593. || *ΜΑΡΤΥΡΕΣ* add. Saupp. || **Fr.** 5. *Ἀρχεβιάδης* Saupp., qui tamen on recepit. Libri *Ἀρχιβιάδης*. Tayl. hoc fragm. recte ad orationem X. contra Archebiadem referre videtur. Apud Pollucem lso Isaeum pro Lysia horum verborum auctorem appellari docet arpocr. v. *πλειστηριάσαντες* et *ἐπίγειον*, quod *ἐπίγυον* scriendum esse vidit Boeckh. tit. naval. p. 162. || **Fr.** 7. *Οὔτε* bri (Saupp.). Erat *Οὐ.* || *δύναιντο* ego in observatt. in orat. tt. p. 57. (Spp.) Erat *δύνανται.* || **Fr.** 8. *πεποίηκεν οὑτοσί·* ρ. distinxit Saupp., ego vero *οὑτοσί* pro *οὗτος* correxi. Erat *πεποίηκεν· οὗτος γρ.* || **Fr.** 10. *τρίς, ἐὰν* Dobraeus et ego in bservatt. in orat. Att. p. 54. (Spp.) Erat *τίσαι· ἄν.* De *δραχμὰς* auppius confert fragm. lex. rhet. Cantabr. 671, 11. 12. || **Fr.** 14. *ὰ παρ' ὑμῶν* nunc ego correxi. Antea omittebatur articulus: e cuius ante pronomen demonstrativum collocatione v. Krügeri ramm. Gr. § 50. 11. n. 20., ubi e Demosthene haec afferuntur *ί πρὸς τοὺς τυράννους αὗται λίαν ὁμιλίαι.* In ed. I. *τὰ* ante *ράμματα* posui (Emendatt. Lys. fasc. p. 35.). *γράμματα* sunt ascriptiones s. tituli honorifici. || *τὴν ἀρετήν*] Fort. *τὴν ἐμὴν ρετήν* vel *τὴν ἀρετὴν τὴν ἐμήν.* || **Fr.** 16. § 1. *εἴην* Franz. Spp.) Libri *ἦν.* || *χρέως* ego correxi. Libri *χρέους* (Spp.). || *δόξῃς* Saupp. coll. p. 605, 2. Libri *δοκῇς.* || *ἀλλ' ἄπει λαβὼν ἐπὶ τὰ σαυτοῦ* Saupp. coll. p. 605, 3., ubi *ἀλλὰ καὶ λαβ. ἐπὶ* . σ. Hoc loco libri *ἀλλὰ λαβὼν ἐπὶ τὰ σαυτοῦ.* || § 2. *δὲ εἶ* Reisk. in indice Graeco p. 784. (Spp.) Libri *δέ εἰμι.* || *συμβουλεύων* Emperius (Spp.). Libri *συμβουλεύειν.* || *ἐνεκάλει* Bekk. Spp.) Libri *ἐνεκαλεῖτο.* || *ἕως*] Meier, Die Privatschiedsrichter u. die öffentlichen Diaeteten p. 7 sq. coni. *εἰ καὶ.* || **Fr.** 22. *αὐτὴν* ego scripsi (Spp.). Erat *αὐτὴν.* || **Fr.** 23. *εἴχετε — ἠξιοῦτε* Saupp. Erat *ἔχετε — ἀξιοῦτε.* Deinde Saupp. coni. *τῶν θυγατέρων ἠξιοῦτε ἐπιδικάσασθαι.* || Post or. XV. ausus non sum orationem contra Dexippum, ab Harpocr. seu forte ab eius librariis Lycurgo tributam, Lysiae vindicare, quamvis hanc Sauppii coniecturam veri speciem habere non negem. || **Fr.** 29. *Περὶ τοῦ Διογένους κλήρου* Spengel. e Monac. et Paris. (Hoelsch. Spp.) Erat *Ὑπὲρ Διογένους· καὶ πρωὶ.* || *ὁπότε* Monac. et Paris. (Hoelsch. Spp.) Cett. *ὅτε.* || **Fr.** 31. *ὁ τῶν* libri. Saupp. edidit *ὁ τῶν ι' τῶν.* || **Fr.** 32. Duo fragm. in unum coniunxit Bekk.

scribens ἀμφισβητεῖ pro ἀμφισβητεῖν. || Ἆρα οὖν Hoelsch. (Spp.) Cod. Ἄρα οὐκ. || **Fr. 33.** Meier. de lite Att. p. 320 sq. Isaei esse vidit; sequuti sunt Hoelsch. et Saupp. || ἐς Βόθυνον Saupp. ad Isaei fragm. p. 231. coll. Harpocr. v. βόθυνος (p. 45. Bk.) et Cratino in Bekk. Anecd. p. 85, 2. Libri ἐν βοθύνοις. || De **fr. 34.** egi in Actis societ. Graecae Lips. 2. p. 97 sq. || εἴς τι libri (Spp.). εἰς τὸ Bekkerus. || ταὐτὰ libri (Spp.). τοιαῦτα Bekkerus. Pone βουκεφάλια Sauppio fere haec excidisse videntur: εἶχε δὲ Λυσιμένης σκεῦος. || **Fr. 40.** ἰέναι Bekk. (Spp.) Erat εἶναι. || **Fr. 41.** Τοῖς — συνῴκουν Spengel. ad Varron. p. 632. e vestigiis cod. Monac. (Spp.): Πρὸς τοὺς — συνοικοίη Putschius (Bk.). || **Fr. 43.** ἐπιτροπείαν Saupp. cum cod. A Grosii p. 600. Codd. hic omnes ἐπιτροπίαν, p. 600. autem ἐπιτροπὴν cett. (Bk.) || **Fr. 48.** et **49.** coniunxit Saupp., quod dubitari possit utrum in oratione aliqua dicta fuerint an apophthegmata Iphicratis habenda sint. || XXXIII. Hanc orationem Saupp. non diversam putat a quinta. || **Fr. 52.** πλείονος Dobr. (Spp.) Erat πλείονα. || **Fr. 53.** § 2. αὐτῶν Saupp. Erat αὐτῶν. || **Fr. 54.** συσκευασάμενος nunc ego correxi. Erat ἐσκευασμένος. || λαβὼν ἐξήγαγε ξίφος ἔχων ὑπὸ μάλης ego correxi in Iahnii annal. XXXI. p. 378. (Spp.) Erat ὑπὸ μάλης λαβὼν ἐξήγαγε ξίφος ἔχων. || **Fr. 55.** πάθοι Krehlii servavi, quamvis verum esse minime persuasum habeam. Monac. Spengelii (ad Varron. p. 633.) ΠΑCΟΙ, unde Saupp. παῖς εἴη. Nunc suspicor ἢ νόθος. || οὐκ] Putsch. οὐδείς. || μητέρα τούτων τῶν Saupp. e Monac., qui μητερα αυτου του τον. Spengel. μητέρα αὐτοῦ τούτων τῶν. || **Fr. 56.** τε ἢ] Ego in Iahnii annal. l. d. p. 379. malebam τε καί. || XXXX. Titulum Πρὸς Λαΐδα cum Sauppio dedi ex Athen. XIII. p. 586. E. et Harpocr. Athenaeus autem XIII. p. 592. E. κατὰ Λαΐδος probante Hoelsch. || **Fr. 61.** Κάμψαντι — ἐστὶ e Suida et proborum codd. vestigiis dedit Hoelsch. et Saupp. Erat Ἔστι δὲ κάμψαντι — omisso altero ἐστί. || πάνυ πολλή Bekk. in fragm. Lys. Libri vel πάνυ πολλοῖς vel πάνυ πολύς vel εὐρυχωρίᾳ πάνυ πολλῇ. || XXXXIII. Orationem unam eamque κατὰ Μικίνου, non πρὸς Μικίνην (vel Μικρίνην vel Σμικρίνην cfr. Athen. VIII. p. 365. B. Harpocr. v. ἐπιβλῆτας) fuisse e verbis Anonymi in Rhetor. Gr. VII. p. 286. recte collegisse videtur Sauppius. || **Fr. 65.** τὰ add. Saupp. In libris deerat. || ἑτέρας αἰτίας cod. Monac. et Emper. observ. p. 47. (Hoelsch. Spp.) Erat ἑταίρας ἀπίας (Bk.). || **Fr. 68.** οὐκ οἶνος Lusac. exercit. acad. I. p. 30. et Bergk. comment. de reliq. comoed. Att. p. 428. n. (Spp.) Erat οὐ κεῖνος. Vales. ad Harpocr. νοῦ κεῖνος. || μεν....] Sauppio p. 194. videtur καὶ πεπλασμένας vel simile partic. excidisse. || **Fr. 71.** Tria exempla a Theophrasto afferri vidit Markl. (Spp.) || συγγένειαν εὐμένειαν intactum reliqui. Saupp. τε συγγένειαν καὶ εὐγένειαν, qui τε ex Helmstad., καὶ de suo addiderit et εὐγένειαν

m Markl. scripserit. An forte *τὴν τῆς συγγενείας εὐμένειαν?* || r. 72. *δ' ὀπώραν* ego correxi in Schneidewini Philol. I. p. 185. pp.) — Libri *δὲ δῶρα.* Lud. Dindorf. ad Diodor. vol. IV. p. 285 sq. luerat *δὲ τὰ ὡραῖα.* || *τὸν ἀγρόν* Etym. M. (qui antea *ἀποδοὺς*). ot. et Suid. *τὸ ἀργύριον.* || **Fr. 75.** **§ 3.** *καταλλαγεὶς* ego meo. Cfr. § 2. Erat *ἀπαλλαγεὶς.* Olim in observatt. in orat. tt. p. 46. conieci *διαλλαγεὶς*, quod recepit Sauppius. De toto co v. Emendatt. Lys. fasc. p. 32 sqq. || *καθίστατο* ego de meo. bri vel *ἀφίστατο* vel *ἀφίσταται* (Spp.). Cobet. p. 96. *ἀφί-το.* || *ὥστε ἐτύγχανε* libri. Ego in observatt. in orat. Att. p. 46. oposui *ὥστε ὅτ' ἐτύγχανε* (prob. Hoelsch.). || *παριόντα* ego rrexi in Iahnii annal. XXXI. p. 382. (Spp.) Erat tum *ἀπιόντα* m *παριόντων.* || **§ 4.** Verba *ἐζηλωκὼς μὲν — πλούσιος εἶναι* e deleri volui in Iahnii annal. l. d., tuitus est Saupp. || *τοὺς τῇ πόλει* ego de meo. Omittebatur art. *τοὺς.* || **Fr. 76.** forsitan sum initium orationis fuerit. || LIII. *Πρὸς Τληπόλεμον* Saupp. ibri ABV: *πρὸς Ταπόλεμον.* Cett. *πρὸς τὸν Πόλεμον*, unde ef-erunt *πρὸς τὸν Πολέμωνα* (Bk. Hoelsch.). || **Fr. 78.** **§ 1.** *θαυμάσῃ* upp. e p. 596. Erat *θαυμάζῃ.* || **§ 3.** *οὐσίαν*] Nunc malim *οἰκίαν* ropter praegressum *εἰσιόντων.* || **§ 4.** *οὖν* Saupp. ex A Grosii. ett. *οὖν μοι.* || *ἱκετεύοντος* G. A. Hirschig. (V. ad or. 5. § 1.) Erat *ελεύοντος* (Spp.). || **Fr. 79.** *οὗτος — αὐτῷ* ego correxi in observatt. or. Att. p. 46 sq. (Hoelsch. Spp.) Erat *οὐδὲν — αὐτῷ.* || *περὶ δὲ* e ibid. Erat *περὶ* sine *δὲ.* || **Fr. 80.** *οἴεσθε* ego correxi in Iahnii nal. XXXI. p. 384. (Spp.) Erat *οἴεσθαι.* || **Fr. 82.** *Φιλωνίδης δ'* anc dedi. Erat *ὁ Φιλ. δ'.* || **Fr. 84.** forsitan ex or. 32. sumptum fue-t. Cfr. illic § 17. extr. et § 23. || **Fr. 89.** *ὑμῖν περὶ ψυχῆς* Bekk. ibri *ἡμῖν περὶ φυγῆς.* || **Fr. 91.** *ναυτικοὺς ἡμᾶς*] Saupp. coniecit ντικὰ τὰ ἡμῶν. Ego breviloquentiam vulgatae excusem. || **Fr. 92.** μὲν πολύ, πολύς, ᾧ δὲ μικρόν, μικρός] Boissonad. ad Choricium z. p. 325. proposuit *ᾧ μὲν πολὺς, ᾧ δὲ μικρός.* || **Fr. 95.** *κνη-μῖδα* Saupp. cum V coll. Poll. X. 157. Erat *κνημῖδα.* || **Fr. 97.** *Πολ-λαχῇ* Saupp. Erat *Πολλαχοῦ.*

Scribebam Strelitia nova Megapolitana.

Car. Scheibe.

LYSIAE

vita orationumque praecipuae virtutes

secundum

Dionysium Halicarnassensem V. p. 452 sqq. ed. Reiskianae*).

---

1 *Λυσίας ο Κεφάλου Συρακουσίων μὲν ἦν γονέων, ἐγεννήθη δὲ Ἀθήνησι μετοικοῦντι τῷ πατρί, καὶ συνεπαιδεύθη τοῖς ἐπιφανεστάτοις Ἀθηναίων· ἔτη δὲ πεντεκαίδεκα γεγονὼς εἰς Θουρίους ᾤχετο πλέων σὺν ἀδελφοῖς δυσὶ κοινωνήσων τῆς ἀποικίας, ἣν ἔστελλον Ἀθηναῖοί τε καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλὰς δωδεκάτῳ πρότερον ἔτει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου· καὶ διετέλεσεν αὐτόθι πολιτευόμενος ἐν εὐπορίᾳ πολλῇ μέχρι τῆς συμφορᾶς τῆς κατασχούσης Ἀθηναίους ἐν Σικελίᾳ. μετ' ἐκεῖνο δὲ τὸ πάθος στασιάσαντος τοῦ δήμου ἐκπίπτει σὺν ἄλλοις τριακοσίοις Ἀττικισμὸν ἐγκληθεῖσι· καὶ παραγενόμενος αὖθις εἰς Ἀθήνας κατὰ ἄρχοντα Καλλίαν, ἕβδομον καὶ τεσσαρακοστὸν ἔτος ἔχων, ὡς ἄν τις εἰκάσειεν, ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου διετέλεσε τὰς διατριβὰς ποιούμενος Ἀθήνησι. πλείστους δὲ γράψας λόγους εἰς δικαστήριά τε καὶ βουλὰς καὶ πρὸς ἐκκλησίας εὐθέτους, πρὸς δὲ τούτοις πανηγυρικούς, ἐρωτικούς, ἐπιστολικούς, τῶν μὲν ἔμπροσθεν γεγενημένων ῥητόρων ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων ἠφάνισε τὰς δόξας, τῶν δὲ ἐπιγενομένων οὐ πολλοῖς τισι κατέλιπεν ὑπερβολήν, ἅτ' ἐν ἁπάσαις ταῖς ἰδέαις τῶν λόγων καὶ μὰ Δί' οὔτοιγε ταῖς φαυλοτάταις εὐδοκιμῶν. τίνι δὲ κέχρηται χαρακτῆρι λόγων καὶ τίνας ἀρετὰς εἰσενήνεκται νῦν ἤδη πειράσομαι λέγειν.*

2 *Καθαρός ἐστι τὴν ἑρμηνείαν πάνυ καὶ τῆς Ἀττικῆς γλώττης ἄριστος κανών, οὐ τῆς ἀρχαίας, ᾗ κέχρηται Πλάτων καὶ*

---

*) Haec quoniam tironibus magis quam doctis destinata volui, et omittenda curavi ea, quae illis minus utilia esse videbantur, et pauca mutavi, quae aperte depravata sunt.

Θουκυδίδης, ἀλλὰ τῆς κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐπιχωριαζούσης. κατὰ τοῦτο μὲν δὴ τὸ μέρος, ὅπερ ἐστὶ πρῶτον καὶ κυριώτατον ἐν λόγοις, λέγω δὲ τὸ καθαρεύειν τὴν διάλεκτον, οὐδεὶς τῶν μεταγενεστέρων αὐτὸν ὑπερεβάλετο· ἀλλ᾽ οὐδὲ μιμήσασθαι πολλοὶ δύναμιν ἔσχον, ὅτι μὴ μόνος Ἰσοκράτης.

Ἑτέραν δὲ οὐδὲν ἐλάττω ταύτης ἀρετὴν πολλοὶ μὲν ἐζήλωσαν τῶν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων, οὐδεὶς δὲ βεβαιότερον ἐπεδείξατο. τίς δ᾽ ἔστιν αὕτη; ἡ διὰ τῶν κυρίων τε καὶ κοινῶν καὶ ἐν μέσῳ κειμένων ὀνομάτων ἐκφέρουσα τὰ νοούμενα. ἥκιστα γὰρ ἄν τις εὕροι Λυσίαν τροπικῇ φράσει χρησάμενον· καὶ οὐκ ἐπὶ τούτῳ μόνον ἐπαινεῖν ἄξιον, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ περιττὰ καὶ σεμνὰ καὶ μεγάλα φαίνεσθαι τὰ πράγματα ποιεῖ τοῖς κοινοτάτοις χρώμενος ὀνόμασι καὶ ποιητικῆς οὐχ ἁπτόμενος κατασκευῆς. ὅμως δὲ τοῖς ἰδιώταις διαλέγεσθαι δοκῶν πλεῖστον ὅσον ἰδιώτου διαφέρει. καὶ ἔστι ποιητὴς κράτιστος λελυμένης ἐκ μέτρου λέξεως, ἰδίαν τινὰ λόγων εὑρηκὼς ἁρμονίαν, ᾗ τὰ ὀνόματα κοσμεῖ τε καὶ ἡδύνει μηδὲν ἔχοντα ὀγκῶδες μηδὲ φορτικόν. 3

Τρίτην ἀρετὴν ἀποφαίνομαι περὶ τὸν ἄνδρα τὴν σαφήνειαν, οὐ μόνον τὴν ἐν τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τοῖς πράγμασιν. ἔστι γάρ τις καὶ πραγματικὴ σαφήνεια οὐ πολλοῖς γνώριμος· τεκμαίρομαι δὲ ὅτι τῆς μὲν Θουκυδίδου λέξεως καὶ Δημοσθένους, οἳ δεινότατοι πράγματα ἐξειπεῖν ἐγένοντο, πολλὰ δυσείκαστά ἐστιν ἡμῖν καὶ ἀσαφῆ καὶ δεόμενα ἐξηγητοῦ· ἡ δὲ Λυσίου λέξις ἅπασά ἐστι φανερὰ καὶ σαφὴς καὶ τῷ πάνυ πόρρω δοκοῦντι πολιτικῶν ἀφεστάναι λόγων. καὶ εἰ μὲν δι᾽ ἀσθένειαν δυνάμεως ἐγίνετο τὸ σαφές, οὐκ ἄξιον ἦν αὐτὸ ἀγαπᾷν, νῦν δὲ ὁ πλοῦτος τῶν κυρίων ὀνομάτων ἐκ πολλῆς αὐτῷ περιουσίας ἀποδείκνυται ταύτην τὴν ἀρετήν. καὶ οὐκ ἐπὶ μὲν τῆς ἑρμηνείας τοιοῦτός ἐστιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασιν ἄκαιρός τις καὶ μακρός· συνέστραπται δέ, εἴ τις καὶ ἄλλος, καὶ πεπύκνωται τοῖς νοήμασι. καὶ τοσούτου δεῖ τῶν οὐκ ἀναγκαίων τι λέγειν, ὥστε καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων ἂν δόξειε παραλιπεῖν, οὐ μὰ Δί᾽ ἀσθενείᾳ εὑρέσεως αὐτὸ ποιῶν, ἀλλὰ συμμετρήσει τοῦ χρόνου, πρὸς ὃν ἔδει γενέσθαι τοὺς λόγους· βραχύς γε μὴν οὕτως, ὡς μὲν ἰδιώτῃ δηλῶσαι βουλομένῳ τὰ πράγματα, ἀποχρώντως, ὡς δὲ ῥήτορι περιουσίαν δυνάμεως ἐνδείξασθαι ζητοῦντι, οὐχ ἱκανῶς. 4

5 Μετὰ ταύτας ἀρετὴν εὑρίσκω παρὰ Λυσίᾳ πάνυ θαυμαστήν, ἧς Θεόφραστος μέν φησιν ἄρξαι Θρασύμαχον, ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι Λυσίαν. τίς δ' ἔστιν ἥν φημι ἀρετήν; ἡ συστρέφουσα τὰ νοήματα καὶ στρογγύλως ἐκφέρουσα λέξις, οἰκεία πάνυ καὶ ἀναγκαία τοῖς δικανικοῖς λόγοις καὶ παντὶ ἀληθεῖ ἀγῶνι.

6 Ἔχει δὲ καὶ τὴν ἐνάργειαν πολλὴν ἡ Λυσίου λέξις· αὕτη δέ ἐστι δύναμίς τις ὑπὸ τὰς αἰσθήσεις ἄγουσα τὰ λεγόμενα. γίγνεται δὲ ἐκ τῆς τῶν παρακολουθούντων ὑπολήψεως. ὁ δὲ προσέχων τὴν διάνοιαν τοῖς Λυσίου λόγοις, οὐχ οὕτως ἔσται σκαιὸς ἢ δυσάρεστος ἢ βραδὺς τὸν νοῦν, ὃς οὐχ ὑπολήψεται τὰ δηλούμενα ὡς γινόμενα ὁρᾶν, καὶ ὥσπερ παροῦσιν οἷς ἂν ὁ ῥήτωρ εἰσάγῃ προσώποις ὁμιλεῖν, ἐπιζητήσει τε οὐδὲν εἰκός· τοὺς μὲν γὰρ δοκοίη ἂν δρᾶσαι, τοὺς δὲ παθεῖν, τοὺς δὲ διανοηθῆναι, τοὺς δὲ εἰπεῖν.

7 Κράτιστος γὰρ δὴ πάντων ἐγένετο ῥητόρων φύσιν ἀνθρώπων κατοπτεῦσαι καὶ τὰ προσήκοντα ἑκάστοις ἀποδοῦναι πάθη τε καὶ ἤθη καὶ ἔργα. ἀποδίδωμί τε οὖν αὐτῷ καὶ τὴν εὐπρεπεστάτην ἀρετήν, καλουμένην δὲ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἠθοποιΐαν· ἁπλῶς γὰρ οὐδὲ εὑρεῖν δύναμαι παρὰ τῷ ῥήτορι τούτῳ πρόσωπον οὔτε ἀνηθοποίητον οὔτε ἄψυχον. τριῶν τε ὄντων ἐν οἷς καὶ περὶ ἃ τὴν ἀρετὴν ταύτην συμβέβηκεν εἶναι, διανοίας τε καὶ λέξεως καὶ τρίτης τῆς συνθέσεως, ἐν ἅπασι τούτοις αὐτὸν ἀποφαίνομαι κατορθοῦν. οὐ γὰρ διανοουμένους μόνον ὑποτίθεται χρηστὰ καὶ ἐπιεικῆ καὶ μέτρια τοὺς λέγοντας, ὥστε εἰκόνας εἶναι δοκεῖν τῶν ἠθῶν τοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ τὴν λέξιν ἀποδίδωσι τοῖς ἤθεσιν οἰκείαν, ᾗ πέφυκεν αὐτὰ ἑαυτῶν κράτιστα δηλοῦσθαι, τὴν σαφῆ καὶ κυρίαν καὶ κοινὴν καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις συνηθεστάτην. ὁ γὰρ ὄγκος καὶ τὸ ξένον καὶ τὸ ἐξ ἐπιτηδεύσεως ἅπαν ἀνηθοποίητον. καὶ συντίθησί γε αὐτὴν ἁπλῶς πάνυ καὶ ἀφελῶς, ὁρῶν ὅτι οὐκ ἐν τῇ περιόδῳ καὶ τοῖς ῥυθμοῖς ἀλλ' ἐν τῇ διαλελυμένῃ λέξει γίνεται τὸ ἦθος. καθόλου δέ, ἵνα καὶ περὶ ταύτης εἴπω τῆς ἀρετῆς, οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος ῥητόρων τῶν γε τῇ ὁμοίᾳ κατασκευῇ χρησαμένων τοῦ λόγου, εἴτε ἥδιον συνέθηκεν εἴτε πιθανώτερον. δοκεῖ μὲν γὰρ ἀποίητός τις εἶναι καὶ ἀτεχνίτευτος ὁ τῆς ἁρμονίας αὐτοῦ χαρακτήρ, καὶ οὐ θαυμάσαιμ' ἂν εἰ πᾶσι μὲν τοῖς ἰδιώταις, οὐκ ὀλίγοις δὲ καὶ τῶν φιλολόγων, ὅσοι μὴ μεγάλας ἔχουσι τριβὰς περὶ λόγους, τοιαύτην τινὰ παράσχοι δόξαν, ὅτι ἀνεπιτηδεύτως

αὶ οὐ κατὰ τέχνην, αὐτομάτως δέ πως καὶ ὡς ἔτυχε σύγκειται. ται δὲ παντὸς μᾶλλον ἔργου τεχνικοῦ κατεσκευασμένος. πεοίηται γὰρ αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀποίητον, καὶ δέδεται τὸ λελυμένον· καὶ ἐν αὐτῷ τῷ μὴ δοκεῖν δεινῶς κατεσκευάσθαι τὸ δεινὸν ἔχει.

Οἴομαι δὲ καὶ τὸ πρέπον ἔχειν τὴν Λυσίου λέξιν οὐδενὸς 8 ττον τῶν ἀρχαίων ῥητόρων, κρατίστην ἁπασῶν ἀρετὴν καὶ ελειοτάτην, ὁρῶν αὐτὴν πρός τε τὸν λέγοντα καὶ πρὸς τοὺς κούοντας καὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα (ἐν τούτοις γὰρ δὴ καὶ πρὸς αῦτα τὸ πρέπον) ἀρκούντως ἡρμοσμένην. καὶ γὰρ ἡλικίᾳ καὶ ένει καὶ παιδείᾳ καὶ ἐπιτηδεύματι καὶ βίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις, ἐν ἷς διαφέρει προσώπων τὰ πρόσωπα, τὰς οἰκείας ἀποδίδωσι ωνάς· πρός τε τὸν ἀκροατὴν συμμετρεῖ τὰ λεγόμενα οἰκείως, οὐ ὸν αὐτὸν τρόπον δικαστῇ τε καὶ ἐκκλησιαστῇ καὶ πανηγυρίζοντι ιαλεγόμενος ὄχλῳ. διαφορὰς τε αὐτῷ λαμβάνει κατὰ τὰς ἰδέας ῶν πραγμάτων ἡ λέξις. ἀρχομένῳ μὲν γάρ ἐστι καθεστηκυῖα αὶ ἠθική, διηγουμένῳ δὲ πιθανὴ καὶ ἀπερίεργος, ἀποδειννύντι δὲ στρογγύλη καὶ πυκνή, αὔξοντι δὲ καὶ παθαινομένῳ εμνὴ καὶ ἀληθινή, ἀνακεφαλαιουμένῳ δὲ διαλελυμένη καὶ ύντομος. ληπτέον δὴ καὶ τὸ πρέπον τῆς λέξεως παρὰ Λυσίου.

Ὅτι μὲν γὰρ πιθανὴ καὶ πειστικὴ καὶ πολὺ τὸ φυσικὸν 9 ποφαίνουσα καὶ πάνθ' ὅσα τῆς τοιαύτης ἰδέας ἔχεται, πρὸς ἰδότας οὐδὲν ἴσως δεῖ λέγειν· δι' ὄχλου γὰρ ἤδη τοῦτό γε, καὶ ὐδεὶς ἐστιν ὅστις οὐχὶ καὶ πείρᾳ καὶ ἀκοῇ μαθὼν ὁμολογεῖ άντων ῥητόρων αὐτὸν εἶναι πιθανώτατον.

Μίαν δὲ ἀρετὴν ἔτι τοῦ ῥήτορος ἐπιδείξομαι κρίνας καλ- 10 λίστην τε καὶ κυριωτάτην καὶ μόνην ἣ μάλιστα τῶν ἄλλων τὸν Λυσίου χαρακτῆρα δυναμένην βεβαιῶσαι. τίς δέ ἐστιν ἥδε ἡ ἀρετή; ἡ τοῖς πᾶσιν ἐπανθοῦσα τοῖς τ' ὀνόμασι καὶ τῇ τάξει χάρις, πρᾶγμα παντὸς κρεῖττον λόγου καὶ θαυμασιώτατον. ῥᾷστον μὲν γάρ ἐστιν ὀφθῆναι καὶ παντὶ ὁμοίως ἰδιώτῃ τε καὶ τεχνίτῃ φανερόν, χαλεπώτατον δὲ λόγῳ δηλωθῆναι καὶ οὐδὲ τοῖς κράτιστα εἰπεῖν δυναμένοις εὔπορον. ταύτην μέντοι κρατίστην τε ἀρετὴν καὶ χαρακτηριστικωτάτην τῆς Λυσίου λέξεως ἔγωγε πείθομαι, εἴτε φύσεως αὐτὴν δεῖ καλεῖν εὐτυχίαν εἴτε πόνου καὶ τέχνης ἐργασίαν, εἴτε μικτὴν ἐξ ἀμφοῖν ἕξιν ἢ δύναμιν, ᾗ πάντας ὑπερέχει τοὺς λοιποὺς ῥήτορας.

Τριχῇ δὲ νενεμημένου τοῦ ῥητορικοῦ λόγου καὶ τρία πε- 11

ριειληφότος γένη, τό τε δικανικὸν καὶ τὸ συμβουλευτικὸν καὶ τὸ καλούμενον ἐπιδεικτικὸν ἢ πανηγυρικόν, ἐν ἅπασι μὲν τούτοις ἐστὶν ὁ ἀνὴρ λόγου ἄξιος, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς δικανικοῖς ἀγῶσι. κἂν τούτοις δὲ αὐτοῖς ἀμείνων ἐστὶ τὰ μικρὰ καὶ παράδοξα καὶ ἄπορα εἰπεῖν καλῶς ἢ τὰ σεμνὰ καὶ μεγάλα καὶ εὔπορα δυνατῶς. ὁ βουλόμενος δὴ τὴν Λυσίου δύναμιν ἀκριβῶς καταμαθεῖν ἐκ τῶν δικανικῶν αὐτὴν μᾶλλον λόγων ἢ ἐκ τῶν πανηγυρικῶν τε καὶ συμβουλευτικῶν σκοπείτω.

ARGUMENTA ORATIONUM BREVITER DESCRIPTA.

Orat. 1. Euphiletus accusatus, quod Eratosthenem, quem in stupro uxoris suae deprehensum interemerat, contra legem insidiose allectum abreptumque e via et ad aram confugientem interemisset, apud heliastas in iudicio ἐπὶ Δελφινίῳ rege sacrorum referente caedem illam iustam fuisse defendit.

Orat. 2 funebris in Ceramico, ubi sepeliebantur qui pro patria mortui erant, habita (si quidem habita est) circa ol. 96, 4. (387. a. Chr. n.) ad celebrandam memoriam eorum Atheniensium, qui bello quod dicitur Corinthiaco Corinthiis contra Lacedaemonios eorumque socios opem ferentes occubuerant. Laudationem hanc alii tribuunt Lysiae, alii, quorum ego sententiae accedo, ab eo abiudicandam censent.

Orat. 3. Is, cui haec oratio scripta est, amator Theodoti pueri Plataeensis, a Simone, qui et ipse illum puerum amabat, vulneris de industria illati (τραύματος ἐκ προνοίας) reus factus, ab hoc crimine, quod exilio et bonorum publicatione puniebatur, apud Areopagitas se defendit post cladem ol. 96, 4. a. Chr. n. 393. ab Atheniensibus sociisque ad Corinthum acceptam (§. 45.).

Orat. 4. Similis est caussa superiori. Duo cives Athenienses communi consilio et sumptu servam emerant. Lite autem de bonorum permutatione composita quum inter eos convenisset etiam ut utriusque communis esset serva, alter eam contra pactionem initam apud se conclusam retinuit. Quapropter hic male ab altero mulcatus illum τραύματος ἐκ προνοίας postulavit. Reus se defendit hac oratione, quam mutilam esse patet.

Orat. 5. Callias μέτοικος a servis suis indicatus, quod sacrilegium commiserit, hac δευτερολογίᾳ defenditur apud heliastas praesidibus, ut videtur, undecimviris.

Orat. 6, item δευτερολογία. Andocides, qui ob mysteria Cereris profanata atque Hermas deiectos ol. 91, 2. a. Chr. n.

415. ita ἀτιμίᾳ affectus erat, ut neque templa deorum adire neque sacris interesse neque rempublicam administrare ei liceret, tamen ab exilio bis, et quidem sub dominatione Quadringentorum ol. 92, 2. a. Chr. n. 411. et post Thrasybuli reditum ol. 94, 1. a. Chr. n. 404., in patriam redux hac lege se teneri noluit. Quare tertio post reditum eius anno, i. e. ol. 95, 1. a. Chr. n. 400. a Cephisio, Agyrrhio, Meleto, Epichare ἔνδειξις ad regem sacrorum delata eodemque praeside acta est apud heliastas. Hanc autem orationem a Lysia scriptam non esse inter omnes hodie constat. Meleto eam tribuit Hoelscherus, alii a rhetore posterioris aetatis (Demetrio Phal.) confectam esse statuunt.

Orat. 7. Orator, homo opulentus (§. 14. 21. 31.) a Nicomacho quodam iuvene (§. 29.) primo accusatus, quod Suniade archonte (ol. 95, 4. a. Chr. n. 397.) oleam sacram eamque publicam (μορίαν §. 2.), postea truncum oleae sacrae saeptum (σηκόν) exciderit, quod crimen publicatione bonorum et exilio puniebatur, se defendit apud Areopagitas rege sacrorum referente. Oratio aliquanto post ol. 95, 4. a. Chr. n. 397. habita est.

Orat. 8. Quum orationum Lysiacarum omnium corruptissima sit maximeque mutila et lacunosa, de caussa et argumento magis coniectura augurari licet, quam quicquam pro certo pronunciari potest. Is qui verba facit duodecim minas Polycli mutuo dederat, pignori acceperat equum vitiosum iam et morbidum, quem quum illi reddere vellet repeteretque pecuniam, intercessit Diodorus, cum oratore familiaritate coniunctissimus, ne restitueret equum suadens Polyclemque sine controversia pecuniam redditurum affirmans. Equo mortuo et re ad arbitros delata Diodorus ad Polyclis partes transiit: hinc ille cum familiaribus suis oratori omnibus modis obtrectare, clam eum vexare, passim iniquos de eo sermones iactare, quamvis amicitiam simulans, nunquam destiterat. De qua re conqueritur qui hanc oratiunculam habet atque amicitiam renunciat. Epistola Reiskio, Dobraeo epitome visa est, Spengelius exercitationem eam ante anarchiam confectam esse censet, Hoelscherus Lysiae orationem esse negat, negat propter hiatum evitatum etiam Benselerus de hiatu p. 183.

Orat. 9. Polyaenus, miles emeritus, qui ob privatas inimicitias iterum militiae erat ascriptus, quum hoc aegre ferens indignationem verbis paullo liberioribus declarasset, multa a strategis ei imposita est, nondûm tamen exacta, sed in album relata et praefectis aerarii (τοῖς ταμίαις) commissa, qui quidem caussa cognita poenam suo periculo remittunt. Adversarii autem Polyaeni designationem bonorum (ἀπογραφήν) detulerunt ad undecimviros, quibus ille praesidibus apud heliastas se defendit. Ceterum haec quoque oratio dubitatum est a quibusdam num genuina sit.

Orat. 10. Theomnestus a Lysitheo quodam per εἰσαγγελίαν accusatus erat, quod quanquam arma abiecisset, tamen pleno civium iure uteretur: in qua caussa quum actor huius orationis et Dionysius Lysitheo testes affuissent, Theomnestus illi exprobraverat, quod patrem interemisset. Is propterea actionem κακηγορίας contra Theomnestum instituit habuitque orationem in heliaea praesidibus thesmothetis ol. 99, 1. a. Chr. n. 384.

Orat. 11. Epitomen esse superioris orationis posteriore tempore confectam hodie constat.

Orat. 12. Eratosthenes, qui solus e XXXviris cum Phidone post restitutam libertatem Athenis remanserat, ab ipso Lysia accusatur, quod Polemarchum, Lysiae fratrem, inquilinum opulentum, collegis suis XXXviris indicta caussa trucidandum tradiderit. Acta est haec caedis (φόνου) caussa, qua orator simul ipsos petit XXXviros, Euclide archonte statim post victos illos expulsosque ol. 94, 2. a. Chr. n. 403., fortasse apud heliastas ad Delphinium.

Orat. 13. Agoratus, Eumaris servi filius, quum obsessis Athenis apud senatum indicavisset viros quosdam bonos nobilesque in quibus Dionysodorum taxiarchum contra rempubl. coniurasse, effecerat ut illi a XXXviris capitis damnarentur. Horum dominatione eversa restitutoque populari imperio Agoratus a Dionysio, fratre Dionysodori, et ab eo, cui Lysias hanc orationem scripsit, occisi leviro, per ἀπαγωγὴν ad undecimviros deductus et caedis (vel potius βουλεύσεως) reus factus est. Oratio igitur, quae post Dionysii orationem dicta videtur, habita est in heliastarum iudicio praesidibus undecimviris aliquanto post ol. 94, 4. a. Chr. n. 401. (§. 83. 84. coll. §. 56.)

Orat. 14. Deuterologia est ab advocato (συνηγόρῳ) Archestratidis (§. 3.) apud milites strategis et hipparchis praesidibus habita contra Alcibiadem, Alcibiadis clarissimi filium, sceleribus multis inquinatum, qui λειποταξίου accusatur, quod se suo arbitratu ex hoplitarum, inter quos conscriptus erat, numero exemerit, ut, quamvis ἀδοκίμαστος esset, minus periculosam subiret equestrem militiam. De tempore nihil certum, nisi caussam post ol. 94, 2. a. Chr. n. 403. oratam esse. Falkius eam ad ol. 96, 2. a. Chr. n. 395. refert satis probabiliter.

Orat. 15, in eadem caussa contra eundem dicta. Boeckhius eam in oecon. civ. I. p. 368. ed. alt. non ab ipso Lysia, sed ab aequali eius scriptam esse autumat, quae sententia mihi quoque probatur, Marklandus finem prioris fuisse eumque illa cohaesisse coniecit, τριτολογία videtur Schoemanno et Hoelschero.

Orat. 16. Mantitheus sorte designatus senator quum in vitae examine (δοκιμασίᾳ) apud senatum decedentem instituto accusatus esset, quod in equitum numero sub XXXviris militasset, hanc criminationem falsam esse et rebus ipsis et vitae suae probitate suisque in rempublicam meritis demonstrat. Defensionem hanc intra ol. 96, 3. a. Chr. n. 394. (§. 13. 15. 16.) et ol. 97, 3. a. Chr. n. 390. (§. 15.) dictam esse probabile est.

Orat. 17. Erato, qui actoris avo duo talenta debebat, quum mortuus esset filiis Erasiphonte, Eratone, Erasistrato relictis, aliquanto post omnia eius bona publicare populo visum est in iisque etiam agrum Sphettium, quem actor diu possederat, ex quo tempore Erasistrato, qui unus tum fratrum in urbe erat, de universo debito litem intenderat caussamque obtinuerat. Quare lite aerario mota (διαδικασίᾳ) res ad iudicium venit, cui praesunt οἱ σύνδικοι. Incidit oratio in ol. 95, 3. a. Chr. n. 398.

Orat. 18. Populari imperio revocato instauratisque iudiciis quidam apud populum rettulerat ut criminis alicuius caussa publicarentur facultates Eucratis, Niciae fratris, strategi, paullo post expugnatas Athenas interfecti. Ille quum caussa cecidisset, aliquanto post Poliochus eadem re iterum ad iudices delata publica fieri Eucratis bona iussit. Quod ne accideret cavere studuit alter Eucratis filius hac defensione (non δευτερολογίᾳ, v. Hamakeri quaestt. p. 67 sqq. et meae Vindicc. Lys. p. 90 sqq.),

quam non integram, sed mutilatam habemus. E §§ 10. 15. 19. Krügerus orationem ol. 95, 4. a. Chr. n. 397. scriptam esse coniecit.

Orat. 19. Aristophanes eiusque pater Nicophemus quum proditionis, ut videtur, damnati indicta caussa obiissent, bona eorum post pacem restitutam publicata sunt: quae quum opinione minora esse viderentur, Aristophanis socer in suspicionem venit de aliqua pecuniae parte clam aversa, ideoque facultates eius in indicem bonorum publicandorum relatae sunt (ἀπογραφή), ipse lite instituta in iudicium vocatus est. Hic vero quum decessisset, filius in heliastarum iudicio, cui praeerant οἱ σύνδικοι, hac oratione patrem defendit ol. 98, 1. vel 2. a. Chr. n. 388. vel 387.

Orat. 20. Polystratus in numerum τῶν καταλογέων, qui consilio et auctoritate optimatium nomina quinquies mille civium ad comitia convocandorum in tabulis inscriberent, electus atque invito animo in Quadringentorum receptus senatum, cui summa reipubl. permissa est, redintegrato populari imperio propter facinus aliquod absens grandi pecunia multatus est. Aliquanto post denuo perduellionis (δήμου καταλύσεως) reus a filio hac, ut verisimile est, δευτερολογίᾳ defenditur. Orationem, cuius Lysiam auctorem non fuisse persuasum habeo, in id quod XXXvirum dominationem praecessit tempus incidere consentaneum est.

Orat. 21. Hac oratione, cuius priorem partem temporum iniuria interiisse patet, reus, quisquis fuit, utrum contra crimen munerum a se acceptorum (§ 21 sq.), an potius contra ἀπογραφὴν (§ 16.) sese defenderit dubium est. Utique se defendit ille et totius vitae institutum et sua in rempubl. merita recensendo. Quod a grammaticis titulo adiectum est vocabulum ἀπαράσημος, significat id orationem nomine rei carere. Habita videtur circa ol. 94, 3. a. Chr. n. 402.

Orat. 22. Lege cautum erat, ne quis amplius quinquaginta φορμοὺς frumenti coemeret. Quam legem quum migrassent mercatores frumentarii, res per εἰσαγγελίαν delata est ad senatum, in quo complures statim undecimviris tradendos illos censuerunt. Hanc autem sententiam impugnans is qui nostram orationem dixit tandem obtinuit ut caussa thesmothetis tradere-

tur agereturque in iudicio heliastarum. In hoc igitur ne illâ repugnantiâ dardaniis gratum fecisse videretur, ipse eos hac oratione accusavit damnandosque iudicavit. Tempus incertum.

Orat. 23. Pancleo fullo ad polemarchum in ius vocatus ab actore, qui ab illo contumeliis affectus erat, exceptione fori (*παραγραφῇ*) utebatur, se non *μέτοικον* sed Plataeensem esse ideoque iure civis Attici uti contendens, rem vero ad polemarchum, qui de inquilinis ius dicebat, pertinere negans. Iam falsam esse hanc *παραγραφὴν* demonstrat orator. Recte igitur Hoelscherus orationem sic putat inscriptam fuisse: *κατὰ τῆς Παγκλέωνος παραγραφῆς.*

Orat. 24. Is qui verba facit quod corpore invalidus et egenus erat, stipendium ex aerario accepit. Exstitit autem qui, ut hoc subsidio hominem privaret, per *εἰσαγγελίαν* eum neque inopem esse neque *ἀδύνατον* indicaret: exercere enim artem quaestuosam, equos ascendere, similia. Adversus hanc delationem in prytania senatus, ubi *δοκιμασία* invalidorum instituebatur, factam habita est haec oratio leporis facetiarumque plena aliquanto post XXXviros exactos (§ 25, coll. § 8. 22.). Ab Lysia eam abiudicat Boeckhius in oecon. civ. I. p. 343. ed. alt.

Orat. 25. Hanc defensionem fuisse verisimile est in *δοκιμασίᾳ* apud heliastas a magistratu quodam designato oratam, qui in illo vitae examine ab Epigene, Demophane, Clisthene sycophantis accusatus erat, quod per XXXvirorum dominatum in urbe remansisset. Titulus igitur falsus. Scripta esse videtur intra ol. 96, 2. et 3. (403. et 402. a. Chr. n.)

Orat. 26. Thrasybulus Collytensis auctoritate sua effecerat ut Leodamas archontis eponymi dignitatem sortitus in examine sollemni a senatoribus instituto reprobaretur. Euander autem vicarius eius constitutus quum sibi quoque metueret, quod sub XXXvirorum imperio inter equites stipendia meruerat, thesmothetis persuasit ut suam probationem in penultimum anni diem differrent. Tum igitur iuvenis post XXXvirorum demum dominationem sui iuris factus Euandrum in senatu accusat fortasse ol. 99, 2. a. Chr. n. 383. die penultimo (Hoelscher. p. 109. Saupp. ep. crit. p. 19 sqq.).

27. Deuterologia est, qua Epicrates surreptae pe-

cuniae publicae (κλοπῆς δημοσίων χρημάτων) in ratione magistratus a se gesti reddenda postulatur: iudicio praesunt logistae. Tituli autem et paragraphi primae verba καὶ τῶν συμπρεσβευτῶν mihi pariter ac Falkio a rhetore male adiecta esse videri dixi in Vindicc. Lys. p. 94., quam sententiam ipso illo additamento ὡς Θεόδωρος confirmari puto. Oratio ad ol. 98, 2. (a. Chr. n. 387.) refertur a Falkio, a Franzio ad ol. 97, 1. (392.)

Orat. 28. Ergocles, Thrasybuli Stiriensis paullo ante occisi amicus eiusdemque in imperio collega, perduellionis, peculatus repetundarumque per εἰσαγγελίαν denunciatus atque iussus publicarum pecuniarum rationem referre hoc epilogo in contione (non in iudicio, ut ex insequenti oratione constat) accusatur ol. 97, 3. a. Chr. n. 390.

Orat. 29. Ergoclis capite damnati bona publicata quum opinione hominum minora essent, Philocrati, quaestori eius atque amico, de aversis fortunis eius suspecto caussa ἀπογραφῆς intenditur ol. 97, 4. a. Chr. n. 389.

Orat. 30. Post imperium Quadringentorum sublatum Nicomachus, servo patre natus, inter νομοθέτας, qui obsoletas Solonis leges recognoscerent et conformarent, receptus in eoque collegio ἀναγραφεὺς creatus, qui leges recognitas in columellis quattuor mensium spatio incidendas curaret, in hoc negotio integrum sexennium consumpsit munusque illud foedissime administratum obtinuit usque ad XXXviros, a quibus in exilium eiectus est. Libertate restituta in patriam reversus iterum officio conscribendarum legum, quae quidem ad sacra pertinebant, eadem perfidia et libidine per quattuor annos functus quum rationem reddere nollet, hac oratione in iudicio, cui decem logistae praeerant, ἀλογίου accusatus est ol. 95, 2. a. Chr. n. 399.

Orat. 31. Philo Acharnensis professus ad sortitionem senatorii muneris (nondum autem sortitus § 33.) in δοκιμασίᾳ apud senatum decedentem instituta a senatore quodam ut indignus impugnatur maxime quod, quamvis a XXXviris expulsus, tamen non alterius utrius partis fuerit.

Orat. 32. V. argumenta Graeca orationi ipsi praemissa. Est δευτερολογία in caussa male gestae tutelae (δίκη ἐπιτροπῆς) a marito filiae Diodoti, qui erat frater Diogitonis rei, e filia Dio-

gitonis susceptae pro uxoris fratribus apud heliastas ar praeside habita ol. 94, 4. a. Chr. n. 401.

Orat. 33. V. argumentum fragmento praemissum. picus ludis Olympicis habitus ol. 98, 1. a. Chr. n. 388.

Orat. 34. Scripta est ol. 94, 2. a. Chr. n. 403. C v. argumentum Graecum.

ΛΥΣΙΑΣ.

1.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ ΦΟΝΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΑ. St.p. 92

Περὶ πολλοῦ ἂν ποιησαίμην, ὦ ἄνδρες, τὸ τοιού-
τους ὑμᾶς ἐμοὶ δικαστὰς περὶ τούτου τοῦ πράγματος γε-
νέσθαι, οἷοίπερ ἂν ὑμῖν αὐτοῖς εἴητε τοιαῦτα πεπονθό-
τες· εὖ γὰρ οἶδ᾽ ὅτι, εἰ τὴν αὐτὴν γνώμην περὶ τῶν ἄλλων
ἔχοιτε, ἥνπερ περὶ ὑμῶν αὐτῶν, οὐκ ἂν εἴη ὅστις οὐκ
ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις ἀγανακτοίη, ἀλλὰ πάντες ἂν περὶ
τῶν τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδευόντων τὰς ζημίας μικρὰς ἡγοῖ-
σθε. καὶ ταῦτα οὐκ | ἂν εἴη μόνον παρ᾽ ὑμῖν οὕτως 2
ἐγνωσμένα, ἀλλ᾽ ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἑλλάδι· περὶ τούτου γὰρ
μόνου τοῦ ἀδικήματος καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὀλιγαρχίᾳ
ἡ αὐτὴ τιμωρία τοῖς ἀσθενεστάτοις πρὸς τοὺς τὰ μέγι-
στα δυναμένους ἀποδέδοται, ὥστε τὸν χείριστον τῶν
αὐτῶν τυγχάνειν τῷ βελτίστῳ· οὕτως, ὦ ἄνδρες, ταύ-
την τὴν ὕβριν ἅπαντες ἄνθρωποι δεινοτάτην ἡγοῦνται.
περὶ μὲν οὖν τοῦ μεγέθους τῆς ζημίας ἅπαντας ὑμᾶς 3
νομίζω τὴν αὐτὴν διάνοιαν ἔχειν, καὶ οὐδένα οὕτως ὀλι-
γώρως διακεῖσθαι, ὅστις οἴεται δεῖν συγγνώμης τυγχά-
νειν ἢ μικρᾶς ζημίας ἀξίους ἡγεῖται τοὺς τῶν τοιούτων
ἔργων αἰτίους· ἡγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες, τοῦτό με δεῖν ἐπι- 4
δεῖξαι, ὡς ἐμοίχευεν Ἐρατοσθένης τὴν γυναῖκα τὴν
ἐμὴν καὶ ἐκείνην τε διέφθειρε καὶ τοὺς παῖδας τοὺς
ἐμοὺς ᾔσχυνε καὶ ἐμὲ αὐτὸν ὕβρισεν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν
ἐμὴν εἰσιών, καὶ οὔτε ἔχθρα ἐμοὶ καὶ ἐκείνῳ οὐδεμία ἦν
πλὴν ταύτης, οὔτε χρημάτων ἕνεκα ἔπραξα ταῦτα, ἵνα

πλούσιος ἐκ πένητος γένωμαι, οὔτε ἄλλου κέρδους οὐ-
δενὸς πλὴν τῆς κατὰ νόμους τιμωρίας.
5 Ἐγὼ τοίνυν ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν ἅπαντα ἐπιδείξω τὰ
ἐμαυτοῦ πράγματα, οὐδὲν παραλείπων, ἀλλὰ λέγων τἀ-
ληθῆ· ταύτην γὰρ ἐμαυτῷ μόνην ἡγοῦμαι σωτηρίαν,
6 ἐὰν ὑμῖν εἰπεῖν ἅπαντα δυνηθῶ τὰ πεπραγμένα. Ἐγὼ
γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἔδοξέ μοι γῆμαι καὶ γυναῖκα ἠγα-
γόμην εἰς τὴν οἰκίαν, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὕτω διε-
κείμην ὥστε μήτε λυπεῖν μήτε λίαν ἐπ᾽ ἐκείνῃ εἶναι ὅ τι
ἂν θέλῃ ποιεῖν, ἐφύλαττόν τε ὡς οἷόν τε ἦν, καὶ προσ-
εῖχον τὸν νοῦν ὥσπερ εἰκὸς ἦν· ἐπειδὴ δέ μοι παιδίον
γίγνεται, ἐπίστευον ἤδη καὶ πάντα τὰ ἐμαυτοῦ ἐκείνῃ
παρέδωκα, ἡγούμενος ταύτην οἰκειότητα μεγίστην εἶναι.
7 ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ χρόνῳ, ὦ Ἀθηναῖοι, πασῶν ἦν
βελτίστη· καὶ γὰρ οἰκονόμος δεινὴ καὶ φειδωλὸς [ἀγαθὴ]
καὶ ἀκριβῶς πάντα διοικοῦσα· ἐπειδὴ δέ μοι ἡ μήτηρ
ἐτελεύτησε, πάντων τῶν κακῶν ἀποθανοῦσα αἰτία μοι
8 γεγένηται. ἐπ᾽ ἐκφορὰν γὰρ αὐτῇ ἀκολουθήσασα ἡ ἐμὴ
γυνὴ ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνθρώπου ὀφθεῖσα, χρόνῳ δια-
φθείρεται· ἐπιτηρῶν γὰρ τὴν θεράπαιναν τὴν εἰς τὴν
ἀγορὰν βαδίζουσαν καὶ λόγους προσφέρων ἀπώλεσεν
9 αὐτήν. Πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, (δεῖ γὰρ καὶ ταῦθ᾽
ὑμῖν διηγήσασθαι) οἰκίδιόν ἐστί μοι διπλοῦν, ἴσα ἔχον
τὰ ἄνω τοῖς κάτω, κατὰ τὴν γυναικωνῖτιν καὶ κατὰ τὴν
ἀνδρωνῖτιν. ἐπειδὴ δὲ τὸ παιδίον ἐγένετο ἡμῖν, ἡ μή-
τηρ αὐτὸ ἐθήλαζεν· ἵνα δὲ μή, ὁπότε λοῦσθαι δέοι,
κινδυνεύῃ κατὰ τῆς κλίμακος καταβαίνουσα, ἐγὼ μὲν
10 ἄνω διῃτώμην, αἱ δὲ γυναῖκες κάτω. καὶ οὕτως ἤδη
συνειθισμένον ἦν, ὥστε πολλάκις ἡ γυνὴ ἀπῄει κάτω
καθευδήσουσα ὡς τὸ παιδίον, ἵνα τὸν τιτθὸν αὐτῷ διδῷ
καὶ μὴ βοᾷ. καὶ ταῦτα πολὺν χρόνον οὕτως ἐγίνετο,
καὶ ἐγὼ οὐδέποτε ὑπώπτευσα, ἀλλ᾽ οὕτως ἠλιθίως διε-

κείμην ὥστε ᾤμην τὴν ἐμαυτοῦ γυναῖκα πασῶν σωφρο-
νεστάτην εἶναι τῶν ἐν τῇ πόλει. Προϊόντος δὲ τοῦ χρό- 11
νου, ὦ ἄνδρες, ἧκον μὲν ἀπροσδοκήτως ἐξ ἀγροῦ, μετὰ
δὲ τὸ δεῖπνον τὸ παιδίον ἐβόα καὶ ἐδυσκόλαινεν, ὑπὸ
τῆς θεραπαίνης ἐπίτηδες λυπούμενον, ἵνα ταῦτα ποιῇ·
ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἔνδον ἦν· ὕστερον γὰρ ἅπαντα ἐπυθό-
μην. καὶ ἐγὼ τὴν γυναῖκα ἀπιέναι ἐκέλευον καὶ δοῦναι 12
τῷ παιδίῳ τὸν τιτθόν, ἵνα παύσηται κλαῖον. ἡ δὲ τὸ
μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελεν, ὡς ἂν ἀσμένη με ἑωρακυῖα
ἥκοντα διὰ χρόνου· ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ ὠργιζόμην καὶ ἐκέ-
λευον αὐτὴν ἀπιέναι, „ἵνα σύ γε“ ἔφη „πειρᾷς ἐνταῦθα
τὴν παιδίσκην· καὶ πρότερον δὴ μεθύων εἷλκες αὐτήν.“
κἀγὼ μὲν ἐγέλων, ἐκείνη δὲ ἀναστᾶσα καὶ ἀπιοῦσα προσ- 13
τίθησι τὴν θύραν, προσποιουμένη παίζειν, καὶ τὴν κλεῖν
ἐφέλκεται. κἀγὼ τούτων οὐδὲν ἐνθυμούμενος οὐδ᾽ ὑπο-
νοῶν ἐκάθευδον ἄσμενος, ἥκων ἐξ ἀγροῦ. ἐπειδὴ δὲ ἦν 14
πρὸς ἡμέραν, ἧκεν ἐκείνη καὶ τὴν | θύραν ἀνέῳξεν. ἐρο-
μένου δ᾽ ἐμοῦ τί αἱ θύραι νύκτωρ ψοφοῖεν, ἔφασκε τὸν
λύχνον ἀποσβεσθῆναι τὸν παρὰ τῷ παιδίῳ, εἶτα ἐκ τῶν
γειτόνων ἐνάψασθαι. ἐσιώπων ἐγὼ καὶ ταῦτα οὕτως
ἔχειν ἡγούμην. ἔδοξε δέ μοι, ὦ ἄνδρες, τὸ πρόσωπον
ἐψιμυθιῶσθαι, τοῦ ἀδελφοῦ τεθνεῶτος οὔπω τριάκονθ᾽
ἡμέρας· ὅμως δ᾽ οὐδ᾽ οὕτως οὐδὲν εἰπὼν περὶ τοῦ πράγ-
ματος, ἐξελθὼν ᾠχόμην ἔξω σιωπῇ. Μετὰ δὲ ταῦτα, 15
ὦ ἄνδρες, χρόνου μεταξὺ διαγενομένου καὶ ἐμοῦ πολὺ
ἀπολελειμμένου τῶν ἐμαυτοῦ κακῶν, προσέρχεταί μοί
τις πρεσβῦτις ἄνθρωπος, ὑπὸ γυναικὸς ὑποπεμφθεῖσα
ἣν ἐκεῖνος ἐμοίχευεν, ὡς ἐγὼ ὕστερον ἤκουον· αὕτη δὲ
ὀργιζομένη καὶ ἀδικεῖσθαι νομίζουσα, ὅτι οὐκέτι ὁμοίως
ἐφοίτα παρ᾽ αὐτήν, ἐφύλαττεν ἕως ἐξεῦρεν ὅ τι εἴη τὸ
αἴτιον. προσελθοῦσα οὖν μοι ἐγγὺς ἡ ἄνθρωπος τῆς 16
οἰκίας τῆς ἐμῆς ἐπιτηροῦσα, „Εὐφίλητε“ ἔφη „μηδεμιᾷ

πολυπραγμοσύνῃ προσεληλυθέναι με νόμιζε πρ
γὰρ ἀνὴρ ὁ ὑβρίζων εἰς σὲ καὶ τὴν σὴν γυναῖκα
ὢν ἡμῖν τυγχάνει. ἐὰν οὖν λάβῃς τὴν θεράπαι
εἰς ἀγορὰν βαδίζουσαν καὶ διακονοῦσαν ὑμῖν κα
νίσῃς, ἅπαντα πεύσῃ. „ἔστι δ'" ἔφη „Ἐρατοσθέν
θεν ὁ ταῦτα πράττων, ὃς οὐ μόνον τὴν σὴν γυνα
φθαρκεν ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλάς· ταύτην γὰρ
17 ἔχει." ταῦτα εἰποῦσα, ὦ ἄνδρες, ἐκείνη μὲν ἀπ
ἐγὼ δὲ εὐθέως ἐταραττόμην, καὶ πάντα μου εἰς τ
μην εἰσῄει, καὶ μεστὸς ἦν ὑποψίας, ἐνθυμούμ
ὡς ἀπεκλείσθην ἐν τῷ δωματίῳ, ἀναμιμνησκόμ
ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐψόφει ἡ μέταυλος θύρ
αὔλειος, ὃ οὐδέποτε ἐγένετο, ἔδοξέ τέ μοι ἡ γυνὴ
θιῶσθαι. ταῦτά μου πάντα εἰς τὴν γνώμην εἰσ
18 μεστὸς ἦν ὑποψίας. ἐλθὼν δὲ οἴκαδε ἐκέλευον
θεῖν μοι τὴν θεράπαιναν εἰς τὴν ἀγοράν, ἀγαγὼ
τὴν ὡς τῶν ἐπιτηδείων τινὰ ἔλεγον ὅτι ἐγὼ πάν
πεπυσμένος τὰ γινόμενα ἐν τῇ οἰκίᾳ· „σοὶ οὖν
„ἔξεστι δυοῖν ὁπότερον βούλει ἑλέσθαι, ἢ μαστι
σαν εἰς μύλωνα ἐμπεσεῖν καὶ μηδέποτε παύσασ
κοῖς τοιούτοις συνεχομένην, ἢ κατειποῦσαν ἅπα
ληθῆ μηδὲν παθεῖν κακὸν ἀλλὰ συγγνώμης πα
τυχεῖν τῶν ἡμαρτημένων. ψεύσῃ δὲ μηδέν, ἀλλ
19 τἀληθῆ λέγε." κἀκείνη τὸ μὲν πρῶτον ἔξαρνος
ποιεῖν ἐκέλευεν ὅ τι βούλομαι· οὐδὲν γὰρ εἰδένα
δὴ δὲ ἐγὼ ἐμνήσθην Ἐρατοσθένους πρὸς αὐτήν,
πον ὅτι οὗτος ὁ φοιτῶν εἴη πρὸς τὴν γυναῖκα, ἐ
ἡγησαμένη με πάντα ἀκριβῶς ἐγνωκέναι. καὶ τ
πρὸς τὰ γόνατά μου πεσοῦσα, καὶ πίστιν παρ' ἐ
20 βοῦσα μηδὲν πείσεσθαι κακόν, κατηγόρει πρῶ
ὡς μετὰ τὴν ἐκφορὰν αὐτῇ προσίοι, ἔπειτα ὡς α
υτῶσα εἰσαγγείλειε καὶ ὡς ἐκείνη τῷ χρόνῳ π

καὶ τὰς εἰσόδους οἷς τρόποις προσίοι, καὶ ὡς Θεσμοφο-
ρίοις ἐμοῦ ἐν ἀγρῷ ὄντος ᾤχετο εἰς τὸ ἱερὸν μετὰ τῆς
μητρὸς τῆς ἐκείνου· καὶ τἆλλα τὰ γενόμενα πάντα ἀκρι-
βῶς διηγήσατο. ἐπειδὴ δὲ πάντα εἴρητο αὐτῇ, εἶπον 21
ἐγώ, „ὅπως τοίνυν ταῦτα μηδεὶς ἀνθρώπων πεύσεται·
εἰ δὲ μή, οὐδέν σοι κύριον ἔσται τῶν πρὸς ἔμ' ὡμολογη-
μένων. ἀξιῶ δέ σε ἐπ' αὐτοφώρῳ ταῦτά μοι ἐπιδεῖξαι·
ἐγὼ γὰρ οὐδὲν δέομαι λόγων, ἀλλὰ τὸ ἔργον φανερὸν
γενέσθαι, εἴπερ οὕτως ἔχει.“ ὡμολόγει ταῦτα ποιήσειν. 22
καὶ μετὰ ταῦτα διεγένοντο ἡμέραι τέσσαρες ἢ πέντε, ...
ὡς ἐγὼ μεγάλοις ὑμῖν τεκμηρίοις ἐπιδείξω. πρῶτον δὲ
διηγήσασθαι βούλομαι τὰ πραχθέντα τῇ τελευταίᾳ ἡμέ-
ρᾳ. Σώστρατος ἦν μοι ἐπιτήδειος καὶ φίλος. τούτῳ
ἡλίου δεδυκότος ἰόντι ἐξ ἀγροῦ ἀπήντησα. εἰδὼς δ' ἐγὼ
ὅτι τηνικαῦτα ἀφιγμένος οὐδὲν ἂν καταλήψοιτο οἴκοι
τῶν ἐπιτηδείων, ἐκέλευον συνδειπνεῖν· καὶ ἐλθόντες οἴ-
καδε ὡς ἐμέ, ἀναβάντες εἰς τὸ ὑπερῷον ἐδειπνοῦμεν.
ἐπειδὴ δὲ καλῶς αὐτῷ εἶχεν, ἐκεῖνος μὲν | ἀπιὼν ᾤχετο, 23
ἐγὼ δὲ ἐκάθευδον. ὁ δ' Ἐρατοσθένης, ὦ ἄνδρες, εἰσέρ-
χεται, καὶ ἡ θεράπαινα ἐπεγείρασά με εὐθὺς φράζει ὅτι
ἔνδον ἐστί. κἀγὼ εἰπὼν ἐκείνῃ ἐπιμελεῖσθαι τῆς θύρας,
καταβὰς σιωπῇ ἐξέρχομαι, καὶ ἀφικνοῦμαι ὡς τὸν καὶ
τόν, καὶ τοὺς μὲν ἔνδον κατέλαβον, τοὺς δὲ οὐκ ἐπιδη-
μοῦντας εὗρον. παραλαβὼν δ' ὡς οἷόν τε ἦν πλείστους 24
ἐκ τῶν παρόντων ἐβάδιζον. καὶ δᾷδας λαβόντες ἐκ τοῦ
ἐγγύτατα καπηλείου εἰσερχόμεθα, ἀνεῳγμένης τῆς θύ-
ρας καὶ ὑπὸ τῆς ἀνθρώπου παρεσκευασμένης. ὤσαντες
δὲ τὴν θύραν τοῦ δωματίου οἱ μὲν πρῶτοι εἰσιόντες ἔτι
εἴδομεν αὐτὸν κατακείμενον παρὰ τῇ γυναικί, οἱ δ' ὕστε-
ρον ἐν τῇ κλίνῃ γυμνὸν ἑστηκότα. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες, 25
πατάξας καταβάλλω αὐτόν, καὶ τὼ χεῖρε περιαγαγὼν εἰς
τοὔπισθεν καὶ δήσας ἠρώτων διὰ τί ὑβρίζει εἰς τὴν οἰ-

p. 17—28.

κίαν τὴν ἐμὴν εἰσιών. κἀκεῖνος ἀδικεῖν μὲν ὡμολόγει, ἠντιβόλει δὲ καὶ ἱκέτευε μὴ αὐτὸν κτεῖναι ἀλλ' ἀργύριον
26 πράξασθαι. ἐγὼ δ' εἶπον ὅτι „οὐκ ἐγώ σε ἀποκτενῶ, ἀλλ' ὁ τῆς πόλεως νόμος, ὃν σὺ παραβαίνων περὶ ἐλάττονος τῶν ἡδονῶν ἐποιήσω, καὶ μᾶλλον εἵλου τοιοῦτον ἁμάρτημα ἐξαμαρτάνειν εἰς τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν καὶ εἰς τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς ἢ τοῖς νόμοις πείθεσθαι καὶ
27 κόσμιος εἶναι.“ οὕτως, ὦ ἄνδρες, ἐκεῖνος τούτων ἔτυχεν ὧνπερ οἱ νόμοι κελεύουσι τοὺς τὰ τοιαῦτα πράττοντας, οὐκ εἰσαρπασθεὶς ἐκ τῆς ὁδοῦ, οὐδ' ἐπὶ τὴν ἑστίαν καταφυγών, ὥσπερ οὗτοι λέγουσι· πῶς γὰρ ἄν, ὅστις ἐν τῷ δωματίῳ πληγεὶς κατέπεσεν εὐθύς, περιέστρεψα δ' αὐτοῦ τὼ χεῖρε, ἔνδον δὲ ἦσαν ἄνθρωποι τοσοῦτοι, οὓς διαφυγεῖν οὐκ ἐδύνατο, οὔτε σίδηρον οὔτε ξύλον οὔτε
28 ἄλλο οὐδὲν ἔχων, ᾧ τοὺς εἰσελθόντας ἂν ἠμύνατο. ἀλλ', ὦ ἄνδρες, οἶμαι καὶ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι οἱ μὴ τὰ δίκαια πράττοντες οὐχ ὁμολογοῦσι τοὺς ἐχθροὺς λέγειν ἀληθῆ, ἀλλ' αὐτοὶ ψευδόμενοι καὶ τὰ τοιαῦτα μηχανώμενοι ὀργὰς τοῖς ἀκούουσι κατὰ τῶν τὰ δίκαια πραττόντων παρασκευάζουσι. Πρῶτον μὲν οὖν ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

29 Οὐκ ἠμφισβήτει, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ὡμολόγει ἀδικεῖν, καὶ ὅπως μὲν μὴ ἀποθάνῃ ἠντιβόλει καὶ ἱκέτευεν, ἀποτίνειν δ' ἕτοιμος ἦν χρήματα. ἐγὼ δὲ τῷ μὲν ἐκείνου τιμήματι οὐ συνεχώρουν, τὸν δὲ τῆς πόλεως νόμον ἠξίουν εἶναι κυριώτερον, καὶ ταύτην ἔλαβον τὴν δίκην, ἣν ὑμεῖς δικαιοτάτην εἶναι ἡγησάμενοι τοῖς τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύουσιν ἐτάξατε. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

30 Ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τοῦτον τὸν νόμον ἐκ τῆς στήλης τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, ὅτι αὐτῷ τῷ δικαστηρίῳ τῷ ἐξ
Ἀρείου πάγου, ᾧ καὶ πάτριόν ἐστι καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀποδέ-
δοται τοῦ φόνου τὰς δίκας δικάζειν, διαρρήδην εἴρηται
τούτου μὴ καταγινώσκειν φόνον, ὃς ἂν ἐπὶ δάμαρτι τῇ
ἑαυτοῦ μοιχὸν λαβὼν ταύτην τὴν τιμωρίαν ποιήσηται.
καὶ οὕτω σφόδρα ὁ νομοθέτης ἐπὶ ταῖς γαμεταῖς γυναιξὶ 31
δίκαια ταῦτα ἡγήσατο εἶναι, ὥστε καὶ ἐπὶ ταῖς παλλακαῖς
ταῖς ἐλάττονος ἀξίαις τὴν αὐτὴν δίκην ἐπέθηκε. καίτοι
δῆλον ὅτι, εἴ τινα εἶχε ταύτης μείζω τιμωρίαν ἐπὶ ταῖς
γαμεταῖς, ἐποίησεν ἄν. νῦν δὲ οὐχ οἷός τε ὢν ταύτης
ἰσχυροτέραν ἐπ' ἐκείναις ἐξευρεῖν, τὴν αὐτὴν καὶ ἐπὶ
ταῖς παλλακαῖς ἠξίωσε γίνεσθαι. Ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ
τοῦτον τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ἄνδρες, ὅτι κελεύει, ἐάν τις ἄνθρωπον 32
ἐλεύθερον ἢ παῖδα αἰσχύνῃ βίᾳ, διπλῆν τὴν βλάβην
ὀφείλειν, ἐὰν δὲ γυναῖκα, ἐφ' αἷσπερ ἀποκτείνειν ἔξ-
εστιν, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι. οὕτως, ὦ ἄνδρες, τοὺς
βιαζομένους ἐλάττονος ζημίας ἀξίους ἡγήσατο εἶναι ἢ
τοὺς πείθοντας· τῶν μὲν γὰρ θάνατον κατέγνω, τοῖς δὲ
διπλῆν ἐποίησε τὴν βλάβην, ἡγούμενος τοὺς μὲν δια- 33
πραττομένους βίᾳ ὑπὸ τῶν βιασθέντων μισεῖσθαι, τοὺς
δὲ πείσαντας οὕτως αὐτῶν τὰς ψυχὰς διαφθείρειν ὥστ'
οἰκειοτέρας αὐτοῖς ποιεῖν τὰς ἀλλοτρίας | γυναῖκας ἢ
τοῖς ἀνδράσι, καὶ πᾶσαν ἐπ' ἐκείνοις τὴν οἰκίαν γεγονέ-
ναι, καὶ τοὺς παῖδας ἀδήλους εἶναι ὁποτέρων τυγχάνου-
σιν ὄντες, τῶν ἀνδρῶν ἢ τῶν μοιχῶν· ἀνθ' ὧν ὁ τὸν
νόμον τιθεὶς θάνατον αὐτοῖς ἐποίησε τὴν ζημίαν. Ἐμοῦ 34
τοίνυν, ὦ ἄνδρες, οἱ μὲν νόμοι οὐ μόνον ἀπεγνωκότες
εἰσὶ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ κεκελευκότες ταύτην τὴν δίκην
λαμβάνειν· ἐν ὑμῖν δ' ἐστὶ πότερον χρὴ τούτους ἰσχυ-

p. 38–40.

35 ροὺς ἢ μηδενὸς ἀξίους εἶναι. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι πάσας
τὰς πόλεις διὰ τοῦτο τοὺς νόμους τίθεσθαι, ἵνα, περὶ
ὧν ἂν πραγμάτων ἀπορῶμεν, παρὰ τούτους ἐλθόντες
σκεψώμεθα ὅ τι ἡμῖν ποιητέον ἐστίν. οὗτοι τοίνυν περὶ
τῶν τοιούτων τοῖς ἀδικουμένοις τοιαύτην δίκην λαμβά-
36 νειν παρακελεύονται. οἷς ὑμᾶς ἀξιῶ τὴν αὐτὴν γνώμην
ἔχειν· εἰ δὲ μή, τοιαύτην ἄδειαν τοῖς μοιχοῖς ποιήσετε,
ὡς καὶ τοὺς κλέπτας ἐπαρεῖτε φάσκειν μοιχοὺς εἶναι, εὖ
εἰδότας ὅτι, ἐὰν ταύτην τὴν αἰτίαν περὶ ἑαυτῶν λέγωσι
καὶ ἐπὶ τούτῳ φάσκωσιν εἰς τὰς ἀλλοτρίας οἰκίας εἰσιέ-
ναι, οὐδεὶς αὐτῶν ἅψεται. πάντες γὰρ εἴσονται ὅτι τοὺς
μὲν νόμους τῆς μοιχείας χαίρειν ἐᾶν δεῖ, τὴν δὲ ψῆφον
τὴν ὑμετέραν δεδιέναι· αὕτη γάρ ἐστι πάντων τῶν ἐν τῇ
πόλει κυριωτάτη.

37 Σκέψασθε δέ, ὦ ἄνδρες· κατηγοροῦσι γάρ μου ὡς
ἐγὼ τὴν θεράπαιναν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ μετελθεῖν ἐκέ-
λευσα τὸν νεανίσκον. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες, δίκαιον μὲν ἂν
ποιεῖν ἡγούμην ᾡτινιοῦν τρόπῳ τὸν τὴν γυναῖκα τὴν
38 ἐμὴν διαφθείραντα λαμβάνων· εἰ μὲν γὰρ λόγων εἰρη-
μένων ἔργου δὲ μηδενὸς γεγενημένου μετελθεῖν ἐκέ-
λευον ἐκεῖνον, ἠδίκουν ἄν· εἰ δὲ ἤδη πάντων διαπεπραγ-
μένων καὶ πολλάκις εἰσεληλυθότος εἰς τὴν οἰκίαν τὴν
ἐμὴν ᾡτινιοῦν τρόπῳ ἐλάμβανον αὐτόν, σωφρονεῖν
39 ἐμαυτὸν ἡγούμην· σκέψασθε δὲ ὅτι καὶ ταῦτα ψεύδον-
ται· ῥᾳδίως δὲ ἐκ τῶνδε γνώσεσθε. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες,
ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον, φίλος ὢν Σώστρατος καὶ οἰ-
κείως διακείμενος ἀπαντήσας ἐξ ἀγροῦ περὶ ἡλίου δυ-
σμὰς συνεδείπνει, καὶ ἐπειδὴ καλῶς εἶχεν αὐτῷ, ἀπιὼν
40 ᾤχετο. καίτοι πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες, ἐνθυμήθητε ὅτι,
εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐγὼ ἐπεβούλευον Ἐρατοσθένει, πό-
τερον ἦν μοι κρεῖττον αὐτῷ ἑτέρωθι δειπνεῖν ἢ τὸν συν-
δειπνήσοντά μοι εἰσαγαγεῖν; οὕτω γὰρ ἂν ἧττον ἐτόλμη-

* Reisk.

σεν ἐκεῖνος εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν. εἶτα δοκῶ ἂν ὑμῖν
τὸν συνδειπνοῦντα ἀφεὶς μόνος καταλειφθῆναι καὶ ἔρη-
μος γενέσθαι, ἢ κελεύειν ἐκεῖνον μένειν, ἵνα μετ' ἐμοῦ
τὸν μοιχὸν ἐτιμωρεῖτο; ἔπειτα, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἂν δοκῶ 41
ὑμῖν τοῖς ἐπιτηδείοις μεθ' ἡμέραν παραγγεῖλαι, καὶ κε-
λεῦσαι αὐτοὺς συλλεγῆναι εἰς οἰκίαν τῶν φίλων τῶν ἐγ-
γυτάτω, μᾶλλον ἢ ἐπειδὴ τάχιστα ἠσθόμην τῆς νυκτὸς
περιτρέχειν, οὐκ εἰδὼς ὅντινα οἴκοι καταλήψομαι καὶ
ὅντινα ἔξω; καὶ ὡς Ἁρμόδιον μὲν καὶ τὸν δεῖνα ἦλθον
οὐκ ἐπιδημοῦντας (οὐ γὰρ ᾔδειν), ἑτέρους δὲ οὐκ ἔνδον
ὄντας κατέλαβον, οὓς δ' οἷός τε ἦν λαβὼν ἐβάδιζον. καί- 42
τοιγε εἰ προῄδειν, οὐκ ἂν δοκῶ ὑμῖν καὶ θεράποντας
παρασκευάσασθαι καὶ τοῖς φίλοις παραγγεῖλαι, ἵν' ὡς
ἀσφαλέστατα μὲν αὐτὸς εἰσῄειν (τί γὰρ ᾔδειν εἴ τι κἀ-
κεῖνος εἶχε σιδήριον;), ὡς μετὰ πλείστων δὲ μαρτύρων
τὴν τιμωρίαν ἐποιούμην; νῦν δ' οὐδὲν εἰδὼς τῶν ἐσομέ-
νων ἐκείνῃ τῇ νυκτί, οὓς οἷός τε ἦν παρέλαβον. Καί
μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες· σκέψασθε 43
δὲ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς οὕτως περὶ τούτου τοῦ πράγματος,
ζητοῦντες εἴ τις ἐμοὶ καὶ Ἐρατοσθένει ἔχθρα πώποτε
γεγένηται πλὴν ταύτης. οὐδεμίαν γὰρ εὑρήσετε. οὔτε
γὰρ συκοφαντῶν γραφάς με ἐγράψατο, οὔτε ἐκβάλλειν
ἐκ τῆς πόλεως ἐπεχείρησεν, οὔτε ἰδίας δίκας ἐδικάζετο,
οὔτε συνῄδει κακὸν οὐδὲν ὃ ἐγὼ δεδιὼς μή τις πύθηται
ἐπεθύμουν αὐτὸν ἀπολέσαι, οὔτε εἰ ταῦτα διεπραξάμην,
ἤλπιζον χρήματα λήψεσθαι· ἔνιοι γὰρ τοιούτων πραγμά-
των ἕνεκεν θάνατον ἀλλήλοις ἐπιβουλεύουσι. τοσούτου 45
τοίνυν δεῖ | ἢ λοιδορία ἢ παροινία ἢ ἄλλη τις διαφορὰ
ἡμῖν γεγονέναι, ὥστε οὐδὲ ἑωρακὼς ἦν τὸν ἄνθρωπον

πώποτε πλὴν ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτί. τί ἂν οὖν βουλόμε
ἐγὼ τοιοῦτον κίνδυνον ἐκινδύνευον, εἰ μὴ τὸ μέγιστ
46 τῶν ἀδικημάτων ἦν ὑπ' αὐτοῦ ἠδικημένος; ἔπειτα πα
καλέσας αὐτὸς μάρτυρας ἠσέβουν, ἐξόν μοι, εἴπερ ἀ
κως ἐπεθύμουν αὐτὸν ἀπολέσαι, μηδένα μοι τούτ
συνειδέναι;
47 Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἰδίαν ὑπὲρ ἐμαυ
νομίζω ταύτην γενέσθαι τὴν τιμωρίαν, ἀλλ' ὑπὲρ
πόλεως ἁπάσης· οἱ γὰρ τοιαῦτα πράττοντες, ὁρῶντες
τὰ ἆθλα πρόκειται τῶν τοιούτων ἁμαρτημάτων, ἧτ
εἰς τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτήσονται, ἐὰν καὶ ὑμᾶς ὁρῶσι
48 αὐτὴν γνώμην ἔχοντας. εἰ δὲ μή, πολὺ κάλλιον τ
μὲν κειμένους νόμους ἐξαλεῖψαι, ἑτέρους δὲ θεῖναι, οἵ
νες τοὺς μὲν φυλάττοντας τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ταῖς
μίαις ζημιώσουσι, τοῖς δὲ βουλομένοις εἰς αὐτὰς ἁμαρ
49 νειν πολλὴν ἄδειαν ποιήσουσι. πολὺ γὰρ οὕτω δικα
τερον ἢ ὑπὸ τῶν νόμων τοὺς πολίτας ἐνεδρεύεσθαι,
κελεύουσι μέν, ἐάν τις μοιχὸν λάβῃ, ὅ τι ἂν οὖν βού
ται χρῆσθαι, οἱ δ' ἀγῶνες δεινότεροι τοῖς ἀδικουμέν
καθεστήκασιν ἢ τοῖς παρὰ τοὺς νόμους τὰς ἀλλοτρ
50 καταισχύνουσι γυναῖκας. ἐγὼ γὰρ νῦν καὶ περὶ
σώματος καὶ περὶ τῶν χρημάτων καὶ περὶ τῶν ἄλλ
ἁπάντων κινδυνεύω, ὅτι τοῖς τῆς πόλεως νόμοις ἐπ
θόμην.

2.

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

ΤΟΙΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ ΒΟΗΘΟΙΣ.

Εἰ μὲν ἡγούμην οἷόν τε εἶναι, ὦ παρόντες ἐπὶ τ
τῷ τάφῳ, λόγῳ δηλῶσαι τὴν τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀ
τήν, ἐμεμψάμην ἂν τοῖς ἐπαγγείλασιν ἐπ' αὐτοῖς ἐξ ὀ

γων ἡμερῶν λέγειν· ἐπειδὴ δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ πᾶς χρόνος οὐχ ἱκανὸς λόγον ἴσον παρασκευάσαι τοῖς τούτων ἔργοις, διὰ τοῦτο καὶ ἡ πόλις μοι δοκεῖ, προνοουμένη τῶν ἐνθάδε λεγόντων, ἐξ ὀλίγου τὴν πρόσταξιν ποιεῖσθαι, ἡγουμένη οὕτως ἂν μάλιστα συγγνώμης αὐτοὺς παρὰ τῶν ἀκουσάντων τυγχάνειν. ὅμως δὲ ὁ μὲν 2
λόγος μοι περὶ τούτων, ὁ δ' ἀγὼν οὐ πρὸς τὰ τούτων ἔργα ἀλλὰ πρὸς τοὺς πρότερον ἐπ' αὐτοῖς εἰρηκότας. τοσαύτην γὰρ ἀφθονίαν παρεσκεύασεν ἡ τούτων ἀρετὴ καὶ τοῖς ποιεῖν δυναμένοις καὶ τοῖς εἰπεῖν βουληθεῖσιν, ὥστε καλὰ μὲν πολλὰ τοῖς προτέροις περὶ αὐτῶν εἰρῆσθαι, πολλὰ δὲ καὶ ἐκείνοις παραλελεῖφθαι, ἱκανὰ δὲ καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἐξεῖναι εἰπεῖν· οὔτε γὰρ γῆς ἄπειροι οὔτε θαλάττης οὐδεμιᾶς, πανταχῇ δὲ καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις οἱ τὰ αὐτῶν πενθοῦντες κακὰ τὰς τούτων ἀρετὰς ὑμνοῦσι.

Πρῶτον μὲν οὖν τοὺς παλαιοὺς κινδύνους τῶν 3
προγόνων δίειμι, μνήμην παρὰ τῆς φήμης λαβών· ἄξιον γὰρ πᾶσιν ἀνθρώποις κἀκείνων μεμνῆσθαι, ὑμνοῦντας μὲν ἐν ταῖς ᾠδαῖς, λέγοντας δ' ἐν ταῖς τῶν ἀγαθῶν γνώμαις, τιμῶντας δ' ἐν τοῖς καιροῖς τοῖς τοιούτοις, παιδεύοντας δ' ἐν τοῖς τῶν τεθνεώτων ἔργοις τοὺς ζῶντας.

Ἀμαζόνες γὰρ Ἄρεως μὲν τὸ παλαιὸν ἦσαν θυγατέ- 4
ρες, οἰκοῦσαι δὲ παρὰ τὸν Θερμώδοντα ποταμόν, μόναι μὲν ὡπλισμέναι σιδήρῳ τῶν περὶ αὐτάς, πρῶται δὲ τῶν πάντων ἐφ' ἵππους ἀναβᾶσαι, οἷς ἀνελπίστως δι' ἀπειρίαν τῶν ἐναντίων ᾕρουν μὲν τοὺς φεύγοντας, ἀπέλειπον δὲ τοὺς διώκοντας· ἐνομίζοντο δὲ διὰ τὴν εὐψυχίαν μᾶλλον ἄνδρες ἢ διὰ τὴν φύσιν γυναῖκες· πλέον γὰρ ἐδόκουν τῶν ἀνδρῶν ταῖς ψυχαῖς διαφέρειν ἢ ταῖς ἰδέαις ἐλλείπειν. ἄρχουσαι δὲ πολλῶν ἐθνῶν, καὶ ἔργῳ μὲν 5
τοὺς περὶ αὐτὰς καταδεδουλωμέναι, λόγῳ δὲ περὶ τῆσδε

p. 47—57.

τῆς χώρας ἀκούουσαι κλέος μέγα, πολλῆς δόξης καὶ με-
γάλης ἐλπίδος χάριν παραλαβοῦσαι τὰ μαχιμώτατα τῶν
ἐθνῶν ἐστράτευσαν ἐπὶ τήνδε τὴν πόλιν. τυχοῦσαι δ'
ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὁμοίας ἐκτήσαντο τὰς ψυχὰς τῇ φύσει,
καὶ ἐναντίαν τὴν δόξαν τῆς προτέρας λαβοῦσαι μᾶλλον
ἐκ τῶν κινδύνων ἢ ἐκ τῶν σωμάτων ἔδοξαν εἶναι γυναῖ-
6 κες. μόναις δ' αὐταῖς οὐκ | ἐξεγένετο ἐκ τῶν ἡμαρτη-
μένων μαθούσαις περὶ τῶν λοιπῶν ἄμεινον βουλεύσα-
σθαι, οὐδ' οἴκαδε ἀπελθούσαις ἀπαγγεῖλαι τήν τε σφε-
τέραν αὐτῶν δυστυχίαν καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων προγόνων
ἀρετήν· αὐτοῦ γὰρ ἀποθανοῦσαι, καὶ δοῦσαι δίκην τῆς
ἀνοίας, τῆσδε μὲν τῆς πόλεως διὰ τὴν ἀρετὴν ἀθάνατον
μνήμην ἐποίησαν, τὴν δὲ ἑαυτῶν πατρίδα διὰ τὴν ἐν-
θάδε συμφορὰν ἀνώνυμον κατέστησαν. ἐκεῖναι μὲν οὖν
τῆς ἀλλοτρίας ἀδίκως ἐπιθυμήσασαι τὴν ἑαυτῶν δικαίως
ἀπώλεσαν.

7 Ἀδράστου δὲ καὶ Πολυνείκους ἐπὶ Θήβας στρατευ-
σάντων καὶ ἡττηθέντων μάχῃ, οὐκ ἐώντων Καδμείων
θάπτειν τοὺς νεκρούς, Ἀθηναῖοι ἡγησάμενοι ἐκείνους
μέν, εἴ τι ἠδίκουν, ἀποθανόντας δίκην ἔχειν τὴν μεγί-
στην, τοὺς δὲ κάτω τὰ αὑτῶν οὐ κομίζεσθαι, ἱερῶν δὲ
μιαινομένων τοὺς ἄνω θεοὺς ἀσεβεῖσθαι, τὸ μὲν πρῶ-
τον πέμψαντες κήρυκας ἐδέοντο αὐτῶν δοῦναι τῶν
8 νεκρῶν ἀναίρεσιν, νομίζοντες ἀνδρῶν μὲν ἀγαθῶν εἶ-
ναι ζῶντας τοὺς ἐχθροὺς τιμωρήσασθαι, ἀπιστούντων
δὲ σφίσιν αὐτοῖς ἐν τοῖς τῶν τεθνεώτων σώμασι τὴν εὐ-
ψυχίαν ἐπιδείκνυσθαι, οὐ δυνάμενοι δὲ τούτων τυχεῖν
ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτούς, οὐδεμιᾶς διαφορᾶς πρότερον
πρὸς Καδμείους ὑπαρχούσης, οὐδὲ τοῖς ζῶσιν Ἀργείων
9 χαριζόμενοι, ἀλλὰ τοὺς τεθνεῶτας ἐν τῷ πολέμῳ ἀξιοῦν-
τες τῶν νομιζομένων τυγχάνειν πρὸς τοὺς ἑτέρους ὑπὲρ
ἀμφοτέρων ἐκινδύνευσαν, ὑπὲρ μὲν τῶν, ἵνα μηκέτι εἰς

τοὺς τεθνεῶτας ἐξαμαρτάνοντες πλείω περὶ τοὺς θεοὺς
ἐξυβρίσωσιν, ὑπὲρ δὲ τῶν ἑτέρων, ἵνα μὴ πρότερον εἰς
τὴν αὐτῶν ἀπέλθωσι πατρίου τιμῆς ἀτυχήσαντες καὶ
Ἑλληνικοῦ νόμου στερηθέντες καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἡμαρ-
τηκότες. ταῦτα διανοηθέντες, καὶ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ τύ- 10
χας κοινὰς ἁπάντων ἀνθρώπων νομίζοντες, πολλοὺς
μὲν πολεμίους κτώμενοι, τὸ δὲ δίκαιον ἔχοντες σύμμα-
χον ἐνίκων μαχόμενοι. καὶ οὐχ ὑπὸ τῆς τύχης ἐπαρθέν-
τες μείζονος παρὰ Καδμείων τιμωρίας ἐπεθύμησαν, ἀλλ'
ἐκείνοις μὲν ἀντὶ τῆς ἀσεβείας τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν ἐπε-
δείξαντο, αὐτοὶ δὲ λαβόντες τὰ ἆθλα ὧνπερ ἕνεκα ἀφί-
κοντο, τοὺς Ἀργείων νεκρούς, ἔθαψαν ἐν τῇ αὐτῶν
Ἐλευσῖνι. περὶ μὲν οὖν τοὺς ἀποθανόντας τῶν ἑπτὰ ἐπὶ
Θήβας τοιοῦτοι γεγόνασιν.

Ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ, ἐπειδὴ Ἡρακλῆς μὲν ἐξ ἀνθρώ- 11
πων ἠφανίσθη, οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ ἔφευγον μὲν Εὐρυ-
σθέα, ἐξηλαύνοντο δὲ ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, αἰσχυ-
νομένων μὲν τοῖς ἔργοις, φοβουμένων δὲ τὴν Εὐρυσθέως
δύναμιν, ἀφικόμενοι εἰς τήνδε τὴν πόλιν ἱκέται ἐπὶ τῶν
βωμῶν ἐκαθέζοντο· ἐξαιτουμένου δὲ αὐτοὺς Εὐρυσθέως 12
Ἀθηναῖοι οὐκ ἠθέλησαν ἐκδοῦναι, ἀλλὰ τὴν Ἡρακλέους
ἀρετὴν μᾶλλον ᾐδοῦντο ἢ τὸν κίνδυνον τὸν ἑαυτῶν ἐφο-
βοῦντο, καὶ ἠξίουν ὑπὲρ τῶν ἀσθενεστέρων μετὰ τοῦ
δικαίου διαμάχεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς δυναμένοις χαριζό-
μενοι τοὺς ὑπ' ἐκείνων ἀδικουμένους ἐκδοῦναι. ἐπι- 13
στρατεύσαντος δ' Εὐρυσθέως μετὰ τῶν ἐκείνῳ τῷ χρό-
νῳ Πελοπόννησον ἐχόντων, οὐκ ἐγγὺς τῶν δεινῶν
γενόμενοι μετέγνωσαν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν εἶχον γνώμην
ἥνπερ πρότερον, ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ πατρὸς
αὐτῶν πεπονθότες, ἐκείνους τ' οὐκ εἰδότες ὁποῖοί τινες
ἄνδρες ἔσονται γενόμενοι· δίκαιον δὲ νομίζοντες εἶναι, 14
οὐ προτέρας ἔχθρας ὑπαρχούσης πρὸς Εὐρυσθέα, οὐδὲ

κέρδους προκειμένου πλὴν δόξης ἀγαθῆς, τοσοῦτον κίν-
δυνον ὑπὲρ αὐτῶν ἤραντο, τοὺς μὲν ἀδικουμένους ἐλε-
οῦντες, τοὺς δ᾽ ὑβρίζοντας μισοῦντες, καὶ τοὺς μὲν κω-
λύειν ἐπιχειροῦντες, τοῖς δ᾽ ἐπικουρεῖν ἀξιοῦντες,
ἡγούμενοι ἐλευθερίας μὲν σημεῖον εἶναι μηδὲν ποιεῖν
ἄκοντας, δικαιοσύνης δὲ τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν, εὐ-
ψυχίας δ᾽ ὑπὲρ τούτων ἀμφοτέρων, εἰ δέοι, μαχομένους
15 ἀποθνήσκειν. τοσοῦτον δ᾽ ἐφρόνουν ἀμφότεροι, ὥσθ᾽
οἱ μὲν μετ᾽ Εὐρυσθέως οὐδὲν παρ᾽ ἑκόντων | ἐζήτουν
εὑρίσκεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἠξίουν Εὐρυσθέα αὐ-
τὸν ἱκετεύοντα τοὺς ἱκέτας αὐτῶν ἐξελεῖν. παραταξά-
μενοι δ᾽ ἰδίᾳ δυνάμει τὴν ἐξ ἁπάσης Πελοποννήσου
στρατιὰν ἐλθοῦσαν ἐνίκων μαχόμενοι, καὶ τῶν Ἡρακλέ-
ους παίδων τὰ μὲν σώματα εἰς ἄδειαν κατέστησαν, ἀπαλ-
λάξαντες δὲ τοῦ δέους καὶ τὰς ψυχὰς ἠλευθέρωσαν, διὰ
δὲ τὴν τοῦ πατρὸς ἀρετὴν ἐκείνους τοῖς αὐτῶν κινδύ-
16 νοις ἐστεφάνωσαν. τοσοῦτον δὲ εὐτυχέστεροι παῖδες
ὄντες ἐγένοντο τοῦ πατρός· ὁ μὲν γάρ, καίπερ ὢν ἀγα-
θῶν πολλῶν αἴτιος ἅπασιν ἀνθρώποις, ἐπίπονον καὶ φι-
λόνεικον καὶ φιλότιμον αὑτῷ καταστήσας τὸν βίον τοὺς
μὲν ἄλλους ἀδικοῦντας ἐκόλασεν, Εὐρυσθέα δὲ καὶ ἐχ-
θρὸν ὄντα καὶ εἰς αὐτὸν ἐξαμαρτάνοντα οὐχ οἷός τε ἦν
τιμωρήσασθαι· οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ διὰ τήνδε τὴν πόλιν
τῇ αὐτῇ εἶδον ἡμέρᾳ τήν θ᾽ ἑαυτῶν σωτηρίαν καὶ τὴν
τῶν ἐχθρῶν τιμωρίαν.

17 Πολλὰ μὲν οὖν ὑπῆρχε τοῖς ἡμετέροις προγόνοις
μιᾷ γνώμῃ χρωμένοις περὶ τοῦ δικαίου διαμάχεσθαι. ἥ
τε γὰρ ἀρχὴ τοῦ βίου δικαία· οὐ γάρ, ὥσπερ οἱ πολλοί,
πανταχόθεν συνειλεγμένοι καὶ ἑτέρους ἐκβαλόντες τὴν
ἀλλοτρίαν ᾤκησαν, ἀλλ᾽ αὐτόχθονες ὄντες τὴν αὐτὴν
18 ἐκέκτηντο καὶ μητέρα καὶ πατρίδα. πρῶτοι δὲ καὶ μόνοι
ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόν ἐκβαλόντες τὰς παρὰ σφίσιν αὐτοῖς

δυναστείας δημοκρατίαν κατεστήσαντο, ἡγούμενοι τὴν
πάντων ἐλευθερίαν ὁμόνοιαν εἶναι μεγίστην, κοινὰς δ'
ἀλλήλοις τὰς ἐκ τῶν κινδύνων ἐλπίδας ποιήσαντες ἐλευ-
θέραις ταῖς ψυχαῖς ἐπολιτεύοντο, νόμῳ τοὺς ἀγαθοὺς 19
τιμῶντες καὶ τοὺς κακοὺς κολάζοντες, ἡγησάμενοι θη-
ρίων μὲν ἔργον εἶναι ὑπ' ἀλλήλων βίᾳ κρατεῖσθαι, ἀν-
θρώποις δὲ προσήκειν νόμῳ μὲν ὁρίσαι τὸ δίκαιον, λόγῳ
δὲ πεῖσαι, ἔργῳ δὲ τούτοις ὑπηρετεῖν, ὑπὸ νόμου μὲν
βασιλευομένους, ὑπὸ λόγου δὲ διδασκομένους.

Καὶ γάρ τοι καὶ φύντες καλῶς καὶ γνόντες ὅμοια, 20
πολλὰ μὲν καλὰ καὶ θαυμαστὰ οἱ πρόγονοι τῶν ἐνθάδε
κειμένων εἰργάσαντο, ἀείμνηστα δὲ καὶ μεγάλα καὶ παν-
ταχοῦ οἱ ἐξ ἐκείνων γεγονότες τρόπαια διὰ τὴν αὑτῶν
ἀρετὴν κατέλιπον. μόνοι γὰρ ὑπὲρ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος
πρὸς πολλὰς μυριάδας τῶν βαρβάρων διεκινδύνευσαν.
ὁ γὰρ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς οὐκ ἀγαπῶν τοῖς ὑπάρχουσιν 21
ἀγαθοῖς, ἀλλ' ἐλπίζων καὶ τὴν Εὐρώπην δουλώσεσθαι,
ἔστειλε πεντήκοντα μυριάδας στρατιάν. ἡγησάμενοι δέ,
εἰ τήνδε τὴν πόλιν ἢ ἑκοῦσαν φίλην ποιήσαιντο ἢ ἄκου-
σαν καταστρέψαιντο, ῥᾳδίως τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἄρ-
ξειν, ἀπέβησαν εἰς Μαραθῶνα, νομίσαντες οὕτως ἂν
ἐρημοτάτους εἶναι συμμάχων [τοὺς Ἕλληνας], εἰ ἔτι στα-
σιαζούσης τῆς Ἑλλάδος ᾧ τινι χρὴ τρόπῳ τοὺς ἐπιόντας
ἀμύνασθαι, τὸν κίνδυνον ποιήσαιντο. ἔτι δ' αὐτοῖς ἐκ 22
τῶν προτέρων ἔργων περὶ τῆς πόλεως τοιαύτη δόξα παρ-
ειστήκει, ὡς εἰ μὲν πρότερον ἐπ' ἄλλην πόλιν ἴασιν,
ἐκείνοις καὶ Ἀθηναίοις πολεμήσουσι· προθύμως γὰρ
τοῖς ἀδικουμένοις ἥξουσι βοηθήσοντες· εἰ δ' ἐνθάδε
πρῶτον ἀφίξονται, οὐδένας ἄλλους τῶν Ἑλλήνων τολ-
μήσειν ἑτέρους σῴζοντας φανερὰν ἔχθραν πρὸς ἐκείνους
ὑπὲρ αὑτῶν καταθέσθαι. οἱ μὲν τοίνυν ταῦτα διενο- 23
οῦντο· οἱ δ' ἡμέτεροι πρόγονοι οὐ λογισμῷ *** εἰδότες

τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνους, ἀλλὰ νομίζοντες τὸν εὐ-
κλεᾶ θάνατον ἀθάνατον περὶ τῶν ἀγαθῶν καταλείπειν
λόγον, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, ἀλλὰ
τῇ αὑτῶν ἀρετῇ μᾶλλον ἐπίστευσαν. καὶ αἰσχυνόμενοι
ὅτι ἦσαν οἱ βάρβαροι αὐτῶν ἐν τῇ χώρᾳ, οὐκ ἀνέμειναν
πυθέσθαι οὐδὲ βοηθῆσαι τοὺς συμμάχους, οὐδ' ᾠήθη-
σαν δεῖν ἑτέροις τῆς σωτηρίας χάριν εἰδέναι, ἀλλὰ σφί-
24 σιν αὐτοῖς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. ταῦτα μιᾷ γνώμῃ πάν-
τες γνόντες ἀπήντων ὀλίγοι πρὸς πολλούς· ἐνόμιζον γὰρ
ἀποθανεῖν μὲν αὐτοῖς μετὰ πάντων προσήκειν, ἀγαθοὺς
δ' εἶναι μετ' ὀλίγων, καὶ τὰς μὲν ψυχὰς ἀλλοτρίας διὰ |
τὸν θάνατον κεκτῆσθαι, τὴν δ' ἐκ τῶν κινδύνων μνή-
μην ἰδίαν καταλείψειν. ἠξίουν δ', οὓς μὴ μόνοι νικῷεν,
οὐδ' ἂν μετὰ συμμάχων δύνασθαι· καὶ ἡττηθέντες μὲν
ὀλίγῳ τῶν ἄλλων προαπολεῖσθαι, νικήσαντες δὲ καὶ τοὺς
25 ἄλλους ἐλευθερώσειν. ἄνδρες δ' ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ
τῶν μὲν σωμάτων ἀφειδήσαντες, ὑπὲρ δὲ τῆς ἀρετῆς οὐ
φιλοψυχήσαντες, καὶ μᾶλλον τοὺς παρ' αὑτοῖς νόμους
αἰσχυνόμενοι ἢ τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους κίνδυνον φο-
βούμενοι, ἔστησαν μὲν τρόπαια ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τῶν
βαρβάρων ἐν τῇ αὑτῶν, ὑπὲρ χρημάτων εἰς τὴν ἀλλο-
26 τρίαν ἐμβαλόντων, παρὰ τοὺς ὅρους τῆς χώρας, οὕτω δὲ
διὰ ταχέων τὸν κίνδυνον ἐποιήσαντο, ὥστε οἱ αὐτοὶ τοῖς
ἄλλοις ἀπήγγειλαν τήν τ' ἐνθάδε ἄφιξιν τῶν βαρβάρων
καὶ τὴν τῶν προγόνων νίκην. καὶ γάρ τοι οὐδεὶς τῶν
ἄλλων ἔδεισεν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος κινδύνου, ἀλλ' ἀκού-
σαντες ὑπὲρ τῆς αὑτῶν ἐλευθερίας ἥσθησαν. ὥστε οὐ-
δὲν θαυμαστόν, πάλαι τῶν ἔργων γεγενημένων, ὥσπερ
καινῶν ὄντων ἔτι καὶ νῦν τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ὑπὸ πάν-
των ἀνθρώπων ζηλοῦσθαι.

27 Μετὰ δὲ ταῦτα Ξέρξης ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεύς, κατα-
φρονήσας μὲν τῆς Ἑλλάδος, ἐψευσμένος δὲ τῆς ἐλπίδος,

ἀτιμαζόμενος δὲ τῷ γεγενημένῳ, ἀχθόμενος δὲ τῇ συμφορᾷ, ὀργιζόμενος δὲ τοῖς αἰτίοις, ἀπαθὴς δ' ὢν κακῶν καὶ ἄπειρος ἀνδρῶν ἀγαθῶν, δεκάτῳ ἔτει παρασκευασάμενος χιλίαις μὲν καὶ διακοσίαις ναυσὶν ἀφίκετο, τῆς δὲ πεζῆς στρατιᾶς οὕτως ἄπειρον τὸ πλῆθος ἦγεν, ὥστε καὶ τὰ ἔθνη τὰ μετ' αὐτοῦ ἀκολουθήσαντα πολὺ ἂν ἔργον εἴη καταλέξαι· τὸ δὲ μέγιστον σημεῖον τοῦ πλήθους· 28
ἐξὸν γὰρ αὐτῷ χιλίαις ναυσὶ διαβιβάσαι κατὰ τὸ στενώτατον τοῦ Ἑλλησπόντου τὴν πεζὴν στρατιὰν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, οὐκ ἠθέλησεν, ἡγούμενος τὴν διατριβὴν αὐτῷ πολλὴν ἔσεσθαι· ἀλλ' ὑπεριδὼν καὶ τὰ 29
φύσει πεφυκότα καὶ τὰ θεῖα πράγματα καὶ τὰς ἀνθρωπίνας διανοίας ὁδὸν μὲν διὰ τῆς θαλάσσης ἐποιήσατο, πλοῦν δὲ διὰ τῆς γῆς ἠνάγκασε γενέσθαι, ζεύξας μὲν τὸν Ἑλλήσποντον, διορύξας δὲ τὸν Ἄθω· ὑφισταμένου οὐδενός, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκόντων ὑπακουόντων, τῶν δὲ ἑκόντων προδιδόντων. οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν ἀμύνασθαι, οἱ δ' ὑπὸ χρημάτων διεφθαρμένοι· ἀμφότερα δ' ἦν αὐτοὺς τὰ πείθοντα, κέρδος καὶ δέος. Ἀθηναῖοι δ' 30
οὕτω διακειμένης τῆς Ἑλλάδος αὐτοὶ μὲν εἰς τὰς ναῦς ἐμβάντες ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἐβοήθησαν, Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ τῶν συμμάχων ἔνιοι εἰς Θερμοπύλας ἀπήντησαν, ἡγούμενοι διὰ τὴν στενότητα τῶν χωρίων τὴν πάροδον οἷοί τ' ἔσεσθαι διαφυλάξαι. γενομένου δὲ τοῦ κινδύνου 31
κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀθηναῖοι μὲν ἐνίκων τῇ ναυμαχίᾳ, Λακεδαιμόνιοι δέ, οὐ ταῖς ψυχαῖς ἐνδεεῖς γενόμενοι, ἀλλὰ τοῦ πλήθους ψευσθέντες καὶ οὓς φυλάξειν ᾤοντο καὶ πρὸς οὓς κινδυνεύσειν ἔμελλον, ... οὐχ ἡττηθέντες τῶν ἐναντίων, ἀλλ' ἀποθανόντες οὗπερ ἐτάχθησαν μάχεσθαι, τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῶν μὲν δυστυχησάντων, 32
τῶν δὲ τῆς παρόδου κρατησάντων, οἱ μὲν ἐπορεύοντο ἐπὶ τήνδε τὴν πόλιν, οἱ δ' ἡμέτεροι πρόγονοι πυθόμενοι

μὲν τὴν γεγενημένην Λακεδαιμονίοις συμφοράν, ἀπο-
ροῦντες δὲ τοῖς περιεστηκόσι πράγμασιν, εἰδότες δ᾽ ὅτι,
εἰ μὲν κατὰ γῆν τοῖς βαρβάροις ἀπαντήσονται, ἐπιπλεύ-
σαντες χιλίαις ναυσὶν ἐρήμην τὴν πόλιν λήψονται, εἰ
δὲ εἰς τὰς τριήρεις ἐμβήσονται, ὑπὸ τῆς πεζῆς στρατιᾶς
ἁλώσονται, ἀμφότερα δὲ οὐ δυνήσονται, ἀμύνασθαί τε
33 καὶ φυλακὴν ἱκανὴν καταλιπεῖν, δυοῖν δὲ προκειμένοιν,
πότερον χρὴ τὴν πατρίδα ἐκλιπεῖν ἢ μετὰ τῶν βαρβάρων
γενομένους καταδουλώσασθαι τοὺς Ἕλληνας, ἡγησά-
μενοι κρεῖττον εἶναι μετ᾽ ἀρετῆς καὶ πενίας καὶ φυγῆς
ἐλευθερίαν ἢ μετ᾽ ὀνείδους καὶ πλούτου δουλείαν τῆς
πατρίδος, ἐξέλιπον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τὴν πόλιν, ἵν᾽ ἐν
μέρει πρὸς ἑκατέραν ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα τὰς
34 δυνάμεις | κινδυνεύσωσιν, ὑπεκθέμενοι δὲ παῖδας καὶ
γυναῖκας καὶ μητέρας εἰς Σαλαμῖνα, συνήθροιζον καὶ τὸ
τῶν ἄλλων συμμάχων ναυτικόν. οὐ πολλαῖς δ᾽ ὕστερον
ἡμέραις ἦλθε καὶ ἡ πεζὴ στρατιὰ καὶ τὸ ναυτικὸν τὸ τῶν
βαρβάρων, ὃ τίς οὐκ ἂν ἰδὼν ἐφοβήθη, ὡς μέγας καὶ
δεινὸς τῇδε τῇ πόλει κίνδυνος ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων
35 ἐλευθερίας ἠγωνίσθη; ποίαν δὲ γνώμην εἶχον ἢ οἱ θεώ-
μενοι τοὺς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐκείναις, οὔσης καὶ τῆς αὑτῶν
σωτηρίας ἀπίστου καὶ τοῦ προσιόντος κινδύνου, ἢ οἱ
μέλλοντες ναυμαχήσειν ὑπὲρ τῆς φιλότητος, ὑπὲρ τῶν
36 ἄθλων τῶν ἐν Σαλαμῖνι; οἷς τοσοῦτον πανταχόθεν πε-
ριειστήκει πλῆθος πολεμίων, ὥστε ἐλάχιστον μὲν αὐτοῖς
εἶναι τῶν παρόντων κακῶν τὸ θάνατον τὸν αὑτῶν προ-
ειδέναι, μεγίστην δὲ συμφοράν, ἃ ὑπὸ τῶν βαρβάρων
37 εὐτυχησάντων τοὺς ὑπεκτεθέντας ἤλπιζον πείσεσθαι. ἦ
που διὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἀπορίαν πολλάκις μὲν ἐδεξιώ-
σαντο ἀλλήλους, εἰκότως δὲ σφᾶς αὐτοὺς ὠλοφύραντο,
εἰδότες μὲν τὰς σφετέρας ναῦς ὀλίγας οὔσας, ὁρῶντες δὲ
πολλὰς τὰς τῶν πολεμίων, ἐπιστάμενοι δὲ τὴν μὲν πόλιν

ἠρημωμένην, τὴν δὲ χώραν πορθουμένην καὶ μεστὴν
τῶν βαρβάρων, ἱερῶν δὲ καιομένων, ἁπάντων δ' ἐγγὺς
ὄντων τῶν δεινῶν, ἀκούοντες δ' ἐν ταὐτῷ συμμεμιγμέ- 38
νου Ἑλληνικοῦ καὶ βαρβαρικοῦ παιᾶνος, παρακελευσμοῦ
δ' ἀμφοτέρων καὶ κραυγῆς τῶν διαφθειρομένων, καὶ
τῆς θαλάττης μεστῆς τῶν νεκρῶν, καὶ πολλῶν μὲν συμ-
πιπτόντων καὶ φιλίων καὶ πολεμίων ναυαγίων, ἀντι-
πάλου δὲ πολὺν χρόνον οὔσης τῆς ναυμαχίας δοκοῦντες
τοτὲ μὲν νενικηκέναι καὶ σεσῶσθαι, τοτὲ δ' ἡττῆσθαι
καὶ ἀπολωλέναι. ἦ που διὰ τὸν παρόντα φόβον πολλὰ 39
μὲν ᾠήθησαν ἰδεῖν ὧν οὐκ εἶδον, πολλὰ δ' ἀκοῦσαι ὧν
οὐκ ἤκουσαν. ποῖαι δ' οὐχ ἱκετεῖαι θεῶν ἐγένοντο ἢ θυ-
σιῶν ἀναμνήσεις, ἔλεός τε παίδων καὶ γυναικῶν πόθος
οἶκτός τε πατέρων καὶ μητέρων, λογισμὸς δ', εἰ δυστυ-
χήσειαν, τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν; τίς οὐκ ἂν 40
θεῶν ἠλέησεν αὐτοὺς ὑπὲρ τοῦ μεγέθους τοῦ κινδύνου;
ἢ τίς ἀνθρώπων οὐκ ἂν ἐδάκρυσεν; ἢ τίς τῆς τόλμης
αὐτοὺς οὐκ ἂν ἠγάσθη; ἦ πολὺ πλεῖστον ἐκεῖνοι κατὰ
τὴν ἀρετὴν ἁπάντων ἀνθρώπων διήνεγκαν καὶ ἐν τοῖς
βουλεύμασι καὶ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις, ἐκλιπόν-
τες μὲν τὴν πόλιν, εἰς τὰς ναῦς δ' ἐμβάντες, τὰς δ' αὑ-
τῶν ψυχὰς ὀλίγας οὔσας ἀντιτάξαντες τῷ πλήθει τῷ τῆς
Ἀσίας. ἐπέδειξαν δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις, νικήσαντες τῇ 41
ναυμαχίᾳ, ὅτι κρεῖττον μετ' ὀλίγων [πολιτευομένων]
ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κινδυνεύειν ἢ μετὰ πολλῶν βασι-
λευομένων ὑπὲρ τῆς αὑτῶν δουλείας. πλεῖστα δὲ καὶ 42
κάλλιστα ἐκεῖνοι ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας
συνεβάλοντο, στρατηγὸν μὲν Θεμιστοκλέα, ἱκανώτα-
τον εἰπεῖν καὶ γνῶναι καὶ πρᾶξαι, ναῦς δὲ πλείους
τῶν ἄλλων συμμάχων, ἄνδρας δ' ἐμπειροτάτους. καίτοι
τίνες ἂν τούτοις τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἤρισαν γνώμῃ καὶ
πλήθει καὶ ἀρετῇ; ὥστε δικαίως μὲν ἀναμφισβήτητα 43

τἀριστεῖα τῆς ναυμαχίας ἔλαβον παρὰ τῆς Ἑλλάδος, εἰ-
κότως δὲ τὴν εὐτυχίαν ὁμονοοῦσαν τοῖς κινδύνοις ἐκτή-
σαντο, γνησίαν δὲ καὶ αὐτόχθονα τοῖς ἐκ τῆς Ἀσίας
βαρβάροις τὴν αὑτῶν ἀρετὴν ἐπεδείξαντο.

44 Ἐν μὲν οὖν τῇ ναυμαχίᾳ τοιούτους αὑτοὺς παρα-
σχόντες καὶ πολὺ πλεῖστον τῶν κινδύνων μετασχόντες τῇ
ἰδίᾳ ἀρετῇ κοινὴν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τοῖς ἄλλοις ἐκτή-
σαντο· ὕστερον δὲ Πελοποννησίων τειχιζόντων τὸν
Ἰσθμόν, καὶ ἀγαπώντων μὲν τῇ σωτηρίᾳ, νομιζόντων δ'
ἀπηλλάχθαι τοῦ κατὰ θάλατταν κινδύνου, καὶ διανοου-
μένων τοὺς ἄλλους Ἕλληνας περιιδεῖν ὑπὸ τοῖς βαρβά-
45 ροις γενομένους, ὀργισθέντες Ἀθηναῖοι συνεβούλευον
αὐτοῖς, εἰ ταύτην τὴν γνώμην ἕξουσι, περὶ ἅπασαν τὴν
Πελοπόννησον τεῖχος περιβαλεῖν· εἰ γὰρ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν
Ἑλλήνων προδιδόμενοι μετὰ τῶν βαρβάρων ἔσονται,
οὔτ' ἐκείνοις δεήσειν χιλίων νεῶν οὔτε τούτους ὠφελή-
σειν τὸ ἐν | Ἰσθμῷ τεῖχος· ἀκινδύνως γὰρ ἔσεσθαι τὴν
46 τῆς θαλάσσης ἀρχὴν βασιλέως. διδασκόμενοι δὲ καὶ νο-
μίζοντες αὐτοὶ μὲν ἄδικά τε ποιεῖν καὶ κακῶς βουλεύε-
σθαι, Ἀθηναίους δὲ δίκαιά τε λέγειν καὶ τὰ βέλτιστα
αὐτοῖς παραινεῖν, ἐβοήθησαν εἰς Πλαταιάς· ἀποδράντων
δὲ ὑπὸ νύκτα τῶν πλείστων συμμάχων ἐκ τῶν τάξεων
διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ
Τεγεᾶται τοὺς βαρβάρους ἐτρέψαντο, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ
Πλαταιεῖς πάντας τοὺς Ἕλληνας ἐνίκων μαχόμενοι τοὺς
ἀπογνόντας τῆς ἐλευθερίας καὶ ὑπομείναντας τὴν δου-
47 λείαν. ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ καλλίστην τελευτὴν τοῖς
προτέροις κινδύνοις ἐπιθέντες, βέβαιον μὲν τὴν ἐλευθε-
ρίαν τῇ Εὐρώπῃ κατειργάσαντο, ἐν ἅπασι δὲ τοῖς κινδύ-
νοις δόντες ἔλεγχον τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς, καὶ μόνοι καὶ
μεθ' ἑτέρων, καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες, καὶ
πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὑπὸ πάν-

των ἠξιώθησαν, καὶ μεθ' ὧν ἐκινδύνευον καὶ πρὸς οὓς
ἐπολέμουν, ἡγεμόνες γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος.

Ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ Ἑλληνικοῦ πολέμου καταστάντος 48
διὰ ζῆλον τῶν γεγενημένων καὶ φθόνον τῶν πεπραγμέ-
νων, μέγα μὲν ἅπαντες φρονοῦντες, μικρῶν δ' ἐγκλη-
μάτων ἕκαστοι δεόμενοι, ναυμαχίας Ἀθηναίοις πρὸς Αἰ-
γινήτας καὶ τοὺς ἐκείνων συμμάχους γενομένης ἑβδομή-
κοντα τριήρεις αὐτῶν ἐλάμβανον. πολιορκούντων δὲ 49
κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Αἴγυπτόν τε καὶ Αἴγιναν, καὶ
τῆς ἡλικίας ἀπούσης ἔν τε ταῖς ναυσὶ καὶ ἐν τῷ πεζῷ
στρατεύματι, Κορίνθιοι καὶ οἱ ἐκείνων σύμμαχοι, ἡγού-
μενοι ἢ εἰς ἔρημον τὴν χώραν ἐμβαλεῖν ἢ ἐξ Αἰγίνης
ἄξειν τὸ στρατόπεδον, ἐξελθόντες πανδημεὶ Γεράνειαν
κατέλαβον· Ἀθηναῖοι δὲ τῶν μὲν απόντων, τῶν δ' ἐγγὺς 50
ὄντων, οὐδένα ἐτόλμησαν μεταπέμψασθαι· ταῖς δ' αὐ-
τῶν ψυχαῖς πιστεύσαντες καὶ τῶν ἐπιόντων καταφρονή-
σαντες οἱ γεραίτεροι καὶ οἱ τῆς ἡλικίας ἐντὸς γεγονότες
ἠξίουν αὐτοὶ μόνοι τὸν κίνδυνον ποιήσασθαι, οἱ μὲν ἐμ- 51
πειρίᾳ τὴν ἀρετήν, οἱ δὲ φύσει κεκτημένοι· καὶ οἱ μὲν
αὐτοὶ πολλαχοῦ ἀγαθοὶ γεγενημένοι, οἱ δ' ἐκείνους μι-
μούμενοι, τῶν μὲν πρεσβυτέρων ἄρχειν ἐπισταμένων,
τῶν δὲ νεωτέρων τὸ ἐπιταττόμενον ποιεῖν δυναμένων,
Μυρωνίδου στρατηγοῦντος ἀπαντήσαντες αὐτοὶ εἰς τὴν 52
Μεγαρικὴν ἐνίκων μαχόμενοι ἅπασαν τὴν δύναμιν τὴν
ἐκείνων τοῖς ἤδη ἀπειρηκόσι καὶ τοῖς οὔπω δυναμένοις,
τοὺς εἰς τὴν σφετέραν ἐμβαλεῖν ἀξιώσαντας εἰς τὴν ἀλ-
λοτρίαν ἀπαντήσαντες, τρόπαιον δὲ στήσαντες καλλί- 53
στου μὲν αὐτοῖς ἔργου, αἰσχίστου δὲ τοῖς πολεμίοις, οἱ
μὲν οὐκέτι τοῖς σώμασιν, οἱ δ' οὔπω δυνάμενοι, ταῖς δὲ
ψυχαῖς ἀμφότεροι κρείττους γενόμενοι, μετὰ καλλίστης
δόξης εἰς τὴν αὐτῶν ἀπελθόντες οἱ μὲν πάλιν ἐπαιδεύ-
οντο, οἱ δὲ περὶ τῶν λοιπῶν ἐβουλεύοντο.

54 Καθ' ἕκαστον μὲν οὐ ῥᾴδιον τὰ ὑπὸ πολλῶν κιν-
δυνευθέντα ὑφ' ἑνὸς ῥηθῆναι, οὐδὲ τὰ ἐν ἅπαντι τῷ
χρόνῳ πραχθέντα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δηλωθῆναι. τίς γὰρ ἂν
ἢ λόγος ἢ χρόνος ἢ ῥήτωρ ἱκανὸς γένοιτο μηνῦσαι τὴν
55 τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀνδρῶν ἀρετήν; μετὰ πλείστων
γὰρ πόνων καὶ φανερωτάτων ἀγώνων καὶ καλλίστων
κινδύνων ἐλευθέραν μὲν ἐποίησαν τὴν Ἑλλάδα, μεγί-
στην δ' ἀπέδειξαν τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, ἑβδομήκοντα
μὲν ἔτη τῆς θαλάττης ἄρξαντες, ἀστασιάστους δὲ παρα-
56 σχόντες τοὺς συμμάχους, οὐ τοῖς ὀλίγοις τοὺς πολ-
λοὺς δουλεύειν ἀξιώσαντες, ἀλλὰ τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντας
ἀναγκάσαντες, οὐδὲ τοὺς συμμάχους ἀσθενεῖς ποιοῦν-
τες, ἀλλὰ κἀκείνους ἰσχυροὺς καθιστάντες, καὶ τὴν αὑ-
τῶν δύναμιν τοσαύτην ἐπιδείξαντες, ὥσθ' ὁ μέγας βα-
σιλεὺς οὐκέτι τῶν ἀλλοτρίων ἐπεθύμει, ἀλλ' ἐδίδου τῶν
57 ἑαυτοῦ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἐφοβεῖτο, καὶ οὔτε τριήρεις
ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐκ τῆς Ἀσίας ἔπλευσαν, οὔτε τύραν-
νος ἐν τοῖς Ἕλλησι κατέστη, οὔτε Ἑλληνὶς πόλις ὑπὸ τῶν
βαρβάρων ἠνδραποδίσθη· | τοσαύτην σωφροσύνην καὶ
δέος ἡ τούτων ἀρετὴ πᾶσιν ἀνθρώποις παρεῖχεν. ὧν
ἕνεκα δεῖ μόνους καὶ προστάτας τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡγε-
μόνας τῶν πόλεων γίγνεσθαι.

58 Ἐπέδειξαν δὲ καὶ ἐν ταῖς δυστυχίαις τὴν ἑαυτῶν
ἀρετήν. ἀπολομένων γὰρ τῶν νεῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ εἴτε
ἡγεμόνος κακίᾳ εἴτε θεῶν διανοίᾳ, καὶ συμφορᾶς ἐκείνης
μεγίστης γενομένης καὶ ἡμῖν τοῖς δυστυχήσασι καὶ τοῖς
ἄλλοις Ἕλλησιν, ἐδήλωσαν οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον ὅτι
59 ἡ τῆς πόλεως δύναμις τῆς Ἑλλάδος ἦν σωτηρία. ἑτέρων
γὰρ ἡγεμόνων γενομένων ἐνίκησαν μὲν ναυμαχοῦντες
τοὺς Ἕλληνας οἱ πρότερον εἰς τὴν θάλασσαν οὐκ ἐμβαί-
νοντ[illegible] ἐπλ[illegible]' εἰς τὴν Εὐρώπην, δουλεύουσι δὲ
πό[illegible] ύραννοι δ' ἐγκαθεστᾶσιν, οἱ μὲν

[illegible] Reisk.

ὴν ἡμετέραν συμφοράν, οἱ δὲ μετὰ τὴν νίκην τῶν
ϡων. ὥστ᾽ ἄξιον ἦν ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ τότε κείρα- 60
ῇ Ἑλλάδι καὶ πενθῆσαι τοὺς ἐνθάδε κειμένους, ὡς
ϛαθαπτομένης τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας τῇ τούτων·
ὡς δυστυχὴς μὲν ἡ Ἑλλὰς τοιούτων ἀνδρῶν ὀρ-
ʼενομένη, εὐτυχὴς δ᾽ ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς ἑτέρων
ʼων λαβόμενος· τῇ μὲν γὰρ τούτων στερηθείσῃ
α περιέστηκε, τῷ δ᾽ ἄλλων ἀρξάντων ζῆλος ἐγγί-
τῆς τῶν προγόνων διανοίας. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐξή- 61
ʼπὲρ πάσης ὀλοφύρασθαι τῆς Ἑλλάδος· ἐκείνων δὲ
νδρῶν ἄξιον καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ μεμνῆσθαι, οἳ
ντες τὴν δουλείαν καὶ περὶ τοῦ δικαίου μαχόμενοι
ιὲρ τῆς δημοκρατίας στασιάσαντες, πάντας πολε-
κεκτημένοι εἰς τὸν Πειραιᾶ κατῆλθον, οὐχ ὑπὸ
ἀναγκασθέντες, ἀλλ᾽ ὑπὸ τῆς φύσεως πεισθέντες,
ς κινδύνοις τὴν παλαιὰν ἀρετὴν τῶν προγόνων
άμενοι, ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς κοινὴν τὴν πόλιν καὶ 62
λλοις κτησάμενοι, θάνατον μετ᾽ ἐλευθερίας αἱρού-
ἢ βίον μετὰ δουλείας, οὐχ ἧττον ταῖς συμφοραῖς
νόμενοι ἢ τοῖς ἐχθροῖς ὀργιζόμενοι, μᾶλλον βου-
τες ἐν τῇ αὐτῶν ἀποθνήσκειν ἢ ζῆν τὴν ἀλλοτρίαν
ντες, συμμάχους μὲν ὅρκους καὶ συνθήκας ἔχοντες,
ίους δὲ τοὺς πρότερον ὑπάρχοντας καὶ τοὺς πολί-
ʼὺς ἑαυτῶν. ἀλλ᾽ ὅμως οὐ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων 63
ϑέντες, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς σώμασι τοῖς ἑαυτῶν κινδυνεύ-
ς, τρόπαιον μὲν τῶν πολεμίων ἔστησαν, μάρτυρας
; αὐτῶν ἀρετῆς ἐγγὺς ὄντας τοῦδε τοῦ μνήματος
Λακεδαιμονίων τάφους παρέχονται. καὶ γάρ τοι
ην μὲν ἀντὶ μικρᾶς ἀπέδειξαν τὴν πόλιν, ὁμονοοῦ-
ὲ ἀντὶ στασιαζούσης ἀπέφηναν, τείχη δὲ ἀντὶ τῶν
ʼημένων ἀνέστησαν. οἱ δὲ κατελθόντες αὐτῶν, 64
ʼα τὰ βουλεύματα τοῖς ἔργοις τῶν ἐνθάδε κειμένων

*ἐπιδεικνύντες, οὐκ ἐπὶ τιμωρίαν τῶν ἐχθρῶν ἀλλ' ἐπὶ
σωτηρίαν τῆς πόλεως ἐτράποντο, καὶ οὔτ' ἐλαττοῦσθαι
δυνάμενοι οὔτ' αὐτοὶ πλέον ἔχειν δεόμενοι τῆς μὲν αὑ-
τῶν ἐλευθερίας καὶ τοῖς βουλομένοις δουλεύειν μετέδο-
σαν, τῆς δ' ἐκείνων δουλείας αὐτοὶ μετέχειν οὐκ ἠξίω-
65 σαν. ἔργοις δὲ μεγίστοις καὶ καλλίστοις ἀπελογήσαντο,
ὅτι οὐ κακίᾳ τῇ αὑτῶν οὐδ' ἀρετῇ τῶν πολεμίων πρό-
τερον ἐδυστύχησεν ἡ πόλις· εἰ γὰρ στασιάσαντες πρὸς
ἀλλήλους βίᾳ παρόντων Πελοποννησίων καὶ τῶν ἄλλων
ἐχθρῶν εἰς τὴν αὑτῶν οἷοί τε ἐγίνοντο κατελθεῖν, δῆλον
ὅτι ῥᾳδίως ἂν ὁμονοοῦντες πολεμεῖν αὐτοῖς ἐδύναντο.*

66 *Ἐκεῖνοι μὲν οὖν διὰ τοὺς ἐν Πειραιεῖ κινδύνους ὑπὸ
πάντων ἀνθρώπων ζηλοῦνται· ἄξιον δὲ καὶ τοὺς ξένους
τοὺς ἐνθάδε κειμένους ἐπαινέσαι, οἳ τῷ πλήθει βοηθή-
σαντες καὶ περὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας μαχόμενοι, πα-
τρίδα τὴν ἀρετὴν ἡγησάμενοι, τοιαύτην τοῦ βίου τελευ-
τὴν ἐποιήσαντο· ἀνθ' ὧν ἡ πόλις αὐτοὺς καὶ ἐπένθησε
καὶ ἔθαψε δημοσίᾳ, καὶ ἔδωκεν ἔχειν αὐτοῖς τὸν ἅπαντα
χρόνον τὰς αὐτὰς τιμὰς τοῖς ἀστοῖς.*

67 *Οἱ δὲ νῦν θαπτόμενοι, βοηθήσαντες Κορινθίοις
ὑπὸ παλαιῶν | φίλων ἀδικουμένοις καινοὶ σύμμαχοι
γενόμενοι, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην Λακεδαιμονίοις ἔχον-
τες (οἱ μὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῖς ἐφθόνουν, οἱ δὲ
ἀδικουμένους αὐτοὺς ἠλέουν, οὐ τῆς προτέρας ἔχθρας
μεμνημένοι, ἀλλὰ τὴν παροῦσαν φιλίαν περὶ πολλοῦ
ποιούμενοι) πᾶσιν ἀνθρώποις φανερὰν τὴν αὑτῶν ἀρε-
68 τὴν ἐπεδείξαντο. ἐτόλμησαν γὰρ μεγάλην ποιοῦντες τὴν
Ἑλλάδα οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς αὑτῶν σωτηρίας κινδυνεύειν,
ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν πολεμίων ἐλευθερίας ἀποθνή-
σκειν· τοῖς γὰρ Λακεδαιμονίων συμμάχοις περὶ τῆς ἐκεί-
νων ἐλευθερίας ἐμάχοντο. νικήσαντες μὲν γὰρ ἐκείνους*

Reisk.

ἰν αὐτῶν ἠξίουν, δυστυχήσαντες δὲ βέβαιον ἂν τὴν
ωλείαν τοῖς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κατέλιπον.
Ἐκείνοις μὲν οὖν οὕτω διακειμένοις ὁ βίος οἰκτρὸς 69
ιὶ ὁ θάνατος εὐκτός· οὗτοι δὲ καὶ ζῶντες καὶ ἀποθα-
όντες ζηλωτοί, παιδευθέντες μὲν ἐν τοῖς τῶν προγόνων
γαθοῖς, ἄνδρες δὲ γενόμενοι τήν τε ἐκείνων δόξαν δια-
ώσαντες καὶ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξαντες. πολλῶν 70
ὲν γὰρ καὶ καλῶν αἴτιοι γεγένηνται τῇ ἑαυτῶν πατρίδι,
πηνώρθωσαν δὲ τὰ ὑφ' ἑτέρων δυστυχηθέντα, πόρρω
' ἀπὸ τῆς αὐτῶν τὸν πόλεμον κατέστησαν. ἐτελεύτησαν
ὲ τὸν βίον, ὥσπερ χρὴ τοὺς ἀγαθοὺς ἀποθνήσκειν, τῇ
ιὲν γὰρ πατρίδι τὰ τροφεῖα ἀποδόντες, τοῖς δὲ θρέψασι
ύπας καταλιπόντες. ὥστε ἄξιον τοῖς ζῶσι τούτους πο- 71
θεῖν καὶ σφᾶς αὐτοὺς ὀλοφύρεσθαι καὶ τοὺς προσήκον-
τας αὐτῶν ἐλεεῖν τοῦ ἐπιλοίπου βίου. τίς γὰρ αὐτοῖς ἔτι
ἡδονὴ καταλείπεται τοιούτων ἀνδρῶν θαπτομένων, οἳ
πάντα περὶ ἐλάττονος τῆς ἀρετῆς ἡγούμενοι αὐτοὺς μὲν
ἀπεστέρησαν βίου, χήρας δὲ γυναῖκας ἐποίησαν, ὀρφα-
νοὺς δὲ τοὺς αὐτῶν παῖδας ἀπέλιπον, ἐρήμους δ' ἀδελ-
φοὺς καὶ πατέρας καὶ μητέρας κατέστησαν; Πολλῶν δὲ 72
καὶ δεινῶν ὑπαρχόντων τοὺς μὲν παῖδας αὐτῶν ζηλῶ,
ὅτι νεώτεροί εἰσιν ἢ ὥστε εἰδέναι οἵων πατέρων ἐστέ-
ρηνται, ἐξ ὧν δ' οὗτοι γεγόνασιν, οἰκτείρω, ὅτι πρεσβύ-
τεροι ἢ ὥστε ἐπιλαθέσθαι τῆς δυστυχίας τῆς ἑαυτῶν. τί 73
γὰρ ἂν τούτων ἀνιαρότερον γένοιτο, ἢ τεκεῖν μὲν καὶ
θρέψαι [καὶ θάψαι] τοὺς αὐτῶν, ἐν δὲ τῷ γήρᾳ ἀδυνά-
τους μὲν εἶναι τῷ σώματι, πασῶν δ' ἀπεστερημένους
τῶν ἐλπίδων ἀφίλους καὶ ἀπόρους γεγονέναι, ὑπὸ δὲ
τῶν αὐτῶν πρότερον ζηλοῦσθαι καὶ νῦν ἐλεεῖσθαι, πο-
θεινότερον δ' αὐτοῖς εἶναι τὸν θάνατον τοῦ βίου; ὅσῳ
γὰρ ἄνδρες ἀμείνους ἦσαν, τοσούτῳ τοῖς καταλειπομέ-
νοις τὸ πένθος μεῖζον. πῶς δ' αὐτοὺς χρὴ λῆξαι τῆς λύ- 74

πης; πότερον ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς; ἀλλὰ τότε
αὐτῶν εἰκὸς καὶ τοὺς ἄλλους μεμνῆσθαι. ἀλλ' ἐν ταῖς
εὐτυχίαις ταῖς κοιναῖς; ἀλλ' ἱκανὸν λυπῆσαι, τῶν μὲν
σφετέρων τέκνων τετελευτηκότων, τῶν δὲ ζώντων ἀπο-
λαυόντων τῆς τούτων ἀρετῆς. ἀλλ' ἐν τοῖς ἰδίοις κινδύ-
νοις, ὅταν ὁρῶσι τοὺς μὲν πρότερον ὄντας φίλους φεύ-
γοντας τὴν αὐτῶν ἀπορίαν, τοὺς δ' ἐχθροὺς μέγα φρο-
75 νοῦντας ἐπὶ ταῖς δυστυχίαις ταῖς τούτων; Μόνην δ' ἄν
μοι δοκοῦμεν ταύτην τοῖς ἐνθάδε κειμένοις ἀποδοῦναι
χάριν, εἰ τοὺς μὲν τοκέας αὐτῶν ὁμοίως ὥσπερ ἐκεῖνοι
περὶ πολλοῦ ποιοίμεθα, τοὺς δὲ παῖδας οὕτως ἀσπαζοί-
μεθα ὥσπερ αὐτοὶ πατέρες ὄντες, ταῖς δὲ γυναιξὶν εἰ
τοιούτους βοηθοὺς ἡμᾶς αὐτοὺς παρέχοιμεν, οἷοίπερ
76 ἐκεῖνοι ζῶντες ἦσαν. τίνας γὰρ ἂν εἰκότως μᾶλλον τι-
μῷμεν τῶν ἐνθάδε κειμένων; τίνας δ' ἂν τῶν ζώντων
δικαιότερον περὶ πολλοῦ ποιοίμεθα ἢ τοὺς τούτοις προσ-
ήκοντας, οἳ τῆς μὲν τούτων ἀρετῆς τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις
ἀπέλαυσαν, ἀποθανόντων δὲ μόνοι γνησίως τῆς δυστυ-
χίας μετέχουσιν.
77 Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ τοιαῦτα ὀλοφύρεσθαι·
οὐ γὰρ ἐλανθάνομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὄντες θνητοί· ὥστε τί
δεῖ, ἃ πάλαι προσεδοκῶμεν πείσεσθαι, ὑπὲρ τούτων νῦν
ἄχθεσθαι, ἢ λίαν οὕτω βαρέως φέρειν ἐπὶ ταῖς τῆς φύ-
σεως συμφοραῖς, ἐπισταμένους ὅτι ὁ θάνατος κοινὸς καὶ
τοῖς χειρίστοις καὶ τοῖς βελτίστοις; οὔτε | γὰρ τοὺς πο-
νηροὺς ὑπερορᾷ οὔτε τοὺς ἀγαθοὺς θαυμάζει, ἀλλ' ἴσον
78 ἑαυτὸν παρέχει πᾶσιν. εἰ μὲν γὰρ οἷόν τε ἦν τοῖς τοὺς ἐν
τῷ πολέμῳ κινδύνους διαφυγοῦσιν ἀθανάτους εἶναι τὸν
λοιπὸν χρόνον, ἄξιον τοῖς ζῶσι τὸν ἅπαντα χρόνον πεν-
θεῖν τοὺς τεθνεῶτας· νῦν δὲ ἥ τε φύσις καὶ νόσων ἥτ-
των καὶ γήρως, ὅ τε δαίμων ὁ τὴν ἡμετέραν μοῖραν εἰ-
79 ληχὼς ἀπαραίτητος. ὥστε προσήκει τούτους εὐδαιμο-

Reisk.

νεστάτους ἡγεῖσθαι, οἵτινες ὑπὲρ τῶν μεγίστων καὶ
καλλίστων κινδυνεύσαντες οὕτω τὸν βίον ἐτελεύτησαν,
οὐκ ἐπιτρέψαντες περὶ αὑτῶν τῇ τύχῃ, οὐδ' ἀναμεί-
ναντες τὸν αὐτόματον θάνατον, ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τὸν
κάλλιστον.˙ καὶ γάρ τοι ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν αἱ μνῆ-
μαι, ζηλωταὶ δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί· οἳ 80
πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί, ὑμνοῦνται δὲ
ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετήν. καὶ γάρ τοι θάπτονται
δημοσίᾳ, καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης καὶ σο-
φίας καὶ πλούτου, ὡς ἀξίους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ
τετελευτηκότας ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τοὺς ἀθανάτους
τιμᾶσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν αὐτοὺς καὶ μακαρίζω τοῦ θα- 81
νάτου καὶ ζηλῶ, καὶ μόνοις τούτοις ἀνθρώπων οἶμαι
κρεῖττον εἶναι γενέσθαι, οἵτινες, ἐπειδὴ θνητῶν σωμά-
των ἔτυχον, ἀθάνατον μνήμην διὰ τὴν ἀρετὴν αὑτῶν
κατέλιπον· ὅμως δ' ἀνάγκη τοῖς ἀρχαίοις ἔθεσι χρῆσθαι,
καὶ θεραπεύοντας τὸν πάτριον νόμον ὀλοφύρεσθαι τοὺς
θαπτομένους.

3.

| ΠΡΟΣ ΣΙΜΩΝΑ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Πολλὰ καὶ δεινὰ συνειδὼς Σίμωνι, ὦ βουλή, οὐκ
ἄν ποτ' αὐτὸν εἰς τοσοῦτον τόλμης ἡγησάμην ἀφικέσθαι,
ὥστε ὑπὲρ ὧν αὐτὸν ἔδει δοῦναι δίκην, ὑπὲρ τούτων ὡς
ἀδικούμενον ἔγκλημα ποιήσασθαι καὶ οὕτω μέγαν καὶ
σεμνὸν ὅρκον διομοσάμενον εἰς ὑμᾶς ἐλθεῖν. εἰ μὲν οὖν 2
ἄλλοι τινὲς ἔμελλον περὶ ἐμοῦ διαγνώσεσθαι, σφόδρα
ἂν ἐφοβούμην τὸν κίνδυνον, ὁρῶν ὅτι καὶ παρασκευαὶ
καὶ τύχαι ἐνίοτε τοιαῦται γίγνονται, ὥστε πολλὰ καὶ παρὰ
γνώμην ἀποβαίνειν τοῖς κινδυνεύουσιν· εἰς ὑμᾶς δ'
εἰσελθὼν ἐλπίζω τῶν δικαίων τεύξεσθαι. μάλιστα δ' 3

ἀγανακτῶ, ὦ βουλή, ὅτι περὶ τοιούτων πραγμάτων εἰπεῖν ἀναγκασθήσομαι πρὸς ὑμᾶς, ὑπὲρ ὧν ἐγὼ αἰσχυνόμενος, εἰ μέλλοιεν πολλοί μοι συνείσεσθαι, ἠνεσχόμην ἀδικούμενος. ἐπειδὴ δὲ Σίμων με εἰς τοιαύτην ἀνάγκην κατέστησεν, οὐδὲν ἀποκρυψάμενος ἅπαντα διηγήσομαι

4 πρὸς ὑμᾶς τὰ πεπραγμένα. ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, εἰ μὲν ἀδικῶ, μηδεμιᾶς συγγνώμης τυγχάνειν· ἐὰν δὲ περὶ τούτων ἀποδείξω ὡς οὐκ ἔνοχός εἰμι οἷς Σίμων διωμόσατο, ἄλλως δὲ ὑμῖν φαίνωμαι παρὰ τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμαυτοῦ ἀνοητότερον πρὸς τὸ μειράκιον διατεθείς, αἰτοῦμαι ὑμᾶς μηδέν με χεῖρω νομίζειν, εἰδότας ὅτι ἐπιθυμῆσαι μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις ἔνεστιν, οὗτος δὲ βέλτιστος ἂν εἴη καὶ σωφρονέστατος, ὅστις κοσμιώτατα τὰς συμφορὰς φέρειν δύναται. οἷς ἅπασιν ἐμποδὼν ἐμοὶ γεγένηται Σίμων οὑτοσί, ὡς ἐγὼ ὑμῖν ἐπιδείξω.

5 Ἡμεῖς γὰρ ἐπεθυμήσαμεν, ὦ βουλή, Θεοδότου, Πλαταϊκοῦ μειρακίου, καὶ ἐγὼ μὲν εὖ ποιῶν αὐτὸν ἠξίουν εἶναί μοι φίλον, οὗτος δὲ ὑβρίζων καὶ παρανομῶν ᾤετο ἀναγκάσειν αὐτὸν ποιεῖν ὅ τι βούλοιτο. ὅσα μὲν οὖν ἐκεῖνος κακὰ ὑπ' αὐτοῦ πέπονθε, πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν· ὅσα δὲ εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἐξημάρτηκεν, ἡγοῦμαι

6 ταῦθ' ὑμῖν προσήκειν ἀκοῦσαι. πυθόμενος γὰρ ὅτι τὸ μειράκιον ἦν παρ' ἐμοί, ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν νύκτωρ | μεθύων, ἐκκόψας τὰς θύρας εἰσῆλθεν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν, ἔνδον οὐσῶν τῆς τε ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς καὶ τῶν ἀδελφιδῶν, αἳ οὕτω κοσμίως βεβιώκασιν ὥστε καὶ

7 ὑπὸ τῶν οἰκείων ὁρώμεναι αἰσχύνεσθαι. οὗτος τοίνυν εἰς τοῦτο ἦλθεν ὕβρεως ὥστ' οὐ πρότερον ἠθέλησεν ἀπελθεῖν, πρὶν αὐτόν, ἡγούμενοι δεινὰ ποιεῖν οἱ παραγενόμενοι καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐλθόντες, ἐπὶ παῖδας κόρας καὶ ὀρφανὰς εἰσιόντα, ἐξήλασαν βίᾳ. καὶ τοσούτου ἐδέησεν αὐτῷ μεταμελῆσαι τῶν ὑβρισμένων, ὥστε ἐξευρὼν

Reisk.

ἐδειπνοῦμεν ἀτοπώτατον πρᾶγμα καὶ ἀπιστότατον
ποίησεν, εἰ μή τις εἰδείη τὴν τούτου μανίαν. ἐκκαλέσας 8
γάρ με ἔνδοθεν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐξῆλθον, εὐθύς με τύπτειν ἐπεχείρησεν· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸν ἠμυνάμην ἐνστάς, ἔβαλλέ με λίθοις. καὶ ἐμοῦ μὲν ἁμαρτάνει, Ἀριστοκρίτου δέ, ὃς παρ' ἐμὲ ἦλθε μετ' αὐτοῦ, βαλὼν λίθῳ συντρίβει τὸ μέτωπον. ἐγὼ τοίνυν, ὦ βουλή, ἡγούμενος 9
μὲν δεινὰ πάσχειν, αἰσχυνόμενος δέ, ὅπερ ἤδη καὶ πρότερον εἶπον, τῇ συμφορᾷ, ἠνειχόμην, καὶ μᾶλλον ᾑρούμην μὴ λαβεῖν τούτων τῶν ἁμαρτημάτων δίκην ἢ δόξαι τοῖς πολίταις ἀνόητος εἶναι, εἰδὼς ὅτι τῇ μὲν τούτου πονηρίᾳ πρέποντά ἐστι τὰ πεπραγμένα, ἐμοῦ δὲ πολλοὶ καταγελάσονται τοιαῦτα πάσχοντος τῶν φθονεῖν εἰθισμένων, ἐάν τις ἐν τῇ πόλει προθυμῆται χρηστὸς εἶναι.
οὕτω δὲ σφόδρα ἠπορούμην ὅ τι χρησαίμην, ὦ βουλή, 10
τῇ τούτου παρανομίᾳ, ὥστε ἔδοξέ μοι κράτιστον εἶναι ἀποδημῆσαι ἐκ τῆς πόλεως. λαβὼν δὴ τὸ μειράκιον (ἅπαντα γὰρ δεῖ τἀληθῆ λέγειν) ᾠχόμην ἐκ τῆς πόλεως. ἐπειδὴ δὲ ᾤμην ἱκανὸν εἶναι τὸν χρόνον Σίμωνι ἐπιλαθέσθαι μὲν τοῦ νεανίσκου, μεταμελῆσαι δὲ τῶν πρότερον ἡμαρτημένων, ἀφικνοῦμαι πάλιν. κἀγὼ μὲν ᾠχό- 11
μην ἐς Πειραιᾶ, οὗτος δ' αἰσθόμενος εὐθέως ἥκοντα τὸν Θεόδοτον καὶ διατρίβοντα παρὰ Λυσιμάχῳ ὃς ᾤκει πλησίον τῆς οἰκίας ἧς οὗτος ἐμεμίσθωτο, παρεκάλεσέ τινας τῶν τούτου ἐπιτηδείων. καὶ οὗτοι μὲν ἠρίστων καὶ ἔπινον, φύλακας δὲ κατέστησαν ἐπὶ τοῦ τέγους, ἵν', ὁπότε ἐξέλθοι τὸ μειράκιον, εἰσαρπάσειαν αὐτόν. ἐν δὲ τούτῳ 12
τῷ καιρῷ ἀφικνοῦμαι ἐγὼ ἐκ Πειραιῶς, καὶ τρέπομαι παριὼν ὡς τὸν Λυσίμαχον· ὀλίγον δὲ χρόνον διατρίψαντες ἐξερχόμεθα. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς ἤδη μεθύοντες. καὶ οἱ μέν τινες αὐτῷ τῶν παραγενομένων οὐκ ἠθέλησαν συνεξαμαρτεῖν, Σίμων δὲ οὑτοσὶ καὶ Θεόφιλος

καὶ Πρώταρχος καὶ Αὐτοκλῆς εἷλκον τὸ μειράκιον. ὁ δὲ
13 ῥίψας τὸ ἱμάτιον ᾤχετο φεύγων. ἐγὼ δὲ ἡγούμενος ἐκεῖ-
νον μὲν ἐκφεύξεσθαι, τούτους δ', ἐπειδὴ τάχιστα ἐντύ-
χοιεν ἀνθρώποις, αἰσχυνομένους ἀποτρέψεσθαι, ταῦτα
διανοηθεὶς ἑτέραν ὁδὸν ᾠχόμην ἀπιών· οὕτω σφόδρ'
αὐτοὺς ἐφυλαττόμην, καὶ πάντα ταῦτα ὑπὸ τούτων
14 γιγνόμενα μεγάλην ἐμαυτῷ συμφορὰν ἐνόμιζον. κἀν-
ταῦθα μὲν, ἵνα φησὶ Σίμων τὴν μάχην γενέσθαι, οὔτε
τούτων οὔτε ἡμῶν οὐδεὶς οὔτε κατεάγη τὴν κεφαλὴν
οὔτε ἄλλο κακὸν οὐδὲν ἔλαβεν, ὧν ἐγὼ τοὺς παραγενο-
μένους ὑμῖν παρέξομαι μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Ὅτι μὲν τοίνυν οὗτος ἦν ὁ ἀδικήσας, ὦ βουλή, καὶ
ἐπιβουλεύσας ἡμῖν, καὶ οὐκ ἐγὼ τούτῳ, ὑπὸ τῶν παρα-
γενομένων μεμαρτύρηται ὑμῖν. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ μὲν
μειράκιον εἰς γναφεῖον κατέφυγεν, οὗτοι δὲ συνεισπε-
σόντες ἦγον αὐτὸν βίᾳ, βοῶντα καὶ κεκραγότα καὶ μαρ-
16 τυρόμενον. συνδραμόντων δὲ ἀνθρώπων πολλῶν καὶ
ἀγανακτούντων τῷ πράγματι καὶ δεινὰ φασκόντων εἶναι
τὰ γινόμενα, τῶν μὲν λεγομένων οὐδὲν ἐφρόντιζον,
Μόλωνα δὲ τὸν γναφέα καὶ ἄλλους τινὰς ἐπαμύνειν
17 ἐπιχειροῦντας συνέκοψαν. ἤδη δὲ αὐτοῖς οὖσι παρὰ τὴν
Λάμπωνος οἰκίαν ἐγὼ μόνος βαδίζων ἐντυγχάνω, δεινὸν
δὲ ἡγησάμενος εἶναι καὶ αἰσχρὸν περιιδεῖν οὕτως ἀνό-
μως καὶ βιαίως | ὑβρισθέντα τὸν νεανίσκον, ἐπιλαμβά-
νομαι αὐτοῦ. οὗτοι δέ, διότι μὲν τοιαῦτα παρηνόμουν
εἰς ἐκεῖνον, οὐκ ἠθέλησαν εἰπεῖν ἐρωτηθέντες, ἀφέ-
18 μενοι δὲ τοῦ νεανίσκου ἔτυπτον ἐμέ. μάχης δὲ γενομέ-
νης, ὦ βουλή, καὶ τοῦ μειρακίου βάλλοντος αὐτοὺς καὶ
περὶ τοῦ σώματος ἀμυνομένου καὶ τούτων ἡμᾶς βαλλόν-
των ἔτι δὲ τυπτόντων αὐτὸν ὑπὸ τῆς μέθης, καὶ ἐμοῦ

Reisk.

ιννομένου, καὶ τῶν παραγενομένων ὡς ἀδικουμένοις
ιῶν ἁπάντων ἐπικουρούντων, ἐν τούτῳ τῷ θορύβῳ
ντριβόμεθα τὰς κεφαλὰς ἅπαντες. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι 19
μετὰ τούτου παροινήσαντες, ἐπειδὴ τάχιστά με εἶδον
ετὰ ταῦτα, ἐδέοντό μου συγγνώμην ἔχειν, οὐχ ὡς ἀδι-
ούμενοι ἀλλ' ὡς δεινὰ πεποιηκότες· καὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ
ρόνου τεττάρων ἐτῶν παρεληλυθότων οὐδέν μοι πώ-
τε ἐνεκάλεσεν οὐδείς. Σίμων δ' οὑτοσί, ὁ πάντων τῶν 20
κῶν αἴτιος γενόμενος, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἡσυχίαν
γε δεδιὼς περὶ αὑτοῦ, ἐπειδὴ δὲ δίκας ἰδίας ᾔσθετο
κῶς ἀγωνισάμενον ἐξ ἀντιδόσεως, καταφρονήσας μου
ιτωσὶ τολμηρῶς εἰς τοιοῦτον ἀγῶνά με κατέστησεν. ὡς
ὖν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς παραγε-
ομένους μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τὰ μὲν οὖν γεγενημένα καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν μαρτύρων 21
κηκόατε· ἐβουλόμην δ' ἄν, ὦ βουλή, Σίμωνα τὴν αὐ-
ὴν γνώμην ἐμοὶ ἔχειν, ἵν' ἀμφοτέρων ἡμῶν ἀκούσαν-
ες τἀληθῆ ῥᾳδίως ἔγνωτε τὰ δίκαια. ἐπειδὴ δὲ αὐτῷ
ὐδὲν μέλει τῶν ὅρκων ὧν διωμόσατο, πειράσομαι καὶ
ερὶ ὧν οὗτος ἔψευσται διδάσκειν ὑμᾶς. Ἐτόλμησε γὰρ 22
ἰπεῖν ὡς αὐτὸς μὲν τριακοσίας δραχμὰς ἔδωκε Θεοδότῳ,
υνθήκας πρὸς αὐτὸν ποιησάμενος, ἐγὼ δὲ ἐπιβουλεύ-
ας ἀπέστησα αὐτοῦ τὸ μειράκιον. καίτοι ἐχρῆν αὐτόν,
ἴπερ ἦν ταῦτ' ἀληθῆ, παρακαλέσαντα μάρτυρας ὡς
λείστους κατὰ τοὺς νόμους διαπράττεσθαι περὶ αὐτῶν.
ὗτος δὲ τοιοῦτον οὐδὲν πώποτε φαίνεται ποιήσας, ὑβρί- 23
ων δὲ καὶ τύπτων ἀμφοτέρους ἡμᾶς καὶ κωμάζων καὶ
ὰς θύρας ἐκβάλλων καὶ νύκτωρ εἰσιὼν ἐπὶ γυναῖκας
λευθέρας. ἃ χρὴ μάλιστα, ὦ βουλή, τεκμήρια νομίζειν
τι ψεύδεται πρὸς ὑμᾶς. σκέψασθε δὲ ὡς ἄπιστα εἴρηκε. 24

τὴν γὰρ οὐσίαν τὴν ἑαυτοῦ ἅπασαν πεντήκοντα καὶ δια-
κοσίων δραχμῶν ἐτιμήσατο. καίτοι θαυμαστὸν εἰ τὸν
ἑταιρήσοντα πλειόνων ἐμισθώσατο ὧν αὐτὸς τυγχάνει
25 κεκτημένος. εἰς τοῦτο δ' ἥκει τόλμης ὥστε οὐκ ἐξαρκεῖ
περὶ τούτου μόνον αὐτῷ ψεύσασθαι, περὶ τοῦ δεδωκέναι
τὸ ἀργύριον, ἀλλὰ καὶ κεκομίσθαι φησί· καίτοι πῶς εἰ-
κός ἐστι τότε μὲν ἡμᾶς τοιαῦτα ἐξαμαρτάνειν οἷα κατη-
γόρηκεν οὗτος, ἀποστερῆσαι βουλομένους τὰς τριακο-
σίας δραχμάς, ἐπειδὴ δὲ ἀπεμαχεσάμεθα, τηνικαῦτα
ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον αὐτῷ, μήτε ἀφειμένους τῶν
ἐγκλημάτων μήτε ἀνάγκης ἡμῖν μηδεμιᾶς γενομένης;
26 ἀλλὰ γάρ, ὦ βουλή, πάντα αὐτῷ ταῦτα σύγκειται καὶ
μεμηχάνηται, καὶ δοῦναι μέν φησιν, ἵνα μὴ δοκῇ δεινὰ
ποιεῖν, εἰ μηδενὸς αὐτῷ συμβολαίου γεγενημένου τοι-
αῦτα ἐτόλμα ὑβρίζειν τὸ μειράκιον, ἀπειληφέναι δὲ
προσποιεῖται, διότι φανερός ἐστιν ἐγκαλέσας οὐδέποτ'
ἀργύριον οὐδὲ μνείαν περὶ τούτου οὐδεμίαν ποιησά-
μενος.

27 Φησὶ δ' ἐπὶ ταῖς αὑτοῦ θύραις ὑπ' ἐμοῦ δεινῶς
διατεθῆναι τυπτόμενος. φαίνεται δὲ πλεῖον ἢ τέτταρα
στάδια ἀπὸ τῆς οἰκίας διώξας τὸ μειράκιον οὐδὲν κακὸν
ἔχων, καὶ ταῦτα πλέον ἢ διακοσίων ἰδόντων ἀνθρώπων
ἔξαρνός ἐστι.

28 Λέγει δ' ὡς ἡμεῖς ἤλθομεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τού-
του ὄστρακον ἔχοντες, καὶ ὡς ἠπείλουν αὐτῷ ἐγὼ ἀπο-
κτενεῖν, καὶ ὡς τοῦτό ἐστιν ἡ πρόνοια. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι,
ὦ βουλή, ῥᾴδιον εἶναι γνῶναι ὅτι ψεύδεται, οὐ μόνον
ὑμῖν τοῖς εἰωθόσι σκοπεῖσθαι περὶ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ
29 καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι. τῷ γὰρ ἂν δόξειε πιστὸν ὡς ἐγὼ
προνοηθεὶς καὶ ἐπιβουλεύων ἦλθον ἐπὶ | τὴν Σίμωνος
οἰκίαν μεθ' ἡμέραν, μετὰ τοῦ μειρακίου, τοσούτων ἀν-
θρώπων παρ' αὐτῷ συνειλεγμένων, εἰ μὴ εἰς τοῦτο μα-

φικόμην ὥστε ἐπιθυμεῖν εἷς ὢν πολλοῖς μάχεσθαι,
τε καὶ εἰδὼς ὅτι ἀσμένως ἄν με εἶδεν ἐπὶ ταῖς
ς ταῖς αὐτοῦ, ὃς καὶ ἐπὶ τὴν ἐμὴν οἰκίαν φοιτῶν
βίᾳ, καὶ οὔτε τῆς ἀδελφῆς οὔτε τῶν ἀδελφιδῶν
ίσας ζητεῖν με ἐτόλμα, καὶ ἐξευρὼν οὗ δειπνῶν
κνον, ἐκκαλέσας ἔτυπτέ με. καὶ τότε μὲν ἄρα, ἵνα 30
ριβόητος εἴην, ἡσυχίαν ἦγον, συμφορὰν ἐμαυτοῦ
ον τὴν τούτου πονηρίαν· ἐπειδὴ δὲ χρόνος διεγέ-
πάλιν, ὥς οὗτός φησιν, ἐπεθύμησα περιβόητος
θαι; καὶ εἰ μὲν ἦν παρὰ τούτῳ τὸ μειράκιον, εἶχεν 31
α λόγον τὸ ψεῦδος αὐτῷ, ὡς ἐγὼ διὰ τὴν ἐπιθυ-
ἠναγκαζόμην ἀνοητότερόν τι ποιεῖν τῶν εἰκότων·
ὲ τούτῳ μὲν οὐδὲ διελέγετο, ἀλλ' ἐμίσει πάντων
όπων μάλιστα, παρ' ἐμοὶ δ' ἐτύγχανε διαιτώμενον.
τῷ ὑμῶν πιστὸν ὡς ἐγὼ πρότερον μὲν ἐξέπλευσα 32
; πόλεως ἔχων τὸ μειράκιον, ἵνα μὴ τούτῳ μαχοί-
ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμην πάλιν, ἦγον αὐτὸν ἐπὶ τὴν
' τὴν Σίμωνος, οὗ πλεῖστα ἔμελλον πράγματα
καὶ ἐπεβούλευον μὲν αὐτῷ, οὕτω δὲ ἦλθον ἀπα- 33
νος, ὥστε μήτε φίλους μήτε οἰκέτας μήτε ἄλλον
οπον παρακαλέσαι μηδένα, εἰ μὴ τοῦτό γε τὸ παι-
ὃ ἐπικουρῆσαι μέν μοι οὐκ ἂν ἠδύνατο, μηνῦσαι δὲ
ν ἦν βασανιζόμενον, εἴ τι ἐγὼ ἐξημάρτανον; ἀλλ' εἰς 34
το ἀμαθίας ἀφικόμην, ὥστε ἐπιβουλεύων Σίμωνι
τήρησα αὐτὸν οὗ μόνον οἷόν τ' ἦν λαβεῖν, ἢ νύ-
ἢ μεθ' ἡμέραν, ἀλλ' ἐνταῦθα ἦλθον οὗ αὐτὸς ἔμελ-
ὑπὸ πλείστων ὀφθήσεσθαί τε καὶ συγκοπήσεσθαι,
ρ κατ' ἐμαυτοῦ τὴν πρόνοιαν ἐξευρίσκων, ἵν' ὡς
τα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑβρισθείην; Ἔτι τοίνυν, ὦ 35
ί, καὶ ἐκ τῆς μάχης τῆς γενομένης ῥᾴδιον γνῶναι
εύδεται. τὸ γὰρ μειράκιον ὡς ἔγνω, ῥίψαν θοιμά-
φεῦγον ᾤχετο, οὗτοι δὲ αὐτὸν ἐπεδίωκον, ἐγὼ δὲ

36 ἑτέραν ἀπελθὼν ὁδὸν ᾠχόμην. καίτοι ποτέρους χρὴ αἰτίους τῶν γεγενημένων εἶναι νομίζειν, τοὺς φεύγοντας ἢ τοὺς ζητοῦντας καταλαβεῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι πᾶσιν εἶναι δῆλον ὅτι φεύγουσι μὲν οἱ περὶ αὑτῶν δε-
37 διότες, διώκουσι δὲ οἱ βουλόμενοί τι ποιῆσαι κακόν. οὐ τοίνυν ταῦτα εἰκότα, ἄλλως δὲ περὶ αὐτῶν πέπρακται, ἀλλὰ καταλαβόντες τὸ μειράκιον ἐκ τῆς ὁδοῦ ἦγον βίᾳ, ἐντυχὼν δ' ἐγὼ τούτων μὲν οὐχ ἡπτόμην, τοῦ μειρακίου δ' ἐπελαμβανόμην· οὗτοι δὲ ἐκεῖνόν τε ἦγον βίᾳ καὶ ἐμὲ ἔτυπτον. καὶ ταῦθ' ὑμῖν ὑπὸ τῶν παραγενομένων μεμαρτύρηται. ὥστε δεινὸν εἰ περὶ τούτων ἐγὼ δόξω προνοηθῆναι, περὶ ὧν οὗτοι τυγχάνουσιν οὕτω δεινὰ καὶ
38 παράνομα πεποιηκότες. τί δ' ἂν ποτε ἔπαθον, εἰ τἀναντία τῶν νῦν γεγενημένων ἦν, εἰ πολλοὺς ἔχων τῶν ἐπιτηδείων ἐγώ, ἀπαντήσας Σίμωνι, ἐμαχόμην αὐτῷ καὶ ἔτυπτον αὐτὸν καὶ ἐδίωκον καὶ καταλαβὼν ἄγειν βίᾳ ἐζήτουν, ὅπου νῦν τούτου ταῦτα πεποιηκότος ἐγὼ εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα καθέστηκα, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς πατρίδος
39 καὶ τῆς οὐσίας τῆς ἐμαυτοῦ ἁπάσης κινδυνεύω; Τὸ δὲ μέγιστον καὶ περιφανέστατον πάντων· ὁ γὰρ ἀδικηθεὶς καὶ ἐπιβουλευθεὶς ὑπ' ἐμοῦ, ὥς φησιν, οὐκ ἐτόλμησε τεττάρων ἐτῶν ἐπισκήψασθαι εἰς ὑμᾶς. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι, ὅταν ἐρῶσι καὶ ἀποστερῶνται ὧν ἐπιθυμοῦσι καὶ συγκοπῶσιν, ὀργιζόμενοι παραχρῆμα τιμωρεῖσθαι ζητοῦσιν, οὗτος δὲ χρόνοις ὕστερον.

40 Ὅτι μὲν οὖν, ὦ βουλή, οὐδενὸς αἴτιός εἰμι τῶν γεγενημένων, ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι νομίζω· οὕτω δὲ διάκειμαι πρὸς τὰς ἐκ τῶν τοιούτων πραγμάτων διαφοράς, ὥστε καὶ ἄλλα πολλὰ ὑβρισμένος ὑπὸ Σίμωνος καὶ καταγεὶς τὴν κεφαλὴν ὑπ' αὐτοῦ οὐκ ἐτόλμησα αὐτῷ ἐπισκήψασθαι, ἡγούμενος δεινὸν εἶναι, εἰ ἄρα περὶ | παίδων ἐφιλονεικήσαμεν ἡμεῖς πρὸς ἀλλήλους, τούτου ἕνεκα

Reisk.

ελάσαι τινὰς ζητῆσαι ἐκ τῆς πατρίδος. ἔπειτα δὲ καὶ 41
ὐδεμίαν ἡγούμην πρόνοιαν εἶναι [τραύματος], ὅστις μὴ
ποκτεῖναι βουλόμενος ἔτρωσε. τίς γὰρ οὕτως ἐστὶν
ὐήθης, ὅστις ἐκ πολλοῦ προνοεῖται ὅπως ἕλκος τις αὐ-
οῦ τῶν ἐχθρῶν λήψεται; ἀλλὰ δῆλον ὅτι καὶ οἱ τοὺς 42
όμους ἐνθάδε θέντες, οὐκ εἴ τινες μαχεσάμενοι ἔτυχον
ἀλλήλων κατάξαντες τὰς κεφαλάς, ἐπὶ τούτοις ἠξίωσαν
ῆς πατρίδος φυγὴν ποιήσασθαι· ἢ πολλούς γ' ἂν ἐξή-
λασαν· ἀλλ' ὅσοι ἐπιβουλεύσαντες ἀποκτεῖναί τινας
ἔτρωσαν, ἀποκτεῖναι δὲ οὐκ ἠδυνήθησαν, περὶ τῶν
τοιούτων τὰς τιμωρίας οὕτω μεγάλας κατεστήσαντο,
ἡγούμενοι, ὑπὲρ ὧν ἐβούλευσαν καὶ προὐνοήθησαν,
ὑπὲρ τούτων προσήκειν αὐτοῖς δίκην δοῦναι· εἰ δὲ μὴ
ατέσχον, οὐδὲν ἧττον τό γ' ἐκείνων πεποιῆσθαι. καὶ 43
ταῦτα ἤδη καὶ πρότερον πολλάκις ὑμεῖς οὕτω διέγνωτε
περὶ τῆς προνοίας. καὶ γὰρ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ ὅσοι ἐκ
μέθης καὶ φιλονεικίας ἢ ἐκ παιδιῶν ἢ ἐκ λοιδορίας ἢ
περὶ ἑταίρας μαχόμενοι ἕλκος ἔλαβον, εἰ ὑπὲρ τούτων
ν, ἐπειδὰν βέλτιον φρονήσωσιν, ἅπασι μεταμέλει, οὕ-
ως καὶ ὑμεῖς μεγάλας καὶ δεινὰς τὰς τιμωρίας ποιήσεσθε,
ὥστε ἐξελαύνειν τινὰς τῶν πολιτῶν ἐκ τῆς πατρίδος.

Θαυμάζω δὲ μάλιστα τούτου τῆς διανοίας. οὐ γὰρ 44
τοῦ αὐτοῦ μοι δοκεῖ εἶναι ἐρᾶν τε καὶ συκοφαντεῖν, ἀλλὰ
ὸ μὲν τῶν εὐηθεστέρων, τὸ δὲ τῶν πανουργοτάτων.
βουλόμην δ' ἂν ἐξεῖναί μοι παρ' ὑμῖν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων
πιδεῖξαι τὴν τούτου πονηρίαν, ἵνα ἠπίστασθε ὅτι πολὺ
ν δικαιότερον αὐτὸς περὶ θανάτου ἠγωνίζετο ἢ ἑτέρους
ὑπὲρ τῆς πατρίδος εἰς κίνδυνον καθίστη. τὰ μὲν οὖν 45
ἄλλα ἐάσω· ὃ δ' ἡγοῦμαι ὑμῖν προσήκειν ἀκοῦσαι καὶ
τεκμήριον ἔσεσθαι τῆς τούτου θρασύτητος καὶ τόλμης,
περὶ τούτου μνησθήσομαι. ἐν Κορίνθῳ γάρ, ἐπειδὴ
ὕστερον ἦλθε τῆς πρὸς τοὺς πολεμίους μάχης καὶ τῆς εἰς

Κορώνειαν στρατείας, ἐμάχετο τῷ ταξιάρχῳ Λάχητι καὶ ἔτυπτεν αὐτόν, καὶ πανστρατιᾷ τῶν πολιτῶν ἐξελθόντων, δόξας ἀκοσμότατος εἶναι καὶ πονηρότατος, μόνος Ἀθηναίων ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐξεκηρύχθη.

46 Ἔχοιμι δ' ἂν καὶ ἄλλα πολλὰ εἰπεῖν περὶ τούτου, ἀλλ' ἐπειδὴ παρ' ὑμῖν οὐ νόμιμόν ἐστιν ἔξω τοῦ πράγματος λέγειν, ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε· οὗτοί εἰσιν οἱ βίᾳ εἰς τὴν ἡμετέραν οἰκίαν εἰσιόντες, οὗτοι οἱ διώκοντες, οὗ-
47 τοι οἱ βίᾳ ἐκ τῆς ὁδοῦ συναρπάζοντες ἡμᾶς. ὧν ὑμεῖς μεμνημένοι τὰ δίκαια ψηφίζεσθε, καὶ μὴ περιίδητε ἐκ τῆς πατρίδος ἀδίκως ἐκπεσόντα, ὑπὲρ ἧς ἐγὼ πολλοὺς κινδύνους κεκινδύνευκα καὶ πολλὰς λειτουργίας λελειτούργηκα, καὶ κακοῦ μὲν αὐτῇ οὐδενὸς αἴτιος γεγένημαι, οὐδὲ τῶν ἐμῶν προγόνων οὐδείς, ἀγαθῶν δὲ πολ-
48 λῶν· ὥστε δικαίως ἂν ὑφ' ὑμῶν καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐλεηθείην, οὐ μόνον εἴ τι πάθοιμι ὧν Σίμων βούλεται, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἠναγκάσθην ἐκ τοιούτων πραγμάτων εἰς τοιούτους ἀγῶνας καταστῆναι.

4.

ΠΕΡΙ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ ΕΚ ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΕΡΙ ΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΝ [ΑΔΗΛΟΝ].

Θαυμαστόν γε, ὦ βουλή, τὸ διαμάχεσθαι περὶ τούτου, ὡς οὐκ ἐγένοντο ἡμῖν διαλλαγαί, καὶ τὸ μὲν ζεῦγος καὶ τὰ ἀνδράποδα, καὶ ὅσα ἐξ ἀγροῦ κατὰ τὴν ἀντίδοσιν ἔλαβε, μὴ ἂν δύνασθαι ἀρνηθῆναι ὡς οὐκ ἀπέδωκε, φανερῶς δὲ περὶ πάντων διαλελυμένον ἀρνεῖσθαι τὰ περὶ τῆς ἀνθρώπου, μὴ κοινῇ ἡμᾶς χρῆσθαι συγχωρῆ-
2 σαι. καὶ τὴν μὲν ἀντίδοσιν [δι'] ἐκείνην φανερός ἐστι
...νος, τὴν | δ' αἰτίαν δι' ἣν ἀπέδωκεν ἃ ἔλαβεν, οὐκ
...ι εἰπεῖν (βουλόμενός γ' ἀληθῆ λέγειν) ἢ ὅτι

Reisk.

οἱ φίλοι περὶ πάντων ἡμᾶς τούτων συνήλλαξαν· ἐβου- 3
λόμην δ' ἂν μὴ ἀπολαχεῖν αὐτὸν κριτὴν Διονυσίοις, ἵν'
ὑμῖν φανερὸς ἐγένετο ἐμοὶ διηλλαγμένος, κρίνας τὴν
ἐμὴν φυλὴν νικᾶν· νῦν δὲ ἔγραψε μὲν ταῦτα εἰς τὸ
γραμματεῖον, ἀπέλαχε δέ. καὶ ὅτι ἀληθῆ ταῦτα λέγω, 4
Φιλῖνος καὶ Διοκλῆς ἴσασιν· ἀλλ' οὐκ ἔστ' αὐτοῖς μαρ-
τυρῆσαι μὴ διομοσαμένοις περὶ τῆς αἰτίας ἧς ἐγὼ φεύγω,
ἐπεὶ σαφῶς ἔγνωτ' ἂν ὅτι ἡμεῖς ἦμεν αὐτὸν οἱ κριτὴν
ἐμβαλόντες καὶ ἡμῶν εἵνεκα ἐκαθέζετο. Ἀλλ' ἦν, εἰ βού- 5
λεται, ἐχθρός· δίδωμι γὰρ αὐτῷ τοῦτο· οὐδὲν γὰρ δια-
φέρει. οὐκοῦν ἦλθον αὐτὸς αὐτὸν ἀποκτενῶν, ὡς οὗτός
φησι, καὶ βίᾳ εἰς τὴν οἰκίαν εἰσῆλθον. διὰ τί οὖν οὐκ
ἀπέκτεινα, ὑποχείριον λαβὼν τὸ σῶμα, καὶ τοσοῦτον
κρατήσας ὥστε καὶ τὴν ἄνθρωπον λαβεῖν; φρασάτω
πρὸς ὑμᾶς. ἀλλ' οὐκ ἔχει εἰπεῖν. Καὶ μὴν οὐδείς γε 6
ὑμῶν ἀγνοεῖ ὅτι θᾶττον ἂν ἐγχειριδίῳ πληγεὶς ἀπέθανεν
ἢ πὺξ παιόμενος. φαίνεται τοίνυν οὐδ' αὐτὸς αἰτιώμε-
νος τοιοῦτόν τι ἔχοντας ἡμᾶς ἐλθεῖν, ἀλλ' ὀστράκῳ φησὶ
πληγῆναι. καίτοι φανερὸν ἤδη ἐξ ὧν εἴρηκεν, ὅτι οὐ
πρόνοια γεγένηται. οὐ γὰρ ἂν οὕτως ἤλθομεν, ἀδήλου 7
ὄντος εἰ παρὰ τούτῳ εὑρήσομεν ὄστρακον ἢ οὕτως αὐτὸν
ἀποκτενοῦμεν, ἀλλ' οἴκοθεν ἔχοντες ἂν ἐβαδίζομεν. νῦν
δὲ ὁμολογούμεθα πρὸς παῖδας καὶ αὐλητρίδας καὶ μετ'
οἴνου ἐλθόντες. ὥστε πῶς ταῦτ' ἐστὶ πρόνοια; ἐγὼ μὲν
γὰρ οἶμαι οὐδαμῶς. Ἀλλ' οὗτος ἐναντίως τοῖς ἄλλοις 8
δύσερώς ἐστι, καὶ ἀμφότερα βούλεται, τό τε ἀργύριον
μὴ ἀποδοῦναι καὶ τὴν ἄνθρωπον ἔχειν. εἶτα ὑπὸ τῆς ἀν-
θρώπου παρωξυμμένος ὀξύχειρ λίαν καὶ πάροινός ἐστιν,
ἀνάγκη δὲ ἀμύνασθαι. ἡ δὲ τοτὲ μὲν ἐμὲ περὶ πολλοῦ
τοτὲ δὲ τοῦτόν φησι ποιεῖσθαι, βουλομένη ὑπ' ἀμφοτέ-
ρων ἐρᾶσθαι. καὶ ἐγὼ μὲν καὶ ἐξ ἀρχῆς εὐκόλως εἶχον καὶ 9
νῦν ἔτι ἔχω· ὁ δ' εἰς τοῦτο βαρυδαιμονίας ἥκει, ὥστε

οὐκ αἰσχύνεται τραῦμά τε ὀνομάζων τὰ ὑπώπια καὶ ἐν κλίνῃ περιφερόμενος καὶ δεινῶς προσποιούμενος διακεῖσθαι ἕνεκα πόρνης ἀνθρώπου, ἣν ἔξεστιν αὐτῷ
10 ἀναμφισβητήτως ἔχειν ἐμοὶ ἀποδόντι τἀργύριον. καὶ φησὶ μὲν δεινῶς ἐπιβουλευθῆναι καὶ πρὸς ἅπανθ' ἡμῖν ἀμφισβητεῖ, ἐξὸν δ' ἐκ τῆς ἀνθρώπου βασανισθείσης τὸν ἔλεγχον ποιήσασθαι οὐκ ἠθέλησεν· ἣ πρῶτον μὲν τοῦτ' ἂν κατεῖπεν, πότερα κοινὴ ἡμῖν ἦν ἢ ἰδία τούτου, καὶ πότερα τὸ ἥμισυ τοῦ ἀργυρίου ἐγὼ συνεβαλόμην ἢ οὗτος ἅπαν ἔδωκε, καὶ εἰ διηλλαγμένοι ἢ ἔτι ἐχθροὶ
11 ἦμεν, ἔτι δὲ εἰ μεταπεμφθέντες ἤλθομεν ἢ οὐδενὸς καλέσαντος, καὶ εἰ οὗτος ἦρχε χειρῶν ἀδίκων ἢ ἐγὼ πρότερος τοῦτον ἐπάταξα. τούτων καθ' ἓν ἕκαστον καὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἦν ὅ τι οὐ ῥᾴδιον αὐτῇ τοῖς τε ἄλλοις ἐμφανὲς καὶ τούτοις ποιῆσαι. . . .

12 Ὅτι μὲν οὖν οὔτε πρόνοια ἐγένετο οὔτε ἀδικῶ τοῦτον, ὦ βουλή, ἐκ τοσούτων τεκμηρίων καὶ μαρτυριῶν ὑμῖν ἐπιδέδεικται· ἀξιῶ δ' ὅσον ἂν ἐγένετο σημεῖον τούτῳ πρὸς τὸ δοκεῖν ἀληθῆ λέγειν φυγόντος ἐμοῦ τὴν βάσανον, τοσοῦτον ἐμοὶ τεκμήριον γενέσθαι ὅτι οὐ ψεύδομαι, διότι οὗτος οὐκ ἠθέλησεν ἐκ τῆς ἀνθρώπου ποιήσασθαι τὸν ἔλεγχον, καὶ μὴ τοσοῦτον ἰσχῦσαι τοὺς τούτου λόγους, ὅτι φησὶν αὐτὴν ἐλευθέραν εἶναι· ὁμοίως γὰρ προσήκει κἀμοὶ τῆς ἐλευθερίας, τὸ ἴσον καταθέντι
13 ἀργύριον. ἀλλὰ ψεύδεται καὶ οὐκ ἀληθῆ λέγει. ἦ δεινόν γε· εἰ εἰς μὲν λύσιν τοῦ σώματος ἔδωκα τὸ ἀργύριον ἐκ τῶν πολεμίων, ἐξῆν ἄν μοι χρῆσθαι αὐτῇ ὅ τι ἐβουλόμην, κινδυνεύοντι δέ μοι περὶ τῆς πατρίδος οὐδὲ πυθέσθαι παρ' αὐτῆς τἀληθῆ ἐκγενήσεται περὶ ὧν εἰς τὴν κρίσιν καθέστηκα; καὶ μὲν δὴ πολὺ ἂν δικαιότερον ἐπὶ ταύτῃ τῇ αἰτίᾳ βασανισθείη ἢ ἐπὶ τῇ ἐκ τῶν πολεμίων ι πραθείη, ὅσῳ παρὰ μὲν ἐκείνων βουλομένων ἀπο-

Reisk.

λῦσαι ἔστι καὶ ἄλλοθεν | εὐπορήσαντι κομισθῆναι, ἐπὶ
δὲ τοῖς ἐχθροῖς γενόμενον οὐ δυνατόν· οὐ γὰρ ἀργύριον
λαβεῖν προθυμοῦνται, ἀλλ' ἐκ τῆς πατρίδος ἐκβαλεῖν
αὐτὸν ποιοῦνται. ὥσθ' ὑμῖν προσήκει μὴ ἀποδέχεσθαι 14
αὐτοῦ διὰ τοῦτο οὐκ ἀξιοῦντος βασανισθῆναι τὴν ἄν-
θρωπον, ὅτι αὐτὴν ἐλευθέραν ἐσκήπτετο εἶναι, ἀλλὰ
πολὺ μᾶλλον συκοφαντίαν καταγινώσκειν, ὅτι παρα-
λιπὼν ἔλεγχον, οὕτως ἀκριβῆ ἐξαπατήσειν ὑμᾶς ῥᾳδίως
ᾠήθη. οὐ γὰρ δή που τήν γε τούτου πρόκλησιν πιστο- 15
τέραν ὑμᾶς νομίζειν δεῖ τῆς ἡμετέρας, ἐφ' οἷς τοὺς αὐ-
τοῦ οἰκέτας ἠξίου βασανίζεσθαι. ἃ μὲν γὰρ ἐκεῖνοι ᾔδε-
σαν, ἐλθόντας ἡμᾶς ὡς τοῦτον, καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν·
εἰ δὲ μεταπεμφθέντες ἢ μή, καὶ πότερον πρότερος ἐπλή-
γην ἢ ἐπάταξα, ἐκείνη μᾶλλον ἂν ᾔδει. ἔτι δὲ τοὺς μὲν 16
τούτου οἰκέτας ἰδίους ὄντας τούτου εἰ ἐβασανίζομεν,
ἀνοήτως ἄν τι τούτῳ χαριζόμενοι καὶ παρὰ τὴν ἀλήθειαν
ἐμοῦ κατεψεύσαντο· αὕτη δὲ ὑπῆρχε κοινή, ὁμοίως ἀμ-
φοτέρων ἀργύριον κατατεθεικότων, καὶ μάλιστα ᾔδει.
διὰ ταύτην ἅπαντα τὰ πραχθέντα ἡμῖν γεγένηται, καὶ
οὐ λήσει οὐδὲν ἐν ταύτῃ. ἔγωγ' ἂν ἄνισον εἶχον βασα- 17
νισθείσης, ἀλλ' ἀπεκινδύνευον τοῦτο· πολὺ γὰρ περὶ
πλείονος τοῦτον ἢ ἐμὲ φαίνεται ποιησαμένη, καὶ μετὰ
μὲν τούτου ἐμὲ ἠδικηκυῖα, μετ' ἐμοῦ δ' οὐδεπώποτε εἰς
τοῦτον ἐξαμαρτοῦσα. ἀλλ' ὅμως ἐγὼ μὲν εἰς ταύτην
κατέφυγον, οὗτος δὲ οὐκ ἐπίστευσεν αὐτῇ.

Οὔκουν δεῖ ὑμᾶς, ὦ βουλή, τηλικούτου ὄντος τοῦ 18
κινδύνου, ῥᾳδίως ἀποδέχεσθαι τοὺς τούτου λόγους, ἀλλ'
ἐνθυμουμένους ὅτι περὶ τῆς πατρίδος μοι καὶ τοῦ βίου
ὁ ἀγών ἐστιν, ἐν ὑπολόγῳ ταύτας τὰς προκλήσεις ποιεῖ-
σθαι. καὶ μὴ ζητεῖτε τούτων ἔτι μείζους πίστεις· οὐ γὰρ
ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν ἀλλ' ἢ ταύτας, ὡς οὐδὲν εἰς τοῦτον
προὐνοήθην. ἀγανακτῶ δ', ὦ βουλή, εἰ διὰ πόρνην καὶ 19

δούλην ἄνθρωπον περὶ τῶν μεγίστων εἰς κίνδυνον καθέστηκα, τί κακὸν πώποτε τὴν πόλιν ἢ αὐτὸν τοῦτον εἰργασμένος, ἢ εἰς τίνα τῶν πολιτῶν ὁτιοῦν ἐξαμαρτών; οὐδὲν γάρ ἔμοιγέ ἐστι τοιοῦτον πεπραγμένον, ἀλλ' ἀλογώτατον πάντων κινδυνεύω πολὺ μείζω συμφορὰν
20 ἐμαυτῷ διὰ τούτους ἐπαγαγέσθαι. πρὸς οὖν παίδων καὶ γυναικῶν καὶ θεῶν τῶν τόδε τὸ χωρίον ἐχόντων ἱκετεύω ὑμᾶς καὶ ἀντιβολῶ, ἐλεήσατέ με, καὶ μὴ περιίδητε ἐπὶ τούτῳ γενόμενον, μηδὲ ἀνηκέστῳ συμφορᾷ περιβάλητε· οὐ γὰρ ἄξιος οὔτ' ἐγὼ φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ, οὔτε οὗτος τοσαύτην δίκην παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ὑπὲρ ὧν φησιν ἠδικῆσθαι, οὐκ ἠδικημένος.

5.

ΥΠΕΡ ΚΑΛΛΙΟΥ ΙΕΡΟΣΥΛΙΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Εἰ μὲν περὶ ἄλλου τινὸς ἢ τοῦ σώματος, ὦ ἄνδρες δικασταί, Καλλίας ἠγωνίζετο, ἐξήρκει ἄν μοι καὶ τὰ παρὰ τῶν ἄλλων εἰρημένα· νῦν δέ μοι δοκεῖ αἰσχρὸν εἶναι, ἱκετεύοντος καὶ δεομένου, καὶ φίλου ὄντος καὶ ἐμοὶ καὶ ἕως ἔζη τῷ πατρί, καὶ πολλῶν συμβολαίων ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους γεγενημένων, μὴ βοηθῆσαι Καλλίᾳ τὰ δίκαια,
2 ὅπως ἂν δύνωμαι. ἐνόμιζον μὲν οὖν οὕτω μετοικεῖν αὐτὸν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, ὥστε πολὺ πρότερον ἀγαθοῦ τινος τεύξεσθαι παρ' ὑμῶν ἢ ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις εἰς τοσοῦτον κίνδυνον καταστήσεσθαι· νῦν δὲ οἱ ἐπιβουλεύοντες οὐχ ἧττον ἐπικίνδυνον ποιοῦσι τὸν βίον τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσιν ἢ τοῖς πολλῶν κακῶν αἰτίοις οὖσιν.
3 ὑμᾶς δὲ ἄξιον μὴ τοὺς μὲν τῶν θεραπόντων λόγους πιστοὺς | νομίζειν, τοὺς δὲ τούτων ἀπίστους, ἐνθυμουμένους ὅτι Καλλίᾳ μὲν οὐδεὶς πώποτε οὔτ' ἰδιώτης ἐνε-

Reisk.

ιεσεν οὔτε ἄρχων, οἰκῶν δ' ἐν ταύτῃ τῇ πόλει πολλὰ ν ἀγαθὰ ὑμᾶς ἐποίησεν, οὐδεμίαν δὲ σχὼν αἰτίαν εἰς ὑπο τῆς ἡλικίας ἀφῖκται, οὗτοι δὲ ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ γάλα ἡμαρτηκότες καὶ πολλῶν κακῶν πεπειραμένοι, περ ἀγαθοῦ τινος αἴτιοι γεγενημένοι περὶ ἐλευθερίας νὶ ποιοῦνται τοὺς λόγους. καὶ οὐ θαυμάζω· ἴσασι 4
ρ ὅτι, ἂν ψευδόμενοι ἐλεγχθῶσιν, οὐδὲν μεῖζον τῶν παρχόντων πείσονται, ἐὰν δὲ ὑμᾶς ἐξαπατήσωσι, τῶν αρόντων κακῶν ἔσονται ἀπηλλαγμένοι. καίτοι τοὺς οιούτους οὔτε κατηγόρους οὔτε μάρτυρας πιστοὺς χρὴ ομίζειν εἶναι, οἵτινες αὐτοὶ μεγάλα κερδαίνοντες περὶ τέρων ποιοῦνται τοὺς λόγους, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅσοι ῷ δημοσίῳ βοηθοῦντες εἰς κινδύνους σφᾶς αὐτοὺς καθ-στᾶσιν. ἄξιον δέ μοι δοκεῖ εἶναι οὐ τούτων ἴδιον ἡγεῖ- 5
σθαι τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ κοινὸν ἁπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει· ὐ γὰρ τούτοις μόνοις εἰσὶ θεράποντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, οἳ πρὸς τὴν τούτων τύχην ἀποβλέποντες ὐκέτι σκέψονται ὅ τι ἂν ἀγαθὸν εἰργασμένοι τοὺς δεσπό-τας ἐλεύθεροι γένοιντο, ἀλλ' ὅ τι ψεῦδος περὶ αὐτῶν μηνύσαντες.

6.

ΚΑΤ' ΑΝΔΟΚΙΔΟΥ ΑΣΕΒΕΙΑΣ.

.... ἔδησε τὸν ἵππον ἐκ τοῦ ῥόπτρου τοῦ ἱεροῦ ὡς ἀπο-διδούς, τῇ δ' ἐπιούσῃ νυκτὶ ὑφείλετο. οὗτος οὖν ὁ ταῦτα ποιήσας θανάτῳ τῷ ἀλγίστῳ ἀπώλετο, λιμῷ· πολλῶν γὰρ καὶ ἀγαθῶν αὐτῷ ἐπὶ τὴν τράπεζαν παρατιθεμένων ὄζειν ἐδόκει τοῦ ἄρτου καὶ τῆς μάζης κάκιστον, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐσθίειν. καὶ ταῦτα πολλοὶ ἡμῶν ἤκουον τοῦ ἱεροφάντου λέγοντος. δίκαιον οὖν μοι δοκεῖ εἶναι νῦν 3
ἐπὶ τούτῳ τὰ τότε λεχθέντα ἀναμνῆσαι, καὶ μὴ μόνον

τοὺς τούτου φίλους ὑπὸ τούτου καὶ τῶν τούτου λόγων ἀπόλλυσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τοῦτον ὑφ' ἑτέρου. ἀδύνατον δὲ καὶ ὑμῖν ἐστι, περὶ τοιούτου πράγματος φέρουσι τὴν ψῆφον, ἢ κατελεῆσαι ἢ καταχαρίσασθαι Ἀνδοκίδη, ἐπισταμένοις ὅτι ἐναργῶς τὼ θεὼ τούτω τιμωρεῖτον τοὺς ἀδικοῦντας. ἐλπίσαι οὖν χρὴ πάντα ἄνθρωπον ὄντα καὶ ἑαυτῷ καὶ ἑτέρῳ ἔσεσθαι. . . .

4 Φέρε γάρ, ἂν νυνὶ Ἀνδοκίδης ἀθῷος ἀπαλλαγῇ δι' ἡμᾶς ἐκ τοῦδε τοῦ ἀγῶνος καὶ ἔλθῃ κληρωσόμενος τῶν ἐννέα ἀρχόντων καὶ λάχῃ βασιλεύς, ἄλλο τι ἢ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ θυσίας θύσει καὶ εὐχὰς εὔξεται κατὰ τὰ πάτρια, τὰ μὲν ἐν τῷ ἐνθάδε Ἐλευσινίῳ, τὰ δὲ ἐν τῷ Ἐλευσῖνι ἱερῷ, καὶ τῆς ἑορτῆς ἐπιμελήσεται μυστηρίοις, ὅπως ἂν μηδεὶς
5 ἀδικῇ μηδὲ ἀσεβῇ περὶ τὰ ἱερά; καὶ τίνα γνώμην οἴεσθε ἕξειν τοὺς μύστας τοὺς ἀφικνουμένους, ἐπειδὰν ἴδωσι τὸν βασιλέα ὅστις ἐστὶ καὶ ἀναμνησθῶσι πάντα τὰ ἠσεβημένα αὐτῷ, ἢ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, οἳ ἕνεκα ταύτης τῆς ἑορτῆς . . . . ἢ θύειν εἰς ταύτην τὴν πανήγυριν βου-
6 λόμενοι ἢ θεωρεῖν; οὐδὲ γὰρ ἀγνὼς ὁ Ἀνδοκίδης οὔτε τοῖς ἔξω οὔτε τοῖς ἐνθάδε διὰ τὰ ἠσεβημένα. ἀναγκαίως γὰρ ἔχει ἀπὸ τῶν πολὺ διαφερόντων ἢ κακῶν ἢ ἀγαθῶν ἔργων τοὺς ποιήσαντας γιγνώσκεσθαι. ἔπειτα δὲ καὶ διώχληκε πόλεις πολλὰς ἐν τῇ ἀποδημίᾳ, Σικελίαν, Ἰταλίαν, Πελοπόννησον, Θετταλίαν, Ἑλλήσποντον, Ἰωνίαν, Κύπρον· βασιλέας πολλοὺς κεκολάκευκεν, ᾧ ἂν ξυγγέ-
7 νηται, πλὴν τοῦ Συρακουσίου Διονυσίου. οὗτος δὲ ἢ πάντων εὐτυχέστατός ἐστιν ἢ πλεῖστον γνώμῃ διαφέρει τῶν ἄλλων, ὃς μόνος τῶν συγγενομένων Ἀνδοκίδῃ οὐκ ἐξηπατήθη ὑπ' ἀνδρὸς τοιούτου, ὃς τέχνην ταύτην ἔχει, τοὺς μὲν ἐχθροὺς μηδὲν ποιεῖν κακόν, τοὺς δὲ φίλους ὅ τι ἂν δύνηται κακόν. ὥστε μὰ τὸν Δία οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν ὑμῖν αὐτῷ οὐδὲν χαρισαμένοις | παρὰ τὸ δίκαιον λαθεῖν

Reisk.

τοὺς Ἕλληνας. νῦν οὖν ὑμῖν ἐν ἀνάγκῃ ἐστὶ βουλεύ- 8
σασθαι περὶ αὐτοῦ. εὖ γὰρ ἐπίστασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ὅτι οὐχ οἷόν τε ὑμῖν ἐστιν ἅμα τοῖς τε νόμοις τοῖς
πατρίοις καὶ Ἀνδοκίδῃ χρῆσθαι, ἀλλὰ δυοῖν θάτερον,
ἢ τοὺς νόμους ἐξαλειπτέον ἐστὶν ἢ ἀπαλλακτέον τοῦ
ἀνδρός.

Εἰς τοσοῦτον δὲ τόλμης ἀφῖκται, ὥστε καὶ λέγει περὶ 9
τοῦ νόμου, ὡς καθῄρηται ὁ περὶ αὐτοῦ κείμενος καὶ ἔξε-
στιν αὐτῷ ἤδη εἰσιέναι εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς τὰ ἱερά....
ἂν ἔτι καὶ νῦν Ἀθηναίων ἐν τῷ βουλευτηρίῳ. καίτοι 10
Περικλέα ποτέ φασι παραινέσαι ὑμῖν περὶ τῶν ἀσεβούν-
των, μὴ μόνον χρῆσθαι τοῖς γεγραμμένοις νόμοις περὶ
αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγράφοις, καθ' οὓς Εὐμολπίδαι
ἐξηγοῦνται, οὓς οὐδείς πω κύριος ἐγένετο καθελεῖν οὐδὲ
ἐτόλμησεν ἀντειπεῖν, οὐδὲ αὐτὸν τὸν θέντα ἴσασιν·
ἡγεῖσθαι γὰρ ἂν αὐτοὺς οὕτως οὐ μόνον τοῖς ἀνθρώποις
ἀλλὰ καὶ τοῖς θεοῖς διδόναι δίκην. Ἀνδοκίδης δὲ τοσοῦ- 11
τον καταπεφρόνηκε τῶν θεῶν καὶ ὧν ἐκείνοις δεῖ τιμω-
ρεῖν, ὥστε πρὶν [μᾶλλον ἢ ἧττον] ἢ ἐπιδεδημηκέναι δέκα
ἡμέρας ἐν τῇ πόλει προσεκαλέσατο δίκην ἀσεβείας πρὸς
τὸν βασιλέα, καὶ ἔλαχεν [Ἀνδοκίδης], καίπερ πεποιηκὼς
ἃ οὗτος πεποίηκε περὶ τοὺς θεούς, καὶ ἵνα μᾶλλον πρόσ-
σχητε τὸν νοῦν, φάσκων τὸν Ἄρχιππον ἀσεβεῖν περὶ τὸν
Ἑρμῆν τὸν αὐτοῦ πατρῷον. ὁ δὲ Ἄρχιππος ἠντιδίκει ἦ 12
μὴν τὸν Ἑρμῆν ὑγιᾶ τε καὶ ὅλον εἶναι, καὶ μηδὲν παθεῖν
ὧνπερ οἱ ἄλλοι Ἑρμαῖ· ὅμως μέντοι ἵνα μὴ ὑπὸ τούτου
τοιούτου ὄντος πράγματ' ἔχοι, δοὺς ἀργύριον ἀπηλλάγη.
καίτοι ὁπότε οὗτος παρ' ἑτέρου ἠξίωσε δίκην ἀσεβείας
λαβεῖν, ἦ που ἑτέρους γε παρὰ τούτου λαβεῖν δίκαιον
καὶ εὐσεβές ἐστιν.

Ἀλλὰ λέξει δεινὸν εἶναι, εἰ ὁ μὲν μηνυτὴς τὰ ἔσχατα 13
πείσεται, οἱ δὲ μηνυθέντες τῶν αὐτῶν ὑμῖν ἐπίτιμοι

p. 192—207.

ὄντες μεθέξουσι. καίτοι οὐχ ὑπὲρ αὑτοῦ ἀπολογήσεται, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων κατηγορήσει. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους οἱ ἐπιτάξαντες καταδέξασθαι ἀδικοῦσι, καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀσεβήματος αἴτιοί εἰσιν· εἰ δ' ὑμεῖς αὐτοκράτορες ἦτε, καὶ ἐστὲ οἱ ἀφελόντες τὰς τιμωρίας τῶν θεῶν, ἀλλ' οὐχ οὗτοι αἴτιοι ἔσονται. ὑμεῖς οὖν μὴ βούλεσθε εἰς ὑμᾶς τὴν αἰτίαν ταύτην περιτρέψαι, ἐξὸν τὸν ἀδικοῦντα κολά-
14 σασιν ἀπηλλάχθαι. ἔπειτα δ' ἐκεῖνοι μὲν ἀρνοῦνται τὰ μεμηνυμένα, οὗτος δὲ ὁμολογεῖ ποιῆσαι. καίτοι καὶ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, ἐν τῷ σεμνοτάτῳ καὶ δικαιοτάτῳ δικαστηρίῳ, ὁμολογῶν μὲν ἀδικεῖν ἀποθνήσκει, ἐὰν δὲ ἀμφισβητῇ, ἐλέγχεται, καὶ ἀπολύεται οὐδὲν δόξας ἀδικεῖν. οὔκουν ὁμοίαν χρὴ γνώμην ἔχειν περί τε τῶν ἀρνουμέ-
15 νων καὶ περὶ τῶν ὁμολογούντων. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι· ἂν μέν τις ἀνδρὸς σῶμα τρώσῃ, κεφαλὴν ἢ πρόσωπον ἢ χεῖρας ἢ πόδας, αὐτὸς μὲν κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ἐξ Ἀρείου πάγου φεύξεται τὴν τοῦ ἀδικηθέντος πόλιν, καὶ ἐὰν κατίῃ, ἐνδειχθεὶς θανάτῳ ζημιωθήσεται· ἐὰν δέ τις τὰ αὐτὰ ταῦτα ἀδικήσῃ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν, οὐδ' αὐτῶν κωλύσετε τῶν ἱερῶν ἐπιβαίνειν ἢ εἰσιόντα τιμωρήσεσθε; καὶ μὲν δὴ τούτων καὶ δίκαιον καὶ ἀγαθόν ἐστιν ἐπιμελεῖσθαι, ὑφ' ὧν καὶ εὖ καὶ κακῶς
16 δυνήσεσθε πάσχειν. φασὶ δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλοὺς διὰ τὰ ἐνθάδε ἀσεβήματα ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς ἱερῶν ἐξείργειν. ὑμεῖς δὲ αὐτοὶ οἱ ἀδικηθέντες περὶ ἐλάττονος
17 ποιεῖσθε τὰ παρ' ὑμῖν νόμιμα ἢ ἕτεροι τὰ ὑμέτερα. τοσοῦτο δ' οὗτος Διαγόρου τοῦ Μηλίου ἀσεβέστερος γεγένηται· ἐκεῖνος μὲν γὰρ λόγῳ περὶ τὰ ἀλλότρια ἱερὰ καὶ ἑορτὰς ἠσέβει, οὗτος δὲ ἔργῳ περὶ τὰ ἐν τῇ αὑτοῦ πόλει. ὀργίζεσθαι οὖν χρή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἀστοῖς ἀδικοῦσι μᾶλλον ἢ τοῖς ξένοις περὶ ταῦτα τὰ ἱερά· τὸ μὲν γὰρ ὥσπερ ἀλλότριόν ἐστιν ἁμάρτημα, τὸ δ' οἰκεῖον.

Reisk.

καὶ μὴ οὓς μὲν ἔχετε ἀδικοῦντας ἀφίετε, τοὺς δὲ φεύ- 18
γοντας ζητεῖτε συλλαμβάνειν, ἐπικηρύττοντες τάλαντον
ἀργυρίου δώσειν τῷ | ἀπάγοντι ἢ ἀποκτείναντι. εἰ δὲ
μή, δόξετε τοῖς Ἕλλησι κομπάζειν μᾶλλον ἢ τιμωρεῖσθαι
βούλεσθαι. ἐπεδείξατο δὲ καὶ τοῖς Ἕλλησιν ὅτι θεοὺς οὐ 19
νομίζει. οὐ γὰρ ὡς δεδιὼς τὰ πεποιημένα, ἀλλ᾿ ὡς θαρ-
ρῶν, ναυκληρίᾳ ἐπιθέμενος τὴν θάλατταν ἔπλει. ὁ δὲ
θεὸς ὑπῆγεν αὐτόν, ἵνα ἀφικόμενος εἰς τὰ ἁμαρτήματα
ἐπὶ τῇ ἐμῇ προφάσει δῴη δίκην. ἐλπίζω μὲν οὖν αὐτὸν 20
καὶ δώσειν δίκην, θαυμάσιον δὲ οὐδὲν ἄν μοι γένοιτο.
οὐδὲ γὰρ ὁ θεὸς παραχρῆμα κολάζει, ἀλλ᾿ αὕτη μέν ἐστιν
ἀνθρωπίνη δίκη. πολλαχόθεν δὲ ἔχω τεκμαιρόμενος
εἰκάζειν, ὁρῶν καὶ ἑτέρους ἠσεβηκότας χρόνῳ δεδωκό-
τας δίκην, καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνων διὰ τὰ τῶν προγόνων
ἁμαρτήματα. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ δέη πολλὰ καὶ κιν-
δύνους ὁ θεὸς ἐπιπέμπει τοῖς ἀδικοῦσιν, ὥστε πολλοὺς
ἤδη ἐπιθυμῆσαι τελευτήσαντας τῶν κακῶν ἀπηλλάχθαι.
ὁ δὲ θεὸς τέλος τούτων λυμηνάμενος τῷ βίῳ θάνατον
ἐπέθηκε. σκέψασθε δὲ καὶ αὐτοῦ Ἀνδοκίδου τὸν βίον, 21
ἀφ᾿ οὗ ἠσέβηκε, καὶ εἴ τις τοιοῦτος ἕτερός ἐστιν. Ἀνδο-
κίδης γὰρ ἐπειδὴ ἥμαρτεν, ἐξ ἐπιβολῆς εἰσαχθεὶς εἰς τὸ
δικαστήριον, ἔδησεν ἑαυτὸν τιμησάμενος δεσμοῦ, εἰ μὴ
παραδοίη τὸν ἀκόλουθον· εὖ δ᾿ ᾔδει οὐ δυνησόμενος 22
παραδοῦναι, ὃς διὰ τοῦτον καὶ τὰ τούτου ἁμαρτήματα
ἀπέθανεν, ἵνα μὴ μηνυτὴς γένοιτο. καίτοι πῶς οὐ θεῶν
τις τὴν τούτου γνώμην διέφθειρεν, ὃς ῥᾷον ἡγήσατο
δεσμοῦ τιμήσασθαι ἢ ἀργυρίου ἐπ᾿ ἐλπίδι τῇ αὐτῇ; ἐκ δ᾿ 23
οὖν τούτου τοῦ τιμήματος ἐδέδετο ἐγγὺς ἐνιαυτόν, καὶ
ἐμήνυσε δεδεμένος κατὰ τῶν αὐτοῦ συγγενῶν καὶ φί-
λων, ἀδείας δοθείσης αὐτῷ, εἰ δόξειε τἀληθῆ μηνῦσαι.
καὶ τίνα αὐτὸν δοκεῖτε ψυχὴν ἔχειν, ὁπότε τὰ μὲν ἔσχατα
καὶ τὰ αἴσχιστα ἐποίει μηνύων κατὰ τῶν ἑαυτοῦ φίλων,

24 ἡ δὲ σωτηρία ἀφανὴς αὐτῷ; μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπε-
κτονὼς ἦν οὓς αὐτὸς ἔφη περὶ πλείστου ποιεῖσθαι, ἔδοξε
τἀληθῆ μηνῦσαι καὶ ἐλύθη, καὶ προσεψηφίσασθε ὑμεῖς
αὐτὸν εἴργεσθαι τῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν ἱερῶν, ὥστε μηδ'
ἀδικούμενον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν δύνασθαι δίκην λαβεῖν.
25 οὐδεὶς γάρ πω, ἐξ ὅσου Ἀθῆναι ἀείμνηστοί εἰσιν, ἐπὶ
τοιαύτῃ αἰτίᾳ ἠτιμώθη. δικαίως· οὐδὲ γὰρ ἔργα τοιαῦτα
οὐδείς πω εἰργάσατο. καὶ τούτων πότερα τοὺς θεοὺς
26 χρὴ ἢ τὸ αὐτόματον αἰτιᾶσθαι; μετὰ δὲ ταῦτα ἔπλευσεν
ὡς τὸν Κιττιέων βασιλέα, καὶ προδιδοὺς ληφθεὶς ὑπ'
αὐτοῦ ἐδέθη, καὶ οὐ μόνον τὸν θάνατον ἐφοβεῖτο ἀλλὰ
καὶ τὰ καθ' ἡμέραν αἰκίσματα, οἰόμενος τὰ ἀκρωτήρια
27 ζῶντος ἀποτμηθήσεσθαι. ἀποδρὰς δὲ ἐκ τούτου τοῦ
κινδύνου κατέπλευσεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἐπὶ τῶν τε-
τρακοσίων .... θεὸς λήθην ἔδωκεν, ὥστε εἰς τοὺς ἠδι-
κημένους αὐτοὺς ἐπεθύμησεν ἀφικέσθαι. ἀφικόμενος δὲ
28 ἐδέθη καὶ ᾐκίσθη, ἀπώλετο δὲ οὐχί, ἀλλ' ἐλύθη. ἔνθεν
δὲ ἔπλευσεν ὡς Εὐαγόραν τὸν Κύπρου βασιλεύοντα, καὶ
ἀδικήσας εἴρχθη. ἀποδρὰς δὲ τοῦτον ἔφευγε μὲν τοὺς
ἐνθάδε θεούς, ἔφευγε δὲ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, ἔφευγε δὲ
εἰς οὓς τὸ πρῶτον ἀφίκοιτο τόπους. καίτοι τίς χάρις τῷ
βίῳ, κακοπαθεῖν μὲν πολλάκις, ἀναπαύσασθαι δὲ μηδέ-
29 ποτε; καταπλεύσας δὲ ἐκεῖθεν δεῦρο ἐπὶ δημοκρατίας εἰς
τὴν αὐτοῦ πόλιν τοῖς μὲν πρυτάνεσιν ἔδωκε χρήματα,
ἵνα αὐτὸν προσαγάγοιεν ἐνθάδε, ὑμεῖς δ' αὐτὸν ἐξηλά-
σατε ἐκ τῆς πόλεως, τοῖς θεοῖς βεβαιοῦντες τοὺς νόμους
30 οὓς ἐψηφίσασθε. καὶ τὸν ἄνδρα οὐ δῆμος, οὐκ ὀλιγαρ-
χία, οὐ τύραννος, οὐ πόλις ἐθέλει δέξασθαι διὰ τέλους,
ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον, ἐξ ὅσου ἠσέβησεν, ἀλώμενος
διάγει, πιστεύων ἀεὶ μᾶλλον τοῖς ἀγνῶσι τῶν γνωρί-
μων διὰ τὸ ἠδικηκέναι οὓς γινώσκει. τὸ δὲ τελευταῖον
νῦν ἀφικόμενος εἰς τὴν πόλιν δὶς ἐν τῷ αὐτῷ ἐνδέ-
Reisk.

δεικται. καὶ τὸ μὲν σῶμα ἀεὶ ἐν δεσμοῖς ἔχει, ἡ δὲ οὐσία 31
αὐτοῦ ἐλάττων ἐκ τῶν κινδύνων γίνεται. καίτοι ὅταν τις τὸν αὑτοῦ βίον τοῖς ἐχθροῖς καὶ τοῖς συκοφάνταις διανέμῃ, τοῦτ᾽ ἔστι τὸ τὸν βίον βιοῦν ἀβίωτον. ἃ τούτῳ | ὁ θεὸς οὐκ ἐπὶ σωτηρίᾳ ἐπινοεῖν δίδωσιν, ἀλλὰ τιμωρούμενος τῶν γεγενημένων ἀσεβημάτων. τὸ δὲ τε- 32
λευταῖον νυνὶ παραδέδωκεν αὐτὸν ὑμῖν χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλησθε, οὐ τῷ μὴ ἀδικεῖν πιστεύων, ἀλλ᾽ ὑπὸ δαιμονίου τινὸς ἀγόμενος ἀνάγκης. οὔκουν χρὴ μὰ τὸν Δία οὔτε πρεσβύτερον ὄντα οὔτε νεώτερον, ὁρῶντας Ἀνδοκίδην ἐκ τῶν κινδύνων σωζόμενον, συνειδότας αὐτῷ ἔργα ἀνόσια εἰργασμένῳ, ἀθεωτέρους γίνεσθαι, ἐνθυμουμένους ὅτι ἥμισυς ὁ βίος βιῶναι κρείττων ἀλύπῳ ἐστὶν ἢ διπλάσιος λυπουμένῳ, ὥσπερ οὗτος.

Εἰς τοσοῦτον δὲ ἀναισχυντίας ἀφῖκται, ὥστε καὶ 33
παρασκευάζεται τὰ πολιτικὰ πράττειν καὶ ἤδη δημηγορεῖ καὶ ἐπιτιμᾷ καὶ ἀποδοκιμάζει τῶν ἀρχόντων τισί, καὶ συμβουλεύει εἰς τὴν βουλὴν εἰσιὼν περὶ θυσιῶν καὶ προσόδων καὶ εὐχῶν καὶ μαντειῶν. καίτοι τούτῳ πειθόμενοι ποίοις θεοῖς ἡγήσεσθε κεχαρισμένα ποιεῖν; μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ ὑμεῖς βούλεσθε τὰ τούτῳ πεποιημένα ἐπιλαθέσθαι, καὶ τοὺς θεοὺς ἐπιλήσεσθαι. ἀξιοῖ δὲ οὐχ ὡς ἠδικηκὼς ἡσυχίαν ἔχων πολι- 34
τεύεσθαι, ἀλλ᾽ ὥσπερ αὐτὸς ἐξευρὼν τοὺς τὴν πόλιν ἀδικήσαντας, οὕτω διανοεῖται, καὶ παρασκευάζεται ὅπως ἑτέρων μεῖζον δυνήσεται, ὥσπερ οὐ διὰ πρᾳότητα καὶ ἀσχολίαν τὴν ὑμετέραν οὐ δεδωκὼς ὑμῖν δίκην, εἰς οὓς νῦν ἁμαρτάνων οὐ λανθάνει, ἀλλ᾽ ἅμα ἐξελεγχθήσεταί τε καὶ δώσει δίκην.

Ἰσχυριεῖται δὲ καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ· ἀναγκαίως γὰρ 35
ἔχω ὑμᾶς διδάσκειν ἃ οὗτος ἀπολογήσεται, ἵν᾽ ἀκούσαντες παρ᾽ ἀμφοτέρων ἄμεινον διαγνῶτε. φησὶ γὰρ ἀγαθὰ

μεγάλα ποιῆσαι τὴν πόλιν μηνύσας καὶ ἀπαλλάξας δέους καὶ ταραχῆς τῆς τότε. τίς δὲ τῶν μεγάλων κακῶν αἴτιος
36 ἐγένετο; οὐκ αὐτὸς οὗτος, ποιήσας ἃ ἐποίησεν; εἶτα τῶν μὲν ἀγαθῶν δεῖ τούτῳ χάριν εἰδέναι, ὅτι ἐμήνυσε, μισθὸν ὑμῶν αὐτῷ διδόντων τὴν ἄδειαν, τῆς δὲ ταραχῆς καὶ τῶν κακῶν ὑμεῖς αἴτιοί ἐστε, ὅτι ἐζητεῖτε τοὺς ἠσεβηκότας; οὐ δήπουθεν, ἀλλ' αὐτὸ τούτου τοὐναντίον ἐτάραξε μὲν οὗτος τὴν πόλιν, κατεστήσατε δ' ὑμεῖς.
37 Πυνθάνομαι δ' αὐτὸν μέλλειν ἀπολογήσεσθαι ὡς αἱ συνθῆκαι καὶ αὐτῷ εἰσι, καθάπερ καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις. καὶ τοῦτο πρόσχημα ποιούμενος οἴεται πολλοὺς ὑμῶν, δεδιότας μὴ λύσητε τὰς συνθήκας, αὐτοῦ ἀπο-
38 ψηφιεῖσθαι. ὡς οὖν οὐδὲν προσήκει Ἀνδοκίδῃ τῶν συνθηκῶν, περὶ τούτου λέξω, οὔτε μὰ τὸν Δία τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους, ἃς ὑμεῖς συνέθεσθε, οὔτε ὧν πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἄστει οἱ ἐκ Πειραιῶς. οὐδενὶ γὰρ ἡμῶν τοσούτων ὄντων τὰ αὐτὰ ἁμαρτήματα οὐδ' ὅμοια ἦν τοῖς
39 Ἀνδοκίδου, ὥστε καὶ τοῦτον ἡμῶν ἀπολαῦσαι. ἀλλ' οὐ μὲν δὴ ἕνεκά γε τούτου διαφερόμενοι, ἐπειδὴ καὶ τούτῳ μετέδομεν τῶν συνθηκῶν, τότε διηλλάγημεν. οὐ γὰρ ἕνεκα ἑνὸς ἀνδρὸς ἀλλ' ἕνεκα ἡμῶν τῶν ἐξ ἄστεος καὶ ἐκ Πειραιῶς αἱ συνθῆκαι ἐγένοντο καὶ οἱ ὅρκοι, ἐπεί τοι δεινὸν ἂν εἴη, εἰ περὶ Ἀνδοκίδου ἀποδημοῦντος αὐτοὶ ἐνδημοῦντες ἐπεμελήθημεν, ὅπως ἐξαλειφθείη αὐτῷ
40 τὰ ἁμαρτήματα. ἀλλὰ Λακεδαιμόνιοι γὰρ ἐν ταῖς πρὸς αὐτοὺς συνθήκαις ἐπεμελήθησαν Ἀνδοκίδου, ὅτι ἔπαθον ἀγαθόν τι ὑπ' αὐτοῦ; ἀλλ' ὑμεῖς ἐπεμελήθητέ γε αὐτοῦ; ἀντὶ ποίας εὐεργεσίας; ὅτι πολλάκις δι' ὑμᾶς
41 ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐκινδύνευσεν; οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ ἀληθὴς αὕτη ἡ ἀπολογία, μηδ' ὑμεῖς ἐξαπατᾶσθε. οὐ γὰρ τοῦτο λύειν ἐστὶ τὰ συγκείμενα, εἰ Ἀνδοκίδης ἕνεκα τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων δίδωσι δίκην,

λλ' ἐάν τις ἕνεκα τῶν δημοσίων συμφορῶν ἰδίᾳ τινα
ιμωρῆται.
Ἴσως οὖν καὶ Κηφισίου ἀντικατηγορήσει, καὶ ἕξει 42
τι λέγειν· τὰ γὰρ ἀληθῆ χρὴ λέγειν. ἀλλ' ὑμεῖς οὐδ' ἂν
ύναισθε τῇ αὐτῇ ψήφῳ τόν τε ἀπολογούμενον καὶ τὸν
τηγοροῦντα κολάσαι. ἀλλὰ νῦν μὲν περὶ τούτου και-
ός ἐστι γνῶναι τὰ δίκαια, ἕτερος δὲ ἥξει Κηφισίῳ καὶ
ῶν ἑκάστῳ, ὧν οὗτος νῦν | μεμνήσεται. μὴ οὖν καὶ
ἑτέραν ὀργὴν τούτου ἀδικοῦντος νῦν ἀποψηφίσησθε.
Ἀλλὰ λέξει ὅτι μηνυτὴς ἐγένετο, καὶ ἕτερος οὐδεὶς 43
ἐθελήσει μηνύειν, ἐὰν κολάζητε. Ἀνδοκίδης δὲ
ει τὰ μήνυτρα παρ' ὑμῶν, σώσας τὴν αὑτοῦ ψυχὴν
ἑτέρων διὰ ταῦτα ἀποθανόντων. τῆς μὲν οὖν σωτηρίας
μεῖς τούτῳ αἴτιοί ἐστε, τῶν δὲ κακῶν τῶνδε καὶ τῶν
ινδύνων αὐτὸς ἑαυτῷ, παραβὰς τὰ δόγματα καὶ τὴν
δειαν ἐφ' ᾗ μηνυτὴς ἐγένετο. οὔκουν ἐξουσίαν χρὴ 44
οιεῖν τοῖς μηνυταῖς ἀδικεῖν (ἀρκεῖ γὰρ τὰ πεποιημένα),
λλὰ παραβαίνοντας κολάζειν. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι μηνυ-
αί, ὁπόσοι ἐπ' αἰσχραῖς αἰτίαις ἐξεληλεγμένοι σφᾶς αὐ-
οὺς ἐμήνυσαν, ἓν γοῦν ἐπίστανται, μὴ ἐνοχλεῖν τοῖς
ἠδικημένοις, ἡγούμενοι ἀποδημοῦντες μὲν ἀθῷοι καὶ
ἐπίτιμοι δόξειν εἶναι, ἐπιδημοῦντες δὲ παρὰ τοῖς πολί-
ταις τοῖς ἠδικημένοις πονηροὶ δόξειν καὶ ἀσεβεῖς εἶναι.
ὁ γοῦν πάντων πονηρότατος Βάτραχος πλὴν τούτου, γε- 45
νόμενος ἐπὶ τῶν τριάκοντα μηνυτὴς καὶ οὐσῶν αὐτῷ
συνθηκῶν καὶ ὅρκων καθάπερ τοῖς Ἐλευσινόθεν, δεί-
σας ὑμῶν οὓς ἠδίκησεν, ἐν ἑτέρᾳ πόλει ᾤκει. Ἀνδοκίδης
δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς θεοὺς ἀδικήσας περὶ ἐλάττονος αὐ-
τοὺς ἔθετο, εἰσιὼν εἰς τὰ ἱερά, ἢ Βάτραχος τοὺς ἀνθρώ-
πους. ὅστις οὖν καὶ πονηρότερος καὶ ἀμαθέστερος Βα-
τράχου ἐστί, πάνυ δεῖ ἀγαπητῶς ὑφ' ὑμῶν αὐτὸν
σωθῆναι.

46 Φέρε δή, εἰς τί σκεψαμένους χρὴ ὑμᾶς Ἀνδοκίδου
ἀποψηφίσασθαι; πότερον ὡς στρατιώτης ἀγαθός; ἀλλ
οὐδεπώποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐστρατεύσατο, οὔτε ἱππεὺς
οὔτε ὁπλίτης, οὔτε τριήραρχος οὔτ' ἐπιβάτης, οὔτε πρὸ
τῆς συμφορᾶς οὔτε μετὰ τὴν συμφοράν, πλέον ἢ τεττα-
47 ράκοντα ἔτη γεγονώς. καίτοι ἕτεροι φεύγοντες ἐν Ἑλλησ-
πόντῳ συνετριηράρχουν ὑμῖν. ἀναμνήσθητε δὲ κα
αὐτοὶ ἐξ ὅσων κακῶν καὶ πολέμου ὑμᾶς αὐτοὺς περιε-
ποιήσατε καὶ τὴν πόλιν, πολλὰ μὲν τοῖς σώμασι πονή-
σαντες, πολλὰ δὲ ἀναλώσαντες χρήματα καὶ ἰδίᾳ καὶ δη-
μοσίᾳ, πολλοὺς δὲ καὶ ἀγαθοὺς τῶν πολιτῶν καταθά-
48 ψαντες διὰ τὸν γενόμενον πόλεμον. Ἀνδοκίδης δὲ ἀπα
θὴς τούτων τῶν κακῶν γενόμενος .... εἰς τὴν σωτηρία
τῇ πατρίδι, ἀξιοῖ νυνὶ μετέχειν τῆς πόλεως, ἀσεβῶν ἐ
αὐτῇ. ἀλλὰ πλουτῶν γὰρ καὶ δυνάμενος τοῖς χρήμασ
καὶ βασιλεῦσιν ἐξενωμένος καὶ τυράννοις; ἃ νυνὶ κομ
πάσει, ἐπιστάμενος τοὺς ὑμετέρους τρόπους. ποία
49 εἰσφορὰν ..... τούτῳ ἀγαθὸν γίνοιτο, καὶ ἐπιστάμε
νος ἐν πολλῷ σάλῳ καὶ κινδύνῳ τὴν πόλιν γινομέ
νην, ναυκληρῶν οὐκ ἐτόλμησεν ἐπαρθεὶς σῖτον εἰσάγω
ὠφελῆσαι τὴν πατρίδα. ἀλλὰ μέτοικοι μὲν καὶ ξένο
ἕνεκα τῆς μετοικίας ὠφέλουν τὴν πόλιν εἰσάγοντες· σι
δὲ τί καὶ ἀγαθὸν ποιήσας, ὦ Ἀνδοκίδη, ποῖα ἁμαρτή-
ματα ἀνακαλεσάμενος, ποῖα τροφεῖα ἀνταποδούς ......
50 ... Ἀθηναῖοι, μνήσθητε τὰ πεποιημένα Ἀνδοκίδῃ, ἐνθυ-
μήθητε δὲ καὶ τῆς ἑορτῆς, δι' ἣν ὑπὸ τῶν πολλῶν προὐ-
τιμήθητε. ἀλλ' ἐστὲ γὰρ ὑπὸ τῶν τούτου ἁμαρτημάτω
ἤδη καταπλῆγες διὰ τὸ πολλάκις ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι, ὥστε
οὐδὲ τὰ δεινὰ ἔτι δεινὰ δοκεῖ ὑμῖν εἶναι. ἀλλὰ προσέχετε
τὸν νοῦν, δοκείτω δ' ὑμῖν ἡ γνώμη ὁρᾶν ἃ οὗτος ἐποίει,
51 καὶ διαγνώσεσθε ἄμεινον. οὗτος γὰρ ἐνδὺς στολήν, μι-
μούμενος τὰ ἱερὰ ἐπεδείκνυε τοῖς ἀμυήτοις καὶ εἶπε τῇ

Reisk.

φωνῇ τὰ ἀπόρρητα, τῶν δὲ θεῶν, οὓς ἡμεῖς θεοὺς νο-
μίζομεν καὶ θεραπεύοντες καὶ ἁγνεύοντες θύομεν καὶ
προσευχόμεθα, τούτους περιέκοψε. καὶ ἐπὶ τούτοις
ἱέρειαι καὶ ἱερεῖς στάντες κατηράσαντο πρὸς ἑσπέραν
καὶ φοινικίδας ἀνέσεισαν, κατὰ τὸ νόμιμον τὸ παλαιὸν
καὶ ἀρχαῖον. ὡμολόγησε δὲ οὗτος ποιῆσαι. ἔτι δὲ παρελ- 52
θὼν τὸν νόμον ὃν ὑμεῖς ἔθεσθε, εἴργεσθαι τῶν ἱερῶν
αὐτὸν ὡς ἀλιτήριον ὄντα, ταῦτα πάντα βιασάμενος
εἰσελήλυθεν ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔθυσεν ἐπὶ τῶν
βωμῶν ὧν οὐκ ἐξῆν αὐτῷ, καὶ ἀπήντα τοῖς ἱεροῖς περὶ
ἃ ἠσέβησεν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ἐλευσίνιον, ἐχερνίψατο ἐκ
|τῆς ἱερᾶς χέρνιβος. τίνα χρὴ ταῦτα ἀνασχέσθαι; ποῖον 53
φίλον, ποῖον συγγενῆ, ποῖον δικαστὴν χρὴ τούτῳ χαρι-
σάμενον κρύβδην φανερῶς τοῖς θεοῖς ἀπέχθεσθαι; νῦν
οὖν χρὴ νομίζειν τιμωρουμένους καὶ ἀπαλλαττομένους
Ἀνδοκίδου τὴν πόλιν καθαίρειν καὶ ἀποδιοπομπεῖσθαι
καὶ φαρμακὸν ἀποπέμπειν καὶ ἀλιτηρίου ἀπαλλάττε-
σθαι, ὡς ἓν τούτων οὗτός ἐστι.

Βούλομαι τοίνυν εἰπεῖν ἃ Διοκλῆς ὁ Ζακόρου τοῦ 54
ἱεροφάντου, πάππος δὲ ἡμέτερος, συνεβούλευσε βου-
λευομένοις ὑμῖν ὅ τι δεῖ χρῆσθαι Μεγαρεῖ ἀνδρὶ ἠσεβη-
κότι. κελευόντων γὰρ ἑτέρων ἄκριτον παραχρῆμα ἀπο-
κτεῖναι, παρῄνεσε κρῖναι τῶν ἀνθρώπων ἕνεκα, ἵνα
ἀκούσαντες καὶ ἰδόντες σωφρονέστεροι οἱ ἄλλοι ὦσι, τῶν
δὲ θεῶν ἕνεκα οἴκοθεν ἕκαστον, ἃ δεῖ τὸν ἀσεβοῦντα
παθεῖν, αὐτὸν παρ' ἑαυτῷ κεκρικότα εἰς τὸ δικαστήριον
εἰσιέναι. καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (ἐπίστασθε 55
γὰρ ἃ δεῖ ποιῆσαι) μὴ ἀναπεισθῆτε ὑπὸ τούτου. φανε-
ρῶς ἔχετε αὐτὸν ἀσεβοῦντα· εἴδετε, ἠκούσατε τὰ τούτου
ἁμαρτήματα. ἀντιβολήσει καὶ ἱκετεύσει ὑμᾶς· μὴ ἐλε-
εῖτε. οὐ γὰρ οἱ δικαίως ἀποθνήσκοντες ἀλλ' οἱ ἀδίκως
ἄξιοί εἰσιν ἐλεεῖσθαι.

7.

ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΗΚΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Πρότερον μέν, ὦ βουλή, ἐνόμιζον ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ, ἡσυχίαν ἄγοντι, μήτε δίκας ἔχειν μήτε πράγματα· νυνὶ δὲ οὕτως ἀπροσδοκήτοις αἰτίαις καὶ πονηροῖς συκοφάνταις περιπέπτωκα, ὥστ' εἴ πως οἷόν τε, δοκεῖ μοι δεῖν καὶ τοὺς μὴ γεγονότας ἤδη δεδιέναι περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι· διὰ γὰρ τοὺς τοιούτους οἱ κίνδυνοι κοινοὶ γίγνονται καὶ τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσι καὶ τοῖς
2 πολλὰ ἡμαρτηκόσιν. οὕτω δ' ἄπορος ὁ ἀγών μοι καθέστηκεν, ὥστε ἀπεγράφην τὸ μὲν πρῶτον ἐλαίαν ἐκ τῆς γῆς ἀφανίζειν, καὶ πρὸς τοὺς ἐωνημένους τοὺς καρποὺς τῶν μοριῶν πυνθανόμενοι προσῄεσαν· ἐπειδὴ δ' ἐκ τούτου τοῦ τρόπου ἀδικοῦντά με οὐδεν εὑρεῖν ἐδυνήθησαν, νυνί με σηκόν φασιν ἀφανίζειν, οἰόμενοι ἐμοὶ μὲν ταύτην τὴν αἰτίαν ἀπορωτάτην εἶναι ἀπελέγξαι, αὐ-
3 τοῖς δὲ ἐξεῖναι μᾶλλον ὅ τι ἂν βούλωνται λέγειν. καὶ δεῖ με, περὶ ὧν οὗτος ἐπιβεβουλευκὼς ἥκει, ἅμ' ὑμῖν τοῖς διαγνωσομένοις περὶ τοῦ πράγματος ἀκούσαντα καὶ περὶ τῆς πατρίδος καὶ περὶ τῆς οὐσίας ἀγωνίσασθαι. ὅμως δὲ
4 πειράσομαι ἐξ ἀρχῆς ὑμᾶς διδάξαι. Ἦν μὲν γὰρ τοῦτο Πεισάνδρου τὸ χωρίον, δημευθέντων τῶν ὄντων δ' ἐκείνου Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρεὺς δωρεὰν παρὰ τοῦ δήμου λαβὼν τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἐγεώργει, ὀλίγῳ δὲ πρὸ τῶν τριάκοντα Ἀντικλῆς παρ' αὐτοῦ πριάμενος ἐξεμίσθωσεν· ἐγὼ δὲ παρ' Ἀντικλέους εἰρήνης οὔσης ἐωνού-
5 μην. ἡγοῦμαι τοίνυν, ὦ βουλή, ἐμὸν ἔργον ἀποδεῖξαι ὡς, ἐπειδὴ τὸ χωρίον ἐκτησάμην, οὔτ' ἐλαία οὔτε σηκὸς ἐνῆν ἐν αὐτῷ. νομίζω γὰρ τοῦ μὲν προτέρου χρόνου, οὐδ' εἰ πάλαι ἐνῆσαν μυρίαι, οὐκ ἂν δικαίως ζημιοῦ-

σθαι· εἰ γὰρ μὴ δι' ἡμᾶς εἰσιν ἠφανισμέναι, οὐδὲν προσ-
ήκει περὶ τῶν ἀλλοτρίων ἁμαρτημάτων ὡς ἀδικοῦντας
κινδυνεύειν. πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι ὁ πόλεμος καὶ 6
ἄλλων πολλῶν αἴτιος κακῶν γεγένηται, καὶ τὰ μὲν
πόρρω ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐτέμνετο, τὰ δ' ἐγγὺς ὑπὸ
τῶν φίλων διηρπάζετο· ὥστε πῶς ἂν δικαίως ὑπὲρ τῶν
τῇ πόλει γεγενημένων συμφορῶν ἐγὼ νυνὶ δίκην δι-
δοίην; ἄλλως τε καὶ τοῦτο τὸ χωρίον ἐν τῷ πολέμῳ δη-
μευθὲν ἄπρακτον ἦν πλεῖον ἢ τρία ἔτη. οὐ θαυμαστὸν 7
δ' εἰ τότε τὰς | μορίας ἐξέκοπτον, ἐν ᾧ οὐδὲ τὰ ἡμέτερ'
αὐτῶν φυλάττειν ἠδυνάμεθα. ἐπίστασθε δέ, ὦ βουλή,
ὅσοι μάλιστα τῶν τοιούτων ἐπιμελεῖσθε, πολλὰ ἐν ἐκεί-
νῳ τῷ χρόνῳ δασέα ὄντα ἰδίαις καὶ μορίαις ἐλαίαις, ὧν
νῦν τὰ πολλὰ ἐκκέκοπται καὶ ἡ γῆ ψιλὴ γεγένηται· καὶ
τῶν αὐτῶν καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ ἐν τῷ πολέμῳ κεκτημέ-
νων οὐκ ἀξιοῦτε παρ' αὐτῶν, ἑτέρων ἐκκοψάντων, δίκην
λαμβάνειν. καίτοι εἰ τοὺς διὰ παντὸς τοῦ χρόνου γεωρ- 8
γοῦντας τῆς αἰτίας ἀφίετε, ἦ που χρὴ τούς γ' ἐν τῇ εἰ-
ρήνῃ πριαμένους ἀφ' ὑμῶν ἀζημίους γενέσθαι.

'Αλλὰ γάρ, ὦ βουλή, περὶ μὲν τῶν πρότερον γεγε- 9
νημένων πολλὰ ἔχων εἰπεῖν ἱκανὰ νομίζω τὰ εἰρημένα·
ἐπειδὴ δ' ἐγὼ παρέλαβον τὸ χωρίον, πρὶν ἡμέρας πέντε
γενέσθαι, ἀπεμίσθωσα Καλλιστράτῳ, ἐπὶ Πυθοδώρου
ἄρχοντος· ὃς δύο ἔτη ἐγεώργησεν, οὔτε ἰδίαν ἐλαίαν 10
οὔτε μορίαν οὔτε σηκὸν παραλαβών. τρίτῳ δὲ ἔτει Δη-
μήτριος οὑτοσὶ εἰργάσατο ἐνιαυτόν· τῷ δὲ τετάρτῳ 'Αλ-
κίᾳ 'Αντισθένους ἀπελευθέρῳ ἐμίσθωσα, ὃς τέθνηκε
ταῦτα τρία ἔτη. ὁμοίως καὶ Πρωτέας ἐμισθώσατο. Καί
μοι δεῦρο ἴτε μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

'Επειδὴ τοίνυν ὁ χρόνος οὗτος ἐξήκει, αὐτὸς γεωρ- 11
γῶ. φησὶ δὲ ὁ κατήγορος ἐπὶ Σουνιάδου ἄρχοντος σηκὸν

p. 268—271.

ὑπ' ἐμοῦ ἐκκεκόφθαι. ὑμῖν δὲ μεμαρτυρήκασιν οἱ
τερον ἐργαζόμενοι καὶ πολλὰ ἔτη παρ' ἐμοῦ μεμι
μένοι μὴ εἶναι σηκὸν ἐν τῷ χωρίῳ. καίτοι πῶς ἄ
φανερωτέρως ἐξελέγξειε ψευδόμενον τὸν κατήγ
οὐ γὰρ οἷόν τε, ἃ πρότερον μὴ ἦν, ταῦτα τὸν ὕσ
ἐργαζόμενον ἀφανίζειν.
12 Ἐγὼ τοίνυν, ὦ βουλή, ἐν μὲν τῷ τέως χρόνῳ,
με φάσκοιεν δεινὸν εἶναι καὶ ἀκριβῆ καὶ οὐδὲν ἂν
καὶ ἀλογίστως ποιῆσαι, ἠγανάκτουν ἄν, αἱρούμενος
λον λέγεσθαι ὥς μοι προσῆκε· νῦν δὲ πάντας ἂν
βουλοίμην περὶ ἐμοῦ ταύτην τὴν γνώμην ἔχειν
ἡγῆσθέ με σκοπεῖν, εἴπερ τοιούτοις ἔργοις ἐπεχεί
καὶ ὅ τι κέρδος ἐγίνετο τῷ ἀφανίσαντι καὶ ἥτις ζημ
ποιήσαντι, καὶ τί ἂν λαθὼν διεπραξάμην καὶ τί ἂν φ
13 ρὸς γενόμενος ὑφ' ὑμῶν ἔπασχον. πάντες γὰρ ἄνθρ
τὰ τοιαῦτα οὐχ ὕβρεως ἀλλὰ κέρδους ἕνεκα ποιοῦσι
ὑμᾶς εἰκὸς οὕτω σκοπεῖν, καὶ τοὺς ἀντιδίκους ἐκ το
τὰς κατηγορίας ποιεῖσθαι, ἀποφαίνοντας ἥτις ὠφ
14 τοῖς ἀδικήσασιν ἐγίνετο. οὗτος μέντοι οὐκ ἂν ἔχοι
δεῖξαι οὔθ' ὡς ὑπὸ πενίας ἠναγκάσθην τοιούτοις ἔ
ἐπιχειρεῖν, οὔθ' ὡς τὸ χωρίον μοι διαφθείρεται το
κοῦ ὄντος, οὔθ' ὡς ἀμπέλοις ἐμποδὼν ἦν, οὔθ' ὡ
κίας ἐγγύς, οὔθ' ὡς ἐγὼ ἄπειρος τῶν παρ' ὑμῖν κι
νων, εἴ τι τούτων ἔπραττον... πολλὰς ἂν καὶ μεγ
15 ἐμαυτῷ ζημίας γενομένας ἀποφήναιμι· ὃς πρῶτο
μεθ' ἡμέραν ἐξέκοπτον τὸν σηκόν, ὥσπερ οὐ πάντα
θεῖν δέον, ἀλλὰ πάντας Ἀθηναίους εἰδέναι. καὶ ε
αἰσχρὸν ἦν μόνον τὸ πρᾶγμα, ἴσως ἄν τις τῶν πα
των ἠμέλησε· νῦν δ' οὐ περὶ αἰσχύνης ἀλλὰ τῆς
16 στης ζημίας ἐκινδύνευον. πῶς δ' οὐκ ἂν ἦν ἀθλιώ
ἀνθρώπων ἁπάντων, εἰ τοὺς ἐμαυτοῦ θεράποντα
κέτι δούλους ἔμελλον ἕξειν ἀλλὰ δεσπότας τὸν λο

βίον, τοιοῦτον ἔργον συνειδότας; ὥστε εἰ καὶ τὰ μέγιστα
εἰς ἐμὲ ἐξημάρτανον, οὐκ ἂν οἷόν τε ἦν δίκην με παρ'
αὐτῶν λαμβάνειν· εὖ γὰρ ἂν εἰδείην ὅτι ἐπ' ἐκείνοις ἦν
καὶ ἐμὲ τιμωρήσασθαι καὶ αὐτοῖς μηνύσασιν ἐλευθέροις
γενέσθαι. ἔτι τοίνυν εἰ τῶν οἰκετῶν παρέστη μοι μηδὲν 17
φροντίζειν, πῶς ἂν ἐτόλμησα τοσούτων μεμισθωμένων
καὶ ἁπάντων συνειδότων ἀφανίσαι τὸν σηκὸν βραχέος
μὲν κέρδους ἕνεκα, προθεσμίας δὲ οὐδεμιᾶς οὔσης τῷ
κινδύνῳ τοῖς εἰργασμένοις ἅπασι τὸ χωρίον ὁμοίως προσ-
ῆκον εἶναι σῶον τὸν σηκόν, ἵν' εἴ τις αὐτοὺς ᾐτιᾶτο,
εἶχον ἀνενεγκεῖν ὅτῳ παρέδοσαν. νῦν δὲ καὶ ἐμὲ ἀπολύ-
σαντες φαίνονται, καὶ σφᾶς αὐτούς, εἴπερ ψεύδονται,
μετόχους τῆς αἰτίας καθιστάντες. εἰ τοίνυν καὶ ταῦτα | 18
παρεσκευασάμην, πῶς ἂν οἷός τ' ἦν πάντας πεῖσαι [τοὺς
παριόντας, ἢ] τοὺς γείτονας, οἳ οὐ μόνον ἀλλήλων ταῦτ'
ἴσασιν ἃ πᾶσιν ὁρᾶν ἔξεστιν, ἀλλὰ καὶ περὶ ὧν ἀποκρυ-
πτόμενοι οἰόμεθα μηδένα εἰδέναι, καὶ περὶ ἐκείνων πυν-
θάνονται; ἐμοὶ τοίνυν τούτων οἱ μὲν φίλοι οἱ δὲ διάφοροι
περὶ τῶν ἐμῶν τυγχάνουσιν ὄντες. οὓς ἐχρῆν τοῦτον πα- 19
ρασχέσθαι μάρτυρας, καὶ μὴ μόνον οὕτως τολμηρὰς κα-
τηγορίας ποιεῖσθαι· ὅς φησιν ὡς ἐγὼ μὲν παρειστήκειν,
οἱ δ' οἰκέται ἐξέτεμνον τὰ πρέμνα, ἀναθέμενος δὲ ὁ βοη-
λάτης ᾤχετο ἀπάγων τὰ ξύλα. καίτοι, ὦ Νικόμαχε, χρῆν 20
σε τότε καὶ παρακαλεῖν τοὺς παριόντας μάρτυρας, καὶ
φανερὸν ποιεῖν τὸ πρᾶγμα· καὶ ἐμοὶ μὲν οὐδεμίαν ἂν
ἀπολογίαν ὑπέλιπες, αὐτὸς δέ, εἰ μέν σοι ἐχθρὸς ἦν, ἐν
τούτῳ τῷ τρόπῳ ἦσθα ἄν με τετιμωρημένος, εἰ δὲ τῆς
πόλεως ἕνεκα ἔπραττες, οὕτως ἐξελέγξας οὐκ ἂν ἐδόκεις
εἶναι συκοφάντης, εἰ δὲ κερδαίνειν ἐβούλου, τότ' ἂν 21
πλεῖστον ἔλαβες· φανεροῦ γὰρ ὄντος τοῦ πράγματος
οὐδεμίαν ἄλλην ἡγούμην ἂν εἶναί μοι σωτηρίαν ἢ σὲ
πεῖσαι. τούτων τοίνυν οὐδὲν ποιήσας διὰ τοὺς σοὺς λό-

γους ἀξιοῖς με ἀπολέσθαι, καὶ κατηγορεῖς ὡς ὑπὸ τῆς ἐμῆς δυνάμεως καὶ τῶν ἐμῶν χρημάτων οὐδεὶς ἐθέλει
22 σοι μαρτυρεῖν. καίτοι εἰ φήσας μ' ἰδεῖν τὴν μορίαν ἀφανίζοντα τοὺς ἐννέα ἄρχοντας ἐπήγαγες ἢ ἄλλους τινὰς τῶν ἐξ Ἀρείου πάγου, οὐκ ἂν ἑτέρων ἔδει σοι μαρτύρων· οὕτω γὰρ ἄν σοι συνῄδεσαν ἀληθῆ λέγοντι, οἵπερ καὶ
23 διαγιγνώσκειν ἔμελλον περὶ τοῦ πράγματος. δεινότατα οὖν πάσχω· ὃς εἰ μὲν παρέσχετο μάρτυρας, τούτοις ἂν ἠξίου πιστεύειν, ἐπειδὴ δὲ οὐκ εἰσὶν αὐτῷ, ἐμοὶ καὶ ταύτην τὴν ζημίαν οἴεται χρῆναι γενέσθαι. καὶ τούτου μὲν οὐ θαυμάζω· οὐ γὰρ δήπου συκοφαντῶν ἅμα τοιούτων γε λόγων ἀπορήσει καὶ μαρτύρων· ὑμᾶς δ' οὐκ ἀξιῶ τὴν αὐ-
24 τὴν τούτῳ γνώμην ἔχειν. ἐπίστασθε γὰρ ἐν τῷ πεδίῳ πολλὰς μορίας οὔσας καὶ πυρκαϊὰς ἐν τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐμοῖς χωρίοις, ἅς, εἴπερ ἐπεθύμουν, πολὺ ἦν ἀσφαλέστερον καὶ ἀφανίσαι καὶ ἐκκόψαι καὶ ἐπεργάσασθαι, ὅσῳπερ ἧτ-
25 τον τὸ ἀδίκημα πολλῶν οὐσῶν ἔμελλε δῆλον ἔσεσθαι. νῦν δ' οὕτως αὐτὰς περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι ὥσπερ καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν, ἡγούμενος περὶ ἀμφοτέρων τούτων εἶναί μοι τὸν κίνδυνον. αὐτοὺς τοίνυν ὑμᾶς τούτων μάρτυρας παρέξομαι, ἐπιμελουμένους μὲν ἑκάστου μηνός, γνώμονας δὲ πέμποντας καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν· ὧν οὐδεὶς πώποτ' ἐζημίωσεν ὡς ἐργαζόμενον
26 τὰ περὶ τὰς μορίας χωρία. καίτοι οὐ δήπου τὰς μὲν μικρὰς ζημίας οὕτω περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, τοὺς δὲ περὶ τοῦ σώματος κινδύνους [οὕτω] περὶ οὐδενὸς ἡγοῦμαι· καὶ τὰς μὲν πολλὰς ἐλαίας, εἰς ἃς ἐξῆν μᾶλλον ἐξαμαρτάνειν, οὕτω θεραπεύων φαίνομαι, τὴν δὲ μορίαν, ἣν οὐχ οἷόν τ' ἦν λαθεῖν ἐξορύξαντα, ὡς ἀφανίζων νυνὶ
27 κρίνομαι; Πότερον δέ μοι κρεῖττον ἦν, ὦ βουλή, δημοκρατίας οὔσης παρανομεῖν ἢ ἐπὶ τῶν τριάκοντα; καὶ οὐ λέγω ὡς τότε δυνάμενος ἢ ὡς νῦν διαβεβλημένος, ἀλλ'

τῷ βουλομένῳ τότε μᾶλλον ἐξῆν ἀδικεῖν ἢ νυνί. ἐγὼ
νυν οὐδ' ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὔτε τοιοῦτο οὔτε ἄλλο
δὲν κακὸν ποιήσας φανήσομαι. Πῶς δ' ἄν, εἰ μὴ πάν- 28
ν ἀνθρώπων ἐμαυτῷ κακονούστατος ἦν, ὑμῶν οὕτως
μελουμένων ἐκ τούτου τὴν μορίαν ἀφανίζειν ἐπεχεί-
σα τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ δένδρον μὲν οὐδὲ ἕν ἐστι, μιᾶς
ἐλαίας σηκός, ὡς οὗτός φησιν εἶναι, κυκλόθεν δὲ
ὸς περιέχει, ἀμφοτέρωθεν δὲ γείτονες περιοικοῦσιν,
ρκτον δὲ καὶ πανταχόθεν κάτοπτόν ἐστιν; ὥστε τίς ἂν
ετόλμησε, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπιχειρῆσαι τοι-
τῳ πράγματι; Δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι ὑμᾶς μέν, οἷς 29
ὸ τῆς πόλεως τὸν ἅπαντα χρόνον προστέτακται τῶν
ριῶν ἐλαιῶν ἐπιμελεῖσθαι, μήθ' ὡς ἐπεργαζόμενον
ώποτε ζημιῶσαι μήθ' ὡς ἀφανίσαντα εἰς κίνδυνον κα-
στῆσαι, | τοῦτον δ', ὃς οὔτε γεωργῶν ἐγγὺς τυγχάνει
ὔτ' ἐπιμελητὴς ᾑρημένος οὔθ' ἡλικίαν ἔχων εἰδέναι
ρὶ τῶν τοιούτων, ἀπογράψαι με μορίαν ἀφανίζειν.

Ἐγὼ τοίνυν δέομαι ὑμῶν μὴ τοὺς τοιούτους λόγους 30
στοτέρους ἡγήσασθαι τῶν ἔργων, μηδὲ περὶ ὧν αὐτοὶ
ύνιστε, ταῦτ' ἀνασχέσθαι τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν λεγόντων,
θυμουμένους καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ ἐκ τῆς ἄλλης
ολιτείας. ἐγὼ γὰρ τὰ ἐμοὶ προστεταγμένα ἅπαντα προ- 31
υμότερον πεποίηκα, ὡς ὑπὸ τῆς πόλεως ἠναγκαζόμην,
αὶ τριηραρχῶν καὶ εἰσφορὰς εἰσφέρων καὶ χορηγῶν καὶ
ἄλλα λειτουργῶν οὐδενὸς ἧττον πολυτελῶς τῶν πολι-
ῶν. καίτοι ταῦτα μὲν μετρίως ποιῶν ἀλλὰ μὴ προθύμως 32
ὔτ' ἂν περὶ φυγῆς οὔτ' ἂν περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας ἠγω-
ιζόμην, πλείω δ' ἂν ἐκεκτήμην, οὐδὲν ἀδικῶν οὐδ'
κινδυνον ἐμαυτῷ καταστήσας τὸν βίον· ταῦτα δὲ
ράξας, ἃ οὗτός μου κατηγορεῖ, ἐκέρδαινον μὲν οὐδέν,
μαυτὸν δ' εἰς κίνδυνον καθίστην. καίτοι πάντες ἂν 33
μολογήσαιτε δικαιότερον εἶναι τοῖς μεγάλοις χρῆσθαι

τεκμηρίοις περὶ τῶν μεγάλων, καὶ πιστότερα ἡγεῖσθαι περὶ ὧν ἅπασα ἡ πόλις μαρτυρεῖ, μᾶλλον ἢ περὶ ὧν μόνος οὗτος κατηγορεῖ.

34 Ἔτι τοίνυν, ὦ βουλή, ἐκ τῶν ἄλλων σκέψασθε. μάρτυρας γὰρ ἔχων αὐτῷ προσῆλθον, λέγων ὅτι μοι πάντες εἰσὶν οἱ θεράποντες, οὓς ἐκεκτήμην ἐπειδὴ παρέλαβον τὸ χωρίον, καὶ ἕτοιμός εἰμι, εἴ τινα βούλοιτο, παραδοῦναι βασανίζειν, ἡγούμενος οὕτως ἂν τὸν ἔλεγχον ἰσχυρότερον γενέσθαι τῶν τούτου λόγων καὶ τῶν ἔργων

35 τῶν ἐμῶν. οὗτος δ' οὐκ ἤθελεν, οὐδὲν φάσκων πιστὸν εἶναι τοῖς θεράπουσιν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ δεινὸν εἶναι, εἰ περὶ αὑτῶν μὲν οἱ βασανιζόμενοι κατηγοροῦσιν, εὖ εἰδότες ὅτι ἀποθανοῦνται, περὶ δὲ τῶν δεσποτῶν, οἷς πεφύκασι κακονούστατοι, μᾶλλον ἂν εἵλοντο ἀνέχεσθαι βασανιζόμενοι ἢ κατειπόντες ἀπηλλάχθαι τῶν παρόντων κακῶν.

36 καὶ μὲν δή, ὦ βουλή, φανερὸν οἶμαι εἶναι ὅτι, εἰ Νικομάχου ἐξαιτοῦντος τοὺς ἀνθρώπους μὴ παρεδίδουν, ἐδόκουν ἂν ἐμαυτῷ ξυνειδέναι· ἐπειδὴ τοίνυν ἐμοῦ παραδιδόντος οὗτος παραλαβεῖν οὐκ ἤθελε, δίκαιον καὶ περὶ τούτου τὴν αὐτὴν γνώμην σχεῖν, ἄλλως τε καὶ τοῦ

37 κινδύνου οὐκ ἴσου ἀμφοτέροις ὄντος. περὶ ἐμοῦ μὲν γὰρ εἰ ἤλεγχον, οὐδ' ἂν ἀπολογήσασθαί μοι ἐξεγένετο· τούτῳ δ' εἰ μὴ ὡμολόγουν ἃ οὗτος ἐβούλετο, οὐδεμιᾷ ζημίᾳ ἔνοχος ἦν. ὥστε πολὺ μᾶλλον τοῦτον παραλαμβάνειν ἐχρῆν ἢ ἐμὲ παραδοῦναι προσῆκεν. ἐγὼ τοίνυν εἰς τοῦτο προθυμίας ἀφικόμην, ἡγούμενος μετ' ἐμοῦ εἶναι καὶ ἐκ βασάνων καὶ ἐκ μαρτύρων καὶ ἐκ τεκμηρίων ὑμᾶς περὶ

38 τοῦ πράγματος τἀληθῆ πυθέσθαι. ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρή, ὦ βουλή, ποτέροις χρὴ πιστεύειν μᾶλλον, οἷς πολλοὶ μεμαρτυρήκασιν ἢ ᾧ μηδεὶς τετόλμηκε, καὶ πότερον εἰκὸς μᾶλλον τοῦτον ἀκινδύνως ψεύδεσθαι ἢ μετὰ τοσούτου κινδύνου τοιοῦτον ἐμὲ ἔργον ἐργάσασθαι, καὶ

Reisk.

πότερον οἴεσθε αὐτὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως βοηθεῖν ἢ συκο-
φαντοῦντα αἰτιάσασθαι; ἐγὼ μὲν [ἐγνωκέναι] ὑμᾶς 39
ἡγοῦμαι ὅτι Νικόμαχος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν πεισθεὶς τῶν
ἐμῶν τοῦτον τὸν ἀγῶνα ἀγωνίζεται, οὐχ ὡς ἀδικοῦντα
ἐλπίζων ἀποδείξειν, ἀλλ' ὡς ἀργύριον παρ' ἐμοῦ λήψε-
σθαι προσδοκῶν. ὅσῳ γὰρ οἱ τοιοῦτοί εἰσιν ἐπαιτιώτα-
τοι καὶ ἀπορώτατοι τῶν κινδύνων, τοσούτῳ πάντες αὐ-
τοὺς φεύγουσι μάλιστα. ἐγὼ δέ, ὦ βουλή, οὐκ ἠξίουν, 40
ἀλλ' ἐπειδήπερ με ᾐτιάσατο, παρέσχον ἐμαυτὸν ὅ τι βού-
λεσθε χρῆσθαι, καὶ τούτου ἕνεκα τοῦ κινδύνου οὐδενὶ
ἐγὼ τῶν ἐχθρῶν διηλλάγην, οἳ ἐμὲ ἥδιον κακῶς λέγου-
σιν ἢ σφᾶς αὐτοὺς ἐπαινοῦσι, καὶ φανερῶς μὲν οὐδεὶς
πώποτε ἐμὲ αὐτῶν ἐπεχείρησε ποιῆσαι κακὸν οὐδέν, τοι-
ούτους δὲ ἐπιπέμπουσί μοι, οἷς ὑμεῖς οὐκ ἂν δικαίως
πιστεύοιτε. πάντων γὰρ ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ 41
φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι, ἄπαις μὲν ὢν καὶ μόνος,
ἐρήμου δὲ τοῦ οἴκου γενομένου, | μητρὸς δὲ πάντων ἐν-
δεοῦς, πατρίδος δὲ τοιαύτης ἐπ' αἰσχίσταις στερηθεὶς
αἰτίαις, πολλὰς μὲν ναυμαχίας ὑπὲρ αὐτῆς νεναυμαχη-
κώς, πολλὰς δὲ μάχας μεμαχημένος, κόσμιον δ' ἐμαυτὸν
καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ παρασχών.

Ἀλλὰ γάρ, ὦ βουλή, ταῦτα μὲν ἐνθάδε οὐκ οἶδ' ὅ 42
τι δεῖ λέγειν· ἀπέδειξα δ' ὑμῖν ὡς οὐκ ἐνῆν σηκὸς ἐν τῷ
χωρίῳ, καὶ μάρτυρας παρεσχόμην καὶ τεκμήρια. ἃ χρὴ
μεμνημένους διαγιγνώσκειν περὶ τοῦ πράγματος, καὶ
ἀξιοῦν παρὰ τούτου πυθέσθαι ὅτου ἕνεκα, ἐξὸν ἐπ' αὐ-
τοφώρῳ ἐλέγξαι, τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον εἰς τοσοῦτόν
με κατέστησεν ἀγῶνα, καὶ μάρτυρα οὐδένα παρασχόμε- 43
νος ἐκ τῶν λόγων ζητεῖ πιστὸς γενέσθαι, ἐξὸν αὐτοῖς
τοῖς ἔργοις ἀδικοῦντα ἀποδεῖξαι, καὶ ἐμοῦ ἅπαντας δι-
δόντος τοὺς θεράποντας, οὓς φησι παραγενέσθαι, πα-
ραλαβεῖν οὐκ ἤθελεν.

8.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΟΥΣΙΑΣΤΑΣ ΚΑΚΟΛΟΓΙΩΝ.

Ἐπιτήδειόν μοι δοκῶ καιρὸν εἰληφέναι περὶ ὧν εἰπεῖν ἐβουλόμην πάλαι· πάρεισι μὲν γὰρ οἷς ἐπεγκαλῶ, πάρεισι δὲ ὧν ἐναντίον ἐπιθυμῶ μέμψασθαι τοῖς ἀδικοῦσιν ἐμέ. καίτοι πολλῷ πλείων ἐστὶ σπουδὴ πρὸς τοὺς παρόντας· τοὺς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι τιμήσειν, εἰ τοῖς ἐπιτηδείοις ἀνεπιτήδειοι δόξουσιν εἶναι (τὴν γὰρ ἀρχὴν
2 οὐδ' ἂν ἐπεχείρουν ἐξαμαρτάνειν εἰς ἐμέ), τοῖς δὲ βουλοίμην ἂν δόξαι μηδὲν ἀδικῶν τούτους ὑπὸ τούτων ἀδικεῖσθαι πρότερον. ἀνιαρὸν μὲν οὖν ἀναγκάζεσθαι λέγειν περὶ τούτων, ἀδύνατον δὲ μὴ λέγειν, ὅταν ἐναντίον τῆς ἐλπίδος κακῶς πάσχω καὶ τοὺς δοκοῦντας εἶναι φίλους ἀδικοῦντας εὑρίσκω.

3 Πρῶτον μὲν οὖν, ἵνα μή τις ὑμῶν τάχα δὴ βοηθῶν οἷς ἐξημάρτηκε πρόφασιν πορίσηται τῆς ἁμαρτίας, εἰπάτω οὖν τίς ὑμῶν ὑπ' ἐμοῦ κακῶς ἀκήκοεν ἢ πέπονθεν, ἢ τίς ἐμοῦ δεηθεὶς οὐκ ἔτυχεν ὧν ἐγώ τε δυνατὸς ἦν κἀκεῖνος ἐπήγγειλε. τί δῆτά με κακῶς τὰ μὲν λέγειν τὰ δὲ ποιεῖν ἐπιχειρεῖτε, καὶ ταῦτα πρὸς τούτους ἡμᾶς
4 διαβάλλειν, οὓς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διεβάλλετε; καίτοι οὕτως ἐνοχλεῖ, ὥστε περὶ πλείονος ἐποιήσατο δοκεῖν ἐμοῦ κήδεσθαι, καὶ μᾶλλον ἐμοῦ κατειπεῖν. ἃ δ' ἔλεγε, πάντα μὲν οὐκ ἂν εἴποιμι· καὶ γὰρ ἀκούων ἠχθόμην, οὐδ' ἂν ὑμῖν ἐπικαλῶν, ὅ τι ἐλέγετε κατ' ἐμοῦ, ταὐτὰ λέξαιμι· καὶ γὰρ ἂν ἀπολύοιμι τῆς αἰτίας ὑμᾶς, εἴπερ ὑμῖν ταὐτὰ
5 λέγοιμι περὶ ἐμαυτοῦ· ἃ δὲ ὑβρίζειν οἰόμενοι ἐμὲ καταγελάστους ὑμᾶς αὐτοὺς ἐποιεῖτε, ταῦτα λέξω. βίᾳ γὰρ ὑμῖν ἐφάσκετέ με ξυνεῖναι καὶ διαλέγεσθαι, καὶ πάντα ποιοῦντες οὐκ ἔχειν ὅπως ἀπαλλαγῆτέ μου, καὶ τὸ τελευ-

Reisk.

ταῖον ἀκόντων ὑμῶν Ἐλευσῖνάδε ξυνθεωρεῖν. καὶ ταῦτα
λέγοντες οἴεσθε μὲν ἐμὲ κακολογεῖν, ἀποφαίνετε δὲ σκαι-
οτάτους ἑαυτούς, οἵτινες μὲν ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τὸν
αὐτὸν ἄνδρα λάθρα μὲν ἐλοιδορεῖτε, φανερῶς δὲ φίλον
ἐνομίζετε. χρῆν γὰρ ὑμᾶς ἢ μὴ κακῶς λέγειν ἢ μὴ ξυνεῖ- 6
ναι, καὶ ταῦτα φανερῶς ἀπειπόντας ὁμιλίαν. εἰ δὲ αἰ-
σχρὸν ἡγεῖσθε τοῦτο, πῶς αἰσχρὸν ἦν ὑμῖν ξυνεῖναι,
πρὸς ὃν οὐδὲ ἀπειπεῖν καλὸν ἡγεῖσθε; καὶ μὴν οὐδὲν αὐ- 7
τὸς ἐξεῦρον ὁπόθεν ἂν εἰκότως ὑπερείδετε τὴν ἐμὴν ὁμι-
λίαν. οὔτε γὰρ ὑμᾶς σοφωτάτους ἑώρων ὄντας, ἐμαυτὸν
δ' ἀμαθέστατον, οὐ μὴν οὐδὲ πολυφίλους ὑμᾶς, ἐμαυτὸν
δ' ἔρημον φίλων, οὐδ' αὖ ὑμᾶς μὲν πλουτοῦντας, ἐμὲ δὲ
πενόμενον, οὐδ' αὖ ὑμᾶς μὲν ὑπερευδοκιμοῦντας, ἐμαυ-
τὸν δὲ διαβεβλημένον, οὐδὲ τὰ μὲν ἐμὰ πράγματα κινδυ-
νεύοντα, | τὰ δ' ὑμέτερα ἀσφαλῶς ἔχοντα. πόθεν ἂν οὖν εἰ-
κότως [ὑμᾶς] ὑπώπτευον ἄχθεσθαί μοι συνόντι; καὶ ταῦ- 8
τα δ', ὅτι πρὸς τοὺς τελευταίους ἔλεγεν, οὓς ᾤεσθε ἀπαγ-
γελεῖν ἡμῖν, κἀνταῦθα σόφισμα καλὸν εἶναι, εἰ περιήλ-
θετε πάντες ὑμῶν αὐτῶν κατηγοροῦντες ὅτι πονηροῖς
ἑκόντες ὁμιλεῖτε. περὶ μὲν οὖν τοῦ λέγοντος οὐδὲν ἂν
περαίνοιτε πυνθανόμενοι. πρῶτον μὲν γὰρ εἰδότες ἐρή-
σεσθε τὸν εἰπόντα μοι· πῶς γὰρ οὐκ ἴστε πρὸς ὃν ἐλέ-
γετε τὸν λόγον; ἔπειτα κακὸς ἂν εἴην, εἰ ταὐτὰ ποιή- 9
σαιμι αὐτὸν ἅπερ ἐκεῖνος ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς
ἐκεῖνος ἡμῖν ἀπήγγελλεν, ἐφ' οἷσπερ ὑμεῖς ἐλέγετε πρὸς
ἐκεῖνον. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἐμοὶ χαριζόμενος ἀπήγγειλε
τοῖς ἐμοῖς ἀναγκαίοις, ὑμεῖς δὲ βλάπτειν ἐμὲ βουλόμενοι
πρὸς ἐκεῖνον ἐλέγετε. καὶ ταῦτα εἰ μὲν ἠπίστουν, ἐξε-
λέγχειν ἂν ἐζήτουν· νῦν δέ· ξυμβαίνει γὰρ καὶ ταῦτα
τοῖς πρὸ τοῦ, καὶ ἐμοὶ σημεῖα ταῦτα μὲν ἐκείνων ἐστίν,
ἐκεῖνα δὲ τούτων ἱκανά. πρῶτον μὲν ἅπαντα δι' ὑμῶν 10
πράξαντά με περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἵππου .... προσῆγε
p. 296—306.

μαχόμενον κάμνοντα τὸν ἵππον, ἀνάγειν με βουλόμενον
Διόδωρος οὑτοσὶ ἀποτρέπειν ἐπειρᾶτο, φάσκων οὐδὲν
ἀντιλέξειν περὶ τῶν δώδεκα μνῶν Πολυκλέα, ἀλλ' ἀπο-
δώσειν. τότε λέγων ταῦτα, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἵππου
κατέστη τελευτῶν ἀντίδικος μετὰ τούτων, λέγων ὡς οὐ
11 δίκαιόν με εἴη κομίσασθαι τὸ ἀργύριον. καίτοιγε σφῶν
γε αὐτῶν κατηγόρουν. εἰ γὰρ ἃ μετὰ τούτων ἀδικου-
μένῳ μοι μηδὲν ἦν δίκαιον εἰπεῖν, ἦ που καλῶς συν-
έπραττον. καὶ ἐγὼ μὲν ᾤμην φιλοσοφοῦντας αὐτοὺς
περὶ τοῦ πράγματος ἀντιλέξειν τὸν ἐναντίον λόγον· οἱ
12 δ' ἄρα οὐκ ἀντέλεγον ἀλλ' ἀντέπραττον. καὶ διὰ τοῦτο
ἀντέπραττον, ἵνα τὸν ἐμὸν λόγον εἰδείη Πολυκλῆς· ἐδη-
λώθη γὰρ ταῦτα. παρόντων τῶν διαιτητῶν ὀργιζόμενος
ὁ Πολυκλῆς εἶπεν ὅτι καὶ τοῖς ἐμοῖς ἐπιτηδείοις ἀδικεῖν
δοκοίην, ὡς πρὸς ἐκεῖνον λέγοιεν. ἆρά γε ταῦτα ξυμβαί-
νει τοῖς ἀπαγγελλομένοις; ὁ γὰρ αὐτὸς ἀπήγγειλεν ὡς
τοὺς ὑπὲρ ἐμοῦ μέλλοντας λέγειν ἀποτρέψειν φάσκοιτε,
τοὺς δέ τινας ἤδη κωλύσαιτε. καὶ ταῦτα τί με δεῖ φανε-
13 ρώτερον ἐξελέγχειν ἔτι; φέρε γάρ, ἤδη πότ' ἐκεῖνος ὅτι
Κλειτοδίκου δεηθεὶς ἐπιλέγειν οὐκ ἔτυχον; οὐ γὰρ δὴ πα-
ρῆν τούτοις· ἔπειτα κέρδος ἦν αὐτῷ διαβάλλειν ἐμὲ πρὸς
ὑμᾶς οὕτω προθύμως, ὥστε σπουδάσαι πρὸς τοὺς ἐμοὺς
14 ἀναγκαίους πλάσασθαι ταῦτα; Γινώσκω δὲ νῦν ἤδη καὶ
πάλαι ζητοῦντας πρόφασιν, ἡνίκα Θρασύμαχον ὑμᾶς
ἐφάσκετε κακῶς λέγειν δι' ἐμέ. καὶ ἐγὼ μὲν ἠρώτων αὐ-
τὸν εἰ δι' ἐμὲ κακῶς λέγοι Διόδωρον· ὁ δὲ τοσοῦτον
ὑπερεῖδε τὸ δι' ἐμέ· πολλοῦ γὰρ δεῖν ἔφη δι' ὁντινοῦν εἰ-
ρηκέναι Διόδωρον κακῶς. καὶ ταῦτα προσάγοντος ἐμοῦ
πρόθυμος ὁ Θρασύμαχος ἦν ἐξελέγχεσθαι, περὶ ὧν οὗ-
15 τος ἔλεγεν· οὗτος δὲ πάντα μᾶλλον διεπράττετο. μετὰ
τοῦτο Αὐτοκράτης ἐμοῦ παρόντος Θρασυμάχῳ ἔλεγεν
Εὐρυπτόλεμον αὐτῷ μέμφεσθαι, φάσκοντα κακῶς ἀκού-

' ὑπ' αὐτοῦ· τὸν ἀπαγγέλλοντα δὲ εἶναι Μηνόφιλον.
θὺς δ' ἐκεῖνος ἐπὶ τὸν Μηνόφιλον ἐβάδιζε μετ' ἐμοῦ·
κεῖνος οὔτε ἀκοῦσαι πώποτε ἔφασκεν οὔτε ἀπαγγεῖλαι
ὸς Εὐρυπτόλεμον, καὶ οὐ ταῦτα μόνον, ἀλλ' οὐδὲ δι-
έχθαι πολλοῦ χρόνου. τοιαύτας προφάσεις προφασι- 16
ιενοι τότε μὲν ἐκ τῆς ἐμῆς καὶ Θρασυμάχου συνουσίας
τὲ φανεροί, νῦν δὲ ἐπειδὴ ἐκλελοίπασιν ὑμᾶς αἱ προ-
σεις, ἐλευθεριώτερόν με κακῶσαι λείπετε ἤδη οὐδέν.
ῆν μὲν οὖν τότε με γινώσκειν ὀφειλόμενόν μοι ταῦτα
ιθεῖν, ὅτε καὶ πρὸς ἐμὲ περὶ ὑμῶν αὐτῶν ἐλέγετε κα-
ῆς· ἔπειτα καὶ περὶ Πολυκλέους, ᾧ νυνὶ βοηθεῖτε,
ἵντ' εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς. κατὰ τί δὴ ταῦτα οὐκ ἐφυλατ- 17
μην; εὔηθές τι ἔπαθον. ᾤμην γὰρ ἀπόθετος ὑμῖν εἶ-
ι φίλος τοῦ μηδὲν ἀκοῦσαι κακὸν δι' αὐτὸ τοῦτο, διότι
ὸς ἐμὲ τοὺς ἄλλους ἐλέγετε κακῶς, παρακαταθήκην
ων ὑμῶν | παρ' ἑκάστου λόγους πονηροὺς περὶ ἀλλήλων.
Ἐγὼ τοίνυν ἑκὼν ὑμῖν ἐξίσταμαι τῆς φιλίας, ἐπεί 18
κ μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ οἶδ' ὅ τι ζημιωθήσομαι μὴ ξυνὼν
μῖν· οὐδὲ γὰρ ὠφελούμην ξυνών. πότερον γάρ, ὅταν
τί μοι πρᾶγμα, τότε ποθήσομαι τὸν ἐροῦντα καὶ τοὺς
αρτυρήσοντας; καὶ νῦν ἀντὶ μὲν τοῦ λέγειν ὑπὲρ ἐμοῦ
ὸν λέγοντα πειρᾶσθε κωλύειν, ἀντὶ δὲ τοῦ βοηθεῖν ἐμοὶ
αὶ μαρτυρεῖν τὰ δίκαια ξύνεστε τοῖς ἐμοῖς ἀντιδίκοις καὶ
αρτυρεῖτε. ἀλλ' ὡς εὐνοοῦντες ἐμοὶ τὰ βέλτιστα ἐρεῖτε 19
ερὶ ἐμοῦ; ἀλλὰ καὶ νῦν ὑμεῖς με μόνον κακῶς λέγετε.
ὸ μὲν οὖν ἐμὸν οὐκ ἐμποδὼν ὑμῖν ἔσται. τοιοῦτον γὰρ
ρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς πείσεσθε, ἐπειδή περ ὑμῖν ἔθος ἐστὶν
να τῶν ξυνόντων ἀεὶ κακῶς λέγειν καὶ ποιεῖν· ἐπειδὰν
μῖν ἐγὼ μὴ ξυνῶ, πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τρέψεσθε, κἄπειτα
αθ' ἕνα ἕκαστον ὑμῖν αὐτοῖς ἀπεχθήσεσθε, τὸ δὲ τελευ-
αῖον ὁ εἷς ὁ λειπόμενος αὐτὸς αὑτὸν κακῶς ἐρεῖ. κερδα- 20
ῶ δὲ τοσοῦτον, ὅτι πρῶτον μὲν ὑμῶν ἀπαλλαγεὶς ἐλά-

χιστα κακῶς ὑφ' ὑμῶν πείσομαι· τοὺς μὲν γὰρ χρωμένους ὑμῖν κακῶς καὶ λέγετε καὶ ποιεῖτε, τῶν δὲ μὴ χρωμένων οὐδένα πώποτε.

9.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ.

Τί ποτε διανοηθέντες οἱ ἀντίδικοι τοῦ μὲν πράγματος παρημελήκασι, τὸν δὲ τρόπον μου ἐπεχείρησαν διαβάλλειν; πότερον ἀγνοοῦντες ὅτι περὶ τοῦ πράγματος προσήκει λέγειν; ἢ τόδε μὲν ἐπίστανται, ἡγούμενοι δὲ
λήσειν περὶ παντὸς πλείω λόγον ἢ τοῦ προσήκοντος ποι-
2 οῦνται; ὅτι μὲν οὐκ ἐμοῦ καταφρονήσαντες ἀλλὰ τοῦ
πράγματος τοὺς λόγους ποιοῦνται, σαφῶς ἐπίσταμαι· εἰ
μέντοι ὑμᾶς οἴονται δι' εὔνοιαν ὑπὸ τῶν διαβολῶν πει-
3 σθέντας καταψηφιεῖσθαί μου, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι; ᾤμην
μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τοῦ ἐγκλήματος, οὐ
περὶ τοῦ τρόπου τὸν ἀγῶνά μοι προκεῖσθαι· διαβαλλόντων δέ με τῶν ἀντιδίκων ἀναγκαῖόν ἐστι περὶ πάντων τὴν ἀπολογίαν ποιήσασθαι. πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῆς ἀπογραφῆς ὑμᾶς διδάξω.

4 Ἀφικόμενος προπέρυσιν εἰς τὴν πόλιν, οὔπω δύο
μῆνας ἐπιδεδημηκὼς κατελέγην στρατιώτης. αἰσθόμενος
δὲ τὸ πραχθὲν ὑπετοπούμην εὐθέως ἐπὶ μηδενὶ ὑγιεῖ
κατειλέχθαι. προσελθὼν οὖν τῷ στρατηγῷ ἐδήλωσα ὅτι
ἐστρατευμένος εἴην, ἔτυχον δὲ οὐδενὸς τῶν μετρίων.
προπηλακιζόμενος δὲ ἠγανάκτουν μέν, ἡσυχίαν δ' εἶχον.
5 ἀπορούμενος δὲ καὶ συμβουλευόμενός τινι τῶν πολιτῶν
τί χρήσωμαι τῷ πράγματι, ἐπυθόμην ὡς καὶ δήσειν με
ἀπειλοῖεν, λέγοντες ὅτι οὐδὲν ἐλάττω χρόνον Καλλικράτους Πολύαινος ἐνδημοίη. κἀμοὶ μὲν τὰ προειρημένα δι-
6 είλεκτο ἐπὶ τῇ Φιλίου τραπέζῃ· οἱ δὲ μετὰ Κτησικλέους

ῦ ἄρχοντος, ἀπαγγείλαντός τινος ὡς ἐγὼ λοιδοροῖμι, ῦ νόμου ἀπαγορεύοντος ἐάν τις ἀρχὴν ἐν συνεδρίῳ ιδορῇ, παρὰ τὸν νόμον ζημιῶσαι ἠξίωσαν. ἐπιβαλόντες τὸ ἀργύριον πράξασθαι μὲν οὐκ ἐπεχείρησαν, ἐξιούσης τῆς ἀρχῆς γράψαντες εἰς λεύκωμα τοῖς ταμίαις παρέσαν. οἵδε μὲν τάδε διεπράξαντο· οἱ δὲ ταμίαι οὐδὲν 7 οιον τοῖσδε διανοηθέντες, ἀνακαλεσάμενοι [δὲ] τοὺς ραδόντας τὴν γραφήν, ἐσκοποῦντο τῆς αἰτίας τὴν πρόσιν. ἀκούσαντες δὲ τὸ γεγενημένον, ἐννοοῦντες οἷα κονθὼς ἦν, τὸ μὲν πρῶτον ἔπειθον αὐτοὺς ἀφεῖναι, ἰάσκοντες ὡς οὐκ ἐπιεικὲς εἴη τῶν | πολιτῶν τινας δι' ας ἔχθρας ἀναγράφεσθαι, ἀποροῦντες δὲ μεταπεῖσαι τούς, τὸν παρ' ὑμῶν κίνδυνον ὑποστάντες ἄκυρον ν ζημίαν ἔκριναν.

Ὅτι μὲν οὖν ἀφείθην ὑπὸ τῶν ταμιῶν, ἐπίστασθε· 8 οσήκειν δὲ ἡγούμενος καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀπόδειξιν ηλλάχθαι τοῦ ἐγκλήματος, ἔτι πλείονας καὶ νόμους ὶ ἄλλας δικαιώσεις παρασχήσομαι. Καί μοι λαβὲ τὸν μον.

ΝΟΜΟΣ.

Τοῦ μὲν νόμου διαρρήδην ἀγορεύοντος τοὺς ἐν τῷ 9 νεδρίῳ λοιδοροῦντας ζημιοῦν ἀκηκόατε· ἐγὼ δ' ὅτι ν οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ ἀρχεῖον, μάρτυρας παρεσχόμην, ίκως δὲ ζημιωθεὶς οὔτ' ὀφείλω οὔτ' ἐκτῖσαι δίκαιός μι. εἰ γὰρ φανερός εἰμι μὴ ἐλθὼν εἰς τὸ συνέδριον, ὁ 10 νόμος τοὺς ἐντὸς πλημμελοῦντας ἀγορεύει τὴν ζημίαν ρείλειν, ἠδικηκὼς μὲν οὐδὲν φαίνομαι, ἔχθρᾳ δὲ ἄνευ ύτου παραλόγως ζημιωθείς. συνέγνωσαν δὲ καὶ αὐτοὶ 11 φίσιν ὡς ἠδικηκότες· οὔτε γὰρ εὐθύνας ὑπέσχον, οὔτε ς δικαστήριον εἰσελθόντες τὰ πραχθέντα ψήφῳ κύρια ατέστησαν. εἰ δ' οὖν ἐζημίωσαν μὲν οἵδε προσηκόντως, κύρωσαν δ' ἐν ὑμῖν τὴν ἐπιβολήν, τῶν ταμιῶν ἀφέν-

12 των εἰκότως ἂν τοῦ ἐγκλήματος ἀπηλλαγμένος εἴην. εἰ
μὲν γὰρ κύριοι ἦσαν πράξασθαι ἢ ἀφεῖναι, οὐδ' ἐννόμως
ζημιωθεὶς εὐλόγως ἂν ὤφειλον· εἰ δ' ἔξεστι μὲν αὐτοῖς
ἀφεῖναι, διδόασι δὲ εὐθύνας ὑπὲρ ὧν ἂν διαχειρίζωσιν, εἴ
τι ἠδικήκασι, τῆς προσηκούσης ῥᾳδίως δίκης τεύξονται.
13 Ὧι μὲν τρόπῳ παρεδόθην καὶ ἐζημιώθην, ἐπίστα-
σθε· δεῖ δ' ὑμᾶς μὴ μόνον τοῦ ἐγκλήματος τὴν αἰτίαν
ἀλλὰ καὶ τῆς ἔχθρας τὴν πρόφασιν εἰδέναι. Σωστράτῳ
γὰρ φίλος ἐγενόμην πρότερον μὲν τῆς τούτων ἔχθρας,
14 εἰδὼς δὲ περὶ τὴν πόλιν ἄξιον λόγου γεγενημένον. γνώ-
ριμος δὲ γενόμενος διὰ τῆς ἐκείνου δυναστείας οὔτ'
ἐχθρὸν ἐτιμωρησάμην οὔτε φίλον εὐηργέτησα· ζῶντος
μὲν γὰρ διὰ τὴν ἀνάγκην καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν ἐσχόλαζον,
ἐκλιπόντος δὲ τὸν βίον οὔτε λόγῳ οὔτε ἔργῳ ἔβλαψα οὐ-
δένα τῶν κατηγορούντων, ἔχω δὲ καὶ τοιαῦτα εἰπεῖν, ἐξ
ὧν ὠφελοίμην ἂν πολὺ δικαιότερον ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων
15 ἢ κακῶς πάσχοιμι... τὴν μὲν οὖν ὀργὴν διὰ τὰ προειρη-
μένα συνεστήσαντο, προφάσεως οὐδεμιᾶς πρὸς ἔχθραν
ὑπαρχούσης. ὀμόσαντες μὲν οὖν τοὺς ἀστρατεύτους κα-
ταλέξειν παρέβησαν τοὺς ὅρκους, προὔθεσαν δὲ τῷ πλή-
16 θει βουλεύσασθαι περὶ τοῦ σώματος, ζημιώσαντες μὲν
ὡς τὴν ἀρχὴν λοιδοροῦντα, κατολιγωρήσαντες δὲ τοῦ δι-
καίου, βιαζόμενοι βλάπτειν ἐξ ἅπαντος λόγου· τί δ' ἂν
ἔπραξαν μέλλοντες μεγάλα μὲν ἐμὲ βλάψειν, πολλὰ δ'
ἑαυτοὺς ὠφελήσειν, οἵτινες οὐδετέρου τούτων ὑπάρχον-
17 τος πάντα περὶ ἐλάττονος ποιοῦνται τοῦ ἀδίκου. ἀλλὰ
γὰρ κατεφρόνησαν τοῦ ὑμετέρου πλήθους, οὐδὲ φοβη-
θῆναι τοὺς θεοὺς ἠξίωσαν, ἀλλ' οὕτως ὀλιγώρως καὶ
παρανόμως προσηνέχθησαν, ὥστε ἀπολογήσασθαι μὲν
περὶ τῶν πεπραγμένων οὐδ' ἐπεχείρησαν, τὸ δὲ τελευ-
ταῖον, νομίζοντες οὐχ ἱκανῶς με τετιμωρῆσθαι, τὸ πέρας
18 ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλασαν. διατεθέντες δὲ οὕτω παρανό-

ως καὶ βιαίως, ἐπικρύψασθαι τὴν ἀδικίαν περὶ οὐδενὸς ἐποιήσαντο, παραγαγόντες δὲ πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν ἠδικηκότα με οὐδὲν ἐπιδεικνύουσι καὶ λοιδοροῦσι, τοῖς μὲν ἐμοῖς ἐπιτηδεύμασιν οὐ προσηκούσας διαβολὰς ἐπιφέροντες, τοῖς δ' αὐτῶν τρόποις τὰς οἰκείας καὶ συνήθεις.

Οἵδε μὲν οὖν ἐκ παντὸς τρόπου προθυμοῦνταί με τῇ 19
δίκῃ ἁλῶναι· ὑμεῖς δὲ μήτε ταῖς τούτων διαβολαῖς ἐπαρθέντες ἐμοῦ καταψηφίσησθε, μήτε τοὺς βέλτιον καὶ δικαίως βουλευσαμένους ἀκύρους καταστήσητε. οἵδε μὲν γὰρ ἅπαντα καὶ κατὰ τοὺς νόμους καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς ἔπραξαν, καὶ ἠδικηκότες μὲν οὐδὲν φαίνονται, λόγον δὲ πλεῖστον τοῦ δικαίου ποιησάμενοι. τούτων μὲν οὖν ἀδικούν- 20
των μετρίως ἂν ἠγανάκτουν, ἡγούμενος τετάχθαι τοὺς μὲν ἐχθροὺς κακῶς | ποιεῖν, τοὺς δὲ φίλους εὖ· παρ' ὑμῶν δὲ τοῦ δικαίου στερηθεὶς πολὺ ἂν μᾶλλον λυπηθείην. δι' ἔχθραν μὲν γὰρ οὐ δόξω κακῶς πεπονθέναι, διὰ κακίαν δὲ τῆς πόλεως .... λόγῳ μὲν οὖν περὶ τῆς 21
ἀπογραφῆς ἀγωνίζομαι, ἔργῳ δὲ περὶ πολιτείας. τυχὼν μὲν γὰρ τῶν δικαίων (πιστεύω δὲ τῇ ὑμετέρᾳ γνώμῃ) δυναίμι ἂν ἐν τῇ πόλει· παραχθεὶς δὲ ὑπὸ τῶνδε εἰ ἀδίκως ἁλοίην, ἀποδραίην ἄν. τίνι γὰρ ἐπαρθέντα ἐλπίδι δεῖ με συμπολιτεύεσθαι, ἢ τί με χρὴ διανοηθέντα, εἰδότα μὲν τῶν ἀντιδίκων τὴν προθυμίαν, ἀποροῦντα δ' ὅθεν χρὴ τῶν δικαίων τινὸς τυχεῖν; περὶ πλείστου οὖν ποιη- 22
σάμενοι τὸ δίκαιον, καὶ ἐνθυμηθέντες ὅτι καὶ ὑπὲρ τῶν περιφανῶν ἀδικημάτων συγγνώμην ποιεῖσθε, τοὺς μηδὲν ἀδικήσαντας δι' ἰδίας ἔχθρας μὴ περιίδητε ἀδίκως τοῖς μεγίστοις ἀτυχήμασι περιπεσόντας.

10.

ΚΑΤΑ ΘΕΟΜΝΗΣΤΟΥ Α.

Μαρτύρων μὲν οὐκ ἀπορίαν μοι ἔσεσθαι δοκῶ, ὦ ἄνδρες δικασταί· πολλοὺς γὰρ ὑμῶν ὁρῶ δικάζοντας τῶν τότε παρόντων, ὅτε Λυσίθεος Θεόμνηστον εἰσήγγελλε τὰ ὅπλα ἀποβεβληκότα, οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, δημηγορεῖν· ἐν ἐκείνῳ γὰρ τῷ ἀγῶνι τὸν πατέρα μ' ἔφασκεν ἀπεκτονέναι
2 τὸν ἐμαυτοῦ. ἐγὼ δ', εἰ μὲν τὸν ἑαυτοῦ με ἀπεκτονέναι ᾐτιᾶτο, συγγνώμην ἂν εἶχον αὐτῷ τῶν εἰρημένων (φαῦλον γὰρ αὐτὸ καὶ οὐδενὸς ἄξιον ἡγούμην)· οὐδ' εἴ τι ἄλλο τῶν ἀπορρήτων ἤκουσα, οὐκ ἂν ἐπεξῆλθον αὐτῷ (ἀνελεύθερον γὰρ καὶ λίαν φιλόδικον εἶναι νομίζω κακη-
3 γορίας δικάζεσθαι)· νυνὶ δὲ αἰσχρόν μοι εἶναι δοκεῖ περὶ τοῦ πατρός, οὕτω πολλοῦ ἀξίου γεγενημένου καὶ ὑμῖν καὶ τῇ πόλει, μὴ τιμωρήσασθαι τὸν ταῦτ' εἰρηκότα. καὶ παρ' ὑμῶν εἰδέναι βούλομαι πότερον δώσει δίκην, ἢ τούτῳ μόνῳ Ἀθηναίων ἐξαίρετόν ἐστι καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν παρὰ τοὺς νόμους ὅ τι ἂν βούληται.

4 Ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτη εἰσὶ τριάκοντα τρία, ἐξ ὅτου δ' ὑμεῖς κατεληλύθατε, εἰκοστὸν τουτί. φαίνομαι οὖν τρισκαιδεκέτης ὢν ὅτε ὁ πατὴρ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθνησκε. ταύτην δὲ ἔχων τὴν ἡλικίαν οὔτε τί ἐστιν ὀλιγαρχία ἠπιστάμην, οὔτε ἂν ἐκείνῳ ἀδικουμέ-
5 νῳ ἐδυνάμην βοηθῆσαι. καὶ μὲν δὴ οὐκ ὀρθῶς τῶν χρημάτων ἕνεκα ἐπεβούλευσα ἂν αὐτῷ· ὁ γὰρ πρεσβύτερος ἀδελφὸς Πανταλέων ἅπαντα παρέλαβε, καὶ ἐπιτροπεύσας ἡμᾶς τῶν πατρῴων ἀπεστέρησεν, ὥστε πολλῶν ἕνεκα, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσῆκέ μοι αὐτὸν βούλεσθαι ζῆν. ἀνάγκη μὲν οὖν περὶ αὐτῶν μνησθῆναι, οὐδὲν δὲ δεῖ πολλῶν λόγων· σχεδὸν ἐπίστασθε ἅπαντες ὅτι ἀληθῆ [illegible]ως δὲ μάρτυρας αὐτῶν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἴσως τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τούτων μὲν 6
ὐδὲν ἀπολογήσεται, ἐρεῖ δὲ πρὸς ὑμᾶς ἅπερ ἐτόλμα λέ-
ειν καὶ πρὸς τὸν διαιτητήν, ὡς οὐκ ἔστι τῶν ἀπορρή-
ων, ἐάν τις εἴπῃ τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι· τὸν γὰρ νό-
ον οὐ ταῦτ' ἀπαγορεύειν, ἀλλ' ἀνδροφόνον οὐκ ἐᾶν
γειν. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ περὶ 7
ν ὀνομάτων διαφέρεσθαι ἀλλὰ τῆς τούτων διανοίας,
ὶ πάντας εἰδέναι ὅτι, ὅσοι [ἀπεκτόνασί τινας, καὶ ἀν-
οφόνοι τῶν αὐτῶν εἰσι, καὶ ὅσοι] ἀνδροφόνοι εἰσί, καὶ
εκτόνασί τινας. πολὺ γὰρ ἂν ἔργον ἦν τῷ νομοθέτῃ
άντα τὰ ὀνόματα γράφειν, ὅσα τὴν αὐτὴν δύναμιν
ει· ἀλλὰ περὶ ἑνὸς εἰπὼν περὶ πάντων ἐδήλωσεν. οὐ 8
ρ δήπου, ὦ Θεόμνηστε, εἰ μέν τίς σ' εἴποι πατραλοίαν
ιητραλοίαν, ἠξίους ἂν αὐτὸν ὀφλεῖν σοι δίκην, εἰ δέ
εἴποι ὡς τὴν τεκοῦσαν ἢ τὸν φύσαντα ἔτυπτες, ᾤου
αὐτὸν ἀζήμιον δεῖν εἶναι ὡς οὐδὲν τῶν ἀπορρήτων
ηκότα. ἡδέως | γὰρ ἄν σου πυθοίμην (περὶ τοῦτο γὰρ 9
νὸς εἶ καὶ μεμελέτηκας καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν)· εἴ τίς
εἴποι ῥῖψαι τὴν ἀσπίδα, ἐν δὲ τῷ νόμῳ εἴρητο, ἐάν τις
σκῃ ἀποβεβληκέναι, ὑπόδικον εἶναι, οὐκ ἂν ἐδικάζου
τῷ, ἀλλ' ἐξήρκει ἄν σοι ἐρριφέναι τὴν ἀσπίδα λέγοντι
ὐδέν μοι μέλει· οὐδὲ γὰρ τὸ αὐτό ἐστι ῥῖψαι καὶ ἀπο-
βληκέναι"; ἀλλ' οὐδ' ἂν τῶν ἕνδεκα γενόμενος ἀποδέ- 10
ο, εἴ τις ἀπάγοι τινὰ φάσκων θοἰμάτιον ἀποδεδύσθαι
ὸν χιτωνίσκον ἐκδεδύσθαι, ἀλλ' ἀφείης ἂν τὸν αὐτὸν
όπον, ὅτι οὐ λωποδύτης ὀνομάζεται. οὐδ' εἴ τις παῖδα
γαγὼν ληφθείη, οὐκ ἂν φάσκοις αὐτὸν ἀνδραποδι-
ὴν εἶναι, εἴπερ μαχῇ τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλὰ μὴ τοῖς ἔρ-
ις τὸν νοῦν προσέξεις, ὧν ἕνεκα τὰ ὀνόματα πάντες
ἔνται. Ἔτι τοίνυν σκέψασθε, ὦ ἄνδρες δικασταί· 11
τοσὶ γάρ μοι δοκεῖ ὑπὸ ῥᾳθυμίας καὶ μαλακίας οὐδ' εἰς

Ἄρειον πάγον ἀναβεβηκέναι. πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι
ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ, ὅταν τὰς τοῦ φόνου δίκας δικάζων-
ται, οὐ διὰ τούτου τοῦ ὀνόματος τὰς διωμοσίας ποιοῦνται,
ἀλλὰ δι' οὗπερ ἐγὼ κακῶς ἀκήκοα· ὁ μὲν γὰρ διώκων ὡς
12 ἔκτεινε διόμνυται, ὁ δὲ φεύγων ὡς οὐκ ἔκτεινεν. οὐκ-
οῦν ἄτοπον ἂν εἴη .... τὸν δόξαντα κτεῖναι φάσκοντα
ἀνδροφόνον εἶναι, ὅτι ὁ διώκων, ὡς ἔκτεινε, τὸν φεύ-
γοντα διωμόσατο. τί γὰρ ταῦτα, ὧν οὗτος ἐρεῖ, διαφέ-
ρει; καὶ αὐτὸς μὲν Θέωνι κακηγορίας ἐδικάσω εἰπόντι σε
ἐρριφέναι τὴν ἀσπίδα. καίτοι περὶ μὲν τοῦ ῥῖψαι οὐδὲν
ἐν τῷ νόμῳ εἴρηται, ἐὰν δέ τις εἴπῃ ἀποβεβληκέναι τὴν
13 ἀσπίδα, πεντακοσίας δραχμὰς ὀφείλειν κελεύει. οὐκ
οὖν δεινόν, εἰ ὅταν μὲν δέῃ σὲ κακῶς ἀκούσαντα τοὺς
ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι, οὕτω τοὺς νόμους ὥσπερ ἐγὼ νῦν
λαμβάνειν, ὅταν δ' ἕτερον παρὰ τοὺς νόμους εἴπῃς κα-
κῶς, οὐκ ἀξιοῖς δοῦναι δίκην; πότερον οὕτως σὺ δεινὸς εἶ
ὥστε, ὅπως ἂν βούλῃ, οἷός τ' εἶ χρῆσθαι τοῖς νόμοις, ἢ
τοσοῦτον δύνασαι ὥστε οὐδέποτε οἴει τοὺς ἀδικουμένους
14 ὑπὸ σοῦ τιμωρίας τεύξεσθαι; εἶτ' οὐκ αἰσχύνῃ οὕτως
ἀνοήτως διακείμενος, ὥστε οὐκ ἐξ ὧν εὖ πεποίηκας τὴν
πόλιν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἀδικῶν οὐ δέδωκας δίκην, οἴει δεῖν πλε-
ονεκτεῖν; Καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

15 Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑμᾶς μὲν πάντας
εἰδέναι ἡγοῦμαι ὅτι ἐγὼ μὲν ὀρθῶς λέγω, τοῦτον δὲ οὕ-
τω σκαιὸν εἶναι ὥστε οὐ δύνασθαι μαθεῖν τὰ λεγόμενα.
βούλομαι οὖν αὐτὸν καὶ ἐξ ἑτέρων νόμων περὶ τούτων
διδάξαι, ἄν πως ἀλλὰ νῦν ἐπὶ τοῦ βήματος παιδευθῇ καὶ
τὸ λοιπὸν ἡμῖν μὴ παρέχῃ πράγματα. Καί μοι ἀνάγνωθι
τούτους τοὺς νόμους τοὺς Σόλωνος τοὺς παλαιούς.

16 ΝΟΜΟΣ. Δεδέσθαι δ' ἐν τῇ ποδοκάκκῃ ἡμέρας
[illegible]ε τὸν πόδα, ἐὰν προστιμήσῃ ἡ ἡλιαία.

Ἡ ποδοκάκκη ταὐτό ἐστιν, ὦ Θεόμνηστε, ὃ νῦν καλεῖται ἐν τῷ ξύλῳ δεδέσθαι. εἰ οὖν ὁ δεθεὶς ἐξελθὼν ἐν ταῖς εὐθύναις τῶν ἕνδεκα κατηγοροίη ὅτι οὐκ ἐν τῇ ποδοκάκκῃ ἐδέδετο ἀλλ' ἐν τῷ ξύλῳ, οὐκ ἂν ἠλίθιον αὐτὸν νομίζοιεν; Λέγε ἕτερον νόμον.

ΝΟΜΟΣ. Ἐπεγγυᾶν δ' ἐπιορκήσαντα τὸν Ἀπόλλω. 17
δεδιότα δὲ δίκης ἕνεκα δρασκάζειν.

Τοῦτο τὸ ἐπιορκήσαντα ὀμόσαντά ἐστι, τὸ δὲ δρασκάζειν, ὃ νῦν ἀποδιδράσκειν ὀνομάζομεν.

Ὅστις δὲ ἀπίλλει τῇ θύρᾳ, ἔνδον τοῦ κλέπτου ὄντος.

Τὸ ἀπίλλειν τὸ ἀποκλείειν νομίζεται, καὶ μηδὲν διὰ τοῦτο διαφέρου.

Τὸ ἀργύριον στάσιμον εἶναι ἐφ' ὁπόσῳ ἂν βούληται 18
ὁ δανείζων.

Τὸ στάσιμον τοῦτό ἐστιν, ὦ βέλτιστε, οὐ ζυγῷ ἱστάναι ἀλλὰ τόκον πράττεσθαι ὁπόσον ἂν βούληται. Ἐπανάγνωθι τουτουὶ τοῦ νόμου τὸ τελευταῖον.

Ὅσαι δὲ πεφασμένως πολοῦνται, 19
καὶ

οἰκῆος καὶ δούλης τὴν βλάβην εἶναι ὀφείλειν.

Προσέχετε τὸν νοῦν. τὸ μὲν πεφασμένως ἐστὶ φανερῶς, πολεῖσθαι δὲ βαδίζειν, τὸ δὲ οἰκῆος θεράποντος. πολλὰ δὲ τοιαῦτα καὶ ἄλλα ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί. 20
ἀλλ' εἰ μὴ σιδηροῦς ἐστιν, οἴομαι αὐτὸν ἔννουν γεγονέναι ὅτι τὰ μὲν πράγματα ταὐτά ἐστι νῦν τε καὶ πάλαι, | τῶν δὲ ὀνομάτων ἐνίοις οὐ τοῖς αὐτοῖς χρώμεθα νῦν τε καὶ πρότερον. δηλώσει δέ· οἰχήσεται γὰρ ἀπιὼν ἀπὸ τοῦ βήματος σιωπῇ. εἰ δὲ μή, δέομαι ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικα- 21
σταί, τὰ δίκαια ψηφίσασθαι, ἐνθυμουμένους ὅτι πολὺ μεῖζον κακόν ἐστιν ἀκοῦσαί τινα τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι ἢ τὴν ἀσπίδα ἀποβεβληκέναι. ἐγὼ γοῦν δεξαίμην ἂν πάσας τὰς ἀσπίδας ἐρριφέναι ἢ τοιαύτην γνώμην ἔχειν

22 περὶ τὸν πατέρα. οὗτος οὖν ἔνοχος μὲν ὢν τῇ αἰτίᾳ,
ἐλάττονος δὲ οὔσης αὐτῷ τῆς συμφορᾶς, οὐ μόνον ὑφ'
ὑμῶν ἠλεήθη, ἀλλὰ καὶ τὸν μαρτυρήσαντα ἠτίμωσεν.
ἐγὼ δὲ ἑωρακὼς μὲν ἐκεῖνο τοῦτον ποιήσαντα ὃ καὶ ὑμεῖς
ἴστε, αὐτὸς δὲ σώσας τὴν ἀσπίδα, ἀκηκοὼς δὲ οὕτως
ἄνομον καὶ δεινὸν πρᾶγμα, μεγίστης δὲ οὔσης μοι τῆς
συμφορᾶς, εἰ ἀποφεύξεται, τούτῳ δ' οὐδενὸς ἀξίας, εἰ
κακηγορίας ἁλώσεται, οὐκ ἄρα δίκην παρ' αὐτοῦ λήψο-
23 μαι; τίνος ὄντος ἐμοὶ πρὸς ὑμᾶς ἐγκλήματος; πότερον
ὅτι δικαίως ἀκήκοα; ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτοὶ φήσαιτε. ἀλλ'
ὅτι βελτίων καὶ ἐκ βελτιόνων ὁ φεύγων ἐμοῦ; ἀλλ' οὐδ'
ἂν αὐτὸς ἀξιώσειεν. ἀλλ' ὅτι ἀποβεβληκὼς τὰ ὅπλα δι-
κάζομαι κακηγορίας τῷ σώσαντι; ἀλλ' οὐχ οὗτος ὁ λόγος
24 ἐν τῇ πόλει κατεσκέδασται. ἀναμνήσθητε δὲ ὅτι μεγάλην
καὶ καλὴν ἐκείνην δωρεὰν αὐτῷ δεδώκατε· ἐν ᾗ τίς οὐκ
ἂν ἐλεήσειε Διονύσιον, τοιαύτῃ μὲν συμφορᾷ περιπε-
πτωκότα, ἄνδρα δὲ ἄριστον ἐν τοῖς κινδύνοις γεγενημέ-
25 νον, ἀπιόντα δὲ ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου λέγοντα ὅτι δυσ-
τυχεστάτην ἐκείνην εἴημεν στρατείαν ἐστρατευμένοι,
ἐν ᾗ πολλοὶ μὲν ἡμῶν ἀπέθανον, οἱ δὲ σώσαντες τὰ
ὅπλα ὑπὸ τῶν ἀποβαλόντων ψευδομαρτυριῶν ἑαλώκασι,
κρεῖττον δὲ ἦν αὐτῷ τότε ἀποθανεῖν ἢ οἴκαδ' ἐλθόντι
26 τοιαύτῃ τύχῃ χρῆσθαι; μὴ τοίνυν ἀκούσαντα Θεόμνη-
στον κακῶς τὰ προσήκοντα ἐλεεῖτε, μηδ' ὑβρίζοντί τε καὶ
λέγοντι παρὰ τοὺς νόμους συγγνώμην ἔχετε. τίς γὰρ ἂν
ἐμοὶ μείζων ταύτης γένοιτο συμφορά, περὶ τοιούτου πα-
27 τρὸς οὕτως αἰσχρὰς αἰτίας ἀκηκοότι; ὃς πολλάκις μὲν
ἐστρατήγησε, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους κινδύνους μεθ'
ὑμῶν ἐκινδύνευσε· καὶ οὔτε τοῖς πολεμίοις τὸ ἐκείνου
σῶμα ὑποχείριον ἐγένετο, οὔτε τοῖς πολίταις οὐδεμίαν
πώποτε ὦφλεν εὐθύνην, ἔτη δὲ γεγονὼς ἑπτὰ καὶ ἑξή-
κοντα ἐν ὀλιγαρχίᾳ δι' εὔνοιαν τοῦ ὑμετέρου πλήθους

Reisk.

ἀπέθανεν. ἆρ' ἄξιον ὀργισθῆναι τῷ εἰρηκότι καὶ βοηθῆ- 28
σαι τῷ πατρί, ὡς καὶ ἐκείνου κακῶς ἀκηκοότος; τί γὰρ
ἂν τούτου ἀνιαρότερον γένοιτο αὐτῷ, ἢ τεθνάναι μὲν
ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, αἰτίαν δ' ἔχειν ὑπὸ τῶν παίδων [ἀνη-
ρῆσθαι]; οὗ ἔτι καὶ νῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς ἀρε-
τῆς τὰ μνημεῖα πρὸς τοῖς ὑμετέροις ἱεροῖς ἀνάκειται,
τὰ δὲ τούτου καὶ τοῦ τούτου πατρὸς τῆς κακίας πρὸς
τοῖς τῶν πολεμίων· οὕτω σύμφυτος αὐτοῖς ἡ δειλία.
καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσῳ μείζους εἰσὶ καὶ 29
νεανίαι τὰς ὄψεις, τοσούτῳ μᾶλλον ὀργῆς ἄξιοί εἰσι· δῆ-
λον γὰρ ὅτι τοῖς μὲν σώμασι δύνανται, τὰς δὲ ψυχὰς οὐκ
ἔχουσιν.

Ἀκούω δ' αὐτόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπὶ τοῦτον τὸν 30
λόγον τρέψεσθαι, ὡς ὀργισθεὶς εἴρηκε ταῦτα ἐμοῦ μαρ-
τυρήσαντος τὴν αὐτὴν μαρτυρίαν Διονυσίῳ. ὑμεῖς δ'
ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ὁ νομοθέτης οὐδε-
μίαν ὀργῇ συγγνώμην δίδωσιν, ἀλλὰ ζημιοῖ τὸν λέγοντα,
ἐὰν μὴ ἀποφαίνῃ ὡς ἔστιν ἀληθῆ τὰ εἰρημένα. ἐγὼ δὲ
δὶς ἤδη περὶ τούτου μεμαρτύρηκα· οὐ γάρ πω ᾔδειν ὅτι
ὑμεῖς τοὺς μὲν ἰδόντας τιμωρεῖσθε, τοῖς δὲ ἀποβάλλουσι
συγγνώμην ἔχετε.

Περὶ μὲν οὖν τούτων οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· 31
ἐγὼ δ' ὑμῶν δέομαι καταψηφίσασθαι Θεομνήστου, ἐνθυ-
μουμένους ὅτι οὐκ ἂν γένοιτο τούτου μείζων ἀγών μοι.
νῦν γὰρ διώκω μὲν κακηγορίας, τῇ δ' αὐτῇ ψήφῳ φόνου
φεύγω τοῦ πατρός, ὃς μόνος, ἐπειδὴ τάχιστα ἐδοκιμά-
σθην, ἐπεξῆλθον τοῖς τριάκοντα ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. ὧν 32
μεμνημένοι καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ πατρὶ βοηθήσατε καὶ τοῖς νό-
μοις τοῖς κειμένοις καὶ τοῖς ὅρκοις οἷς ὀμωμόκατε.

11.

| ΚΑΤΑ ΘΕΟΜΝΗΣΤΟΥ Β.

Ὅτι μὲν τὸν πατέρα μ' ἔφασκεν ἀπεκτονέναι, πολλοὶ
συνοίδασιν ὑμῶν, καὶ μαρτυροῦσι δέ μοι· ὅτι δὲ οὐ πε-
ποίηκα, ἔτη γάρ ἐστί μοι δύο καὶ τριάκοντα, ἐξ οὗ δ'
2 ὑμεῖς κατήλθετε, εἰκοστὸν τουτί. φαίνομαι οὖν δωδεκα-
έτης ὤν, ὅτε ὁ πατὴρ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθνησκεν,
ὥστ' οὐδ' ὅ τι ὀλιγαρχία ἦν ᾔδειν, οὐδὲ τῷ πατρὶ βοη-
θεῖν οἷός τ' ἦν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῶν χρημάτων ἕνεκα ἐπε-
βούλευσα αὐτῷ· ὁ γὰρ πρεσβύτερος ἀδελφὸς πάντα λα-
βὼν ἀπεστέρησεν ἡμᾶς.

3 Ἴσως δ' ἐρεῖ ὡς οὐκ ἔστι τῶν ἀπορρήτων, ἐάν τις εἴπῃ
τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι· τὸν γὰρ νόμον οὐ ταῦτ' ἀπαγο-
ρεύειν, ἀλλ' ἀνδροφόνον οὐκ ἐᾶν λέγειν. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν
οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων διαφέρεσθαι, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν
ἔργων διανοίας, καὶ πάντας εἰδέναι ὅτι ὁπόσοι ἀπεκτόνασί
τινας, καὶ ἀνδροφόνοι τῶν αὐτῶν εἰσι, καὶ ὅσοι ἀνδροφό-
4 νοι τινός, καὶ ἀπεκτόνασι τοῦτον. πολὺ γὰρ ἂν ἔργον εἴη
τῷ νομοθέτῃ πάντα γράφειν τὰ ὀνόματα, ὅσα τὴν αὐτὴν
δύναμιν ἔχει· ἀλλὰ περὶ ἑνὸς εἰπὼν περὶ πάντων ἐδήλω-
σεν. οὐ γὰρ δή που ἐὰν μέν τις πατραλοίαν ἢ μητραλοίαν
καλῇ σε, ὑπόδικός ἐστιν, ἐὰν δέ τις τὴν τεκοῦσαν ἢ τὸν φυ-
5 τεύσαντα τύπτειν φῇ, ἀζήμιος ἔσται. καὶ εἴ τις εἴποι ῥί-
ψασπιν, ἀθῷος ἔσται· τὸν γὰρ νόμον, ἐάν τις εἴπῃ ἀποβε-
βληκέναι τὴν ἀσπίδα, ζημίαν τάττειν, ἀλλ' οὐκ ἄν τις ῥῖψαι
φῇ αὐτήν. ὁμοίως δ' ἂν καὶ τῶν ἕνδεκα γενόμενος οὐκ ἂν
ἀπεδέχου τὸν ἀπαγόμενον, ὅτι θοἰμάτιον ἔξω θέμενος ἢ
6 τὸν χιτωνίσκον, εἰ μὴ λωποδύτην ὠνόμαζεν. οὐδ' εἴ τις
παῖδ' ἐξῆγεν ὡς ἀνδραποδιστήν. καὶ αὐτὸς μὲν ἐδικάσω
κακηγορίας τῷ εἰπόντι σε ῥῖψαι τὴν ἀσπίδα. καίτοι ἐν τῷ
νόμῳ οὐ γέγραπται, ἀλλ' ἐάν τις φῇ ἀποβεβληκέναι. πῶς

Reisk.

οὖν οὐ δεινόν, ἐὰν μέν τις σὲ εἴπῃ, τοὺς νόμους ἐκλαμβά-
νειν οὕτως ὥσπερ ἐγὼ νῦν, καὶ τιμωρεῖσθαι τοὺς ἐχθρούς,
ἐὰν δ' αὐτὸς εἴπῃς, οὐκ ἀξιοῦν δοῦναι δίκην; βοηθήσατε 7
οὖν μοι, ἐνθυμούμενοι ὅτι μεῖζόν ἐστι κακὸν [ἀκοῦσαι]
τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι ἢ τὴν ἀσπίδα ῥῖψαι. ἐγὼ γοῦν
δεξαίμην ἂν πάσας ἀποβεβληκέναι ἢ τοιαύτην γνώμην
περὶ τὸν πατέρα ἔχειν. καίτοι γε τοῦτον μὲν ἑώρακα ποι-
οῦντα, ὡς καὶ ὑμεῖς ἴστε, αὐτὸς δ' ἔσωσα τὴν ἀσπίδα.
ὥστε διὰ τί οὐκ ἂν λάβοιμι δίκην παρ' αὐτοῦ; τίνος ἐγ- 8
κλήματός μοι ὄντος; πότερον ὡς δικαίως ἤκουσα; ἀλλ'
οὐδ' ἂν αὐτοὶ φήσαιτε. ἀλλ' ὡς βελτίων οὗτος; ἀλλ' οὐδ'
ἂν αὐτὸς ἀξιώσειεν. ἀλλ' ὅτι ἀποβεβληκὼς τὰ ὅπλα τῷ σώ-
σαντι δικάζομαι; ἀλλ' οὐχ οὗτος ὁ λόγος διέσπαρται κατὰ
τὴν πόλιν. μὴ δὴ κακῶς ἀκούοντα τὰ προσήκοντα ἐλε- 9
εῖτε, μηδ' ὑβρίζοντί τε καὶ λέγοντι παρὰ τοὺς νόμους
συγγνώμην ἔχετε, καὶ ταῦτα εἰς ἄνδρα ὃς πολλὰς μὲν
στρατηγίας ἐστρατήγηκε, πολλοὺς δὲ μεθ' ὑμῶν κινδύ-
νους κεκινδύνευκε, καὶ οὔτε τοῖς πολεμίοις ὑποχείριος
γέγονεν οὔθ' ὑμῖν εὔθυναν ὦφλεν, ἑβδομήκοντα δ' ἐτῶν
ὢν ἐπ' ὀλιγαρχίας ἐτελεύτησε διὰ τὴν ὑμετέραν εὔνοιαν.
ἄξιον δὲ ὀργισθῆναι ὑπὲρ αὐτοῦ· τί γὰρ ἂν τούτου ἀνια- 10
ρότερον ἀκούσειεν, ἢ εἰ τεθνηκὼς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αἰ-
τίαν ἔχοι ὑπὸ τῶν τέκνων ἀνῃρῆσθαι; οὗ τῆς ἀρετῆς τὰ
μνημεῖα πρὸς τοῖς ὑμετέροις ἱεροῖς ἀνάκειται, τῆς δὲ
τούτων κακίας πρὸς τοῖς τῶν πολεμίων;

Ἐρεῖ δὲ ὡς ὀργισθεὶς εἴρηκεν. ὑμεῖς δ' ἐνθυμεῖσθε 11
ὅτι ὁ νομοθέτης οὐδεμίαν συγγνώμην ὀργῇ δίδωσιν, ἀλλὰ
ζημιοῖ τὸν λέγοντα, ἐὰν μὴ ἀποδεικνύῃ ἀληθῆ. ἐγὼ δὲ
δὶς περὶ τούτου μεμαρτύρηκα· οὐ γὰρ ᾔδειν ὅτι ὑμεῖς
τοὺς μὲν ἰδόντας τιμωρεῖσθε, τοῖς δὲ ἀποβάλλουσι συγ-
γνώμην ἔχετε. δέομαι οὖν καταψηφίσασθαι | αὐτοῦ.
νυνὶ γὰρ διώκω μὲν κακηγορίας, τῇ δ' αὐτῇ ψήφῳ φό- 12

νου φεύγω τοῦ πατρός, οὗ μείζων ἀγὼν οὐκ ἂν γένοιτό μοι, ὃς μόνος δοκιμασθεὶς τοῖς τριάκοντ' ἐπεξῆλθον ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. βοηθήσατ' οὖν κἀκείνῳ κἀμοί.

12.

ΚΑΤΑ ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ, ΟΝ ΑΥΤΟΣ ΕΙΠΕ ΛΥΣΙΑΣ.

Οὐκ ἄρξασθαί μοι δοκεῖ ἄπορον εἶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς κατηγορίας, ἀλλὰ παύσασθαι λέγοντι· τοιαῦτα αὐτοῖς τὸ μέγεθος καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος εἴργασται, ὥστε μήτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορῆσαι, μήτε τἀληθῆ βουλόμενον εἰπεῖν ἅπαντα δύνασθαι, ἀλλ' ἀνάγκη ἢ τὸν κατήγορον ἀπειπεῖν ἢ
2 *τὸν χρόνον ἐπιλιπεῖν. τοὐναντίον δέ μοι δοκοῦμεν πείσεσθαι ἢ ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ. πρότερον μὲν γὰρ ἔδει τὴν ἔχθραν τοὺς κατηγοροῦντας ἐπιδεῖξαι, ἥτις εἴη πρὸς τοὺς φεύγοντας· νυνὶ δὲ παρὰ τῶν φευγόντων χρὴ πυνθάνεσθαι ἥτις ἦν αὐτοῖς πρὸς τὴν πόλιν ἔχθρα, ἀνθ' ὅτου τοιαῦτα ἐτόλμησαν εἰς αὐτὴν ἐξαμαρτάνειν. οὐ μέντοι ὡς οὐκ ἔχων οἰκείας ἔχθρας καὶ συμφορὰς τοὺς λόγους ποιοῦμαι, ἀλλ' ὡς ἅπασι πολλῆς ἀφθονίας οὔσης*
3 *ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἢ ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὀργίζεσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτ' ἐμαυτοῦ πώποτε οὔτε ἀλλότρια πράγματα πράξας νῦν ἠνάγκασμαι ὑπὸ τῶν γεγενημένων τούτου κατηγορεῖν, ὥστε πολλάκις εἰς πολλὴν ἀθυμίαν κατέστην, μὴ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἀναξίως καὶ ἀδυνάτως ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ ἐμαυτοῦ τὴν κατηγορίαν ποιήσωμαι· ὅμως δὲ πειράσομαι ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς ὡς ἂν δύνωμαι δι' ἐλαχίστων διδάξαι.*
4 *Οὑμὸς πατὴρ Κέφαλος ἐπείσθη μὲν ὑπὸ Περικλέους*

εἰς ταύτην τὴν γῆν ἀφικέσθαι, ἔτη δὲ τριάκοντα ᾤκησε, καὶ
οὐδενὶ πώποτε οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἐκεῖνος δίκην οὔτε ἐδικα-
σάμεθα οὔτε ἐφύγομεν, ἀλλ' οὕτως ᾠκοῦμεν δημοκρατού-
μενοι ὥστε μήτε εἰς τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτάνειν μήτε ὑπὸ
τῶν ἄλλων ἀδικεῖσθαι. ἐπειδὴ δ' οἱ τριάκοντα πονηροὶ 5
μὲν καὶ συκοφάνται ὄντες εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, φά-
σκοντες δὲ χρῆναι τῶν ἀδίκων καθαρὰν ποιῆσαι τὴν πό-
λιν καὶ τοὺς λοιποὺς πολίτας ἐπ' ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην
τραπέσθαι, τοιαῦτα λέγοντες οὐ τοιαῦτα ποιεῖν ἐτόλμων,
ὡς ἐγὼ περὶ τῶν ἐμαυτοῦ πρῶτον εἰπὼν καὶ περὶ τῶν ὑμε-
τέρων ἀναμνῆσαι πειράσομαι. Θέογνις γὰρ καὶ Πείσων 6
ἔλεγον ἐν τοῖς τριάκοντα περὶ τῶν μετοίκων, ὡς εἶέν τινες
τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι· καλλίστην οὖν εἶναι πρόφασιν τι-
μωρεῖσθαι μὲν δοκεῖν, τῷ δ' ἔργῳ χρηματίζεσθαι· πάν-
τως δὲ τὴν μὲν πόλιν πένεσθαι, τὴν δ' ἀρχὴν δεῖσθαι
χρημάτων. καὶ τοὺς ἀκούοντας οὐ χαλεπῶς ἔπειθον· 7
ἀποκτιννύναι μὲν γὰρ ἀνθρώπους περὶ οὐδενὸς ἡγοῦντο,
λαμβάνειν δὲ χρήματα περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο. ἔδοξεν
οὖν αὐτοῖς δέκα συλλαβεῖν, τούτων δὲ δύο πένητας, ἵνα
αὐτοῖς ᾖ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀπολογία, ὡς οὐ χρημάτων
ἕνεκα ταῦτα πέπρακται, ἀλλὰ συμφέροντα τῇ πολιτείᾳ γε-
γένηται, ὥσπερ τι τῶν ἄλλων εὐλόγως πεποιηκότες. δια- 8
λαβόντες δὲ τὰς οἰκίας ἐβάδιζον· καὶ ἐμὲ μὲν ξένους ἑστι-
ῶντα κατέλαβον, οὓς ἐξελάσαντες Πείσωνί με παραδι-
δόασιν· οἱ δὲ ἄλλοι εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐλθόντες τὰ ἀν-
δράποδα ἀπεγράφοντο. ἐγὼ δὲ Πείσωνα μὲν ἠρώτων εἰ
βούλοιτό με σῶσαι χρήματα λαβών· | ὁ δ' ἔφασκεν, εἰ 9
πολλὰ εἴη. εἶπον οὖν ὅτι τάλαντον ἀργυρίου ἕτοιμος
εἴην δοῦναι· ὁ δ' ὡμολόγησε ταῦτα ποιήσειν. ἠπιστά-
μην μὲν οὖν ὅτι οὔτε θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους νομίζει,
ὅμως δ' ἐκ τῶν παρόντων ἐδόκει μοι ἀναγκαιότατον εἶναι
πίστιν παρ' αὐτοῦ λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ ὤμοσεν ἐξώλειαν 10

ἑαυτῷ καὶ τοῖς παισὶν ἐπαρώμενος, λαβὼν τὸ τάλαντόν με σώσειν, εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιον τὴν κιβωτὸν ἀνοίγνυμι· Πείσων δ᾽ αἰσθόμενος εἰσέρχεται, καὶ ἰδὼν τὰ ἐνόντα καλεῖ τῶν ὑπηρετῶν δύο, καὶ τὰ ἐν τῇ κιβωτῷ
11 λαβεῖν ἐκέλευσεν. ἐπεὶ δὲ οὐχ ὅσον ὡμολόγησα εἶχεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ τρία τάλαντα ἀργυρίου καὶ τετρακοσίους κυζικηνοὺς καὶ ἑκατὸν δαρεικοὺς καὶ φιάλας ἀργυρίου τέσσαρας, ἐδεόμην αὐτοῦ ἐφόδιά μοι δοῦναι, ὁ
12 δ᾽ ἀγαπήσειν με ἔφασκεν, εἰ τὸ σῶμα σώσω. ἐξιοῦσι δ᾽ ἐμοὶ καὶ Πείσωνι ἐπιτυγχάνει Μηλόβιός τε καὶ Μνησιθείδης ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου ἀπιόντες, καὶ καταλαμβάνουσι πρὸς αὐταῖς ταῖς θύραις, καὶ ἐρωτῶσιν ὅπῃ βαδίζοιμεν· ὁ δ᾽ ἔφασκεν εἰς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἐμοῦ, ἵνα καὶ τὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ οἰκίᾳ σκέψηται. ἐκεῖνον μὲν οὖν ἐκέλευον βαδίζειν, ἐμὲ δὲ μεθ᾽ αὑτῶν ἀκολουθεῖν εἰς Δα-
13 μνίππου. Πείσων δὲ προσελθὼν σιγᾶν μοι παρεκελεύετο καὶ θαρρεῖν, ὡς ἥξων ἐκεῖσε. καταλαμβάνομεν δὲ αὐτόθι Θέογνιν ἑτέρους φυλάττοντα· ᾧ παραδόντες ἐμὲ πάλιν ᾤχοντο. ἐν τοιούτῳ δ᾽ ὄντι μοι κινδυνεύειν ἐδό-
14 κει, ὡς τοῦ γε ἀποθανεῖν ὑπάρχοντος ἤδη. καλέσας δὲ Δάμνιππον λέγω πρὸς αὐτὸν τάδε, „ἐπιτήδειος μέν μοι τυγχάνεις ὤν, ἥκω δ᾽ εἰς τὴν σὴν οἰκίαν, ἀδικῶ δ᾽ οὐδέν, χρημάτων δ᾽ ἕνεκα ἀπόλλυμαι. σὺ οὖν ταῦτα πάσχοντί μοι πρόθυμον παράσχου τὴν σεαυτοῦ δύναμιν εἰς τὴν ἐμὴν σωτηρίαν.“ ὁ δ᾽ ὑπέσχετο ταῦτα ποιήσειν. ἐδόκει δ᾽ αὐτῷ βέλτιον εἶναι πρὸς Θέογνιν μνησθῆναι· ἡγεῖτο
15 γὰρ ἅπαν ποιήσειν αὐτόν, εἴ τις ἀργύριον διδοίη. ἐκείνου δὲ διαλεγομένου Θεόγνιδι (ἔμπειρος γὰρ ὢν ἐτύγχανον τῆς οἰκίας, καὶ ᾔδειν ὅτι ἀμφίθυρος εἴη) ἐδόκει μοι ταύτῃ πειρᾶσθαι σωθῆναι, ἐνθυμουμένῳ ὅτι, ἐὰν μὲν λάθω, σωθήσομαι, ἐὰν δὲ ληφθῶ, ἡγούμην μέν, εἰ Θέογνις εἴη πεπεισμένος ὑπὸ τοῦ Δαμνίππου χρήματα

λαβεῖν, οὐδὲν ἧττον ἀφεθήσεσθαι, εἰ δὲ μή, ὁμοίως
ἀποθανεῖσθαι. ταῦτα διανοηθεὶς ἔφευγον, ἐκείνων ἐπὶ 16
τῇ αὐλείῳ θύρᾳ τὴν φυλακὴν ποιουμένων· τριῶν δὲ
θυρῶν οὐσῶν, ἃς ἔδει με διελθεῖν, ἅπασαι ἀνεῳγμέναι
ἔτυχον. ἀφικόμενος δὲ εἰς Ἀρχένεω τοῦ ναυκλήρου ἐκεῖ-
νον πέμπω εἰς ἄστυ, πευσόμενον περὶ τοῦ ἀδελφοῦ·
ἥκων δὲ ἔλεγεν ὅτι Ἐρατοσθένης αὐτὸν ἐν τῇ ὁδῷ λαβὼν
εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπαγάγοι. καὶ ἐγὼ τοιαῦτα πεπυσμέ- 17
νος τῆς ἐπιούσης νυκτὸς διέπλευσα Μέγαράδε. Πολε-
μάρχῳ δὲ παρήγγειλαν οἱ τριάκοντα τὸ ὑπ' ἐκείνων εἰθι-
σμένον παράγγελμα, πίνειν κώνειον, πρὶν τὴν αἰτίαν εἰ-
πεῖν δι' ἥντινα ἔμελλεν ἀποθανεῖσθαι· οὕτω πολλοῦ ἐδέ-
ησε κριθῆναι καὶ ἀπολογήσασθαι. καὶ ἐπειδὴ ἀπεφέρετο 18
ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου τεθνεώς, τριῶν ἡμῖν οἰκιῶν οὐσῶν
οὐδεμιᾶς εἴασαν ἐξενεχθῆναι, ἀλλὰ κλίσιον μισθωσάμενοι
προὔθεντο αὐτόν. καὶ πολλῶν ὄντων ἱματίων αἰτοῦσιν
οὐδὲν ἔδοσαν εἰς τὴν ταφήν, ἀλλὰ τῶν φίλων ὁ μὲν ἱμά-
τιον ὁ δὲ προσκεφάλαιον ὁ δὲ ὅ τι ἕκαστος ἔτυχεν ἔδωκεν
εἰς τὴν ἐκείνου ταφήν. καὶ ἔχοντες μὲν ἑπτακοσίας ἀσπί- 19
δας τῶν ἡμετέρων, ἔχοντες δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον το-
σοῦτον, χαλκὸν δὲ καὶ κόσμον καὶ ἔπιπλα καὶ ἱμάτια γυ-
ναικεῖα ὅσα οὐδεπώποτε ᾤοντο κτήσασθαι, καὶ ἀνδρά-
ποδα εἴκοσι καὶ ἑκατόν, ὧν τὰ μὲν βέλτιστα ἔλαβον, τὰ
δὲ λοιπὰ εἰς τὸ δημόσιον ἀπέδοσαν, εἰς τοσαύτην ἀπλη-
στίαν καὶ αἰσχροκέρδειαν ἀφίκοντο καὶ τοῦ τρόπου τοῦ
αὐτῶν ἀπόδειξιν ἐποιήσαντο· τῆς γὰρ Πολεμάρχου γυ-
ναικὸς χρυσοῦς ἑλικτῆρας, οὓς ἔχουσα ἐτύγχανεν, ὅτε τὸ
πρῶτον ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Μηλόβιος, ἐκ τῶν ὤτων
ἐξείλετο. καὶ οὐδὲ κατὰ | τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς οὐσίας 20
ἐλέου παρ' αὐτῶν ἐτυγχάνομεν. ἀλλ' οὕτως εἰς ἡμᾶς διὰ
τὰ χρήματα ἐξημάρτανον, ὥσπερ οὐκ ἂν ἕτεροι μεγάλων
ἀδικημάτων ὀργὴν ἔχοντες, οὐ τούτων ἀξίους γε ὄντας τῇ

πόλει, ἀλλὰ πάσας τὰς χορηγίας χορηγήσαντας, πολλὰς δ' εἰσφορὰς εἰσενεγκόντας, κοσμίους δ' ἡμᾶς αὐτοὺς παρέχοντας καὶ πᾶν τὸ προσταττόμενον ποιοῦντας, ἐχθρὸν δ' οὐδένα κεκτημένους, πολλοὺς δ' Ἀθηναίων ἐκ τῶν πολεμίων λυσαμένους· τοιούτων ἠξίωσαν οὐχ ὁμοίως
21 μετοικοῦντας ὥσπερ αὐτοὶ ἐπολιτεύοντο. οὗτοι γὰρ πολλοὺς μὲν τῶν πολιτῶν εἰς τοὺς πολεμίους ἐξήλασαν, πολλοὺς δ' ἀδίκως ἀποκτείναντες ἀτάφους ἐποίησαν, πολλοὺς δ' ἐπιτίμους ὄντας ἀτίμους τῆς πόλεως κατέστησαν, πολλῶν δὲ θυγατέρας μελλούσας ἐκδίδοσθαι ἐκώλυσαν.
22 Καὶ εἰς τοσοῦτόν εἰσι τόλμης ἀφιγμένοι ὥσθ' ἥκουσιν ἀπολογησόμενοι, καὶ λέγουσιν ὡς οὐδὲν κακὸν οὐδ' αἰσχρὸν εἰργασμένοι εἰσίν. ἐγὼ δ' ἐβουλόμην ἂν αὐτοὺς ἀληθῆ λέγειν· μετῆν γὰρ ἂν καὶ ἐμοὶ τούτου τἀγαθοῦ οὐκ
23 ἐλάχιστον μέρος. νῦν δὲ οὔτε πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῖς τοιαῦτα ὑπάρχει οὔτε πρὸς ἐμέ· τὸν ἀδελφὸν γάρ μου, ὥσπερ καὶ πρότερον εἶπον, Ἐρατοσθένης ἀπέκτεινεν, οὔτε αὐτὸς ἰδίᾳ ἀδικούμενος οὔτε εἰς τὴν πόλιν ὁρῶν ἐξαμαρτάνοντα, ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ παρανομίᾳ προθύμως
24 ἐξυπηρετῶν. ἀναβιβασάμενος δ' αὐτὸν βούλομαι ἐρέσθαι, ὦ ἄνδρες δικασταί. τοιαύτην γὰρ γνώμην ἔχω· ἐπὶ μὲν τῇ τούτου ὠφελείᾳ καὶ πρὸς ἕτερον περὶ τούτου διαλέγεσθαι ἀσεβὲς εἶναι νομίζω, ἐπὶ δὲ τῇ τούτου βλάβῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τοῦτον ὅσιον καὶ εὐσεβές. ἀνάβηθι οὖν μοι καὶ ἀπόκριναι, ὅ τι ἄν σε ἐρωτῶ.

25 Ἀπήγαγες Πολέμαρχον ἢ οὔ; Τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων προσταχθέντα δεδιὼς ἐποίουν. Ἦσθα δ' ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, ὅτε οἱ λόγοι ἐγίνοντο περὶ ἡμῶν; Ἦν. Πότερον συνηγόρευες τοῖς κελεύουσιν ἀποκτεῖναι ἢ ἀντέλεγες; Ἀντέλεγον. Ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν; Ἵνα μὴ ἀποθάνητε. Ἡγούμενος ἡμᾶς ἄδικα πάσχειν ἢ δίκαια; Ἄδικα.

26 Εἶτ', ὦ σχετλιώτατε πάντων, ἀντέλεγες μὲν ἵνα

σώσειας, συνελάμβανες δὲ ἵνα ἀποκτείναις; καὶ ὅτε μὲν τὸ πλῆθος ἦν ὑμῶν κύριον τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας, ἀντιλέγειν φῂς τοῖς βουλομένοις ἡμᾶς ἀπολέσαι, ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ σοὶ μόνῳ ἐγένετο καὶ σῶσαι Πολέμαρχον καὶ μή, εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπήγαγες; εἶθ' ὅτι μέν, ὡς φῄς, ἀντειπὼν οὐδὲν ὠφέλησας, ἀξιοῖς χρηστὸς νομίζεσθαι, ὅτι δὲ συλλαβὼν ἀπέκτεινας, οὐκ οἴει ἐμοὶ καὶ τουτοισὶ δοῦναι δίκην;

Καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτο εἰκὸς αὐτῷ πιστεύειν, εἴπερ 27
ἀληθῆ λέγει φάσκων ἀντειπεῖν, ὡς αὐτῷ προσετάχθη. οὐ γὰρ δή που ἐν τοῖς μετοίκοις πίστιν παρ' αὐτοῦ ἐλάμβανον. ἐπεί τοι τῷ ἧττον εἰκὸς ἦν προσταχθῆναι ἢ ὅστις ἀντειπών γε ἐτύγχανε καὶ [ἐναντίαν] γνώμην ἀποδεδειγμένος; τίνα γὰρ εἰκὸς ἦν ἧττον ταῦτα ὑπηρετῆσαι ἢ τὸν
ἀντειπόντα οἷς ἐκεῖνοι ἐβούλοντο πραχθῆναι; Ἔτι δὲ τοῖς 28
μὲν ἄλλοις Ἀθηναίοις ἱκανή μοι δοκεῖ πρόφασις εἶναι τῶν γεγενημένων εἰς τοὺς τριάκοντα ἀναφέρειν τὴν αἰτίαν· αὐτοὺς δὲ τοὺς τριάκοντα, ἂν εἰς σφᾶς αὐτοὺς ἀναφέ-
ρωσι, πῶς ὑμᾶς εἰκὸς ἀποδέχεσθαι; εἰ μὲν γάρ τις ἦν ἐν 29
τῇ πόλει ἀρχὴ ἰσχυροτέρα αὐτῆς, ὑφ' ἧς αὐτῷ προσετάττετο παρὰ τὸ δίκαιον ἀνθρώπους ἀπολλύναι, ἴσως ἂν εἰκότως αὐτῷ συγγνώμην εἴχετε· νῦν δὲ παρὰ τοῦ ποτε καὶ λήψεσθε δίκην, εἴπερ ἐξέσται τοῖς τριάκοντα λέγειν
ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν τριάκοντα προσταχθέντα ἐποίουν; Καὶ 30
μὲν δὴ οὐκ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σώζειν τε αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφισμένα παρόν, συλλαβὼν ἀπήγαγεν. ὑμεῖς δὲ πάντες ὀργίζεσθε, ὅσοι εἰς τὰς οἰκίας ἦλθον τὰς ὑμετέρας ζήτησιν ποιούμενοι ἢ ὑμῶν ἢ τῶν ὑμετέρων τινός.
καίτοι εἰ χρὴ τοῖς διὰ τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν ἑτέρους ! 31
ἀπολέσασι συγγνώμην ἔχειν, ἐκείνοις ἂν δικαιότερον ἔχοιτε· κίνδυνος γὰρ ἦν πεμφθεῖσι μὴ ἐλθεῖν καὶ καταλαβοῦσιν ἐξάρνοις γενέσθαι. τῷ δὲ Ἐρατοσθένει ἐξῆν

εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἀπήντησεν, ἔπειτα ὅτι οὐκ εἶδεν· τ
γὰρ οὔτ' ἔλεγχον οὔτε βάσανον εἶχεν, ὥστε μηδ'
τῶν ἐχθρῶν βουλομένων οἷόν τ' εἶναι ἐξελεγχθ
32 χρῆν δέ σε, ὦ Ἐρατόσθενες, εἴπερ ἦσθα χρηστός,
μᾶλλον τοῖς μέλλουσιν ἀδίκως ἀποθανεῖσθαι μην
γενέσθαι ἢ τοὺς ἀδίκως ἀπολουμένους συλλαμβά
νῦν δέ σου τὰ ἔργα φανερὰ γεγένηται οὐχ ὡς ἀνιωμ
33 ἀλλ' ὡς ἡδομένου τοῖς γιγνομένοις, ὥστε τούσδε ἐκ
ἔργων χρὴ μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν λόγων τὴν ψῆφον φέρε
ἴσασι γεγενημένα τῶν τότε λεγομένων τεκμήρια λα
νοντας, ἐπειδὴ μάρτυρας περὶ αὐτῶν οὐχ οἷόν τε π
σχέσθαι. οὐ γὰρ μόνον ἡμῖν παρεῖναι οὐκ ἐξῆν,
οὐδὲ παρ' αὐτοῖς εἶναι, ὥστ' ἐπὶ τούτοις ἐστὶ πάν
κακὰ εἰργασμένοις τὴν πόλιν πάντα τἀγαθὰ περὶ α
34 λέγειν. τοῦτο μέντοι οὐ φεύγω, ἀλλ' ὁμολογῶ σο
βούλει, ἀντειπεῖν. θαυμάζω δὲ τί ἄν ποτε ἐπο
συνειπών, ὁπότε ἀντειπεῖν φάσκων ἀπέκτεινας Π
μαρχον. φέρε δή, τί ἂν εἰ καὶ ἀδελφοὶ ὄντες ἐτ
αὐτοῦ ἢ καὶ υἱεῖς; ἀπεψηφίσασθε; δεῖ γάρ, ὦ ἄν
δικασταί, Ἐρατοσθένην δυοῖν θάτερον ἀποδεῖξαι,
οὐκ ἀπήγαγεν αὐτόν, ἢ ὡς δικαίως τοῦτ' ἔπραξεν. ο
δὲ ὡμολόγηκεν ἀδίκως συλλαβεῖν, ὥστε ῥᾳδίαν ὑμῖ
35 διαψήφισιν περὶ αὐτοῦ πεποίηκε. Καὶ μὲν δὴ πολλο
τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἥκουσιν εἰσόμενοι τίνα γν
περὶ τούτων ἕξετε. ὧν οἱ μὲν ὑμέτεροι ὄντες πολῖτα
θόντες ἀπίασιν ὅτι ἢ δίκην δώσουσιν ὧν ἂν ἐξαμάρτ
ἢ πράξαντες μὲν ὧν ἐφίενται τύραννοι τῆς πόλεως ἔ
ται, δυστυχήσαντες δὲ τὸ ἴσον ὑμῖν ἕξουσιν· ὅσοι δὲ
ἐπιδημοῦσιν, εἴσονται πότερον ἀδίκως τοὺς τριάκ
ἐκκηρύττουσιν ἐκ τῶν πόλεων ἢ δικαίως. εἰ γὰρ δὴ α
οἱ κακῶς πεπονθότες λαβόντες ἀφήσουσιν, ἦ που
αὐτοὺς ἡγήσονται περιέργους ὑπὲρ ὑμῶν τιμωρο

τους. οὐκ οὖν δεινὸν εἰ τοὺς μὲν στρατηγούς, οἳ ἐνίκων 36
ναυμαχοῦντες, ὅτε διὰ χειμῶνα οὐχ οἷοί τ' ἔφασαν εἶναι
τοὺς ἐκ τῆς θαλάττης ἀνελέσθαι, θανάτῳ ἐζημιώσατε,
ἡγούμενοι χρῆναι τῇ τῶν τεθνεώτων ἀρετῇ παρ' ἐκείνων
δίκην λαβεῖν, τούτους δέ, οἳ ἰδιῶται μὲν ὄντες καθ'
ὅσον ἐδύναντο ἐποίησαν ἡττηθῆναι ναυμαχοῦντας, ἐπει-
δὴ δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, ὁμολογοῦσιν ἑκόντες
πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀκρίτους ἀποκτιννύναι, οὐκ ἄρα
χρὴ αὐτοὺς καὶ τοὺς παῖδας ὑφ' ὑμῶν ταῖς ἐσχάταις
ζημίαις κολάζεσθαι;

Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἠξίουν ἱκανὰ εἶναι 37
τὰ κατηγορημένα· μέχρι γὰρ τούτου νομίζω χρῆναι κατ-
ηγορεῖν ἕως ἂν θανάτου δόξῃ τῷ φεύγοντι ἄξια εἰργά-
σθαι· ταύτην γὰρ ἐσχάτην δίκην δυνάμεθα παρ' αὐτῶν
λαβεῖν. ὥστ' οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πολλὰ κατηγορεῖν τοιού-
των ἀνδρῶν, οἳ οὐδ' ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου τῶν πεπραγμέ-
νων δὶς ἀποθανόντες δίκην δοῦναι δύναιντ' ἄν. οὐ γὰρ 38
δὴ οὐδὲ τοῦτο αὐτῷ προσήκει ποιῆσαι, ὅπερ ἐν τῇδε τῇ
πόλει εἰθισμένον ἐστί, πρὸς μὲν τὰ κατηγορημένα
μηδὲν ἀπολογεῖσθαι, περὶ δὲ σφῶν αὐτῶν ἕτερα λέ-
γοντες ἐνίοτε ἐξαπατῶσιν, ὑμῖν ἀποδεικνύντες ὡς στρα-
τιῶται ἀγαθοί εἰσιν, ἢ ὡς πολλὰς τῶν πολεμίων ναῦς
ἔλαβον τριηραρχήσαντες, ἢ πόλεις πολεμίας οὔσας φίλας
ἐποίησαν· ἐπεὶ κελεύετε αὐτὸν ἀποδεῖξαι ὅπου τοσού- 39
τους τῶν πολεμίων ἀπέκτειναν ὅσους τῶν πολιτῶν, ἢ
ναῦς ὅπου τοσαύτας ἔλαβον ὅσας αὐτοὶ παρέδοσαν, ἢ
πόλιν ἥν τινα τοιαύτην προσεκτήσαντο οἵαν τὴν ὑμε-
τέραν κατεδουλώσαντο. ἀλλὰ γὰρ ὅπλα τῶν πολεμίων 40
ἐσκύλευσαν τοσαῦτα ὅσα περ ὑμῶν ἀφείλοντο; ἀλλὰ τείχη
τοιαῦτα εἷλον οἷα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος κατέσκαψαν; |
οἵτινες καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀττικὴν φρούρια καθεῖλον, καὶ
ὑμῖν ἐδήλωσαν ὅτι οὐδὲ τὸν Πειραιᾶ Λακεδαιμονίων

προσταττόντων περιεῖλον, ἀλλ' ὅτι ἑαυτοῖς τὴν ἀρ
οὕτω βεβαιοτέραν ἐνόμιζον εἶναι.

41 Πολλάκις οὖν ἐθαύμασα τῆς τόλμης τῶν λεγόντ
ὑπὲρ αὐτῶν, πλὴν ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅτι τῶν αὐτῶν ἐσ
αὐτούς τε πάντα τὰ κακὰ ἐργάζεσθαι καὶ τοὺς τοιούτ
42 ἐπαινεῖν. οὐ γὰρ νῦν πρῶτον τῷ ὑμετέρῳ πλήθει
ἐναντία ἔπραξεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν τετρακοσίων ἐν
στρατοπέδῳ ὀλιγαρχίαν καθιστὰς ἔφευγεν ἐξ Ἑλλησπ
του τριήραρχος καταλιπὼν τὴν ναῦν, μετὰ Ἰατροκλέ
καὶ ἑτέρων, ὧν τὰ ὀνόματα οὐδὲν δέομαι λέγειν. ἀφι
μενος δὲ δεῦρο τἀναντία τοῖς βουλομένοις δημοκρατ
εἶναι ἔπραττε. καὶ τούτων μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Τὸν μὲν τοίνυν μεταξὺ βίον αὐτοῦ παρήσω· ἐπε
δὲ ἡ ναυμαχία καὶ ἡ συμφορὰ τῇ πόλει ἐγένετο, δη
κρατίας ἔτι οὔσης, ὅθεν τῆς στάσεως ἦρξαν, πέντε
δρες ἔφοροι κατέστησαν ὑπὸ τῶν καλουμένων ἑταίρ
συναγωγεῖς μὲν τῶν πολιτῶν, ἄρχοντες δὲ τῶν συ
μοτῶν, ἐναντία δὲ τῷ ὑμετέρῳ πλήθει πράττοντες·
44 Ἐρατοσθένης καὶ Κριτίας ἦσαν. οὗτοι δὲ φυλάρχους
ἐπὶ τὰς φυλακὰς κατέστησαν, καὶ ὅ τι δέοι χειροτον
σθαι καὶ οὕστινας χρείη ἄρχειν παρήγγελλον, καὶ ε
ἄλλο πράττειν βούλοιντο, κύριοι ἦσαν· οὕτως οὐχ
τῶν πολεμίων μόνον ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τούτων πολιτῶν
των ἐπεβουλεύεσθε ὅπως μήτ' ἀγαθὸν μηδὲν ψηφίσαι
45 πολλῶν τε ἐνδεεῖς ἔσεσθε. τοῦτο γὰρ καὶ ἠπίσταντο,
ἄλλως μὲν οὐχ οἷοί τε ἔσονται περιγενέσθαι, κακῶς
πραττόντων δυνήσονται· καὶ ὑμᾶς ἡγοῦντο τῶν παρ
των κακῶν ἐπιθυμοῦντας ἀπαλλαγῆναι περὶ τῶν μ
46 λόντων οὐκ ἐνθυμήσεσθαι. ὡς τοίνυν τῶν ἐφόρων ἐ
νετο, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι, οὐ τοὺς τότε συμπρ

τοντας (οὐ γὰρ ἂν δυναίμην), ἀλλὰ τοὺς αὐτοῦ Ἐρατοσθένους ἀκούσαντας. καίτοι εἰ ἐσωφρόνουν κατεμαρτύ- 47
ρουν ἂν αὐτῶν, καὶ τοὺς διδασκάλους τῶν σφετέρων ἁμαρτημάτων σφόδρ' ἂν ἐκόλαζον, καὶ τοὺς ὅρκους, εἰ ἐσωφρόνουν, οὐκ ἂν ἐπὶ μὲν τοῖς τῶν πολιτῶν κακοῖς πιστοὺς ἐνόμιζον, ἐπὶ δὲ τοῖς τῆς πόλεως ἀγαθοῖς ῥᾳδίως παρέβαινον. πρὸς μὲν οὖν τούτους τοσαῦτα λέγω, τοὺς δὲ μάρτυράς μοι κάλει. Καὶ ὑμεῖς ἀνάβητε.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε. τὸ δὲ τελευταῖον εἰς 48
τὴν ἀρχὴν καταστὰς ἀγαθοῦ μὲν οὐδενὸς μετέσχεν, ἄλλων δὲ πολλῶν. καίτοι εἴπερ ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, ἐχρῆν ἂν πρῶτον μὲν μὴ παρανόμως ἄρχειν, ἔπειτα τῇ βουλῇ μηνυτὴν γίνεσθαι περὶ τῶν εἰσαγγελιῶν ἁπασῶν, ὅτι ψευδεῖς εἶεν, καὶ Βάτραχος καὶ Αἰσχυλίδης οὐ τἀληθῆ μηνύουσιν, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ τῶν τριάκοντα πλασθέντα εἰσαγγέλλουσι, συγκείμενα ἐπὶ τῇ τῶν πολιτῶν βλάβῃ. καὶ 49
μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσοι κακόνοι ἦσαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει, οὐδὲν ἔλαττον εἶχον σιωπῶντες· ἕτεροι γὰρ ἦσαν οἱ λέγοντες καὶ πράττοντες ὧν οὐχ οἷόν τ' ἦν μείζω κακὰ γενέσθαι τῇ πόλει. ὁπόσοι δ' εὖνοί φασιν εἶναι, πῶς οὐκ ἐνταῦθα ἔδειξαν, αὐτοί τε τὰ βέλτιστα λέγοντες καὶ τοὺς ἐξαμαρτάνοντας ἀποτρέποντες;

Ἴσως δ' ἂν ἔχοι εἰπεῖν ὅτι ἐδεδοίκει, καὶ ὑμῶν τοῦτο 50
ἐνίοις ἱκανὸν ἔσται. ὅπως τοίνυν μὴ φανήσεται ἐν τῷ λόγῳ τοῖς τριάκοντα ἐναντιούμενος· εἰ δὲ μή, ἐνταυθοῖ δῆλος ἔσται ὅτι ἐκεῖνά τε αὐτῷ ἤρεσκε, καὶ τοσοῦτον ἐδύνατο ὥστε ἐναντιούμενος μηδὲν κακὸν παθεῖν ὑπ' αὐτῶν. χρῆν δ' αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ταύτην τὴν προθυμίαν ἔχειν, ἀλλὰ μὴ ὑπὲρ Θηραμένους, ὃς εἰς ὑμᾶς πολλὰ ἐξήμαρτεν. ἀλλ' οὗτος τὴν μὲν πόλιν 51

ἐχθρὰν ἐνόμιζεν εἶναι, τοὺς δ' ὑμετέρους ἐχθρο
λους, ὡς ἀμφότερα ταῦτα ἐγὼ πολλοῖς τεκμηρίοις
στήσω, | καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς οὐχ ὑπὲρ
ἀλλ' ὑπὲρ ἑαυτῶν γιγνομένας, ὁπότεροι ταῦτα πρ
52 καὶ τῆς πόλεως ἄρξουσι. εἰ γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀδι
νων ἐστασίαζον, ποῦ κάλλιον ἂν ἦν ἀνδρὶ ἄρχο
Θρασυβούλου Φυλὴν κατειληφότος, τότ' ἐπιδεί
τὴν αὑτοῦ εὔνοιαν; ὁ δ' ἀντὶ τοῦ ἐπαγγείλασθ
πρᾶξαι ἀγαθὸν πρὸς τοὺς ἐπὶ Φυλῇ, ἐλθὼν μετ
συναρχόντων εἰς Σαλαμῖνα καὶ Ἐλευσῖνάδε τριακ
τῶν πολιτῶν ἀπήγαγεν εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ μ
53 φῳ αὐτῶν ἁπάντων θάνατον κατεψηφίσατο. ἐπειδ
τὸν Πειραιᾶ ἤλθομεν καὶ αἱ ταραχαὶ γεγενημένα
καὶ περὶ τῶν διαλλαγῶν οἱ λόγοι ἐγίνοντο, πολλὰ
τεροι ἐλπίδας εἴχομεν πρὸς ἀλλήλους ἔσεσθαι ὡς
τεροι ἐδείξαμεν. οἱ μὲν γὰρ ἐκ Πειραιῶς κρείττους
54 εἴασαν αὐτοὺς ἀπελθεῖν· οἱ δὲ εἰς τὸ ἄστυ ἐλθόντε
μὲν τριάκοντα ἐξέβαλον πλὴν Φείδωνος καὶ Ἐρα
νους, ἄρχοντας δὲ τοὺς ἐκείνοις ἐχθίστους εἵ
ἡγούμενοι δικαίως ἂν ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούς τε τρια
55 μισεῖσθαι καὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ φιλεῖσθαι. τούτω
νυν Φείδων ὁ τῶν τριάκοντα γενόμενος καὶ Ἱππ
καὶ Ἐπιχάρης ὁ Λαμπτρεὺς καὶ ἕτεροι οἱ δοκοῦντε
ἐναντιώτατοι Χαρικλεῖ καὶ Κριτίᾳ καὶ τῇ ἐκείνω
ρείᾳ ἐπειδὴ αὐτοὶ εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, πολὺ
στάσιν καὶ πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ τοῖς ἐξ
56 ἐποίησαν· οἷς καὶ φανερῶς ἐπεδείξαντο ὅτι οὐχ ὑπ
ἐν Πειραιεῖ οὐδ' ὑπὲρ τῶν ἀδίκως ἀπολλυμένων
σίαζον, οὐδ' οἱ τεθνεῶτες αὐτοὺς ἐλύπουν, οὐδ' ο
λοντες ἀποθανεῖσθαι, ἀλλ' οἱ μεῖζον δυνάμενοι κα
57 σον πλουτοῦντες. λαβόντες γὰρ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν
ἀμφοτέροις ἐπολέμουν, τοῖς τε τριάκοντα πάντ

εἰργασμένοις καὶ ὑμῖν πάντα κακὰ πεπονθόσι. καίτοι
τοῦτο πᾶσι δῆλον ἦν, ὅτι εἰ μὲν ἐκεῖνοι ἀδίκως ἔφευγον,
ὑμεῖς δικαίως, εἰ δ' ὑμεῖς ἀδίκως, οἱ τριάκοντα δικαίως·
οὐ γὰρ δὴ ἑτέρων ἔργων αἰτίαν λαβόντες ἐκ τῆς πόλεως
ἐξέπεσον, ἀλλὰ τούτων. ὥστε σφόδρα χρὴ ὀργίζεσθαι, 58
ὅτι Φείδων αἱρεθεὶς ὑμᾶς διαλλάξαι καὶ καταγαγεῖν τῶν
αὐτῶν ἔργων Ἐρατοσθένει μετεῖχε καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ
τοὺς μὲν κρείττους αὐτῶν δι' ὑμᾶς κακῶς ποιεῖν ἕτοιμος
ἦν, ὑμῖν δὲ ἀδίκως φεύγουσιν οὐκ ἠθέλησεν ἀποδοῦναι
τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐλθὼν εἰς Λακεδαίμονα ἔπειθεν αὐτοὺς
στρατεύεσθαι, διαβάλλων ὅτι Βοιωτῶν ἡ πόλις ἔσται,
καὶ ἄλλα λέγων οἷς ᾤετο πείσειν μάλιστα. οὐ δυνάμενος 59
δὲ τούτων τυχεῖν, εἴτε καὶ τῶν ἱερῶν ἐμποδὼν ὄντων
εἴτε καὶ αὐτῶν οὐ βουλομένων, ἑκατὸν τάλαντα ἐδανεί-
σατο, ἵνα ἔχοι ἐπικούρους μισθοῦσθαι. καὶ Λύσανδρον
ἄρχοντα ᾐτήσατο, εὐνούστατον μὲν ὄντα τῇ ὀλιγαρχίᾳ,
κακονούστατον δὲ τῇ πόλει, μισοῦντα δὲ μάλιστα τοὺς
ἐν Πειραιεῖ. μισθωσάμενοι δὲ πάντας ἀνθρώπους ἐπ' 60
ὀλέθρῳ τῆς πόλεως, καὶ πόλεις ἐπάγοντες, καὶ τελευ-
τῶντες Λακεδαιμονίους καὶ τῶν συμμάχων ὁπόσους ἐδύ-
ναντο πεῖσαι, οὐ διαλλάξαι ἀλλ' ἀπολέσαι παρεσκευά-
ζοντο τὴν πόλιν εἰ μὴ δι' ἄνδρας ἀγαθούς, οἷς ὑμεῖς
δηλώσατε παρὰ τῶν ἐχθρῶν δίκην λαβόντες, ὅτι καὶ
ἐκείνοις χάριν ἀποδώσετε. ταῦτα δὲ ἐπίστασθε μὲν καὶ 61
αὐτοί, καὶ οἶδ' ὅτι οὐ δεῖ μάρτυρας παρασχέσθαι· ὅμως
δέ· ἐγώ τε γὰρ δέομαι ἀναπαύσασθαι, ὑμῶν τ' ἐνίοις
ἥδιον ὡς πλείστων τοὺς αὐτοὺς λόγους ἀκούειν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Φέρε δὴ καὶ περὶ Θηραμένους ὡς ἂν δύνωμαι 62
διὰ βραχυτάτων διδάξω. δέομαι δ' ὑμῶν ἀκοῦσαι ὑπέρ
τ' ἐμαυτοῦ καὶ τῆς πόλεως. καὶ μηδενὶ τοῦτο παραστῇ,

p. 417—424.

ὡς Ἐρατοσθένους κινδυνεύοντος Θηραμένους κα
ρῶ· πυνθάνομαι γὰρ ταῦτα ἀπολογήσεσθαι αὐτό
63 ἐκείνῳ φίλος ἦν καὶ τῶν αὐτῶν ἔργων μετεῖχε.
σφόδρ' ἂν αὐτὸν οἶμαι | μετὰ Θεμιστοκλέους πολι
μενον προσποιεῖσθαι πράττειν ὅπως οἰκοδομηθῇ
τὰ τείχη, ὁπότε καὶ μετὰ Θηραμένους ὅπως καθαι
σεται. οὐ γάρ μοι δοκοῦσιν ἴσου ἄξιοι γεγενῆσθαι·
γὰρ Λακεδαιμονίων ἀκόντων ᾠκοδόμησεν αὐτά,
64 δὲ τοὺς πολίτας ἐξαπατήσας καθεῖλε. περιέστηκε
τῇ πόλει τοὐναντίον ἢ ὡς εἰκὸς ἦν. ἄξιον μὲν γὰ
τοὺς φίλους τοὺς Θηραμένους προσαπολωλέναι, π
τις ἐτύγχανεν ἐκείνῳ τἀναντία πράττων· νῦν δὲ ὁρ
τε ἀπολογίας εἰς ἐκεῖνον ἀναφερομένας, τούς τ' ἐ
συνόντας τιμᾶσθαι πειρωμένους, ὥσπερ πολλῶν
65 θῶν αἰτίου ἀλλ' οὐ μεγάλων κακῶν γεγενημένο
πρῶτον μὲν τῆς προτέρας ὀλιγαρχίας αἰτιώτατος
νετο, πείσας ὑμᾶς τὴν ἐπὶ τῶν τετρακοσίων πολι
ἑλέσθαι. καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ τῶν προβούλω
ταῦτ' ἔπραττεν, αὐτὸς δὲ δοκῶν εὐνούστατος εἶνα
66 πράγμασι στρατηγὸς ὑπ' αὐτῶν ᾑρέθη. καὶ ἕως μὲ
μᾶτο, πιστὸν ἑαυτὸν παρεῖχεν· ἐπειδὴ δὲ Πείσαν
μὲν καὶ Κάλλαισχρον καὶ ἑτέρους ἑώρα προτέρους α
γινομένους, τὸ δὲ ὑμέτερον πλῆθος οὐκέτι βουλόμ
τούτων ἀκροᾶσθαι, τότ' ἤδη διά τε τὸν πρὸς ἐκε
φθόνον καὶ τὸ παρ' ὑμῶν δέος μετέσχε τῶν Ἀριστο
67 τους ἔργων. βουλόμενος δὲ τῷ ὑμετέρῳ πλήθει δ
πιστὸς εἶναι Ἀντιφῶντα καὶ Ἀρχεπτόλεμον φιλτα
ὄντας αὐτῷ κατηγορῶν ἀπέκτεινεν, εἰς τοσοῦτον δ
κίας ἦλθεν, ὥστε ἅμα μὲν διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους π
ὑμᾶς κατεδουλώσατο, διὰ δὲ τὴν πρὸς ὑμᾶς τοὺς φι
68 ἀπώλεσε. τιμώμενος δὲ καὶ τῶν μεγίστων ἀξιούμ
αὐτὸς ἐπαγγειλάμενος σώσειν τὴν πόλιν αὐτὸς ἀπώ

φάσκων πρᾶγμα εὑρηκέναι μέγα καὶ πολλοῦ ἄξιον. ὑπέ-
σχετο δὲ εἰρήνην ποιήσειν μήτε ὅμηρα δοὺς μήτε τὰ τείχη
καθελὼν μήτε τὰς ναῦς παραδούς· ταῦτα δὲ εἰπεῖν μὲν
οὐδενὶ ἠθέλησεν, ἐκέλευσε δὲ αὐτῷ πιστεύειν. ὑμεῖς δέ, 69
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πραττούσης μὲν τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ
βουλῆς σωτήρια, ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν Θηραμένει,
εἰδότες δὲ ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι τῶν πολεμίων ἕνε-
κεν τἀπόρρητα ποιοῦνται, ἐκεῖνος δ' ἐν τοῖς αὑτοῦ πο-
λίταις οὐκ ἠθέλησεν εἰπεῖν ταῦτα ἃ πρὸς τοὺς πολεμίους
ἔμελλεν ἐρεῖν, ὅμως ἐπετρέψατε αὐτῷ πατρίδα καὶ παῖ-
δας καὶ γυναῖκας καὶ ὑμᾶς αὐτούς. ὁ δὲ ὧν μὲν ὑπέσχετο 70
οὐδὲν ἔπραξεν, οὕτως δὲ ἐνετεθύμητο ὡς χρὴ μικρὰν καὶ
ἀσθενῆ γενέσθαι την πόλιν, ὥστε περὶ ὧν οὐδεὶς πώ-
ποτε οὔτε τῶν πολεμίων ἐμνήσθη οὔτε τῶν πολιτῶν
ἤλπισε, ταῦθ' ὑμᾶς ἔπεισε πρᾶξαι, οὐχ ὑπὸ Λακεδαι-
μονίων ἀναγκαζόμενος, ἀλλ' αὐτὸς ἐκείνοις ἐπαγγελλό-
μενος, τοῦ τε Πειραιῶς τὰ τείχη περιελεῖν καὶ τὴν ὑπάρ-
χουσαν πολιτείαν καταλῦσαι, εὖ εἰδὼς ὅτι, εἰ μὴ πασῶν
τῶν ἐλπίδων ἀποστερηθήσεσθε, ταχεῖαν παρ' αὐτοῦ τὴν
τιμωρίαν κομιεῖσθε. καὶ τὸ τελευταῖον, ὦ ἄνδρες δικα- 71
σταί, οὐ πρότερον εἴασε τὴν ἐκκλησίαν γενέσθαι, ἕως
ὁ λεγόμενος ὑπ' ἐκείνων καιρὸς ἐπιμελῶς ὑπ' αὐτοῦ ἐτη-
ρήθη, καὶ μετεπέμψατο μὲν τὰς μετὰ Λυσάνδρου ναῦς
ἐκ Σάμου, ἐπεδήμησε δὲ τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον.
τότε δὲ τούτων ὑπαρχόντων, καὶ παρόντων Λυσάνδρου 72
καὶ Φιλοχάρους καὶ Μιλτιάδου, περὶ τῆς πολιτείας τὴν
ἐκκλησίαν ἐποίουν, ἵνα μήτε ῥήτωρ αὐτοῖς μηδεὶς ἐναν-
τιοῖτο μηδὲ ἀπειλοῖ, ὑμεῖς τε μὴ τὰ τῇ πόλει συμφέροντα
ἕλοισθε, ἀλλὰ τἀκείνοις δοκοῦντα ψηφίσαισθε. ἀναστὰς 73
δὲ Θηραμένης ἐκέλευσεν ὑμᾶς τριάκοντα ἀνδράσιν ἐπι-
τρέψαι τὴν πόλιν, καὶ τῇ πολιτείᾳ χρῆσθαι ἣν Δρακον-
τίδης ἀπέφαινεν. ὑμεῖς δ' ὅμως καὶ οὕτω διακείμενοι

ἐθορυβεῖτε ὡς οὐ ποιήσοντες ταῦτα· ἐγιγνώσκετε γὰρ ὅτι
περὶ δουλείας καὶ ἐλευθερίας ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξεκλη-
74 σιάζετε. Θηραμένης δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, (καὶ τούτων
ὑμᾶς αὐτοὺς | μάρτυρας παρέξομαι) εἶπεν ὅτι οὐδὲν
αὐτῷ μέλοι τοῦ ὑμετέρου θορύβου, ἐπειδὴ πολλοὺς μὲν
Ἀθηναίων εἰδείη τοὺς τὰ ὅμοια πράττοντας αὐτῷ, δο-
κοῦντα δὲ Λυσάνδρῳ καὶ Λακεδαιμονίοις λέγοι. μετ'
ἐκεῖνον δὲ Λύσανδρος ἀναστὰς ἄλλα τε πολλὰ εἶπε καὶ
ὅτι παρασπόνδους ὑμᾶς ἔχοι, καὶ ὅτι οὐ περὶ πολιτείας
ὑμῖν ἔσται ἀλλὰ περὶ σωτηρίας, εἰ μὴ ποιήσεθ' ἃ Θηρα-
75 μένης κελεύει. τῶν δ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅσοι ἄνδρες ἀγαθοὶ
ἦσαν, γνόντες τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν ἀνάγκην, οἱ μὲν
αὐτοῦ μένοντες ἡσυχίαν ἦγον, οἱ δὲ ᾤχοντο ἀπιόντες,
τοῦτο γοῦν σφίσιν αὐτοῖς συνειδότες, ὅτι οὐδὲν κακὸν
τῇ πόλει ἐψηφίσαντο· ὀλίγοι δέ τινες καὶ πονηροὶ καὶ
κακῶς βουλευόμενοι τὰ προσταχθέντα ἐχειροτόνησαν.
76 παρηγγέλλετο γὰρ αὐτοῖς δέκα μὲν οὓς Θηραμένης ἀπέ-
δειξε χειροτονῆσαι, δέκα δὲ οὓς οἱ καθεστηκότες ἔφοροι
κελεύοιεν, δέκα δ' ἐκ τῶν παρόντων· οὕτω γὰρ τὴν
ὑμετέραν ἀσθένειαν ἑώρων καὶ τὴν αὑτῶν δύναμιν ἠπί-
σταντο, ὥστε πρότερον ᾔδεσαν τὰ μέλλοντα ἐν τῇ ἐκ-
77 κλησίᾳ πραχθήσεσθαι. ταῦτα δὲ οὐκ ἐμοὶ δεῖ πιστεῦσαι,
ἀλλὰ ἐκείνῳ· πάντα γὰρ τὰ ὑπ' ἐμοῦ εἰρημένα ἐν τῇ
βουλῇ ἀπολογούμενος ἔλεγεν, ὀνειδίζων μὲν τοῖς φεύ-
γουσιν, ὅτι δι' αὐτὸν κατέλθοιεν, οὐδὲν φροντιζόντων
Λακεδαιμονίων, ὀνειδίζων δὲ τοῖς τῆς πολιτείας μετέ-
χουσιν ὅτι πάντων τῶν πεπραγμένων τοῖς εἰρημένοις
τρόποις ὑπ' ἐμοῦ αὐτὸς αἴτιος γεγενημένος τοιούτων
τυγχάνοι, πολλὰς πίστεις αὐτὸς ἔργῳ δεδωκὼς καὶ παρ
78 ἐκείνων ὅρκους εἰληφώς. καὶ τοσούτων καὶ ἑτέρων κα-
κῶν καὶ αἰσχρῶν καὶ πάλαι καὶ νεωστὶ καὶ μικρῶν καὶ
μεγάλων αἰτίου γεγενημένου τολμήσουσιν αὐτοὺς φί-

Reisk.

λους ὄντας ἀποφαίνειν, οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ἀποθανόντος
Θηραμένους ἀλλ' ὑπὲρ τῆς αὑτοῦ πονηρίας, καὶ δικαίως
μὲν ἐν ὀλιγαρχίᾳ δίκην δόντος (ἤδη γὰρ αὐτὴν κατέ-
λυσε), δικαίως δ' ἂν ἐν δημοκρατίᾳ· δὶς γὰρ ὑμᾶς κατε-
δουλώσατο, τῶν μὲν παρόντων καταφρονῶν, τῶν δὲ
ἀπόντων ἐπιθυμῶν, καὶ τῷ καλλίστῳ ὀνόματι χρώμενος
δεινοτάτων ἔργων διδάσκαλος καταστάς.

Περὶ μὲν τοίνυν Θηραμένους ἱκανά μοί ἐστι τὰ 79
κατηγορημένα· ἥκει δ' ὑμῖν ἐκεῖνος ὁ καιρός, ἐν ᾧ δεῖ
συγγνώμην καὶ ἔλεον μὴ εἶναι ἐν ταῖς ὑμετέραις γνώ-
μαις, ἀλλὰ παρὰ Ἐρατοσθένους καὶ τῶν τουτουῒ συναρ-
χόντων δίκην λαβεῖν, μηδὲ μαχομένους [μὲν] κρείττους
εἶναι τῶν πολεμίων, ψηφιζομένους δὲ ἥττους τῶν ἐχ-
θρῶν. μηδ' ὧν φασι μέλλειν πράξειν πλείω χάριν αὐ- 80
τοῖς ἴστε, ἢ ὧν ἐποίησαν ὀργίζεσθε· μηδ' ἀποῦσι μὲν
τοῖς τριάκοντα ἐπιβουλεύετε, παρόντας δ' ἀφῆτε· μηδὲ
τῆς τύχης, ἣ τούτους παρέδωκε τῇ πόλει, κάκιον ὑμῖν
αὐτοῖς βοηθήσητε.

Κατηγόρηται δὴ Ἐρατοσθένους καὶ τῶν τούτου φί- 81
λων, οἷς τὰς ἀπολογίας ἀνοίσει καὶ μεθ' ὧν αὐτῷ ταῦτα
πέπρακται. ὁ μέντοι ἀγὼν οὐκ ἐξ ἴσου τῇ πόλει καὶ Ἐρα-
τοσθένει· οὗτος μὲν γὰρ κατήγορος καὶ δικαστὴς αὐτὸς
ἦν τῶν κρινομένων, ἡμεῖς δὲ νυνὶ εἰς κατηγορίαν καὶ
ἀπολογίαν καθέσταμεν. καὶ οὗτοι μὲν τοὺς οὐδὲν ἀδι- 82
κοῦντας ἀκρίτους ἀπέκτειναν, ὑμεῖς δὲ τοὺς ἀπολέσαν-
τας τὴν πόλιν κατὰ τὸν νόμον ἀξιοῦτε κρίνειν, παρ' ὧν
οὐδ' ἂν παρανόμως βουλόμενοι δίκην λαμβάνειν ἀξίαν
τῶν ἀδικημάτων ὧν τὴν πόλιν ἠδικήκασι λάβοιτε. τί
γὰρ ἂν παθόντες δίκην τὴν ἀξίαν εἴησαν τῶν ἔργων
δεδωκότες; πότερον εἰ αὐτοὺς ἀποκτείνοιτε καὶ τοὺς 83
παῖδας αὐτῶν, ἱκανὴν ἂν τοῦ φόνου δίκην λάβοιμεν,
ὧν οὗτοι πατέρας καὶ υἱεῖς καὶ ἀδελφοὺς ἀκρίτους ἀπέ-

κτειναν; ἀλλὰ γὰρ εἰ τὰ χρήματα τὰ φανερὰ δημεύσαιτε,
καλῶς ἂν ἔχοι ἢ τῇ πόλει, ἧς οὗτοι πολλὰ εἰλήφασιν, ἢ
84 τοῖς ἰδιώταις, ὧν οἰκίας ἐξεπόρθησαν; ἐπειδὴ τοίνυν
πάντα ποιοῦντες δίκην παρ' αὐτῶν οὐκ ἂν δύναισθε
λαβεῖν, πῶς οὐκ αἰσχρὸν ὑμῖν καὶ ἡντινοῦν ἀπολιπεῖν,
ἥντινά τις βούλοιτο παρὰ τούτων | λαμβάνειν; πᾶν δ'
ἄν μοι δοκεῖ τολμῆσαι, ὅστις νυνὶ οὐχ ἑτέρων ὄντων
τῶν δικαστῶν ἀλλ' αὐτῶν τῶν κακῶς πεπονθότων, ἥκει
ἀπολογησόμενος πρὸς αὐτοὺς τοὺς μάρτυρας τῆς τούτου
πονηρίας· τοσοῦτον ἢ ὑμῶν καταπεφρόνηκεν ἢ ἑτέ-
85 ροις πεπίστευκεν. ὧν ἀμφοτέρων ἄξιον ἐπιμεληθῆναι,
ἐνθυμουμένους ὅτι οὔτ' ἂν ἐκεῖνα ἐδύναντο ποιεῖν μὴ
ἑτέρων συμπραττόντων οὔτ' ἂν νῦν ἐπεχείρησαν ἐλθεῖν
μὴ ὑπὸ τῶν αὐτῶν οἰόμενοι σωθήσεσθαι, οἳ οὐ τούτοις
ἥκουσι βοηθήσοντες, ἀλλὰ ἡγούμενοι πολλὴν ἄδειαν
σφίσιν ἔσεσθαι τῶν [τε] πεπραγμένων καὶ τοῦ λοιποῦ
ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, εἰ τοὺς μεγίστων κακῶν αἰ-
τίους λαβόντες ἀφήσετε.

86 Ἀλλὰ καὶ τῶν ξυνερούντων αὐτοῖς ἄξιον θαυμά-
ζειν, πότερον ὡς καλοὶ κἀγαθοὶ αἰτήσονται, τὴν αὑτῶν
ἀρετὴν πλείονος ἀξίαν ἀποφαίνοντες τῆς τούτων πονη-
ρίας· ἐβουλόμην μέντ' ἂν αὐτοὺς οὕτω προθύμους εἶναι
σώζειν τὴν πόλιν, ὥσπερ οὗτοι ἀπολλύναι· ἢ ὡς δεινοὶ
λέγειν ἀπολογήσονται καὶ τὰ τούτων ἔργα πολλοῦ ἄξια
ἀποφανοῦσιν. ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν οὐδεὶς αὐτῶν οὐδὲ
τὰ δίκαια πώποτε ἐπεχείρησεν εἰπεῖν.

87 Ἀλλὰ τοὺς μάρτυρας ἄξιον ἰδεῖν, οἳ τούτοις μαρ-
τυροῦντες αὑτῶν κατηγοροῦσι, σφόδρα ἐπιλήσμονας
καὶ εὐήθεις νομίζοντες ὑμᾶς εἶναι, εἰ διὰ μὲν τὸ ὑμέ-
τερον πλῆθος ἀδεῶς ἡγοῦνται τοὺς τριάκοντα σώσειν,
διὰ δὲ Ἐρατοσθένην καὶ τοὺς συνάρχοντας αὐτοῦ δεινὸν
88 ἦν καὶ τῶν τεθνεώτων ἐπ' ἐκφορὰν ἐλθεῖν. καίτοι οὗτοι

Reisk

ιωθέντες πάλιν ἂν δύναιντο τὴν πόλιν ἀπολέσαι·
οι δέ, οὓς οὗτοι ἀπώλεσαν, τελευτήσαντες τὸν βίον
ς ἔχουσι τῆς παρὰ τῶν ἐχθρῶν τιμωρίας. οὐκ οὖν
ὶν εἰ τῶν μὲν ἀδίκως τεθνεώτων οἱ φίλοι συναπώλ-
ο, αὐτοῖς δὲ τοῖς τὴν πόλιν ἀπολέσασιν δήπου ἐπ'
ρὰν πολλοὶ ἥξουσιν, ὁπότε βοηθεῖν τοσοῦτοι παρα-
άζονται; καὶ μὲν δὴ πολλῷ ῥᾴδιον ἡγοῦμαι εἶναι ὑπὲρ 89
ιμεῖς ἐπάσχετε ἀντειπεῖν, ἢ ὑπὲρ ὧν οὗτοι πεποιή-
ν ἀπολογήσασθαι. καίτοι λέγουσιν ὡς Ἐρατοσθένει
ιστα τῶν τριάκοντα κακὰ εἴργασται, καὶ διὰ τοῦτο
ν ἀξιοῦσι σωθῆναι· ὅτι δὲ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
ντα εἰς ὑμᾶς ἐξημάρτηκεν, οὐκ οἴονται χρῆναι αὐ-
ἀπολέσθαι. ὑμεῖς δὲ δείξατε ἥν τινα γνώμην ἔχετε 90
τῶν πραγμάτων. εἰ μὲν γὰρ τούτου καταψηφιεῖσθε,
ι ἔσεσθε ὡς ὀργιζόμενοι τοῖς πεπραγμένοις· εἰ δὲ
ηφιεῖσθε, ὀφθήσεσθε τῶν αὐτῶν ἔργων ἐπιθυμηταὶ
οις ὄντες, καὶ οὐχ ἕξετε λέγειν ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν τριά-
α προσταχθέντα ἐποιεῖτε· νυνὶ μὲν γὰρ οὐδεὶς ὑμᾶς 91
κάζει παρὰ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἀποψηφίζεσθαι.
·συμβουλεύω μὴ τούτων ἀποψηφισαμένους ὑμῶν
ν καταψηφίσασθαι. μηδ' οἴεσθε κρύβδην εἶναι τὴν
ν· φανερὰν γὰρ τῇ πόλει τὴν ὑμετέραν γνώμην
σετε.

Βούλομαι δὲ ὀλίγα ἑκατέρους ἀναμνήσας καταβαί- 92
, τούς τε ἐξ ἄστεος καὶ τοὺς ἐκ Πειραιῶς, ἵνα τὰς
διὰ τούτων γεγενημένας συμφορὰς παραδείγματα
τες τὴν ψῆφον φέρητε. καὶ πρῶτον μὲν ὅσοι ἐξ
ὸς ἐστε, σκέψασθε ὅτι ὑπὸ τούτων οὕτω σφόδρα
σθε, ὥστε ἀδελφοῖς καὶ υἱέσι καὶ πολίταις ἠναγκά-
ε πολεμεῖν τοιοῦτον πόλεμον, ἐν ᾧ ἡττηθέντες μὲν
νικήσασι τὸ ἴσον ἔχετε, νικήσαντες δ' ἂν τούτοις
λεύετε. καὶ τοὺς ἰδίους οἴκους οὗτοι μὲν [ἂν] ἐκ τῶν 93

πραγμάτων μεγάλους ἐκτήσαντο, ὑμεῖς δὲ διὰ τὸν πρ
ἀλλήλους πόλεμον ἐλάττους ἔχετε· συνωφελεῖσθαι μ
γὰρ ὑμᾶς οὐκ ἠξίουν, συνδιαβάλλεσθαι δ' ἠνάγκαζο
εἰς τοσοῦτον ὑπεροψίας ἐλθόντες ὥστε οὐ τῶν ἀγαθῶ
κοινούμενοι πιστοὺς ὑμᾶς ἐκτῶντο, ἀλλὰ τῶν ὀνειδῶ
94 μεταδιδόντες εὔνους ᾤοντο εἶναι. ἀνθ' ὧν ὑμεῖς νῦν
τῷ θαρραλέῳ ὄντες, καθ' ὅσον δύνασθε, καὶ ὑπὲρ ὑμῶ
αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκ Πειραιῶς τιμωρήσασθε, | ἐν
θυμηθέντες μὲν ὅτι ὑπὸ τούτων πονηροτάτων ὄντω
ἤρχεσθε, ἐνθυμηθέντες δὲ ὅτι μετ' ἀνδρῶν νῦν ἀρίστω
πολιτεύεσθε καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθε καὶ περὶ τῆ
πόλεως βουλεύεσθε, ἀναμνησθέντες δὲ τῶν ἐπικούρω
οὓς οὗτοι φύλακας τῆς σφετέρας ἀρχῆς καὶ τῆς ὑμετέρα
95 δουλείας εἰς τὴν ἀκρόπολιν κατέστησαν. καὶ πρὸς ὑμᾶ
μὲν ἔτι πολλῶν ὄντων εἰπεῖν τοσαῦτα λέγω. ὅσοι δ' ἐ
Πειραιῶς ἐστε, πρῶτον μὲν τῶν ὅπλων ἀναμνήσθητ
ὅτι πολλὰς μάχας ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ μαχεσάμενοι οὐχ ὑπ
τῶν πολεμίων ἀλλ' ὑπὸ τούτων εἰρήνης οὔσης ἀφῃρ
θητε τὰ ὅπλα, ἔπειθ' ὅτι ἐξεκηρύχθητε μὲν ἐκ τῆς πό
λεως, ἣν ὑμῖν οἱ πατέρες παρέδοσαν, φεύγοντας δὲ ὑμ
96 ἐκ τῶν πόλεων ἐξῃτοῦντο. ἀνθ' ὧν ὀργίσθητε μὲν ὥσπε
ὅτ' ἐφεύγετε, ἀναμνήσθητε δὲ καὶ τῶν ἄλλων κακῶν
πεπόνθατε ὑπ' αὐτῶν, οἳ τοὺς μὲν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοὺς
ἐκ τῶν ἱερῶν συναρπάζοντες βιαίως ἀπέκτειναν, τοὺς
ἀπὸ τέκνων καὶ γονέων καὶ γυναικῶν ἀφέλκοντες φονέ
αὐτῶν ἠνάγκασαν γενέσθαι καὶ οὐδὲ ταφῆς τῆς νομιζ
μένης εἴασαν τυχεῖν, ἡγούμενοι τὴν αὐτῶν ἀρχὴν βε
97 βαιοτέραν εἶναι τῆς παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίας. ὅσοι δ
τὸν θάνατον διέφυγον, πολλαχοῦ κινδυνεύσαντες κα
εἰς πολλὰς πόλεις πλανηθέντες καὶ πανταχόθεν ἐκκη
ρυττόμενοι, ἐνδεεῖς ὄντες τῶν ἐπιτηδείων, οἱ μὲν ἐ
πολεμίᾳ τῇ πατρίδι τοὺς παῖδας καταλιπόντες, οἱ δ' ἐ

ξένῃ γῇ, πολλῶν ἐναντιουμένων ἤλθετε εἰς τὸν Πειραιᾶ. πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων κινδύνων ὑπαρξάντων ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι τοὺς μὲν ἠλευθερώσατε, τοὺς δ' εἰς τὴν πατρίδα κατηγάγετε. εἰ δὲ ἐδυστυχήσατε καὶ τούτων 98
ἡμάρτετε, αὐτοὶ μὲν ἂν δείσαντες ἐφεύγετε μὴ πάθητε τοιαῦτα οἷα καὶ πρότερον, καὶ οὔτ' ἂν ἱερὰ οὔτε βωμοὶ ὑμᾶς ἀδικουμένους διὰ τοὺς τούτων τρόπους ὠφέλησαν, ἃ καὶ τοῖς ἀδικοῦσι σωτήρια γίνεται· οἱ δὲ παῖδες ὑμῶν, ὅσοι μὲν ἐνθάδε ἦσαν, ὑπὸ τούτων ἂν ὑβρίζοντο, οἱ δ' ἐπὶ ξένης μικρῶν ἂν ἕνεκα συμβολαίων ἐδούλευον ἐρημίᾳ τῶν ἐπικουρησόντων.

Ἀλλὰ γὰρ οὐ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι βούλομαι λέγειν, 99
τὰ πραχθέντα ὑπὸ τούτων οὐ δυνάμενος εἰπεῖν· οὐδὲ γὰρ ἑνὸς κατηγόρου οὐδὲ δυοῖν ἔργον ἐστίν, ἀλλὰ πολλῶν. ὅμως δὲ τῆς ἐμῆς προθυμίας [οὐδὲν] ἐλλέλειπται, ὑπέρ τε τῶν ἱερῶν, ἃ οὗτοι τὰ μὲν ἀπέδοντο τὰ δ' εἰσιόντες ἐμίαινον, ὑπέρ τε τῆς πόλεως, ἣν μικρὰν ἐποίουν, ὑπέρ τε τῶν νεωρίων, ἃ καθεῖλον, καὶ ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων, οἷς ὑμεῖς, ἐπειδὴ ζῶσιν ἐπαμῦναι οὐκ ἠδύνασθε, ἀποθανοῦσι βοηθήσατε. οἶμαι δ' αὐτοὺς ἡμῶν 100
τε ἀκροᾶσθαι καὶ ὑμᾶς εἴσεσθαι τὴν ψῆφον φέροντας, ἡγουμένους, ὅσοι μὲν ἂν τούτων ἀποψηφίσησθε, αὐτῶν θάνατον καταψηφιεῖσθαι, ὅσοι δ' ἂν παρὰ τούτων δίκην λάβωσιν, ὑπὲρ αὐτῶν τὰς τιμωρίας πεποιημένους.

Παύσομαι κατηγορῶν. ἀκηκόατε, ἑωράκατε, πεπόνθατε, ἔχετε. δικάζετε.

13.

ΚΑΤΑ ΑΓΟΡΑΤΟΥ [ΕΝΔΕΙΞΕΩΣ].

Προσήκει μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πᾶσιν ὑμῖν τιμωρεῖν ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν οἳ ἀπέθανον εὖνοι ὄντες

p. 442—447.

τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, προσήκει δὲ κἀμοὶ οὐχ ἥ
κηδεστὴς γάρ μοι ἦν Διονυσόδωρος καὶ ἀνεψιός.
νει οὖν ἐμοὶ ἡ αὐτὴ ἔχθρα πρὸς Ἀγόρατον τουτ
τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ ὑπάρχουσα· ἔπραξε γὰρ
τοιαῦτα, δι' ἃ ὑπ' ἐμοῦ νυνὶ εἰκότως μισεῖται,
2 ὑμῶν, ἂν θεὸς θέλῃ, | δικαίως τιμωρηθήσεται. Δ
σόδωρον γὰρ τὸν κηδεστὴν τὸν ἐμὸν καὶ ἑτέρου
λούς, ὧν δὴ τὰ ὀνόματα ἀκούσεσθε, ἄνδρας ὄντα
θοὺς περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, ἐπὶ τῶν τρια
ἀπέκτεινε, μηνυτὴς κατ' ἐκείνων γενόμενος. π
δὲ ταῦτα ἐμὲ μὲν ἰδίᾳ καὶ ἕκαστον τῶν προσηκ
μεγάλα ἐζημίωσε, τὴν δὲ πόλιν κοινῇ πᾶσαν τοι
ἀνδρῶν ἀποστερήσας οὐ μικρά, ὡς ἐγὼ νομίζω,
3 ψεν. ἐγὼ οὖν, ἄνδρες δικασταί, δίκαιον καὶ ὅσιον
μαι εἶναι καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν ἅπασι τιμωρεῖσθαι καθ
ἕκαστος δύναται· καὶ ποιοῦσι ταῦτα νομίζω ἡμ
παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων ἄμεινον ἂν γίγν
δεῖ δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐξ ἀρχῆς τῶν πρ
4 των ἁπάντων ἀκοῦσαι, ἵν' εἰδῆτε πρῶτον μὲν ᾧ
ὑμῖν ἡ δημοκρατία κατελύθη καὶ ὑφ' ὅτου, ἔπ
τρόπῳ οἱ ἄνδρες ὑπ' Ἀγοράτου ἀπέθανον, καὶ ὅ
ἀποθνήσκειν μέλλοντες ἐπέσκηψαν· ἅπαντα γὰρ
ἀκριβῶς ἂν μαθόντες ἥδιον καὶ ὁσιώτερον Ἀγο
τουτουὶ καταψηφίζοισθε. ὅθεν οὖν ἡμεῖς τε ῥᾷσ
δάξομεν καὶ ὑμεῖς μαθήσεσθε, ἐντεῦθεν ὑμῖν ἄ
διηγεῖσθαι.

5 Ἐπειδὴ γὰρ αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι διεφθάρησ
τὰ πράγματα ἐν τῇ πόλει ἀσθενέστερα ἐγεγένη
πολλῷ χρόνῳ ὕστερον αἵ τε νῆες αἱ Λακεδαιμονί
τὸν Πειραιᾶ ἀφικνοῦνται, καὶ ἅμα λόγοι πρὸς Λα
6 μονίους περὶ τῆς εἰρήνης ἐγίγνοντο. ἐν δὲ τῷ
τούτῳ οἱ βουλόμενοι νεώτερα πράγματα ἐν τῇ

σασθαι ἐπεβούλευον, νομίζοντες κάλλιστον καιρὸν ηφέναι καὶ μάλιστα ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὰ πράγματα, ὡς αὐτοὶ ἠβούλοντο, καταστήσασθαι. ἡγοῦντο δὲ οὐδὲν 7
ἄλλο σφίσιν ἐμποδὼν εἶναι ἢ τοὺς τοῦ δήμου προεστηκότας καὶ τοὺς στρατηγοῦντας καὶ ταξιαρχοῦντας. τούτους οὖν ἐβούλοντο ἀμωσγέπως ἐκποδὼν ποιήσασθαι, ἵνα ῥᾳδίως ἃ βούλοιντο διαπράττοιντο. πρῶτον μὲν οὖν Κλεοφῶντι ἐπέθεντο ἐκ τρόπου τοιούτου. ὅτε γὰρ ἡ 8
πρώτη ἐκκλησία περὶ τῆς εἰρήνης ἐγίγνετο, καὶ οἱ παρὰ Λακεδαιμονίων ἥκοντες ἔλεγον ἐφ᾽ οἷς ἕτοιμοι εἶεν τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι Λακεδαιμόνιοι, εἰ κατασκαφείη τῶν τειχῶν τῶν μακρῶν ἐπὶ δέκα στάδια ἑκατέρου, τότε ὑμεῖς τε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐκ ἠνέσχεσθε ἀκούσαντες περὶ τῶν τειχῶν τῆς κατασκαφῆς, Κλεοφῶν τε ὑπὲρ ὑμῶν πάντων ἀναστὰς ἀντεῖπεν ὡς οὐδενὶ τρόπῳ οἷόν τε εἴη ποιεῖν ταῦτα. μετὰ δὲ ταῦτα Θηραμένης, 9
ἐπιβουλεύων τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, ἀναστὰς λέγει ὅτι, ἐὰν αὐτὸν ἕλησθε περὶ τῆς εἰρήνης πρεσβευτὴν αὐτοκράτορα, ποιήσειν ὥστε μήτε τῶν τειχῶν διελεῖν μήτε ἄλλο τὴν πόλιν ἐλαττῶσαι μηδέν· οἴοιτο δὲ καὶ ἄλλο τι ἀγαθὸν παρὰ Λακεδαιμονίων τῇ πόλει εὑρήσεσθαι. πει- 10
σθέντες δὲ ὑμεῖς εἵλεσθε ἐκεῖνον πρεσβευτὴν αὐτοκράτορα, ὃν τῷ προτέρῳ ἔτει στρατηγὸν χειροτονηθέντα ἀπεδοκιμάσατε, οὐ νομίζοντες εὔνουν εἶναι τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἐλθὼν εἰς Λακεδαίμονα 11
ἔμεινεν ἐκεῖ πολὺν χρόνον, καταλιπὼν ὑμᾶς πολιορκουμένους, εἰδὼς τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἐν ἀπορίᾳ ἐχόμενον καὶ διὰ τὸν πόλεμον καὶ τὰ κακὰ τοὺς πολλοὺς τῶν ἐπιτηδείων ἐνδεεῖς ὄντας, νομίζων, εἰ διαθείη ὑμᾶς ἀπόρως ὥσπερ διέθηκεν, ἀσμένως ὁποιαντινοῦν ἐθελῆσαι ἂν εἰρήνην ποιήσασθαι. οἱ δ᾽ ἐνθάδε ὑπομένοντες καὶ ἐπι- 12
βουλεύοντες καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν εἰς ἀγῶνα

Κλεοφῶντα καθιστᾶσι, πρόφασιν μὲν ὅτι οὐκ ἦλθεν εἰς
τὰ ὅπλα ἀναπαυσόμενος, τὸ δ᾽ ἀληθὲς ὅτι ἀντεῖπεν ὑπὲρ
ὑμῶν μὴ καθαιρεῖν τὰ τείχη. ἐκείνῳ μὲν οὖν δικαστή-
ριον παρασκευάσαντες καὶ εἰσελθόντες οἱ βουλόμενοι
ὀλιγαρχίαν καταστήσασθαι ἀπέκτειναν ἐν τῇ προφάσει
13 ταύτῃ. Θηραμένης δὲ ὕστερον ἀφικνεῖται ἐκ Λακεδαι-
μονος. προσιόντες δ᾽ αὐτῷ τῶν τε στρατηγῶν τινες καὶ
τῶν ταξιάρχων, ὧν ἦν Στρομβιχίδης καὶ Διονυσόδωρος,
καὶ | ἄλλοι τινὲς τῶν πολιτῶν εὐνοοῦντες ὑμῖν, ὥς γ᾽
ἐδήλωσαν ὕστερον, ἠγανάκτουν σφόδρα. ἦλθε γὰρ φέ-
ρων εἰρήνην τοιαύτην, ἣν ἡμεῖς ἔργῳ μαθόντες ἔγνω-
μεν· πολλοὺς γὰρ τῶν πολιτῶν καὶ ἀγαθοὺς ἀπωλέ-
14 σαμεν, καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἐξηλάθημεν. ἦν
γὰρ ἀντὶ μὲν τοῦ ἐπὶ δέκα στάδια τῶν μακρῶν τειχῶν
διελεῖν ὅλα τὰ μακρὰ τείχη κατασκάψαι, ἀντὶ δὲ τοῦ
ἄλλο τι ἀγαθὸν τῇ πόλει εὑρέσθαι τάς τε ναῦς παρα-
δοῦναι τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τὸ περὶ τὸν Πειραιᾶ
15 τεῖχος περιελεῖν. ὁρῶντες δὲ οὗτοι οἱ ἄνδρες ὀνόματι
μὲν εἰρήνην γενομένην, τῷ δ᾽ ἔργῳ τὴν δημοκρατίαν
καταλυομένην, οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι ταῦτα γενέσθαι,
οὐκ ἐλεοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ τείχη, εἰ πεσεῖ-
ται, οὐδὲ κηδόμενοι τῶν νεῶν, εἰ Λακεδαιμονίοις παρα-
δοθήσονται (οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς τούτων πλεῖον ἢ ὑμῶν
16 ἑκάστῳ προσῆκεν), ἀλλ᾽ αἰσθόμενοι ἐκ τοῦ τρόπου τού-
του τὸ ὑμέτερον πλῆθος καταλυθησόμενον, οὐδ᾽ (ὥς
φασί τινες) οὐκ ἐπιθυμοῦντες εἰρήνην γίγνεσθαι, ἀλλὰ
βουλόμενοι βελτίω ταύτης εἰρήνην τῷ δήμῳ τῶν Ἀθη-
ναίων ποιήσασθαι. ἐνόμιζον δὲ δυνήσεσθαι, καὶ ἔπρα-
ξαν ἂν ταῦτα, εἰ μὴ ὑπ᾽ Ἀγοράτου τουτουῒ ἀπώλοντο.
17 γνοὺς δὲ ταῦτα Θηραμένης καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐπιβουλεύον-
τες ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες οἳ κωλύσουσι τὸν δῆμον κατα-
λυθῆναι καὶ ἐναντιώσονται περὶ τῆς ἐλευθερίας, εἵλοντο,

Reisk.

τὴν ἐκκλησίαν τὴν περὶ τῆς εἰρήνης γενέσθαι, τού-
πρῶτον εἰς διαβολὰς καὶ κινδύνους καταστῆσαι,
ηδεις ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου πλήθους ἀντιλέγοι.
υλὴν οὖν τοιαύτην ἐπιβουλεύουσι. πείθουσι γὰρ 18
ατου τουτονὶ μηνυτὴν κατὰ τῶν στρατηγῶν καὶ
ταξιάρχων γενέσθαι, οὐ ξυνειδότα ἐκείνοις, ὦ
ς Ἀθηναῖοι, οὐδέν (οὐ γὰρ δήπου ἐκεῖνοι οὕτως
οι ἦσαν καὶ ἄφιλοι, ὥστε περὶ τηλικούτων ἂν
ιάτων πράττοντες Ἀγόρατον ὡς πιστὸν καὶ εὔ-
δοῦλον καὶ ἐκ δούλων ὄντα, παρεκάλεσαν), ἀλλ'
; αὐτοῖς οὗτος ἐπιτήδειος εἶναι μηνυτής. ἐβού- 19
οὖν ἄκοντα δοκεῖν αὐτὸν καὶ μὴ ἑκόντα μηνύειν,
πιστότερα ὑμῖν ὑποφαίνοιτο. ὡς δὲ ἑκὼν ἐμήνυσε,
ιᾶς οἶμαι ἐκ τῶν πεπραγμένων αἰσθήσεσθαι. ἐκ-
ιυσι γὰρ εἰς τὴν βουλὴν [τὴν πρὸ τῶν τριάκοντα
ύουσαν] Θεόκριτον τὸν τοῦ Ἐλαφοστίκτου καλού-
· ὁ δὲ Θεόκριτος οὗτος ἑταῖρος ἦν τῷ Ἀγοράτῳ
ιιτήδειος. ἡ δὲ βουλὴ ἡ πρὸ τῶν τριάκοντα βου- 20
σα διέφθαρτο καὶ ὀλιγαρχίας ἐπεθύμει, ὡς ἴστε,
τα. τεκμήριον δέ· οἱ γὰρ πολλοὶ οἱ ἐξ ἐκείνης τῆς
ῆς τὴν ὑστέραν βουλὴν τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα
ευον. τοῦ δ' ἕνεκα ταῦτα λέγω ὑμῖν; ἵν' εἰδῆτε
ὶ ψηφίσματα τὰ ἐξ ἐκείνης τῆς βουλῆς οὐκ ἐπ' εὐ-
τῇ ὑμετέρᾳ ἀλλ' ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου τοῦ ὑμε-
ἅπαντα ἐλέγετο, καὶ ὡς τοιούτοις οὖσιν αὐτοῖς
ιοῦν προσέχητε. εἰσελθὼν δὲ εἰς ταύτην τὴν 21
ὴν ἐν ἀπορρήτῳ Θεόκριτος μηνύει ὅτι συλλέγονταί
ἐναντιωσόμενοι τοῖς τότε καθισταμένοις πράγμασι.
ν οὖν ὀνόματα οὐκ ἔφη αὐτῶν ἐρεῖν καθ' ἕκαστον·
ις τε γὰρ ὀμωμοκέναι τοὺς αὐτοὺς ἐκείνοις, καὶ
ἑτέρους οἳ ἐροῦσι τὰ ὀνόματα, αὐτὸς δὲ οὐκ ἂν
ποιῆσαι ταῦτα. καίτοι εἰ μὴ ἐκ παρασκευῆς ἐμη- 22

νύετο, πῶς οὐκ ἂν ἠνάγκασεν ἡ βουλὴ εἰπεῖν τὰ ὀ
ματα Θεοκρίτου καὶ μὴ ἀνώνυμον τὴν μήνυσιν πο
σασθαι; νυνὶ δὲ τοῦτο τὸ ψήφισμα ψηφίζεται.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

23 Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐψηφίσθη, κατ
χονται ἐπὶ τὸν Ἀγόρατον εἰς τὸν Πειραιᾶ οἱ αἱρεθέ
τῶν βουλευτῶν, καὶ περιτυχόντες αὐτῷ ἐν ἀγορᾷ
τουν ἄγειν. παραγενόμενος δὲ Νικίας καὶ Νικομ
καὶ ἄλλοι τινές, ὁρῶντες τὰ πράγματα οὐχ οἷα βέλτ
ἐν τῇ πόλει | ὄντα, ἄγειν μὲν τὸν Ἀγόρατον οὐκ ἔφα
προήσεσθαι, ἀφῃροῦντο δὲ καὶ ἠγγυῶντο καὶ ὡμο
24 γουν παράξειν εἰς τὴν βουλήν. γραψάμενοι δὲ οἱ β
λευταὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐγγυωμένων καὶ κωλυόν
ἀπιόντες ᾤχοντο εἰς ἄστυ. ὁ δὲ Ἀγόρατος καὶ οἱ
γυηταὶ καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν Μουνυχίασιν· ἐπ
δὲ ἐκεῖ ἦσαν, ἐβουλεύοντο τί χρὴ ποιεῖν. ἐδόκει οὖν
ἐγγυηταῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἐκποδὼν ποιήσα
25 τὸν Ἀγόρατον ὡς τάχιστα, καὶ παρορμίσαντες δύο π
Μουνυχίασιν ἐδέοντο αὐτοῦ παντὶ τρόπῳ ἀπελ
Ἀθήνηθεν, καὶ αὐτοὶ ἔφασαν συνεκπλευσεῖσθαι,
τὰ πράγματα κατασταίη, λέγοντες ὅτι, εἰ κομισθεί
τὴν βουλήν, βασανιζόμενος ἴσως ἀναγκασθήσεται
ματα εἰπεῖν Ἀθηναίων ὧν ἂν ὑποβάλωσιν οἱ βουλόμ
26 κακόν τι ἐν τῇ πόλει ἐργάζεσθαι. ταῦτα ἐκείνων δε
νων, καὶ παρασκευασάντων πλοῖα, καὶ αὐτῶν ἑτοί
ὄντων συνεκπλεῖν, οὐκ ἠθέλησε πείθεσθαι αὐτοῖς Ἀ
ρατος οὑτοσί. καίτοι, ὦ Ἀγόρατε, εἰ μή τί σοι ἦν π
σκευασμένον καὶ ἐπίστευες μηδὲν κακὸν πείσεσθαι,
οὐκ ἂν ᾤχου καὶ πλοίων παρεσκευασμένων καὶ τῶ
γυητῶν ἑτοίμων ὄντων σοι συνεκπλεῖν; ἔτι γὰρ οἷ
27 σοι ἦν, καὶ οὔπω ἡ βουλή σου ἐκράτει. ἀλλὰ μὲν δὴ
ὅμοιά γε σοὶ καὶ ἐκείνοις ὑπῆρχε. πρῶτον μὲν γὰρ Ἀ

καίτοι ἦσαν ὥστε οὐκ ἐδεδίεσαν βασανισθῆναι· ἔπειτα πατρίδα σφετέραν αὐτῶν καταλιπόντες ἕτοιμοι ἦσαν συνεκπλεῖν μετὰ σοῦ, ἡγησάμενοι ταῦτα μᾶλλον λυσιτελεῖν ἢ τῶν πολιτῶν πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ὑπὸ σοῦ ἀδίκως ἀπολέσθαι. σοὶ δὲ πρῶτον μὲν κίνδυνος ἦν βασανισθῆναι ὑπομείναντι, ἔπειτα οὐ πατρίδα ἂν σαυτοῦ κατέλιπες· ὥστ' ἐκ παντὸς τρόπου σοὶ μᾶλλον ἢ ἐκείνοις 28
ἐκπλεῦσαι συνέφερεν, εἰ μή τι ἦν ᾧ ἐπίστευες. νῦν δὲ ἄκων μὲν προσποιῇ, ἑκὼν δὲ πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς Ἀθηναίων ἀπέκτεινας. ὡς δὲ παρεσκευάσθη ἅπαντα ἃ ἐγὼ λέγω, καὶ μάρτυρές εἰσι καὶ αὐτὸ τὸ ψήφισμα σοῦ τὸ τῆς βουλῆς καταμαρτυρήσει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐψηφίσθη καὶ ἦλ- 29
θον οἱ ἐκ τῆς βουλῆς Μουνυχίαζε, ἑκὼν ἀνέστη Ἀγόρατος ἀπὸ τοῦ βωμοῦ· καίτοι νῦν γε βίᾳ φησὶν ἀφαιρεθῆναι. ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν βουλὴν ἐκομίσθησαν, ἀπογράφει 30
Ἀγόρατος πρῶτον μὲν τῶν αὑτοῦ ἐγγυητῶν τὰ ὀνόματα, ἔπειτα τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλων τινῶν πολιτῶν. ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη τοῦ παντὸς κακοῦ ἐγένετο. ὡς δὲ ἀπέγραψε τὰ ὀνόματα, οἶμαι μὲν καὶ αὐτὸν ὁμολογήσειν· εἰ δὲ μή, ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγὼ αὐτὸν ἐξελέγξω. Ἀπόκριναι δή μοι.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ.

Ἐβούλοντο τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτι πλειό- 31
νων αὐτὸν τὰ ὀνόματα ἀπογράψαι· οὕτω σφόδρα ἔρρωτο ἡ βουλὴ κακόν τι ἐργάζεσθαι, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐδόκει αὐτοῖς ἅπαντα τἀληθῆ πω κατηγορηκέναι. τούτους μὲν οὖν ἅπαντας ἑκὼν ἀπογράφει, οὐδεμιᾶς αὐτῷ ἀνάγκης οὔσης. [μετὰ τοῦτο προσαπογράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν.]

32 ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ γνετο, οὕτω σφόδρα τινὲς ἐπεμελοῦντο ὅπως καὶ ἐ δήμῳ περὶ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων μήν γένοιτο (περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀπέχρη ἡ ἐν τῇ βουλῇ νυσις] γεγενημένη), ὥστε καὶ ἐκεῖ παράγουσιν εἰς δῆμον. Καί μοι ἀπόκριναι, ὦ Ἀγόρατε· ἀλλ' οὐκ σε ἔξαρνον ἂν γενέσθαι ἃ ἐναντίον Ἀθηναίων ἁπάν ἐποίησας.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ.

33 Ὁμολογεῖ μὲν καὶ αὐτός, ὅμως δὲ καὶ τὰ ψηφίσ ὑμῖν τοῦ δήμου ἀναγνώσεται.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

Ὅτι μὲν ἀπέγραψεν Ἀγόρατος οὑτοσὶ τῶν ἀνδ ἐκείνων τὰ ὀνόματα, καὶ τὰ ἐν τῇ βουλῇ καὶ τὰ ἐ δήμῳ, καὶ ἔστι φονεὺς ἐκείνων, σχεδόν τι οἶμαι ἐπίστασθαι· ὡς τοίνυν ἁπάντων τῶν κακῶν αἴτιο πόλει ἐγένετο καὶ οὐδ' ὑφ' ἑνὸς αὐτὸν προσήκει ἐ
34 σθαι, ἐγὼ οἶμαι ὑμῖν ἐν κεφαλαίοις ἀποδεῖξειν. ἐπ γὰρ ἐκεῖνοι συλληφθέντες ἐδέθησαν, | τότε καὶ ὁ σανδρος εἰς τοὺς λιμένας τοὺς ὑμετέρους εἰσέπλευσε αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι Λακεδαιμονίοις παρεδόθησαν, τὰ τείχη κατεσκάφη, καὶ οἱ τριάκοντα κατέστησαν
35 τί οὐ τῶν δεινῶν τῇ πόλει ἐγένετο; ἐπειδὴ τοίνυ τριάκοντα κατεστάθησαν, εὐθέως κρίσιν τοῖς ἀνδ τούτοις ἐποίουν ἐν τῇ βουλῇ, ὁ δὲ δῆμος ἐν τῷ δ στηρίῳ ἐν δισχιλίοις ἐψηφίσατο. Καί μοι ἀνάγνωθ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

36 Εἰ μὲν οὖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐκρίνοντο, ῥαδία ἐσώζοντο· ἅπαντες γὰρ ἤδη ἐγνωκότες ἦτε οὗ ἦν κ

ἡ πόλις, ἐν ᾧ οὐδὲν ἔτι ὠφελεῖν ἐδύνασθε· νῦν δ' εἰς
τὴν βουλὴν αὐτοὺς τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα εἰσάγουσιν.
ἡ δὲ κρίσις τοιαύτη ἐγίγνετο, οἵαν καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ ἐπί-
στασθε. οἱ μὲν γὰρ τριάκοντα ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν βάθρων, 37
οὗ νῦν οἱ πρυτάνεις καθέζονται· δύο δὲ τράπεζαι ἐν τῷ
πρόσθεν τῶν τριάκοντα ἐκείσθην· τὴν δὲ ψῆφον οὐκ εἰς
καδίσκους ἀλλὰ φανερὰν ἐπὶ τὰς τραπέζας ταύτας ἔδει
τίθεσθαι, τὴν μὲν καθαιροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν........·
ὥστε ἐκ τίνος τρόπου ἔμελλέ τις αὐτῶν σωθήσεσθαι;
ἑνὶ δὲ λόγῳ, ὅσοι εἰς τὸ βουλευτήριον ἐπὶ τῶν τριά- 38
κοντα εἰσῆλθον κριθησόμενοι, ἁπάντων θάνατος κα-
τεγιγνώσκετο καὶ οὐδενὸς ἀπεψηφίσαντο, πλὴν Ἀγορά-
του τουτουΐ· τοῦτον δὲ ἀφεῖσαν ὡς εὐεργέτην ὄντα·
ἵνα δὲ εἰδῆτε ὡς πολλοὶ ὑπὸ τούτου τεθνᾶσι, βούλομαι
ὑμῖν τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀναγνῶναι.

ΟΝΟΜΑΤΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, θάνατος αὐτῶν 39
κατεγνώσθη καὶ ἔδει αὐτοὺς ἀποθνήσκειν, μεταπέμπον-
ται εἰς τὸ δεσμωτήριον ὁ μὲν ἀδελφήν, ὁ δὲ μητέρα, ὁ
δὲ γυναῖκα, ὁ δ' ἥ τις ἦν ἑκάστῳ αὐτῶν προσήκουσα,
ἵνα τὰ ὕστατα ἀσπασάμενοι τοὺς αὐτῶν οὕτω τὸν βίον
τελευτήσειαν. καὶ δὴ καὶ Διονυσόδωρος μεταπέμπεται 40
τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν εἰς τὸ δεσμωτήριον, γυναῖκα
ἑαυτοῦ οὖσαν. πυθομένη δ' ἐκείνη ἀφικνεῖται, μέλαν τε
ἱμάτιον ἠμφιεσμένη, ... ὡς εἰκὸς ἦν ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς
τοιαύτῃ συμφορᾷ κεχρημένῳ. ἐναντίον δὲ τῆς ἀδελφῆς 41
τῆς ἐμῆς Διονυσόδωρος τά τε οἰκεῖα τὰ αὑτοῦ διέθετο
ὅπως αὐτῷ ἐδόκει, καὶ περὶ Ἀγοράτου τουτουὶ ἔλεγεν
ὅτι αἴτιος ἦν τοῦ θανάτου, καὶ ἐπέσκηπτεν ἐμοὶ καὶ
Διονυσίῳ τουτῳί, τῷ ἀδελφῷ τῷ αὑτοῦ, καὶ τοῖς φίλοις
πᾶσι τιμωρεῖν ὑπὲρ αὑτοῦ Ἀγόρατον· καὶ τῇ γυναικὶ τῇ 42

αὐτοῦ ἐπέσκηπτε, νομίζων αὐτὴν κυεῖν ἐξ αὐτοῦ, ἐὰν γένηται αὐτῇ παιδίον, φράζειν τῷ γενομένῳ ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἀγόρατος ἀπέκτεινε, καὶ κελεύειν τιμωρεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ ὡς φονέα ὄντα. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω μάρτυρας τούτων παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Οὗτοι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπ' Ἀγοράτου ἀπογραφέντες ἀπέθανον· ἐπεὶ δὲ τούτους ἐκποδὼν ἐποιήσαντο οἱ τριάκοντα, σχεδὸν οἶμαι ὑμᾶς ἐπίστασθαι ὡς πολλὰ καὶ δεινὰ μετὰ ταῦτα τῇ πόλει ἐγένετο· ὧν οὗτος ἁπάντων αἴτιός ἐστιν, ἀποκτείνας ἐκείνους. ἀνιῶμαι μὲν οὖν ὑπομιμνήσκων τὰς γεγενημένας συμφορὰς
44 τῇ πόλει, ἀνάγκη δ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, ἵν' εἰδῆτε ὡς σφόδρα ὑμῖν ἐλεεῖν προσήκει Ἀγόρατον. ἴστε μὲν γὰρ τοὺς ἐκ Σαλαμῖνος τῶν πολιτῶν κομισθέντας, οἷοι ἦσαν καὶ ὅσοι, καὶ οἵῳ ὀλέθρῳ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπώλοντο· ἴστε δὲ τοὺς ἐξ Ἐλευσῖνος, ὡς πολλοὶ ταύτῃ τῇ συμφορᾷ ἐχρήσαντο· μέμνησθε δὲ καὶ τοὺς ἐνθάδε διὰ τὰς ἰδίας ἔχθρας ἀπαγομένους εἰς
45 τὸ δεσμωτήριον· οἳ οὐδὲν κακὸν τὴν πόλιν ποιήσαντες ἠναγκάζοντο αἰσχίστῳ καὶ ἀκλεεστάτῳ ὀλέθρῳ ἀπόλλυσθαι, οἱ μὲν γονέας [σφετέρους αὐτῶν] πρεσβύτας καταλείποντες, οἳ ἤλπιζον ὑπὸ τῶν σφετέρων αὐτῶν παίδων γηροτροφηθέντες, ἐπειδὴ τελευτήσειαν τὸν βίον, ταφήσεσθαι, | οἱ δὲ ἀδελφὰς ἀνεκδότους, οἱ δὲ παῖδας μι-
46 κροὺς πολλῆς ἔτι θεραπείας δεομένους· οὕς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ποίαν τινὰ οἴεσθε γνώμην περὶ τούτου ἔχειν ἢ ποίαν τινὰ ἂν ψῆφον θέσθαι, εἰ ἐπ' ἐκείνοις γένοιτο, ἀποστερηθέντας διὰ τοῦτον τῶν ἡδίστων; ἔτι δὲ τὰ τείχη ὡς κατεσκάφη, καὶ αἱ νῆες τοῖς πολεμίοις παρεδόθησαν καὶ τὰ [illegible]ρια καθῃρέθη, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀκρό-

Reis

πόλιν ὑμῶν εἶχον, καὶ ἡ δύναμις ἅπασα τῆς πόλεως
παρελύθη, ὥστε μηδὲν διαφέρειν τῆς ἐλαχίστης πόλεως
τὴν πόλιν. πρὸς δὲ τούτοις τὰς ἰδίας οὐσίας ἀπωλέσατε, 47
καὶ τὸ τελευταῖον συλλήβδην ἅπαντες ὑπὸ τῶν τριά-
κοντα ἐκ τῆς πατρίδος ἐξηλάθητε. ταῦτα ἐκεῖνοι οἱ
ἀγαθοὶ ἄνδρες αἰσθόμενοι οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι τὴν
εἰρήνην, ὦ ἄνδρες δικασταί, ποιήσασθαι· οὓς σύ, Ἀγό- 48
ρατε, βουλομένους ἀγαθόν τι πρᾶξαι τῇ πόλει ἀπέκτει-
νας, μηνύσας αὐτοὺς τῇ πόλει ἐπιβουλεύειν [τῷ πλήθει
τῷ ὑμετέρῳ], καὶ αἴτιος εἶ ἁπάντων τῇ πόλει τῶν κακῶν
τῶν γεγενημένων. νῦν οὖν μνησθέντες καὶ τῶν ἰδίων
ἕκαστος δυστυχημάτων καὶ τῶν κοινῶν τῆς πόλεως,
τιμωρεῖσθε τὸν αἴτιον τούτων.

Θαυμάζω δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅ τί ποτε 49
τολμήσει πρὸς ὑμᾶς ἀπολογεῖσθαι· δεῖ γὰρ αὐτὸν ἀπο-
δεῖξαι ὡς οὐ κατεμήνυσε τῶν ἀνδρῶν τούτων οὐδ' αἴ-
τιος αὐτοῖς ἐστι τοῦ θανάτου, ὃ οὐκ ἂν δύναιτο οὐδέποτε
[ἀποδεῖξαι]. πρῶτον μὲν γὰρ τὰ ψηφίσματα αὐτοῦ τὰ ἐκ 50
τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου καταμαρτυρεῖ, διαρρήδην
ἀγορεύοντα περὶ ὧν Ἀγόρατος κατείρηκεν· ἔπειτα ἡ
κρίσις, ἣν ἐκρίθη ἐπὶ τῶν τριάκοντα καὶ ἀφείθη, διαρ-
ρήδην λέγει, „διότι“ φησίν „ἔδοξε τἀληθῆ εἰσαγγεῖλαι.“
Καί μοι ἀνάγνωθι.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ. ΓΝΩΣΙΣ. ΓΡΑΦΑΙ.

Ὡς μὲν οὖν οὐκ ἀπέγραψεν, οὐδενὶ τρόπῳ δύναιτ' 51
ἂν ἀποδεῖξαι· δεῖ τοίνυν αὐτὸν ὡς δικαίως ἐμήνυσε
ταῦτα ἀποφαίνειν, ὁρῶν αὐτοὺς πονηρὰ καὶ οὐκ ἐπι-
τήδεια τῷ δήμῳ τῷ ὑμετέρῳ πράττοντας. οἴομαι δ' οὐδ'
ἂν τοῦτο αὐτὸν ἐπιχειρῆσαι ἀποδεικνύναι. οὐ γὰρ δή-
που, εἴ τι κακὸν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων εἰργάσαντο,
οἱ τριάκοντα, δεδιότες μὴ καταλυθείη ἂν ὁ δῆμος, τι-

μωροῦντες ὑπὲρ τοῦ δήμου ἂν αὐτοὺς ἀπέκτειναν, ἀ
οἶμαι πολὺ τοὐναντίον τούτου.

52 Ἀλλ' ἴσως φήσει ἄκων τοσαῦτα κακὰ ἐργάσασθ
ἐγὼ δ' οὐκ οἶμαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδ' ἐάν τις ὑμ
ὡς μάλιστα ἄκων μεγάλα κακὰ ἐργάσηται, ὧν μὴ οἱ
τε γενέσθαι ἐστὶν ὑπερβολήν, οὐ τούτου ἕνεκα οὐ δ
ὑμᾶς ἀμύνεσθαι. εἶτα δὲ καὶ ἐκείνων μέμνησθε, ὅτι ἐξ
Ἀγοράτῳ τουτωί, πρὶν εἰς τὴν βουλὴν κομισθῆναι,
ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐκάθητο Μουνυχίασι, σωθῆναι· καὶ γ
πλοῖα παρεσκεύαστο καὶ οἱ ἐγγυηταὶ ἕτοιμοι ἦσαν σ
53 απιέναι. καίτοι εἰ ἐκείνοις ἐπίθου καὶ ἠθέλησας ἐκπλ
σαι μετ' ἐκείνων, οὔτ' ἂν ἑκὼν οὔτε ἄκων τοσούτ
Ἀθηναίων ἀπέκτεινας· νῦν δὲ πεισθεὶς ὑφ' ὧν τ
ἐπείσθης, εἰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων τὰ ὀ
ματα μόνον εἴποις, μέγα τι ᾤου παρ' αὐτῶν διαπρά
σθαι. οὔκουν τούτου ἕνεκα δεῖ σε παρ' ἡμῶν συγγνώ
τινὸς τυχεῖν, ἐπεὶ οὐδὲ ἐκεῖνοι παρὰ σοῦ οὐδεμιᾶς ἐ
54 χον, οὓς σὺ ἀπέκτεινας. καὶ Ἱππίας μὲν ὁ Θάσιος
Ξενοφῶν ὁ Καριδεύς, οἳ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ τούτῳ ὑ
τῆς βουλῆς μετεπέμφθησαν, οὗτοι μὲν ἀπέθανον, ὁ
στρεβλωθείς, Ξενοφῶν, ὁ δὲ Ἱππίας οὕτω . . . , δι
οὐκ ἄξιοι ἐδόκουν τοῖς τριάκοντα σωτηρίας εἶναι (
δένα γὰρ Ἀθηναίων ἀπώλλυσαν)· Ἀγόρατος δὲ ἀφεί
διότι ἐδόκει ἐκείνοις τὰ ἥδιστα πεποιηκέναι.

55 Ἀκούω δ' αὐτὸν καὶ εἰς Μενέστρατον ἀναφέρ
τι περὶ τῶν γραφῶν τούτων. τὸ δὲ τοῦ Μενεστρά
πρᾶγμα τοιοῦτον ἐγένετο. ὁ Μενέστρατος οὗτος ἀ
γράφη ὑπὸ τοῦ Ἀγοράτου καὶ συλληφθεὶς ἐδέδετ
Ἁγνόδωρος δ' ἦν Ἀμφιτροπαιεύς, δημότης τοῦ Με
στράτου, Κριτίου κηδεστὴς τοῦ τῶν τριάκοντα. οὗ
οὖν, ὅτε ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγίνε
ἅμα μὲν βουλόμενος τὸν Μενέστρατον σωθῆναι, ὁ

δὲ ὡς πλείστους ἀπογραφέντας ἀπολέσθαι, παράγει αὐτὸν εἰς τὸν δῆμον, καὶ εὑρίσκονται αὐτῷ κατὰ τὸ ψήφισμα τουτὶ ἄδειαν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐγένετο, μηνύει ὁ 56
Μενέστρατος καὶ προσαπογράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν. τοῦτον μέντοι οἱ μὲν τριάκοντα ἀφεῖσαν ὥσπερ Ἀγόρατον τουτονί, δόξαντα τἀληθῆ εἰσαγγεῖλαι, ὑμεῖς δὲ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον λαβόντες ἐν δικαστηρίῳ ὡς ἀνδροφόνον ὄντα, θάνατον δικαίως καταψηφισάμενοι, τῷ δημίῳ παρέδοτε, καὶ ἀπετυμπανίσθη. καίτοι εἰ ἐκεῖνος ἀπέ- 57
θανεν, ἦ που Ἀγόρατός γε δικαίως ἀποθανεῖται, ὅς γε τόν τε Μενέστρατον ἀπογράψας αἴτιος ἐκείνῳ ἐστὶ τοῦ θανάτου, καὶ τοῖς ὑπὸ Μενεστράτου ἀπογραφεῖσι τίς αἰτιώτερος ἢ ὁ εἰς τοιαύτην ἀνάγκην ἐκεῖνον καταστήσας;

Ἀνόμοιος δέ μοι δοκεῖ Ἀριστοφάνει γενέσθαι τῷ 58
Χολλείδῃ, ὃς ἐγγυητὴς τότε τούτου ἐγένετο καὶ τὰ πλοῖα παρασκευάσας Μουνυχίασιν ἕτοιμος ἦν συνεκπλεῖν μετὰ τούτου. καὶ τό γε ἐπ᾽ ἐκεῖνον εἶναι ἐσώθης, καὶ οὔτ᾽ ἂν Ἀθηναίων οὐδένα ἀπώλεσας οὔτ᾽ ἂν αὐτὸς σὺ εἰς τοιούτους κινδύνους κατέστης· νῦν δὲ καὶ τὸν σωτῆρα τὸν σαυ- 59
τοῦ ἐτόλμησας ἀπογράψαι, καὶ ἀπογράψας ἀπέκτεινας καὶ ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους ἐγγυητάς. τοῦτον μέντοι ὡς οὐ καθαρῶς Ἀθηναῖον ὄντα ἐβούλοντό τινες βασανισθῆναι, καὶ τουτὶ τὸ ψήφισμα τὸν δῆμον ἀναπείθουσι ψηφίζεσθαι.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Μετὰ τοῦτο τοίνυν προσιόντες τῷ Ἀριστοφάνει οἱ 60
κράττοντες τότε τὰ πράγματα ἐδέοντο αὐτοῦ κατειπεῖν καὶ σώζεσθαι, καὶ μὴ κινδυνεύειν ἀγωνισάμενον τῆς ξενίας τὰ ἔσχατα παθεῖν. ὁ δὲ οὐκ ἔφη οὐδέποτε· οὕτω

χρηστὸς ἦν καὶ περὶ τοὺς δεδεμένους καὶ περὶ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ὥστε εἵλετο μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ κατει-
61 πεῖν καὶ ἀδίκως τινὰς ἀπολέσαι. ἐκεῖνος μὲν τοίνυν καὶ ὑπὸ σοῦ ἀπολλύμενος τοιουτοσὶ ἐγένετο [καὶ Ξενοφῶν ὁ στρεβλωθεὶς καὶ Ἱππίας ὁ Θάσιος]· σὺ δ' οὐδὲν τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις συνειδώς, πεισθεὶς δὲ ὡς σύ γε, ἂν ἐκεῖνοι ἀπόλωνται, μεθέξεις τῆς τότε πολιτείας καθισταμένης, ἀπέγραφες καὶ ἀπέκτεινας Ἀθηναίων πολλοὺς καὶ ἀγαθούς.

62 Βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπιδεῖξαι οἵων ἀνδρῶν ὑπ' Ἀγοράτου ἀπεστέρησθε. εἰ μὲν οὐ πολλοὶ ἦσαν, καθ' ἕκαστον ἂν περὶ αὐτῶν ἠκούετε, νῦν δὲ συλλήβδην περὶ πάντων. οἱ μὲν γὰρ στρατηγήσαντες ὑμῖν πολλάκις μείζω τὴν πόλιν τοῖς διαδεχομένοις στρατηγοῖς παρεδίδοσαν· οἱ δ' ἑτέρας μεγάλας ἀρχὰς ἄρξαντες καὶ τριηραρχίας πολλὰς τριηραρχήσαντες οὐδε-
63 πώποτε ὑφ' ὑμῶν οὐδεμίαν αἰτίαν αἰσχρὰν ἔσχον. οἱ δ' αὐτῶν περιγενόμενοι καὶ σωθέντες, οὓς οὗτος μὲν ἀπέκτεινεν ὠμῶς καὶ θάνατος αὐτῶν κατεγνώσθη, ἡ δὲ τύχη καὶ ὁ δαίμων περιεποίησε· φυγόντες γὰρ ἐνθένδε καὶ οὐ συλληφθέντες γε οὐδὲ ὑπομείναντες τὴν κρίσιν, κατελθόντες ἀπὸ Φυλῆς τιμῶνται ὑφ' ὑμῶν ὡς ἄνδρες ἀγαθοὶ ὄντες.

64 Τούτους μέντοι τοιούτους ὄντας Ἀγόρατος τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ φυγάδας ἐντεῦθεν ἐποίησε, τίς ὢν αὐτός; δεῖ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι δοῦλος καὶ ἐκ δούλων ἐστίν, ἵν' εἰδῆτε οἷος ὢν ὑμᾶς ἐλυμαίνετο. τούτῳ μὲν γὰρ πατὴρ ἦν Εὐμάρης, ἐγένετο δὲ ὁ Εὐμάρης οὗτος Νικοκλέους καὶ Ἀντικλέους. Καί μοι ἀνάβητε μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

65 [Πολλὰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσα κακὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ τούτῳ καὶ τοῖς τούτου ἀδελφοῖς ἐπιτετήδευ-

ται, πολὺ ἂν εἴη ἔργον λέγειν. περὶ δὲ συκοφαντίας, ὅσας οὗτος ἢ δίκας ἰδίας συκοφαντῶν ἐδικάζετο ἢ γραφὰς ὅσας ἐγράφετο ἢ ἀπογραφὰς ἀπέγραφεν, οὐδέν με δεῖ καθ' ἕκαστον λέγειν· συλλήβδην γὰρ ὑμεῖς ἅπαντες καὶ ἐν τῷ δήμῳ καὶ ἐν τῷ δικαστηρίῳ συκοφαντίας | αὐτοῦ κατέγνωτε καὶ ὤφλησεν ὑμῖν μυρίας δραχμάς, ὥστε 66
τοῦτο μὲν ἱκανῶς ὑπὸ ὑμῶν ἁπάντων μεμαρτύρηται. γυναῖκας τοίνυν τῶν πολιτῶν τοιοῦτος ὢν μοιχεύειν καὶ διαφθείρειν ἐλευθέρας ἐπεχείρησε, καὶ ἐλήφθη μοιχός· καὶ τούτου θάνατος ἡ ζημία ἐστίν. Ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, μάρτυρας κάλει.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.]

Ἦσαν τοίνυν οὗτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τέτταρες 67
ἀδελφοί. τούτων εἷς μὲν ὁ πρεσβύτερος ἐν Σικελίᾳ παραφρυκτωρευόμενος τοῖς πολεμίοις ληφθεὶς ὑπὸ Λαμάχου ἀπετυμπανίσθη· ὁ δὲ ἕτερος εἰς Κόρινθον μὲν ἐντευθενὶ ἀνδράποδον ἐξήγαγεν, ἐκεῖθεν δὲ παιδίσκην αὐτῆς ἐξαγαγὼν ἁλίσκεται, καὶ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ δεδεμένος ἀπέθανε· τὸν δὲ τρίτον Φαινιππίδης ἐνθάδε 68
λωποδύτην ἀπήγαγε, καὶ ὑμεῖς κρίναντες αὐτὸν ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ καταγνόντες αὐτοῦ θάνατον ἀποτυμπανίσαι παρέδοτε. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, καὶ αὐτὸν οἶμαι ὁμολογήσειν τοῦτον καὶ μάρτυρας παρεξόμεθα.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Πῶς οὖν οὐχ ἅπασι προσήκει ὑμῖν τούτου κατα- 69
ψηφίζεσθαι; εἰ γὰρ τούτων ἕκαστος δι' ἓν ἁμάρτημα θανάτου ἠξιώθη, ἦ που τοῦ γε πολλὰ ἐξημαρτηκότος καὶ δημοσίᾳ εἰς τὴν πόλιν καὶ ἰδίᾳ εἰς ἕκαστον ὑμῶν, ὧν ἑκάστου ἁμαρτήματος ἐν τοῖς νόμοις θάνατος ἡ ζημία ἐστί, δεῖ ὑμᾶς σφόδρα θάνατον αὐτοῦ καταψηφίσασθαι.

70 Λέξει δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐξαπατῆσαι ὑμᾶς πειράσεται, ὡς ἐπὶ τῶν τετρακοσίων Φρύνιχον ἀπέκτεινε, καὶ ἀντὶ τούτου φησὶν αὐτὸν Ἀθηναῖον τὸν δῆμον ποιήσασθαι, ψευδόμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί· οὔτε γὰρ Φρύνιχον ἀπέκτεινεν, οὔτε Ἀθηναῖον αὐτὸν ὁ δῆμος ἐποιή-
71 σατο. Φρυνίχῳ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, κοινῇ Θρασύβουλός τε ὁ Καλυδώνιος καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρεὺς ἐπεβούλευσαν· ἐπειδὴ δὲ ἐπετυχέτην αὐτῷ βαδίζοντι, ὁ μὲν Θρασύβουλος τύπτει τὸν Φρύνιχον καὶ καταβάλλει πατάξας, ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος οὐχ ἥψατο· ἅμα τούτῳ κραυγὴ γίνεται καὶ ᾤχοντο φεύγοντες. Ἀγόρατος δὲ οὑτοσὶ οὔτε παρεκλήθη οὔτε παρεγένετο οὔτε οἶδε τοῦ πράγματος οὐδέν. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, αὐτὸ ὑμῖν τὸ ψήφισμα δηλώσει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

72 Ὅτι μὲν οὐκ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος δῆλον· οὐδαμοῦ γάρ ἐστιν Ἀγόρατον Ἀθηναῖον εἶναι ὥσπερ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον· καίτοι εἴπερ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, ἔδει αὐτὸν ἐν τῇ αὐτῇ στήλῃ, ἵνα περ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον, Ἀθηναῖον πεποιημένον . . . τὰ μέντοι ὀνόματα διαπράττονται τὰ σφῶν αὐτῶν, δόντες ἀργύριον τῷ ῥήτορι, προσγραφῆναι εἰς τὴν στήλην ὡς εὐεργέτας ὄντας. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐλέγξει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

73 Οὕτω μέντοι οὗτος πολὺ ὑμῶν καταφρονεῖ, ὥστε οὐκ ὢν Ἀθηναῖος καὶ ἐδίκαζε καὶ ἐξεκλησίαζε καὶ γραφὰς τὰς ἐξ ἀνθρώπων ἐγράφετο, ἐπιγραφόμενος Ἀναγυράσιος εἶναι. ἔπειτα δὲ καὶ ἕτερον μέγα τεκμήριον ὡς οὐκ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, δι' ὃ Ἀθηναῖός φησι γεγενῆσθαι.

ὁ Φρύνιχος γὰρ οὗτος τοὺς τετρακοσίους κατέστησεν·
ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος ἀπέθανεν, οἱ πολλοὶ τῶν τετρακοσίων
ἔφυγον. πότερον οὖν δοκοῦσιν ὑμῖν οἱ τριάκοντα καὶ 74
ἡ βουλὴ ἡ ἐπὶ τῶν τριάκοντα βουλεύουσα, οἳ αὐτοὶ
ἦσαν ἅπαντες τῶν τετρακοσίων τῶν φυγόντων, ἀφεῖναι
ἂν λαβόντες τὸν Φρύνιχον ἀποκτείναντα, ἢ τιμωρήσα-
σθαι ὑπὲρ Φρυνίχου καὶ τῆς φυγῆς ἧς αὐτοὶ ἔφυγον;
ἐγὼ μὲν οἶμαι τιμωρεῖσθαι ἄν. εἰ μὲν οὖν μὴ ἀποκτείνας 75
προσποιεῖται, ἀδικεῖ, ὥς ἐγώ φημι· εἰ δὲ ἀμφισβητεῖς
καὶ φῂς Φρύνιχον ἀποκτεῖναι, δῆλον ὅτι μείζω τὸν δῆ-
μον τῶν Ἀθηναίων κακὰ ποιήσας τὴν ὑπὲρ Φρυνίχου
αἰτίαν πρὸς τοὺς τριάκοντα ἀπελύσω· οὐδέποτε γὰρ πεί-
σεις οὐδένα ἀνθρώπων ὡς Φρύνιχον ἀποκτείνας ἀφεί-
θης ἂν | ὑπὸ τῶν τριάκοντα, εἰ μὴ μεγάλα τὸν δῆμον
τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀνήκεστα κακὰ εἰργάσω. ἐὰν μὲν οὖν 76
φάσκῃ Φρύνιχον ἀποκτεῖναι, τούτων μέμνησθε, καὶ
τοῦτον τιμωρεῖσθε ἀνθ' ὧν ἐποίησεν· ἐὰν δ' οὐ φάσκῃ,
ἔρεσθε αὐτὸν δι' ὅ τι φησὶν Ἀθηναῖος ποιηθῆναι. ἐὰν
δὲ μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι, τιμωρεῖσθε αὐτὸν ὅτι καὶ ἐδίκαζε
καὶ ἐξεκλησίαζε καὶ ἐσυκοφάντει πολλοὺς ὡς Ἀθηναῖος
τοὔνομα ἐπιγραφόμενος.

Ἀκούω δ' αὐτὸν παρασκευάζεσθαι ἀπολογεῖσθαι ὡς 77
ἐπὶ Φυλήν τε ᾤχετο καὶ συγκατῆλθε ἀπὸ Φυλῆς, καὶ
τοῦτο μέγιστον ἀγώνισμα εἶναι. ἐγένετο δὲ τοιοῦτον.
ἦλθεν οὗτος ἐπὶ Φυλήν· καίτοι πῶς ἂν γένοιτο ἄνθρω-
πος μιαρώτερος, ὅστις εἰδὼς ὅτι εἰσί τινες ἐπὶ Φυλῇ
τῶν ὑπὸ τούτου ἐκπεπτωκότων ἐτόλμησεν ἐλθεῖν ὡς
τούτους; ἐπειδὴ δὲ εἶδον αὐτὸν τάχιστα, συλλαβόντες 78
ἄγουσιν ἄντικρυς ὡς ἀποκτενοῦντες, οὗπερ καὶ τοὺς
ἄλλους ἀπέσφαττον, εἴ τινα λῃστὴν ἢ κακοῦργον συλ-
λάβοιεν. στρατηγῶν δὲ Ἄνυτος [ἐπὶ Φυλὴν] οὐκ ἔφη
χρῆναι ποιεῖν αὐτοὺς ταῦτα, λέγων ὅτι οὐχ οὕτω δια-

κέοιντο, ὥστε τιμωρεῖσθαί τινας τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ νῦν μὲν δεῖν αὐτοὺς ἡσυχίαν ἔχειν, εἰ δέ ποτε οἴκαδε κατέλ-
79 θοιεν, τότε καὶ τιμωρήσοιντο τοὺς ἀδικοῦντας. ταῦτα λέγων αἴτιος ἐγένετο τοῦ ἀποφυγεῖν τοῦτον ἐπὶ Φυλῇ· ἀνάγκη δὲ ἦν στρατηγοῦ ἀνδρὸς ἀκροᾶσθαι, εἴπερ ἔμελλον σωθήσεσθαι. ἀλλ' ἕτερον· οὔτε γὰρ συσσιτήσας τούτῳ οὐδεὶς φανήσεται οὔτε σύσκηνος γενόμενος, οὔτε ὁ ταξίαρχος εἰς τὴν φυλὴν κατατάξας, ἀλλ' ὥσπερ ἀλιτηρίῳ οὐδεὶς ἀνθρώπων αὐτῷ διελέγετο. Καί μοι κάλει τὸν ταξίαρχον.

ΜΑΡΤΥΣ.

80 Ἐπειδὴ δὲ αἱ διαλλαγαὶ πρὸς ἀλλήλους ἐγένοντο κα ἔπεμψαν οἱ πολῖται ἐκ Πειραιῶς τὴν πομπὴν εἰς πόλιν ἡγεῖτο μὲν Αἴσιμος τῶν πολιτῶν, οὗτος δὲ οὕτω τολμηρὸς καὶ ἐκεῖ ἐγένετο· συνηκολούθει γὰρ λαβὼν τὰ ὅπλ καὶ συνέπεμπε τὴν πομπὴν μετὰ τῶν πολιτῶν πρὸς τ
81 ἄστυ. ἐπειδὴ δὲ πρὸς ταῖς πύλαις ἦσαν καὶ ἔθεντο τ ὅπλα, πρὶν εἰσιέναι εἰς τὸ ἄστυ, ὁ μὲν Αἴσιμος αἰσθά νεται καὶ προσελθὼν τήν τε ἀσπίδα αὐτοῦ λαβὼν ἔρριψ καὶ ἀπιέναι ἐκέλευσεν ἐς κόρακας ἐκ τῶν πολιτῶν· ο γὰρ ἔφη δεῖν ἀνδροφόνον αὐτὸν ὄντα συμπέμπειν τὴ πομπὴν τῇ Ἀθηνᾷ. τούτῳ τῷ τρόπῳ ὑπὸ Αἰσίμου ἀπη λάθη. Ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

82 Τούτῳ τῷ τρόπῳ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐπὶ Φυλ καὶ ἐν Πειραιεῖ πρὸς τοὺς πολίτας διέκειτο· οὐδεὶς γὰ αὐτῷ διελέγετο ὡς ἀνδροφόνῳ ὄντι, τοῦ τε μὴ ἀποθανεῖ Ἄνυτος ἐγένετο αὐτῷ αἴτιος. ἐὰν οὖν τῇ ἐπὶ Φυλὴν ὁδ ἀπολογίᾳ χρῆται, ὑπολαμβάνειν χρὴ εἰ Ἄνυτος αὐτ ἐγένετο αἴτιος μὴ ἀποθανεῖν ἑτοίμων ὄντων τιμωρεῖ

σθαι, καὶ ἔρριψεν αὐτοῦ Αἴσιμος τὴν ἀσπίδα καὶ οὐκ εἴα μετὰ τῶν πολιτῶν πέμπειν τὴν πομπήν, καὶ εἴ τις αὐτὸν ταξίαρχος εἰς τάξιν τινὰ κατέταξε.

Μήτε οὖν ταῦτα αὐτοῦ ἀποδέχεσθε, μήτε ἂν λέγῃ 83
ὅτι πολλῷ χρόνῳ ὕστερον τιμωρούμεθα. οὐ γὰρ οἶμαι οὐδεμίαν τῶν τοιούτων ἀδικημάτων προθεσμίαν εἶναι, ἀλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἴτ' εὐθὺς εἴτε χρόνῳ τις τιμωρεῖται, τοῦτον δεῖν ἀποδεικνύναι ὡς οὐ πεποίηκε περὶ ὧν ἐστιν ἡ αἰτία. οὗτος τοίνυν τοῦτο ἀποφαινέτω, ἢ ὡς 84
οὐκ ἀπέκτεινεν ἐκείνους ἢ ὡς δικαίως, κακόν τι ποιοῦντας τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. εἰ δὲ πάλαι δέον τιμωρεῖσθαι ὕστερον ἡμεῖς τιμωρούμεθα, τὸν χρόνον κερδαίνει ὃν ἔζη οὐ προσῆκον αὐτῷ, οἱ δὲ ἄνδρες ὑπὸ τούτου οὐδὲν ἧττον τεθνήκασιν.

Ἀκούω δ' αὐτὸν καὶ διισχυρίζεσθαι, ὅτι ἐπ' αὐτο- 85
φώρῳ τῇ ἀπαγωγῇ ἐπιγέγραπται· ὃ πάντων ἐγὼ οἶμαι εὐηθέστατον· ὡς εἰ μὲν τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ μὴ προσεγέγραπτο, ἔνοχος ὢν τῇ ἀπαγωγῇ· διότι δὲ τοῦτο | προσγέγραπται, ῥᾳστώνην τινὰ οἴεται αὐτῷ εἶναι. τοῦτο δὲ οὐδενὶ ἄλλῳ ἔοικεν ἢ ὁμολογεῖν ἀποκτεῖναι, μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ δέ, καὶ περὶ τούτου διισχυρίζεσθαι, ὥσπερ, εἰ μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ μέν, ἀπέκτεινε δέ, τούτου ἕνεκα δέον αὐτὸν σῴζεσθαι. δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἕνδεκα οἱ παραδεξάμενοι 86
τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην, οὐκ οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τότε καὶ διισχυριζόμενοι σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι Διονύσιον, τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγειν ἀναγκάζοντες, προσγράψασθαι τότε ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ ὅπου ἂν ᾖ· πρῶτον μὲν ἐναντίον πεντακοσίων ἐν τῇ βουλῇ, εἶτα πάλιν ἐναντίον Ἀθηναίων ἁπάντων ἐν τῷ δήμῳ ἀπογράψας τινὰς ἀποκτείνειε καὶ αἴτιος γένοιτο τοῦ θανάτου. οὐ γὰρ 87
δήπου τοῦτο μόνον οἴεται ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐάν τις ξύλῳ ἢ μαχαίρᾳ πατάξας καταβάλῃ, ἐπεὶ ἔκ γε τοῦ σοῦ λόγου

οὐδεὶς φανήσεται ἀποκτείνας τοὺς ἄνδρας οὓς σὺ ἀπέγραψας· οὔτε γὰρ ἐπάταξεν αὐτοὺς οὐδεὶς οὔτ᾽ ἀπέσφαξεν, ἀλλ᾽ ἀναγκασθέντες ὑπὸ τῆς σῆς ἀπογραφῆς ἀπέθανον. οὐκ οὖν ὁ αἴτιος τοῦ θανάτου, οὗτος ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ ἐστί; τίς οὖν ἄλλος αἴτιος ἢ σὺ ἀπογράψας; ὥστε πῶς οὐκ ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ σὺ εἶ ὁ ἀποκτείνας;

88 Πυνθάνομαι δ᾽ αὐτὸν καὶ περὶ τῶν ὅρκων καὶ περὶ τῶν συνθηκῶν μέλλειν λέγειν, ὡς παρὰ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας ἀγωνίζεται ἃς συνεθέμεθα πρὸς τοὺς ἐν ἄστει οἱ ἐν [τῷ] Πειραιεῖ. σχεδὸν μὲν οὖν τούτοις ἰσχυριζόμενος ὁμολογεῖ ἀνδροφόνος εἶναι· ἐμποδὼν γοῦν ἢ ὅρκους ἢ συνθήκας ἢ χρόνον ἢ ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ τι ποιεῖται, αὐτῷ δὲ τῷ πράγματι οὔ τι πιστεύει καλῶς
89 ἀγωνιεῖσθαι. ὑμῖν δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ προσήκει περὶ τούτων ἀποδέχεσθαι· ἀλλ᾽ ὡς οὐκ ἀπέγραψεν οὐδὲ οἱ ἄνδρες τεθνᾶσι, περὶ τούτων κελεύετε αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι. ἔπειτα τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας οὐδὲν ἡγοῦμαι προσήκειν ἡμῖν πρὸς τοῦτον. οἱ γὰρ ὅρκοι τοῖς
90 ἐν ἄστει πρὸς τοὺς ἐν Πειραιεῖ γεγένηνται. εἰ μὲν οὖν οὗτος μὲν ἐν ἄστει ἡμεῖς δ᾽ ἐν Πειραιεῖ ἦμεν, εἶχον ἄν τινα λόγον αὐτῷ αἱ συνθῆκαι· νῦν δὲ καὶ οὗτος ἐν Πειραιεῖ ἦν καὶ ἐγὼ καὶ Διονύσιος καὶ οὗτοι ἅπαντες οἱ τοῦτον τιμωρούμενοι, ὥστε οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐμποδὼν οὐδέν· οὐδένα γὰρ ὅρκον οἱ ἐν Πειραιεῖ τοῖς ἐν Πειραιεῖ ὤμοσαν.

91 Ἐκ παντὸς δὲ τρόπου ἔμοιγε δοκεῖ οὐχ ἑνὸς θανάτου ἄξιος εἶναι, ὅστις φησὶ μὲν ὑπὸ τοῦ δήμου . . . . , τὸν δὲ δῆμον, ὃν αὐτός φησι πατέρα αὑτοῦ εἶναι, φαίνεται κακώσας, καὶ ἀφεὶς καὶ προδοὺς ἐξ ὧν ἐκεῖνος μείζων καὶ ἰσχυρότερος ἐγίγνετο. ὅστις οὖν τόν τε γόνῳ πατέρα τὸν αὑτοῦ ἔτυπτε καὶ οὐδὲν παρεῖχε τῶν ἐπιτηδείων, τόν τε ποιητὸν πατέρα ἀφείλετο ἃ ἦν ὑπάρχοντα ἐκείνῳ

Reisk.

ἀγαθά, πῶς οὐ καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν τῆς κακώσεως
νόμον ἄξιός ἐστι θανάτῳ ζημιωθῆναι;

Προσήκει δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅπασι τι- 92
μωρεῖν ὑπὲρ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὁμοίως ὥσπερ ἡμῶν
ἑνὶ ἑκάστῳ. ἀποθνήσκοντες γὰρ ἡμῖν ἐπέσκηψαν καὶ
ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τιμωρεῖν ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν
Ἀγόρατον τουτονὶ ὡς φονέα ὄντα, καὶ κακῶς ποιεῖν καθ'
ὅσον ἂν ἔμβραχυ ἕκαστος δύνηται. εἰ τοίνυν τι ἐκεῖνοι
ἀγαθὸν τὴν πόλιν ἢ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον φανεροί εἰσι
πεποιηκότες, ἃ καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς ὁμολογεῖτε, ἀνάγκη
ὑμᾶς ἐστι πάντας ἐκείνοις φίλους καὶ ἐπιτηδείους εἶναι,
ὥστε οὐδὲν μᾶλλον ἡμῖν ἢ καὶ ὑμῶν ἑνὶ ἑκάστῳ ἐπέσκη-
ψαν. οὔκουν οὔτε ὅσιον οὔτε νόμιμον ὑμῖν ἐστιν ἀνεῖ- 93
ναι Ἀγόρατον τουτονί. ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, νυνὶ δή, ἐπεὶ ἐν τῷ τότε χρόνῳ, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι
ἀπέθνησκον, οὐχ οἷοί τε ἐκείνοις ἐπαρκέσαι γεγόνατε
διὰ τὰ πράγματα τὰ περιεστηκότα, νυνί, ἐν ᾧ δύνασθε,
τιμωρήσατε τὸν ἐκείνων φονέα. ἐνθυμεῖσθε δ', ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ πάντων ἔργον σχετλιώτατον
ἐργάσησθε. εἰ γὰρ ἀποψηφιεῖσθε Ἀγοράτου | τουτουΐ,
οὐ μόνον τοῦτο διαπράττεσθε, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων τῶν
ἀνδρῶν, οὓς ὁμολογεῖτε ὑμῖν εὔνους εἶναι, τῇ αὐτῇ
ψήφῳ ταύτῃ θάνατον καταψηφίζεσθε· ἀπολύοντες γὰρ 94
τὸν αἴτιον ὄντα ἐκείνοις τοῦ θανάτου οὐδὲν ἄλλο γι-
γνώσκετε ἢ ἐκείνους δικαίως ὑπὸ τούτου τεθνηκέναι.
καὶ οὕτως ἂν δεινότατα πάντων πάθοιεν, εἰ οἷς ἐπέ-
σκηπτον ἐκεῖνοι ὡς φίλοις οὖσι τιμωρεῖν ὑπὲρ αὐτῶν,
οὗτοι ὁμόψηφοι κατ' ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν τοῖς τριά-
κοντα γενήσονται. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς 95
θεῶν Ὀλυμπίων, μήτε τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ θάνα-
τον ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν καταψηφίσησθε, οἳ πολλὰ κἀ-
γαθὰ ὑμᾶς ποιήσαντες διὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν τριάκοντα

καὶ Ἀγοράτου τουτουῒ ἀπέθανον. ἀναμνησθέντες ο
ἁπάντων τῶν δεινῶν, καὶ τῶν κοινῶν τῇ πόλει καὶ τ
ἰδίων, ὅσα ἑκάστῳ ἐγένοντο ἐπειδὴ ἐκεῖνοι οἱ ἄνδ
ἐτελεύτησαν, τιμωρήσατε τὸν αἴτιον τούτων. ἀπο
δεικται δ' ὑμῖν [ἅπαντα] καὶ ἐκ τῶν ψηφισμάτων καὶ
τῶν ἀπογραφῶν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἁπάντων Ἀγόρα
96 ὢν αὐτοῖς αἴτιος τοῦ θανάτου. ἔτι δὲ καὶ προσήκει ὑ
ἐναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζεσθαι. ὧν μὲν τοίνυν ἐκ
νοι θάνατον κατέγνωσαν, ὑμεῖς ἀποψηφίσασθε· ὧν
ἐκεῖνοι θάνατον οὐ κατέγνωσαν, ὑμεῖς καταγινώσκετε
τριάκοντα τοίνυν τῶν μὲν ἀνδρῶν τούτων, οἳ ἦσαν ὑ
τεροι φίλοι, θάνατον κατέγνωσαν, ὧν δεῖ ὑμᾶς ἀ
ψηφίζεσθαι· Ἀγοράτου δὲ ἀπεψηφίσαντο, διότι ἐδό
προθύμως τούτους ἀπολλύναι· οὗ προσήκει καταψη
97 ζεσθαι. ἐὰν οὖν τὰ ἐναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζησ
πρῶτον μὲν οὐχ ὁμόψηφοι γίγνεσθε, ἔπειτα τοῖς ὑμε
ροις αὐτῶν φίλοις τετιμωρηκότες ἔσεσθε, ἔπειτα τ
πᾶσιν ἀνθρώποις δόξετε δίκαια καὶ ὅσια ψηφίσασθαι.

14.

ΚΑΤΑ ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΛΕΙΠΟΤΑΞΙΟΥ.

Ἡγοῦμαι μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδεμίαν ὑ
ποθεῖν ἀκοῦσαι πρόφασιν παρὰ τῶν βουλομένων Ἀ
κιβιάδου κατηγορεῖν· τοιοῦτον γὰρ πολίτην ἑαυτὸν
ἀρχῆς παρέσχεν, ὥστε καὶ εἰ μή τις ἰδίᾳ ἀδικούμενος
αὐτοῦ τυγχάνει, οὐδὲν ἧττον προσήκει ἐκ τῶν ἄλλ
2 ἐπιτηδευμάτων ἐχθρὸν αὐτὸν ἡγεῖσθαι. οὐ γὰρ μικ
τὰ ἁμαρτήματα οὐδὲ συγγνώμης ἄξια, οὐδ' ἐλπίδα πα
ἔχοντα ὡς ἔσται τοῦ λοιποῦ βελτίων, ἀλλ' οὕτω πεπρ
μένα καὶ εἰς τοσοῦτο κακίας ἀφιγμένα, ὥστ' ἐπ' ἐνί
ὧν οὗτος φιλοτιμεῖται τοὺς ἐχθροὺς αἰσχύνεσθαι. ἐ
Re

μέντοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ πρότερον πρὸς τοὺς
πατέρας ἡμῖν διαφορᾶς ὑπαρχούσης, καὶ πάλαι τοῦτον
ἐχθρὸν ἡγούμενος, καὶ νῦν ὑπ' αὐτοῦ πεπονθὼς κακῶς,
πειράσομαι περὶ πάντων τῶν πεπραγμένων μεθ' ὑμῶν
αὐτὸν τιμωρήσασθαι. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων Ἀρχε- 3
στρατίδης ἱκανῶς κατηγόρησε· καὶ γὰρ τοὺς νόμους ἐπέ-
δειξε καὶ μάρτυρας πάντων παρέσχετο· ὅσα δ' οὗτος
παραλέλοιπεν, ἐγὼ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς διδάξω. [Ἀνά-
γνωθι δέ μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.]

Εἰκὸς τοίνυν ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξ οὗ τὴν 4
εἰρήνην ἐποιησάμεθα, πρῶτον περὶ τούτων νυνὶ δικά-
ζοντας μὴ μόνον δικαστὰς ἀλλὰ καὶ νομοθέτας αὐτοὺς
γενέσθαι, εὖ εἰδότας ὅτι, ὅπως ἂν ὑμεῖς νυνὶ περὶ αὐ-
τῶν γνῶτε, οὕτω καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἡ πόλις αὐτοῖς
χρήσεται. δοκεῖ δέ μοι καὶ πολίτου χρηστοῦ καὶ δικαστοῦ
δικαίου ἔργον εἶναι ταύτῃ τοὺς νόμους διαλαμβάνειν,
ὅπῃ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον μέλλει συνοίσειν τῇ πόλει.
τολμῶσι γάρ τινες | λέγειν ὡς οὐδεὶς ἔνοχός ἐστι λειπο- 5
ταξίου οὐδὲ δειλίας· μάχην γὰρ οὐδεμίαν γεγονέναι, τὸν
δὲ νόμον κελεύειν, ἐάν τις λίπῃ τὴν τάξιν εἰς τοὐπίσω
δειλίας ἕνεκα, μαχομένων τῶν ἄλλων, περὶ τούτου τοὺς
στρατιώτας δικάζειν. ὁ δὲ νόμος οὐ περὶ τούτων κελεύει
μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁπόσοι ἂν μὴ παρῶσιν ἐν τῇ πεζῇ στρα-
τιᾷ. Ἀνάγνωθί μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι περὶ ἀμφοτέρων 6
κεῖται, καὶ ὅσοι ἂν μάχης οὔσης εἰς τοὐπίσω ἀναχωρή-
σωσι, καὶ ὅσοι ἂν ἐν τῇ πεζῇ στρατιᾷ μὴ παρῶσι. σκέ-
ψασθε δὲ τίνες εἰσὶν οὓς δεῖ παρεῖναι. οὐχ οἵτινες ἂν
τὴν ἡλικίαν ταύτην ἔχωσιν; οὐχ οὓς ἂν οἱ στρατηγοὶ

7 καταλέξωσιν; ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅλῳ τῷ
νόμῳ μόνον αὐτὸν τῶν πολιτῶν ἔνοχον εἶναι. ἀστρα-
τείας μὲν γὰρ δικαίως ἂν αὐτὸν ἁλῶναι, ὅτι καταλε-
γεὶς ὁπλίτης οὐκ ἐξῆλθε μεθ' ὑμῶν στρατοπεδευόμε-
νος, οὐδὲ παρέσχε μετὰ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν τάξαι, δει-
λίας δέ, ὅτι δεῖν αὐτὸν μετὰ τῶν ὁπλιτῶν κινδυνεύειν
8 ἱππεύειν εἵλετο. καίτοι φασὶν αὐτὸν ταύτην τὴν ἀπο-
λογίαν ποιήσεσθαι, ὡς ἐπειδήπερ ἵππευεν, οὐδὲν ἠδί-
κει τὴν πόλιν. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι διὰ τοῦθ' ὑμᾶς δικαίως
ἂν αὐτῷ ὀργίζεσθαι, ὅτι τοῦ νόμου κελεύοντος, ἐάν
τις ἀδοκίμαστος ἱππεύῃ, ἄτιμον εἶναι, ἐτόλμησεν ἀδο-
κίμαστος ἱππεύειν. *Καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον.*

ΝΟΜΟΣ.

9 *Οὗτος* τοίνυν εἰς τοῦτ' ἦλθε πονηρίας, καὶ οὕτως
ὑμῶν κατεφρόνησε καὶ τοὺς πολεμίους ἔδεισε καὶ ἱπ-
πεύειν ἐπεθύμησε καὶ τῶν νόμων οὐκ ἐφρόντισεν, ὥστε
οὐδὲν αὐτῷ τούτων τῶν κινδύνων ἐμέλησεν, ἀλλ' ἐβου-
λήθη καὶ ἄτιμος εἶναι καὶ τὰ χρήματ' αὐτοῦ δημευθῆναι
καὶ πάσαις ταῖς κειμέναις ζημίαις ἔνοχος γενέσθαι μᾶλλον
10 ἢ μετὰ τῶν πολιτῶν εἶναι καὶ ὁπλίτης γενέσθαι. καὶ ἕτε-
ροι μὲν οὐδεπώποτε ὁπλιτεύσαντες, ἱππεύσαντες δὲ καὶ
τὸν ἄλλον χρόνον καὶ πολλὰ κακὰ τοὺς πολεμίους πε-
ποιηκότες, οὐκ ἐτόλμησαν ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβῆναι,
δεδιότες ὑμᾶς καὶ τὸν νόμον· οὕτω γὰρ ἦσαν παρε-
σκευασμένοι, οὐχ ὡς ἀπολουμένης τῆς πόλεως, ἀλλ'
ὡς σωθησομένης καὶ μεγάλης ἐσομένης καὶ τιμωρη-
σομένης τοὺς ἀδικοῦντας· Ἀλκιβιάδης δ' ἐτόλμησεν
ἀναβῆναι, οὔτε εὔνους ὢν τῷ πλήθει οὔτε πρότερον
ἱππεύσας οὔτε νῦν ἐπιστάμενος οὔτε ὑφ' ὑμῶν δο-
κιμασθείς, ὡς οὐκ ἐξεσόμενον τῇ πόλει δίκην παρὰ
11 τῶν ἀδικούντων λαμβάνειν. ἐνθυμηθῆναι δὲ χρὴ ὅτι,
εἰ ἐξέσται ὅ τι ἂν τις βούληται ποιεῖν, οὐδὲν ὄφελος

νόμους κεῖσθαι ἢ ὑμᾶς συλλέγεσθαι ἢ στρατηγοὺς αἱρεῖ-
σθαι. θαυμάζω δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις ἀξιοῖ,
ἐὰν μέν τις προσιόντων τῶν πολεμίων τῆς πρώτης τάξεως
τεταγμένος τῆς δευτέρας γένηται, τούτου μὲν δειλίαν
καταψηφίζεσθαι, ἐὰν δέ τις ἐν τοῖς ὁπλίταις τεταγμένος
ἐν τοῖς ἱππεῦσιν ἀναφανῇ, τούτῳ συγγνώμην ἔχειν.
καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡγοῦμαι δικάζειν 12
ὑμᾶς οὐ μόνον τῶν ἐξαμαρτανόντων ἕνεκα, ἀλλ' ἵνα καὶ
τοὺς ἄλλους τῶν ἀκοσμούντων σωφρονεστέρους ποιῆτε.
ἐὰν μὲν τοίνυν τοὺς ἀγνῶτας κολάζητε, οὐδεὶς ἔσται τῶν
ἄλλων βελτίων· οὐδεὶς γὰρ εἴσεται τὸν ὑφ' ὑμῶν κατα-
ψηφισθέντα· ἐὰν δὲ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἐξαμαρ-
τανόντων τιμωρῆσθε, πάντες πεύσονται, ὥστε τούτῳ
παραδείγματι χρώμενοι βελτίους ἔσονται οἱ πολῖται. ἐὰν 13
τοίνυν τούτου καταψηφίσησθε, οὐ μόνον οἱ ἐν τῇ πόλει
εἴσονται, ἀλλὰ καὶ οἱ σύμμαχοι αἰσθήσονται καὶ οἱ πο-
λέμιοι πεύσονται, καὶ ἡγήσονται πολὺ πλείονος ἀξίαν
εἶναι τὴν πόλιν, ἐὰν ὁρῶσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις τῶν ἁμαρ-
τημάτων μάλισθ' ὑμᾶς ὀργιζομένους καὶ μηδεμιᾶς συγ-
γνώμης τοὺς ἀκοσμοῦντας ἐν τῷ πολέμῳ τυγχάνοντας.
ἐνθυμεῖσθε δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τῶν στρατιωτῶν 14
οἱ μὲν κάμνοντες ἐτύγχανον, οἱ δὲ ἐνδεεῖς ὄντες τῶν
ἐπιτηδείων, καὶ ἡδέως ἂν οἱ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι κατα-
μείναντες ἐθεραπεύοντο, οἱ δὲ οἴκαδ' ἀπελθόντες τῶν
οἰκείων | ἐπεμέλοντο, οἱ δὲ ψιλοὶ ἐστρατεύοντο, οἱ δ'
ἐν τοῖς ἱππεῦσιν ἐκινδύνευον· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐτολμᾶτε 15
ἀπολιπεῖν τὰς τάξεις οὐδὲ τἀρεστὰ ὑμῖν αὐτοῖς αἱρεῖ-
σθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐφοβεῖσθε τοὺς τῆς πόλεως
νόμους ἢ τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους κίνδυνον. ὧν χρὴ
μεμνημένους ὑμᾶς νυνὶ τὴν ψῆφον φέρειν, καὶ πᾶσι
φανερὸν ποιεῖν ὅτι Ἀθηναίων οἱ μὴ βουλόμενοι τοῖς πο-
λεμίοις μάχεσθαι ὑφ' ὑμῶν κακῶς πείσονται.

p. 521—527.

16 Ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ μὲν τοῦ
πατρὸς καὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος οὐχ ἕξειν αὐτοὺς ὅ τι
λέξουσιν· ἀναβαίνοντας δ' ὑμᾶς ἐξαιτήσεσθαι καὶ ἀντι-
βολήσειν, οὐκ ἀξιοῦντας τοῦ Ἀλκιβιάδου υἱέος το-
σαύτην δειλίαν καταγνῶναι, ὡς ἐκεῖνον πολλῶν ἀγαθῶν
ἀλλ' οὐχὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον γεγενημένον, ὃν εἰ
τηλικοῦτον ὄντα ἀπεκτείνατε, ὅτε πρῶτον εἰς ὑμᾶς ἔλα-
βετε ἐξαμαρτάνοντα, οὐκ ἂν ἐγένοντο συμφοραὶ τοσαῦ-
17 ται τῇ πόλει. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ, ὦ ἄνδρες δικασταί,
εἶναι, εἰ αὐτοῦ μὲν ἐκείνου θάνατον κατέγνωτε, τοῦ δὲ
υἱέος ἀδικοῦντος δι' ἐκεῖνον ἀποψηφιεῖσθε, ὃς αὐτὸς
μὲν οὐκ ἐτόλμα μεθ' ὑμῶν μάχεσθαι, ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ
μετὰ τῶν πολεμίων ἠξίου στρατεύεσθαι. καὶ ὅτε μὲν
παῖς ὢν οὔπω δῆλος ἦν ὁποῖός τις ἔσται, διὰ τὰ τοῦ
πατρὸς ἁμαρτήματα ὀλίγου τοῖς ἕνδεκα παρεδόθη· ἐπει-
δὴ δὲ πρὸς τοῖς ἐκείνῳ πεπραγμένοις ἐπίστασθε καὶ τὴν
τούτου πονηρίαν, διὰ τὸν πατέρα ἐλεεῖν αὐτὸν ἀξιώ-
18 σετε; οὐκ οὖν δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτους μὲν
οὕτως εὐτυχεῖς εἶναι, ὥστ', ἐπειδὰν ἐξαμαρτάνοντες
ληφθῶσι, διὰ τὸ αὑτῶν γένος σῴζεσθαι, ἡμᾶς δέ, εἰ
δυστυχήσαιμεν διὰ τοὺς οὕτως ἀτακτοῦντας, μηδὲν
ἂν δύνασθαι παρὰ τῶν πολεμίων ἐξαιτήσασθαι μηδ' ἂν
19 τὰς τῶν προγόνων ἀρετάς; καίτοι πολλαὶ καὶ μεγάλαι
καὶ ὑπὲρ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων γεγόνασι, καὶ οὐδὲν
ὅμοιαι τοῖς ὑπὸ τούτων περὶ τὴν πόλιν πεπραγμένοις, ὦ
ἄνδρες δικασταί. εἰ δ' ἐκεῖνοι δοκοῦσι βελτίους εἶναι
σῴζοντες τοὺς φίλους, δῆλον ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀμείνους
20 δόξετε εἶναι τιμωρούμενοι τοὺς ἐχθρούς. ἀξιῶ δ', ὦ ἄν-
δρες δικασταί, ἐὰν μέν τινες τῶν συγγενῶν αὐτὸν ἐξαι-
τῶνται, ὀργίζεσθαι ὅτι τούτου μὲν οὐκ ἐπεχείρησαν δεη-
θῆναι, ἢ δεηθέντες οὐκ ἐδύναντο εὑρέσθαι, ποιεῖν τὰ
ὑπὸ τῆς πόλεως προσταττόμενα, ὑμᾶς δὲ πείθειν πει-
Reisk.

ῶνται ὡς οὐ χρὴ παρὰ τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβά-
ων· ἐὰν δέ τινες τῶν ἀρχόντων βοηθῶσιν αὐτῷ ἐπίδει- 21
ιν μὲν τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως ποιούμενοι, φιλοτιμού-
ενοι δὲ ὅτι καὶ τοὺς φανερῶς ἡμαρτηκότας σώζειν
ύνανται, ὑμᾶς δὲ χρὴ ὑπολαμβάνειν πρῶτον μὲν ὅτι,
ἰ πάντες Ἀλκιβιάδῃ ὅμοιοι ἐγένοντο, οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ
τρατηγεῖν (οὐδὲ γὰρ ἂν εἶχον ὅτου ἡγοῖντο), ἔπειθ' ὅτι
ολὺ μᾶλλον αὐτοὺς προσήκει τῶν λιπόντων τὴν τάξιν
ατηγορεῖν ἢ ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἀπολογεῖσθαι. τίς γὰρ
στιν ἐλπὶς τοὺς ἄλλους ἐθελήσειν ποιεῖν τὰ ὑπὸ τῶν
τρατηγῶν προσταττόμενα, ὅταν αὐτοὶ οὗτοι τοὺς ἀκο-
μοῦντας σώζειν πειρῶνται; ἐγὼ τοίνυν ἀξιῶ, ἂν μὲν 22
ποδείξωσιν οἱ λέγοντες καὶ αἰτούμενοι ὑπὲρ Ἀλκιβιά-
ου ὡς ἐστρατεύσατο ἐν τοῖς ὁπλίταις ἢ ὡς ἱππεύει δε-
οκιμασμένος, ἀποψηφίσασθαι· ἐὰν δὲ μηδὲν ἔχοντες δί-
αιον κελεύωσιν αὐτοῖς χαρίζεσθαι, μεμνῆσθαι χρὴ ὅτι
ιδάσκουσιν ὑμᾶς ἐπιορκεῖν καὶ τοῖς νόμοις μὴ πείθε-
θαι, καὶ ὅτι λίαν προθύμως τοῖς ἀδικοῦσι βοηθοῦντες
ολλοὺς τῶν αὐτῶν ἔργων ἐπιθυμεῖν ποιήσουσι.

Θαυμάζω δὲ μάλιστα, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις 23
μῶν τὸν Ἀλκιβιάδην ἀξιώσει διὰ μὲν τοὺς βοηθοῦντας
ώζεσθαι, διὰ δὲ τὴν αὐτοῦ πονηρίαν μὴ ἀπολέσθαι. ἧς
ξιον ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ἵν' ἐπίστησθε ὅτι οὐκ ἂν εἰκότως
ὑτοῦ ἀποψηφίζοισθε, ὡς ταῦτα μὲν ἡμαρτηκότος, τὰ
' ἄλλα πολίτου χρηστοῦ γεγενημένου· ἐκ γὰρ τῶν ἄλ-
ων τῶν τούτῳ πεπραγμένων δικαίως ἂν αὐτοῦ θάνατον
καταψηφίζοισθε. προσήκει δ' ὑμῖν περὶ αὐτῶν εἰδέναι· 24
πειδὴ γὰρ καὶ τῶν | ἀπολογουμένων ἀποδέχεσθε λεγόν-
ων τὰς σφετέρας αὐτῶν ἀρετὰς καὶ τὰς τῶν προγόνων
ὐεργεσίας, εἰκὸς ὑμᾶς καὶ τῶν κατηγόρων ἀκροᾶσθαι,
ν ἀποφαίνωσι τοὺς φεύγοντας πολλὰ εἰς ὑμᾶς ἡμαρ-
ηκότας καὶ τοὺς προγόνους αὐτῶν πολλῶν κακῶν αἰ-

25 τίους γεγενημένους. Οὗτος γὰρ παῖς μὲν ὢν παρ' Ἀρχε-
δήμῳ τῷ γλάμωνι, οὐκ ὀλίγα τῶν ὑμετέρων ὑφῃρημένῳ,
πολλῶν ὁρώντων ἔπινε μὲν ὑπὸ τῷ ἀετώματι κατακεί-
μενος, ἐκώμαζε δὲ μεθ' ἡμέραν, ἄνηβος ἑταίραν ἔχων,
μιμούμενος τοὺς ἑαυτοῦ προγόνους, καὶ ἡγούμενος οὐκ
ἂν δύνασθαι πρεσβύτερος ὢν λαμπρὸς γενέσθαι, εἰ μὴ
26 νέος ὢν πονηρότατος δόξει εἶναι. μετεπέμφθη δ' ὑπὸ
Ἀλκιβιάδου, ἐπειδὴ φανερῶς ἐξημάρτανε. καίτοι ποῖόν
τινα χρὴ αὐτὸν ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι εἶναι, ὅστις κἀ-
κείνῳ τοιαῦτ' ἐπιτηδεύων διεβέβλητο, ὃς τοὺς ἄλλους
ταῦτ' ἐδίδασκε; μετὰ Θεοτίμου δὲ ἐπιβουλεύσας τῷ πα-
τρὶ Ὀρνεὰς προὔδωκεν. ὁ δὲ παραλαβὼν τὸ χωρίον
πρότερον μὲν ὕβριζεν αὐτὸν ὡραῖον ὄντα, τελευτῶν δὲ
27 δήσας ἀργύριον εἰσεπράττετο. ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸν οὕτως
ἐμίσει σφόδρα, ὥστ' οὐδ' ἂν ἀποθανόντος ἔφασκε τὰ
ὀστᾶ κομίσασθαι. τελευτήσαντος δ' ἐκείνου ἐραστὴς γε-
νόμενος Ἀρχεβιάδης αὐτὸν ἐλύσατο. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ
ὕστερον κατακυβεύσας τὰ ὄντα, ἐκ Λευκῆς ἀκτῆς ὁρμώ-
28 μενος τοὺς φίλους κατεπόντιζεν. ὅσα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ἢ εἰς τοὺς πολίτας ἢ εἰς τοὺς οἰκείους ἢ περὶ
τοὺς αὑτοῦ ξένους ἢ περὶ τοὺς ἄλλους ἡμάρτηκε, μακρὸν
ἂν εἴη λέγειν· Ἱππόνικος δὲ πολλοὺς παρακαλέσας ἐξέ-
πεμψε τὴν αὑτοῦ γυναῖκα, φάσκων τοῦτον ὡς οὐκ ἀδελ-
φὸν αὐτῆς ἀλλ' ὡς ἄνδρα ἐκείνης εἰς τὴν οἰκίαν εἰσιέναι
29 τὴν αὑτοῦ. καὶ τοιαῦθ' ἡμαρτηκότι καὶ οὕτω δεινὰ καὶ
πολλὰ καὶ μεγάλα πεποιηκότι οὔτε τῶν πεπραγμένων
αὐτῷ μεταμέλει οὔτε τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, ἀλλ' ὃν
ἔδει κοσμιώτατον εἶναι τῶν πολιτῶν, ἀπολογίαν ποιού-
μενον τὸν ἑαυτοῦ βίον τῶν τοῦ πατρὸς ἁμαρτημάτων,
οὗτος ἑτέρους ὑβρίζειν πειρᾶται, ὥσπερ δυνάμενος ἂν
πολλοστὸν μέρος τῶν ὀνειδῶν τῶν ἑαυτῷ προσόντων
30 τοῖς ἄλλοις μεταδοῦναι, καὶ ταῦθ' υἱὸς ὢν Ἀλκιβιάδου,

*ὃς ἔπεισε μὲν Δεκέλειαν Λακεδαιμονίους ἐπιτειχίσαι, ἐπὶ
δὲ τὰς νήσους ἀποστήσων ἔπλευσε, διδάσκαλος δὲ τῶν
τῆς πόλεως κακῶν ἐγένετο, πλεονάκις δὲ μετὰ τῶν ἐχ-
θρῶν ἐπὶ τὴν πατρίδα ἐστρατεύσατο ἢ μετὰ τῶν πολιτῶν
ἐπ' ἐκείνους. ἀνθ' ὧν καὶ ὑμῖν καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσε-
σθαι τιμωρεῖσθαι προσήκει ὅντινα λαμβάνετε τούτων.
καίτοι σφόδρα εἴθισται λέγειν ὡς οὐκ εἰκός ἐστι τὸν μὲν* 31
*πατέρα αὐτοῦ κατελθόντα δωρεὰς παρὰ τοῦ δήμου λα-
βεῖν, τοῦτον δ' ἀδίκως διὰ τὴν φυγὴν τὴν ἐκείνου δια-
βεβλῆσθαι. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ δεινὸν εἶναι, εἰ τὰς μὲν δωρεὰς
αὐτοῦ ἀφείλεσθε ὡς οὐ δικαίως δεδωκότες, τούτου δὲ
ἀδικοῦντος ἀποψηφιεῖσθε ὡς τοῦ πατρὸς χρηστοῦ περὶ
τὴν πόλιν γεγενημένου. Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί,* 32
*ἄλλων τε πολλῶν ἄξιον εἵνεκα αὐτοῦ καταψηφίσασθαι,
καὶ ὅτι ταῖς ὑμετέραις ἀρεταῖς χρῆται παραδείγματι περὶ
τῆς ἑαυτοῦ πονηρίας. τολμᾷ γὰρ λέγειν ὡς Ἀλκιβιάδης οὐ-
δὲν δεινὸν εἴργασται ἐπὶ τὴν πατρίδα στρατεύσας· καὶ γὰρ* 33
*ὑμᾶς φεύγοντας Φυλὴν καταλαβεῖν καὶ δένδρα τεμεῖν
καὶ πρὸς τὰ τείχη προσβαλεῖν, καὶ ταῦτα ποιήσαντας οὐκ
ὄνειδος τοῖς παισὶ καταλιπεῖν, ἀλλὰ τιμὴν παρὰ πᾶσιν
ἀνθρώποις κτήσασθαι, ὡς τῶν αὐτῶν ὄντας ἀξίους ὅσοι
φυγόντες μετὰ τῶν πολεμίων ἐπὶ τὴν χώραν ἐστράτευ-
σαν, καὶ ὅσοι κατήεσαν Λακεδαιμονίων ἐχόντων τὴν
πόλιν. καὶ μὲν δὴ πᾶσιν ἡγοῦμαι δῆλον εἶναι ὅτι οὗτοι* 34
*μὲν ἐζήτουν κατιέναι ὡς τὴν μὲν τῆς θαλάττης ἀρχὴν
Λακεδαιμονίοις παραδώσοντες, αὐτοὶ δ' ὑμῶν ἄρξοντες·
τὸ δ' ὑμέτερον πλῆθος κατελθὸν τοὺς μὲν πολεμίους
ἐξήλασε, τῶν δὲ πολιτῶν καὶ τοὺς βουλομένους δου-
λεύειν ἠλευθέρωσεν· | ὥστ' οὐχ ὁμοίων τῶν ἔργων ἀμ-
φοτέροις γεγενημένων τοὺς λόγους ποιεῖται. Ἀλλ' ὅμως* 35
*τοσούτων συμφορῶν καὶ οὕτως [αὐτῷ] μεγάλων ὑπαρ-
χουσῶν ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς πονηρίᾳ φιλοτιμεῖται, καὶ*

λέγει ὡς οὕτως ἐκεῖνος μέγα ἐδύνατο, ὥστε τῇ πόλει πάντων κακῶν αἴτιος γεγένηται. καίτοι τίς οὕτως ἄπειρος τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, ὃς οὐκ ἂν βουλόμενος εἶναι πονηρὸς εἰσηγήσαιτο μὲν τοῖς πολεμίοις ἃ χρὴ καταλαβεῖν τῶν χωρίων, δηλώσειε δ' ἂν ἃ κακῶς φυλάττεται τῶν φρουρίων, διδάξειε δ' ἂν ἃ πονηρῶς ἔχει τῶν πραγμάτων, μηνύσειε δ' ἂν τοὺς βουλομένους ἀφίστασθαι
36 τῶν συμμάχων; οὐ γὰρ δήπου, ὅτε μὲν ἔφευγε, διὰ τὴν δύναμιν κακῶς οἷός τ' ἦν ποιεῖν τὴν πόλιν, ἐπειδὴ δὲ ὑμᾶς ἐξαπατήσας κατῆλθε καὶ πολλῶν ἦρξε τριήρων, οὔτε τοὺς πολεμίους ἐδύνατο ἐκ τῆς χώρας ἐκβαλεῖν, οὔτε Χίους οὓς ἀπέστησε πάλιν φίλους ποιῆσαι, οὔτε
37 ἄλλο οὐδὲν ἀγαθὸν ὑμᾶς ἐργάσασθαι. ὥστ' οὐ χαλεπὸν γνῶναι ὅτι Ἀλκιβιάδης δυνάμει μὲν οὐδὲν τῶν ἄλλων διέφερε, πονηρίᾳ δὲ τῶν πολιτῶν πρῶτος ἦν. ἃ μὲν γὰρ ᾔδει τῶν ὑμετέρων κακῶς ἔχοντα, μηνυτὴς αὐτῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐγένετο· ἐπειδὴ δ' ἔδει αὐτὸν στρατηγεῖν, οὐδὲν κακὸν ποιεῖν ἐκείνους ἐδύνατο, ἀλλ' ὑποσχόμενος δι' ἑαυτὸν παρέξειν βασιλέα χρήματα, πλέον
38 ἢ διακόσια τάλαντα τῆς πόλεως ὑφείλετο. καὶ οὕτω πολλὰ ἐνόμιζεν εἰς ὑμᾶς ἡμαρτηκέναι, ὥστε λέγειν δυνάμενος καὶ φίλων ὄντων καὶ χρήματα κεκτημένος οὐδέποτ' ἐλθὼν εὐθύνας ἐτόλμησε δοῦναι, ἀλλὰ φυγὴν αὑτοῦ καταγνοὺς καὶ Θρᾴκης καὶ πάσης πόλεως ἐβούλετο πολίτης γενέσθαι μᾶλλον ἢ τῆς πατρίδος εἶναι τῆς ἑαυτοῦ. καὶ τὸ τελευταῖον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑπερβολὴν ποιησάμενος τῆς προτέρας πονηρίας ἐτόλμησε τὰς ναῦς Λυ-
39 σάνδρῳ μετὰ Ἀδειμάντου προδοῦναι. ὥστε εἴ τις ὑμῶν ἢ τοὺς τεθνεῶτας ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ἐλεεῖ, ἢ ὑπὲρ τῶν δουλευσάντων τοῖς πολεμίοις αἰσχύνεται, ἢ τῶν τειχῶν καθῃρημένων ἀγανακτεῖ, ἢ Λακεδαιμονίους μισεῖ, ἢ τοῖς τριάκοντα ὀργίζεται, τούτων ἁπάντων χρὴ τὸν τού-

του πατέρα αἴτιον ἡγεῖσθαι, καὶ ἐνθυμηθῆναι ὅτι Ἀλκι-
βιάδην μὲν τὸν πρόπαππον αὐτοῦ καὶ τὸν πατρὸς πρὸς
μητρὸς πάππον Μεγακλέα οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι δὶς ἀμ-
φοτέρους ἐξωστράκισαν, τοῦ δὲ πατρὸς αὐτοῦ οἱ πρεσβύ-
τεροι ὑμῶν θάνατον κατέγνωσαν, ὥστε νῦν χρὴ ἡγησα- 40
μένους πατρικὸν ἐχθρὸν τοῦτον εἶναι τῇ πόλει καταψη-
φίσασθαι, καὶ μήτε ἔλεον μήτε συγγνώμην μήτε χάριν
μηδεμίαν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῶν νόμων τῶν κει-
μένων καὶ τῶν ὅρκων οὓς ὠμόσατε.

Σκέψασθαι δὲ χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τί ἄν τις 41
τοιούτων ἀνδρῶν φείσαιτο; πότερον ὡς πρὸς μὲν τὴν
πόλιν δεδυστυχήκασιν, ἄλλως δὲ κόσμιοί εἰσι καὶ σωφρό-
νως βεβιώκασιν; οὐχ οἱ μὲν πολλοὶ αὐτῶν ἡταιρήκασιν,
οἱ δὲ ἀδελφαῖς συγγεγόνασι, τοῖς δ' ἐκ θυγατέρων παῖδες
γεγόνασιν, οἱ δὲ μυστήρια πεποιήκασι καὶ τοὺς Ἑρμᾶς 42
περικεκόφασι καὶ περὶ πάντας τοὺς θεοὺς ἠσεβήκασι καὶ
εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν ἡμαρτήκασιν, ἀδίκως καὶ παρανό-
μως καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους διακείμενοι καὶ πρὸς σφᾶς
αὐτοὺς πολιτευόμενοι, οὐδεμιᾶς τόλμης ἀπεχόμενοι,
οὐδὲ ἔργου δεινοῦ ἄπειροι γεγενημένοι; ἀλλὰ καὶ πε-
πόνθασι καὶ πεποιήκασιν ἅπαντα. οὕτω γὰρ διάκεινται,
ὥστ' ἐπὶ μὲν τοῖς καλοῖς αἰσχύνεσθαι, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς
φιλοτιμεῖσθαι. Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἤδη τι- 43
νῶν ἀπεψηφίσασθε ἀδικεῖν μὲν νομίσαντες, οἰόμενοι δ'
εἰς τὸ λοιπὸν χρησίμους ὑμῖν ἔσεσθαι. τίς οὖν ἐλπὶς ὑπὸ
τούτου τι ἀγαθὸν πείσεσθαι τὴν πόλιν, ὃν ὑμεῖς, ὅτι μὲν
οὐδενὸς ἄξιός ἐστιν, ἐπειδὰν ἀπολογῆται, εἴσεσθε, ὅτι
δὲ πονηρός ἐστιν, ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ᾔσθη-
σθε; Ἀλλὰ μὲν δὴ οὐδ' ἂν ἐξελθὼν ἐκ τῆς πόλεως οὐδὲν 44
δύναιτο κακὸν ὑμᾶς ἐργάσασθαι, | δειλὸς ὢν καὶ πένης
καὶ πράττειν ἀδύνατος καὶ τοῖς οἰκείοις διάφορος καὶ
ὑπὸ τῶν ἄλλων μισούμενος. ὥστ' οὐδὲ τούτων ἕνεκα

45 αὐτὸν ἄξιον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον παρά-
δειγμα ποιῆσαι καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῖς τούτου φίλοις,
οἳ τὰ μὲν προσταττόμενα ποιεῖν οὐκ ἐθέλουσι, τοιούτων
δ' ἔργων ἐπιθυμοῦσι, καὶ περὶ τῶν σφετέρων αὐτῶν
κακῶς βουλευσάμενοι περὶ τῶν ὑμετέρων δημηγοροῦσιν.
46 Ἐγὼ μὲν οὖν ὡς ἐδυνάμην ἄριστα κατηγόρηκα, ἐπί-
σταμαι δ' ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι τῶν ἀκροωμένων θαυμάζου-
σιν, ὅπως ποθ' οὕτως ἀκριβῶς ἐδυνήθην ἐξευρεῖν τὰ
τούτων ἁμαρτήματα, οὗτος δέ μου καταγελᾷ, ὅτι οὐδὲ
πολλοστὸν μέρος εἴρηκα τῶν τούτοις ὑπαρχόντων κακῶν.
47 ὑμεῖς οὖν καὶ τὰ εἰρημένα καὶ τὰ παραλελειμμένα ἀναλο-
γισάμενοι πολὺ μᾶλλον αὐτοῦ καταψηφίσασθε, ἐνθυμη-
θέντες ὅτι ἔνοχος μέν ἐστι τῇ γραφῇ, μεγάλη δ' εὐτυχία
τὸ τοιούτων πολιτῶν ἀπαλλαγῆναι πόλει. Ἀνάγνωθι δ'
αὐτοῖς τοὺς νόμους καὶ τοὺς ὅρκους καὶ τὴν γραφήν· καὶ
τούτων μεμνημένοι ψηφιοῦνται τὰ δίκαια.

ΝΟΜΟΙ. ΟΡΚΟΙ. ΓΡΑΦΗ.

15.

ΚΑΤΑ ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΑΣΤΡΑΤΕΙΑΣ.

Ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ὑμᾶς αἰτοῦμαι τὰ
δίκαια ψηφίσασθαι, καὶ τῶν στρατηγῶν δέομαι, ἐπεὶ καὶ
ἐν τῇ ἄλλῃ ἀρχῇ πολλοῦ ἄξιοι τῇ πόλει γεγόνασι, καὶ
περὶ τῶν τῆς ἀστρατείας γραφῶν κοινοὺς εἶναι τῷ τε
διώκοντι καὶ τῷ φεύγοντι, καὶ μὴ βοηθοῦντας ᾧ ἂν
βούλωνται πᾶσαν προθυμίαν ἔχειν παρὰ τὸ δίκαιον ὑμᾶς
2 ψηφίσασθαι, ἐνθυμουμένους ὅτι σφόδρ' ἂν ἠγανακτεῖτε,
εἰ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ δοκιμασίᾳ οἱ θεσμοθέται ἀναβάντες
ὑμῶν ἐδέοντο καταψηφίσασθαι, ἡγούμενοι δεινὸν εἶναι,
εἰ οἱ τιθέντες τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ψῆφον διδόντες παρα-
κελεύσονται τῶν μὲν μὴ [καταψηφίζεσθαι τῶν δὲ] κατα-
3 ψηφίζεσθαι. τί δ' ἂν αἴσχιον ἔθος ἢ δεινότερον πρᾶγμα

τούτου τῇ πόλει γένοιτο, εἰ τολμήσει ὁ μὲν ἄρχων ἐν ταῖς
τῶν ἐπικλήρων δίκαις ἀντιβολεῖν καὶ ἱκετεύειν τοὺς δι-
καστὰς ὅ τι ἂν βούληται πραχθῆναι, ὁ δὲ πολέμαρχος καὶ
οἱ ἕνδεκα δεήσονται ἐν ταῖς δίκαις ταῖς ὑφ' ἑαυτῶν εἰσα-
γομέναις, ὥσπερ καὶ νῦν; χρὴ τοίνυν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν αὐ- 4
τῶν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, ἐνθυμουμένους ὅτι οὐδὲν
διοίσει ὑμᾶς ἰδίᾳ περὶ τῆς ἀστρατείας βοηθεῖν, ἢ τούτων
τινὰς δεῖσθαι αὐτοὺς τὴν ψῆφον διδόντας. σκέψασθε δέ, 5
ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐὰν ἱκανὸν γένηται τεκμήριον ὅτι
οὐδείς πω τῶν ἀρχόντων ἐν τῷ στρατοπέδῳ Ἀλκιβιάδῃ
ἦν παρεσκευασμένος. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴπερ ἀληθῆ
λέγουσιν, ἀνακαλεῖν μὲν Πάμφιλον, ὅτι ἀφαιρῶν τὸν
ἵππον ἱππέως ἀπεστέρει τὴν πόλιν, ἐπιβάλλειν δὲ τῷ
φυλάρχῳ, ὅτι ἐξελαύνων Ἀλκιβιάδην ἐκ τῆς φυλῆς ἄκυ-
ρον ἐποίει τὴν τούτων τάξιν, κελεύειν δὲ τὸν ταξίαρχον
ἐξαλείφειν αὐτὸν ἐκ τοῦ τῶν ὁπλιτῶν καταλόγου. νῦν 6
δὲ τούτων οὐδὲν ἐποίησαν, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ στρατοπέδῳ
περιεώρων αὐτὸν ὑπὸ πάντων προπηλακιζόμενον κἂν
τοῖς ἱπποτοξόταις ἱππεύοντα, ἐπειδὴ δὲ ὑμᾶς δεῖ παρὰ
τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβάνειν, χαριζόμενοι μαρτυ-
ροῦσιν ὑφ' ἑαυτῶν αὐτὸν τετάχθαι. καίτοι δεινόν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, αὐτοὺς μὲν τοὺς στρατηγοὺς ὑπὸ τοῦ
δήμου χειροτονηθέντας μὴ ἂν τολμῆσαι πρότερον ἡμῶν
ἡγήσασθαι, ἕως ἐδοκιμάσθησαν κατὰ τοὺς νόμους, Ἀλ-
κιβιάδην δὲ τολμᾶν παρὰ τοὺς τῆς πόλεως νόμους ὑπ'
αὐτῶν ταχθῆναι. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες 7
δικασταί, εἰ τῶν μὲν | δεδοκιμασμένων ἱππέων οὐκ ἐπὶ
τούτοις ἐστὶν ὅντινα βούλονται αὐτοὶ εἰς τοὺς ὁπλίτας
καταλέξαι, τῶν δὲ ὁπλιτῶν ἀδοκιμάστων ὄντων ἐπὶ τού-
τοις ἔσται ὅντιν' ἂν βούλωνται ἱππεύειν. εἰ μὲν τοίνυν, 8
ὦ ἄνδρες δικασταί, ὄντες κύριοι πολλῶν βουλομένων
μηδένα τῶν ἄλλων ἱππεύειν εἴασαν, οὐκ ἂν δικαίως χα-

7 καταλέξωσιν; ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅλῳ
νόμῳ μόνον αὐτὸν τῶν πολιτῶν ἔνοχον εἶναι. ἀστ
τείας μὲν γὰρ δικαίως ἂν αὐτὸν ἁλῶναι, ὅτι κατα
γεὶς ὁπλίτης οὐκ ἐξῆλθε μεθ' ὑμῶν στρατοπεδευό
νος, οὐδὲ παρέσχε μετὰ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν τάξαι, δ
λίας δέ, ὅτι δεῖν αὐτὸν μετὰ τῶν ὁπλιτῶν κινδυνεύ
8 ἱππεύειν εἵλετο. καίτοι φασὶν αὐτὸν ταύτην τὴν ἀ
λογίαν ποιήσεσθαι, ὡς ἐπειδήπερ ἵππευεν, οὐδὲν ἠ
κει τὴν πόλιν. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι διὰ τοῦθ' ὑμᾶς δικα
ἂν αὐτῷ ὀργίζεσθαι, ὅτι τοῦ νόμου κελεύοντος,
τις ἀδοκίμαστος ἱππεύῃ, ἄτιμον εἶναι, ἐτόλμησεν ἀ
κίμαστος ἱππεύειν. Καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

9 Οὗτος τοίνυν εἰς τοῦτ' ἦλθε πονηρίας, καὶ οὐ
ὑμῶν κατεφρόνησε καὶ τοὺς πολεμίους ἔδεισε καὶ
πεύειν ἐπεθύμησε καὶ τῶν νόμων οὐκ ἐφρόντισεν, ὥ
οὐδὲν αὐτῷ τούτων τῶν κινδύνων ἐμέλησεν, ἀλλ' ἐβ
λήθη καὶ ἄτιμος εἶναι καὶ τὰ χρήματ' αὐτοῦ δημευθῆ
καὶ πάσαις ταῖς κειμέναις ζημίαις ἔνοχος γενέσθαι μᾶλ
10 ἢ μετὰ τῶν πολιτῶν εἶναι καὶ ὁπλίτης γενέσθαι. καὶ ἕ
ροι μὲν οὐδεπώποτε ὁπλιτεύσαντες, ἱππεύσαντες δὲ
τὸν ἄλλον χρόνον καὶ πολλὰ κακὰ τοὺς πολεμίους
ποιηκότες, οὐκ ἐτόλμησαν ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβῆ
δεδιότες ὑμᾶς καὶ τὸν νόμον· οὕτω γὰρ ἦσαν πα
σκευασμένοι, οὐχ ὡς ἀπολουμένης τῆς πόλεως, ἀ
ὡς σωθησομένης καὶ μεγάλης ἐσομένης καὶ τιμω
σομένης τοὺς ἀδικοῦντας· Ἀλκιβιάδης δ' ἐτόλμη
ἀναβῆναι, οὔτε εὔνους ὢν τῷ πλήθει οὔτε πρότε
ἱππεύσας οὔτε νῦν ἐπιστάμενος οὔτε ὑφ' ὑμῶν
κιμασθείς, ὡς οὐκ ἐξεσόμενον τῇ πόλει δίκην π
11 τῶν ἀδικούντων λαμβάνειν. ἐνθυμηθῆναι δὲ χρὴ
εἰ ἐξέσται ὅ τι ἂν τις βούληται ποιεῖν, οὐδὲν ὄφε

υς κεῖσθαι ἢ ὑμᾶς συλλέγεσθαι ἢ στρατηγοὺς αἱρεῖ-
. θαυμάζω δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις ἀξιοῖ,
ιέν τις προσιόντων τῶν πολεμίων τῆς πρώτης τάξεως
γμένος τῆς δευτέρας γένηται, τούτου μὲν δειλίαν
ψηφίζεσθαι, ἐὰν δέ τις ἐν τοῖς ὁπλίταις τεταγμένος
οῖς ἱππεῦσιν ἀναφανῇ, τούτῳ συγγνώμην ἔχειν.
μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡγοῦμαι δικάζειν 12
; οὐ μόνον τῶν ἐξαμαρτανόντων ἕνεκα, ἀλλ' ἵνα καὶ
ἄλλους τῶν ἀκοσμούντων σωφρονεστέρους ποιῆτε.
ιὲν τοίνυν τοὺς ἀγνῶτας κολάζητε, οὐδεὶς ἔσται τῶν
ν βελτίων· οὐδεὶς γὰρ εἴσεται τὸν ὑφ' ὑμῶν κατα-
ισθέντα· ἐὰν δὲ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἐξαμαρ-
ντων τιμωρῆσθε, πάντες πεύσονται, ὥστε τούτῳ
ιδείγματι χρώμενοι βελτίους ἔσονται οἱ πολῖται. ἐὰν 13
ν τούτου καταψηφίσησθε, οὐ μόνον οἱ ἐν τῇ πόλει
νται, ἀλλὰ καὶ οἱ σύμμαχοι αἰσθήσονται καὶ οἱ πο-
οι πεύσονται, καὶ ἡγήσονται πολὺ πλείονος ἀξίαν
; τὴν πόλιν, ἐὰν ὁρῶσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις τῶν ἁμαρ-
των μάλισθ' ὑμᾶς ὀργιζομένους καὶ μηδεμιᾶς συγ-
ιης τοὺς ἀκοσμοῦντας ἐν τῷ πολέμῳ τυγχάνοντας.
ιμεῖσθε δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τῶν στρατιωτῶν 14
ὲν κάμνοντες ἐτύγχανον, οἱ δὲ ἐνδεεῖς ὄντες τῶν
ηδείων, καὶ ἡδέως ἂν οἱ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι κατα-
αντες ἐθεραπεύοντο, οἱ δὲ οἴκαδ' ἀπελθόντες τῶν
ίων | ἐπεμέλοντο, οἱ δὲ ψιλοὶ ἐστρατεύοντο, οἱ δ'
οῖς ἱππεῦσιν ἐκινδύνευον· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐτολμᾶτε 15
ιπεῖν τὰς τάξεις οὐδὲ τἀρεστὰ ὑμῖν αὐτοῖς αἱρεῖ-
, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐφοβεῖσθε τοὺς τῆς πόλεως
ιυς ἢ τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους κίνδυνον. ὧν χρὴ
ημένους ὑμᾶς νυνὶ τὴν ψῆφον φέρειν, καὶ πᾶσι
ερὸν ποιεῖν ὅτι Ἀθηναίων οἱ μὴ βουλόμενοι τοῖς πο-
οις μάχεσθαι ὑφ' ὑμῶν κακῶς πείσονται.
—527.

16 Ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ μὲ
νόμου καὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος οὐχ ἕξειν αὐτοὺ
λέξουσιν· ἀναβαίνοντες δ' ὑμᾶς ἐξαιτήσονται καὶ
βολήσουσιν, οὐκ ἀξιοῦντες τοῦ Ἀλκιβιάδου υἱέ
σαύτην δειλίαν καταγνῶναι, ὡς ἐκεῖνον πολλῶν ἀγ
ἀλλ' οὐχὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον γεγενημένον,
τηλικοῦτον ὄντα ἀπεκτείνατε, ὅτε πρῶτον εἰς ὑμᾶ
βετε ἐξαμαρτάνοντα, οὐκ ἂν ἐγένοντο συμφοραὶ τ
17 ται τῇ πόλει. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ, ὦ ἄνδρες δικ
εἶναι, εἰ αὐτοῦ μὲν ἐκείνου θάνατον κατέγνωτε, τ
υἱοῦ ἀδικοῦντος δι' ἐκεῖνον ἀποψηφιεῖσθε, ὃς
μὲν οὐκ ἐτόλμα μεθ' ὑμῶν μάχεσθαι, ὁ δὲ πατὴρ
μετὰ τῶν πολεμίων ἠξίου στρατεύεσθαι. καὶ ὅτ
παῖς ὢν οὔπω δῆλος ἦν ὁποῖός τις ἔσται, διὰ τ
πατρὸς ἁμαρτήματα ὀλίγου τοῖς ἕνδεκα παρεδόθη·
δὴ δὲ πρὸς τοῖς ἐκείνῳ πεπραγμένοις ἐπίστασθε κ
τούτου πονηρίαν, διὰ τὸν πατέρα ἐλεεῖν αὐτὸν
18 σετε; οὐκ οὖν δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτο
οὕτως εὐτυχεῖς εἶναι, ὥστ', ἐπειδὰν ἐξαμαρτά
ληφθῶσι, διὰ τὸ αὐτῶν γένος σώζεσθαι, ἡμᾶς
ἐδυστυχήσαμεν διὰ τοὺς οὕτως ἀτακτοῦντας,
ἂν δύνασθαι παρὰ τῶν πολεμίων ἐξαιτήσασθαι μη
19 τὰς τῶν προγόνων ἀρετάς; καίτοι πολλαὶ καὶ με
καὶ ὑπὲρ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων γεγόνασι, καὶ
ὅμοιαι τοῖς ὑπὸ τούτων περὶ τὴν πόλιν πεπραγμένο
ἄνδρες δικασταί. εἰ δ' ἐκεῖνοι δοκοῦσι βελτίους
σώζοντες τοὺς φίλους, δῆλον ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀμε
20 δόξετε εἶναι τιμωρούμενοι τοὺς ἐχθρούς. ἀξιῶ δ',
δρες δικασταί, ἐὰν μέν τινες τῶν συγγενῶν αὐτὸν
τῶνται, ὀργίζεσθαι ὅτι τούτου μὲν οὐκ ἐπεχείρησα
θῆναι, ἢ δεηθέντες οὐκ ἐδύναντο εὑρέσθαι, ποι
ὑπὸ τῆς πόλεως προσταττόμενα, ὑμᾶς δὲ πείθειν

ὖνται ὡς οὐ χρὴ παρὰ τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβά-
ειν· ἐὰν δέ τινες τῶν ἀρχόντων βοηθῶσιν αὐτῷ ἐπίδει- 21
ν μὲν τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως ποιούμενοι, φιλοτιμού-
ενοι δὲ ὅτι καὶ τοὺς φανερῶς ἡμαρτηκότας σώζειν
ύνανται, ὑμᾶς δὲ χρὴ ὑπολαμβάνειν πρῶτον μὲν ὅτι,
ἰ πάντες Ἀλκιβιάδῃ ὅμοιοι ἐγένοντο, οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ
τρατηγεῖν (οὐδὲ γὰρ ἂν εἶχον ὅτου ἡγοῖντο), ἔπειθ' ὅτι
ολὺ μᾶλλον αὐτοὺς προσήκει τῶν λιπόντων τὴν τάξιν
ατηγορεῖν ἢ ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἀπολογεῖσθαι. τίς γάρ
στιν ἐλπὶς τοὺς ἄλλους ἐθελήσειν ποιεῖν τὰ ὑπὸ τῶν
τρατηγῶν προσταττόμενα, ὅταν αὐτοὶ οὗτοι τοὺς ἀκο-
μοῦντας σώζειν πειρῶνται; ἐγὼ τοίνυν ἀξιῶ, ἂν μὲν 22
ποδείξωσιν οἱ λέγοντες καὶ αἰτούμενοι ὑπὲρ Ἀλκιβιά-
ου ὡς ἐστρατεύσατο ἐν τοῖς ὁπλίταις ἢ ὡς ἱππεύει δε-
οκιμασμένος, ἀποψηφίσασθαι· ἐὰν δὲ μηδὲν ἔχοντες δί-
αιον κελεύωσιν αὐτοῖς χαρίζεσθαι, μεμνῆσθαι χρὴ ὅτι
ιδάσκουσιν ὑμᾶς ἐπιορκεῖν καὶ τοῖς νόμοις μὴ πείθε-
θαι, καὶ ὅτι λίαν προθύμως τοῖς ἀδικοῦσι βοηθοῦντες
ολλοὺς τῶν αὐτῶν ἔργων ἐπιθυμεῖν ποιήσουσι.

Θαυμάζω δὲ μάλιστα, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις 23
μῶν τὸν Ἀλκιβιάδην ἀξιώσει διὰ μὲν τοὺς βοηθοῦντας
ώζεσθαι, διὰ δὲ τὴν αὐτοῦ πονηρίαν μὴ ἀπολέσθαι. ἧς
ξιον ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ἵν' ἐπίστησθε ὅτι οὐκ ἂν εἰκότως
ὐτοῦ ἀποψηφίζοισθε, ὡς ταῦτα μὲν ἡμαρτηκότος, τὰ
ἄλλα πολίτου χρηστοῦ γεγενημένου· ἐκ γὰρ τῶν ἄλ-
ων τῶν τούτῳ πεπραγμένων δικαίως ἂν αὐτοῦ θάνατον
αταψηφίζοισθε. προσήκει δ' ὑμῖν περὶ αὐτῶν εἰδέναι· 24
πειδὴ γὰρ καὶ τῶν | ἀπολογουμένων ἀποδέχεσθε λεγόν-
ων τὰς σφετέρας αὐτῶν ἀρετὰς καὶ τὰς τῶν προγόνων
ὐεργεσίας, εἰκὸς ὑμᾶς καὶ τῶν κατηγόρων ἀκροᾶσθαι,
ν ἀποφαίνωσι τοὺς φεύγοντας πολλὰ εἰς ὑμᾶς ἡμαρ-
ηκότας καὶ τοὺς προγόνους αὐτῶν πολλῶν κακῶν αἰ-

25 τίους γεγενημένους. Οὗτος γὰρ παῖς μὲν ὢν παρ' Ἀρχε-
δήμῳ τῷ γλάμωνι, οὐκ ὀλίγα τῶν ὑμετέρων ὑφῃρημένῳ,
πολλῶν ὁρώντων ἔπινε μὲν ὑπὸ τῷ ἀετώματι κατακεί-
μενος, ἐκώμαζε δὲ μεθ' ἡμέραν, ἄνηβος ἑταίραν ἔχων,
μιμούμενος τοὺς ἑαυτοῦ προγόνους, καὶ ἡγούμενος οὐκ
ἂν δύνασθαι πρεσβύτερος ὢν λαμπρὸς γενέσθαι, εἰ μὴ
26 νέος ὢν πονηρότατος δόξει εἶναι. μετεπέμφθη δ' ὑπὸ
Ἀλκιβιάδου, ἐπειδὴ φανερῶς ἐξημάρτανε. καίτοι ποῖόν
τινα χρὴ αὐτὸν ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι εἶναι, ὅστις κἀ-
κείνῳ τοιαῦτ' ἐπιτηδεύων διεβέβλητο, ὃς τοὺς ἄλλους
ταῦτ' ἐδίδασκε; μετὰ Θεοτίμου δὲ ἐπιβουλεύσας τῷ πα-
τρὶ Ὀρνεὰς προὔδωκεν. ὁ δὲ παραλαβὼν τὸ χωρίον
πρότερον μὲν ὕβριζεν αὐτὸν ὡραῖον ὄντα, τελευτῶν δὲ
27 δήσας ἀργύριον εἰσεπράττετο. ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸν οὕτως
ἐμίσει σφόδρα, ὥστ' οὐδ' ἂν ἀποθανόντος ἔφασκε τὰ
ὀστᾶ κομίσασθαι. τελευτήσαντος δ' ἐκείνου ἐραστὴς γε-
νόμενος Ἀρχεβιάδης αὐτὸν ἐλύσατο. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ
ὕστερον κατακυβεύσας τὰ ὄντα, ἐκ Λευκῆς ἀκτῆς ὁρμώ-
28 μενος τοὺς φίλους κατεπόντιζεν. ὅσα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ἢ εἰς τοὺς πολίτας ἢ εἰς τοὺς οἰκείους ἢ περὶ
τοὺς αὑτοῦ ξένους ἢ περὶ τοὺς ἄλλους ἡμάρτηκε, μακρὸν
ἂν εἴη λέγειν· Ἱππόνικος δὲ πολλοὺς παρακαλέσας ἐξέ-
πεμψε τὴν αὑτοῦ γυναῖκα, φάσκων τοῦτον ὡς οὐκ ἀδελ-
φὸν αὐτῆς ἀλλ' ὡς ἄνδρα ἐκείνης εἰς τὴν οἰκίαν εἰσιέναι
29 τὴν αὑτοῦ. καὶ τοιαῦθ' ἡμαρτηκότι καὶ οὕτω δεινὰ καὶ
πολλὰ καὶ μεγάλα πεποιηκότι οὔτε τῶν πεπραγμένων
αὐτῷ μεταμέλει οὔτε τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, ἀλλ' ὃν
ἔδει κοσμιώτατον εἶναι τῶν πολιτῶν, ἀπολογίαν ποιού-
μενον τὸν ἑαυτοῦ βίον τῶν τοῦ πατρὸς ἁμαρτημάτων,
οὗτος ἑτέρους ὑβρίζειν πειρᾶται, ὥσπερ δυνάμενος ἂν
πολλοστὸν μέρος τῶν ὀνειδῶν τῶν ἑαυτῷ προσόντων
30 τοῖς ἄλλοις μεταδοῦναι, καὶ ταῦθ' υἱὸς ὢν Ἀλκιβιάδου,

ὃς ἐκεῖσε μὲν Δεκέλειαν Λακεδαιμονίους ἐπιτειχίσαι, ἐπὶ
δὲ τὰς νήσους ἀποστήσων ἔπλευσε, διδάσκαλος δὲ τῶν
τῆς πόλεως κακῶν ἐγένετο, πλεονάκις δὲ μετὰ τῶν ἐχ-
θρῶν ἐπὶ τὴν πατρίδα ἐστρατεύσατο ἢ μετὰ τῶν πολιτῶν
ἐπ' ἐκείνους. ἀνθ' ὧν καὶ ὑμῖν καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσε-
σθαι τιμωρεῖσθαι προσήκει ὅντινα λαμβάνετε τούτων.
καίτοι σφόδρα εἴθισται λέγειν ὡς οὐκ εἰκός ἐστι τὸν μὲν 31
πατέρα αὐτοῦ κατελθόντα δωρεὰς παρὰ τοῦ δήμου λα-
βεῖν, τοῦτον δ' ἀδίκως διὰ τὴν φυγὴν τὴν ἐκείνου δια-
βεβλῆσθαι. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ δεινὸν εἶναι, εἰ τὰς μὲν δωρεὰς
αὐτοῦ ἀφείλεσθε ὡς οὐ δικαίως δεδωκότες, τούτου δὲ
ἀδικοῦντος ἀποψηφιεῖσθε ὡς τοῦ πατρὸς χρηστοῦ περὶ
τὴν πόλιν γεγενημένου. Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, 32
ἄλλων τε πολλῶν ἄξιον εἵνεκα αὐτοῦ καταψηφίσασθαι,
καὶ ὅτι ταῖς ὑμετέραις ἀρεταῖς χρῆται παραδείγματι περὶ
τῆς ἑαυτοῦ πονηρίας. τολμᾷ γὰρ λέγειν ὡς Ἀλκιβιάδης οὐ-
δὲν δεινὸν εἴργασται ἐπὶ τὴν πατρίδα στρατεύσας· καὶ γὰρ 33
ὑμᾶς φεύγοντας Φυλὴν καταλαβεῖν καὶ δένδρα τεμεῖν
καὶ πρὸς τὰ τείχη προσβαλεῖν, καὶ ταῦτα ποιήσαντας οὐκ
ὄνειδος τοῖς παισὶ καταλιπεῖν, ἀλλὰ τιμὴν παρὰ πᾶσιν
ἀνθρώποις κτήσασθαι, ὡς τῶν αὐτῶν ὄντας ἀξίους ὅσοι
φυγόντες μετὰ τῶν πολεμίων ἐπὶ τὴν χώραν ἐστράτευ-
σαν, καὶ ὅσοι κατήεσαν Λακεδαιμονίων ἐχόντων τὴν
πόλιν. καὶ μὲν δὴ πᾶσιν ἡγοῦμαι δῆλον εἶναι ὅτι οὗτοι 34
μὲν ἐζήτουν κατιέναι ὡς τὴν μὲν τῆς θαλάττης ἀρχὴν
Λακεδαιμονίοις παραδώσοντες, αὐτοὶ δ' ὑμῶν ἄρξοντες·
τὸ δ' ὑμέτερον πλῆθος κατελθὸν τοὺς μὲν πολεμίους
ἐξήλασε, τῶν δὲ πολιτῶν καὶ τοὺς βουλομένους δου-
λεύειν ἠλευθέρωσεν· | ὥστ' οὐχ ὁμοίων τῶν ἔργων ἀμ-
φοτέροις γεγενημένων τοὺς λόγους ποιεῖται. Ἀλλ' ὅμως 35
τοσούτων συμφορῶν καὶ οὕτως [αὐτῷ] μεγάλων ὑπαρ-
χουσῶν ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς πονηρίᾳ φιλοτιμεῖται, καὶ

λέγει ὡς οὕτως ἐκεῖνος μέγα ἐδύνατο, ὥστε τῇ πόλει πάντων κακῶν αἴτιος γεγένηται. καίτοι τίς οὕτως ἄπειρος τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, ὃς οὐκ ἂν βουλόμενος εἶναι πονηρὸς εἰσηγήσαιτο μὲν τοῖς πολεμίοις ἃ χρὴ καταλαβεῖν τῶν χωρίων, δηλώσειε δ' ἂν ἃ κακῶς φυλάττεται τῶν φρουρίων, διδάξειε δ' ἂν ἃ πονηρῶς ἔχει τῶν πραγμάτων, μηνύσειε δ' ἂν τοὺς βουλομένους ἀφίστασθαι
36 τῶν συμμάχων; οὐ γὰρ δήπου, ὅτε μὲν ἔφευγε, διὰ τὴν δύναμιν κακῶς οἷός τ' ἦν ποιεῖν τὴν πόλιν, ἐπειδὴ δὲ ὑμᾶς ἐξαπατήσας κατῆλθε καὶ πολλῶν ἦρξε τριήρων, οὔτε τοὺς πολεμίους ἐδύνατο ἐκ τῆς χώρας ἐκβαλεῖν, οὔτε Χίους οὓς ἀπέστησε πάλιν φίλους ποιῆσαι, οὔτε
37 ἄλλο οὐδὲν ἀγαθὸν ὑμᾶς ἐργάσασθαι. ὥστ' οὐ χαλεπὸν γνῶναι ὅτι Ἀλκιβιάδης δυνάμει μὲν οὐδὲν τῶν ἄλλων διέφερε, πονηρίᾳ δὲ τῶν πολιτῶν πρῶτος ἦν. ἃ μὲν γὰρ ᾔδει τῶν ὑμετέρων κακῶς ἔχοντα, μηνυτὴς αὐτῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐγένετο· ἐπειδὴ δ' ἔδει αὐτὸν στρατηγεῖν, οὐδὲν κακὸν ποιεῖν ἐκείνους ἐδύνατο, ἀλλ' ὑποσχόμενος δι' ἑαυτὸν παρέξειν βασιλέα χρήματα, πλέον
38 ἢ διακόσια τάλαντα τῆς πόλεως ὑφείλετο. καὶ οὕτω πολλὰ ἐνόμιζεν εἰς ὑμᾶς ἡμαρτηκέναι, ὥστε λέγειν δυνάμενος καὶ φίλων ὄντων καὶ χρήματα κεκτημένος οὐδέποτ' ἐλθὼν εὐθύνας ἐτόλμησε δοῦναι, ἀλλὰ φυγὴν αὑτοῦ καταγνοὺς καὶ Θρᾴκης καὶ πάσης πόλεως ἐβούλετο πολίτης γενέσθαι μᾶλλον ἢ τῆς πατρίδος εἶναι τῆς ἑαυτοῦ. καὶ τὸ τελευταῖον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑπερβολὴν ποιησάμενος τῆς προτέρας πονηρίας ἐτόλμησε τὰς ναῦς Λυ-
39 σάνδρῳ μετὰ Ἀδειμάντου προδοῦναι. ὥστε εἴ τις ὑμῶν ἢ τοὺς τεθνεῶτας ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ἐλεεῖ, ἢ ὑπὲρ τῶν δουλευσάντων τοῖς πολεμίοις αἰσχύνεται, ἢ τῶν τειχῶν καθῃρημένων ἀγανακτεῖ, ἢ Λακεδαιμονίους μισεῖ, ἢ τοῖς τριάκοντα ὀργίζεται, τούτων ἁπάντων χρὴ τὸν τού-

Reisk.

του πατέρα αἴτιον ἡγεῖσθαι, καὶ ἐνθυμηθῆναι ὅτι Ἀλκι-
βιάδην μὲν τὸν πρόπαππον αὐτοῦ καὶ τὸν πατρὸς πρὸς
μητρὸς πάππον Μεγακλέα οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι δὶς ἀμ-
φοτέρους ἐξωστράκισαν, τοῦ δὲ πατρὸς αὐτοῦ οἱ πρεσβύ-
τεροι ὑμῶν θάνατον κατέγνωσαν, ὥστε νῦν χρὴ ἡγησα- 40
μένους πατρικὸν ἐχθρὸν τοῦτον εἶναι τῇ πόλει καταψη-
φίσασθαι, καὶ μήτε ἔλεον μήτε συγγνώμην μήτε χάριν
μηδεμίαν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῶν νόμων τῶν κει-
μένων καὶ τῶν ὅρκων οὓς ὠμόσατε.

Σκέψασθαι δὲ χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τί ἄν τις 41
τοιούτων ἀνδρῶν φείσαιτο; πότερον ὡς πρὸς μὲν τὴν
πόλιν δεδυστυχήκασιν, ἄλλως δὲ κόσμιοί εἰσι καὶ σωφρό-
νως βεβιώκασιν; οὐχ οἱ μὲν πολλοὶ αὐτῶν ἡταιρήκασιν,
οἱ δὲ ἀδελφαῖς συγγεγόνασι, τοῖς δ' ἐκ θυγατέρων παῖδες
γεγόνασιν, οἱ δὲ μυστήρια πεποιήκασι καὶ τοὺς Ἑρμᾶς 42
περικεκόφασι καὶ περὶ πάντας τοὺς θεοὺς ἠσεβήκασι καὶ
εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν ἡμαρτήκασιν, ἀδίκως καὶ παρανό-
μως καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους διακείμενοι καὶ πρὸς σφᾶς
αὐτοὺς πολιτευόμενοι, οὐδεμιᾶς τόλμης ἀπεχόμενοι,
οὐδὲ ἔργου δεινοῦ ἄπειροι γεγενημένοι; ἀλλὰ καὶ πε-
πόνθασι καὶ πεποιήκασιν ἅπαντα. οὕτω γὰρ διάκεινται,
ὥστ' ἐπὶ μὲν τοῖς καλοῖς αἰσχύνεσθαι, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς
φιλοτιμεῖσθαι. Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἤδη τι- 43
νῶν ἀπεψηφίσασθε ἀδικεῖν μὲν νομίσαντες, οἰόμενοι δ'
εἰς τὸ λοιπὸν χρησίμους ὑμῖν ἔσεσθαι. τίς οὖν ἐλπὶς ὑπὸ
τούτου τι ἀγαθὸν πείσεσθαι τὴν πόλιν, ὃν ὑμεῖς, ὅτι μὲν
οὐδενὸς ἄξιός ἐστιν, ἐπειδὰν ἀπολογῆται, εἴσεσθε, ὅτι
δὲ πονηρός ἐστιν, ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ᾔσθη-
σθε; Ἀλλὰ μὲν δὴ οὐδ' ἂν ἐξελθὼν ἐκ τῆς πόλεως οὐδὲν 44
δύναιτο κακὸν ὑμᾶς ἐργάσασθαι, | δειλὸς ὢν καὶ πένης
καὶ πράττειν ἀδύνατος καὶ τοῖς οἰκείοις διάφορος καὶ
ὑπὸ τῶν ἄλλων μισούμενος. ὥστ' οὐδὲ τούτων ἕνεκα

45 αὐτὸν ἄξιον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον παρά-
δειγμα ποιῆσαι καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῖς τούτου φίλοις,
οἳ τὰ μὲν προσταττόμενα ποιεῖν οὐκ ἐθέλουσι, τοιούτων
δ' ἔργων ἐπιθυμοῦσι, καὶ περὶ τῶν σφετέρων αὐτῶν
κακῶς βουλευσάμενοι περὶ τῶν ὑμετέρων δημηγοροῦσιν.
46 Ἐγὼ μὲν οὖν ὡς ἐδυνάμην ἄριστα κατηγόρηκα, ἐπί-
σταμαι δ' ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι τῶν ἀκροωμένων θαυμάζου-
σιν, ὅπως ποθ' οὕτως ἀκριβῶς ἐδυνήθην ἐξευρεῖν τὰ
τούτων ἁμαρτήματα, οὗτος δέ μου καταγελᾷ, ὅτι οὐδὲ
πολλοστὸν μέρος εἴρηκα τῶν τούτοις ὑπαρχόντων κακῶν.
47 ὑμεῖς οὖν καὶ τὰ εἰρημένα καὶ τὰ παραλελειμμένα ἀναλο-
γισάμενοι πολὺ μᾶλλον αὐτοῦ καταψηφίσασθε, ἐνθυμη-
θέντες ὅτι ἔνοχος μέν ἐστι τῇ γραφῇ, μεγάλη δ' εὐτυχία
τὸ τοιούτων πολιτῶν ἀπαλλαγῆναι πόλει. Ἀνάγνωθι δ'
αὐτοῖς τοὺς νόμους καὶ τοὺς ὅρκους καὶ τὴν γραφήν· καὶ
τούτων μεμνημένοι ψηφιοῦνται τὰ δίκαια.

ΝΟΜΟΙ. ΟΡΚΟΙ. ΓΡΑΦΗ.

15.

ΚΑΤΑ ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΑΣΤΡΑΤΕΙΑΣ.

Ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ὑμᾶς αἰτοῦμαι τὰ
δίκαια ψηφίσασθαι, καὶ τῶν στρατηγῶν δέομαι, ἐπεὶ καὶ
ἐν τῇ ἄλλῃ ἀρχῇ πολλοῦ ἄξιοι τῇ πόλει γεγόνασι, καὶ
περὶ τῶν τῆς ἀστρατείας γραφῶν κοινοὺς εἶναι τῷ τε
διώκοντι καὶ τῷ φεύγοντι, καὶ μὴ βοηθοῦντας ᾧ ἂν
βούλωνται πᾶσαν προθυμίαν ἔχειν παρὰ τὸ δίκαιον ὑμᾶς
2 ψηφίσασθαι, ἐνθυμουμένους ὅτι σφόδρ' ἂν ἠγανακτεῖτε,
εἰ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ δοκιμασίᾳ οἱ θεσμοθέται ἀναβάντες
ὑμῶν ἐδέοντο καταψηφίσασθαι, ἡγούμενοι δεινὸν εἶναι,
εἰ οἱ τιθέντες τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ψῆφον διδόντες παρα-
κελεύσονται τῶν μὲν μὴ [καταψηφίζεσθαι τῶν δὲ] κατα-
3 ψηφίζεσθαι. τί δ' ἂν αἴσχιον ἔθος ἢ δεινότερον πρᾶγμα

Reisk.

τούτου τῇ πόλει γένοιτο, εἰ τολμήσει ὁ μὲν ἄρχων ἐν ταῖς
τῶν ἐπικλήρων δίκαις ἀντιβολεῖν καὶ ἱκετεύειν τοὺς δι-
καστὰς ὅ τι ἂν βούληται πραχθῆναι, ὁ δὲ πολέμαρχος καὶ
οἱ ἕνδεκα δεήσονται ἐν ταῖς δίκαις ταῖς ὑφ' ἑαυτῶν εἰσα-
γομέναις, ὥσπερ καὶ νῦν; χρὴ τοίνυν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν αὐ- 4
τῶν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, ἐνθυμουμένους ὅτι οὐδὲν
διοίσει ὑμᾶς ἰδίᾳ περὶ τῆς ἀστρατείας βοηθεῖν, ἢ τούτων
τινὰς δεῖσθαι αὐτοὺς τὴν ψῆφον διδόντας. σκέψασθε δέ, 5
ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐὰν ἱκανὸν γένηται τεκμήριον ὅτι
οὐδείς πω τῶν ἀρχόντων ἐν τῷ στρατοπέδῳ Ἀλκιβιάδῃ
ἦν παρεσκευασμένος. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴπερ ἀληθῆ
λέγουσιν, ἀνακαλεῖν μὲν Πάμφιλον, ὅτι ἀφαιρῶν τὸν
ἵππον ἱππέως ἀπεστέρει τὴν πόλιν, ἐπιβάλλειν δὲ τῷ
φυλάρχῳ, ὅτι ἐξελαύνων Ἀλκιβιάδην ἐκ τῆς φυλῆς ἄκυ-
ρον ἐποίει τὴν τούτων τάξιν, κελεύειν δὲ τὸν ταξίαρχον
ἐξαλείφειν αὐτὸν ἐκ τοῦ τῶν ὁπλιτῶν καταλόγου. νῦν 6
δὲ τούτων οὐδὲν ἐποίησαν, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ στρατοπέδῳ
περιεώρων αὐτὸν ὑπὸ πάντων προπηλακιζόμενον κἂν
τοῖς ἱπποτοξόταις ἱππεύοντα, ἐπειδὴ δὲ ὑμᾶς δεῖ παρὰ
τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβάνειν, χαριζόμενοι μαρτυ-
ροῦσιν ὑφ' ἑαυτῶν αὐτὸν τετάχθαι. καίτοι δεινόν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, αὐτοὺς μὲν τοὺς στρατηγοὺς ὑπὸ τοῦ
δήμου χειροτονηθέντας μὴ ἂν τολμῆσαι πρότερον ἡμῶν
ἡγήσασθαι, ἕως ἐδοκιμάσθησαν κατὰ τοὺς νόμους, Ἀλ-
κιβιάδην δὲ τολμᾶν παρὰ τοὺς τῆς πόλεως νόμους ὑπ'
αὐτῶν ταχθῆναι. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες 7
δικασταί, εἰ τῶν μὲν | δεδοκιμασμένων ἱππέων οὐκ ἐπὶ
τούτοις ἐστὶν ὅντινα βούλονται αὐτοὶ εἰς τοὺς ὁπλίτας
καταλέξαι, τῶν δὲ ὁπλιτῶν ἀδοκιμάστων ὄντων ἐπὶ τού-
τοις ἔσται ὅντιν' ἂν βούλωνται ἱππεύειν. εἰ μὲν τοίνυν, 8
ὦ ἄνδρες δικασταί, ὄντες κύριοι πολλῶν βουλομένων
μηδένα τῶν ἄλλων ἱππεύειν εἴασαν, οὐκ ἂν δικαίως χα-

ῥίζοισθε αὐτοῖς· εἰ δ' ἄκυροι ὄντες ὁμολογήσουσι τάξαι
ἐνθυμεῖσθαι χρὴ ὅτι ὀμωμόκατε τὰ δίκαια γνώσεσθαι
ἀλλ' οὐχ ὅ τι ἂν οὗτοι κελεύωσι ψηφιεῖσθαι, ὥστε οὐ
δένα χρὴ τῶν δεομένων περὶ πλείονος ὑμῶν αὐτῶν κα
9 τῶν ὅρκων ποιεῖσθαι. καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ε
τῳ δοκεῖ μεγάλη ἡ ζημία εἶναι καὶ λίαν ἰσχυρὸς ὁ νόμος
μεμνῆσθαι χρὴ ὅτι οὐ νομοθετήσοντες περὶ αὐτῶν ἥκετε
ἀλλὰ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ψηφιούμενοι, οὐδ
τοὺς ἀδικοῦντας ἐλεήσοντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτοῖ
ὀργιούμενοι καὶ ὅλῃ τῇ πόλει βοηθήσοντες, εὖ εἰδότε
ὅτι ὑπὲρ τῶν παρεληλυθότων ὀλίγους τιμωρησάμενο
πολλοὺς ποιήσετε κοσμιωτέρους ἐν τοῖς μέλλουσι κινδυ
10 νεύειν. χρὴ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥσπερ οὗτος ἀμελή
σας τῆς πόλεως τὴν αὑτοῦ σωτηρίαν ἐσκέψατο, οὕτω
ὑμᾶς ἀμελήσαντας τούτου τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ψηφίσα
σθαι, ἄλλως τε καὶ ὅρκους ὀμωμοκότας καὶ περὶ Ἀλκι
βιάδου μέλλοντας ψηφίσασθαι, ὃς ἂν ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ
καταγελῶν τῆς πόλεως ἄπεισιν· οὐ γὰρ δὴ χάριν γε ὑμῖ
ἀποδώσει τῇ ψήφῳ κρύβδην εὖ παθών, ὃς τῶν φίλω
11 τοὺς φανερῶς αὐτὸν εὖ ποιήσαντας κακῶς ποιεῖ. ὑμεῖ
οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰς τούτων δεήσεις περὶ ἐλάτ
τονος ποιησάμενοι τὰ δίκαια ψηφίσασθε. ἀποδέδεικτα
δὲ καταλεγεὶς εἰς τοὺς ὁπλίτας καὶ λιπὼν τὴν τάξιν κα
τῶν νόμων κωλυόντων ἀδοκίμαστος ἱππεύσας, καὶ περ
ὧν οἱ νόμοι διαρρήδην οὔτε στρατηγὸν οὔτε ἵππαρχο
οὔτε ἄλλον οὐδένα κυριώτερον ἐκείνων ἀποδεικνύουσι
περὶ τούτων ἰδιώτης ὢν τὴν ἐξουσίαν αὑτῷ δεδωκώς
12 ἐγὼ μὲν οὖν καὶ φίλῳ ὄντι Ἀρχεστρατίδῃ βοηθῶν, κα
Ἀλκιβιάδην ἐχθρὸν ὄντα ἐμαυτοῦ τιμωρούμενος, δέομα
τὰ δίκαια ψηφίσασθαι· ὑμᾶς δὲ χρὴ τὴν αὐτὴν γνώμη
ἔχοντας τὴν ψῆφον φέρειν, ἥνπερ ὅτε ᾤεσθε πρὸς τοὺς
πολεμίους διακινδυνεύειν.

16.

ΕΝ ΒΟΥΛΗΙ
ΜΑΝΤΙΘΕΩΙ ΔΟΚΙΜΑΖΟΜΕΝΩΙ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Εἰ μὴ συνήδειν, ὦ βουλή, τοῖς κατηγόροις βουλο-
μένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν
αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ
τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγα-
θῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον
τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. ἐγὼ γὰρ οὕτω σφό- 2
δρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρός με
τυγχάνει ἀηδῶς ἢ κακῶς διακείμενος, ἐπειδὰν ἐμοῦ λέ-
γοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐ-
τῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι.
ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, 3
ὡς εὔνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγ-
κασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδέν πώ
μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι καὶ περὶ τὰ ἄλλα μετρίως
βεβιωκὼς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ παρὰ τοὺς λό-
γους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν,
τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀποδείξω
ὡς οὐχ ἵππευον οὔτ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ
μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατὴρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμ- 4
φορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους
ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε | τῶν τειχῶν καθαιρουμένων οὔτε
μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς
ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ'
ἡμέραις. καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν 5
ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύ-
νων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην σχόντες
ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι

μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ
6 τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. Ἔπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἱππεύσαντας σκοπεῖν εὔηθές ἐστιν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἱππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐπιγεγραμμένοι εἰσίν. ἐκεῖνος δ᾽ ἐστὶν ἔλεγχος μέγιστος· ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἱππεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπράξητε παρ᾽
7 αὐτῶν. ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ᾽ ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις οὔτε κατάστασιν παραλαβόντα. καίτοι πᾶσι ῥᾴδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥᾴδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἱππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων
8 ἀπενεχθῆναι. Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦν ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ᾽ ἠξίουν, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ᾽ ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτῃ τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἱππευσάντων βουλεύοντας, πολλοὺς δ᾽ αὐτῶν στρατηγοὺς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι᾽ ἄλλο με ἡγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

9 Περὶ μὲν τοίνυν ταύτης τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ᾽ ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. δέομαι οὖν ὑμῶν μετ᾽ εὐ-

νοίας ἀκροάσασθαί μου. ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν ὡς
ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

Ἐγὼ γὰρ πρῶτον μὲν οὐσίας μοι οὐ πολλῆς κατα- 10
λειφθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τὰς
τῆς πόλεως, δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα, ἐπιδοὺς τριά-
κοντα μνᾶς ἑκατέρᾳ, πρὸς τὸν ἀδελφὸν δ' οὕτως ἐνειμά-
μην ὥστ' ἐκεῖνον πλέον ὁμολογεῖν ἔχειν ἐμοῦ τῶν πα-
τρῴων, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας οὕτω βεβίωκα
ὥστε μηδεπώποτέ μοι μηδὲ πρὸς ἕνα μηδὲν ἔγκλημα
γενέσθαι. καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτω διῴκηκα· περὶ δὲ τῶν 11
κοινῶν μοι μέγιστον ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς
ἐπιεικείας, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους
ἢ περὶ τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς
ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθέ μοι διαφόρους ὄντας,
καὶ πλεῖστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευ-
δομένους. καίτοι δῆλον ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν,
οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ. ἔτι δ', ὦ βουλή, 12
οὐδεὶς ἂν ἀποδεῖξαι περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰ-
σχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγενημένην· καί-
τοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθε-
στηκότας. πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους
τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρ-
έχω τῇ πόλει. πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιή- 13
σασθε πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἁλίαρτον ἔδει βοηθεῖν,
ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἱππεύειν, ἐπειδὴ πάντας
ἑώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομί-
ζοντας, τοῖς δ' ὁπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων
ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ | τὸν
νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί
με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλή-
θους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευά-
σαντι στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

14 Συλλεγέντων τοίνυν τῶν δημοτῶν πρὸ τῆς ἐξόδου,
εἰδὼς αὐτῶν ἐνίους πολίτας μὲν χρηστοὺς ὄντας καὶ προ-
θύμους, ἐφοδίων δὲ ἀποροῦντας, εἶπον ὅτι χρὴ τοὺς
ἔχοντας παρέχειν τὰ ἐπιτήδεια τοῖς ἀπόρως διακειμένοις.
καὶ οὐ μόνον τοῦτο συνεβούλευον τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ
αὐτὸς ἔδωκα δυοῖν ἀνδροῖν τριάκοντα δραχμὰς ἑκατέρῳ,
οὐχ ὡς πολλὰ κεκτημένος, ἀλλ' ἵνα παράδειγμα τοῦτο
τοῖς ἄλλοις γένηται. Καί μοι ἀνάβητε, [μάρτυρες].

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ βουλή, εἰς Κόρινθον ἐξόδου
γενομένης καὶ πάντων προειδότων ὅτι δεήσει κινδυ-
νεύειν, ἑτέρων ἀναδυομένων ἐγὼ διεπραξάμην ὥστε τῆς
πρώτης τεταγμένος μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις· καὶ μά-
λιστα τῆς ἡμετέρας φυλῆς δυστυχησάσης, καὶ πλείστων
ἐνθανόντων, ὕστερον ἀνεχώρησα τοῦ σεμνοῦ Στειριέως
16 τοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις δειλίαν ὠνειδικότος. καὶ οὐ πολ-
λαῖς ἡμέραις ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐν Κορίνθῳ χωρίων
ἰσχυρῶν κατειλημμένων, ὥστε τοὺς πολεμίους μὴ δύ-
νασθαι προσιέναι, Ἀγησιλάου δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐμβα-
λόντος, ψηφισαμένων τῶν ἀρχόντων ἀποχωρίσαι τάξεις
αἵτινες βοηθήσουσι, φοβουμένων ἁπάντων (εἰκότως, ὦ
βουλή· δεινὸν γὰρ ἦν ἀγαπητῶς ὀλίγῳ πρότερον σεσω-
σμένους ἐφ' ἕτερον κίνδυνον ἰέναι) προσελθὼν ἐγὼ τὸν
ταξίαρχον ἐκέλευον ἀκληρωτὶ τὴν ἡμετέραν τάξιν πέμ-
17 πειν. ὥστ' εἴ τινες ὑμῶν ὀργίζονται τοῖς τὰ μὲν τῆς πό-
λεως ἀξιοῦσι πράττειν, ἐκ δὲ τῶν κινδύνων ἀποδιδρά-
σκουσιν, οὐκ ἂν δικαίως περὶ ἐμοῦ τὴν γνώμην ταύτην
ἔχοιεν· οὐ γὰρ μόνον τὰ προσταττόμενα ἐποίουν προθύ-
μως, ἀλλὰ καὶ κινδυνεύειν ἐτόλμων. καὶ ταῦτ' ἐποίουν
οὐχ ὡς οὐ δεινὸν ἡγούμενος εἶναι Λακεδαιμονίοις μάχε-

σθαι, ἀλλ' ἵνα, εἴ ποτε ἀδίκως εἰς κίνδυνον καθισταίμην, διὰ ταῦτα βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζόμενος ἁπάντων τῶν δικαίων τυγχάνοιμι. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδε- 18
μιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. καίτοι χρὴ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις τολμᾷ, διὰ τοῦτο μισεῖν· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τοὺς ἰδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελεῖσθε.
ὥστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ὦ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε 19
μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως περιερχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κἀγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.

Ἤδη δέ τινων ᾐσθόμην, ὦ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα 20
ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἐμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέ-
παυνται τῶν τῆς πόλεως πράττοντες, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν 21
(τὰ γὰρ ἀληθῆ χρὴ λέγειν) τούτους μόνους ἀξίους νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὁρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἄχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταί εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

17.

ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ.

Ἴσως τινὲς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τὸ βούλεσθαί με ἄξιον εἶναί τινος ἡγοῦνται καὶ εἰπεῖν ἂν μᾶλλον ἑτέρου δύνασθαι· ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω περὶ τῶν μὴ προσηκόντων ἱκανὸς εἶναι λέγειν, ὥστε δέδοικα μὴ καὶ περὶ ὧν ἀναγκαῖόν μοί ἐστι λέγειν, ἀδύνατος ὦ τὰ δέοντα εἰπεῖν. οἴομαι μὲν οὖν, ἂν πάντα διηγήσωμαι τὰ πεπραγμένα ἡμῖν πρὸς Ἐράτωνα καὶ τοὺς ἐκείνου παῖδας, ῥᾳδίως ἐξ αὐτῶν ὑμᾶς εὑρήσειν ἃ προσήκει σκέψασθαι περὶ ταύτης τῆς διαδικασίας. ἐξ ἀρχῆς οὖν ἀκούσατε.

2 Ἐράτων ὁ Ἐρασιφῶντος πατὴρ ἐδανείσατο παρὰ τοῦ ἐμοῦ πάππου τάλαντα δύο. ὅτι μὲν οὖν ἔλαβε τἀργύριον καὶ ὡς τοσοῦτόν γε ἐδεήθη δανεῖσαι, ὧν ἐναντίον ἐδόθη, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι· ὡς δ' ἐχρήσατο αὐτῷ καὶ ὅσα ὠφελήθη, οἱ μᾶλλόν τε ἐμοῦ εἰδότες καὶ παραγεγενημένοι οἷς ἐκεῖνος ἔπραττε διηγήσονται ὑμῖν καὶ μαρτυρήσουσι. Καί μοι κάλει μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

3 Ἕως τοίνυν ὁ Ἐράτων ἔζη, τούς τε τόκους ἀπελάμβανον ἐγὼ καὶ τἆλλα τὰ συγκείμενα· ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε καταλιπὼν υἱοὺς τρεῖς, Ἐρασιφῶντα καὶ Ἐράτωνα καὶ Ἐρασίστρατον, οὗτοι οὐδὲν ἔτι ἡμῖν τῶν δικαίων ἐποίουν. ἐν μὲν οὖν τῷ πολέμῳ, διότι οὐκ ἦσαν δίκαι, οὐ δυνατοὶ ἦμεν παρ' αὐτῶν ἃ ὤφειλον πράξασθαι· ἐπειδὴ δὲ εἰρήνη ἐγένετο, ὅτε περ πρῶτον αἱ ἀστικαὶ δίκαι ἐδικάζοντο, λαχὼν ὁ πατὴρ παντὸς τοῦ συμβολαίου Ἐρασιστράτῳ, ὅσπερ μόνος τῶν ἀδελφῶν ἐπεδήμει, κατ-

Reisk.

ἐδικάσατο ἐπὶ Ξεναινέτου ἄρχοντος. μάρτυρας δὲ καὶ τούτων παρέξομαι ὑμῖν. Καί μοι κάλει μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν τὰ Ἐράτωνος δικαίως ἂν ἡμέτερα εἴη, ἐκ 4 τούτων ῥᾴδιον εἰδέναι, ὅτι δὲ πάντα δημεύεται, ἐξ αὐτῶν τῶν ἀπογραφῶν· τρεῖς γὰρ καὶ τέτταρες ἕκαστα ἀπογεγράφασι. καίτοι τοῦτό γε παντὶ εὔγνωστον, ὅτι οὐκ ἂν παραλιπόντες, εἴ τι ἄλλο τῶν Ἐράτωνος οἷόν τε ἦν δημεύειν, πάντα τὰ Ἐράτωνος ἀπέγραφον, [ἀπογράφοντες] καὶ ἃ ἐγὼ πολὺν ἤδη χρόνον κέκτημαι. ὡς μὲν οὖν ἡμῖν οὐδ' ἑτέρωθεν εἰσπράξασθαι οἷόν τε, ἂν ὑμεῖς ταῦτα δημεύσητε, εὔγνωστόν μοι δοκεῖ εἶναι· ὡς δὲ τὴν 5 ἀμφισβήτησιν ἐποιησάμην πρός τε ὑμᾶς καὶ τοὺς ἰδιώτας, ἔτι ἀκούσατε. ἕως μὲν γὰρ ἡμῖν οἱ Ἐρασιφῶντος οἰκεῖοι τούτων τῶν χρημάτων ἠμφισβήτουν, ἅπαντα ἠξίουν ἐμὰ εἶναι, διότι ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ χρέως ἀντιδικῶν πρὸς τὸν πατέρα ὁ Ἐρασίστρατος ἡττήθη· καὶ τὰ μὲν Σφηττοῖ ἤδη τρία ἔτη μεμίσθωκα, τῶν δὲ Κικυννοῖ καὶ τῆς οἰκίας ἐδικαζόμην τοῖς ἔχουσι. πέρυσι μὲν οὖν διεγράψαντό μου τὰς δίκας, ἔμποροι φάσκοντες εἶναι· νυνὶ δὲ λαχόντος ἐν τῷ Γαμηλιῶνι μηνὶ οἱ ναυτοδίκαι οὐκ ἐξεδίκασαν. ἐπειδὴ δ' ὑμῖν τὰ Ἐρασιφῶντος δη- 6 μεύειν ἔδοξεν, ἀφεὶς τῇ πόλει τὰ δύο μέρη τὰ Ἐρασιστράτου ἀξιῶ μοι ψηφισθῆναι, διότι ταῦτά γε ἤδη καὶ πρότερον ἐγνώκατε ἡμέτερα εἶναι. ὡρισάμην οὖν ἐμαυτῷ τὸ τρίτον μέρος τῆς ἐκείνων οὐσίας οὐ τὴν ἀκρίβειαν ἐπισκεψάμενος, ἀλλὰ πολλῷ πλέον ἢ τὰ δύο μέρη τῷ δημοσίῳ ὑπολιπών. ῥᾴδιον δὲ γνῶναι ἐκ τοῦ τιμήματος 7 τοῦ ἐπιγεγραμμένου τοῖς χρήμασιν. ἅπαντα μὲν γὰρ πλείονος ἢ ταλάντου τετίμηνται, ὧν δ' ἐγὼ ἀμφισβητῶ τῷ μὲν πέντε μνᾶς τῷ δὲ χιλίας δραχμὰς ἐπεγραψάμην·

καὶ εἰ πλείονος ἄξιά ἐστιν ἢ τοσούτου, ἀποκηρυχθέντων
8 τὸ περιττὸν ἡ πόλις λήψεται. ἵνα οὖν εἰδῆτε ὅτι ταῦτα
ἀληθῆ ἐστι, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι πρῶτον μὲν τοὺς
μεμισθωμένους παρ' ἐμοῦ τὸ Σφηττοῖ χωρίον, ἔπειτα
τοῦ | Κικυνοῖ τοὺς γείτονας, οἳ ἴσασιν ἡμᾶς ἤδη τρία
ἔτη ἀμφισβητοῦντας, ἔτι δὲ τούς τε πέρυσιν ἄρξαντας,
πρὸς οὓς αἱ δίκαι ἐλήχθησαν, καὶ τοὺς νῦν ναυτοδίκας.
9 ἀναγνωσθήσονται δὲ ὑμῖν καὶ αὐταὶ αἱ ἀπογραφαί· ἐκ
τούτων γὰρ μάλιστα γνώσεσθε ὅτι οὔτε νεωστὶ ταῦτα
τὰ χρήματα ἀξιοῦμεν ἡμέτερα εἶναι, οὔτε νυνὶ τῷ δη-
μοσίῳ πλειόνων ἀμφισβητοῦμεν ἢ τῷ ἔμπροσθεν χρό-
νῳ τοῖς ἰδιώταις. Καί μοι κάλει μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

10 Ὅτι μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ παρὰ τὸ δίκαιον ἀξιῶ μοι ψηφίσασθαι τὸ διαδίκασμα, ἀλλ' αὐτὸς τῇ πόλει πολλὰ τῶν ἐμαυτοῦ ἀφεὶς τοῦτο ἀξιῶ μοι ἀποδοθῆναι, ἀποδέδεικται. ἤδη δέ μοι δοκεῖ δίκαιον εἶναι καὶ δεηθῆναι ὑμῶν τε καὶ τῶν συνδίκων ἐναντίον ὑμῶν.

18.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΤΟΥ ΝΙΚΙΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ [ΕΠΙΛΟΓΟΣ].

Ἐνθυμήθητε τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἷοί τινες
ὄντες πολῖται καὶ αὐτοὶ καὶ ὧν προσήκοντες ἀδικούμενοι
ἀξιοῦμεν ἐλεεῖσθαι ὑφ' ὑμῶν καὶ τῶν δικαίων τυγχάνειν·
οὐ γὰρ μόνον περὶ τῆς οὐσίας ἀγωνιζόμεθα, ἀλλὰ καὶ
περὶ τῆς πολιτείας, εἰ χρὴ δημοκρατουμένης τῆς πόλεως
ἡμῖν μετεῖναι. πρῶτον μὲν οὖν περὶ Νικίου τοῦ ἡμε-
2 τέρου θείου ἀναμνήσθητε. ἐκεῖνος γὰρ ὅσα μὲν τῇ ἑαυ-
τοῦ γνώμῃ χρώμενος ὑπὲρ τοῦ πλήθους τοῦ ὑμετέρου

ἔπραξε, πανταχοῦ φανήσεται πολλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γεγενημένος, πλεῖστα δὲ καὶ μέγιστα κακὰ τοὺς πολεμίους εἰργασμένος· ὅσα δὲ οὐ βουλόμενος ἀλλ' ἄκων ἠναγκάσθη ποιῆσαι, τῶν μὲν κακῶν οὐκ ἐλάχιστον αὐτὸς μετέσχε μέρος, τὴν δ' αἰτίαν τῆς συμφορᾶς οἱ πείσαντες ὑμᾶς δικαίως ἂν ἔχοιεν, ἐπεὶ τήν γε πρὸς ὑμᾶς 3
εὔνοιαν καὶ τὴν ἀρετὴν τὴν αὑτοῦ ἐν ταῖς εὐτυχίαις ταῖς ὑμετέραις καὶ ταῖς δυστυχίαις ταῖς τῶν ἐχθρῶν ἐπεδείξατο· στρατηγῶν γὰρ πολλὰς μὲν πόλεις εἷλε, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ κατὰ τῶν πολεμίων ἔστησε τρόπαια, ὧν καθ' ἓν ἕκαστον πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν. Εὐκράτης τοίνυν, 4
ἀδελφὸς μὲν ὢν ἐκείνου, πατὴρ δ' ἐμός, ἤδη τῆς τελευταίας ναυμαχίας γεγενημένης φανερὰν ἐπεδείξατο τὴν εὔνοιαν ἣν εἶχε περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον· ἡττημένων γὰρ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν ᾑρημένος, καὶ παρακαλούμενος μετέχειν τῆς ὀλιγαρχίας ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευόντων τῷ πλήθει, οὐκ ἠθέλησεν αὐτοῖς πείθεσθαι, ἐν τοιούτῳ καιρῷ ληφθεὶς ἐν ᾧ οἱ πλεῖστοι τῶν 5
ἀνθρώπων καὶ μεταβάλλονται πρὸς τὰ παρόντα καὶ ταῖς τύχαις εἴκουσι, δυστυχοῦντος τοῦ δήμου, οὐκ ἀπελαυνόμενος τῆς πολιτείας οὐδ' ἰδίας ἔχθρας ὑπαρχούσης πρὸς τοὺς ἄρξειν μέλλοντας, ἀλλ' ἐξὸν αὐτῷ καὶ τῶν τριάκοντα γενέσθαι καὶ μηδενὸς ἔλαττον δύνασθαι, μᾶλλον εἵλετο πράττων ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ἀπολέσθαι ἢ ἐπιδεῖν τὰ τείχη καθαιρούμενα καὶ τὰς ναῦς τοῖς πολεμίοις παραδιδομένας καὶ τὸ ὑμέτερον πλῆθος καταδουλούμενον. καὶ οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον Νικήρατος, 6
ἀνεψιὸς ὢν ἐμὸς καὶ υἱὸς Νικίου, εὔνους ὢν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει, συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθανεν, οὔτε γένει οὔτε οὐσίᾳ οὔθ' ἡλικίᾳ δοκῶν ἀνάξιος εἶναι τῆς πολιτείας μετασχεῖν· ἀλλὰ τοιαῦτα ἐνομίζετο τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ πρὸς τὸ ὑμέτερον πλῆθος εἶναι καὶ διὰ τοὺς

προγόνους καὶ αὐτόν, ὥστε οὐκ ἄν ποθ᾽ ἑτέρας ἐπιθυ-
7 μῆσαι πολιτείας. συνῄδεσαν γὰρ ἅπασιν αὐτοῖς ὑπὸ τῆς
πόλεως τιμωμένοις, καὶ πολλαχοῦ μὲν ὑπὲρ ὑμῶν κεκιν-
δυνευκόσι, μεγάλας δ᾽ εἰσφορὰς εἰσενηνοχόσι | καὶ λε-
λειτουργηκόσι κάλλιστα, καὶ τῶν ἄλλων οὐδενὸς πώ-
ποτ᾽ ἀποστᾶσιν ὧν ἡ πόλις αὐτοῖς προσέταξεν, ἀλλὰ
8 προθύμως λειτουργοῦσι. καίτοι τίνες ἂν ἡμῶν εἴησαν
δυστυχέστεροι, εἰ ἐν μὲν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἀποθνήσκοιμεν
εὖνοι ὄντες τῷ πλήθει, ἐν δὲ τῇ δημοκρατίᾳ ὡς κακόνοι
9 ὄντες τῷ πλήθει ἀποστεροίμεθα τῶν ὄντων; καὶ μὲν δή,
ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ Διόγνητος διαβληθεὶς μὲν ὑπὸ
τῶν συκοφαντῶν φεύγων ᾤχετο, μετ᾽ ὀλίγων δὲ τῶν
ἐκπεπτωκότων οὔτ᾽ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστρατεύσατο οὔτ᾽
εἰς Δεκέλειαν ἀφίκετο· οὐδ᾽ ἔστιν ὅτου κακοῦ αἴτιος
οὔτε φυγὼν οὔτε κατελθὼν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει γεγένη-
ται, ἀλλ᾽ εἰς τοῦτ᾽ ἀρετῆς ἦλθεν ὥστε μᾶλλον ὠργίζετο
τοῖς εἰς ὑμᾶς ἡμαρτηκόσιν ἢ τοῖς αὐτῷ τῆς καθόδου αἰ-
10 τίοις γεγενημένοις ἐχαρίζετο. καὶ ἀρχὴν μὲν οὐδεμίαν ἦρ-
ξεν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ· ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ἦλθον εἰς τὴν
Ἀκαδήμειαν Λακεδαιμόνιοι καὶ Παυσανίας, λαβὼν τὸν
Νικηράτου καὶ ἡμᾶς παῖδας ὄντας, ἐκεῖνον μὲν κατέθηκεν
ἐπὶ τοῖς γόνασι τοῖς Παυσανίου, ἡμᾶς δὲ παραστησά-
μενος ἔλεγε πρὸς ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρόν-
τας ὅσα εἴημεν πεπονθότες καὶ οἵαις τύχαις κεχρημέ-
νοι, καὶ ἠξίου Παυσανίαν βοηθῆσαι καὶ διὰ τὴν φι-
λίαν καὶ διὰ τὴν ξενίαν τὴν ὑπάρχουσαν, καὶ τι-
11 μωρὸν γενέσθαι τῶν εἰς ἡμᾶς ἡμαρτηκότων. ὅθεν
Παυσανίας ἤρξατο εὔνους εἶναι τῷ δήμῳ, παράδειγμα
ποιούμενος πρὸς τοὺς ἄλλους Λακεδαιμονίους τὰς ἡμε-
τέρας συμφορὰς τῆς τῶν τριάκοντα πονηρίας· δῆλον γὰρ
ἅπασι τοῖς ἐλθοῦσι Πελοποννησίων ἐγεγένητο, ὅτι οὐ
τοὺς πονηροτάτους τῶν πολιτῶν ἀπέκτεινον, ἀλλ᾽ οἷς

Reisk.

μάλιστα προσῆκον καὶ διὰ γένος καὶ διὰ πλοῦτον καὶ διὰ
τὴν ἄλλην ἀρετὴν τιμᾶσθαι. οὕτω δ' ἠλεούμεθα καὶ 12
πάνδεινα ἀξιοῦμεν πεπονθέναι, ὥστε Παυσανίας τὰ
μὲν παρὰ τῶν τριάκοντα ξένια οὐκ ἠθέλησε λαβεῖν, τὰ
δὲ παρ' ἡμῶν ἐδέξατο. καίτοι δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί,
ὑπὸ μὲν τῶν πολεμίων παῖδας ἡμᾶς ὄντας ἐλεεῖσθαι, οἳ
τῇ ὀλιγαρχίᾳ βοηθήσοντες ἦλθον, ὑπὸ δὲ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες
δικασταί, τοιούτους γεγενημένους τῶν ὄντων ἀποστερεῖ-
σθαι, ὧν οἱ πατέρες ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας ἀπέθανον.
Εὖ δ' οἶδ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι περὶ πλείστου 13
ἂν ποιήσαιτο Πολίοχος τοῦτον τὸν ἀγῶνα κατορθῶσαι,
ἡγούμενος αὐτῷ καλὴν εἶναι τὴν ἀπόδειξιν καὶ πρὸς
τοὺς πολίτας καὶ τοὺς ξένους, ὅτι Ἀθήνησι τοσοῦτον
δύναται, ὥσθ' ὑμᾶς τοὺς αὐτούς, περὶ ὧν ὅρκους ὀμω-
μόκατε, ὑμῖν αὐτοῖς τὰ ἐναντία ποιεῖν ψηφίζεσθαι. πάν- 14
τες γὰρ εἴσονται ὅτι τότε μὲν χιλίαις δραχμαῖς ἐζημιώσατε
τὸν βουλόμενον τὴν ἡμετέραν γῆν δημοσίαν ποιῆσαι,
νυνὶ δὲ κελεύων δημεῦσαι νενίκηκε, καὶ περὶ τούτων
δὴ ἀμφοτέρων Ἀθηναῖοι, παρανόμων φεύγοντος τοῦ
αὐτοῦ ἀνδρός, τἀναντία σφίσιν αὐτοῖς ἐψηφίσαντο. οὐκ 15
οὖν αἰσχρόν, εἰ ἃ μὲν Λακεδαιμονίοις συνέθεσθε βε-
βαιώσετε, ἃ δὲ αὐτοῖς ἐψηφίσασθε οὕτω ῥᾳδίως διαλύ-
σετε· καὶ τὰς μὲν πρὸς ἐκείνους συνθήκας κυρίας ποιή-
σετε, τὰς δὲ πρὸς αὑτοὺς ἀκύρους· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις
Ἕλλησιν ὀργίζοισθε, εἴ τις Λακεδαιμονίους ὑμῶν περὶ
πλείονος ποιεῖται, ὑμεῖς δ' αὐτοὶ φανήσεσθε πιστότερον
πρὸς ἐκείνους ἢ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς διακείμενοι; ἄξιον 16
δὲ μάλιστα φθονῆσαι ὅτι οὕτως ἤδη [οἱ] τὰ τῆς πόλεως
[πράττοντες] διάκεινται, ὥστ' οὐχ ὅ τι ἂν τῇ πόλει βέλ-
τιστον ᾖ, τοῦτο οἱ ῥήτορες λέγουσιν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἂν
αὐτοὶ κερδαίνειν μέλλωσι, ταῦτα ὑμεῖς ψηφίζεσθε. καὶ 17
εἰ μὲν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει συνέφερε τοὺς μὲν ἔχειν τὰ

αὐτῶν, τῶν δὲ ἀδίκως δημεύεσθαι τὴν οὐσίαν, εἰκότως
ἂν ἠμελεῖτε τῶν ὑφ᾽ ἡμῶν λεγομένων· νυνὶ δὲ πάντες
ἂν ὁμολογήσαιτε ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει,
στάσιν δὲ πάντων κακῶν αἰτίαν, διαφέρεσθαι δὲ πρὸς
ἀλλήλους ἐκ τῶν τοιούτων μάλιστ᾽, ἂν οἱ μὲν τῶν ἀλλο-
18 τρίων ἐπιθυμῶσιν, οἱ δ᾽ ἐκ τῶν ὄντων | ἐκπίπτωσι. καὶ
ταῦθ᾽ ὑμεῖς ἔγνωτε νεωστὶ κατελθόντες, ὀρθῶς βου-
λευόμενοι· ἔτι γὰρ ἐμέμνησθε τῶν γεγενημένων συμ-
φορῶν, καὶ τοῖς θεοῖς εἰς ὁμόνοιαν εὔχεσθε καταστῆναι
τὴν πόλιν μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τιμωρίαν τῶν παρεληλυθότων
τραπόμενοι τὴν μὲν πόλιν στασιάσαι, τοὺς δὲ λέγοντας
19 ταχέως πλουτῆσαι.... καίτοι πλείων συγγνώμη μνησικα-
κεῖν νεωστὶ κατεληλυθόσιν, ἔτι τῆς ὀργῆς οὔσης προσ-
φάτου, ἢ τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον ἐπὶ τιμωρίαν τῶν
παρεληλυθότων τραπέσθαι, ὑπὸ τοιούτων πεισθέντας
οἳ ἐν ἄστει μείναντες ταύτην ὑμῖν οἴονται διδόναι πίστιν
τῆς αὑτῶν εὐνοίας, ἑτέρους κακῶς ποιοῦντες, ἀλλ᾽ οὐ
σφᾶς αὐτοὺς χρηστοὺς παρέχοντες, καὶ νυνὶ τῶν τῆς
πόλεως εὐτυχιῶν ἀπολαύοντες, ἀλλ᾽ οὐ πρότερον τῶν
ὑμετέρων κινδύνων μετέχοντες.

20 Καὶ εἰ μὲν ἑωρᾶτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, σωζόμενα
τῇ πόλει τὰ ὑπὸ τούτων δημευόμενα, συγγνώμην ἂν εἴ-
χομεν· νῦν δ᾽ ἐπίστασθε ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν ὑπὸ τούτων
ἀφανίζεται, τὰ δὲ πολλοῦ ἄξια ὄντα ὀλίγου πιπράσκεται.
ἂν δ᾽ ἐμοὶ πείθησθε, οὐκ ἐλάττω ἀπ᾽ αὐτῶν ὑμεῖς ὠφε-
21 ληθήσεσθε ἢ ἡμεῖς οἱ κεκτημένοι, ἐπεὶ καὶ νυνὶ Διόμνη-
στος καὶ ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφὸς ἐκ μιᾶς οἰκίας τρεῖς ὄν-
τες τριηραρχοῦμεν, καὶ ὅταν ἡ πόλις δέηται χρημάτων,
ἀπὸ τούτων ὑμῖν εἰσφέρομεν. ὡς οὖν ἡμῶν ταύτῃ τῇ
γνώμῃ χρωμένων, καὶ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων
22 τοιούτων γεγενημένων, φείδεσθε ἡμῶν. οὐδὲν γὰρ ἂν
ἡμᾶς κωλύοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀθλιωτάτους εἶναι,

Reisk.

ὶ μὲν τῶν τριάκοντα ὀρφανοὺς καταλειφθέντας, ἐν δὲ ῇ δημοκρατίᾳ τῶν ὄντων ἐστερημένους, οἷς ἡ τύχη αρέδωκεν ὥστ' ἔτι [ἡμᾶς] παῖδας ὄντας ἐπὶ τὴν Πανσαίου σκηνὴν ἐλθόντας βοηθῆσαι τῷ πλήθει. καὶ τοιούων ἡμῖν ὑπαρχόντων εἰς τίνας ἂν ἐβουλήθημεν δικατὰς καταφυγεῖν; οὐκ εἰς τοὺς οὕτω πολιτευομένους 23
πὲρ τῆς πολιτείας ἧς καὶ ὁ πατὴρ καὶ οἱ προσήκοντες μῖν ἀπέθανον; νῦν τοίνυν ταύτην ἀνθ' ἁπάντων ἀπαιοῦμεν ὑμᾶς τὴν χάριν, μὴ περιιδεῖν ἡμᾶς ἀπόρως διαεθέντας μηδ' ἐνδεεῖς τῶν ἐπιτηδείων γενομένους, μηδὲ ὴν τῶν προγόνων εὐδαιμονίαν καταλῦσαι, ἀλλὰ πολὺ ᾶλλον παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς βουλομένοις τὴν πόλιν ὖ ποιεῖν, οἵων ὑμῶν ἐν τοῖς κινδύνοις τεύξονται.

Οὐκ ἔχω, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕστινας δεησομένους 24
ὑπὲρ ἡμῶν ἀναβιβάσομαι· τῶν γὰρ προσηκόντων οἱ μὲν νδρας ἀγαθοὺς αὐτοὺς παρασχόντες καὶ μεγάλην τὴν όλιν ποιοῦντες ἐν τῷ πολέμῳ τεθνᾶσιν, οἱ δ' ὑπὲρ τῆς ημοκρατίας καὶ τῆς ὑμετέρας ἐλευθερίας ὑπὸ τῶν τριάοντα κώνειον πιόντες, ὥστε τῆς ἐρημίας τῆς ἡμετέρας 25
ἴτιαι γεγόνασιν αἵ τε τῶν προσηκόντων ἀρεταὶ καὶ αἱ ῆς πόλεως συμφοραί. ὧν ἄξιον ὑμᾶς ἐνθυμηθέντας ροθύμως ἡμῖν βοηθῆσαι, ἡγησαμένους τούτους ἂν ἐν ημοκρατίᾳ δικαίως εὖ πάσχειν ὑφ' ὑμῶν, οἵπερ ἐν ὀλιαρχίᾳ τῶν συμφορῶν μετέσχον τὸ μέρος. Ἄξιον δὲ καὶ 26
ούτους τοὺς συνδίκους εὔνους ἡμῖν εἶναι, ἐκείνου τοῦ ρόνου μνησθέντας, ὅτ' ἐκ τῆς πατρίδος ἐκπεπτωκότες αὶ τὰς οὐσίας ἀπολωλεκότες ἄνδρας ἀρίστους ἐνομίζετ' ναι τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἀποθνήσκοντας, καὶ τοῖς θεοῖς ὔχεσθε δυνηθῆναι χάριν τοῖς ἐξ ἐκείνων ἀποδοῦναι.
μεῖς τοίνυν, υἱεῖς ὄντες καὶ συγγενεῖς τῶν ὑπὲρ τῆς 27
λευθερίας προκεκινδυνευκότων, ἀπαιτοῦμεν ὑμᾶς νυνὶ αύτην τὴν χάριν, καὶ ἀξιοῦμεν μὴ ἀδίκως ἡμᾶς ἀπολέ-

σαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον βοηθεῖν τοῖς τῶν αὐτῶν μετασχοῦσι συμφορῶν. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ δέομαι καὶ ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω, καὶ τούτων παρ' ὑμῶν τυγχάνειν ἀξιῶ· οὐ γὰρ περὶ μικρῶν κινδυνεύομεν, ἀλλὰ περὶ τῶν ὄντων ἁπάντων.

19.

ΥΠΕΡ ΤΩΝ | ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ, ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝ.

Πολλήν μοι ἀπορίαν παρέχει ὁ ἀγὼν οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅτι, ἂν ἐγὼ μὲν μὴ νῦν εὖ εἴπω, οὐ μόνον ἐγὼ ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ δόξει ἄδικος εἶναι καὶ τῶν ὄντων ἁπάντων στερήσομαι. ἀνάγκη οὖν, εἰ καὶ μὴ δεινὸς πρὸς ταῦτα πέφυκα, βοηθεῖν τῷ πατρὶ
2 καὶ ἐμαυτῷ οὕτως ὅπως ἂν δύνωμαι. τὴν μὲν οὖν παρασκευὴν καὶ προθυμίαν τῶν ἐχθρῶν ὁρᾶτε, καὶ οὐδὲν δεῖ περὶ τούτων λέγειν· τὴν δ' ἐμὴν ἀπειρίαν πάντες ἴσασιν, ὅσοι ἐμὲ γιγνώσκουσιν. αἰτήσομαι οὖν ὑμᾶς δίκαια καὶ ῥάδια χαρίσασθαι, ἄνευ ὀργῆς καὶ ἡμῶν ἀκοῦ-
3 σαι, ὥσπερ τῶν κατηγόρων. ἀνάγκη γὰρ τὸν ἀπολογούμενον, κἂν ἐξ ἴσου ἀκροᾶσθε, ἔλαττον ἔχειν. οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύοντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες, τὴν κατηγορίαν ἐποιήσαντο, ἡμεῖς δὲ ἀγωνιζόμεθα μετὰ δέους καὶ διαβολῆς καὶ κινδύνου μεγίστου. εἰκὸς οὖν ὑμᾶς εὔνοιαν πλείω ἔχειν τοῖς ἀπολο-
4 γουμένοις. οἶμαι γὰρ πάντας ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι πολλοὶ ἤδη πολλὰ καὶ δεινὰ κατηγορήσαντες παραχρῆμα ἐξηλέγχθησαν ψευδόμενοι οὕτω φανερῶς, ὥστε ὑπὲρ πάντων τῶν πεπραγμένων μισηθέντες ἀπελθεῖν· οἱ δ' αὖ μαρτυρήσαντες τὰ ψευδῆ καὶ ἀδίκως ἀπολέσαντες ἀνθρώπους ἑάλωσαν, ἡνίκα οὐδὲν ἦν πλέον τοῖς πεπονθόσιν.

ὅτ' οὖν τοιαῦτα πολλὰ γεγένηται, ὡς ἐγὼ ἀκούω, εἰκὸς 5
ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μήπω τοὺς τῶν κατηγόρων
λόγους ἡγεῖσθαι πιστούς, πρὶν ἂν καὶ ἡμεῖς εἴπωμεν.
ἀκούω γὰρ ἔγωγε, καὶ ὑμῶν δὲ τοὺς πολλοὺς οἶμαι εἰδέ-
ναι, ὅτι πάντων δεινότατόν ἐστι διαβολή. μάλιστα δὲ 6
τοῦτο ἔχοι ἄν τις ἰδεῖν, ὅταν πολλοὶ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ
εἰς ἀγῶνα καταστῶσιν. ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ τελευταῖοι
κρινόμενοι σώζονται· πεπαυμένοι γὰρ τῆς ὀργῆς αὐτῶν
ἀκροᾶσθε, καὶ τοὺς ἐλέγχους ἤδη θέλοντες ἀποδέχεσθε.
ἐνθυμεῖσθε οὖν ὅτι Νικόφημος καὶ Ἀριστοφάνης ἄκρι- 7
τοι ἀπέθανον, πρὶν παραγενέσθαι τινὰ αὐτοῖς ἐλεγχο-
μένοις ὡς ἠδίκουν. οὐδεὶς γὰρ οὐδ' εἶδεν ἐκείνους μετὰ
τὴν σύλληψιν· οὐδὲ γὰρ θάψαι τὰ σώματ' αὐτῶν ἀπέ-
δωκαν, ἀλλ' οὕτω δεινὴ ἡ συμφορὰ γεγένηται ὥστε πρὸς
τοῖς ἄλλοις καὶ τούτου ἐστέρηνται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσω· 8
οὐδὲν γὰρ ἂν περαίνοιμι· πολὺ δὲ ἀθλιώτεροι δοκοῦσί
μοι οἱ παῖδες οἱ Ἀριστοφάνους. οὐδένα γὰρ οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε
δημοσίᾳ ἠδικηκότες οὐ μόνον τὰ πατρῷα ἀπολωλέκασι
παρὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόλοι-
πος ἐλπὶς ἦν, ὑπὸ τοῦ πάππου ἐκτραφῆναι, ἐν οὕτω
δεινῷ καθέστηκεν. ἔτι δ' ἡμεῖς ἐστερημένοι μὲν κηδε- 9
στῶν, ἐστερημένοι δὲ τῆς προικός, παιδάρια δὲ τρία
ἠναγκασμένοι τρέφειν, προσέτι συκοφαντούμεθα, καὶ
κινδυνεύομεν περὶ ὧν οἱ πρόγονοι ἡμῖν κατέλιπον κτη-
σάμενοι ἐκ τοῦ δικαίου. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ
ἐμὸς πατὴρ ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ πλείω εἰς τὴν πόλιν ἀνάλω-
σεν ἢ εἰς αὑτὸν καὶ τοὺς οἰκείους, τετραπλάσια δὲ ἢ νῦν
ἔστιν ἡμῖν, ὡς ἐγὼ λογιζομένῳ αὐτῷ πολλάκις παρεγε-
νόμην. μὴ οὖν προκαταγινώσκετε ἀδικίαν τοῦ εἰς αὑτὸν 10
μὲν μικρὰ δαπανῶντος, ὑμῖν δὲ πολλὰ καθ' ἕκαστον
τὸν ἐνιαυτόν, ἀλλ' ὅσοι καὶ τὰ πατρῷα καὶ ἄν τί ποθεν
λάβωσιν, εἰς τὰς αἰσχίστας ἡδονὰς εἰθισμένοι εἰσὶν ἀνα-

11 λίσκειν. χαλεπὸν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀπολογεῖσθαι πρὸς δόξαν ἣν ἔνιοι ἔχουσι περὶ τῆς Νικοφήμου οὐσίας, καὶ σπάνιν ἀργυρίου ἣ νῦν ἐστιν ἐν τῇ πόλει, καὶ τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὸ δημόσιον ὄντος· ὅμως | δὲ καὶ τούτων ὑπαρχόντων ῥᾳδίως γνώσεσθε ὅτι οὐκ ἀληθῆ ἐστι τὰ κατηγορημένα. δέομαι δ' ὑμῶν πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ μετ' εὐνοίας ἀκροασαμένους ἡμῶν διὰ τέλους, ὅ τι ἂν ὑμῖν ἄριστον καὶ εὐορκότατον νομίζητε εἶναι, τοῦτο ψηφίσασθαι.

12 Πρῶτον μὲν οὖν, ᾧ τρόπῳ κηδεσταὶ ἡμῖν ἐγένοντο, διδάξω ὑμᾶς. στρατηγῶν γὰρ Κόνων περὶ Πελοπόννησον, τριηραρχήσαντι τῷ ἐμῷ πατρὶ πάλαι φίλος γεγενημένος, ἐδεήθη δοῦναι τὴν ἀδελφὴν αἰτοῦντι τῷ υἱεῖ τῷ
13 Νικοφήμου. ὁ δὲ ὁρῶν αὐτοὺς ὑπ' ἐκείνου τε πεπιστευμένους γεγονότας τε ἐπιεικεῖς τῇ τε πόλει ἔν γε τῷ τότε χρόνῳ ἀρέσκοντας, ἐπείσθη δοῦναι, οὐκ εἰδὼς τὴν ἐσομένην διαβολήν, ἀλλ' ὅτε καὶ ὑμῶν ὁστισοῦν ἂν ἐκείνοις ἠξίωσε κηδεστὴς γενέσθαι, ἐπεὶ ὅτι γε οὐ χρημάτων ἕνεκα, ῥᾴδιον γνῶναι ἐκ τοῦ βίου παντὸς καὶ τῶν
14 ἔργων τῶν τοῦ πατρός. ἐκεῖνος γὰρ ὅτ' ἦν ἐν ἡλικίᾳ, παρὸν μετὰ πολλῶν χρημάτων γῆμαι ἄλλην, τὴν ἐμὴν μητέρα ἔλαβεν οὐδὲν ἐπιφερομένην, ὅτι δὲ Ξενοφῶντος ἦν θυγάτηρ τοῦ Εὐριπίδου υἱέος, ὃς οὐ μόνον ἰδίᾳ χρηστὸς ἐδόκει εἶναι, ἀλλὰ καὶ στρατηγεῖν αὐτὸν ἠξιώσατε,
15 ὡς ἐγὼ ἀκούω. τὰς τοίνυν ἐμὰς ἀδελφὰς θελόντων τινῶν λαβεῖν ἀπροίκους πάνυ πλουσίων οὐκ ἔδωκεν, ὅτι ἐδόκουν κάκιον γεγονέναι, ἀλλὰ τὴν μὲν Φιλομήλῳ τῷ Παιανιεῖ, ὃν οἱ πολλοὶ βελτίονα ἡγοῦνται εἶναι ἢ πλουσιώτερον, τὴν δὲ πένητι γεγενημένῳ οὐ διὰ κακίαν, ἀδελφιδῷ δὲ Φαίδρῳ ὄντι Μυρρινουσίῳ, ἐπιδοὺς τετ-
16 ταράκοντα μνᾶς, καὶ Ἀριστοφάνει τὸ ἴσον. πρὸς δὲ τούτοις ἐμοὶ πολλὴν ἐξὸν πάνυ προῖκα λαβεῖν ἐλάττω

ὑνεβούλευσεν, ὥστε εὖ εἰδέναι ὅτι κηδεσταῖς χρησοί-
ην κοσμίοις καὶ σώφροσι. καὶ νῦν ἔχω γυναῖκα τὴν
ριτοδήμου θυγατέρα τοῦ Ἀλωπεκῆθεν, ὃς ὑπὸ Λακε-
αιμονίων ἀπέθανεν, ὅτε ἡ ναυμαχία ἐγένετο ἐν Ἑλλησ-
όντῳ. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅστις αὐτός τε ἄνευ 17
ρημάτων ἔγημε ταῖν τε θυγατέροιν πολὺ ἀργύριον ἐπέ-
ωκε τῷ τε υἱεῖ ὀλίγην προῖκα ἔλαβε, πῶς οὐκ εἰκὸς περὶ
ούτου πιστεύειν ὡς οὐχ ἕνεκα χρημάτων τούτοις κηδε-
τὴς ἐγένετο;

Ἀλλὰ μὴν ὅ γε Ἀριστοφάνης ἤδη ἔχων τὴν γυναῖκα 18
τι πολλοῖς δὴ μᾶλλον ἐχρῆτο ἢ τῷ ἐμῷ πατρί, ῥᾴδιον
νῶναι. ἥ τε γὰρ ἡλικία πολὺ διάφορος, ἥ τε φύσις ἔτι
λέον· ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἦν τὰ ἑαυτοῦ πράττειν, Ἀριστο-
άνης δὲ οὐ μόνον τῶν ἰδίων ἀλλὰ καὶ τῶν κοινῶν ἐβού-
ετο ἐπιμελεῖσθαι, καὶ εἴ τι ἦν αὐτῷ ἀργύριον, ἀνήλωσεν
πιθυμῶν τιμᾶσθαι. γνώσεσθε δὲ ὅτι ἀληθῆ λέγω ἐξ αὐ- 19
ῶν ὧν ἐκεῖνος ἔπραττε. πρῶτον μὲν γὰρ βουλομένου
όνωνος πέμπειν τινὰ εἰς Σικελίαν, ᾤχετο ὑποστὰς μετὰ
ὐνόμου, Διονυσίου φίλου ὄντος καὶ ξένου, τὸ πλῆθος τὸ
μέτερον πλεῖστα ἀγαθὰ πεποιηκότος, ὡς ἐγὼ ἀκήκοα
ῶν ἐν Πειραιεῖ τῶν παραγενομένων. ἦσαν δ᾽ ἐλπίδες 20
οῦ πλοῦ πεῖσαι Διονύσιον κηδεστὴν μὲν γενέσθαι Εὐα-
όρᾳ, πολέμιον δὲ Λακεδαιμονίοις, φίλον δὲ καὶ σύμ-
αχον τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ. καὶ ταῦτ᾽ ἔπραττον πολλῶν
ινδύνων ὑπαρχόντων πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς πο-
εμίους, καὶ ἔπεισαν Διονύσιον μὴ πέμψαι τριήρεις ἃς
ότε παρεσκευάσατο Λακεδαιμονίοις. μετὰ δὲ ταῦτα 21
πειδὴ οἱ πρέσβεις ἧκον ἐκ Κύπρου ἐπὶ τὴν βοήθειαν,
ὐδὲν ἐνέλιπε προθυμίας σπεύδων. ὑμεῖς δὲ τριήρεις
ὐτοῖς ἔδοτε καὶ τἆλλα ἐψηφίσασθε, ἀργυρίου δ᾽ εἰς τὸν
πόστολον ἠπόρουν. ὀλίγα μὲν γὰρ ἦλθον ἔχοντες χρή-
ατα, πολλῶν δὲ προσεδεήθησαν· οὐ γὰρ μόνον εἰς

τὰς ναῦς, ἀλλὰ καὶ πελταστὰς ἐμισθώσαντο καὶ ὅπλα
22 ἐπρίαντο. Ἀριστοφάνης δ' οὖν τῶν χρημάτων τὰ μὲν
πλεῖστα αὐτὸς παρέσχεν· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἱκανὰ ἦν, τοὺς
φίλους ἔπειθε δεόμενος καὶ ἐγγυώμενος, καὶ τοῦ ἀδελ-
φοῦ τοῦ ὁμοπατρίου ἀποκειμένας παρ' αὐτῷ τετταρά-
κοντα μνᾶς εἰπὼν κατεχρήσατο. τῇ δὲ προτεραίᾳ ᾗ
ἀνήγετο, | εἰσελθὼν ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἐκέλευσε
χρῆσαι ὅ τι εἴη ἀργύριον. προσδεῖν γὰρ ἔφη πρὸς τὸν
μισθὸν τοῖς πελτασταῖς. ἦσαν δ' ἡμῖν ἔνδον ἑπτὰ μναῖ·
23 ὁ δὲ καὶ ταύτας λαβὼν κατεχρήσατο. τίνα γὰρ οἴεσθε,
ὦ ἄνδρες δικασταί, φιλότιμον μὲν ὄντα, ἐπιστολῶν δ'
αὐτῷ ἡκουσῶν παρὰ τοῦ πατρὸς μηδὲν ἀπορήσειν ἐκ
Κύπρου, ᾑρημένον δὲ πρεσβευτὴν καὶ μέλλοντα πλεῖν
ὡς Εὐαγόραν, ὑπολείπεσθαι ἄν τι τῶν ὄντων, ἀλλ' οὐκ
εἰ ἦν δυνατὸς πάντα παρασχόντα χαρίσασθαι ἐκείνῳ τε
καὶ κομίσασθαι μὴ ἐλάττω; Ὡς τοίνυν ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ,
κάλει μοι Εὔνομον.....

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

24 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκούετε, οὐ μόνον ὅτι ἔχρησαν
ἐκείνου δεηθέντος, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀπειλήφασιν· ἐκομίσθη
γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ τῆς τριήρους.

Ῥᾴδιον μὲν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων γνῶναι ὅτι τοι-
ούτων καιρῶν συμπεσόντων οὐδενὸς ἂν ἐφείσατο τῶν
25 ἑαυτοῦ· ὃ δὲ μέγιστον τεκμήριον· Δῆμος γὰρ ὁ Πυρι-
λάμπους, τριηραρχῶν εἰς Κύπρον, ἐδεήθη μου προσελ-
θεῖν αὐτῷ, λέγων ὅτι ἔλαβε σύμβολον παρὰ βασιλέως
τοῦ μεγάλου φιάλην χρυσῆν, [ὡς Ἀριστοφάνην,] καὶ λα-
βεῖν ἑκκαίδεκα μνᾶς ἐπ' αὐτῇ, ἃς ἔχοι ἀναλίσκειν εἰς τὰ τῆς
τριηραρχίας· ἐπειδὴ δὲ εἰς Κύπρον ἀφίκοιτο, λύσεσθαι
ἀποδοὺς εἴκοσι μνᾶς· πολλῶν γὰρ ἀγαθῶν καὶ ἄλλων
καὶ χρημάτων εὐπορήσειν διὰ τὸ σύμβολον ἐν πάσῃ τῇ

τείρῳ. Ἀριστοφάνης τοίνυν ἀκούων μὲν ταῦτα Δήμου, 26
ωμένου δ' ἐμοῦ, μέλλων δ' ἄξειν τὸ χρυσίον, τέτταρας
ὶ μνᾶς τόκον λήψεσθαι, οὐκ ἔφη εἶναι, ἀλλ' ὤμνυε καὶ
ροσδεδανεῖσθαι τοῖς ξένοις ἄλλοθεν, ἐπειδὴ ἥδιστ'
ν ἀνθρώπων ἄγειν τε εὐθὺς ἐκεῖνο τὸ σύμβολον καὶ
ρίασθαι ἡμῖν ἃ ἐδεόμεθα. ὡς δὲ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, 27
άρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ κατέλιπεν Ἀριστοφάνης ἀργύριον ὐδὲ χρυσίον, ῥᾴδιον γνῶναι ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ μεαρτυρημένων· χαλκώματα δὲ σύμμικτα οὐ πολλὰ ἐκέτητο. ἀλλὰ καὶ ὅθ' εἱστία τοὺς παρ' Εὐαγόρου πρεσεύοντας, αἰτησάμενος ἐχρήσατο. ἃ δὲ κατέλιπεν, ναγνώσεται ὑμῖν.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ.

Ἴσως ἐνίοις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δοκεῖ ὀλίγα 28
ναι· ἀλλ' ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε, ὅτι πρὶν τὴν ναυμαχίαν
ικῆσαι ἡμᾶς, οὐκ ἦν ἀλλ' ἢ χωρίδιον μικρὸν Ῥανοῦντι. ἐγένετο δ' ἡ ναυμαχία ἐπ' Εὐβούλου ἄρχοντος.
ν οὖν τέτταρσιν ἢ πέντε ἔτεσι, πρότερον μὴ ὑπαρχού- 29
ης οὐσίας, χαλεπόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τραγῳδοῖς τε
ὶς χορηγῆσαι, ὑπὲρ αὑτοῦ τε καὶ τοῦ πατρός, καὶ τρία
τη συνεχῶς τριηραρχῆσαι, εἰσφοράς τε πολλὰς εἰσενηνοέναι, οἰκίαν τε πεντήκοντα μνῶν πρίασθαι, γῆς τε
λέον ἢ τριακόσια πλέθρα κτήσασθαι, ἔτι δὲ πρὸς τούοις οἴεσθαι χρῆναι ἔπιπλα πολλὰ καταλελοιπέναι. ἀλλ'
ὐδ' οἱ πάλαι πλούσιοι δοκοῦντες εἶναι ἄξια λόγου
οιεν ἂν ἐξενεγκεῖν· ἐνίοτε γὰρ οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἐάν τις
ένυ ἐπιθυμῇ, πρίασθαι τοιαῦτα ἃ κτησαμένῳ εἰς τὸν
ιπὸν χρόνον ἡδονὴν ἂν παρέχοι. ἀλλὰ τόδε σκοπεῖτε. 31

τῶν ἄλλων ὅσων ἐδημεύσατε τὰ χρήματα, οὐχ ὅπως
ἀπέδοσθε, ἀλλὰ καὶ αἱ θύραι ἀπὸ τῶν οἰκημάτων
πάσθησαν· ἡμεῖς δὲ ἤδη δεδημευμένων καὶ ἐξεληλ
τῆς ἐμῆς ἀδελφῆς φύλακα κατεστήσαμεν ἐν τῇ
οἰκίᾳ, ἵνα μήτε θυρώματα μήτε ἀγγεῖα μήτε ἄλ
δὲν ἀπόλοιτο. ἔπιπλα δὲ ἀπεφαίνοντο πλεῖον ἢ
32 δραχμῶν, ὅσα οὐδενὸς πώποτ' ἐλάβετε. πρὸς δ
τοις καὶ πρότερον πρὸς τοὺς συνδίκους καὶ νῦν
μεν πίστιν δοῦναι, ἥτις ἐστὶ μεγίστη τοῖς ἀνθρ
μὴ ἔχειν τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων, ὀφείλεσ
τὴν προῖκα τῆς ἀδελφῆς καὶ ἑπτὰ μνᾶς, ἃς ᾤχετο
33 παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. πῶς ἂν οὖν εἶεν ἄνθ
ἀθλιώτεροι, ἢ εἰ τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἀπολωλεκότ
κοῖεν τἀκείνων ἔχειν; ὃ δὲ πάντων δεινότατον
ἀδελφὴν | ὑποδέξασθαι παιδία ἔχουσαν πολλά, καὶ
τρέφειν, μηδ' αὐτοὺς ἔχοντας μηδέν, ἐὰν ὑμεῖς
34 ἀφέλησθε. φέρε πρὸς θεῶν Ὀλυμπίων· οὕτω γὰ
πεῖτε, ὦ δικασταί. εἴ τις ὑμῶν ἔτυχε δοὺς Τιμοθ
Κόνωνος τὴν θυγατέρα ἢ τὴν ἀδελφήν, καὶ ἐκείνο
δημήσαντος καὶ ἐν διαβολῇ γενομένου ἐδημεύθη ἡ
καὶ μὴ ἐγένετο τῇ πόλει πραθέντων ἁπάντων τέττα
λαντα ἀργυρίου, διὰ τοῦτο ἠξιοῦτε ἂν τοὺς ἀναγ
τοὺς ἐκείνου καὶ τοὺς προσήκοντας ἀπολέσαι, ὅτ
πολλοστὸν μέρος τῆς δόξης τῆς παρ' ὑμῖν ἐφάνη τ
35 ματα; ἀλλὰ μὴν τούτων πάντες ἐπίστασθε Κόνω
ἄρχοντα, Νικόφημον δὲ ποιοῦντα ὅ τι ἐκεῖνος πρ
τοι. τῶν οὖν ὠφελειῶν Κόνωνα εἰκὸς πολλοστὸν
ἄλλῳ τινὶ μεταδιδόναι, ὥστ' εἰ οἴονται πολλὰ γε
Νικοφήμῳ, ὁμολογήσειαν ἂν τὰ Κόνωνος εἶναι π
36 ἢ δεκαπλάσια. ἔτι δὲ φαίνονται οὐδὲν πώποτε διεν
τες, ὥστ' εἰκὸς καὶ περὶ τῶν χρημάτων ταὐτὰ γ
ἱκανὰ μὲν ἐνθάδε τῷ υἱεῖ ἑκάτερον καταλιπεῖν,

α παρ' αὐτοῖς ἔχειν· ἦν γὰρ Κόνωνι μὲν υἱὸς ἐν Κύ-
ρ καὶ γυνή, Νικοφήμῳ δὲ γυνὴ καὶ θυγάτηρ, ἡγοῦντο
καὶ τὰ ἐκεῖ ὅμως σφίσιν εἶναι σᾶ ὥσπερ καὶ τὰ ἐν-
θε. πρὸς δὲ τούτοις ἐνθυμεῖσθε ὅτι καὶ εἴ τις μὴ κτη- 37
ιενος ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαβὼν τοῖς παισὶ
νειμεν, οὐκ ἐλάχιστα ἂν αὑτῷ ὑπέλιπε· βούλονται
ρ πάντες ὑπὸ τῶν παίδων θεραπεύεσθαι ἔχοντες χρή-
τα μᾶλλον ἢ ἐκείνων δεῖσθαι ἀποροῦντες. νῦν τοίνυν 38
δημεύσαιτε τὰ Τιμοθέου, — ὃ μὴ γένοιτο, εἰ μή τι
λλει μέγα ἀγαθὸν ἔσεσθαι τῇ πόλει —, ἐλάττονα δὲ ἐξ
τῶν λάβοιτ' ἢ ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους γεγένηται, τού-
υ ἕνεκα ἂν ἀξιοῖτε τοὺς ἀναγκαίους τοὺς ἐκείνου τὰ
σπερ' αὐτῶν ἀπολέσαι; ἀλλ' οὐκ εἰκός, ὦ ἄνδρες δι- 39
ισταί· ὁ γὰρ Κόνωνος θάνατος καὶ αἱ διαθῆκαι, ἃς
ἔθετο ἐν Κύπρῳ, σαφῶς ἐδήλωσαν ὅτι πολλοστὸν μέ-
ος ἦν τὰ χρήματα ὧν ὑμεῖς προσεδοκᾶτε· τῇ μὲν γὰρ
θηνᾷ καθιέρωσεν εἰς ἀναθήματα καὶ τῷ Ἀπόλλωνι εἰς
ελφοὺς πεντακισχιλίους στατῆρας· τῷ δὲ ἀδελφιδῷ τῷ 40
ιυτοῦ, ὃς ἐφύλαττεν αὐτῷ καὶ ἐταμίευε πάντα τὰ ἐν
ύπρῳ, ἔδωκεν ὡς μυρίας δραχμάς, τῷ δὲ ἀδελφῷ τρία
ίλαντα· τὰ δὲ λοιπὰ τῷ υἱεῖ κατέλιπε, τάλαντα ἑπτα-
αίδεκα. τούτων δὲ κεφάλαιον γίγνεται περὶ τετταρά-
οντα τάλαντα. καὶ οὐδενὶ οἷόν τε εἰπεῖν ὅτι διηρπάσθη 41
ὡς οὐ δικαίως ἀπεφάνθη· αὐτὸς γὰρ ἐν τῇ νόσῳ ὢν εὖ
ρονῶν διέθετο. Καί μοι κάλει τούτων μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἀλλὰ μὴν ὁστισοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὶν ἀμ- 42
ότερα δῆλα γενέσθαι, πολλοστὸν μέρος τὰ Νικοφήμου
ῶν Κόνωνος χρημάτων ᾠήθη ἂν εἶναι. Ἀριστοφάνης
οίνυν γῆν μὲν καὶ οἰκίαν ἐκτήσατο πλέον ἢ πέντε τα-
ίντων, κατεχορήγησε δὲ ὑπὲρ αὑτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς

πενταπισχιλίας δραχμάς, τριηραρχῶν δὲ ἀνήλωσεν
43 δοήκοντα μνᾶς. εἰσενήνεκται δὲ ὑπὲρ ἀμφοτέρων
ἔλαττον μνῶν τετταράκοντα. εἰς δὲ τὸν ἐν Σικελίᾳ πλ
ἀνήλωσεν ἑκατὸν μνᾶς. εἰς δὲ τὸν ἀπόστολον τῶν τ
ρων, ὅτε οἱ Κύπριοι ἦλθον καὶ ἔδοτε αὐτοῖς τὰς
ναῦς, καὶ τῶν πελταστῶν τὴν μίσθωσιν καὶ τῶν ὅπ
τὴν ὠνὴν παρέσχε τρισμυρίας δραχμάς. καὶ τούτων
φάλαιον πάντων γίγνεται μικροῦ λείποντος πεντε
44 δεκα τάλαντα. ὥστε οὐκ ἂν εἰκότως ἡμᾶς αἰτιάσαισθε,
τῶν Κόνωνος, τῶν ὁμολογουμένων δικαίως ἀποφαν
ναι ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου, πολλαπλασίων δοκούντων ε
πλέον ἢ τρίτον μέρος φαίνεται τὰ Ἀριστοφάνους. κα
προσλογιζόμεθα ὅσα αὐτὸς ἐν Κύπρῳ ἔσχε Νικόφη
οὔσης αὐτῷ ἐκεῖ γυναικὸς καὶ θυγατρός.
45 Ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕτω πο
καὶ μεγάλα τεκμήρια παρασχομένους ἡμᾶς ἀπολέσ
ἀδίκως. ἀκήκοα γὰρ ἔγωγε καὶ τοῦ πατρὸς καὶ ἄλ
πρεσβυτέρων, | ὅτι οὐ νῦν μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἔμπ
σθεν χρόνῳ πολλῶν ἐψεύσθητε τῆς οὐσίας, καὶ ζῶ
μὲν πλουτεῖν ἐδόκουν, ἀποθανόντες δὲ πολὺ παρὰ
46 δόξαν τὴν ὑμετέραν ἐφάνησαν. αὐτίκα Ἰσχομάχῳ,
ἔζη, πάντες ᾤοντο εἶναι πλεῖον ἢ ἑβδομήκοντα τάλα
ὡς ἐγὼ ἀκούω· ἐνειμάσθην δὲ τὼ υἱέε οὐδὲ δέκα τάλα
ἑκάτερος ἀποθανόντος. Στεφάνῳ δὲ τῷ Θάλλου
γετο εἶναι πλέον ἢ πεντήκοντα ταλάντων, ἀποθα
47 τος δ' ἡ οὐσία ἐφάνη περὶ ἕνδεκα τάλαντα. ὁ το
Νικίου οἶκος προσεδοκᾶτο εἶναι οὐκ ἔλαττον ἢ ἑκ
ταλάντων, καὶ τούτων τὰ πολλὰ ἔνδον [ἦν]· Νικήρ
δὲ ὅτ' ἀπέθνησκεν, ἀργύριον μὲν ἢ χρυσίον οὐδ' α
ἔφη καταλείπειν οὐδέν, ἀλλὰ τὴν οὐσίαν ἣν κατέ
τῷ υἱεῖ, οὐ πλείονος ἀξία ἐστὶν ἢ τεττάρων καὶ
48 ταλάντων. Καλλίας τοίνυν ὁ Ἱππονίκου, ὅτε νε

τεθνήκει ὁ πατήρ, πλεῖστα τῶν Ἑλλήνων ἐδόκει κεκτῆ-
σθαι, καὶ ὥς φησι, διακοσίων ταλάντων ἐτιμήσατο αὐτοῦ
ὁ πάππος τότε, τούτου τὸ νῦν τίμημα οὐδὲ δυοῖν ταλάν-
των ἐστί. Κλεοφῶντα δὲ πάντες ἴστε, ὅτι πολλὰ ἔτη
διεχείρισε τὰ τῆς πόλεως πάντα καὶ προσεδοκᾶτο πάνυ
πολλὰ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἔχειν· ἀποθανόντος δ' αὐτοῦ οὐ-
δαμοῦ δῆλα τὰ χρήματα, ἀλλὰ καὶ οἱ προσήκοντες καὶ
οἱ κηδεσταί, παρ' οἷς κατέλιπεν, ὁμολογουμένως πένη-
τές εἰσι. φαινόμεθα δὴ καὶ τῶν ἀρχαιοπλούτων πολὺ 49
ἐψευσμένοι καὶ τῶν νεωστὶ ἐν δόξῃ γεγενημένων. αἴτιον
δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὅτι ῥᾳδίως τινὲς τολμῶσι λέγειν ὡς
ὁ δεῖνα ἔχει τάλαντα πολλὰ ἐκ τῆς ἀρχῆς. καὶ ὅσα μὲν
περὶ τεθνεώτων λέγουσιν, οὐ πάνυ θαυμάζω (οὐ γὰρ
ὑπό γε ἐκείνων ἐξελεγχθεῖεν ἄν), ἀλλ' ὅσα ζώντων ἐπι-
χειροῦσι καταψεύδεσθαι. αὐτοὶ γὰρ ἔναγχος ἠκούετε 50
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς Διότιμος ἔχοι τάλαντα τετταράκοντα
πλείω ἢ ὅσα αὐτὸς ὡμολόγει παρὰ τῶν ναυκλήρων καὶ
ἐμπόρων· καὶ ταῦτα, ἐπειδὴ ἦλθεν, ἐκείνου ἀπογρά-
φοντος καὶ χαλεπῶς φέροντος ὅτι ἀπὼν διεβάλλετο, οὐ-
δεὶς ἐξήλεγξε, δεομένης μὲν τῆς πόλεως χρημάτων, ἐθέ-
λοντος δὲ ἐκείνου λογίσασθαι. ἐνθυμεῖσθε τοίνυν οἷον 51
ἂν ἐγένετο, εἰ Ἀθηναίων ἁπάντων ἀκηκοότων ὅτι τετ-
ταράκοντα τάλαντα ἔχοι Διότιμος, εἶτα ἔπαθέ τι πρὶν
καταπλεῦσαι δεῦρο. εἶτα οἱ προσήκοντες ἂν αὐτοῦ ἐν
κινδύνῳ ἦσαν τῷ μεγίστῳ, εἰ ἔδει αὐτοὺς πρὸς τοσαύτην
διαβολὴν ἀπολογεῖσθαι, μὴ εἰδότας μηδὲν τῶν πεπραγ-
μένων. αἴτιοι οὖν εἰσι καὶ ὑμῖν πολλῶν ἤδη ψευσθῆναι
καὶ δὴ ἀδίκως γέ τινας ἀπολέσθαι οἱ ῥᾳδίως τολμῶντες
ψεύδεσθαι καὶ συκοφαντεῖν ἀνθρώπους ἐπιθυμοῦντες.
ἔπειτ' οἶμαι ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι Ἀλκιβιάδης τέτταρα ἢ 52
πέντε ἔτη ἐφεξῆς ἐστρατήγει ἐπικρατῶν καὶ νενικηκὼς
Λακεδαιμονίους, καὶ διπλάσια ἐκείνῳ ἠξίουν αἱ πόλεις

διδόναι ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν στρατηγῶν, ὥστ' ᾤοντο εἶναί τινες αὐτῷ πλέον ἢ ἑκατὸν τάλαντα. ὁ δ' ἀποθανὼν ἐδήλωσεν ὅτι οὐκ ἀληθῆ ταῦτα ἦν· ἐλάττω γὰρ οὐσίαν κατέλιπε τοῖς παισὶν ἢ αὐτὸς παρὰ τῶν ἐπιτροπευσάντων παρέλαβεν.

53 Ὅτι μὲν οὖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ τοιαῦτα ἐγίγνετο, ῥᾴδιον γνῶναι· φασὶ δὲ καὶ τοὺς ἀρίστους καὶ σοφωτάτους μάλιστα ἐθέλειν μεταγιγνώσκειν. εἰ οὖν δοκοῦμεν εἰκότα λέγειν καὶ ἱκανὰ τεκμήρια παρέχεσθαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ ἐλεήσατε, ὡς ἡμεῖς τῆς μὲν διαβολῆς οὕτω μεγάλης οὔσης ἀεὶ προσεδοκῶμεν κρατήσειν μετὰ τοῦ ἀληθοῦς· ὑμῶν δὲ μηδενὶ τρόπῳ ἐθελησάντων πεισθῆναι οὐδ' ἐλπὶς οὐδε-
54 μία σωτηρίας ἐδόκει ἡμῖν εἶναι. ἀλλὰ πρὸς θεῶν Ὀλυμπίων, ὦ ἄνδρες δικασταί, βούλεσθε ἡμᾶς δικαίως σῶσαι μᾶλλον ἢ ἀδίκως ἀπολέσαι, καὶ πιστεύετε τούτοις ἀληθῆ λέγειν, οἳ ἂν καὶ σιωπῶντες ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ παρέχωσι σώφρονας σφᾶς αὐτοὺς καὶ δικαίους.

55 Περὶ μὲν οὖν αὐτῆς τῆς γραφῆς, καὶ ᾧ τρόπῳ κηδεσταὶ ἡμῖν ἐγένοντο, καὶ ὅτι οὐκ ἐξήρκει τὰ ἐκείνου εἰς τὸν ἔκπλουν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄλλοθεν | προσεδανείσατο ἀκηκόατε καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν· περὶ δ' ἐμαυτοῦ βραχέα βούλομαι ὑμῖν εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ ἔτη γεγονὼς ἤδη τριάκοντα οὔτε τῷ πατρὶ οὐδὲν πώποτε ἀντεῖπον, οὔτε τῶν πολιτῶν οὐδείς μοι ἐνεκάλεσεν, ἐγγύς τε οἰκῶν τῆς ἀγορᾶς οὐδὲ πρὸς δικαστηρίῳ οὐδὲ πρὸς βουλευτηρίῳ ὤφθην οὐδεπώποτε, πρὶν ταύτην τὴν συμφορὰν γενέ-
56 σθαι. περὶ μὲν οὖν ἐμαυτοῦ τοσαῦτα λέγω, περὶ δὲ τοῦ πατρός, ἐπειδὴ ὥσπερ ἀδικοῦντος αἱ κατηγορίαι γεγένηνται, συγγνώμην ἔχετε, ἐὰν λέγω ἃ ἀνήλωσεν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς φίλους· οὐ γὰρ φιλοτιμίας ἕνεκεν ἀλλὰ τεκμήριον ποιούμενος ὅτι οὐ τοῦ αὐτοῦ ἐστιν

Reisk.

ϑρὸς ἄνευ ἀνάγκης τε πολλὰ ἀναλίσκειν καὶ μετὰ κιν-δύνου τοῦ μεγίστου ἐπιθυμῆσαι ἔχειν τι τῶν κοινῶν. ἀλλὰ δέ τινες οἱ προαναλίσκοντες οὐ μόνον τούτου ἕνε-κα, ἀλλ' ἵνα ἄρχειν ὑφ' ὑμῶν ἀξιωθέντες διπλάσια κο-μίσωνται. ὁ τοίνυν ἐμὸς πατὴρ ἄρχειν μὲν οὐδεπώποτε ἐπεθύμησε, τὰς δὲ χορηγίας ἁπάσας κεχορήγηκε, τε-τριηράρχηκε δὲ ἑπτάκις, εἰσφορὰς δὲ πολλὰς καὶ μεγά-λας εἰσενήνοχεν. ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς, καὶ καθ' ἑκάστην ἀναγνώσεται. 57

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΙ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ πλῆθος. πεντή-κοντα γὰρ ἔτη ἐστὶν ὅσα ὁ πατὴρ καὶ τοῖς χρήμασι καὶ τῷ σώματι τῇ πόλει ἐλειτούργει. ἐν οὖν τοσούτῳ χρόνῳ ὑπάρχοντά τι ἐξ ἀρχῆς ἔχειν οὐδεμίαν εἰκὸς δαπάνην πε-φευγέναι. ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι. 58

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τούτων συμπάντων κεφάλαιόν ἐστιν ἐννέα τάλαντα καὶ δισχίλιαι δραχμαί. ἔτι τοίνυν καὶ ἰδίᾳ τισὶ τῶν πολι-τῶν ἀποροῦσι συνεξέδωκε θυγατέρας καὶ ἀδελφάς, τοὺς δὲ ἐλύσατο ἐκ τῶν πολεμίων, τοῖς δ' εἰς ταφὴν παρεῖχεν ἀργύριον. καὶ ταῦτ' ἐποίει ἡγούμενος εἶναι ἀνδρὸς ἀγα-θοῦ ὠφελεῖν τοὺς φίλους, καὶ εἰ μηδεὶς μέλλοι εἴσεσθαι· νῦν δὲ πρέπον ἐστὶ καὶ ὑμᾶς ἀκοῦσαί [μου]. Καί μοι κάλει τὸν καὶ τόν. 59

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν μὲν οὖν μαρτύρων ἀκηκόατε· ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅτι ὀλίγον μὲν χρόνον δύναιτ' ἄν τις πλάσασθαι τὸν τρόπον τὸν αὑτοῦ, ἐν ἑβδομήκοντα δὲ ἔτεσιν οὐδ' ἂν εἷς λάθοι πονηρὸς ὤν. τῷ τοίνυν πατρὶ τῷ ἐμῷ ἄλλα μὲν ἄν τις ἔχοι ἐπικαλέσαι ἴσως, εἰς χρήματα δὲ οὐδεὶς οὐδὲ 60

61 τῶν ἐχθρῶν ἐτόλμησε πώποτε. οὔκουν ἄξιον τοῖς τῶν
κατηγόρων λόγοις πιστεῦσαι μᾶλλον ἢ τοῖς ἔργοις, ἃ
ἐπράχθη ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ, καὶ τῷ χρόνῳ, ὃν ὑμεῖς
σαφέστατον ἔλεγχον τοῦ ἀληθοῦς νομίσατε. εἰ γὰρ μὴ
ἦν τοιοῦτος, οὐκ ἂν ἐκ πολλῶν ὀλίγα κατέλιπεν, ἐπεὶ εἰ
νῦν γε ἐξαπατηθείητε ὑπὸ τούτων καὶ δημεύσαιθ' ἡμῶν
τὴν οὐσίαν, οὐδὲ δύο τάλαντα λάβοιτ' ἄν. ὥστε οὐ μόνον
πρὸς δόξαν ἀλλὰ καὶ εἰς χρημάτων λόγον λυσιτελεῖ μᾶλ-
λον ὑμῖν ἀποψηφίσασθαι· πολὺ γὰρ πλείω ὠφελήσεσθε,
62 ἂν ἡμεῖς ἔχωμεν. σκοπεῖτε δὲ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος
χρόνου, ὅσα φαίνεται ἀνηλωμένα εἰς τὴν πόλιν· καὶ νῦν
ἀπὸ τῶν ὑπολοίπων τριηραρχῶ μὲν ἐγώ, τριηραρχῶν δὲ
ὁ πατὴρ ἀπέθανεν, πειράσομαι δ', ὥσπερ ἐκεῖνον ἑώ-
ρων, ὀλίγα κατὰ μικρὸν παρασκευάσασθαι εἰς τὰς κοινὰς
ὠφελείας. ὥστε τῷ γ' ἔργῳ πάλαι ταῦτ' ἐστὶ . . . ., καὶ
οὔτ' ἐγὼ ἀφῃρημένος ἀδικεῖσθαι οἰήσομαι, ὑμῖν δὲ πλεί-
63 ους οὕτως αἱ ὠφέλειαι ἢ εἰ δημεύσαιτε. πρὸς δὲ τούτοις
ἄξιον ἐνθυμηθῆναι οἵαν φύσιν εἶχεν ὁ πατήρ. ὅσα γὰρ
ἔξω τῶν ἀναγκαίων ἐπεθύμησεν ἀναλίσκειν, πάντα
φανήσεται τοιαῦτα ὅθεν καὶ τῇ πόλει τιμὴ ἔμελλεν ἔσε-
σθαι. αὐτίκα ὅτε ἵππευεν, οὐ μόνον ἵππους ἐκτήσατο
λαμπροὺς ἀλλὰ καὶ ἀθλητάς, οἷς ἐνίκησεν Ἰσθμοῖ καὶ
Νεμέᾳ, ὥστε τὴν πόλιν κηρυχθῆναι καὶ αὐτὸν στεφανω-
64 θῆναι. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τούτων
καὶ τῶν ἄλλων μεμνημένους ἁπάντων τῶν εἰρημένων
βοηθεῖν ἡμῖν καὶ μὴ περιιδεῖν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀναιρε-
θέντας. καὶ ταῦτα ποιοῦντες τά τε δίκαια ψηφιεῖσθε καὶ
ὑμῖν αὐτοῖς τὰ συμφέροντα.

Reisk

20.

| ΥΠΕΡ ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΥ.

Οὔ μοι δοκεῖ χρῆναι ὀργίζεσθαι ὑμᾶς τῷ ὀνόματι τῷ τῶν τετρακοσίων, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις ἐνίων. οἱ μὲν γὰρ ἐπιβουλεύσαντες ἦσαν αὐτῶν, οἱ δ' ἵνα μήτε τὴν πόλιν μηδὲν κακὸν ἐργάσαιντο μήθ' ὑμῶν μηδένα, ἀλλ' εὖνοι ὄντες εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον, ὧν εἷς ὧν οὗτος τυγχάνει Πολύστρατος. οὗτος γὰρ ᾑρέθη μὲν ὑπὸ τῶν 2
φυλετῶν ὡς χρηστὸς ὢν ἀνὴρ καὶ περὶ τοὺς δημότας καὶ περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον· κατηγοροῦσι δὲ αὐτοῦ ὡς οὐκ εὔνους ἦν τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, αἱρεθεὶς ὑπὸ τῶν φυλετῶν, οἳ ἄριστα διαγνοῖεν ἂν περὶ σφῶν αὐτῶν ὁποῖοί τινές εἰσιν. οὗτος δὲ τίνος ἂν ἕνεκα ὀλιγαρχίας 3
ἐπεθύμησε; πότερον ὡς ἡλικίαν εἶχε λέγων τι διαπράττεσθαι παρ' ὑμῖν, ἢ τῷ σώματι πιστεύων, ἵνα ὑβρίζοι εἰς τῶν ὑμετέρων τινά; ἀλλ' ὁρᾶτε αὐτοῦ τὴν ἡλικίαν, ἣ καὶ τοὺς ἄλλους ἱκανός ἐστιν ἀποτρέπειν τούτων. ὅστις 4
μὲν οὖν ἄτιμος ὤν, κακόν τι ἐργασάμενος ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ἑτέρας πολιτείας ἐπεθύμησε, διὰ τὰ πρόσθεν ἁμαρτήματα αὐτοῦ ἕνεκ' ἂν ἔπραττε· τούτῳ δὲ τοιοῦτον οὐδὲν ἡμάρτηται, ὥστε ἢ αὐτοῦ ἕνεκα μισεῖν τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, ἢ τῶν παίδων. ὁ μὲν γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἦν, οἱ δ' ἐν Βοιωτοῖς· ὥστε μηδὲ τούτων ἕνεκα ἑτέρας πολιτείας ἐπιθυμῆσαι διὰ τὰ πρόσθεν ἁμαρτήματα. καὶ 5
κατηγοροῦσι μὲν αὐτοῦ ὡς πολλὰς ἀρχὰς ἦρξεν, ἀποδεῖξαι δὲ οὐδεὶς οἷός τέ ἐστιν ὡς οὐ καλῶς ἦρξεν. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι οὐ τούτους ἀδικεῖν ἐν τοῖς πράγμασιν ἐκείνοις, ἀλλ' εἴ τις ὀλίγας ἄρξας μὴ τὰ ἄριστα ἦρξε τῇ πόλει. οὐ γὰρ οἱ καλῶς ἄρχοντες προὐδίδοσαν τὴν πόλιν, ἀλλ' οἱ μὴ δικαίως. οὗτος δὲ 6

πρῶτον μὲν ἄρξας ἐν Ὠρωπῷ οὔτε προέδωκε καὶ
πολιτείαν κατέστησε, τῶν ἄλλων ἁπάντων, ὅσοι
καταπροδόντων τὰ πράγματα. οἱ δ' οὐχ ὑπέμεινα
ταγνόντες σφῶν αὐτῶν ἀδικεῖν· ὁ δὲ ἡγούμενος
7 ἠδικηκέναι δίκην δίδωσι. καὶ τοὺς μὲν ἀδικοῦ
κατήγοροι ἐκκλέπτουσιν, ἀργύριον λαμβάνοντες
ὧν δ' ἂν μὴ κερδαίνωσιν, ἀδικοῦντας ἀποφαίνου
ὁμοίας τὰς κατηγορίας ποιοῦνται τῶν τε εἰπόντω
μην τινὰ ἐν τῇ βουλῇ καὶ τῶν μή. οὗτος δὲ οὐδὲ γ
8 οὐδεμίαν εἶπε περὶ τοῦ ὑμετέρου πλήθους. ἐγὼ δ'
μαι ἀξίους εἶναι τούτους μηδὲν πάσχειν ὑφ' ὑμῶν
εἰ ὑμῖν μὲν εὖνοι ἦσαν, ἐκείνοις δὲ οὐκ ἀπηχθά
τῶν γὰρ λεγόντων ἐναντία ἐκείνοις οἱ μὲν ἔφευγο
ἀπέθνησκον, ὥστ' εἴ τις καὶ ἐβούλετο ἐναντιοῦσθα
ὑμῶν, τὸ δέος καὶ ὁ φόβος τῶν πεπονθότων ἀπ
9 πάντας. ὥστε οἱ πολλοὶ πάντα ἐγίγνωσκον αὐτῶ
μὲν γὰρ ἐξήλαυνον αὐτῶν, τοὺς δὲ ἀπεκτίννυσαν
ἐκείνων ἔμελλον ἀκροᾶσθαι καὶ μηδὲν ἐπιβου
μηδὲ ἐξαγγέλλειν, τούτους ἂν καθίσταντο. ὥσ
ἂν ῥᾳδίως μετέστη ἂν ὑμῖν ἡ πολιτεία. οὔκουν
10 εἰσιν, ὧν ὑμῖν εὖνοι ἦσαν, τούτων δίκην διδόνα
νὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ τοῖς εἰποῦσι περὶ τὸ πλῆ
ὑμέτερον μὴ τὰ ἄριστα ὁ μηδὲν εἰπὼν ταὐτὰ πε
καὶ ἐν μὲν ἑβδομήκοντα ἔτεσιν οὐδὲν ἐξήμαρτεν εἰς
ἐν ὀκτὼ δ' ἡμέραις; καὶ οἱ μὲν τὸν βίον ἅπαντα π
ὄντες χρηστοὶ ἐν τῷ λογιστηρίῳ γεγένηνται, πεί
τοὺς κατηγόρους, οἳ δ' ἀεὶ ὑμῖν χρηστοὶ ἦσαν,
11 πονηροί; Καίτοι ἔν γε ταῖς πρότερον κατηγορίαι
ἄλλα κατηγόρησαν ψευδῆ τοῦ πατρός, καὶ συγγενῆ
νιχον αὐτοῦ εἶναι ἔφησαν. καίτοι εἴ τις βούλεται,
λόγῳ τῷ ἐμῷ μαρτυρησάτω ὡς ἀναγκαῖον ὄντα
νίχῳ. ἀλλὰ γὰρ ψευδῆ κατηγόρουν. ἀλλὰ μὴν ο

παιδείας φίλος ἦν αὐτῷ· ὁ μὲν γὰρ ἐν ἀγρῷ πένης ὢν
ἐποίμαινεν, ὁ δὲ πατὴρ ἐν τῷ ἄστει ἐπαιδεύετο. καὶ 12
ἐπειδὴ ἀνὴρ ἐγένετο, ὁ μὲν ἐγεώργει, ὁ δ' ἐλθὼν εἰς
τὸ ἄστυ ἐσυκοφάντει, ὥστε μηδὲν ὁμολογεῖν τὼ τρόπω
τὼ ἀλλήλων. καὶ ὅτ' ἐξέτινε τῷ δημοσίῳ, οὐκ εἰσήνεγκεν
αὐτῷ τὸ ἀργύριον· καίτοι ἐν τοῖς τοιούτοις μάλιστα δη-
λοῦσιν οἳ ἂν φίλοι ὦσιν. εἰ δ' ἦν δημότης, οὐ δίκαιος
διὰ τοῦτο βλάπτεσθαί ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ καὶ μὴ ὑμεῖς
ἀδικεῖτε, ὅτι ὑμῶν ἐστι πολίτης. Πῶς δ' ἂν γένοιτο δη- 13
μοτικώτερος, ἢ ὅστις ὑμῶν ψηφισαμένων πεντακισχι-
λίοις παραδοῦναι τὰ πράγματα καταλογεὺς ὢν ἐνακισ-
χιλίους κατέλεξεν, ἵνα μηδεὶς αὐτῷ διάφορος εἴη τῶν
δημοτῶν, ἀλλ' ἵνα τὸν μὲν βουλόμενον γράφοι, εἰ δέ τῳ
μὴ οἷόν τ' εἴη, χαρίζοιτο. καίτοι οὐχ οἳ ἂν πλείους πολί-
τας ποιῶσιν, οὗτοι καταλύουσι τὸν δῆμον, ἀλλ' οἳ ἂν ἐκ
πλειόνων ἐλάττους. οὗτος δὲ οὔτε ὀμόσαι ἤθελεν οὔτε 14
καταλέγειν, ἀλλ' αὐτὸν ἠνάγκαζον, ἐπιβολὰς ἐπιβάλ-
λοντες καὶ ζημιοῦντες· ἐπεὶ δὲ ἠναγκάσθη καὶ ὤμοσε τὸν
ὅρκον, ὀκτὼ ἡμέρας εἰσελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον ἐξέ-
πλει εἰς Ἐρέτριαν, καὶ ἐδόκει ἐκεῖ τὴν ψυχὴν οὐ πονηρὸς
εἶναι ἐν ταῖς ναυμαχίαις, καὶ τετρωμένος δεῦρ' ἦλθε,
καὶ ἤδη μετεπεπτώκει τὰ πράγματα. καὶ οὗτος μὲν οὔτ'
εἰπὼν γνώμην οὐδεμίαν, οὔτε πλέον ὀκτὼ ἡμερῶν ἐλ-
θὼν εἰς τὸ βουλευτήριον ὦφλε χρήματα τοσαῦτα· τῶν
δ' εἰπόντων ὑμῖν τἀναντία καὶ διὰ τέλους ἐν τῷ βουλευ-
τηρίῳ ὄντων πολλοὶ ἀποπεφεύγασι. καὶ οὐ φθονῶν τού- 15
τοις λέγω, ἀλλ' ἡμᾶς ἐλεῶν· οἱ μὲν γὰρ δοκοῦντες ἀδι-
κεῖν ἐξῃτημένοι εἰσὶν ὑπὸ τῶν ὑμῖν προθύμων ἐν τοῖς
πράγμασι γενομένων, οἱ δ' ἠδικηκότες ἐκπριάμενοι τοὺς
κατηγόρους οὐδ' ἔδοξαν ἀδικεῖν. πῶς ἂν οὖν οὐκ ἂν
δεινὰ πάσχοιμεν; καὶ κατηγοροῦσι μὲν τῶν τετρακο- 16
σίων, ὅτι ἦσαν κακοί· καίτοι ὑμεῖς αὐτοὶ πεισθέντες

ὑπὸ τούτων παρέδοτε τοῖς πεντακισχιλίοις . . . ., καὶ εἰ
αὐτοὶ τοσοῦτοι ὄντες ἐπείσθητε, ἕνα ἕκαστον τῶν τετρα-
κοσίων οὐ χρῆν πεισθῆναι; ἀλλ' οὐχ οὗτοι ἀδικοῦσιν,
ἀλλ' οἳ ὑμᾶς ἐξηπάτων καὶ κακῶς ἐποίουν. οὗτος δ' ἐν
πολλοῖς δηλοῖ ὑμῖν ὅτι, εἴ πέρ τι νεωτερίζειν ἐβούλετο
εἰς τὸ ὑμέτερον πλῆθος, οὐκ ἄν ποτ' ἐν ὀκτὼ ἡμέραις
17 εἰσελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον ᾤχετο ἐκπλέων. ἀλλ' εἴποι
ἄν τις ὅτι κερδαίνειν ἐπιθυμῶν ἐξέπλευσεν, ὥσπερ ἔνιοι
ἥρπαζον καὶ ἔφερον. οὐδεὶς τοίνυν ἂν εἴποι ὅ τί πως τῶν
ὑμετέρων ἔχει, ἀλλὰ πάντα μᾶλλον κατηγοροῦσιν ἢ εἰς
τὴν ἀρχήν. καὶ οἱ κατήγοροι τότε μὲν οὐδαμῇ εὖνοι ὄν-
τες ἐφαίνοντο τῷ δήμῳ οὐδὲ ἐβοήθουν· νῦν δὲ ἡνίκα
αὐτὸς ἑαυτῷ εὐνούστατός ἐστιν ὁ δῆμος, βοηθοῦσι τῷ
18 μὲν ὀνόματι ὑμῖν, τῷ δὲ ἔργῳ σφίσιν αὐτοῖς. καὶ μὴ
θαυμάζετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τοσαῦτα ὦφλε χρή-
ματα. ἔρημον γὰρ αὐτὸν λαβόντες, αὐτοῦ τε καὶ ἡμῶν
κατηγοροῦντες εἷλον. τῷ μὲν γὰρ οὐδ' εἴ τις εἶχε μαρ-
τυρίαν, εἶχε μαρτυρεῖν διὰ τὸ δέος τὸ τῶν κατηγόρων,
19 τοῖς δὲ καὶ τὰ ψευδῆ δεδοικότες ἐμαρτύρουν. ἦ δεινά γ'
ἂν πάθοιμεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ τοὺς μὲν οὐχ οἵους
τε ὄντας ἐξάρνους εἶναι μὴ οὐ χρήματα ἔχειν ὑμῶν, τού-
τους μὲν ἀφεῖτε ἀνδρὶ ἐξαιτουμένῳ, ἡμῖν δὲ αὐτοῖς τε
προθύμοις γεγενημένοις περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον,
καὶ τοῦ πατρὸς οὐδὲν ὑμᾶς ἠδικηκότος, οὐ χαριεῖσθε. καὶ
εἰ μὲν ξένος τις ἐλθὼν ὑμᾶς ἢ χρήματα ᾔτει ἢ εὐεργέτης
ἀναγραφῆναι ἠξίου, ἔδοτε ἂν αὐτῷ· ἡμῖν δὲ οὐ δώσετε
20 ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπιτίμους ὑμῖν γενέσθαι; εἰ δέ τινες κακό-
νοι ἐγένοντο εἰς τὰ ὑμέτερα πράγματα ἢ γνώμην μὴ ἐπι-
τηδείαν εἶπον, οὐχ οἱ ἀπόντες τούτων αἴτιοί εἰσιν, ἐπεὶ
καὶ τοὺς παρόντας ὑμεῖς ἀπελύσατε. οὐδὲ γὰρ εἴ τις τῶν
ἐνθάδε μὴ τὰ ἄριστα λέγων πείθει ὑμᾶς, οὐχ ὑμεῖς ἐστε
21 αἴτιοι, ἀλλ' ὁ ἐξαπατῶν ὑμᾶς. ἐκεῖνοι δὲ σφῶν αὐτῶν

Reisk.

προκαταγνόντες ἀδικεῖν οἴχονται, | ἵνα μὴ δοῖεν δίκην·
καὶ εἴ τινες ἄλλοι ἀδικοῦσιν, ἧττον μὲν ἐκείνων, ἀδι-
κοῦσι δέ, τὸ δέος αὐτοὺς ποιεῖ τό τε ὑμέτερον καὶ τὸ τῶν
κατηγόρων μὴ ἐπιθημεῖν ἀλλὰ στρατεύεσθαι, ἵνα ἢ ὑμᾶς
πραοτέρους ποιῶσιν ἢ τούτους πείθωσιν. οὗτος δὲ ὑμῖν 22
δίκην δέδωκεν, οὐδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, εὐθὺς μετὰ τὰ πράγ-
ματα, ὅτε ὑμεῖς τε μάλιστα ἐμέμνησθε τῶν γενομένων
καὶ οὗτος ἐλεγχθήσεσθαι ἔμελλε, πιστεύων αὑτῷ μηδὲν
ἡμαρτῆσθαι ἀλλ' ἀγωνιεῖσθαι εὖ μετὰ τοῦ δικαίου. ὡς
δ' ἦν δημοτικός, ἐγὼ ὑμῖν ἀποδείξω. πρῶτον μὲν γὰρ 23
ὑμῶν οὐδεμιᾶς στρατείας ἀπελείφθη, ἀλλ' ἐστρατεύετο,
ὡς συνειδότες ἂν εἴποιεν οἱ δημόται· καὶ ἐξὸν αὐτῷ τὴν
οὐσίαν ἀφανῆ καταστήσαντι μηδὲν ὑμᾶς ὠφελεῖν, εἵλετο
μᾶλλον συνειδέναι ὑμᾶς, ἵν', εἰ καὶ βούλοιτο κακὸς εἶναι,
μὴ ἐξείη αὐτῷ, ἀλλ' εἰσφέροι τε τὰς εἰσφορὰς καὶ λει-
τουργοίη. καὶ ἡμᾶς παρεσκεύασεν, ὡς ἂν τῇ πόλει ὠφε-
λιμώτατοι εἴημεν. καὶ ἐμὲ μὲν εἰς Σικελίαν ἐξέπεμψεν, 24
ὑμῖν δ' οὐκ ἦν ...., ὥστ' εἰδέναι τοὺς ἱππέας, οἷος ἦν τὴν
ψυχήν, ἕως τὸ στρατόπεδον σῶν ἦν· ἐπειδὴ δὲ διεφθάρη
καὶ ἀνεσώθην εἰς Κατάνην, ἐληιζόμην ὁρμώμενος ἐν-
τεῦθεν καὶ τοὺς πολεμίους κακῶς ἐποίουν, ὥστε τῇ θεῷ
τε τὰς δεκάτας ἐξαιρεθῆναι πλέον ἢ τριάκοντα μνᾶς καὶ
τοῖς στρατιώταις εἰς σωτηρίαν, ὅσοι ἐν τοῖς πολεμίοις
ἦσαν. καὶ ἐπειδὴ Καταναῖοι ἠνάγκαζον ἱππεύειν, ἵπ- 25
πευον καὶ οὐδενὸς οὐδ' ἐνταῦθα κινδύνου ἀπελειπόμην,
ὥστ' εἰδέναι ἅπαντας οἷος ἦν τὴν ψυχὴν ἱππεύων τε καὶ
ὁπλιτεύων. ὧν ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἀκηκόατε μὲν τῶν μαρτύρων, ὦ ἄνδρες δικασταί· 26
οἷος δ' εἰμὶ περὶ τὸ ὑμέτερον πλῆθος, ἐγὼ ὑμῖν ἀπο-
δείξω. ἀφικομένου γὰρ ἐκεῖσε Συρακουσίου ὅρκιον ἔχον-

τος καὶ ἑτοίμου ὄντος ὁρκοῦν καὶ προσιόντος πρὸ ἕκαστον τῶν ἐκεῖ ὄντων, ἀντεῖπον εὐθὺς αὐτῷ ἐλθὼν ὡς Τυδέα διηγούμην ταῦτα, καὶ συλλογὴν ἐ καὶ λόγοι οὐκ ὀλίγοι ἦσαν. ὧν δ' οὖν ἐγὼ εἶπον, μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

27 Σκέψασθε δὴ καὶ τοῦ πατρὸς τὴν ἐπιστολὴ ἔδωκεν ἀποδοῦναι ἐμοί, πότερα τῷ ὑμετέρῳ πλήθει θὰ ἦν ἢ οὔ. τά τε γὰρ οἰκεῖα ἐνεγέγραπτο, καὶ ἔτι καλῶς ἔχοι τὰ ἐν Σικελίᾳ, ἥκειν. καίτοι ταῦτα συνέφερε καὶ τοῖς ἐκεῖ· ὥστ' εἰ μὴ εὔνους ἦν τῇ καὶ ὑμῖν, οὐκ ἄν ποτε τοιαῦτα ἐπέστελλεν.

28 Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν νεώτατον, οἱ ὑμᾶς ἐστιν, ἐγὼ ἀποδείξω. καταδρομῆς γὰρ γενο τῶν φυγάδων, οἳ οὐ μόνον ἐνθάδε ὅ τι οἷοί τ' ἦσαν ε εἰργάζοντο, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους ἔφερον καὶ ὑμᾶς, ἐξελάσας ἐκ τῶν ἄλλων ἱππέων ἕνα ἀπέκτ ὧν ὑμῖν αὐτοὺς μάρτυρας τοὺς παραγενομένους ξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

29 Τὸν δὲ πρεσβύτατον ἀδελφὸν αὐτοὶ οἱ συστρα μενοι ἴσασιν, οἵτινες ἐνθάδε ὄντες ἦτε ἐν Ἑλλησπ ὥστε νομίζειν μηδενὸς ἧττον' εἶναι ἀνθρώπων τὴ χήν. Καί μοι ἀνάβητε δεῦρο.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

30 Πῶς οὖν οὐ χρὴ χάριν παρ' ὑμῶν ἀπολαμβάνε τοιοῦτοί ἐσμεν; ὧν μὲν ὁ πατὴρ διαβέβληται εἰς δικαίως τούτων δεῖ ἡμᾶς ἕνεκα ἀπολέσθαι, δι' προθυμοι εἰς τὴν πόλιν γεγενήμεθα, μηδεμίαν λειαν γενέσθαι; ἀλλ' οὐ δίκαιον. ἀλλ' εἰ διὰ τὴν τ

ταβολὴν δεῖ ἡμᾶς πάσχειν, δίκαιοί ἐσμεν διὰ τὴν ἡμετέραν προθυμίαν τοῦτόν τε σῶσαι καὶ ἡμᾶς. οὐ γὰρ ἡμεῖς 31
χρημάτων γε ἕνεκα, ἵνα λάβοιμεν, εὖ ὑμᾶς ἐποιοῦμεν, ἀλλ' ἵνα, εἴ ποτε κίνδυνος εἴη ἡμῖν, ἐξαιτούμενοι παρ' ὑμῶν τὴν ἀξίαν χάριν ἀπολάβοιμεν. χρὴ δὲ ὑμᾶς καὶ τῶν ἄλλων ἕνεκα τοιούτους εἶναι, γιγνώσκοντας ὅτι, ἐάν τις πρόθυμος εἰς ὑμᾶς ᾖ, οὐ μόνον ἡμᾶς ὠφελήσετε· ἡμῶν μὲν γὰρ καὶ πρὶν δεηθῆναι πεπείρασθε, οἷοί ἐσμεν εἰς ὑμᾶς· τοὺς δὲ ἄλλους προθυμοτέρους ποιήσετε, κατ' ἀξίαν χαριζόμενοι, ὅταν τις ὑμᾶς εὖ ποιῇ. καὶ μη- 32
δαμῶς τοῖς λέγουσι βεβαιώσητε | λόγον τὸν πάντων πονηρότατον· λέγεται γὰρ τοὺς κακῶς πεπονθότας μεμνῆσθαι μᾶλλον ἢ τοὺς εὖ. τίς γὰρ ἔτι θελήσει χρηστὸς εἶναι, εἰ ἡττηθήσονται τῶν κακῶς ὑμᾶς ποιούντων οἱ εὖ ποιοῦντες; ἔχει δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕτω. περὶ ἡμῶν γάρ ἐστι ψῆφος ὑμῖν, καὶ οὐ περὶ χρημάτων. ἕως 33
μὲν γὰρ εἰρήνη ἦν, ἡμῖν φανερὰ οὐσία, καὶ ἦν ὁ πατὴρ ἀγαθὸς γεωργός· ἐπειδὴ δὲ εἰσέβαλον οἱ πολέμιοι, πάντων τούτων ἐστερήθημεν. ὥστε αὐτῶν τούτων ἕνεκα πρόθυμοί ἐσμεν εἰς ὑμᾶς, εἰδότες ὅτι χρήματα μὲν ἡμῖν οὐκ ἔστι πόθεν ἐκτίσωμεν, αὐτοὶ δὲ πρόθυμοι ὄντες εἰς ὑμᾶς ἀξιούμεθα εὑρίσκεσθαι χάριν. καίτοι ὁρῶμέν γ' 34
ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐάν τις παῖδας αὑτοῦ ἀναβιβασάμενος κλαίῃ καὶ ὀλοφύρηται, τούς τε παῖδας δι' αὐτὸν εἰ ἀτιμωθήσονται ἐλεοῦντας, καὶ ἀφιέντας τὰς τῶν πατέρων ἁμαρτίας διὰ τοὺς παῖδας, οὓς οὔπω ἴστε εἴτε ἀγαθοὶ εἴτε κακοὶ ἡβήσαντες γενήσονται· ἡμᾶς δ' ἴστε ὅτι πρόθυμοι γεγενήμεθα εἰς ὑμᾶς, καὶ τὸν πατέρα οὐδὲν ἡμαρτηκότα. ὥστε πολλῷ δικαιότεροί ἐστε, ὧν πεπείρασθε, τούτοις χαρίσασθαι, ἢ οὓς οὐκ ἴστε ὁποῖοί τινες ἔσονται. πεπόνθαμεν δὲ τοὐναντίον τοῖς ἄλλοις 35
ἀνθρώποις. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τοὺς παῖδας παραστησά-

μενοι ἐξαιτοῦνται σφᾶς, ἡμεῖς δὲ τὸν πατέρα τουτονὶ καὶ ἡμᾶς ἐξαιτούμεθα, μὴ ἡμᾶς ἀντὶ μὲν ἐπιτίμων ἀτίμους ποιήσητε, ἀντὶ δὲ πολιτῶν ἀπόλιδας· ἀλλὰ ἐλεήσατε καὶ τὸν πατέρα γέροντα ὄντα καὶ ἡμᾶς. εἰ δὲ ἡμᾶς ἀδίκως ἀπολεῖτε, πῶς ἢ οὗτος ἡμῖν ἡδέως συνέσται ἢ ἡμεῖς ἀλλήλοις ἐν τῷ αὐτῷ, ὄντες ὑμῶν τε ἀνάξιοι καὶ τῆς πόλεως; ἀλλ' ὑμῶν δεόμεθα τρεῖς ὄντες ἐᾶσαι ἡμᾶς ἔτι
36 προθυμοτέρους γενέσθαι. δεόμεθα οὖν ὑμῶν πρὸς τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἑκάστῳ, ὅτῳ μέν εἰσιν υἱεῖς, τούτων ἕνεκεν ἐλεῆσαι, ὅστις δ' ἡμῖν ἡλικιώτης τυγχάνει ἢ τῷ πατρί, ἐλεήσαντας ἀποψηφίσασθαι· καὶ μὴ ἡμᾶς βουλομένους εὖ ποιεῖν τὴν πόλιν ὑμεῖς κωλύσητε. δεινὰ δ' ἂν πάθοιμεν, εἰ ὑπὸ τῶν πολεμίων μὲν ἐσώθημεν, οὓς εἰκὸς ἦν διακωλύειν μὴ σώζεσθαι, παρ' ὑμῶν δὲ μηδὲ εὑρησόμεθα τὸ σωθῆναι.

21.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ ΑΠΑΡΑΣΗΜΟΣ.

Περὶ μὲν τῶν κατηγορημένων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱκανῶς ὑμῖν ἀποδέδεικται· ἀκοῦσαι δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὑμᾶς ἀξιῶ, ἵν' ἐπίστησθε περὶ οἵου τινὸς ὄντος ἐμοῦ ψηφιεῖσθε. ἐγὼ γὰρ ἐδοκιμάσθην μὲν ἐπὶ Θεοπόμπου ἄρχοντος, καταστὰς δὲ χορηγὸς τραγῳδοῖς ἀνήλωσα τριάκοντα μνᾶς καὶ τρίτῳ μηνὶ Θαργηλίοις νικήσας ἀνδρικῷ χορῷ δισχιλίας δραχμάς, ἐπὶ δὲ Γλαυκίππου ἄρχοντος εἰς πυρριχιστὰς Παναθηναίοις τοῖς μεγάλοις
2 ὀκτακοσίας. ἔτι δ' ἀνδράσι χορηγῶν εἰς Διονύσια ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος ἐνίκησα, καὶ ἀνήλωσα σὺν τῇ τοῦ τρίποδος ἀναθέσει πεντακισχιλίας δραχμάς, καὶ ἐπὶ Διοκλέους Παναθηναίοις τοῖς μικροῖς κυκλικῷ χορῷ τριακοσίας. τὸν δὲ μεταξὺ χρόνον ἐτριηράρχουν ἑπτὰ ἔτη,

τάλαντα ἀνήλωσα. καὶ τοσαύτας δαπάνας δαπα- 3
νος, καὶ καθ' ἡμέραν ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύων καὶ
μῶν, ὅμως εἰσφορὰν τὴν μὲν τριάκοντα μνᾶς τὴν
ρακισχιλίας δραχμὰς εἰσενήνοχα. ἐπειδὴ δὲ κατέ-
α ἐπὶ Ἀλεξίου ἄρχοντος, εὐθὺς ἐγυμνασιάρχουν
ρομήθεια, καὶ ἐνίκων ἀναλώσας δώδεκα μνᾶς. καὶ 4
ρον κατέστην χορηγὸς παιδικῷ χορῷ, καὶ ἀνήλωσα
ἢ πεντεκαίδεκα μνᾶς. ἐπὶ δὲ Εὐκλείδου ἄρχοντος
δοῖς χορηγῶν Κηφισοδώρῳ ἐνίκων, καὶ ἀνήλωσα
ῇ τῆς σκευῆς ἀναθέσει ἑκκαίδεκα μνᾶς, καὶ Πανα-
οις τοῖς μικροῖς ἐχορήγουν πυρριχισταῖς ἀγενείοις,
νήλωσα ἑπτὰ μνᾶς. νενίκηκα δὲ τριήρει μὲν ἁμιλ- 5
ος ἐπὶ Σουνίῳ, ἀναλώσας πεντεκαίδεκα μνᾶς·
δὲ ἀρχιθεωρίας καὶ ἀρρηφορίας καὶ ἄλλα τοιαῦτα,
μοὶ δεδαπάνηται πλέον ἢ τριάκοντα μναῖ. καὶ τού-
ν κατέλεξα, εἰ ἐβουλόμην κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν
μῳ λειτουργεῖν, οὐδ' ἂν τὸ τέταρτον μέρος ἀνή-
τὸν δὲ χρόνον ὃν ἐτριηράρχουν, ἡ ναῦς ἄριστά 6
λει παντὸς τοῦ στρατοπέδου. τεκμήριον δὲ τούτου
έγιστον ἐρῶ. πρῶτον μὲν γὰρ Ἀλκιβιάδης, ὃν ἐγὼ
ολλοῦ ἂν ἐποιησάμην μὴ συμπλεῖν μοι, οὔτε φίλος
τε συγγενὴς οὔτε φυλέτης ἔπλει ἐπὶ τῆς ἐμῆς νεώς.
ὑμᾶς οἶμαι εἰδέναι ὅτι στρατηγὸς ὤν, ᾧ ἐξῆν ποι- 7
τι ἐβούλετο, οὐκ ἄν ποτε ἀνέβη ἐπ' ἄλλην ναῦν εἰ
ν ἄριστα πλέουσαν, μέλλων αὐτὸς κινδυνεύσειν.
δὲ ἐκείνους μὲν ὑμεῖς ἐπαύσατε τῆς ἀρχῆς, τοὺς
ὰ Θρασύλου δέκα εἵλεσθε, οὗτοι πάντες ἐβούλοντο 8
ς ἐμῆς νεὼς πλεῖν, ἀνέβη μέντοι πολλῶν λοιδορούντων
γενομένων Ἀρχέστρατος ὁ Φρεάρριος· ἀποθα-
; δὲ τούτου ἐν Μυτιλήνῃ Ἐρασινίδης μετ' ἐμοῦ
λει. καίτοι οὕτω παρεσκευασμένην τριήρη πόσα
ἀνηλωκέναι χρήματα ἢ πόσα τοὺς πολεμίους εἰρ-
οι.

9 γάσθαι κακά, ἢ πόσα τὴν πόλιν εὖ πεποιηκέναι; τεκμή-
ριον δὲ τούτου μέγιστον· ὅτε γὰρ ἐν τῇ τελευταίᾳ ναυ-
μαχίᾳ αἱ νῆες διεφθάρησαν, οὐδενός μοι συμπλέοντος
στρατηγοῦ (ἵνα καὶ τούτου μνησθῶ, ἐπειδὴ καὶ τοῖς
τριηράρχοις ὠργίσθητε διὰ τὴν γενομένην συμφοράν)
ἐγὼ τήν τε ἐμαυτοῦ ναῦν ἐκόμισα καὶ τὴν Ναυσιμάχου
10 τοῦ Φαληρέως ἔσωσα. καὶ ταῦτα οὐκ ἀπὸ τύχης ἐγίγνετο,
ἀλλ' ἀπὸ παρασκευῆς τῆς ἐμῆς· εἶχον γὰρ χρήμασι πείσας
κυβερνήτην Φαντίαν ἅπαντα τὸν χρόνον, ὃς ἐδόκει τῶν
Ἑλλήνων ἄριστος εἶναι, παρεσκευασάμην δὲ καὶ τὸ πλή-
ρωμα πρὸς ἐκεῖνον καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν ἀκόλουθον.
καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, πάντες ἐπίστασθε, ὅσοι ἐτυγ-
χάνετε ὄντες ἐκεῖ τῶν στρατιωτῶν. κάλεσον δὲ καὶ Ναυ-
σίμαχον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

11 Αἱ μὲν τοίνυν σωθεῖσαι τῶν νεῶν δώδεκα ἦσαν·
ἐγὼ δ' ὑμῖν δύο ἐκόμισα, τὴν ἐμαυτοῦ καὶ τὴν Ναυσι-
μάχου τριήρη.

Καὶ οὕτω πολλοὺς κινδύνους ὑπὲρ ὑμῶν κεκινδυ-
νευκὼς καὶ τοσαῦτα ἀγαθὰ εἰργασμένος τὴν πόλιν, νυνὶ
δέομαι οὐ δωρεὰν ὥσπερ ἕτεροι ἀντὶ τούτων παρ' ὑμῶν
λαβεῖν, ἀλλὰ μὴ στερηθῆναι τῶν ἐμαυτοῦ, ἡγούμενος
καὶ ὑμῖν αἰσχρὸν εἶναι παρά τε ἑκόντος ἐμοῦ καὶ παρ'
12 ἄκοντος λαμβάνειν. καὶ οὐ τοσοῦτόν μοι μέλει εἴ με δεῖ
τὰ ὄντα ἀπολέσαι· ἀλλ' οὐκ ἂν δεξαίμην ὑβρισθῆναι,
οὐδὲ παραστῆναι τοῖς διαδυομένοις τὰς λειτουργίας ἐμοὶ
μὲν ἀχάριστα εἶναι τὰ εἰς ὑμᾶς ἀνηλωμένα, ἐκείνους δὲ
δοκεῖν ὀρθῶς βεβουλεῦσθαι ὅτι ὑμῖν οὐδὲν προεῖντο
τῶν σφετέρων αὐτῶν. ἂν οὖν ἐμοὶ πεισθῆτε, τά τε
δίκαια ψηφιεῖσθε καὶ τὰ λυσιτελοῦντα ὑμῖν αὐτοῖς αἱ-
13 ρήσεσθε. ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ προσιόντα
τῇ πόλει ὡς ὀλίγα ἐστί, καὶ ταῦτα ὡς ὑπὸ τῶν ἐφεστη-

των ἁρπάζεται· ὥστ' ἄξιον ταύτην ἡγεῖσθαι πρόσοδον βεβαιοτάτην τῇ πόλει, τὰς οὐσίας τῶν θελόντων λειτουργεῖν. ἂν οὖν εὖ βουλεύσησθε, οὐδὲν ἧττον ἐπιμελήσεσθε τῶν ἡμετέρων χρημάτων ἢ τῶν ἰδίων τῶν ὑμετέρων αὐτῶν, εἰδότες ὅτι ἕξετε πᾶσι χρῆσθαι τοῖς 14 ἡμετέροις ὥσπερ καὶ πρότερον. οἶμαι δὲ πάντας ὑμᾶς ἐπίστασθαι ὅτι τῶν ἐμῶν ἐγὼ πολὺ βελτίων ὑμῖν ἔσομαι ταμίας τῶν τὰ τῆς πόλεως ὑμῖν ταμιευόντων. ἐὰν δ' ἐμὲ πένητα ποιήσητε, καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀδικήσετε· ἕτεροι δὲ καὶ ταῦτα διανεμοῦνται, ὥσπερ καὶ τἆλλα.

15 Ἄξιον δέ ἐστιν | ἐνθυμηθῆναι ὅτι πολὺ μᾶλλον ὑμῖν προσήκει τῶν ὑμετέρων ἐμοὶ διδόναι ἢ τῶν ἐμῶν ἐμοὶ ἀμφισβητῆσαι, καὶ πένητα γενόμενον ἐλεῆσαι μᾶλλον ἢ πλουτοῦντι φθονῆσαι, καὶ τοῖς θεοῖς εὔχεσθαι τοὺς ἄλλους εἶναι τοιούτους πολίτας, ἵνα τῶν μὲν ὑμετέρων μὴ ἐπιθυμήσωσι, τὰ δὲ σφέτερα αὐτῶν εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκωσιν. ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί (καὶ μηδεὶς ὑμῶν 16 ἀχθεσθῇ), πολὺ ἂν δικαιότερον ὑμᾶς ὑπὸ τῶν ζητητῶν ἀπογραφῆναι τὰ ἐμὰ ἔχειν, ἢ ἐμὲ νυνὶ κινδυνεύειν ὡς τοῦ δημοσίου χρήματα ἔχοντα. τοιοῦτον γὰρ ἐμαυτὸν τῇ πόλει παρέχω, ὥστ' ἰδίᾳ μὲν τῶν [ὄντων] φείδομαι, δημοσίᾳ δὲ λειτουργῶν ἥδομαι, καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς περιοῦσι μέγα φρονῶ, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς εἰς ὑμᾶς ἀνηλωμένοις, ἡγούμενος τού- 17 των μὲν αὐτὸς αἴτιος εἶναι, τὴν δ' οὐσίαν ἑτέρους μοι καταλιπεῖν, καὶ διὰ ταύτην μὲν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀδίκως συκοφαντεῖσθαι, δι' ἐκεῖνα δὲ ὑφ' ὑμῶν δικαίως σῴζεσθαι. ὥστ' οὐκ ἂν εἰκότως ἕτεροί με ἐξαιτήσαιντο παρ' ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις τῶν ἐμῶν φίλων τοιοῦτον ἀγῶνα ἠγωνίζετο, ὑμᾶς ἂν ἠξίουν ἐμοὶ δοῦναι ταύτην χάριν, καὶ εἰ παρ' ἄλλοις ἐκινδύνευον, ὑμᾶς εἶναι τοὺς δεομένους ὑπὲρ ἐμοῦ. τοῦτο δ' οὐκ ἂν εἰπεῖν ἔχοι τις, ὡς πολλὰς 18 ἀρχὰς ἄρξας ἐκ τῶν ὑμετέρων ὠφέλημαι, ἢ ὡς αἰσχρὰς

δίκας δεδίκασμαι, ἢ ὡς αἰσχροῦ τινος αἴτιός εἰμι, ἢ ὡς
τὰς τῆς πόλεως συμφορὰς ἀσμένως εἶδον· ὑπὲρ ἁπάν-
των δὲ καὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν δημοσίων οὕτως ἡγοῦμαι
μοι πεπολιτεῦσθαι καὶ ὑμᾶς εἰδέναι, ὥστε οὐδὲν δεῖ
19 με ἀπολογήσασθαι περὶ αὐτῶν. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, τὴν αὐτὴν νῦν περὶ ἐμοῦ γνώμην ἔχειν
ἥνπερ καὶ ἐν τῷ τέως χρόνῳ, καὶ μὴ μόνον τῶν δημο-
σίων λειτουργιῶν μεμνῆσθαι, ἀλλὰ τῶν ἰδίων ἐπι-
τηδευμάτων ἐνθυμεῖσθαι, ἡγουμένους ταύτην εἶναι τὴν
λειτουργίαν ἐπιπονωτάτην, διὰ τέλους τὸν πάντα χρό-
νον κόσμιον εἶναι καὶ σώφρονα καὶ μήθ᾽ ὑφ᾽ ἡδονῆς ἡτ-
τηθῆναι μήθ᾽ ὑπὸ κέρδους ἐπαρθῆναι, ἀλλὰ τοιοῦτον
παρασχεῖν ἑαυτὸν ὥστε μηδένα τῶν πολιτῶν μήτε μέμ-
ψασθαι μήτε δίκην τολμῆσαι προσκαλέσασθαι.
20 Οὔκουν ἄξιον, ὦ ἄνδρες δικασταί, πειθομένους
κατηγόροις τοιούτοις ἐμοῦ καταψηφίσασθαι, οἳ περὶ
ἀσεβείας μὲν ἀγωνιζόμενοι τηλικοῦτοι γεγόνασιν, οὐκ
ἂν δυνάμενοι δ᾽ ὑπὲρ τῶν σφετέρων ἁμαρτημάτων ἀπο-
λογήσασθαι ἑτέρων κατηγορεῖν τολμῶσι. καὶ ὧν Κινη-
σίας οὕτω διακείμενος πλείους στρατείας ἐστράτευται,
οὗτοι περὶ τῶν τῆς πόλεως ἀγανακτοῦσι. καὶ ἐξ ὧν μὲν
ἡ πόλις εὐδαίμων ἔσται, οὐ συμβάλλονται, πάντα δὲ
ποιοῦσιν ὅπως ὑμεῖς τοῖς εὖ πεποιηκόσιν ὀργισθήσεσθε.
21 οὗτοι μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν τῷ δήμῳ κατεί-
ποιεν ὑμῖν τὰ σφέτερ᾽ αὐτῶν ἐπιτηδεύματα· οὐ γὰρ ἂν
ἔχοιμι ὅ τι τούτου μεῖζον αὐτοῖς εὐξαίμην κακόν· ἐγὼ
δ᾽ ὑμῶν δέομαι καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ μὴ καταγνῶ-
ναι δωροδοκίαν ἐμοῦ, μηδ᾽ ἡγήσασθαι τοσαῦτα χρήματα
εἶναι, δι᾽ ἃ ἐγὼ βουληθείην ἄν τι κακὸν τῇ πόλει γενέ-
22 σθαι. μαινοίμην γὰρ ἄν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ τὴν μὲν
πατρῴαν οὐσίαν φιλοτιμούμενος εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκοιμι,
ἐπὶ δὲ τῷ τῆς πόλεως κακῷ παρὰ τῶν ἄλλων δωροδο-

Reisk.

ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ οἶδ' οὕστι-
νας ἢ ὑμᾶς ἐβουλήθην περὶ ἐμοῦ δικαστὰς γενέσθαι,
εἴπερ χρὴ τοὺς εὖ πεπονθότας περὶ τῶν εὖ πεποιηκό-
των εὔχεσθαι τὴν ψῆφον φέρειν. καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες 23
δικασταί (ἐπιθυμῶ γὰρ καὶ τούτων μνησθῆναι), οὐδε-
πώποτε, λειτουργεῖν ὑπὲρ ὑμῶν δέον ...., εἰ τοσούτῳ
πενεστέρους τοὺς παῖδας καταλείψω, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον
εἰ μὴ προθύμως ποιήσω τὰ προσταχθέντα· οὐδ' εἴ ποτε 24
κινδυνεύσειν ἐν ταῖς ναυμαχίαις μέλλοιμι, οὐδεπώποτ'
ὠλοφυράμην οὐδ' ἐδάκρυσα οὐδ' ἐμνήσθην γυναικὸς οὐδὲ
παίδων τῶν ἐμαυτοῦ, οὐδ' ἡγούμην δεινὸν εἶναι εἰ τε-
λευτήσας ὑπὲρ τῆς πατρίδος τὸν βίον ὀρφανοὺς καὶ πα-
τρὸς ἀπεστερημένους αὐτοὺς καταλείψω, ἀλλὰ πολὺ
μᾶλλον εἰ σωθεὶς αἰσχρῶς ὀνείδη καὶ ἐμαυτῷ καὶ ἐκεί-
νοις περιάψω. ἀνθ' ὧν ὑμᾶς ἀπαιτῶ νῦν τὴν χάριν, καὶ 25
ἀξιῶ, ἐν τοῖς κινδύνοις ἐμοῦ τοιαύτην περὶ ὑμῶν γνώ-
μην ἔχοντος, ὑμᾶς νυνὶ ἐν τῷ θαρραλέῳ ὄντας ἐμὲ καὶ
τοὺς παῖδας τούτους περὶ πολλοῦ ποιήσασθαι, ἡγουμέ-
νους ἡμῖν μὲν δεινὸν ὑμῖν δὲ αἰσχρὸν εἶναι, εἰ ἀναγ-
κασθησόμεθα ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις ἄτιμοι γενέσθαι, καὶ
στερηθέντες τῶν ὑπαρχόντων πένητες εἶναι καὶ πολλῶν
ἐνδεεῖς ὄντες περιιέναι, ἀνάξια μὲν ἡμῶν αὐτῶν πεπον-
θότες, ἀνάξια δὲ τῶν εἰς ὑμᾶς ὑπηργμένων. μηδαμῶς,
ὦ ἄνδρες δικασταί· ἀλλ' ἀποψηφισάμενοι τοιούτοις ἡμῖν
χρῆσθε πολίταις οἵοισπερ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ.

22.

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΙΤΟΠΩΛΩΝ.

Πολλοί μοι προσεληλύθασιν, ὦ ἄνδρες δικασταί,
θαυμάζοντες ὅτι ἐγὼ τῶν σιτοπωλῶν ἐν τῇ βουλῇ κατη-
γόρουν, καὶ λέγοντες ὅτι ὑμεῖς, εἰ ὡς μάλιστα αὐτοὺς

ἀδικεῖν ἡγεῖσθε, οὐδὲν ἧττον καὶ τοὺς περὶ τούτων ποιουμένους λόγους συκοφαντεῖν νομίζετε. ὅθεν οὖν ἠνάγκασμαι κατηγορεῖν αὐτῶν, περὶ τούτων πρῶτον εἰπεῖν βούλομαι.

2 Ἐπειδὴ γὰρ οἱ πρυτάνεις ἀπέδοσαν εἰς τὴν βουλὴν περὶ αὐτῶν, οὕτως ὠργίσθησαν αὐτοῖς, ὥστε ἔλεγόν τινες τῶν ῥητόρων ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρὴ τοῖς ἕνδεκα παραδοῦναι θανάτῳ ζημιῶσαι. ἡγούμενος δὲ ἐγὼ δεινὸν εἶναι τοιαῦτα ἐθίζεσθαι ποιεῖν τὴν βουλήν, ἀναστὰς εἶπον ὅτι μοι δοκοίη κρίνειν τοὺς σιτοπώλας κατὰ τὸν νόμον, νομίζων, εἰ μέν εἰσιν ἄξια θανάτου εἰργασμένοι, ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον ἡμῶν γνώσεσθαι τὰ δίκαια, εἰ δὲ μηδὲν ἀδικοῦσιν, οὐ δεῖν αὐτοὺς ἀκρίτους ἀπολωλέναι.
3 πεισθείσης δὲ τῆς βουλῆς ταῦτα, διαβάλλειν ἐπεχείρουν με λέγοντες ὡς ἐγὼ σωτηρίας ἕνεκα τῆς τῶν σιτοπωλῶν τοὺς λόγους τούτους ἐποιούμην. πρὸς μὲν οὖν τὴν βουλήν, ὅτ' ἦν αὐτοῖς ἡ κρίσις, ἔργῳ ἀπελογησάμην· τῶν γὰρ ἄλλων ἡσυχίαν ἀγόντων ἀναστὰς αὐτῶν κατηγόρουν, καὶ πᾶσι φανερὸν ἐποίησα ὅτι οὐχ ὑπὲρ τούτων
4 ἔλεγον, ἀλλὰ τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις ἐβοήθουν. ἠρξάμην μὲν οὖν τούτων ἕνεκα, δεδιὼς τὰς αἰτίας· αἰσχρὸν δ' ἡγοῦμαι πρότερον παύσασθαι, πρὶν ἂν ὑμεῖς περὶ αὐτῶν ὅ τι ἂν βούλησθε ψηφίσησθε.

5 *Καὶ πρῶτον μὲν ἀνάβηθι καὶ εἰπὲ σὺ ἐμοί, μέτοικος εἶ; Ναί. Μετοικεῖς δὲ πότερον ὡς πεισόμενος τοῖς νόμοις τοῖς τῆς πόλεως, ἢ ὡς ποιήσων ὅ τι ἂν βούλῃ; Ὡς πεισόμενος. Ἄλλο τι οὖν ἀξιοῖς ἢ ἀποθανεῖν, εἴ τι πεποίηκας παρὰ τοὺς νόμους, ἐφ' οἷς θάνατος ἡ ζημία; Ἔγωγε. Ἀπόκριναι δή μοι, εἰ ὁμολογεῖς πλείω σῖτον συμπρίασθαι πεντήκοντα φορμῶν, ὧν ὁ νόμος ἐξεῖναι κελεύει. Ἐγὼ τῶν ἀρχόντων κελευόντων συνεπριάμην.*

6 Ἂν μὲν τοίνυν ἀποδείξῃ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς

Reisk.

ει νόμος ὃς κελεύει τοὺς σιτοπώλας συνωνεῖσθαι τὸν
τον, ἂν οἱ ἄρχοντες κελεύωσιν, ἀποψηφίσασθε· εἰ δὲ
, δίκαιον ὑμᾶς καταψηφίσασθαι. ἡμεῖς γὰρ ὑμῖν παρ-
χόμεθα τὸν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει μηδένα τῶν ἐν τῇ
ίλει πλείω σῖτον πεντήκοντα φορμῶν συνωνεῖσθαι.

Χρῆν μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱκανὴν εἶναι 7
ύτην τὴν κατηγορίαν, ἐπειδὴ οὗτος μὲν ὁμολογεῖ συμ-
ίασθαι, ὁ δὲ νόμος ἀπαγορεύων φαίνεται, ὑμεῖς δὲ
τὰ τοὺς νόμους ὀμωμόκατε ψηφιεῖσθαι· ὅμως δ᾽ ἵνα
ισθῆτε ὅτι καὶ κατὰ τῶν ἀρχόντων ψεύδονται, ἀνάγκη
ὶ μακρότερον εἰπεῖν περὶ αὐτῶν. ἐπειδὴ γὰρ οὗτοι 8
ὴν αἰτίαν εἰς ἐκείνους ἀνέφερον, παρακαλέσαντες τοὺς
ρχοντας ἠρωτῶμεν. καὶ οἱ μὲν τέσσαρες οὐδὲν ἔφασαν
ιδέναι τοῦ πράγματος, Ἄνυτος δ᾽ ἔλεγεν ὡς τοῦ προ-
έρου χειμῶνος, ἐπειδὴ τίμιος ἦν ὁ σῖτος, | τούτων
περβαλλόντων ἀλλήλους καὶ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς μαχο-
ένων συμβουλεύσειεν αὐτοῖς παύσασθαι φιλονεικοῦ-
ιν, ἡγούμενος συμφέρειν ὑμῖν τοῖς παρὰ τούτων ὠνου-
ένοις ὡς ἀξιώτατον τούτους πρίασθαι· δεῖν γὰρ αὐτοὺς
βολῷ μόνον πωλεῖν τιμιώτερον. ὡς τοίνυν οὐ συμ- 9
ριαμένους καταθέσθαι ἐκέλευεν αὐτούς, ἀλλὰ μὴ ἀλλή-
οις ἀντωνεῖσθαι συνεβούλευεν, αὐτὸν ὑμῖν Ἄνυτον
άρτυρα παρέξομαι, καὶ ὡς οὗτος μὲν ἐπὶ τῆς προτέρας
ουλῆς τούτους εἶπε τοὺς λόγους, οὗτοι δ᾽ ἐπὶ τῆσδε
υνωνούμενοι φαίνονται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐχ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων κελευσθέν- 10
ες συνεπρίαντο τὸν σῖτον, ἀκηκόατε· ἡγοῦμαι δ᾽, ἂν
ὡς μάλιστα περὶ τούτων ἀληθῆ λέγωσιν, οὐχ ὑπὲρ αὐ-
ῶν αὐτοὺς ἀπολογήσεσθαι, ἀλλὰ τούτων κατηγορήσειν·
ερὶ γὰρ ὧν εἰσι νόμοι διαρρήδην γεγραμμένοι, πῶς οὐ

χρὴ διδόναι δίκην καὶ τοὺς μὴ πειθομένους καὶ τ
λεύοντας τούτοις τἀναντία πράττειν;

11 Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἴομαι αὐτ
μὲν τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ἐλεύσεσθαι· ἴσως δ
σιν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ βουλῇ, ὡς ἐπ' εὐνοίᾳ τῆς
συνεωνοῦντο τὸν σῖτον, ἵν' ὡς ἀξιώτατον ἡμῖν π
μέγιστον δ' ὑμῖν ἐρῶ καὶ περιφανέστατον τεκμήρ
12 ψεύδονται. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴπερ ὑμῶν ἕνεκα
τον ταῦτα, φαίνεσθαι τῆς αὐτῆς τιμῆς πολλὰς
πωλοῦντας, ἕως ὁ συνεωνημένος αὐτοὺς ἐπέλιπε
δ' ἐνίοτε τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπώλουν δραχμῇ τιμι
ὥσπερ κατὰ μέδιμνον συνωνούμενοι. καὶ τούτ
μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

13 Δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ ὅταν μὲν εἰ
εἰσενεγκεῖν δέῃ, ἣν πάντες εἴσεσθαι μέλλουσι
ἐθέλουσιν, ἀλλὰ πενίαν προφασίζονται, ἐφ' οἷς
νατός ἐστιν ἡ ζημία καὶ λαθεῖν αὐτοῖς συνέφερε,
ἐπ' εὐνοίᾳ φασὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρανομῆσαι. καίτοι
ἐπίστασθε ὅτι τούτοις ἥκιστα προσήκει τοιούτους
σθαι λόγους. τἀναντία γὰρ αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοι
φέρει· τότε γὰρ πλεῖστα κερδαίνουσιν, ὅταν κακο
14 ἀπαγγελθέντος τῇ πόλει τίμιον τὸν σῖτον πωλῶσι
δ' ἄσμενοι τὰς συμφορὰς τὰς ὑμετέρας ὁρῶσιν, ὥ
μὲν πρότεροι τῶν ἄλλων πυνθάνονται, τὰς δ'
λογοποιοῦσιν, ἢ τὰς ναῦς διεφθάρθαι τὰς ἐν τῷ
ἢ ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐκπλεούσας συνειλῆφθαι, ἢ
πόρια κεκλεῖσθαι, ἢ τὰς σπονδὰς μέλλειν ἀπορρ
15 σθαι, καὶ εἰς τοῦτ' ἔχθρας ἐληλύθασιν, ὥστ' ἐν
τοῖς καιροῖς ἐπιβουλεύουσιν ἡμῖν, ἐν οἷσπερ οἱ πο
ὅταν γὰρ μάλιστα σίτου τυγχάνητε δεόμενοι, ἀ

ζουσιν οὗτοι καὶ οὐκ ἐθέλουσι πωλεῖν, ἵνα μὴ περὶ τῆς
τιμῆς διαφερώμεθα, ἀλλ' ἀγαπῶμεν ἂν ὁποσουτινοσοῦν
πριάμενοι παρ' αὐτῶν ἀπέλθωμεν· ὥστ' ἐνίοτε εἰρήνης
οὔσης ὑπὸ τούτων πολιορκούμεθα. οὕτω δὲ πάλαι περὶ 16
τῆς τούτων πανουργίας καὶ κακονοίας ἡ πόλις ἔγνωκεν,
ὥστ' ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις ὠνίοις ἅπασι τοὺς ἀγορανόμους
φύλακας κατεστήσατε, ἐπὶ δὲ ταύτῃ μόνῃ τῇ τέχνῃ χωρὶς
σιτοφύλακας ἀπεκληροῦτε· καὶ πολλάκις ἤδη παρ' ἐκεί-
νων πολιτῶν ὄντων δίκην τὴν μεγίστην ἐλάβετε, ὅτι οὐχ
οἷοί τ' ἦσαν τῆς τούτων πονηρίας ἐπικρατῆσαι. καίτοι
τί χρὴ αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας ὑφ' ὑμῶν πάσχειν, ὁπότε
καὶ τοὺς οὐ δυναμένους φυλάττειν ἀποκτείνετε;

Ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρὴ ὅτι ἀδύνατον ὑμῖν ἐστιν ἀπο- 17
ψηφίσασθαι. εἰ γὰρ ἀπογνώσεσθε ὁμολογούντων αὐτῶν
ἐπὶ τοὺς ἐμπόρους συνίστασθαι, δόξεθ' ὑμεῖς ἐπιβου-
λεύειν τοῖς εἰσπλέουσιν. εἰ μὲν γὰρ ἄλλην τινὰ ἀπολο-
γίαν ἐποιοῦντο, οὐδεὶς ἂν εἶχε τοῖς ἀποψηφισαμένοις
ἐπιτιμᾶν· ἐφ' ὑμῖν γὰρ ὁποτέροις βούλεσθε πιστεύειν·
νῦν δὲ πῶς οὐ δεινὰ ἂν δόξαιτε ποιεῖν, εἰ τοὺς ὁμολο-
γοῦντας παρανομεῖν ἀζημίους ἀφήσετε; ἀναμνήσθητε 18
δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πολλῶν ἤδη ἐχόντων ταύ-
την τὴν αἰτίαν [λαμβάνειν] καὶ μάρτυρας παρεχομέ-
νων | θάνατον κατέγνωτε, πιστοτέρους ἡγησάμενοι
τοὺς τῶν κατηγόρων λόγους. καίτοι πῶς ἂν οὐ θαυμα-
στὸν εἴη, εἰ περὶ τῶν αὐτῶν ἁμαρτημάτων δικάζοντες
μᾶλλον ἐπεθυμεῖτε παρὰ τῶν ἀρνουμένων δίκην λαμβά-
νειν; Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, πᾶσιν ἡγοῦμαι 19
φανερὸν εἶναι ὅτι οἱ περὶ τῶν τοιούτων ἀγῶνες κοινότα-
τοι τυγχάνουσιν ὄντες τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥστε πεύσονται
ἥντινα γνώμην περὶ αὐτῶν ἔχετε, ἡγούμενοι, ἂν μὲν
θάνατον αὐτῶν καταγνῶτε, κοσμιωτέρους ἔσεσθαι τοὺς
λοιπούς· ἂν δ' ἀζημίους ἀφῆτε, πολλὴν ἄδειαν αὐτοῖς

20 ἐψηφισμένοι ἔσεσθε ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται. χρὴ
ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ μόνον τῶν παρεληλυθότων ἕνε
αὐτοὺς κολάζειν, ἀλλὰ καὶ παραδείγματος ἕνεκα τ
μελλόντων ἔσεσθαι· οὕτω γὰρ ἔσονται μόγις ἀνεκτ
ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅτι ἐκ ταύτης τῆς τέχνης πλεῖστοι π
τοῦ σώματός εἰσιν ἠγωνισμένοι· καὶ οὕτω μεγάλα
αὐτῆς ὠφελοῦνται, ὥστε μᾶλλον αἱροῦνται καθ᾽ ἑκάσ
ἡμέραν περὶ τῆς ψυχῆς κινδυνεύειν ἢ παύεσθαι π
21 ὑμῶν ἀδίκως κερδαίνοντες. καὶ μὲν δὴ οὐδ᾽ ἂν ἀντι
λῶσιν ὑμᾶς καὶ ἱκετεύωσι, δικαίως ἂν αὐτοὺς ἐλεήσαι
ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τῶν τε πολιτῶν οἳ διὰ τὴν τούτ
πονηρίαν ἀπέθνησκον, καὶ τοὺς ἐμπόρους ἐφ᾽ οὓς
τοι συνέστησαν· οἷς ὑμεῖς χαριεῖσθε καὶ προθυμοτέρ
ποιήσετε, δίκην παρ᾽ αὐτῶν λαμβάνοντες. εἰ δὲ
τίν᾽ αὐτοὺς οἴεσθε γνώμην ἕξειν, ἐπειδὰν πύθων
ὅτι τῶν καπήλων, οἳ τοῖς εἰσπλέουσιν ὡμολόγησαν ἐ
βουλεύειν, ἀπεψηφίσασθε;
22 Οὐκ οἶδ᾽ ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· περὶ μὲν γὰρ τ
ἄλλων τῶν ἀδικούντων, ὅτε δικάζονται, δεῖ παρὰ τ
κατηγόρων πυθέσθαι, τὴν δὲ τούτων πονηρίαν ἅπαν
ἐπίστασθε. ἂν οὖν τούτων καταψηφίσησθε, τά τε δίκ
ποιήσετε καὶ ἀξιώτερον τὸν σῖτον ὠνήσεσθε· εἰ δὲ
τιμιώτερον.

23.

ΚΑΤΑ ΠΑΓΚΛΕΩΝΟΣ ΟΤΙ ΟΥΚ ΗΝ ΠΛΑΤΑΙΕΥΣ.

Πολλὰ μὲν λέγειν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τ
τουὶ τοῦ πράγματος οὔτ᾽ ἂν δυναίμην οὔτε μοι δο
δεῖν· ὡς δὲ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔλαχον τουτῳὶ Παγκλέ
οὐκ ὄντι Πλαταιεῖ, τοῦτο ὑμῖν πειράσομαι ἀποδεῖξ

Ὡς γὰρ ἀδικῶν με πολὺν χρόνον οὐκ ἐπαύετο, ἐλ- 2
θὼν ἐπὶ τὸ γναφεῖον, ἐν ᾧ εἰργάζετο, προσεκαλεσάμην αὐτὸν πρὸς τὸν πολέμαρχον, νομίζων μέτοικον εἶναι. εἰπόντος δὲ τούτου ὅτι Πλαταιεὺς εἴη, ἠρόμην ὁπόθεν δημοτεύοιτο, παραινέσαντός τινος τῶν παρόντων προσκαλέσασθαι καὶ πρὸς τὴν φυλήν, ἧς τινος εἶναι σκήπτοιτο. ἐπειδὴ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι Δεκελειόθεν, προσκαλεσάμενος αὐτὸν καὶ πρὸς τοὺς τῇ Ἱπποθωντίδι δικάζοντας, ἐλθὼν ἐπὶ τὸ κουρεῖον τὸ παρὰ τοὺς Ἑρμᾶς, 3
ἵνα οἱ Δεκελεῖς προσφοιτῶσιν, ἠρώτων, οὕς τε ἐξευρίσκοιμι Δεκελέων ἐπυνθανόμην εἴ τινα γινώσκοιεν Δεκελειόθεν δημοτευόμενον Παγκλέωνα. ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς ἔφασκεν γιγνώσκειν αὐτόν, πυθόμενος ὅτι καὶ ἑτέρας δίκας τὰς μὲν φεύγοι τὰς δ' ὠφλήκοι παρὰ τῷ πολεμάρχῳ, ἔλαχον καὶ ἐγώ.

Πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν Δεκελέων οὓς ἠρόμην μάρτυ- 4
ρας παρέξομαι, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν λαχόντων τε δίκας αὐτῷ πρὸς τὸν πολέμαρχον καὶ καταδικασαμένων, ὅσοι τυγχάνουσι παρόντες. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐκ μὲν τούτων πεισθεὶς πρὸς τὸν πολέμαρχον αὐτῷ 5
τὴν δίκην ἔλαχον· ἐπειδὴ δέ μοι αὐτὴν ἀντεγράψατο μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι, περὶ | πολλοῦ ποιούμενος μηδενὶ δόξαι ὑβρίζειν βούλεσθαι μᾶλλον ἢ δίκην λαβεῖν ὧν ἠδικήθην, πρῶτον μὲν Εὐθύκριτον, ὃν πρεσβύτατόν τε Πλαταιέων ἐγίγνωσκον καὶ μάλιστα ᾤόμην εἰδέναι, ἠρόμην εἴ τινα γιγνώσκοι Ἱππαρμοδώρου υἱὸν Παγκλέωνα
Πλαταιέα· ἔπειτα δέ, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἀπεκρίνατό μοι ὅτι 6
τὸν Ἱππαρμόδωρον μὲν γινώσκοι, υἱὸν δὲ ἐκείνῳ οὐδένα οὔτε Παγκλέωνα οὔτε ἄλλον οὐδένα εἰδείη ὄντα,

ἠρώτων δὴ καὶ τῶν ἄλλων ὅσους ᾔδειν Πλαταιέας ὄντας.
πάντες οὖν ἀγνοοῦντες τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀκριβέστατα ἂν
ἔφασάν με πυθέσθαι ἐλθόντα εἰς τὸν χλωρὸν τυρὸν τῇ
ἕνῃ καὶ νέᾳ· ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἑκάστου
7 ἐκεῖσε συλλέγεσθαι τοὺς Πλαταιέας. ἐλθὼν οὖν εἰς τὸν
τυρὸν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐπυνθανόμην αὐτῶν, εἴ τινα
γιγνώσκοιεν Παγκλέωνα πολίτην σφέτερον. καὶ οἱ μὲν
ἄλλοι οὐκ ἔφασαν γιγνώσκειν, εἷς δέ τις εἶπεν ὅτι τῶν
μὲν πολιτῶν οὐδενὶ εἰδείη τοῦτο ὂν τὸ ὄνομα, δοῦλον
μέντοι ἔφη ἑαυτοῦ ἀφεστῶτα εἶναι Παγκλέωνα, τήν τε
ἡλικίαν λέγων τὴν τούτου καὶ τὴν τέχνην ᾗ οὗτος χρῆται.
8 **Ταῦτ'** οὖν ὡς ἀληθῆ ἐστι, τόν τε Εὐθύκριτον, ὃν πρῶ-
τον ἠρόμην, καὶ τῶν ἄλλων Πλαταιέων ὅσοις προσῆλθον,
καὶ τὸν ὃς ἔφη δεσπότης τούτου εἶναι, μάρτυρας παρέξο-
μαι. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

9 Ἡμέραις τοίνυν μετὰ ταῦτα οὐ πολλαῖς ὕστερον
ἰδὼν ἀγόμενον τουτονὶ Παγκλέωνα ὑπὸ Νικομήδους,
ὃς ἐμαρτύρησεν αὐτοῦ δεσπότης εἶναι, προσῆλθον βου-
λόμενος εἰδέναι ὁποῖόν τι περὶ αὐτοῦ πραχθήσοιτο. τότε
μὲν οὖν ἐπειδὴ ἐπαύσαντο μαχόμενοι, εἶπόν τινες τῶν
τούτῳ παρόντων ὅτι εἴη αὐτῷ ἀδελφὸς ὃς ἐξαιρήσοιτο
αὐτὸν εἰς ἐλευθερίαν· ἐπὶ τούτοις ἐγγυησάμενοι παρέ-
10 ξειν εἰς ἀγορὰν ᾤχοντο ἀπιόντες. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τῆς τε
ἀντιγραφῆς ἕνεκα ταυτησὶ καὶ αὐτῆς τῆς δίκης ἔδοξέ
μοι χρῆναι μάρτυρας λαβόντι παραγενέσθαι, ἵν' εἰδείην
τόν τ' ἐξαιρησόμενον αὐτὸν καὶ ὅ τι λέγων ἀφαιρήσοιτο.
ἐφ' οἷς μὲν οὖν ἐξηγγυήθη, οὔτε ἀδελφὸς οὔτε ἄλλος
οὐδεὶς ἦλθε, γυνὴ δὲ φάσκουσα αὐτῆς αὐτὸν εἶναι δοῦ-
λον, ἀμφισβητοῦσα τῷ Νικομήδει, καὶ οὐκ ἔφη ἐάσειν
11 αὐτὸν ἄγειν. ὅσα μὲν οὖν αὐτόθι ἐρρήθη, πολὺς ἂν εἴη
μοι λόγος διηγεῖσθαι· εἰς τοῦτο δὲ βιαιότητος ἦλθον οἵ

ιαρόντες τούτῳ καὶ αὐτὸς οὗτος, ὥστε ἐθέλοντος μὲν ι Νικομήδους ἐθελούσης δὲ τῆς γυναικὸς ἀφιέναι, εἴ ἢ εἰς ἐλευθερίαν τοῦτον [ἐξαιροῖτο] ἢ ἄγοι φάσκων ιτοῦ δοῦλον εἶναι, τούτων οὐδὲν ποιήσαντες ἀφελόνοι ᾤχοντο. Ὡς οὖν τῇ τε προτεραίᾳ ἐπὶ τούτοις γγυήθη καὶ τότε βίᾳ ᾤχοντο ἀφελόμενοι αὐτόν, μάρρας παρέξομαι ὑμῖν. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

12 *Ῥᾴδιον τοίνυν εἰδέναι ὅτι οὐδ᾽ αὐτὸς Παγκλέων νοζει ἑαυτὸν μὴ ὅτι Πλαταιέα εἶναι, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἐλεύθερον. ιτις γὰρ ἐβουλήθη βίᾳ ἀφαιρεθεὶς ἐνόχους καταστῆσαι ὺς ἑαυτοῦ ἐπιτηδείους τοῖς βιαίοις μᾶλλον ἢ κατὰ τοὺς ὅμους εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἐξαιρεθεὶς δίκην λαβεῖν παρὰ ὖν ἀγόντων αὐτόν, οὐδενὶ χαλεπὸν γνῶναι ὅτι εὖ δὼς ἑαυτὸν ὄντα δοῦλον ἔδεισεν ἐγγυητὰς καταστήσας ερὶ τοῦ σώματος ἀγωνίσασθαι.*

13 *Ὅτι μὲν οὖν Πλαταιεὺς εἶναι πολλοῦ δεῖ, οἶμαι μᾶς ἐκ τούτων σχεδόν τι γινώσκειν· ὅτι δὲ οὐδ᾽ οὗτος, ς ἄριστα οἶδε τὰ αὐτοῦ, ἡγήσατο δόξαι ἂν ὑμῖν Πλααιεὺς εἶναι, ἐξ ὧν ἔπραξε ῥᾳδίως μαθήσεσθε. ἐν τῇ ντωμοσίᾳ γὰρ τῆς δίκης ἣν αὐτῷ ἔλαχεν Ἀριστόδικος ὑτοσί, ἀμφισβητῶν μὴ πρὸς τὸν πολέμαρχον εἶναί οἱ ὰς δίκας διεμαρτυρήθη μὴ Πλαταιεὺς εἶναι, ἐπισκηψάμενος δὲ τῷ μάρτυρι οὐκ ἐπεξῆλθεν, ἀλλ᾽ εἴασε καταδιάσασθαι αὐτοῦ τὸν Ἀριστόδικον. ἐπεὶ δὲ ὑπερήμερος γένετο, ἐξέτισε τὴν δίκην, καθότι ἔπειθε. καὶ τούτων, ς ἀληθῆ ἐστι, μάρτυρας ἐγὼ παρέξομαι ὑμῖν. Καί μοι πίλαβε τὸ ὕδωρ.* 14

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Πρὶν τοίνυν ταῦτα ὁμολογηθῆναι αὐτῷ, δεδιὼς ὸν Ἀριστόδικον, μεταστὰς ἐντεῦθεν Θήβησι | μετῴκει. 15

καίτοι οἶμαι εἰδέναι ὑμᾶς ὅτι εἴπερ ἦν Πλαταιεύς, πανταχοῦ μᾶλλον ἢ Θήβησιν εἰκὸς ἦν αὐτὸν μετοικῆσαι. Ὡς οὖν ᾤκει ἐκεῖ πολὺν χρόνον, τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

16 Ἐξαρκεῖν μοι νομίζω τὰ εἰρημένα, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἐὰν γὰρ διαμνημονεύητε, οἶδ' ὅτι τά τε δίκαια καὶ τἀληθῆ ψηφιεῖσθε, καὶ ἃ ἐγὼ ὑμῶν δέομαι.

24.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΔΙΔΟΣΘΑΙ ΤΩΙ ΑΔΥΝΑΤΩΙ ΑΡΓΥΡΙΟΝ.

Οὐ πολλοῦ δέω χάριν ἔχειν, ὦ βουλή, τῷ κατηγόρῳ, ὅτι μοι παρεσκεύασε τὸν ἀγῶνα τουτονί. πρότερον γὰρ οὐκ ἔχων πρόφασιν ἐφ' ἧς τοῦ βίου λόγον δοίην νυνὶ διὰ τοῦτον εἴληφα. καὶ πειράσομαι τῷ λόγῳ τοῦτον μὲν ἐπιδεῖξαι ψευδόμενον, ἐμαυτὸν δὲ βεβιωκότα μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας ἐπαίνου μᾶλλον ἄξιον ἢ φθόνου· διὰ γὰρ οὐδὲν ἄλλο μοι δοκεῖ παρασκευάσαι τόνδε μοι τὸν
2 κίνδυνον οὗτος ἢ διὰ φθόνον. καίτοι ὅστις τούτοις φθονεῖ οὓς οἱ ἄλλοι ἐλεοῦσι, τίνος ἂν ὑμῖν ὁ τοιοῦτος ἀποσχέσθαι δοκεῖ πονηρίας; οὐ μὲν γὰρ ἕνεκα χρημάτων με συκοφαντεῖ, οὐδ' ὡς ἐχθρὸν ἑαυτοῦ με τιμωρεῖται [ψεύδεται]· διὰ γὰρ τὴν πονηρίαν αὐτοῦ οὔτε φίλῳ οὔτ'
3 ἐχθρῷ πώποτε ἐχρησάμην αὐτῷ. ἤδη τοίνυν, ὦ βουλή, δῆλός ἐστι φθονῶν, ὅτι τοιαύτῃ κεχρημένος συμφορᾷ τούτου βελτίων εἰμὶ πολίτης. καὶ γὰρ οἶμαι δεῖν, ὦ βουλή, τὰ τοῦ σώματος δυστυχήματα τοῖς τῆς ψυχῆς ἐπιτηδεύμασιν ἰᾶσθαι καλῶς. εἰ γὰρ ἐξ ἴσου τῇ συμφορᾷ καὶ τὴν διάνοιαν ἕξω καὶ τὸν ἄλλον βίον διάξω, τί τούτου διοίσω

Περὶ μὲν οὖν τούτων τοσαῦτά μοι εἰρήσθω· ὑπὲρ 4
δέ μοι προσήκει λέγειν ὡς ἂν οἷόν τε διὰ βραχυτάτων
ῶ. φησὶ γὰρ ὁ κατήγορος οὐ δικαίως με λαμβάνειν τὸ
ρὰ τῆς πόλεως ἀργύριον· καὶ γὰρ τῷ σώματι δύνα-
αι καὶ οὐκ εἶναι τῶν ἀδυνάτων, καὶ τέχνην ἐπίστασθαι
ιαύτην ὥστε καὶ ἄνευ τοῦ διδομένου τούτου ζῆν. καὶ 5
κμηρίοις χρῆται τῆς μὲν τοῦ σώματος ῥώμης, ὅτι ἐπὶ
ὺς ἵππους ἀναβαίνω, τῆς δ' ἐν τῇ τέχνῃ εὐπορίας, ὅτι
ναμαι συνεῖναι δυναμένοις ἀνθρώποις ἀναλίσκειν.
ν μὲν οὖν ἐκ τῆς τέχνης εὐπορίαν καὶ τὸν ἄλλον τὸν
ὸν βίον, οἷος τυγχάνει, πάντας ὑμᾶς οἴομαι γινώσκειν·
ως δὲ κἀγὼ διὰ βραχέων ἐρῶ. ἐμοὶ γὰρ ὁ μὲν πατὴρ 6
τέλιπεν οὐδέν, τὴν δὲ μητέρα τελευτήσασαν πέπαυμαι
έφων τρίτον ἔτος τουτί, παῖδες δέ μοι οὔπω εἰσὶν οἵ
θεραπεύσουσι. τέχνην δὲ κέκτημαι βραχέα δυναμένην
ρελεῖν, ἣν αὐτὸς μὲν ἤδη χαλεπῶς ἐργάζομαι, τὸν δια-
ξόμενον δ' αὐτὴν οὔπω δύναμαι κτήσασθαι. πρόσοδος
μοι οὐκ ἔστιν ἄλλη πλὴν ταύτης, ἣν ἂν ἀφέλησθέ με,
νδυνεύσαιμ' ἂν ὑπὸ τῇ δυσχερεστάτῃ γενέσθαι τύχῃ.
τοίνυν, ἐπειδή γε ἔστιν, ὦ βουλή, σῶσαί με δικαίως, 7
ολέσητε ἀδίκως· μηδὲ ἃ νεωτέρῳ καὶ μᾶλλον ἐρρω-
νῳ ὄντι ἔδοτε, πρεσβύτερον καὶ ἀσθενέστερον γιγνό-
νον ἀφέλησθε· μηδὲ πρότερον καὶ περὶ τοὺς οὐδὲν
οντας κακὸν ἐλεημονέστατοι δοκοῦντες εἶναι νυνὶ διὰ
ῦτον τοὺς καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐλεεινοὺς ὄντας ἀγρίως
ροδέξησθε· μηδ' ἐμὲ τολμήσαντες ἀδικῆσαι καὶ τοὺς
λους τοὺς ὁμοίως ἐμοὶ διακειμένους ἀθυμῆσαι ποιή-
τε. καὶ γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη, ὦ βουλή, εἰ ὅτε μὲν ἁπλῆ 8
ι ἦν ἡ συμφορά, τότε μὲν φαινοίμην λαμβάνων τὸ
γύριον τοῦτο, νῦν δ' ἐπειδὴ καὶ γῆρας καὶ νόσοι καὶ
τούτοις ἑχόμενα κακὰ | προσγίνεταί μοι, τότε ἀφαι-
θείην. δοκεῖ δέ μοι τῆς πενίας τῆς ἐμῆς τὸ μέγεθος ὁ 9

κατήγορος ἂν ἐπιδεῖξαι σαφέστατα μόνος ἀνθρώπων. εἰ
γὰρ ἐγὼ κατασταθεὶς χορηγὸς τραγῳδοῖς προκαλεσαίμην
αὐτὸν εἰς ἀντίδοσιν, δεκάκις ἂν ἕλοιτο χορηγῆσαι μᾶλ-
λον ἢ ἀντιδοῦναι ἅπαξ. καὶ πῶς οὐ δεινόν ἐστι νῦν μὲν
κατηγορεῖν ὡς διὰ πολλὴν εὐπορίαν ἐξ ἴσου δύναμαι
συνεῖναι τοῖς πλουσιωτάτοις, εἰ δὲ ὧν ἐγὼ λέγω τύχοι
τι γενόμενον, τοιοῦτον εἶναι; καὶ ἔστι τι πονηρότερον;
10 Περὶ δὲ τῆς ἐμῆς ἱππικῆς, ἧς οὗτος ἐτόλμησε μνη-
σθῆναι πρὸς ὑμᾶς, οὔτε τὴν τύχην δείσας οὔτε ὑμᾶς
αἰσχυνθείς, οὐ πολὺς ὁ λόγος. ἔγνων γάρ, ὦ βουλή,
πάντας τοὺς ἔχοντάς τι δυστύχημα τοιοῦτόν τι ζητεῖν
καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν, ὅπως ὡς ἀλυπότατα μεταχει-
ριοῦνται τὸ συμβεβηκὸς πάθος. ὧν εἷς ἐγώ, καὶ περι-
πεπτωκὼς τοιαύτῃ συμφορᾷ ταύτην ἐμαυτῷ ῥᾳστώνην
ἐξεῦρον εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς μακροτέρας τῶν ἀναγκαίων.
11 ὃ δὲ μέγιστον, ὦ βουλή, τεκμήριον ὅτι διὰ τὴν συμ-
φορὰν ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ὕβριν, ὡς οὗτός φησιν, ἐπὶ τοὺς
ἵππους ἀναβαίνω [ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν]. εἰ γὰρ ἐκε-
κτήμην οὐσίαν, ἐπ' ἀστράβης ἂν ὠχούμην, ἀλλ' οὐκ
ἐπὶ τοὺς ἀλλοτρίους ἵππους ἀνέβαινον· νυνὶ δ' ἐπειδὴ
τοιοῦτον οὐ δύναμαι κτήσασθαι, τοῖς ἀλλοτρίοις ἵπποις
12 ἀναγκάζομαι χρῆσθαι πολλάκις. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπόν
ἐστιν, ὦ βουλή, τοῦτον αὐτόν, εἰ μὲν ἐπ' ἀστράβης ὀχού-
μενον ἑώρα με, σιωπᾶν ἄν (τί γὰρ ἂν καὶ ἔλεγεν;), ὅτι δ'
ἐπὶ τοὺς ᾐτημένους ἵππους ἀναβαίνω, πειρᾶσθαι πείθειν
ὑμᾶς ὡς δυνατός εἰμι; καὶ ὅτι μὲν δυοῖν βακτηρίαιν
χρῶμαι, τῶν ἄλλων μιᾷ χρωμένων, μὴ κατηγορεῖν ὡς
καὶ τοῦτο τῶν δυναμένων ἐστίν· ὅτι δ' ἐπὶ τοὺς ἵππους
ἀναβαίνω, τεκμηρίῳ χρῆσθαι πρὸς ὑμᾶς ὡς εἰμὶ τῶν
δυναμένων; οἷς ἐγὼ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀμφοτέροις
χρῶμαι.
13 Τοσοῦτον δὲ διενήνοχεν ἀναισχυντίᾳ τῶν ἁπάντων

νθρώπων, ὥστε ὑμᾶς πειρᾶται πείθειν, τοσούτους
ντας εἷς ὤν, ὡς οὐκ εἰμὶ τῶν ἀδυνάτων ἐγώ. καίτοι
τοῦτο πείσει τινὰς ὑμῶν, ὦ βουλή, τί με κωλύει
ληροῦσθαι τῶν ἐννέα ἀρχόντων, καὶ ὑμᾶς ἐμοῦ μὲν
φελέσθαι τὸν ὀβολὸν ὡς ὑγιαίνοντος, τούτῳ δὲ ψηφί-
σσθαι πάντας ὡς ἀναπήρῳ; οὐ γὰρ δήπου τὸν αὐτὸν
μεῖς μὲν ὡς δυνάμενον ἀφαιρήσεσθε τὸ διδόμενον, οἱ
ὲ ὡς ἀδύνατον ὄντα κληροῦσθαι κωλύσουσιν. ἀλλὰ 14
ἀρ οὔτε ὑμεῖς τούτῳ τὴν αὐτὴν ἔχετε γνώμην, οὔθ'
ὗτος εὖ ποιῶν. ὁ μὲν γὰρ ὥσπερ ἐπικλήρου τῆς συμ-
ορᾶς οὔσης ἀμφισβητήσων ἥκει καὶ πειρᾶται πείθειν
μᾶς ὡς οὐκ εἰμὶ τοιοῦτος οἷον ὑμεῖς ὁρᾶτε πάντες·
μεῖς δὲ (ὃ τῶν εὖ φρονούντων ἔργον ἐστί) μᾶλλον
ιστεύετε τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν ὀφθαλμοῖς ἢ τοῖς τού-
ου λόγοις.

Λέγει δ' ὡς ὑβριστής εἰμι καὶ βίαιος καὶ λίαν ἀσελ- 15
ῶς διακείμενος, ὥσπερ εἰ φοβερῶς ὀνομάσαι, μέλλων
ληθῆ λέγειν, ἀλλ' οὐκ, ἂν πάνυ πραόνως, μηδὲ ψεύ-
σθαι, ταῦτα ποιήσων. ἐγὼ δ' ὑμᾶς, ὦ βουλή, σαφῶς
ἶμαι δεῖν διαγινώσκειν οἷς τ' ἐγχωρεῖ τῶν ἀνθρώπων
βρισταῖς εἶναι καὶ οἷς οὐ προσήκει. οὐ γὰρ πενομένους 16
αὶ λίαν ἀπόρως διακειμένους ὑβρίζειν εἰκός, ἀλλὰ τοὺς
ολλῷ πλείω τῶν ἀναγκαίων κεκτημένους· οὐδὲ τοὺς
δυνάτους τοῖς σώμασιν ὄντας, ἀλλὰ τοὺς μάλιστα πι-
τεύοντας ταῖς αὑτῶν ῥώμαις· οὐδὲ τοὺς ἤδη προβεβη-
ότας τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ τοὺς ἔτι νέους καὶ νέαις ταῖς δια-
οίαις χρωμένους. οἱ μὲν γὰρ πλούσιοι τοῖς χρήμασιν 17
ξωνοῦνται τοὺς κινδύνους, οἱ δὲ πένητες ὑπὸ τῆς παρ-
ύσης ἀπορίας σωφρονεῖν ἀναγκάζονται· καὶ οἱ μὲν νέοι
υγγνώμης ἀξιοῦνται τυγχάνειν παρὰ τῶν πρεσβυτέ-
ων, τοῖς δ' ἑτέροις ἐξαμαρτάνουσιν ὁμοίως ἐπιτιμῶσιν
μφότεροι· καὶ τοῖς μὲν ἰσχυροῖς ἐγχωρεῖ μηδὲν αὐτοῖς 18

πάσχουσιν, οὓς ἂν βουληθῶσιν, ὑβρίζειν, τοῖς δὲ ἀσθ
νέσιν οὐκ ἔστιν οὔτε ὑβριζομένοις ἀμύνεσθαι τοὺς ὑπά
ξαντας οὔτε ὑβρίζειν βουλομένοις περιγίνεσθαι τῶν
ἀδικουμένων. ὥστε μοι δοκεῖ ὁ κατήγορος εἰπεῖν π
τῆς ἐμῆς ὕβρεως οὐ σπουδάζων, ἀλλὰ παίζων, οὐδ' ὑμ
πεῖσαι βουλόμενος ὡς εἰμὶ τοιοῦτος, ἀλλ' ἐμὲ κωμῳδ
βουλόμενος, ὥσπερ τι καλὸν ποιῶν.

19 Ἔτι δὲ καὶ συλλέγεσθαί φησιν ἀνθρώπους ὡς ἐ
πονηροὺς καὶ πολλούς, οἳ τὰ μὲν ἑαυτῶν ἀνηλώκα
τοῖς δὲ τὰ σφέτερα σώζειν βουλομένοις ἐπιβουλεύουσ
ὑμεῖς δὲ ἐνθυμήθητε πάντες ὅτι ταῦτα λέγων οὐδὲν ἐμ
κατηγορεῖ μᾶλλον ἢ τῶν ἄλλων ὅσοι τέχνας ἔχουσιν, οὐ
τῶν ὡς ἐμὲ εἰσιόντων μᾶλλον ἢ τῶν ὡς τοὺς ἄλλους δ
20 μιουργούς. ἕκαστος γὰρ ὑμῶν εἴθισται προσφοιτᾶν
μὲν πρὸς μυροπωλεῖον, ὁ δὲ πρὸς κουρεῖον, ὁ δὲ πρ
σκυτοτομεῖον, ὁ δ' ὅποι ἂν τύχῃ, καὶ πλεῖστοι μὲν
τοὺς ἐγγυτάτω τῆς ἀγορᾶς κατεσκευασμένους, ἐλάχισ
δὲ ὡς τοὺς πλεῖστον ἀπέχοντας αὐτῆς· ὥστ' εἴ τις ὑμ
πονηρίαν καταγνώσεται τῶν ὡς ἐμὲ εἰσιόντων, δῆλ
ὅτι καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις διατριβόντων· εἰ δὲ κἀκ
νων, ἁπάντων Ἀθηναίων· ἅπαντες γὰρ εἴθισθε πρ
φοιτᾶν καὶ διατρίβειν ἁμοῦ γέ που.

21 Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ λίαν με ἀκριβῶς ἀπο
γούμενον πρὸς ἓν ἕκαστον ὑμῖν τῶν εἰρημένων ἐνοχλ
πλείω χρόνον. εἰ γὰρ ὑπὲρ τῶν μεγίστων εἴρηκα, τί
περὶ τῶν ὁμοίως τούτῳ φαύλων σπουδάζειν; ἐγὼ
ὑμῶν, ὦ βουλή, δέομαι πάντων τὴν αὐτὴν ἔχειν π
22 ἐμοῦ διάνοιαν, ἥνπερ καὶ πρότερον. μηδ' οὗ μόνου
ταλαβεῖν ἔδωκεν ἡ τύχη μοι τῶν ἐν τῇ πατρίδι, τούτ
διὰ τουτονὶ ἀποστερήσητέ με· μηδ' ἃ πάλαι κοινῇ πα
τες ἔδοτέ μοι, νῦν οὗτος εἷς ὢν πείσῃ πάλιν ὑμᾶς ἀφε
σθαι. ἐπειδὴ γάρ, ὦ βουλή, τῶν μεγίστων ἀρχῶν ὁ δ

Re

ἀπεστέρησεν ἡμᾶς, ἡ πόλις ἡμῖν ἐψηφίσατο τοῦτο
γύριον, ἡγουμένη κοινὰς εἶναι τὰς τύχας τοῖς
καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν. πῶς οὖν οὐκ 23
ιλαιότατος εἴην, εἰ τῶν μὲν καλλίστων καὶ μεγί-
διὰ τὴν συμφορὰν ἀπεστερημένος εἴην, ἃ δ' ἡ πό-
ωκε προνοηθεῖσα τῶν οὕτως διακειμένων, διὰ τὸν
ορον ἀφαιρεθείην; μηδαμῶς, ὦ βουλή, ταύτῃ θῆ-
ὴν ψῆφον. διὰ τί γὰρ ἂν καὶ τύχοιμι τοιούτων
; πότερον ὅτι δι' ἐμέ τις εἰς ἀγῶνα πώποτε κατα- 24
ἀπώλεσε τὴν οὐσίαν; ἀλλ' οὐδ' ἂν εἷς ἀποδείξειεν.
ὅτι πολυπράγμων εἰμὶ καὶ θρασὺς καὶ φιλαπεχθή-
ἀλλ' οὐ τοιαύταις ἀφορμαῖς τοῦ βίου πρὸς τὰ
τα τυγχάνω χρώμενος. ἀλλ' ὅτι λίαν ὑβριστὴς καὶ 25
; ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτὸς φήσειεν, εἰ μὴ βούλοιτο καὶ
ψεύδεσθαι τοῖς ἄλλοις ὁμοίως. ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τῶν
οντα γενόμενος ἐν δυνάμει κακῶς ἐποίησα πολλοὺς
ολιτῶν; ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὑμετέρου πλήθους ἔφυγον
λκίδα τὴν ἐπ' Εὐρίπῳ, καὶ ἐξόν μοι μετ' ἐκείνων
; πολιτεύεσθαι, μεθ' ὑμῶν εἱλόμην κινδυνεύειν
των. μὴ τοίνυν, ὦ βουλή, μηδὲν ἡμαρτηκὼς ὁμοίως 26
τύχοιμι τοῖς πολλὰ ἠδικηκόσιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν
ν θέσθε περὶ ἐμοῦ ταῖς ἄλλαις βουλαῖς, ἀναμνη-
τες ὅτι οὔτε χρήματα διαχειρίσας τῆς πόλεως δίδωμι
αὐτῶν, οὔτε ἀρχὴν ἄρξας οὐδεμίαν εὐθύνας ὑπ-
ῦν αὐτῆς, ἀλλὰ περὶ ὀβολοῦ μόνον ποιοῦμαι τοὺς
ς. καὶ οὕτως ὑμεῖς μὲν τὰ δίκαια γνώσεσθε πάν- 27
ἐγὼ δὲ τούτων ὑμῖν τυχὼν ἕξω τὴν χάριν, οὗτος δὲ
οιποῦ μαθήσεται μὴ τοῖς ἀσθενεστέροις ἐπιβου-
ν ἀλλὰ τῶν ὁμοίων αὐτῷ περιγίνεσθαι.

25.

ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΑΛΥΣΕΩΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Ὑμῖν μὲν πολλὴν συγγνώμην ἔχω, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, ἀκούουσι τοιούτων λόγων καὶ ἀναμιμνῃσκομένοις
τῶν γεγενημένων, ὁμοίως ἅπασιν ὀργίζεσθαι τοῖς ἐν
ἄστει μείνασι· τῶν δὲ κατηγόρων θαυμάζω, οἳ ἀμελοῦν-
τες τῶν οἰκείων τῶν ἀλλοτρίων ἐπιμελοῦνται· οἳ σαφῶς
εἰδότες τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας καὶ τοὺς πολλὰ ἐξημαρ-
τηκότας ζητοῦσι κερδαίνειν, ἢ ὑμᾶς πείθειν περὶ ἁπάν-
2 των ἡμῶν τὴν γνώμην ταύτην ἔχειν. εἰ μὲν οὖν οἴονται
ἃ ὑπὸ τῶν τριάκοντα γεγένηται τῇ πόλει, ἐμοῦ κατη-
γορηκέναι, ἀδυνάτους αὐτοὺς ἡγοῦμαι λέγειν· οὐδὲ γὰρ
πολλοστὸν μέρος τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων εἰρήκασιν·
εἰ δὲ ὡς ἐμοί τι προσῆκον περὶ αὐτῶν ποιοῦνται τοὺς
λόγους, ἀποδείξω τούτους μὲν ἅπαντα ψευδομένους,
ἐμαυτὸν δὲ τοιοῦτον ὄντα οἷόσπερ ἂν τῶν ἐκ Πειραιῶς
3 ὁ βέλτιστος ἐν ἄστει μείνας ἐγένετο. δέομαι δ᾽ ὑμῶν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς συ-
κοφάνταις. τούτων μὲν γὰρ ἔργον ἐστὶ καὶ τοὺς μηδὲν
ἡμαρτηκότας εἰς αἰτίαν καθιστάναι (ἐκ τούτων γὰρ ἂν
μάλιστα χρηματίζοιντο), ὑμέτερον δὲ τοῖς μηδὲν ἀδικοῦ-
σιν ἐξ ἴσου τῆς πολιτείας μεταδιδόναι· οὕτω γὰρ ἂν τοῖς
4 καθεστηκόσι πράγμασι πλείστους συμμάχους ἔχοιτε. ἀξιῶ
δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐὰν ἀποφανθῶ συμφορᾶς μὲν μη-
δεμιᾶς αἴτιος γεγενημένος, πολλὰ δὲ κἀγαθὰ εἰργασμέ-
νος τὴν πόλιν καὶ τῷ σώματι καὶ τοῖς χρήμασι, ταῦτα
γοῦν μοι παρ᾽ ὑμῶν ὑπάρχειν, ἃ οὐ μόνον τοὺς εὖ
πεποιηκότας ἀλλὰ καὶ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας τυγχάνειν
5 δίκαιόν ἐστι. μέγα μὲν οὖν ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι, ὅτι
εἴπερ ἐδύναντο οἱ κατήγοροι ἰδίᾳ με ἀδικοῦντα ἐξελέγξαι,

Τοια

οὐκ ἂν τὰ τῶν τριάκοντα ἁμαρτήματα ἐμοῦ κατηγόρουν,
οὐδ' ἂν ᾤοντο χρῆναι ὑπὲρ τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων
ἑτέρους διαβάλλειν, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας τι-
μωρεῖσθαι· νῦν δὲ νομίζουσι τὴν πρὸς ἐκείνους ὀργὴν
ἱκανὴν εἶναι καὶ τοὺς μηδὲν κακὸν εἰργασμένους ἀπολέ-
σαι. ἐγὼ δὲ οὐχ ἡγοῦμαι δίκαιον εἶναι οὔτε εἴ τινες τῇ 6
πόλει πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι γεγένηνται, ἄλλους τινὰς
ὑπὲρ τούτων τιμὴν ἢ χάριν κομίσασθαι παρ' ὑμῶν, οὔτ'
εἴ τινες πολλὰ κακὰ εἰργασμένοι εἰσίν, εἰκότως ἂν δι'
ἐκείνους τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας ὀνείδους καὶ διαβολῆς
τυγχάνειν· ἱκανοὶ γὰρ οἱ ὑπάρχοντες ἐχθροὶ τῇ πόλει καὶ
μέγα κέρδος νομίζοντες εἶναι τοὺς ἀδίκως ἐν ταῖς διαβο-
λαῖς καθεστηκότας.

Πειράσομαι δ' ὑμᾶς διδάξαι, οὓς ἡγοῦμαι τῶν πο- 7
λιτῶν προσήκειν ὀλιγαρχίας ἐπιθυμεῖν καὶ δημοκρατίας.
ἐκ τούτου γὰρ καὶ ὑμεῖς γνώσεσθε, κἀγὼ περὶ ἐμαυτοῦ
τὴν ἀπολογίαν ποιήσομαι, ἀποφαίνων ὡς οὔτε ἐξ ὧν ἐν
δημοκρατίᾳ οὔτε ἐξ ὧν ἐν ὀλιγαρχίᾳ πεποίηκα, οὐδέν μοι
προσῆκον κακόνουν εἶναι τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ. πρῶ- 8
τον μὲν οὖν ἐνθυμηθῆναι χρὴ ὅτι οὐδείς ἐστιν ἀνθρώ-
πων φύσει οὔτε ὀλιγαρχικὸς οὔτε δημοκρατικός, ἀλλ'
ἥτις ἂν ἑκάστῳ πολιτεία συμφέρῃ, ταύτην προθυμεῖται
καθιστάναι· ὥστε οὐκ ἐλάχιστον ἐν ὑμῖν ἐστι μέρος ὡς
πλείστους ἐπιθυμεῖν τῶν παρόντων νυνὶ πραγμάτων.
καὶ ταῦτα ὅτι οὕτως ἔχει, οὐ χαλεπῶς ἐκ τῶν πρότερον
γεγενημένων μαθήσεσθε. σκέψασθε γάρ, ὦ ἄνδρες δι- 9
κασταί, τοὺς προστάντας ἀμφοτέρων τῶν πολιτειῶν,
ὁσάκις δὴ μετεβάλοντο. οὐ Φρύνιχος μὲν καὶ Πείσαν-
δρος καὶ οἱ μετ' ἐκείνων δημαγωγοί, ἐπειδὴ πολλὰ εἰς
ὑμᾶς ἐξήμαρτον, τὰς περὶ τούτων δείσαντες τιμωρίας
τὴν προτέραν ὀλιγαρχίαν κατέστησαν, πολλοὶ δὲ τῶν
τετρακοσίων μετὰ τῶν ἐκ Πειραιῶς συγκατῆλθον, ἔνιοι

δὲ τῶν ἐκείνους ἐκβαλόντων αὐτοὶ αὖθις τῶν τριάκοντα
ἐγένοντο; εἰσὶ δὲ οἵτινες | τῶν Ἐλευσῖνάδε ἀπογραψα-
μένων, ἐξελθόντες μεθ' ὑμῶν, ἐπολιόρκουν τοὺς μεθ'
10 αὑτῶν. οὔκουν χαλεπὸν γνῶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι
οὐ περὶ πολιτείας εἰσὶν αἱ πρὸς ἀλλήλους διαφοραί, ἀλλὰ
περὶ τῶν ἰδίᾳ συμφερόντων ἑκάστῳ. ὑμᾶς οὖν χρὴ ἐκ
τούτων δοκιμάζειν τοὺς πολίτας, σκοποῦντας μὲν ὅπως
ἦσαν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πεπολιτευμένοι, ζητοῦντας δὲ ἥ-
τις αὐτοῖς ἐγίγνετο ὠφέλεια τῶν πραγμάτων μεταπεσόν-
των· οὕτως γὰρ ἂν δικαιοτάτην τὴν κρίσιν περὶ αὐτῶν
11 ποιοῖσθε. ἐγὼ τοίνυν ἡγοῦμαι, ὅσοι μὲν ἐν τῇ δημοκρα-
τίᾳ ἄτιμοι ἦσαν εὐθύνας δεδωκότες ἢ τῶν ὄντων ἀπε-
στερημένοι ἢ ἄλλῃ τινὶ συμφορᾷ τοιαύτῃ κεχρημένοι
προσήκειν αὐτοῖς ἑτέρας ἐπιθυμεῖν πολιτείας, ἐλπίζον-
τας τὴν μεταβολὴν ὠφέλειάν τινα αὐτοῖς ἔσεσθαι· ὅσοι
δὲ τὸν δῆμον πολλὰ κἀγαθὰ εἰργασμένοι εἰσί, κακὸν δὲ
μηδὲν πώποτε, ὀφείλεται δὲ αὐτοῖς χάριν κομίσασθαι
παρ' ὑμῶν μᾶλλον ἢ δοῦναι δίκην τῶν πεπραγμένων
οὐκ ἄξιον τὰς τούτων ἀποδέχεσθαι διαβολάς, οὐδ' ἂν
πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες ὀλιγαρχικοὺς αὐ-
12 τοὺς φάσκωσιν εἶναι. ἐμοὶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί,
οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ συμφορὰ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὐ-
δεμία πώποτε ἐγένετο, ἀνθ' ἧς τινος ἂν προθυμούμενος
τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγῆναι ἑτέρων ἐπεθύμουν
πραγμάτων. τετριηράρχηκα μὲν γὰρ πεντάκις, καὶ τε-
τράκις νεναυμάχηκα, καὶ εἰσφορὰς ἐν τῷ πολέμῳ πολλὰς
εἰσενήνοχα, καὶ τἆλλα λελειτούργηκα οὐδενὸς χεῖρον
13 τῶν πολιτῶν. καίτοι διὰ τοῦτο πλείω τῶν ὑπὸ τῆς πό-
λεως προσταττομένων ἐδαπανώμην, ἵνα καὶ βελτίων ὑφ'
ὑμῶν νομιζοίμην, καὶ εἴ πού μοί τις συμφορὰ γίνοιτο
ἄμεινον ἀγωνιζοίμην. ὧν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἁπάντων
ἀπεστερούμην· οὐ γὰρ τοὺς τῷ πλήθει ἀγαθοῦ τινος

τίους γεγενημένους χάριτος παρ' αὐτῶν ἠξίουν τυγχά-
ειν, ἀλλὰ τοὺς πλεῖστα κακὰ ὑμᾶς εἰργασμένους εἰς τὰς
ιμὰς καθίστασαν, ὡς ταύτην παρ' ἡμῶν πίστιν εἰλη-
ιότες. ἃ χρὴ πάντας ἐνθυμουμένους μὴ τοῖς τούτων
όγοις πιστεύειν, ἀλλὰ [καὶ] ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν ἃ
κάστῳ τυγχάνει πεπραγμένα. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικα- 14
ταί, οὔτε τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην· ἢ τῶν κατηγό-
ων ὁ βουλόμενος παρελθὼν ἐλεγξάτω· οὐ τοίνυν οὐδ'
πειδὴ οἱ τριάκοντα κατέστησαν, οὐδείς με ἀποδείξει
ὔτε βουλεύσαντα οὔτε ἀρχὴν οὐδεμίαν ἄρξαντα. καίτοι
ἰ μὲν ἐξόν μοι ἄρχειν μὴ ἠβουλόμην, ὑφ' ὑμῶν νυνὶ
μᾶσθαι δίκαιός εἰμι· εἰ δὲ οἱ τότε δυνάμενοι μὴ ἠξίουν
οι μεταδιδόναι τῶν πραγμάτων, πῶς ἂν φανερώτερον
ἢ οὕτως ψευδομένους ἀποδείξαιμι τοὺς κατηγόρους;

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων 15
ῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ἄξιον σκέψασθαι. ἐγὼ γὰρ
οιοῦτον ἐμαυτὸν ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς παρ-
σχον ὥστε, εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχον ἐμοί,
ηδένα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾷ κεχρῆσθαι συμφορᾷ. ὑπ' ἐμοῦ
ὰρ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὔτε ἀπαχθεὶς οὐδεὶς φανήσεται,
ὔτε τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς τετιμωρημένος, οὔτε τῶν φίλων
ὖ πεπονθώς. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν· εὖ 16
ὲν γὰρ ποιεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ χαλεπὸν ἦν, ἐξαμαρ-
άνειν δὲ τῷ βουλομένῳ ῥᾴδιον. οὐ τοίνυν οὐδ' εἰς τὸν
ατάλογον Ἀθηναίων καταλέξας οὐδένα φανήσομαι, οὐδὲ
ίαιταν καταδιαιτησάμενος οὐδενός, οὐδὲ πλουσιώτερος
ι τῶν ὑμετέρων γεγονὼς συμφορῶν. καίτοι εἰ τοῖς τῶν
γεγενημένων κακῶν αἰτίοις ὀργίζεσθε, εἰκὸς καὶ τοὺς
ηδὲν ἡμαρτηκότας βελτίους ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι. καὶ 17
ὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεγίστην ἡγοῦμαι περὶ
αυτοῦ τῇ δημοκρατίᾳ πίστιν δεδωκέναι. ὅστις γὰρ
ὔτε οὐδὲν ἐξήμαρτον οὕτω πολλῆς δεδομένης ἐξουσίας,

ἤ που νῦν σφόδρα προθυμηθήσομαι χρηστὸς εἶναι, εὖ εἰδὼς ὅτι, ἐὰν ἀδικῶ, παραχρῆμα δώσω δίκην. ἀλλὰ γὰρ τοιαύτην διὰ τέλους γνώμην ἔχω, ὥστε ἐν ὀλιγαρχίᾳ | μὲν μὴ ἐπιθυμεῖν τῶν ἀλλοτρίων, ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τὰ ὄντα προθύμως εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκειν.

18 Ἡγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἂν δικαίως ὑμᾶς μισεῖν τοὺς ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ μηδὲν πεπονθότας κακόν, ἐξὸν ὀργίζεσθαι τοῖς εἰς τὸ πλῆθος ἐξημαρτηκόσιν, οὐδὲ τοὺς μὴ φυγόντας ἐχθροὺς νομίζειν, ἀλλὰ τοὺς ὑμᾶς ἐκβαλόντας, οὐδὲ τοὺς προθυμουμένους τὰ ἑαυτῶν σῶσαι, ἀλλὰ τοὺς τὰ τῶν ἄλλων ἀφῃρημένους, οὐδὲ οἳ τῆς σφετέρας αὐτῶν σωτηρίας ἕνεκα ἔμειναν ἐν τῷ ἄστει, ἀλλ' οἵτινες ἑτέρους ἀπολέσαι βουλόμενοι μετέσχον τῶν πραγμάτων. εἰ δὲ οἴεσθε χρῆναι, οὓς ἐκεῖνοι παρέλιπον ἀδικοῦντες, ὑμεῖς ἀπολέσαι, οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ὑπολειφθήσεται.

19 Σκοπεῖν δὲ χρὴ καὶ ἐκ τῶνδε, ὦ ἄνδρες δικασταί. πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι ἐν τῇ προτέρᾳ δημοκρατίᾳ τῶν τὰ τῆς πόλεως πραττόντων πολλοὶ μὲν τὰ δημόσια ἔκλεπτον, ἔνιοι δ' ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις ἐδωροδόκουν, οἱ δὲ συκοφαντοῦντες τοὺς συμμάχους ἀφίστασαν. καὶ εἰ μὲν οἱ τριάκοντα τούτους μόνους ἐτιμωροῦντο, ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ ὑμεῖς ἂν αὐτοὺς ἡγεῖσθε· νῦν δέ, ὅτι ὑπὲρ τῶν ἐκείνοις ἡμαρτημένων τὸ πλῆθος κακῶς ποιεῖν ἠξίουν, ἠγανακτεῖτε, ἡγούμενοι δεινὸν εἶναι τὰ τῶν ὀλίγων ἀδι-
20 κήματα πάσῃ τῇ πόλει κοινὰ γίγνεσθαι. οὐ τοίνυν ἄξιον χρῆσθαι τούτοις, οἷς ἐκείνους ἑωρᾶτε ἐξαμαρτάνοντας, οὐδὲ ἃ πάσχοντες ἄδικα ἐνομίζετε πάσχειν, ὅταν ἑτέρους ποιῆτε, δίκαια ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν κατελθόντες περὶ αὑτῶν γνώμην ἔχετε, ἥνπερ φεύγοντες περὶ ὑμῶν αὐτῶν εἴχετε· ἐκ τούτων γὰρ καὶ ὁμόνοιαν πλείστην

ποιήσετε, καὶ ἡ πόλις ἔσται μεγίστη, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιαρότατα ψηφιεῖσθε.

Ἐνθυμηθῆναι δὲ χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐπὶ 21
τῶν τριάκοντα γεγενημένων, ἵνα τὰ τῶν ἐχθρῶν ἁμαρτήματα ἄμεινον ὑμᾶς ποιήσῃ περὶ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν βουλεύσασθαι. ὅτε μὲν γὰρ ἀκούοιτε τοὺς ἐν ἄστει τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, μικρὰς ἐλπίδας εἴχετε τῆς καθόδου, ἡγούμενοι τὴν ἡμετέραν ὁμόνοιαν μέγιστον κακὸν
εἶναι τῇ ὑμετέρᾳ φυγῇ· ἐπειδὴ δὲ πυνθάνοισθε τοὺς 22
μὲν τρισχιλίους στασιάζοντας, τοὺς δὲ ἄλλους πολίτας ἐκκεκηρυγμένους ἐκ τοῦ ἄστεος, τοὺς δὲ τριάκοντα μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας, πλείους δὲ ὄντας τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν δεδιότας ἢ τοὺς ὑμῖν πολεμοῦντας, τότ' ἤδη καὶ κατιέναι προσεδοκᾶτε καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν λήψεσθαι δίκην. ταῦτα γὰρ τοῖς θεοῖς εὔχεσθε, ἅπερ ἐκείνους ἑωρᾶτε ποιοῦντας, ἡγούμενοι διὰ τὴν τῶν τριάκοντα πονηρίαν πολὺ μᾶλλον σωθήσεσθαι ἢ διὰ τὴν τῶν φευ-
γόντων δύναμιν κατιέναι. χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικα- 23
σταί, τοῖς πρότερον γεγενημένοις παραδείγμασι χρωμένους βουλεύεσθαι περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, καὶ τούτους ἡγεῖσθαι δημοτικωτάτους, οἵτινες ὁμονοεῖν ὑμᾶς βουλόμενοι τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένουσι, νομίζοντες καὶ τῆς πόλεως ταύτην ἱκανωτάτην εἶναι σωτηρίαν καὶ τῶν ἐχθρῶν μεγίστην τιμωρίαν· οὐδὲν γὰρ ἂν εἴη αὐτοῖς χαλεπώτερον τούτων, ἢ πυνθάνεσθαι μὲν ἡμᾶς μετέχοντας τῶν πραγμάτων, αἰσθάνεσθαι δὲ οὕτως διακειμένους τοὺς πολίτας ὥσπερ μηδενὸς ἐγκλήματος
πρὸς ἀλλήλους γεγενημένου. χρὴ δὲ εἰδέναι, ὦ ἄνδρες δι- 24
κασταί, ὅτι οἱ φεύγοντες τῶν ἄλλων πολιτῶν ὡς πλείστους καὶ διαβεβλῆσθαι καὶ ἠτιμῶσθαι βούλονται, ἐλπίζοντες τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἀδικουμένους ἑαυτοῖς ἔσεσθαι συμμάχους, τοὺς δὲ συκοφάντας εὐδοκιμεῖν δέξαιντ' ἂν παρ' ὑμῖν

καὶ μέγα δύνασθαι ἐν τῇ πόλει· τὴν γὰρ τούτων πο
ρίαν ἑαυτῶν ἡγοῦνται σωτηρίαν.
25 Ἄξιον δὲ μνησθῆναι καὶ τῶν μετὰ τοὺς τετρακοσί
πραγμάτων· εὖ γὰρ εἴσεσθε ὅτι, ἃ μὲν οὗτοι συμβ
λεύουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν, ἃ δ' ἐγὼ π
αινῶ, ἀμφοτέραις ἀεὶ ταῖς πολιτείαις συμφέρει.
γὰρ Ἐπιγένην καὶ Δημοφάνην καὶ | Κλεισθένην ἰδίᾳ
καρπωσαμένους τὰς τῆς πόλεως συμφοράς, δημοσίᾳ
26 ὄντας μεγίστων κακῶν αἰτίους. ἐνίων μὲν γὰρ ἔπει
ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι, πολλῶν
ἀδίκως δημεῦσαι τὰς οὐσίας, τοὺς δ' ἐξελάσαι καὶ ἀτι
σαι τῶν πολιτῶν· τοιοῦτοι γὰρ ἦσαν ὥστε τοὺς
ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφιέναι, τοὺς
μηδὲν ἠδικηκότας εἰς ὑμᾶς εἰσιόντες ἀπολλύναι. καὶ
πρότερον ἐπαύσαντο, ἕως τὴν μὲν πόλιν εἰς στάσεις
τὰς μεγίστας συμφορὰς κατέστησαν, αὐτοὶ δ' ἐκ πενή
27 πλούσιοι ἐγένοντο. ὑμεῖς δὲ οὕτως διετέθητε· τοὺς
φεύγοντας κατεδέξασθε, τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους ἐ
ήσατε, τοῖς δ' ἄλλοις περὶ ὁμονοίας ὅρκους ὤμν
τελευτῶντες δὲ ἥδιον ἂν τοὺς ἐν τῇ δημοκρατίᾳ σ
φαντοῦντας ἐτιμωρήσασθε ἢ τοὺς ἄρξαντας ἐν τῇ
γαρχίᾳ. καὶ εἰκότως, ὦ ἄνδρες δικασταί· πᾶσι γὰρ
φανερόν ἐστιν ὅτι διὰ τοὺς μὲν ἀδίκως πολιτευομέ
ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ δημοκρατία γίνεται, διὰ δὲ τοὺς ἐ
δημοκρατίᾳ συκοφαντοῦντας ὀλιγαρχία δὶς κατέστη.
οὐκ ἄξιον τούτοις πολλάκις χρῆσθαι συμβούλοις,
28 οὐδὲ ἅπαξ ἐλυσιτέλησε πειθομένοις. σκέψασθαι δὲ
ὅτι καὶ τῶν ἐκ Πειραιῶς οἱ μεγίστην δόξαν ἔχοντες
μάλιστα κεκινδυνευκότες καὶ πλεῖστα ὑμᾶς ἀγαθὰ
γασμένοι πολλάκις ἤδη τῷ ὑμετέρῳ πλήθει διεκε
σαντο τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένειν, ἡγού
νοι ταύτην δημοκρατίας εἶναι φυλακήν· τοῖς μὲν

; ἄστεος ὑπὲρ τῶν παρεληλυθότων ἄδειαν ποιήσειν,
οἷς δ' ἐκ Πειραιῶς οὕτω πλεῖστον χρόνον τὴν πολιτείαν
ν παραμεῖναι. οἷς ὑμεῖς πολὺ ἂν δικαιότερον πιστεύοιτε 29
τούτοις, οἳ φεύγοντες μὲν δι' ἑτέρους ἐσώθησαν, κατ-
λθόντες δὲ συκοφαντεῖν ἐπιχειροῦσιν. ἡγοῦμαι δέ, ὦ
νδρες δικασταί, τοὺς μὲν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας
μοὶ τῶν ἐν ἄστει μεινάντων φανεροὺς γεγενῆσθαι καὶ
ν ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν δημοκρατίᾳ, ὁποῖοί τινές εἰσι πο-
λῖται· τούτων δ' ἄξιον θαυμάζειν, ὅ τι ἂν ἐποίησαν, εἴ 30
ις αὐτοὺς εἴασε τῶν τριάκοντα γενέσθαι, οἳ νῦν δημο-
κρατίας οὔσης ταὐτὰ ἐκείνοις πράττουσι, καὶ ταχέως μὲν
ἐκ πενήτων πλούσιοι γεγένηνται, πολλὰς δὲ ἀρχὰς ἄρ-
χοντες οὐδεμιᾶς εὐθύνην διδόασιν, ἀλλ' ἀντὶ μὲν ὁμο-
νοίας ὑποψίαν πρὸς ἀλλήλους πεποιήκασιν, ἀντὶ δὲ εἰρή-
νης πόλεμον κατηγγέλκασι, διὰ τούτους δὲ ἄπιστοι τοῖς
Ἕλλησι γεγενήμεθα. καὶ τοσούτων κακῶν καὶ ἑτέρων 31
πολλῶν ὄντες αἴτιοι, καὶ οὐδὲν διαφέροντες τῶν τριά-
κοντα πλὴν ὅτι ἐκεῖνοι μὲν ὀλιγαρχίας οὔσης ἐπεθύμουν
ὧνπερ οὗτοι, οὗτοι δὲ δημοκρατίας τῶν αὐτῶν ὧνπερ
ἐκεῖνοι, ὅμως οἴονται χρῆναι οὕτως ῥᾳδίως ὃν ἂν βού-
λωνται κακῶς ποιεῖν, ὥσπερ τῶν μὲν ἄλλων ἀδικούν-
των, ἄριστοι δὲ ἄνδρες αὐτοὶ γεγενημένοι. καὶ τούτων 32
μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν, ὑμῶν δέ, ὅτι οἴεσθε μὲν δη-
μοκρατίαν εἶναι, γίγνεται δὲ ὅ τι ἂν οὗτοι βούλωνται,
καὶ δίκην διδόασιν οὐχ οἱ τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἀδικοῦντες,
ἀλλ' οἱ τὰ σφέτερα αὐτῶν μὴ διδόντες. καὶ δέξαιντ' ἂν
μικρὰν εἶναι τὴν πόλιν μᾶλλον ἢ δι' ἄλλους μεγάλην καὶ
ἐλευθέραν, ἡγούμενοι νῦν μὲν διὰ τοὺς τῶν ἐκ Πειραιῶς 33
κινδύνους αὐτοῖς ἐξεῖναι ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, ἐὰν
δ' ὕστερον ὑμῖν δι' ἑτέρους σωτηρία γένηται, τούτους
μὲν ἐπιλύσεσθαι, ἐκείνους δὲ μεῖζον δυνήσεσθαι· ὥστε
τὸ αὐτὸ πάντες ἐμποδών εἰσιν, ἐάν τι δι' ἄλλων ἀγαθὸν

p. 778—783.

34 ὑμῖν φαίνηται. τοῦτο μὲν οὖν οὐ χαλεπὸν τῷ βουλομένῳ
κατανοῆσαι· αὐτοί τε γὰρ οὐκ ἐπιθυμοῦσι λανθάνειν,
ἀλλ᾽ αἰσχύνονται μὴ δοκοῦντες εἶναι πονηροί, ὑμεῖς δὲ
τὰ μὲν αὐτοὶ ὁρᾶτε τὰ δ᾽ ἑτέρων πολλῶν ἀκούετε. ἡμεῖς
δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίκαιον μὲν ἡγούμεθ᾽ εἶναι πρὸς
πάντας ὑμᾶς τοὺς πολίτας ταῖς συνθήκαις καὶ τοῖς ὅρ-
35 κοις ἐμμένειν, ὅμως δέ, ὅταν μὲν ἴδωμεν τοὺς τῶν κακῶν
αἰτίους δίκην διδόντας, τῶν τότε περὶ ὑμᾶς γεγενημέ-
νων μεμνημένοι συγγνώμην ἔχομεν, ὅταν δὲ φανεροὶ
γένησθε τοὺς μηδὲν αἰτίους ἐξ ἴσου τοῖς ἀδικοῦσι τι-
μωρούμενοι, τῇ αὐτῇ ψήφῳ πάντας ἡμᾶς εἰς ὑπο ......

26.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΑΝΔΡΟΥ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ.

..... ἡγούμενος ἀκριβῆ νῦν τὴν δοκιμασίαν αὐτοὺς διὰ
τὸν χρόνον ποιήσεσθαι, ἐπεὶ σύνοισθα πολλὰ καὶ δεινὰ
εἰς αὐτοὺς ἐξημαρτηκώς, ὧν ἐπιλελῆσθαι καὶ οὐδ᾽ ἀνα-
μνησθήσεσθαι ἐνίους αὐτῶν νομίζεις. ὃ δὴ ἔγωγε καὶ
ἀγανακτῶ, εἰ ταύτῃ τῇ ἐλπίδι εἰς ὑμᾶς ἥκει πιστεύων,
ὥσπερ ἄλλων μέν τινων ὄντων τῶν ἠδικημένων, ἑτέρων
δὲ τῶν ταῦτα διαψηφιουμένων, ἀλλ᾽ οὐκ ἀμφότερα τῶν
2 αὐτῶν καὶ πεπονθότων καὶ ἀκουσομένων. αἴτιοι δὲ
τούτων ὑμεῖς ἐστε· οὐ γὰρ ἐνθυμεῖσθε ὅτι οὗτοι μέν,
ὅτε ἡ πόλις ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἤρχετο, οὐδὲ τῆς
αὐτῆς δουλείας ὑμῖν μεταδοῦναι ἠξίωσαν, ἀλλὰ καὶ τῆς
πόλεως ἐξήλασαν, ὑμεῖς δ᾽ ἐλευθέραν αὐτὴν ποιήσαντες
οὐ μόνον τῆς ἐλευθερίας αὐτοῖς ἀλλὰ καὶ τοῦ δικάζειν
καὶ τοῦ ἐκκλησιάζειν περὶ τῶν κοινῶν μετέδοτε, ὥστε
εἰκότως ὑμῶν ταύτην τὴν εὐήθειαν καταγιγνώσκουσιν.
3 ὧν εἷς οὗτος ὢν οὐκ ἀγαπᾷ εἴ τις αὐτὸν ἐᾷ τούτων μετ-
έχειν, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἐκείνων δοῦναι δίκην πάλιν ἄρχειν
Reisk.

μοι. καὶ νυνὶ αὐτὸν ἀκούω μὲν ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ κατη-
γορουμένων διὰ βραχέων ἀπολογήσεσθαι, ἐπισύροντα
τὰ πράγματα καὶ διακλέπτοντα τῇ ἀπολογίᾳ τὴν κατη-
γορίαν, λέξειν δὲ ὡς πολλὰ εἰς τὴν πόλιν ἀνηλώκασι καὶ
φιλοτίμως λελειτουργήκασι καὶ νίκας πολλὰς καὶ καλὰς
ἐν δημοκρατίᾳ νενικήκασι, καὶ ὅτι αὐτὸς κόσμιός ἐστι
καὶ οὐχ ὁρᾶται ποιῶν ἃ ἕτεροι ἐνταῦθα τολμῶσιν, ἀλλὰ
τὰ ἑαυτοῦ πράττειν ἀξιοῖ. ἐγὼ δὲ πρὸς τούτους τοὺς 4
λόγους οὐ χαλεπὸν οἶμαι ἀντειπεῖν· πρὸς μὲν τὰς λει-
τουργίας, ὅτι κρείττων ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μὴ λειτουργή-
σας ἢ τοσαῦτα τῶν ἑαυτοῦ ἀναλώσας· διὰ γὰρ ταῦτα
πιστευθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου κατέλυσε τὴν δημοκρατίαν,
ὥστ᾽ εἶναι ταῦτα τὰ ἔργα ἀειμνηστότερα ἢ τὰ ἐκ τῶν
λειτουργιῶν αὐτῷ ἀναθήματα· πρὸς δὲ τὴν ἡσυχιότητα 5
τὴν τούτου, ὅτι οὐ νῦν δεῖ αὐτὸν ἐξετάζειν εἰ σώφρων
ἐστίν, ὅτ᾽ αὐτὸν οὐκ ἔξεστιν ἀσελγαίνειν, ἀλλ᾽ ἐκεῖνον
τὸν χρόνον σκοπεῖν, ἐν ᾧ ἐξὸν ὁποτέρως ἐβούλετο ζῆν
εἵλετο παρανόμως πολιτευθῆναι. τοῦ μὲν γὰρ νῦν μη-
δὲν ἐξαμαρτάνειν οἱ κωλύσαντες αἴτιοι, τῶν δὲ τότε γε-
νομένων ὁ τούτου τρόπος καὶ οἱ τούτῳ ἐπιτρέπειν ἀξι-
οῦντες. ὥστε ἂν ἐκ τούτων δοκιμάζεσθαι ἀξιοῖ, ταῦτα
μὴ ὑπολαμβάνειν, μὴ εὐήθεις αὐτῷ εἶναι δοκῆτε.

Ἂν δὲ καὶ ἐπὶ τοιόνδε λόγον τράπωνται, ὡς ὁ χρό- 6
νος οὐκ ἐγχωρεῖ ἄλλον ἀποκληρῶσαι, ἀλλὰ ἀνάγκη, ἐὰν
αὐτὸν ἀποδοκιμάσητε, ἄθυτα τὰ πάτρια ἱερὰ γίγνεσθαι,
ἀλλ᾽ ἐνθυμήθητε, ὅτι πάλαι ὁ χρόνος ἤδη παρελήλυθεν.
ἡ γὰρ αὔριον ἡμέρα μόνη λοιπὴ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐστιν, ἐν
δὲ ταύτῃ τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι θυσία γίγνεται, δικαστήριον
δὲ παρὰ τοὺς νόμους ἀδύνατον πληρωθῆναι. εἰ δὲ ταῦτα 7
πάνθ᾽ οὗτος ὥστε γενέσθαι διαπέπρακται, τί προσδο-
κῆσαι δεῖ δοκιμασθέντα αὐτὸν ποιήσειν, εἰ τὴν ἐξιοῦσαν
ἀρχὴν πέπεικεν αὐτοῦ ἕνεκα παρανομῆσαι; ἆρ᾽ ἂν ὀλίγα

τοιαῦτα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ διαπράξασθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ
8 ἂν οἶμαι. ἔστι δ' ὑμῖν οὐ τοῦτο μόνον σκεπτέον, ἀλλὰ
καὶ πότερον εὐσεβέστερον τὸν βασιλέα καὶ τοὺς συνάρ-
χοντας τὰ ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος ἄρξειν ἱερὰ θῦσαι, ὡς καὶ
πρότερον ἤδη γεγένηται, ἢ καὶ τοῦτον, ὃν οὐδὲ καθαρὸν
εἶναι τὰς χεῖρας οἱ εἰδότες μεμαρτυρήκασι, καὶ πότερον
ὑμεῖς ὠμόσατε εἰς τὴν ἀρχὴν ἀδοκίμαστον καταστή-
σειν, ἢ δοκιμάσαντες τὸν ἄξιον τῆς ἀρχῆς | στεφανώσειν.
9 ταῦτα γὰρ σκοπεῖσθε· κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθε, ὅτι ὁ θεὶς
τὸν περὶ τῶν δοκιμασιῶν νόμον οὐχ ἥκιστα περὶ τῶν
ἐν ὀλιγαρχίᾳ ἀρξάντων ἕνεκα ἔθηκεν, ἡγούμενος δει-
νὸν εἶναι, εἰ δι' οὓς ἡ δημοκρατία κατελύετο, οὗτοι ἐν
αὐτῇ τῇ πολιτείᾳ πάλιν ἄρξουσι, καὶ κύριοι γενήσονται
τῶν νόμων καὶ τῆς πόλεως, ἣν πρότερον παραλαβόντες
οὕτως αἰσχρῶς καὶ δεινῶς ἐλωβήσαντο. ὥστ' οὐκ ἄξιον
τῆς δοκιμασίας ὀλιγώρως ἔχειν, οὐδὲ μικρὸν ἡγουμένους
τὸ πρᾶγμα μὴ φροντίζειν αὐτῆς, ἀλλὰ φυλάττειν· ὡς
ἐν τῷ ἕκαστον δικαίως ἄρχειν ἥ τε πολιτεία καὶ τὸ ἄλλο
10 πλῆθος τὸ ὑμέτερον σώζεται. εἰ μὲν δὴ βουλεύσων
νυνὶ ἐδοκιμάζετο καὶ ὡς ἱππευκότος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν τριά-
κοντα ἄρμα ἐν ταῖς σανίσιν ἐνεγέγραπτο, καὶ ἄνευ κατη-
γόρου ἂν αὐτὸν ἀπεδοκιμάζετε· νῦν δέ, ὅτε μὴ μόνον
ἱππευκὼς μηδὲ βεβουλευκώς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πλῆθος
ἐξημαρτηκὼς φαίνεται, οὐκ ἂν ἄτοπον ποιήσαιτε, εἰ
μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντες περὶ αὐτοῦ φανοῖσθε;
11 καὶ μὲν δὴ βουλεύειν γε δοκιμασθεὶς πεντακοσιοστὸς ὢν
μετὰ τῶν ἄλλων ἐνιαυτὸν ἂν μόνον ἐβούλευσεν, ὥστε
καὶ εἴ τι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐξαμαρτάνειν ἐβούλετο, ῥα-
δίως ἂν ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐκωλύετο. ταύτην δὲ τὴν ἀρχὴν
ἀξιοῖ μόνος αὐτὸς καθ' αὑτὸν ἄρχειν, καὶ μετὰ τῆς ἐν
Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς τὸν ἅπαντα χρόνον τῶν μεγίστων
12 κύριος γενέσθαι· ὥστε ὑμῖν καθήκειν περὶ ταύτης τῆς

τῆς ἀκριβεστέραν τὴν δοκιμασίαν ἢ περὶ τῶν ἄλλων
ἀρχῶν ποιεῖσθαι. εἰ δὲ μή, πῶς οἴεσθε τὸ ἄλλο πλῆθος
τῶν πολιτῶν διακείσεσθαι, ὅταν αἴσθωνται, ὃν προσῆκε
δίκας τῶν ἡμαρτημένων διδόναι, τοῦτον ὑφ' ὑμῶν τοι-
αύτης ἀρχῆς ἠξιωμένον; καὶ φόνου δίκας δικάζοντα, ὃν
δεῖ αὐτὸν ὑπὸ τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς κρίνεσθαι;
καὶ πρὸς τούτοις ἴδωσιν ἐστεφανωμένον, καὶ ἐπικλήρων
καὶ ὀρφανῶν κύριον γεγενημένον, ὧν ἐνίοις αὐτὸς οὗτος
τῆς ὀρφανίας αἴτιος γεγένηται; ἆρ' οὐκ οἴεσθε αὐτοὺς 13
χαλεπῶς διακείσεσθαι καὶ ὑμᾶς αὐτῶν αἰτίους ἡγήσε-
σθαι, ὅταν γένωνται ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις, ἐν οἷς
πολλῶν πολλοὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπήγοντο καὶ ἄκριτοι
ὑπὸ τούτων ἀπώλλυντο καὶ φεύγειν τὴν σφετέραν αὐ-
τῶν ἠναγκάζοντο; κἀκεῖνοι προσενθυμηθῶσιν, ὅτι ὁ αὐ-
τὸς οὗτος ἀνὴρ [Θρασύβουλος] αἴτιος γεγένηται Λεωδά-
μαντά τε ἀποδοκιμασθῆναι καὶ τοῦτον δοκιμασθῆναι,
τοῦ μὲν κατήγορος γενόμενος, ὑπὲρ τούτου δὲ ἀπολογή-
σασθαι παρασκευασάμενος; ὃς ὅπως πρὸς τὴν πόλιν διά-
κειται καὶ πόσων αἴτιος αὐτῇ κακῶν γεγένηται . . . . ἢ 14
λογιζόμενοι πῶς ἂν οἴεσθε διαβληθῆναι; τότε μὲν γὰρ
ὑμᾶς ᾤοντο ὀργισθέντας Λεωδάμαντα ἀποδοκιμάσαι·
ἐὰν δὲ τοῦτον δοκιμάσητε, εὖ εἴσονται ὅτι οὐ δικαίᾳ
ὀργῇ περὶ αὐτοῦ κέχρησθε. ἔστι δὲ τούτοις μὲν πρὸς
τοῦτον ἀγών, ὑμῖν δὲ πρὸς ἅπασαν τὴν πόλιν, ἣ σκοπεῖ
ἥντινα ὑμεῖς γνώμην περὶ αὐτῆς ἕξετε. καὶ μηδεὶς 15
ὑμῶν ἡγείσθω με Λεωδάμαντι χαριζόμενον κατηγορεῖν
Εὐάνδρου, ὅτι φίλος ὢν τυγχάνει, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
τῆς πόλεως προνοούμενον. ῥᾴδιον δ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγ-
ματος μαθεῖν. Λεωδάμαντι γὰρ συμφέρει τοῦτον δοκι-
μασθῆναι, οὕτω γὰρ ὑμεῖς μάλιστα διαβληθήσεσθε, καὶ
δόξετε ἀντὶ δημοτικῶν ἀνθρώπων ὀλιγαρχικοὺς εἰς τὰς
ἀρχὰς καθιστάναι· ὑμῖν δὲ τόνδε ἀποδοκιμάσαι, δόξετε

γὰρ κἀκεῖνον δικαίως ἀποδοκιμάσαι· ἐὰν δὲ μηδὲ
οὐδ' ἐκεῖνον δικαίως.

16 Καίτοιγε αὐτὸν ἀκούω λέξειν ὡς οὐ περὶ αὐτ
νον ἡ δοκιμασία ἐστίν, ἀλλὰ περὶ πάντων τῶν ἐν
μεινάντων, καὶ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας
ὑπομνήσειν, ὡς ἐκ τούτων προσληψόμενον αὐτὸ
κιμαστὰς τοὺς ἐν ἄστει μείναντας. ἐγὼ δ' ὑπὲρ το
θους βραχέα πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν βούλομαι, ὅτι ὁ
οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχει περὶ πάντων τῶν ἐν
μεινάντων, ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν τοιαῦτα ἐξα|μαρτ
των οἵαν ἐγώ φημι δεῖν, περὶ δὲ τῶν ἄλλων τὴν
17 τίαν. τεκμήριον δέ· οὐ γὰρ ἐλάττους τούτων ἡ
τετίμηκε τῶν ἐπὶ Φυλὴν ἐλθόντων καὶ τὸν Π
καταλαβόντων. εἰκότως· τοὺς μὲν γὰρ ἴσασιν
τινες ἐν δημοκρατίᾳ μόνῃ γεγένηνται, ὁποῖοι δ' ἂ
ἐν ὀλιγαρχίᾳ γένοιντο, οὔπω πεῖραν εἰλήφασι· π
τούτων ἑκατέρας τῆς πολιτείας ἱκανὴν βάσανον ἔχ
18 ὥστ' εἰκότως πιστεύειν. καὶ ἡγοῦνταί γε διὰ μὲ
τοιούτους τοὺς συλληφθέντας τότε ἀποθανεῖν,
τοὺς ἄλλους τοὺς συλληφθέντας ἐκφυγεῖν, ἐπεὶ
τὴν αὐτὴν γνώμην ἅπαντες ἔσχον, οὔτ' ἂν φυγὴ ο
κάθοδος οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἂν τῶν γεγενημένων τῇ
19 συνέβη. ἀλλὰ καὶ ὃ ἄλογον δοκεῖ εἶναι παρά τισιν
ποτὲ πολλοὶ ὄντες ὑπ' ὀλίγων τῶν ἐν Πειραιεῖ ἡτ
σαν, οὐδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς τούτων προνοί
γένηται· οὗτοι γὰρ εἵλοντο μετὰ τῶν κατελθόντων
τεύεσθαι μᾶλλον ἢ μετὰ τῶν τριάκοντα Λακεδαιμ
20 δουλεύειν. τοιγάρτοι ἀντὶ τούτων αὐτοὺς ὁ δῆμο
μεγίσταις τιμαῖς τετίμηκεν, ἱππαρχεῖν καὶ στρα
καὶ πρεσβεύειν ὑπὲρ αὐτῶν αἱρούμενοι· καὶ οὐ
αὐτοῖς μετεμέλησε. καὶ διὰ μέν γε τοὺς πολλὰ ἐξ
τόντας τὰς δοκιμασίας εἶναι ἐψηφίσαντο, διὰ δὲ

μὲν τοιοῦτον πράξαντας τὰς συνθήκας ἐποιήσαντο.
ταῦτά σοι ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ δήμου ἀποκρίνομαι.
Ὑμέτερον δὴ ἔργον ἐστίν, ὦ ἄνδρες βουλευταί, σκέ- 21
ψασθαι ποτέρῳ ἂν πειθόμενοι περὶ τῆς δοκιμασίας ταύ-
της ἄμεινον βουλεύσαισθε, πότερον ἐμοὶ ἢ Θρασυβούλῳ,
ὅπως αὐτῷ ἀπολογήσεται. περὶ μὲν οὖν ἐμοῦ ἢ τοῦ πατρὸς
ἢ τῶν προγόνων οὐδὲν οὗτος εἰπεῖν ἕξει εἰς μισοδημίαν.
οὔτε γὰρ ὡς ὀλιγαρχίας μετέσχον (ὕστερον γὰρ τῶν χρό-
νων τούτων ἀνὴρ εἶναι ἐδοκιμάσθην), οὔθ' ὡς ὁ πατήρ
(πρὸ γὰρ τῶν στάσεων πολὺ ἐν Σικελίᾳ ἄρχων ἐτελεύ-
τησεν)· οὔθ' ὡς οἱ πρόγονοι ὑπὸ τοῖς τυράννοις ἐγέ- 22
νοντο· στασιάζοντες γὰρ πρὸς αὐτοὺς τὸν ἅπαντα χρό-
νον διετέλεσαν. ἀλλὰ μὲν δὴ οὐδὲ τὴν οὐσίαν ἡμᾶς ἐν
τῷ πολέμῳ φήσει κτήσασθαι, εἰς δὲ τὴν πόλιν οὐδὲν
ἀνηλωκέναι· πᾶν γὰρ τοὐναντίον, ἐν εἰρήνῃ μὲν ὀγδοη-
κοντατάλαντος ἡμῶν ὁ οἶκος ἐγένετο, εἰς δὲ τὴν τῆς
πόλεως σωτηρίαν ἐν τῷ πολέμῳ ἅπας ἀνηλώθη. ἐγὼ δὲ 23
τούτου τρία ἕξω εἰπεῖν τηλικαῦτα τὸ μέγεθος, ὥστ'
ἂν εἶναι ἕκαστον ἔργον θανάτου· πρῶτον μὲν ὅτι τὴν
Βοιωτοῖς πολιτείαν χρήματα λαβὼν μετέστησε καὶ τῆς
συμμαχίας ἡμᾶς ταύτης ἀπεστέρησεν, ἔπειτα ὅτι τὰς
ναῦς προὔδωκε καὶ τὴν πόλιν περὶ σωτηρίας βουλεύε-
σθαι πεποίηκεν, ἔπειτα ὅτι παρὰ τῶν αἰχμαλώτων, οὓς 24
αὐτὸς ἀπώλεσε, τριάκοντα μνᾶς ἐσυκοφάντησεν, οὐ
φάσκων αὐτοὺς λύσεσθαι, εἰ μὴ τοῦτο αὐτῷ παρὰ σφῶν
αὐτῶν παράσχοιεν. συνειδότες οὖν ἡμῶν ἑκατέρῳ τὸν
βίον, πρὸς ταῦτα βουλεύεσθε ὁποτέρῳ χρὴ πιστεύειν
περὶ τῆς Εὐάνδρου δοκιμασίας, καὶ οὕτως οὐκ ἐξαμαρ-
τήσεσθε.

27.

ΚΑΤΑ ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΜΠΡΕ ΣΒΕΥΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΩΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ.

Κατηγόρηται μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Ἐπικράτο ἱκανὰ καὶ τῶν συμπρεσβευτῶν· ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρὴ ὅ πολλάκις ἠκούσατε τούτων λεγόντων, ὁπότε βούλοιν τινα ἀδίκως ἀπολέσαι, ὅτι, εἰ μὴ καταψηφιεῖσθε ὧν α
2 τοὶ κελεύουσιν, ἐπιλείψει ὑμᾶς ἡ μισθοφορά. καὶ ν οὐδὲν ἧττον τοσοῦτον | ἐνδεῖ, ὥστε τὸ μὲν πλῆθος .. καὶ ἡ αἰσχύνη ἡ διὰ τούτων ὑμῖν γίνεται, ἡ δ' ὠφέλ τούτοις· πεπείρανται γὰρ ὅτι, ὁπόταν οὗτοι καὶ οἱ το των λόγοι δοκῶσιν αἴτιοι εἶναι ψηφιεῖσθαι ὑμᾶς πα τὸ δίκαιον, ῥᾳδίως παρὰ τῶν ἀδικούντων χρήματα λα
3 βάνουσι. καίτοι τίνα χρὴ ἐλπίδα ἔχειν σωτηρίας, ὁπότ ἐν χρήμασιν ᾖ καὶ σωθῆναι τὴν πόλιν καὶ μή, ταῦτα οὗτοι, φύλακες ὑφ' ὑμῶν καταστάντες, οἱ τῶν ἀδικού των κολασταί, κλέπτωσί τε καὶ καταδωροδοκῶσι; καὶ νῦν πρῶτον ὤφθησαν ἀδικοῦντες, ἀλλὰ καὶ πρότερ
4 ἤδη δώρων ἐκρίθησαν. καὶ ὑμῖν ἔχω ἐπικαλέσαι ὅτι τ αὐτοῦ ἀδικήματος Ὀνομάσαντος μὲν κατεψηφίσασθ τούτου δὲ ἀπεψηφίσασθε, τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς ἁπάντ κατηγοροῦντος καὶ τῶν αὐτῶν καταμαρτυρούντων, οὐχ ἑτέρων ἤκουσαν, ἀλλ' αὐτοὶ ἦσαν οἱ περὶ τῶν χρ
5 μάτων καὶ τῶν δώρων πρὸς τούτους πράττοντες. καὶ τοῦτο ἅπαντες ἐπίστασθε, ὅτι οὐχ ὅταν τοὺς μὴ δυ μένους λέγειν κολάζητε, τότε ἔσται παράδειγμα τοῦ ὑμᾶς ἀδικεῖν, ἀλλ' ὁπόταν παρὰ τῶν δυναμένων δί λαμβάνητε, τότε πάντες παύσονται ἐπιχειροῦντες
6 ὑμᾶς ἐξαμαρτάνειν. νῦν δ' ἀσφαλῶς αὐτοῖς ἔχει τὰ ὑ τερα κλέπτειν. ἂν μὲν γὰρ λάθωσιν, ἀδεῶς αὐτοῖς ἔχο

αι· ἂν δὲ ὀφθῶσιν, ἢ μέρει τῶν ἀδικημάτων τὸν
ον ἐξεπρίαντο, ἢ εἰς ἀγῶνα καταστάντες τῇ αὐτῶν
ει ἐσώθησαν. νῦν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πα-
μα ποιήσετε τοῖς ἄλλοις δικαίοις εἶναι, παρὰ τού-
κην λαβόντες. ἥκουσι δὲ πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως 7
οντες οὐχ ἡμῶν ἀκροασόμενοι, ἀλλ' ὑμᾶς εἰσόμε-
τινα γνώμην περὶ τῶν ἀδικούντων ἕξετε. ὥστ' εἰ
ποψηφιεῖσθε τούτων, οὐδὲν δεινὸν δόξει αὐτοῖς
ὑμᾶς ἐξαπατήσαντας ἐκ τῶν ὑμετέρων ὠφελεῖσθαι·
ε καταψηφισάμενοι θανάτου τιμήσητε, τῇ αὐτῇ
τούς τε ἄλλους κοσμιωτέρους ποιήσετε ἢ νῦν εἰσι,
ρὰ τούτων δίκην εἰληφότες ἔσεσθε. ἡγοῦμαι δ', 8
ρες Ἀθηναῖοι, οὐδ' εἰ μὴ προθέντες αὐτοῖς κρίσιν,
λογουμένων μὴ ἐθελήσαντες ἀκοῦσαι, καταψηφι-
οι τῶν ἐσχάτων τιμήσαιτε, οὐκ ἂν ἀκρίτους αὐτοὺς
λέναι, ἀλλὰ τὴν προσήκουσαν δίκην δεδωκέναι.
οὗτοι ἄκριτοί εἰσι, περὶ ὧν ἂν ὑμεῖς εἰδότες τὰ
έντα ψηφίσησθε, ἀλλ' οἵ τινες ἂν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν
θέντες περὶ ὧν ὑμεῖς μὴ ἴστε, ἀκροάσεως μὴ τύ-
τούτων δὲ τὰ μὲν πράγματα κατηγορεῖ, ἡμεῖς δὲ
ρτυροῦμεν· καὶ οὐ τοῦτο δέδοικα, ὡς ἐὰν ἀκροά- 9
τῶν ἀποψηφιεῖσθε· ἀλλ' οὐκ ἂν ἡγοῦμαι αὐτοὺς
ἀξίαν δεδωκέναι, εἰ ἀκροασάμενοι αὐτῶν κατα-
ισθε. πῶς γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἷς οὐδὲ
καὶ ὑμῖν συμφέρει; οὗτοι μὲν γὰρ ἐν τῷ πολέμῳ
ήτων πλούσιοι γεγόνασιν ἐκ τῶν ὑμετέρων, ὑμεῖς
τούτους πένητες. καίτοι οὐ ταῦτα ἀγαθῶν δημα- 10
ἐστι, τὰ ὑμέτερα ἐν ταῖς ὑμετέραις συμφοραῖς
νειν, ἀλλὰ τὰ ἑαυτῶν ὑμῖν διδόναι. καὶ γάρ τοι
τοῦτον ἥκομεν, ὥσθ' οἳ πρότερον ἐν τῇ εἰρήνῃ
φᾶς αὐτοὺς ἐδύναντο τρέφειν, νῦν ὑμῖν εἰσφορὰς
ουσι καὶ χορηγοῦσι καὶ οἰκίας μεγάλας οἰκοῦσι.

11 καίτοι ἑτέροις ὑμεῖς ἔστιν ὅτε τὰ πατρῷα κεκτημένοι
ταῦτα ποιοῦσιν ἐφθονεῖτε· νῦν δ' οὕτως ἡ πόλις διά-
κειται, ὥστε οὐκέτι ὧν οὗτοι κλέπτουσιν ὀργίζεσθε, ἀλλ'
ὧν αὐτοὶ λαμβάνετε χάριν ἴστε, ὥσπερ ὑμεῖς τὰ τούτων
μισθοφοροῦντες, ἀλλ' οὐ τούτων τὰ ὑμέτερα κλεπτόν-
12 των. τὸ δὲ πάντων ὑπερφυέστατον, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἰδίοις
οἱ ἀδικούμενοι δακρύουσι καὶ ἐλεεινοί εἰσιν, ἐν δὲ τοῖς
δημοσίοις οἱ μὲν ἀδικοῦντες ἐλεεινοί, ὑμεῖς δ' οἱ ἀδι-
κούμενοι ἐλεεῖτε. καὶ νῦν ἴσως ποιήσουσιν ἅπερ καὶ
πρότερον ἦσαν εἰθισμένοι καὶ δημόται καὶ φίλοι, κλαί-
13 οντες ἐξαιτεῖσθαι αὐτοὺς παρ' ὑμῶν. ἐγὼ δ' οὕτως ἀξιῶ
γενέσθαι· εἰ μὲν ἀδικεῖν τούτους μηδὲν νομίζουσιν,
ἀποδείξαντας ὡς ψευδῆ τὰ κατηγορημένα, οὕτως πείθειν
ὑμᾶς ἀποψηφίσασθαι· εἰ δὲ νομίσαντες ἀδικεῖν αἰτή-
σονται, δῆλον ὅτι τοῖς ἀδικοῦσιν εὐνούστεροί εἰσιν ἢ
ὑμῖν τοῖς ἀδικουμένοις, ὥστ' οὐ χάριτος ἄξιοι τυχεῖν
14 ἀλλὰ τιμωρίας, ὁπόταν ὑμεῖς δύνησθε. ἔτι δὲ τοὺς αὐ-
τοὺς ἡγεῖσθαι χρὴ καὶ τῶν κατηγόρων σφόδρα δεήσε-
σθαι, νομίζοντας πολὺ ἂν θᾶττον παρ' ἡμῶν ὀλίγων
ὄντων ταύτην τὴν χάριν λαμβάνειν ἢ παρ' ὑμῶν, ἔτι δὲ
ῥᾷον ἄλλους τινὰς τὰ ὑμέτερα καταχαρίζεσθαι ἢ ὑμᾶς
15 αὐτούς γε. ἡμεῖς μὲν τοίνυν οὐκ ἠθελήσαμεν προδοῦ-
ναι, ἀξιοῦμεν δὲ μηδ' ὑμᾶς, ἐνθυμουμένους ὅτι σφόδρ'
ἂν ἡμῖν ὠργίζεσθε καὶ ἐτιμωρεῖσθε, ὅπου παρεπίπτομεν,
ὡς εἰκὸς τοὺς ἀδικοῦντας, εἰ ἡμεῖς παρὰ τούτων ἢ χρή-
ματα λαβόντες ἢ ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ διηλλάγημεν. καίτοι
εἰ τοῖς μὴ δικαίως ἐπεξιοῦσιν ὀργίζεσθε, ἦ που σφόδρα
16 χρὴ αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθαι. νῦν τοίνυν,
ὦ ἄνδρες δικασταί, καταψηφισάμενοι Ἐπικράτους τῶν
ἐσχάτων τιμήσατε, καὶ μή, ὥσπερ ἐν τῷ τέως χρόνῳ εἰ-
θισμένοι ἐστέ, ἐπειδὰν καταψηφισάμενοι ἐξελέγξητε τοὺς
ἀδικοῦντας, ἐν τῷ τιμήματι ἀζημίους ἀφίετε, ἔχθραν,

Reisk

οὐ δίκην παρὰ τῶν ἀδικούντων λαμβάνοντες, ὥσπερ τοῦ ὀνείδους ἀλλ' οὐ τῆς ζημίας αὐτοῖς μέλον, εὖ εἰδότες ὅτι ἐν μὲν τῇ ψήφῳ οὐδὲν ἄλλο ποιεῖτε ἢ ὀνειδίζετε τοῖς ἀδικοῦσιν, ἐν δὲ τῷ τιμήματι τιμωρεῖσθε τοὺς ἐξαμαρτάνοντας.

28.

ΚΑΤΑ ΕΡΓΟΚΛΕΟΥΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Τὰ μὲν κατηγορημένα οὕτως ἐστὶ πολλὰ καὶ δεινά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε οὐκ ἄν μοι δοκεῖ δύνασθαι Ἐργοκλῆς ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου τῶν πεπραγμένων αὐτῷ πολλάκις ἀποθανὼν δοῦναι δίκην ἀξίαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει. καὶ γὰρ πόλεις προδεδωκὼς φαίνεται, καὶ προξένους καὶ πολίτας ὑμετέρους ἠδικηκώς, καὶ ἐκ πένητος ἐκ τῶν ὑμετέρων πλούσιος γεγενημένος. καίτοι πῶς αὐ- 2
τοῖς χρὴ συγγνώμην ἔχειν, ὅταν ὁρᾶτε τὰς μὲν ναῦς, ὧν ἦρχον οὗτοι, δι' ἀπορίαν χρημάτων καταλυομένας καὶ ἐκ πολλῶν ὀλίγας γινομένας, τούτους δὲ πένητας καὶ ἀπόρους ἐκπλεύσαντας οὕτω ταχέως πλείστην τῶν πολιτῶν οὐσίαν κεκτημένους; ὑμέτερον τοίνυν ἔργον ἐστίν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὀργίζεσθαι· καὶ 3
γὰρ δὴ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ νῦν μὲν οὕτως αὐτοὶ πιεζόμενοι ταῖς εἰσφοραῖς συγγνώμην τοῖς κλέπτουσι καὶ τοῖς δωροδοκοῦσιν ἔχοιτε, ἐν δὲ τῷ τέως χρόνῳ, καὶ τῶν οἴκων τῶν ὑμετέρων μεγάλων ὄντων καὶ τῶν δημοσίων προσόδων μεγάλων οὐσῶν, θανάτῳ ἐκολάζετε τοὺς τῶν ὑμετέρων ἐπιθυμοῦντας. οἶμαι δ' ἔγωγε πάντας ὑμᾶς ὁμολο- 4
γῆσαι, εἰ ὑμῖν Θρασύβουλος ἐπηγγέλλετο τριήρεις ἔχων ἐκπλεύσεσθαι καὶ ταύτας παλαιὰς ἀντὶ καινῶν παραδώσειν, καὶ τοὺς μὲν κινδύνους ὑμετέρους ἔσεσθαι, τὰς δ' ὠφελείας τῶν αὐτοῦ φίλων, καὶ ὑμᾶς μὲν διὰ τὰς εἰσφο-

ρὰς πενεστέρους ἀποδείξειν, Ἐργοκλέα δὲ καὶ τοὺς κόλακας τοὺς αὑτοῦ πλουσιωτάτους τῶν πολιτῶν ποιήσειν, οὐδένα ἂν ὑμῶν ἐπιτρέψαι τὰς ναῦς ἐκεῖνον ἔχοντα ἐκ-
5 πλεῦσαι. ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ τάχιστα ὑμεῖς ἐψηφίσασθε τὰ χρήματα ἀπογράψαι τὰ ἐκ τῶν πόλεων εἰλημμένα καὶ τοὺς ἄρχοντας τοὺς μετ᾽ ἐκείνου καταπλεῖν εὐθύνας δώσοντας, Ἐργοκλῆς ἔλεγεν ὡς ἤδη συκοφαντεῖτε καὶ τῶν ἀρχαίων νόμων ἐπιθυμεῖτε, καὶ Θρασυβούλῳ συνεβούλευε Βυζάντιον καταλαβεῖν καὶ τὰς ναῦς ἔχειν | καὶ
6 τὴν Σεύθου θυγατέρα γαμεῖν· „ἵνα αὐτῶν ἐκκόψῃς“ ἔφη „τὰς συκοφαντίας· ποιήσεις γὰρ αὐτοὺς οὐκ ἐπιβουλεύοντας σοὶ καθῆσθαι καὶ τοῖς σοῖς φίλοις, ἀλλὰ περὶ αὑτῶν δεδιέναι.“ οὕτως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ τάχιστα ἐνέπληντο καὶ τῶν ὑμετέρων ἀπέλαυσαν, ἀλ-
7 λοτρίους τῆς πόλεως ἑαυτοὺς ἡγήσαντο. ἅμα γὰρ πλουτοῦσι καὶ ὑμᾶς μισοῦσι, καὶ οὐκέτι ὡς ἀρξόμενοι παρασκευάζονται ἀλλ᾽ ὡς ὑμῶν ἄρξοντες, καὶ δεδιότες ὑπὲρ ὧν ὑφῄρηνται ἕτοιμοί εἰσι καὶ χωρία καταλαμβάνειν καὶ ὀλιγαρχίαν καθιστάναι καὶ πάντα πράττειν, ὅπως ὑμεῖς ἐν τοῖς δεινοτάτοις κινδύνοις καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ἔσεσθε· οὕτως γὰρ ἡγοῦνται οὐκέτι τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἁμαρτήμασι τὸν νοῦν ὑμᾶς προσέξειν, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως ὀρρωδοῦντας ἡσυχίαν πρὸς τού-
8 τους ἕξειν. Θρασύβουλος μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (οὐδὲν γὰρ δεῖ περὶ αὐτοῦ πλείω λέγειν) καλῶς ἐποίησεν οὕτως τελευτήσας τὸν βίον· οὐ γὰρ ἔδει αὐτὸν οὔτε ζῆν τοιούτοις ἔργοις ἐπιβουλεύοντα, οὔθ᾽ ὑφ᾽ ὑμῶν ἀποθανεῖν ἤδη τι δοκοῦντα ὑμᾶς ἀγαθὸν πεποιηκέναι, ἀλλὰ
9 τοιούτῳ τρόπῳ τῆς πόλεως ἀπαλλαγῆναι. ὁρῶ δ᾽ αὐτοὺς διὰ τὴν πρώην ἐκκλησίαν οὐκέτι φειδομένους τῶν χρημάτων, ἀλλ᾽ ὠνουμένους τὰς αὑτῶν ψυχὰς καὶ παρὰ τῶν λεγόντων καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ παρὰ τῶν πρυτά-

ων, καὶ πολλοὺς Ἀθηναίων ἀργυρίῳ διαφθείρειν.
ὑπὲρ ὧν ὑμῖν ἄξιόν ἐστιν ἀπολογήσασθαι παρὰ τούτου
ὴν δίκην λαβοῦσι, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπιδεῖξαι ὅτι
ὐκ ἔστι τοσαῦτα χρήματα, ὧν ὑμεῖς ἡττήσεσθε ὥστε μὴ
ιμωρεῖσθαι τοὺς ἀδικοῦντας. ἐνθυμεῖσθε γάρ, ὦ ἄν- 10
δρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐκ Ἐργοκλῆς μόνος κρίνεται, ἀλλὰ
καὶ ἡ πόλις ὅλη. νυνὶ γὰρ τοῖς ἄρχουσι τοῖς ὑμετέροις
ἐπιδείξετε πότερον χρὴ δικαίοις εἶναι, ἢ ὡς πλεῖστα τῶν
ὑμετέρων ὑφελομένοις τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὴν σωτηρίαν
παρασκευάζεσθαι, ᾧπερ οὗτοι νυνὶ πειρῶνται. καίτοι
ὖ εἰδέναι χρή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ὅστις ἐν τοσαύτῃ 11
ἀπορίᾳ τῶν ὑμετέρων πραγμάτων ἢ πόλεις προδίδωσιν
χρήματα κλέπτειν ἢ δωροδοκεῖν ἀξιοῖ, οὗτος καὶ τὰ
είχη καὶ τὰς ναῦς τοῖς πολεμίοις παραδίδωσι καὶ ὀλι-
αρχίαν ἐκ δημοκρατίας καθίστησιν· ὥστ' οὐκ ἄξιον
μῖν τῆς τούτων παρασκευῆς ἡττᾶσθαι, ἀλλὰ παρά-
ειγμα πᾶσιν ἀνθρώποις ποιῆσαι καὶ μήτε κέρδος μήτε
λέον μήτ' ἄλλο μηδὲν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῆς
ούτων τιμωρίας.

Οἶμαι δ' Ἐργοκλέα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ μὲν 12
Ἁλικαρνασσοῦ καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ περὶ τῶν αὐτῷ
πεπραγμένων οὐκ ἐπιχειρήσειν ἀπολογεῖσθαι, ἐρεῖν δὲ
ὡς ἀπὸ Φυλῆς κατῆλθε καὶ ὡς δημοτικός ἐστι καὶ ὡς τῶν
κινδύνων τῶν ὑμετέρων μετέσχεν. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχω περὶ τῶν τοιούτων·
ἀλλ' ὅσοι μὲν ἐλευθερίας καὶ τοῦ δικαίου ἐπιθυμοῦντες 13
καὶ τοὺς νόμους ἰσχύειν βουλόμενοι καὶ τοὺς ἀδικοῦν-
τας μισοῦντες τῶν ὑμετέρων κινδύνων μετέσχον, οὐ
πονηροὺς εἶναι πολίτας, οὐδὲ ἀδίκως τούτοις φημὶ ἂν
γενέσθαι ὑπόλογον τὴν ἐκείνων φυγήν· ὅσοι δὲ κατελθόντες
ἐν δημοκρατίᾳ τὸ μὲν ὑμέτερον πλῆθος ἀδικοῦσι, τοὺς
δὲ ἰδίους οἴκους ἐκ τῶν ὑμετέρων μεγάλους ποιοῦσι,

πολὺ μᾶλλον αὐτοῖς προσήκει ὀργίζεσθαι ἢ τοῖς τριά-
14 κοντα. οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦτ' ἐχειροτονήθησαν, ἵνα κακῶς,
εἴ πῃ δύναιντο, ὑμᾶς ποιήσειαν· τούτοις δ' ὑμᾶς αὐτοὺς
ἐπετρέψατε, ὡς μεγάλην καὶ ἐλευθέραν τὴν πόλιν ποιή-
σωσιν· ὧν ὑμῖν οὐδὲν ἀποβέβηκεν, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τούτοις
εἶναι ἐν τοῖς δεινοτάτοις κινδύνοις καθεστήκατε, ὥστε
πολὺ ἂν δικαιότερον ὑμᾶς αὐτοὺς ἢ τούτους ἐλεοῖτε, καὶ
τοὺς ὑμετέρους παῖδας καὶ γυναῖκας, ὅτι ὑπὸ τοιούτων
15 ἀνδρῶν λυμαίνεσθε. ὅταν γὰρ ἡγησώμεθα σωτηρίας
ἀντειλῆφθαι, δεινότερα ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων
πάσχομεν ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων. καίτοι ¦ πάντες ἐπί-
στασθε ὅτι οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας ὑμῖν δυστυχήσασιν.
ὥστε ἄξιον ὑμᾶς παρακελευσαμένους ὑμῖν αὐτοῖς παρὰ
τούτων νυνὶ τὴν μεγίστην δίκην λαβεῖν, καὶ τοῖς ἄλλοις
Ἕλλησιν ἐπιδεῖξαι ὡς τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθε, καὶ
16 τοὺς ὑμετέρους ἄρχοντας βελτίους ποιήσετε. ἐγὼ μὲν
οὖν ταῦθ' ὑμῖν παρακελεύομαι· ὑμᾶς δὲ χρὴ εἰδέναι ὅτι,
ἂν μὲν ἐμοὶ πεισθῆτε, εὖ περὶ αὐτῶν βουλεύσεσθε, εἰ δὲ
μή, χείροσι τοῖς ἄλλοις πολίταις χρήσεσθε. ἔτι δέ, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἂν αὐτῶν ἀποψηφίσησθε, οὐδεμίαν
ὑμῖν εἴσονται χάριν, ἀλλὰ τοῖς ἀνηλωμένοις καὶ τοῖς
χρήμασιν οἷς ὑφῄρηνται· ὥστε τὴν μὲν ἔχθραν ὑμῖν
αὐτοῖς καταλείψετε, τῆς δὲ σωτηρίας ἐκείνοις εἴσονται
17 χάριν. καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ Ἁλικαρ-
νασσεῖς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ὑπὸ τούτων ἠδικημένοι, ἂν μὲν
παρὰ τούτων τὴν μεγίστην δίκην λάβητε, νομιοῦσιν
ὑπὸ τούτων μὲν ἀπολωλέναι, ὑμᾶς δὲ αὐτοῖς βεβοη-
θηκέναι· ἐὰν δὲ τούτους σώσητε, ἡγήσονται καὶ ὑμᾶς
ὁμογνώμονας γεγονέναι τοῖς αὐτοὺς προδεδωκόσιν. ὥστ'
ἄξιον τούτων ἁπάντων ἐνθυμηθέντας ἅμα τοῖς τε φίλοις
τοῖς ὑμετέροις ἀποδοῦναι χάριν καὶ παρὰ τῶν ἀδικούν-
των τὴν δίκην λαβεῖν.

Reisk.

29.

ΚΑΤΑ ΦΙΛΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Ὁ μὲν ἀγὼν οὗτος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐρημότερος ·εγένηται ἢ ἐγὼ προσεδόκων. πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ ἀπει- ιοῦντες καὶ οἱ φάσκοντες Φιλοκράτους κατηγορήσειν· ὧν οὐδεὶς νυνὶ φαίνεται. ὃ κἀμοὶ δοκεῖ οὐδενὸς ἔλαττον ἶναι τεκμήριον τῆς ἀπογραφῆς ὅτι ἀληθὴς οὖσα τυγχά- ·ει· εἰ γὰρ μὴ πολλὰ τῶν Ἐργοκλέους εἶχε χρημάτων, ὐκ ἂν οὕτως οἷός τ' ἦν ἀπαλλάξαι τοὺς κατηγόρους. γὼ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντας ὑμᾶς ἡγοῦμαι εἰδέ- 2 ·αι ὅτι Ἐργοκλέους διὰ τοῦτο ὑμεῖς θάνατον κατεχει- ·οτονήσατε, ὅτι κακῶς διαθεὶς τὰ τῆς πόλεως πλέον ἢ ριάκοντα ταλάντων οὐσίαν ἐκτήσατο. καὶ τούτων τῶν ρημάτων οὐδὲν ἐν τῇ πόλει φαίνεται. καίτοι ποῖ χρὴ ρακέσθαι ἢ πῇ ζητῆσαι τὰ χρήματα; εἰ γὰρ παρὰ τοῖς ηδεσταῖς καὶ οἷς ἐκεῖνος οἰκειότατ' ἀνθρώπων ἐχρῆτο ·ὴ φανήσεται, χαλεπῶς παρὰ τοῖς ἐχθροῖς εὑρεθήσεται. ἵνα δὲ Ἐργοκλῆς περὶ πλείονος Φιλοκράτους ἐποιεῖτο, 3 πρὸς τίν' ἀνθρώπων διέκειτο οἰκειότερον; οὐ τῶν μὲν μετέρων πωλητὴν αὐτὸν ἐξήγαγε, τῶν δ' αὑτοῦ χρη- άτων ταμίαν ἐποίησε, καὶ τὸ τελευταῖον τριήραρχον ὑτὸν κατέστησε; καίτοι δεινὸν εἰ οἱ μὲν τὰς οὐσίας 4 χοντες ὀλοφυροῦνται τριηραρχοῦντες, οὗτος δὲ οὐδὲν ρότερον κεκτημένος ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐθελοντὴς πέστη ταύτην τὴν λειτουργίαν. οὐκοῦν δὴ οὐχ ὡς ζη- ιωθησόμενον αὐτὸν τριήραρχον κατέστησεν, ἀλλ' ὡς φεληθησόμενον καὶ φυλάξοντα τὰ αὑτοῦ χρήματα, οὐκ χων ὅτῳ χρὴ μᾶλλον τούτου πιστεῦσαι. ἡγοῦμαι δέ, ὦ 5 νδρες δικασταί, Φιλοκράτει δύο εἶναι καὶ μόνας ἀπο- ογίας· προσήκειν γὰρ αὐτῷ ἀποδεῖξαι ἢ ἑτέρους ἔχον-

τας τὰ Ἐργοκλέους χρήματα, ἢ ἀδίκως ἀπολωλότα ἐκεῖνον καὶ οὐδὲν ὑφῃρημένον τῶν ὑμετέρων οὐδὲ δεδωροδοκηκότα· εἰ δὲ τούτων μηδέτερον ποιήσει, δεδόχθαι καταψηφίζεσθαι, καὶ μὴ τοῖς μὲν παρὰ τῶν ἄλλων λαμβάνουσιν ὀργίζεσθαι, τοῖς δὲ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἔχουσι συγγνώμην ἔχειν.

6 Τίς δ' οὐκ οἶδεν Ἀθηναίων τρία τάλαντα | περὶ Ἐργοκλέους μεσεγγυηθέντα τοῖς λέγουσιν, εἰ δύναιντο αὐτὸν σῶσαι [καὶ μὴ κατηγορεῖν]; οἳ ἐπειδὴ ἑώρων τὴν ὑμετέραν ὀργὴν τιμωρεῖσθαι βουλομένων, ἡσυχίαν ἦγον καὶ οὐκ ἐτόλμων σφᾶς αὐτοὺς φανεροὺς ποιῆσαι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οὗτος οὐ κομιζόμενος παρ' αὐτῶν τὰ χρή-
7 ματα μηνύειν ἔφη τῇ πόλει· ἐπειδὴ δὲ καὶ ταῦτα ἀπείληφε καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκείνου κύριος γεγένηται, εἰς τοῦτο τόλμης ἐλήλυθεν, ὥστε μάρτυρας πεπόρισται οἳ μαρτυρήσουσιν αὐτῷ ὡς ἦν ἔχθιστος ἁπάντων ἀνθρώπων Ἐργοκλεῖ. καίτοι οἴεσθ' ἂν αὐτόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰς τοῦτο μανίας ἀφικέσθαι, ὥστε Θρασυβούλου στρατηγοῦντος καὶ Ἐργοκλέους αὐτῷ διαφερομένου ἐθελοντὴν ὑποστῆναι τριηραρχίαν; πῶς γὰρ ἂν θᾶττον ἀπώλετο, ἢ πῶς ἂν μᾶλλον ἐπηρεάζετο;

8 Περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανὰ τὰ εἰρημένα· ἐγὼ δ' ὑμᾶς ἀξιῶ ὑμῖν αὐτοῖς βοηθῆσαι, καὶ πολὺ μᾶλλον τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθαι ἢ τοὺς τὰ τῆς πόλεως ἔχοντας ἐλεεινοὺς ἡγεῖσθαι. οὐδὲν γὰρ τῶν αὑτοῦ καταθήσει, ἀλλὰ τὰ ὑμέτερα ὑμῖν αὐτοῖς ἀποδώσει, καὶ πολλῷ πλεῖον
9 αὐτῷ τούτων περιέσται. καὶ γὰρ δὴ δεινὸν ἂν εἴη, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ τοῖς μὲν μὴ δυναμένοις τὰ σφέτερ' αὐτῶν εἰσφέρειν ὀργίζοισθε καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν ὡς ἀδικούντων δημεύοιτε, τοὺς δὲ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἔχοντας μὴ τιμωροῖσθε, ἀλλὰ τῶν τε χρημάτων ἀποστεροῖσθε
10 καὶ τούτους χαλεπωτέρους ἐχθροὺς ἔχοιτε. ἕως γὰρ ἂν

Reisk.

ι ὑμέτερα ἔχοντες σφίσιν αὐτοῖς ξυνειδῶσιν, οὐδέποτε μῖν παύσονται κακονοοῦντες, νομίζοντες τὰς τῆς πόεως δυστυχίας μόνας ἀπαλλαγὴν εἶναι τῶν πρὸς αὐτοὺς ραγμάτων.

Ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ μόνον περὶ 11
ρημάτων αὐτῷ προσήκειν ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ περὶ οῦ σώματος κινδυνεύειν. καὶ γὰρ δὴ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ ἱ μὲν τὰ τῶν ἰδιωτῶν ἀπολλύμενα τοῖς κλέπταις συνειότες τοῖς αὐτοῖς ἐνέχοιντο, οὗτος δὲ τὰ τῆς πόλεως ῥγοκλεῖ συνειδὼς κλέπτοντι καὶ ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις ωροδοκοῦντι μὴ τῆς αὐτῆς τιμωρίας τυγχάνοι, ἀλλὰ θλα λάβοι τὴν ὑπ' ἐκείνου καταλειφθεῖσαν οὐσίαν ντὶ τῆς αὐτοῦ πονηρίας. ἄξιοι δ' ὑμῖν εἰσιν ὀργῆς, 12
ἄνδρες δικασταί. οὗτοι γάρ, ὅτε Ἐργοκλῆς ἐκρίνετο, ν τῷ δήμῳ περιιόντες ἔλεγον ὡς πεντακόσιοι μὲν αὐοῖς εἴησαν ἐκ τοῦ Πειραιῶς δεδεκασμένοι, ἑξακόσιοι ὲ καὶ χίλιοι ἐκ τοῦ ἄστεος· μᾶλλον δὲ προσεποιοῦντο ιστεύειν τοῖς χρήμασιν ἢ δεδιέναι τὰ αὐτῶν ἁμαρτήατα. ἐκεῖ μὲν οὖν ἐπεδείξατε αὐτοῖς, ἐὰν δὲ εὖ φρονῆτε, 13
αὶ νυνὶ τοῦτο φανερὸν πᾶσιν ἀνθρώποις ποιήσετε, ὅτι ὐκ ἔστι τοσαῦτα χρήματα ἃ ὑμᾶς, οὓς ἂν λαμβάνητε δικοῦντας, ἀποτρέψει τιμωρεῖσθαι, καὶ μηδεμίαν αὐοῖς ἄδειαν δώσετε τὰ ὑμέτερα αὐτῶν διαρπάζουσι καὶ λέπτουσιν. ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα ὑμῖν παραινῶ. πάντες 14
ὰρ ἐπίστασθε ὅτι Ἐργοκλῆς χρηματιούμενος ἀλλ' οὐ ρὸς ὑμᾶς φιλοτιμησόμενος ἐξέπλευσε, καὶ οὐδεὶς ἄλος ἔχει τὰ χρήματα ἢ οὗτος. ἐὰν οὖν σωφρονῆτε, τὰ μέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε.

30.

ΚΑΤΑ ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΕΥΘΥΝΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ.

Ἤδη, ὦ ἄνδρες δικασταί, τινὲς εἰς κρίσιν καταστάντες ἀδικεῖν μὲν ἔδοξαν, ἀποφαίνοντες δὲ τὰς τῶν προγόνων ἀρετὰς καὶ τὰς σφετέρας αὐτῶν εὐεργεσίας συγγνώμης ἔτυχον παρ' ὑμῶν. ἐπειδὴ τοίνυν καὶ τῶν ἀπολογουμένων ἀποδέχεσθε, ἐάν τι ἀγαθὸν φαίνωνται τὴν πόλιν πεποιηκότες, ἀξιῶ καὶ τῶν κατηγόρων ὑμᾶς ἀκροάσασθαι, ἐὰν ἀποφαίνωσι τοὺς φεύγοντας πάλαι
2 πονηροὺς ὄντας. ὅτι μὲν τοίνυν ὁ πατὴρ ὁ Νικομάχου δημόσιος ἦν, καὶ οἷα νέος ὢν οὗτος ἐπετήδευσε, καὶ ὅσα ἔτη γεγονὼς εἰς τοὺς φράτορας εἰσήχθη, πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν· ἐπειδὴ δὲ τῶν νόμων ἀναγραφεὺς ἐγένετο, τίς οὐκ οἶδεν οἷα τὴν πόλιν ἐλυμήνατο; προσταχθὲν γὰρ αὐτῷ τεσσάρων μηνῶν ἀναγράψαι τοὺς νόμους τοὺς Σόλωνος, ἀντὶ μὲν Σόλωνος αὑτὸν νομοθέτην κατέστησεν, ἀντὶ δὲ τεττάρων μηνῶν ἑξέτη τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο, καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν ἀργύριον λαμβάνων τοὺς
3 μὲν ἐνέγραφε τοὺς δὲ ἐξήλειφεν. εἰς τοῦτο δὲ κατέστημεν ὥστε ἐκ τῆς τούτου χειρὸς ταμιευόμεθα τοὺς νόμους· καὶ οἱ ἀντίδικοι ἐπὶ τοῖς δικαστηρίοις ἐναντίους παρείχοντο, ἀμφότεροι παρὰ Νικομάχου φάσκοντες εἰληφέναι. ἐπιβαλλόντων δὲ τῶν ἀρχόντων ἐπιβολὰς καὶ εἰσαγόντων εἰς τὸ δικαστήριον οὐκ ἠθέλησε παραδοῦναι τοὺς νόμους· ἀλλὰ πρότερον ἡ πόλις εἰς τὰς μεγίστας συμφορὰς κατέστη, πρὶν τοῦτον ἀπαλλαγῆναι τῆς ἀρχῆς καὶ
4 τῶν πεπραγμένων εὐθύνας ὑποσχεῖν. καὶ γάρ τοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἐκείνων δίκην οὐ δέδωκεν, ὁποίαν καὶ νῦν τὴν ἀρχὴν κατεστήσατο; ὅστις πρῶτον

Reisk.

μὲν τέτταρα ἔτη ἀνέγραψεν, ἐξὸν αὐτῷ τριάκοντα ἡμε-
ρῶν ἀπαλλαγῆναι· ἔπειτα διωρισμένον ἐξ ὧν ἔδει ἀνα-
γράφειν, αὑτὸν ἁπάντων κύριον ἐποιήσατο, καὶ ὅσα ....
διαχειρίσας μόνος οὗτος τῶν ἀρξάντων εὐθύνας οὐκ
ἔδωκεν, ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι τῆς αὑτῶν ἀρχῆς κατὰ πρυ- 5
τανείαν λόγον ἀναφέρουσι, σὺ δέ, ὦ Νικόμαχε, οὐδὲ
τεττάρων ἐτῶν ἠξίωσας ἐγγράψαι, ἀλλὰ μόνῳ σοὶ τῶν
πολιτῶν ἐξεῖναι νομίζεις ἄρχειν πολὺν χρόνον, καὶ μήτε
εὐθύνας διδόναι μήτε τοῖς ψηφίσμασι πείθεσθαι μήτε
τῶν νόμων φροντίζειν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐγγράφεις τὰ δ'
ἐξαλείφεις, καὶ εἰς τοῦτο ὕβρεως ἥκεις ὥστε σαυτοῦ
νομίζεις εἶναι τὰ τῆς πόλεως, αὐτὸς δημόσιος ὤν. ὑμᾶς 6
τοίνυν χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀναμνησθέντας καὶ τῶν
προγόνων τῶν Νικομάχου, οἵτινες ἦσαν, καὶ οὗτος ὡς
ἀχαρίστως ὑμῖν προσενήνεκται παρανομήσας, κολάσαι
αὐτόν, καὶ ἐπειδὴ ἑνὸς ἑκάστου δίκην οὐκ εἰλήφατε, νῦν
ὑπὲρ ἁπάντων γε αὐτῶν τὴν τιμωρίαν ποιήσασθε.

Ἴσως δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὰν περὶ αὑτοῦ 7
μηδὲν δύνηται ἀπολογεῖσθαι, ἐμὲ διαβάλλειν πειράσε-
ται. τότε δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τούτῳ ἀξιῶ πιστεύειν ὑμᾶς,
ὁπόταν ἀπολογίας ἐμοὶ δοθείσης μὴ δύνωμαι ψευδόμε-
νον αὐτὸν ἐξελέγξαι. ἐὰν δ' ἄρα ἐπιχειρῇ λέγειν ἅπερ ἐν
τῇ βουλῇ, ὡς ἐγὼ τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην, ἐνθυ-
μεῖσθε· τούτων τοιαῦτα λεγόντων ἐκ τῶν τετρακοσίων
πλεῖον ἢ χίλιοι γενήσονται· καὶ γὰρ τοὺς ἔτι παῖδας ὄν-
τας ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ καὶ τοὺς ἀποδημοῦντας οἱ δια-
βάλλειν βουλόμενοι ταῦτα λοιδοροῦσιν. ἐγὼ δὲ οὕτω πολ- 8
λοῦ ἐδέησα τῶν τετρακοσίων γενέσθαι, ὥστε οὐδὲ τῶν
πεντακισχιλίων κατελέγην. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι ὅτι,
εἰ μὲν περὶ ἰδίων συμβολαίων ἀγωνιζόμενος οὕτω φα-
νερῶς ἐξήλεγχον αὐτὸν ἀδικοῦντα, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἠξίωσε
τοιαῦτα ἀπολογούμενος ἀποφεύγειν, νυνὶ δὲ περὶ τῶν

τῆς |·πόλεως κρινόμενος οἰήσεται χρῆναι ἐμοῦ κα
ρῶν ὑμῖν μὴ δοῦναι δίκην.
9 Ἔτι δέ, οἶμαι, θαυμαστὸν νομίζω Νικόμαχον ἐ
ὡς ἀδικοῦσι μνησικακεῖν ἀξιοῦν, ὃν ἐγὼ ἐπιβουλεύ
τῷ πλήθει ἀποδείξω. καί μου ἀκούσατε· δίκαιον γ
ἄνδρες δικασταί, περὶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων τα
αύτας κατηγορίας ἀποδέχεσθαι, οἵτινες τότε συγ
10 λύσαντες τὸν δῆμον νυνὶ δημοτικοί φασιν εἶναι. ἐ
γὰρ ἀπολομένων τῶν νεῶν ἡ μετάστασις ἐπρά
Κλεοφῶν τὴν βουλὴν ἐλοιδόρει, φάσκων συνεστάν
οὐ τὰ βέλτιστα βουλεύειν τῇ πόλει. Σάτυρος δὲ
φισιεὺς βουλεύων ἔπεισε τὴν βουλὴν δήσαντας
11 παραδοῦναι δικαστηρίῳ. οἱ δὲ βουλόμενοι αὐτὸν
λέσαι, δεδιότες μὴ οὐκ ἀποκτείνωσιν ἐν τῷ δικασ
πείθουσι Νικομαχίδην νόμον ἀποδεῖξαι ὡς χρὴ κα
βουλὴν συνδικάζειν. καὶ ὁ πάντων οὗτος πονηρό
οὕτω φανερῶς συνεστασίασεν, ὥστε τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἡ
12 ἐγένετο ἀποδεῖξαι τὸν νόμον. Κλεοφῶντος τοίνυ
ἄνδρες δικασταί, ἕτερα μὲν ἄν τις ἔχοι κατηγορ
τοῦτο δὲ παρὰ πάντων ὁμολογεῖται, ὅτι οἱ καταλύ
τὸν δῆμον ἐκεῖνον ἐβούλοντο μάλιστα τῶν πολιτῶ
ποδὼν γενέσθαι, καὶ ὅτι Σάτυρος καὶ Χρέμων ο
τριάκοντα γενόμενοι οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ὀργιζόμενοι
φῶντος κατηγόρουν, ἀλλ' ἵνα ἐκεῖνον ἀποκτείν
13 αὐτοὶ ὑμᾶς κακῶς ποιῶσι. καὶ ταῦτα διεπράξαντ
τὸν νόμον ὃν Νικόμαχος ἀπέδειξεν. εἰκὸς τοίνυ
ἄνδρες δικασταί, ἐνθυμεῖσθαι καὶ ὁπόσοι ὑμῶν
μιζον Κλεοφῶντα κακὸν πολίτην εἶναι, ὅτι καὶ τ
τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἀποθανόντων ἴσως τις ἦν πονηρός,
ὅμως καὶ διὰ τοὺς τοιούτους ὠργίζεσθε τοῖς τριάκ
ὅτι οὐ τῶν ἀδικημάτων ἕνεκα ἀλλὰ κατὰ στάσιν α
14 ἀπέκτειναν. ἐὰν οὖν πρὸς ταῦτα ἀπολογῆται, τοσο

θε, ὅτι ἐν τοιούτῳ καιρῷ τον νόμον ἀπέδειξεν
πολιτεία μεθίστατο, καὶ τούτοις χαριζόμενος οἳ
ον κατέλυσαν, καὶ ταύτην τὴν βουλὴν συνδικά-
οίησεν ἐν ᾗ Σάτυρος μὲν καὶ Χρέμων μέγιστον
ο, Στρομβιχίδης δὲ καὶ Καλλιάδης καὶ ἕτεροι
ιαὶ καλοὶ κἀγαθοὶ τῶν πολιτῶν ἀπώλλυντο.
ὶ περὶ τούτων οὐδένα ἂν ἐποιησάμην λόγον, εἰ 15
νόμην αὐτὸν ὡς δημοτικὸν ὄντα πειράσεσθαι
δίκαιον σώζεσθαι, καὶ τῆς εὐνοίας τῆς εἰς τὸ
τεκμηρίῳ χρησόμενον ὅτι ἔφυγεν. ἐγὼ δὲ καὶ
ἂν ἔχοιμι ἐπιδεῖξαι τῶν συγκαταλυσάντων τὸν
οὺς μὲν ἀποθανόντας, τοὺς δὲ φυγόντας τε καὶ
σχόντας τῆς πολιτείας, ὥστε οὐδένα εἰκὸς αὐτῷ 16
ὑπόλογον γενέσθαι. τοῦ μὲν γὰρ ὑμᾶς φυγεῖν
καὶ οὗτος συνεβάλετο, τοῦ δὲ τοῦτον κατελθεῖν
ος τὸ ὑμέτερον αἴτιον ἐγένετο. ἔτι δὲ καὶ δεινόν,
ὲν ἄκων ἔπαθε χάριν αὐτῷ εἴσεσθε, ὧν δ' ἑκὼν
ε μηδεμίαν τιμωρίαν ποιήσεσθε.
νθάνομαι δὲ αὐτὸν λέγειν ὡς ἀσεβῶ καταλύων 17
ίας. ἐγὼ δ' εἰ μὲν νόμους ἐτίθην περὶ τῆς ἀνα-
, ἡγούμην ἂν ἐξεῖναι Νικομάχῳ τοιαῦτα εἰπεῖν
ῦ· νῦν δὲ τοῖς κοινοῖς καὶ κειμένοις ἀξιῶ τοῦτον
αι. θαυμάζω δὲ εἰ μὴ ἐνθυμεῖται, ὅταν ἐμὲ
ἀσεβεῖν λέγοντα ὡς χρὴ θύειν τὰς θυσίας τὰς ἐκ
βεων καὶ τῶν στηλῶν κατὰ τὰς συγγραφάς, ὅτι
πόλεως κατηγορεῖ· ταῦτα γὰρ ὑμεῖς ἐψηφίσασθε.
εἰ ταῦτα νομίζεις δεινά, ἦ που σφόδρα ἐκείνους
κεῖν, οἳ τὰ ἐκ τῶν κύρβεων μόνον ἔθυον. καίτοι, 18
ες δικασταί, περὶ εὐσεβείας οὐ παρὰ Νικομάχου
νθάνειν, ἀλλ' ἐκ τῶν γεγενημένων σκοπεῖν. οἱ
πρόγονοι τὰ ἐκ τῶν κύρβεων θύοντες μεγίστην
υμονεστάτην τῶν Ἑλληνίδων την πόλιν παρέδο

σαν, ὥστε ἄξιον ἡμῖν τὰς αὐτὰς ἐκείνοις θυσίας
σθαι καὶ εἰ μηδὲν δι᾽ ἄλλο, τῆς τύχης ἕνεκα τῆς
19 νων τῶν ἱερῶν γεγενημένης. πῶς | δ᾽ ἄν τις εὐσ
ρος γένοιτο ἐμοῦ, ὅστις ἀξιῶ πρῶτον μὲν κατὰ τὰ
θύειν, [ἔπειτα] ἃ μᾶλλον συμφέρει τῇ πόλει, ἔτι
δῆμος ἐψηφίσατο καὶ δυνησόμεθα δαπανᾶν ἐκ τῶ
ιόντων χρημάτων; σὺ δέ, ὦ Νικόμαχε, τούτων
τία πεποίηκας· ἀναγράψας γὰρ πλείω τῶν προστ
των αἴτιος γεγένησαι τὰ προσιόντα χρήματα εἰς
μὲν ἀναλίσκεσθαι, ἐν δὲ ταῖς πατρίοις θυσίαις
20 πειν. αὐτίκα πέρυσιν ἱερὰ ἄθυτα τριῶν ταλάντ
γένηται τῶν ἐν ταῖς κύρβεσι γεγραμμένων. καὶ ο
τε εἰπεῖν ὡς οὐχ ἱκανὰ ἦν ἃ προσῆλθε τῇ πόλει·
οὗτος μὴ πλείω ἀνέγραψεν ἓξ ταλάντοις, εἰς
θυσίας τὰς πατρίους ἂν ἐξήρκεσε καὶ τρία τάλα
περιεγένετο τῇ πόλει. περὶ δὲ τῶν εἰρημένων κ
τυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

21 Ἐνθυμεῖσθε τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτ
μὲν κατὰ τὰς συγγραφὰς ποιῶμεν, ἅπαντα τὰ
θύεται, ἐπειδὰν δὲ κατὰ τὰς στήλας ἃς οὗτος ἀνέ
πολλὰ τῶν ἱερῶν καταλύεται. καίτοι οὗτος ὁ ἱερ
περιτρέχει, λέγων ὡς εὐσέβειαν ἀλλ᾽ οὐκ εὐτέλει
γραψε· καὶ εἰ μὴ ταῦτα ὑμῖν ἀρέσκει, ἐξαλείφ
λεύει, καὶ ἐκ τούτων οἴεται πείθειν ὡς οὐδὲν
ὃς ἐν δυοῖν μὲν ἐτοῖν πλείω ἤδη τοῦ δέοντος
ταλάντοις ἀνάλωσε, παρ᾽ ἕκαστον δὲ τὸν ἐνιαυτ
22 χείρησεν ἓξ ταλάντοις τὴν πόλιν ζημιῶσαι, καὶ
ὁρῶν αὐτὴν ἀποροῦσαν χρημάτων καὶ Λακεδαιμ
μὲν ἀπειλοῦντας, ὅταν μὴ ἀποπέμψωμεν αὐτοῖς τ
ματα, Βοιωτοὺς δὲ σύλας ποιουμένους, ὅτι οὐ δυ

τάλαντα ἀποδοῦναι, τοὺς δὲ νεωσοίκους καὶ τὰ τείχη
καταρρέοντα, εἰδὼς δὲ ὅτι ἡ βουλὴ ἡ βουλεύουσα,
ὅταν μὲν ἔχῃ ἱκανὰ χρήματα εἰς διοίκησιν, οὐδὲν ἐξα-
μαρτάνει, ὅταν δὲ εἰς ἀπορίαν καταστῇ, ἀναγκάζεται
εἰσαγγελίας δέχεσθαι καὶ δημεύειν τὰ τῶν πολιτῶν καὶ
τῶν ῥητόρων τοῖς τὰ πονηρότατα λέγουσι πείθεσθαι.
χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ τοῖς βουλεύουσιν 23
ἑκάστοτε ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς εἰς τοιαύτας ἀπορίας καθ-
ιστᾶσι τὴν πόλιν. προσέχουσι τὸν νοῦν οἱ βουλόμενοι
τὰ κοινὰ κλέπτειν, ὅπως Νικόμαχος ἀγωνιεῖται· οἷς
ὑμεῖς, ἐὰν μὴ τοῦτον τιμωρήσησθε, πολλὴν ἄδειαν
ποιήσετε· ἐὰν δὲ καταψηφισάμενοι τῶν ἐσχάτων αὐτῷ
τιμήσητε, τῇ αὐτῇ ψήφῳ τούς τε ἄλλους βελτίους ποιή-
σετε καὶ παρὰ τούτου δίκην εἰληφότες ἔσεσθε. ἐπίστα- 24
σθε δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι παράδειγμα τοῖς ἄλλοις
ἔσται μὴ τολμᾶν εἰς ὑμᾶς ἐξαμαρτάνειν οὐχ ὅταν τοὺς
ἀδυνάτους εἰπεῖν κολάζητε, ἀλλ' ὅταν παρὰ τῶν δυνα-
μένων λέγειν δίκην λαμβάνητε. τίς οὖν τῶν ἐν τῇ πόλει
ἐπιτηδειότερος Νικομάχου δοῦναι δίκην; τίς ἐλάττω τὴν
πόλιν ἀγαθὰ πεποίηκεν ἢ πλείω ἠδίκηκεν; ὃς καὶ τῶν 25
ὁσίων καὶ τῶν ἱερῶν ἀναγραφεὺς γενόμενος εἰς ἀμφό-
τερα ταῦτα ἡμάρτηκεν. ἀναμνήσθητε δὲ ὅτι πολλοὺς
ἤδη τῶν πολιτῶν ἐπὶ κλοπῇ χρημάτων ἀπεκτείνατε. καί-
τοι ἐκεῖνοι μὲν τοσοῦτον μόνον ὑμᾶς ἔβλαψαν ὅσον ἐν
τῷ παρόντι, οὗτοι δ' ἐπὶ τῇ τῶν νόμων ἀναγραφῇ καὶ
τῶν ἱερῶν δῶρα λαμβάνοντες εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον τὴν
πόλιν ζημιοῦσι.

Διὰ τί δ' ἂν τις ἀποψηφίσαιτο τούτου; πότερον 26
ὡς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ πολλαῖς
μάχαις καὶ ναυμαχίαις παραγεγενημένου; ἀλλὰ ὅτε ὑμεῖς
ἐκινδυνεύετε ἐκπλέοντες, οὗτος αὐτοῦ μένων τοὺς Σό-
λωνος νόμους ἐλυμαίνετο. ἀλλ' ὅτι χρήματα δεδαπάνηκε

καὶ πολλὰς εἰσφορὰς εἰσενήνοχεν; ἀλλ' οὐχ ὅπως τῶν αὑτοῦ τι ἐπέδωκεν, ἀλλὰ τῶν ὑμετέρων πολλὰ
27 ρηται. ἀλλὰ διὰ τοὺς προγόνους; ἤδη γάρ τινες κ τοῦτο συγγνώμης ἔτυχον παρ' ὑμῶν. ἀλλὰ τού προσήκει διὰ μὲν αὐτὸν τεθνάναι, διὰ δὲ τοὺς προγ πεπρᾶσθαι. ἀλλ' ὡς, ἐὰν νῦν αὐτοῦ φείσησθε, ἀποδώσει | τὰς χάριτας; ὃς οὐδ' ὧν πρότερον μετ παρ' ὑμῶν ἀγαθῶν μέμνηται. καίτοι ἀντὶ μὲν δ πολίτης γεγένηται, ἀντὶ δὲ πτωχοῦ πλούσιος, ἀ
28 ὑπογραμματέως νομοθέτης. ἃ καὶ ὑμῶν ἔχοι ἄν τις γορῆσαι, ὅτι οἱ μὲν πρόγονοι νομοθέτας ᾑροῦντ λωνα καὶ Θεμιστοκλέα καὶ Περικλέα, ἡγούμενοι τ τους ἔσεσθαι τοὺς νόμους οἷοί περ ἂν ὦσιν οἱ τιθ ὑμεῖς δὲ Τισαμενὸν τὸν Μηχανίωνος καὶ Νικόμαχο ἑτέρους ἀνθρώπους ὑπογραμματέας· καὶ τὰς μὲν ὑπὸ τῶν τοιούτων ἡγεῖσθε διαφθείρεσθαι, αὐτο
29 τούτοις πιστεύετε. ὃ δὲ πάντων δεινότατον· ὑπο ματεῦσαι μὲν οὐκ ἔξεστι δὶς τὸν αὐτὸν τῇ ἀρχῇ τῇ περὶ δὲ τῶν μεγίστων τοὺς αὐτοὺς ἐᾶτε πολὺν χ κυρίους εἶναι. καὶ τὸ τελευταῖον Νικόμαχον εἵ ἀναγράφειν τὰ πάτρια, ᾧ κατὰ πατέρα τῆς πόλε
30 προσήκει· καὶ ὃν ἔδει ὑπὲρ τοῦ δήμου κρίνεσθαι, τὸν δῆμον συγκαταλύσας φαίνεται. νῦν τοίνυν μεταμελησάτω τῶν πεπραγμένων, καὶ μὴ ὑπὸ τ ἀεὶ κακῶς πάσχοντες ἀνέχεσθε, μηδὲ ἰδίᾳ μὲν ὀνει τοῖς ἀδικοῦσιν, ἐπειδὰν δ' ἐξῇ δίκην παρ' αὐτῶν βάνειν, ἀποψηφίζεσθε.

31 Καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανά μοι τὰ εἰρημένα· δὲ τῶν ἐξαιτησομένων βραχέα πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν β μαι. παρεσκευασμένοι τινές εἰσι καὶ τῶν φίλων κα τὰ τῆς πόλεως πραττόντων δεῖσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ· ὡ ἡγοῦμαι ἐνίοις προσήκειν ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῖς πεπρ

ἀπολογεῖσθαι πολὺ μᾶλλον ἢ τοὺς ἀδικοῦντας σώζειν προαιρεῖσθαι. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες 32
δικασταί, εἰ τούτου μὲν ἑνὸς ὄντος καὶ οὐδὲν ὑπὸ τῆς πόλεως ἠδικημένου οὐκ ἐπεχείρησαν δεῖσθαι ὡς χρὴ παύσασθαι εἰς ὑμᾶς ἐξαμαρτάνοντα, ὑμᾶς δὲ τοσούτους ὄντας καὶ ἠδικημένους ὑπὸ τούτου ζητήσουσιν [πείθειν] ὡς οὐ χρὴ δίκην παρ' αὐτοῦ λαμβάνειν. χρὴ τοίνυν, 33
ὥσπερ ἂν τούτους ὁρᾶτε προθύμως σώζοντας τοὺς φίλους, οὕτως καὶ ὑμᾶς τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι, εὖ εἰδότας ὅτι τούτοις πρώτοις ἄνδρες ἀμείνους δόξετε εἶναι, ἐὰν παρὰ τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβάνητε. ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅτι οὔτε Νικόμαχος οὔτε τῶν αἰτησομένων οὐδεὶς τοσαῦτα ἀγαθὰ πεποίηκε τὴν πόλιν, ὅσα οὗτος ἠδίκηκεν, ὥστε πολὺ μᾶλλον ὑμῖν προσήκει τιμωρεῖσθαι ἢ τούτοις βοηθεῖν. εὖ δ' εἰδέναι χρὴ τοὺς αὐτοὺς τού- 34
τους, ὅτι πολλὰ δεηθέντες τῶν κατηγόρων ἡμᾶς μὲν οὐδαμῶς ἔπεισαν, τὴν δὲ ὑμετέραν ψῆφον καταπειράσοντες εἰσεληλύθασιν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἐλπίζουσιν ὑμᾶς ἐξαπατήσαντες ἄδειαν εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον λήψεσθαι τοῦ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται. ἡμεῖς μὲν τοίνυν οὐκ 35
ἠξιώσαμεν ὑπὸ τούτων ἀξιούμενοι πεισθῆναι, τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, καὶ μὴ πρὸ τῆς κρίσεως ἀποπονηρεῖν, ἀλλ' ἐν τῇ κρίσει τιμωρεῖσθαι τοὺς τὴν ὑμετέραν νομοθεσίαν ἀφανίζοντας· οὕτω γὰρ ἐννόμως διοικηθήσεται τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν ἅπαντα.

31.

ΚΑΤΑ ΦΙΛΩΝΟΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ.

Ὤιμην μέν, ὦ βουλή, οὐκ ἄν ποτ' εἰς τοῦτο τόλμης Φίλωνα ἀφικέσθαι, ὥστε ἐθελῆσαι ὡς ὑμᾶς ἐλθεῖν δοκιμασθησόμενον· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἕν τι μόνον ἀλλὰ

πολλὰ τολμηρός ἐστιν, ἐγὼ δὲ ὀμόσας εἰσῆλθον εἰς τὸ
2 βουλευτήριον τὰ βέλτιστα συμβουλεύσειν τῇ πόλει, ἐν-
εστί τε ἐν τῷ ὅρκῳ ἀποφαίνειν εἴ τίς τινα οἶδε τῶν λα-
χόντων ἀνεπιτήδειον ὄντα βουλεύειν, ἐγὼ τὴν κατὰ
τουτουὶ Φίλωνος ποιήσομαι | κατηγορίαν, οὐ μέντοι γε
ἰδίαν ἔχθραν οὐδεμίαν μεταπορευόμενος, οὐδὲ τῷ δύνα-
σθαι καὶ εἰωθέναι λέγειν ἐν ὑμῖν ἐπαρθείς, ἀλλὰ τῷ
πλήθει τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοῦ πιστεύων, καὶ τοῖς
3 ὅρκοις οἷς ὤμοσα ἐμμένειν ἀξιῶν. γνώσεσθε μὲν οὖν
ὅτι οὐκ ἀπὸ ἴσης παρασκευῆς ἐγώ τε τοῦτον ἐλέγξω οἷός
ἐστι, καὶ οὗτος ἐπεχείρησε πονηρὸς εἶναι· ὅμως εἴ τι
ἐγὼ ἐλλείποιμι τῷ λόγῳ τῆς κατηγορίας, οὐκ ἂν δίκαιος
εἴη οὗτος διὰ τοῦτο ὠφεληθῆναι, ἀλλὰ μᾶλλον, ὅ τι
4 ἱκανῶς διδάξαιμι, ἐκ τούτων ἀποδοκιμασθῆναι. ἐνδεῶς
μὲν γὰρ διὰ τὴν ἀπειρίαν πάντων τῶν τούτῳ πεπραγμέ-
νων, ἱκανῶς δὲ διὰ τὴν περὶ αὐτὸν κακίαν εἰρηκὼς ἂν
εἴην. ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμῶν οἵτινες δυνατώτεροι ἐμοῦ εἰσι
τῷ λόγῳ, ἀποφῆναι μείζω ὄντα αὐτοῦ τὰ ἁμαρτήματα,
καὶ ἐξ ὧν ἂν ἐγὼ ὑπολίπω, πάλιν αὐτοὺς περὶ ὧν
ἴσασι κατηγορῆσαι Φίλωνος· οὐ γὰρ ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ
λεγομένων δεῖ ὑμᾶς περὶ αὐτοῦ ὁποῖός ἐστι σκέψασθαι.
5 Ἐγὼ γὰρ οὐκ ἄλλους τινάς φημι δίκαιον εἶναι βουλεύειν
περὶ ἡμῶν, ἢ τοὺς πρὸς τῷ εἶναι πολίτας καὶ ἐπιθυ-
μοῦντας τούτου. τούτοις μὲν γὰρ μεγάλα τὰ διαφέροντά
ἐστιν εὖ τε πράττειν τὴν πόλιν τήνδε καὶ ἀνεπιτηδείως
διὰ τὸ ἀναγκαῖόν σφισιν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι εἶναι μετέχειν
τὸ μέρος τῶν δεινῶν, ὥσπερ καὶ τῶν ἀγαθῶν μετέχου-
6 σι· καὶ γὰρ οἳ φύσει μὲν πολῖταί εἰσι, γνώμῃ δὲ χρῶν-
ται ὡς πᾶσα γῆ πατρὶς αὐτοῖς ἐστιν ἐν ᾗ ἂν τὰ ἐπιτήδεια
ἔχωσιν, οὗτοι δῆλοί εἰσιν ὅτι ἂν παρέντες τὸ τῆς πόλεως
κοινὸν ἀγαθὸν ἐπὶ τὸ ἑαυτῶν ἴδιον κέρδος ἔλθοιεν διὰ
τὸ μὴ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν οὐσίαν πατρίδα ἑαυτοῖς ἡγεῖ-

ι. ἐγὼ τοίνυν ἀποφανῶ Φίλωνα τουτονὶ περὶ πλείο- 7
ποιησάμενον τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν ἢ τὸν κοινὸν τῆς
εως κίνδυνον, καὶ ἡγησάμενον κρεῖττον εἶναι αὐτὸν
νδύνως τὸν βίον διάγειν ἢ τὴν πόλιν σώζειν ὁμοίως
; ἄλλοις πολίταις κινδυνεύοντα. οὗτος γάρ, ὦ βουλή, 8
ἡ συμφορὰ τῇ πόλει ἦν (ἧς ἐγώ, καθ' ὅσον ἀναγκά-
ια, κατὰ τοῦτο μέμνημαι), ἐκκεκηρυγμένος ἐκ τοῦ
εος ὑπὸ τῶν τριάκοντα μετὰ τοῦ ἄλλου πλήθους τῶν
ιτῶν τέως μὲν ᾤκει ἐν ἀγρῷ, ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀπὸ Φυλῆς
ῆλθον εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ οὐ μόνον οἱ ἐκ τῶν
ῶν ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκ τῆς ὑπερορίας οἱ μὲν εἰς τὸ ἄστυ
' εἰς τὸν Πειραιᾶ συνελέγοντο, καὶ καθ' ὅσον ἕκα-
; οἷός τ' ἦν, κατὰ τοσοῦτον ἐβοήθει τῇ πατρίδι, τὰ
ντία ἅπασι τοῖς ἄλλοις πολίταις ἐποίησε· συσκευασά- 9
ος γὰρ τὰ ἑαυτοῦ ἐνθάδε εἰς τὴν ὑπερορίαν ἐξῴκησε,
ἐν Ὠρωπῷ μετοίκιον κατατιθεὶς ἐπὶ προστάτου ᾤκει,
ληθεὶς παρ' ἐκείνοις μετοικεῖν μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμῶν
ίτης εἶναι. οὐ τοίνυν οὐδ' ὥσπερ ἔνιοί τινες τῶν
ιτῶν μετεβάλοντο, ἐπειδὴ ἑώρων τοὺς ἀπὸ Φυλῆς
ἷς ἔπραττον εὐτυχοῦντας, οὐδὲ τούτων τι τῶν εὐ-
ημάτων ἠξίωσε μετασχεῖν, ἐπὶ κατειργασμένοις μᾶλ-
ἐλθεῖν βουλόμενος ἢ συγκατελθεῖν κατεργασάμενός
ῶν τῇ κοινῇ πολιτείᾳ συμφερόντων· οὐδ' ἦλθεν εἰς
Πειραιᾶ, οὐδ' ἔστιν ὅπου ἑαυτὸν ὑμῖν τάξαι παρα-
ν. καίτοιγε ὅστις εὐτυχοῦντας ὁρῶν ὑμᾶς ἐτόλμα 10
διδόναι, τί ποτε ὡς μὴ βουλόμεθά γε πράττοντας
ησεν ἄν; ὅσοι μὲν τοίνυν διὰ συμφορὰς ἰδίας οὐ
σχον τῶν τότε γενομένων τῇ πόλει κινδύνων, συγ-
μης τινὸς ἄξιοί εἰσι τυχεῖν· οὐδενὶ γὰρ οὐδὲν ἑκού-
' δυστύχημα γίγνεται· ὅσοι δὲ γνώμῃ τοῦτο ἔπραξαν, 11
εμιᾶς συγγνώμης ἄξιοί εἰσιν· οὐ γὰρ διὰ δυστυχίαν
ὶ δι' ἐπιβουλὴν ἐποίησαν αὐτό. καθέστηκε δέ τι

ἔθος δίκαιον πᾶσιν ἀνθρώποις τῶν αὐτῶν ἀδικημ
μάλιστα ὀργίζεσθαι τοῖς μάλιστα δυναμένοις μὴ ἀδ
τοῖς δὲ πένησιν ἢ ἀδυνάτοις τῷ σώματι συγγνώμην
12 διὰ τὸ ἡγεῖσθαι ἄκοντας αὐτοὺς ἁμαρτάνειν. οὗτο
νυν οὐδεμιᾶς συγγνώμης ἄξιός ἐστι τυχεῖν· οὔτ
τῷ σώματι ἀδύνατος ἦν ταλαιπωρεῖν, ὡς καὶ
ὁρᾶτε, οὔτε τῇ | οὐσίᾳ ἄπορος λειτουργεῖν, ὡς ἐγὼ
δείξω. ὅστις οὖν ὅσον δυνατὸς ἦν ὠφελεῖν, τοσ
κακὸς ἦν, πῶς οὐκ ἂν εἰκότως ὑπὸ πάντων ὑμῶ
13 σοῖτο; ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀπεχθήσεσθέ γε τῶν πο
οὐδενὶ τοῦτον ἀποδοκιμάσαντες, ὃς οὔ τι τοὺς ἑ
ἀλλ' ἀμφοτέρους φανερός ἐστι προδούς, ὥστε μήτ
ἐν τῷ ἄστει γενομένοις φίλον προσήκειν εἶναι τ
(οὐ γὰρ ἠξίωσεν ὡς αὐτοὺς ἐλθεῖν κινδυνεύοντας)
τοῖς τὸν Πειραιᾶ καταλαβοῦσιν· οὐδὲ γὰρ τούτοις
λησε συγκατελθεῖν. φαίη δ' ἂν ταῦτα καὶ αὐτὸς ἐ
14 μενος. εἰ μέντοι τι μέρος περίεστι τῶν πολιτῶν ὃ
αὐτῶν μετέσχε τούτῳ πραγμάτων, μετ' ἐκείνων, ἐά
(ὃ μὴ γένοιτο) λάβωσι τὴν πόλιν, βουλεύειν ἄξιοι

Ὡς οὖν ᾤκει τε ἐν Ὠρωπῷ ἐπὶ προστάτου κα
κτητο ἱκανὴν οὐσίαν καὶ οὔτ' ἐν τῷ Πειραιεῖ οὔτ'
ἄστει ἔθετο τὰ ὅπλα, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ταῦτα πρῶτον
λέγω, ἀκούσατε τῶν μαρτύρων.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Ὑπολείπεται τοίνυν αὐτῷ λέγειν ὡς τῷ μὲν σ
δι' ἀσθένειάν τινα γενομένην ἀδύνατος κατέστη β
σαι εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀπὸ δὲ τῶν ὑπαρχόντων ἐπαγ
μενος αὐτὸς ἢ χρήματ' εἰσενεγκεῖν εἰς τὸ πλῆθος τ
τερον ἢ ὁπλίσαι τινὰς τῶν ἑαυτοῦ δημοτῶν, ὥσπ
ἄλλοι πολλοὶ τῶν πολιτῶν αὐτοὶ οὐ δυνάμενοι λει
16 γεῖν τοῖς σώμασιν. ἵνα οὖν μὴ ἐγγένηται αὐτῷ ψ

μένῳ ἐξαπατῆσαι, καὶ περὶ τούτων ἤδη σαφῶς ὑμῖν ἀποδείξω, ἐπειδὴ ὕστερον οὐκ ἐξέσται μοι παρελθόντι ἐνθάδ' ἐλέγχειν αὐτόν. Καί μοι κάλει αὐτὸν Διότιμον Ἀχαρνέα καὶ τοὺς αἱρεθέντας μετ' αὐτοῦ τοὺς δημότας ὁπλίσαι ἀπὸ τῶν εἰσενεχθέντων χρημάτων.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΑΙΡΕΘΕΝΤΩΝ ΜΕΤΑ ΔΙΟΤΙΜΟΥ.

Οὗτος τοίνυν οὐχ ὅπως ὠφελήσει τὴν πόλιν ἐν τοι- 17
ούτῳ καιρῷ καὶ τοιαύτῃ καταστάσει διενοήθη, ἀλλ' ὅπως τι κερδανεῖ ἀπὸ τῶν ὑμετέρων συμφορῶν παρεσκευάσατο· ὁρμώμενος γὰρ ἐξ Ὠρωποῦ, τοτὲ μὲν αὐτὸς μόνος, τοτὲ δ' ἑτέροις ἡγούμενος οἷς τὰ ὑμέτερα δυστυχήματα εὐτυ-
χήματα ἐγεγόνει, περιιὼν κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐντυγ- 18
χάνων τῶν πολιτῶν τοῖς πρεσβυτάτοις, οἳ κατέμειναν ἐν τοῖς δήμοις ὀλίγα μὲν τῶν ἐπιτηδείων ἔχοντες, ἀναγκαῖα δέ, εὖνοι μὲν ὄντες τῷ πλήθει, ἀδύνατοι δὲ ὑπὸ τῆς ἡλικίας βοηθεῖν, τούτους ἀφῃρεῖτο τὰ ὑπάρχοντα, περὶ πλείονος ποιούμενος αὐτὸς μικρὰ κερδαίνειν ἢ ἐκείνους μηδὲν ἀδικεῖν· οἳ νῦν αὐτὸν δι' αὐτὸ τοῦτο οὐχ οἷοί τέ εἰσιν ἐπεξελθεῖν ἅπαντες, δι' ὅπερ καὶ τότε
ἀδύνατοι τῇ πόλει βοηθεῖν ἦσαν. οὐ μέντοι τοῦτόν γε 19
χρὴ διὰ τὴν ἐκείνων ἀδυναμίαν δὶς ὠφεληθῆναι, τότε τ' ἀφελόμενον ἃ εἶχον, νῦν τε δοκιμασθέντα ὑφ' ὑμῶν· ἀλλὰ κἂν ὁστισοῦν παραγένηται τῶν ἀδικηθέντων, μέγα αὐτὸ ἡγήσασθε εἶναι, καὶ τοῦτον ὑπερμισήσατε, ὅστις ἐτόλμησεν, οἷς ἕτεροι διδόναι παρ' ἑαυτῶν τι προσηροῦντο διὰ τὴν ἀπορίαν οἰκτείραντες αὐτούς, τούτων ἀφαιρεῖσθαι τὰ ὑπάρχοντα. Κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὐ τοίνυν ἔγωγε οἶδα ὅ τι ὑμᾶς διαφερόντως δεῖ 20
γιγνώσκειν περὶ αὐτοῦ ἢ οἱ οἰκεῖοι γιγνώσκουσι· τοι-

αὐτὰ γάρ ἐστιν, ὥστ' εἰ καὶ μηδὲν αὐτῷ ἄλλο ἡμάρτητο,
διὰ μόνα ταῦτα δίκαιον εἶναι ἀποδοκιμασθῆναι. οἷα μὲν
οὖν ζῶσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ κατηγόρει, παρήσω· ἐξ ὧν δὲ
τελευτῶσα τὸν βίον διεπράξατο τεκμαιρομένοις ῥᾴδιον
21 ἐστιν ὑμῖν γνῶναι ὁποῖός τις ἦν περὶ αὐτήν. ἐκείνη γὰρ
τούτῳ μὲν ἠπίστησεν ἀποθανοῦσαν ἑαυτὴν ἐπιτρέψαι,
Ἀντιφάνει δὲ οὐδὲν προσήκουσα πιστεύσασα ἔδωκεν εἰς
τὴν ἑαυτῆς ταφὴν τρεῖς μνᾶς ἀργυρίου, παραλιποῦσα
τοῦτον υἱὸν ὄντα ἑαυτῆς. ἆρα δῆλον ὅτι εὖ ᾔδει αὐτὸν
οὐδὲ διὰ τὸ προσήκειν αὐτῇ τὰ δέοντα ἂν ποιήσοντα;
22 καίτοι εἰ μήτηρ, ἣ πέφυκε καὶ ἀδικουμένη ὑπὸ τῶν ἑαυ-
τῆς παίδων μάλιστα ἀνέχεσθαι καὶ μίκρ' ὠφελουμένη με-
γάλα ἔχειν ἡγεῖσθαι διὰ τὸ εὐνοίᾳ μᾶλλον ἢ ἐλέγχῳ τὰ
γιγνόμενα | δοκιμάζειν, ἐνόμιζε τοῦτον κἂν ἀπὸ τεθνεώ-
σης φέρειν ἑαυτῆς, τί χρὴ ὑμᾶς περὶ αὐτοῦ διανοηθῆ-
23 ναι; ὅστις γὰρ περὶ τοὺς ἑαυτοῦ ἀναγκαίους τοιαῦτα
ἁμαρτάνει ἁμαρτήματα, τί ἂν περί γε τοὺς ἀλλοτρίους
ποιήσειεν; Ὡς οὖν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ ἐστιν, ἀκούσατε αὐ-
τοῦ τοῦ λαβόντος τὸ ἀργύριον καὶ θάψαντος αὐτήν.

ΜΑΡΤΥΣ.

24 Τί οὖν βουληθέντες ὑμεῖς τοῦτον δοκιμάσαιτε;
πότερον ὡς οὐχ ἡμαρτηκότα; ἀλλὰ τὰ μέγιστα περὶ τὴν
πατρίδα ἠδίκηκεν· ἀλλ' ὡς ἔσται βελτίων; τοιγάρτοι
πρότερον βελτίων γενόμενος περὶ τὴν πόλιν ὕστερον
βουλεύειν ἀξιούτω, φανερόν τι ἀγαθὸν ὥσπερ τότε κα-
κὸν ποιήσας. σωφρονέστερον γάρ ἐστιν ὕστερον πάν-
των ἔργων τὰς χάριτας ἀποδιδόναι· δεινὸν γὰρ ἔμοιγε
δοκεῖ εἶναι, εἰ ἐξ ὧν μὲν ἤδη ἡμάρτηκε μηδέποτε τι-
μωρηθήσεται, ἐξ ὧν δὲ μέλλει εὖ ποιήσειν ἤδη τετι-
25 μήσεται. ἀλλ' ἆρα ἵνα βελτίους ὦσιν οἱ πολῖται ὁρῶν-
τες ἅπαντας ὁμοίως τιμωμένους, διὰ τοῦτο δοκιμάσετε

Re

ίν; ἀλλὰ κίνδυνος καὶ τοὺς χρηστούς, ἐὰν αἰσθά-νται ὁμοίως τοὺς πονηροὺς τιμωμένους, παύσεσθαι ν χρηστῶν ἐπιτηδευμάτων, τῶν αὐτῶν ἡγουμένους αι τούς τε κακοὺς τιμᾶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀμνημονεῖν. ον δὲ καὶ τόδε ἐνθυμηθῆναι, ὅτι εἰ μέν τις φρούριόν 26
προὔδωκεν ἢ ναῦν ἢ στρατόπεδόν τι, ἐν ᾧ μέρος τι ύγχανε τῶν πολιτῶν ὄν, ταῖς ἐσχάταις ἂν ζημίαις ημιοῦτο, οὗτος δὲ προδοὺς ὅλην τὴν πόλιν οὐχ ὅπως τιμωρηθήσεται ..... παρασκευάζεται. καίτοι δικαίως ἄν, ὅστις φανερῶς ὥσπερ οὗτος προὔδωκε τὴν ἐλευ-ρίαν, οὐ περὶ τοῦ βουλεύειν ἀλλὰ περὶ τοῦ δουλεύειν αὶ τῆς μεγίστης τιμωρίας ἐκκλησιάζοιτε.

Ἀκούω δ' αὐτὸν λέγειν ὡς, εἴ τι ἦν ἀδίκημα τὸ μὴ 27
παραγενέσθαι ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, νόμος ἂν ἔκειτο περὶ αὐτοῦ διαρρήδην, ὥσπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀδικημά-των. οὐ γὰρ οἴεται ὑμᾶς γνώσεσθαι ὅτι διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος οὐδεὶς περὶ αὐτοῦ ἐγράφη νόμος. τίς γὰρ ἄν ποτε ῥήτωρ ἐνεθυμήθη ἢ νομοθέτης ἤλπισεν ἁμαρτήσεσθαί τινα τῶν πολιτῶν τοσαύτην ἁμαρτίαν; οὐ γὰρ δή που, εἰ μέν τις λίποι τὴν τάξιν μὴ αὐτῆς τῆς 28
πόλεως ἐν κινδύνῳ οὔσης ἀλλ' ἑτέρους εἰς τοῦτο καθι-στάσης, ἐτέθη νόμος ὡς μεγάλα ἀδικοῦντος, εἰ δέ τις αὐτῆς τῆς πόλεως ἐν κινδύνῳ οὔσης λίποι τὴν πόλιν αὐτήν, οὐκ ἂν ἄρα ἐτέθη. σφόδρα γ' ἄν, εἴ τις ᾠήθη τινὰ τῶν πολιτῶν ἁμαρτήσεσθαί τι τοιοῦτόν ποτε. τίς 29
δ' οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειεν ὑμῖν, εἰ τοὺς μετοίκους μέν, ὅτι οὐ κατὰ τὸ προσῆκον ἑαυτοῖς ἐβοήθησαν τῷ δήμῳ, ἐτιμήσατε ἀξίως τῆς πόλεως, τοῦτον δέ, ὅτι παρὰ τὸ προσῆκον ἑαυτῷ προὔδωκε τὴν πόλιν, μὴ κο-λάσετε, εἰ μή γε ἄλλῳ τινὶ μείζονι, τῇ γε παρούσῃ ἀτι-μίᾳ; ἀναμνήσθητε δὲ δι' ὅ τι ποτὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας 30
γινομένους περὶ τὴν πόλιν τιμᾶτε καὶ τοὺς κακοὺς ἀτι-

μάζετε. ἐδείχθη γὰρ ἀμφότερα ταῦτα οὐ τῶν γε
μένων μᾶλλόν τι ἕνεκα ἢ τῶν γενησομένων, ἵν' ἀ
προθυμῶνται γίγνεσθαι ἐκ παρασκευῆς, κακοὶ δὲ
31 ἐξ ἑνὸς τρόπου ἐπιχειρῶσιν. ἔτι δὲ ἐνθυμήθητε
ἂν ὑμῖν δοκεῖ οὗτος ὅρκων φροντίσαι, ὃς ἔργῳ τοὺ
τρῴους θεοὺς προὔδωκεν; ἢ πῶς ἂν χρηστόν τι
λεῦσαι περὶ τῆς πολιτείας, ὃς οὐδὲ ἐλευθερῶσα
πατρίδα ἐβουλήθη; ἢ ποῖα ἂν ἀπόρρητα τηρῆσα
οὐδὲ τὰ προειρημένα ποιῆσαι ἠξίωσε; πῶς δ' εἰκό
τοῦτον, ὃς οὐδὲ τελευταῖος ἐπὶ τοὺς κινδύνους
πρότερον τῶν κατεργασαμένων καὶ οὕτω συντιμηθ
σχέτλιον δ' ἂν εἴη, εἰ οὗτος μὲν ἅπαντας τοὺς πο
περὶ οὐδενὸς ἡγήσατο, ὑμεῖς δὲ τοῦτον ἕνα ὄντ
32 ἀποδοκιμάσαιτε. ὁρῶ δέ τινας οἳ νῦν μὲν τούτῳ π
σκευάζονται βοηθεῖν καὶ δεῖσθαι ὑμῶν, ἐπειδὴ ἐμ
ἠδύναντο πεῖσαι· τότε δέ, ὅτε οἱ κίνδυνοι μὲν
καὶ οἱ μέγιστοι ἀγῶνες ἦσαν, τὰ δὲ ἆθλα αὐτὴ ἡ
τεία ἔκειτο, καὶ ἔδει οὐ μόνον περὶ τοῦ βουλεύειν
καὶ περὶ | τῆς ἐλευθερίας βουλεύεσθαι, τότε οὐκ ἐδ
αὐτοῦ βοηθῆσαι καὶ ὑμῖν καὶ κοινῇ τῇ πόλει, κ
προδοῦναι μήτε τὴν πατρίδα μήτε τὴν βουλήν, ἧ
ἀξιοῖ τυχεῖν οὐ μετὸν αὐτῷ, ἄλλων γε κατεργασαμ
33 μόνος δή, ὦ βουλή, δικαίως οὐδ' ἂν ἀγανακτοίη μ
χών· οὐ γὰρ ὑμεῖς νῦν αὐτὸν ἀτιμάζετε, ἀλλ'
αὐτὸν τότε ἀπεστέρησεν, ὅτε οὐκ ἠξίωσεν, ὥσπερ
προθύμως κληρωσόμενος ἦλθε, καὶ τότε διαμαχού
περὶ αὐτῆς καταστῆναι μεθ' ὑμῶν.

34 Ἱκανά μοι νομίζω εἰρῆσθαι, καίτοι πολλά γε π
λιπών· ἀλλὰ πιστεύω ὑμᾶς καὶ ἄνευ τούτων αὐτο
συμφέροντα τῇ πόλει γνώσεσθαι. οὐ γὰρ ἄλλοις
ὑμᾶς δεῖ περὶ τῶν ἀξίων ὄντων βουλεύειν τεκμη
χρῆσθαι ἢ ὑμῖν αὐτοῖς, ὁποῖοί τινες ὄντες αὐτοὶ

ν πόλιν ἐδοκιμάσθητε. ἔστι γὰρ τὰ τούτου ἐπιτη-
ύματα κοινὰ παραδείγματα καὶ πάσης δημοκρατίας
λότρια.

32.

ΚΑΤΑ ΔΙΟΓΕΙΤΟΝΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΠΛΑΝΟΥΔΟΥ.

Διόδοτος Διογείτονος τοῦ ἀδελφοῦ θυγατέρα γήμας καὶ σχὼν ἐξ αὐτῆς παῖδας ἐξιὼν ἐπὶ πόλεμον ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς ἐπίτροπον καταλιμπάνει τῶν παίδων τὸν ἀδελφόν, καὶ μαχόμενος ἐν Ἐφέσῳ τελευτᾷ τὸν βίον· Ἀθηναίων δέ τις γήμας τὴν Διοδότου μὲν θυγατέρα, Διογείτονος δὲ θυγατριδῆν, ἐγράψατο Διογείτονα κακῆς ἐπιτροπῆς τῶν παίδων· ᾧ Λυσίας γέγραφε τὸν κατὰ Διογείτονος λόγον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ.

Διόδοτος, εἷς τῶν μετὰ Θρασύλου καταλεγέντων ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ, μέλλων ἐκπλεῖν εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ Γλαυκίππου ἄρχοντος, ἔχων νήπια παιδία, διαθήκας ἐποιήσατο, καταλιπὼν αὐτοῖς ἐπίτροπον τὸν ἑαυτοῦ μὲν ἀδελφόν, Διογείτονα, τῶν δὲ παιδίων θεῖόν τε καὶ πάππον ἀπὸ μητρός. αὐτὸς μὲν οὖν ἐν Ἐφέσῳ μαχόμενος ἀποθνήσκει· Διογείτων δὲ πᾶσαν τὴν οὐσίαν τῶν ὀρφανῶν διαχειρισάμενος, καὶ ἐκ πολλῶν πάνυ χρημάτων οὐδὲν ἀποδείξας, αὐτὸς ἔτι περιὼν κατηγορεῖται πρὸς ἑνὸς τῶν μειρακίων δοκιμασθέντος κακῆς ἐπιτροπῆς. λέγει δὲ κατ᾿ αὐτοῦ τὴν δίκην ὁ τῆς ἐκείνου μὲν θυγατριδῆς, τῶν δὲ μειρακίων ἀδελφῆς, ἀνήρ.

Εἰ μὲν μὴ μεγάλα ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ δια- 1
ἔροντα, οὐκ ἄν ποτε εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν τούτους εἴασα,
μίζων αἴσχιστον εἶναι πρὸς τοὺς οἰκείους διαφέρεσθαι,
ῶς τε ὅτι οὐ μόνον οἱ ἀδικοῦντες χείρους ὑμῖν εἶναι
κοῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἵτινες ἂν ἔλαττον ὑπὸ τῶν προση-

κόντων ἔχοντες ἀνέχεσθαι μὴ δύνωνται· ἐπειδὴ μέν-
τοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, πολλῶν χρημάτων ἀπεστέρην-
ται καὶ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονθότες ὑφ᾽ ὧν ἥκιστα
ἐχρῆν, ἐπ᾽ ἐμὲ κηδεστὴν ὄντα κατέφυγον, ἀνάγκη
2 μοι γεγένηται εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτῶν. ἔχω δὲ τούτων μὲν
ἀδελφήν, Διογείτονος δὲ θυγατριδῆν, καὶ πολλὰ δεη-
θεὶς ἀμφοτέρων τὸ μὲν πρῶτον ἔπεισα αὐτοὺς τοῖς φίλοις
ἐπιτρέψαι δίαιταν, περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὰ τούτων
πράγματα μηδένα τῶν ἄλλων εἰδέναι· ἐπεὶ δὲ ὁ Διογεί-
των ἃ φανερῶς ἔχων ἐξηλέγχετο, περὶ τούτων οὐδενὶ
τῶν αὑτοῦ φίλων ἐτόλμα πείθεσθαι, ἀλλ᾽ ἐβουλήθη καὶ
φεύγειν δίκας καὶ μὴ οὔσας διώκειν καὶ ὑπομεῖναι τοὺς
ἐσχάτους κινδύνους μᾶλλον ἢ τὰ δίκαια ποιήσας ἀπηλ-
λάχθαι τῶν πρὸς τούτους ἐγκλημάτων, ὑμῶν δέομαι,
3 ἐὰν μὲν ἀποδείξω οὕτως αἰσχρῶς αὐτοὺς ἐπιτετροπευ-
μένους ὑπὸ τοῦ πάππου ὡς οὐδεὶς πώποτε ὑπὸ τῶν
οὐδὲν προσηκόντων ἐν τῇ πόλει, βοηθεῖν αὐτοῖς τὰ δί-
καια, εἰ δὲ μή, τούτῳ μὲν ἅπαντα πιστεύειν, ἡμᾶς δὲ
εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. ἐξ ἀρχῆς
δ᾽ ὑμᾶς περὶ αὐτῶν διδάξαι πειράσομαι.
4 Ἀδελφοὶ ἦσαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, Διόδοτος καὶ
Διογείτων ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι, καὶ τὴν μὲν
ἀφανῆ οὐσίαν ἐνείμαντο, τῆς δὲ φανερᾶς ἐκοινώνουν.
ἐργασαμένου δὲ Διοδότου κατ᾽ ἐμπορίαν πολλὰ χρήματα
πείθει αὐτὸν λαβεῖν Διογείτων τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα,
ἥπερ ἦν αὐτῷ μόνη· καὶ γίνονται αὐτῷ δύο υἱοὶ καὶ
5 θυγάτηρ. χρόνῳ δὲ ὕστερον καταλεγεὶς Διόδοτος μετὰ
Θρασύλου τοῦ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν, καλέσας τὴν ἑαυτοῦ
γυναῖκα, ἀδελφιδῆν οὖσαν, καὶ τὸν ἐκείνης μὲν πατέρα,
αὑτοῦ δὲ κηδεστὴν καὶ ἀδελφὸν ὁμοπάτριον, πάππον
δὲ τῶν παιδίων καὶ θεῖον, ἡγούμενος διὰ ταύτας τὰς
ἀνάγκας οὐδενὶ μᾶλλον προσήκειν δικαίῳ περὶ τοὺς αὐ-

Reisk.

τοῦ παῖδας ἐπιτρόπῳ γενέσθαι, διαθήκην αὐτῷ δίδωσι
καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου παρακαταθήκην· ναυτικὰ 6
δὲ ἐπέδειξεν ἐκδεδομένα ἑπτὰ τάλαντα καὶ τετταράκοντα
μνᾶς . . . . , δισχιλίας δὲ ὀφειλομένας ἐν Χερρονήσῳ.
ἐπέσκηψε δέ, ἐάν τι πάθῃ, τάλαντον μὲν ἐπιδοῦναι τῇ
γυναικὶ καὶ τὰ ἐν τῷ δωματίῳ δοῦναι, τάλαντον δὲ τῇ
θυγατρί. κατέλιπε δὲ καὶ εἴκοσι μνᾶς τῇ γυναικὶ καὶ
τριάκοντα στατῆρας Κυζικηνούς. ταῦτα δὲ πράξας καὶ 7
οἴκοι ἀντίγραφα καταλιπὼν ᾤχετο στρατευσόμενος μετὰ
Θρασύλλου. ἀποθανόντος δὲ ἐκείνου ἐν Ἐφέσῳ Διογεί-
των τὴν μὲν θυγατέρα ἔκρυπτε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός,
καὶ τὰ γράμματα λαμβάνει ἃ κατέλιπε σεσημασμένα,
φάσκων τὰ ναυτικὰ χρήματα δεῖν ἐκ τούτων τῶν γραμ-
ματείων κομίσασθαι. ἐπεὶ δὲ τῷ χρόνῳ ἐδήλωσε τὸν 8
θάνατον αὐτοῖς καὶ ἐποίησαν τὰ νομιζόμενα, τὸν μὲν
πρῶτον ἐνιαυτὸν ἐν Πειραιεῖ διῃτῶντο· ἅπαντα γὰρ
αὐτοῦ κατελέλειπτο τὰ ἐπιτήδεια· ἐκείνων δὲ ἐπιλει-
πόντων τοὺς μὲν παῖδας εἰς ἄστυ ἀναπέμπει, τὴν δὲ
μητέρα αὐτῶν ἐκδίδωσιν ἐπιδοὺς πεντακισχιλίας δραχ-
μάς, χιλίαις ἔλαττον ὧν ὁ ἀνὴρ αὐτῇ ἔδωκεν. ὀγδόῳ δ' 9
ἔτει δοκιμασθέντος μετὰ ταῦτα τοῦ πρεσβυτέρου τοῖν
μειρακίοιν, καλέσας αὐτοὺς εἶπε Διογείτων ὅτι κατα-
λίποι αὐτοῖς ὁ πατὴρ εἴκοσι μνᾶς ἀργυρίου καὶ τριά-
κοντα στατῆρας. „ἐγὼ οὖν πολλὰ τῶν ἐμαυτοῦ δεδα-
πάνηκα εἰς τὴν ὑμετέραν τροφήν. καὶ ἕως μὲν εἶχον,
οὐδέν μοι διέφερε· νυνὶ δὲ καὶ αὐτὸς ἀπόρως διάκει-
μαι. σὺ οὖν, ἐπειδὴ δεδοκίμασαι καὶ ἀνὴρ γεγένησαι,
σκόπει αὐτὸς ἤδη πόθεν ἕξεις τὰ ἐπιτήδεια.“ ταῦτ' 10
ἀκούσαντες ἐκπεπληγμένοι καὶ δακρύοντες ᾤχοντο πρὸς
τὴν μητέρα, καὶ παραλαβόντες ἐκείνην ἧκον πρὸς ἐμέ,
οἰκτρῶς ὑπὸ τοῦ πάθους διακείμενοι καὶ ἀθλίως ἐκπε-
πτωκότες, κλαίοντες καὶ παρακαλοῦντές με μὴ περιιδεῖν

αὐτοὺς ἀποστερηθέντας τῶν πατρῴων μηδ' εἰς πτωχείαν
καταστάντας, ὑβρισμένους ὑφ' ὧν ἥκιστα ἐχρῆν, ἀλλὰ
11 βοηθῆσαι καὶ τῆς ἀδελφῆς ἕνεκα καὶ σφῶν αὐτῶν. πολὺ
ἂν εἴη ἔργον λέγειν, ὅσον πένθος ἐν τῇ ἐμῇ οἰκίᾳ ἦν ἐν
ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ. τελευτῶσα δὲ ἡ μήτηρ αὐτῶν ἠντι-
βόλει με καὶ ἱκέτευε συναγαγεῖν αὐτῆς τὸν πατέρα καὶ
τοὺς φίλους, εἰποῦσα ὅτι, εἰ καὶ πρότερον μὴ εἴθισται
λέγειν ἐν ἀνδράσι, τὸ μέγεθος αὐτὴν ἀναγκάσει τῶν
συμφορῶν περὶ τῶν σφετέρων κακῶν δηλῶσαι πάντα
12 πρὸς ἡμᾶς. ἐλθὼν δ' ἐγὼ ἠγανάκτουν μὲν πρὸς Ἡγή-
μονα τὸν ἔχοντα τὴν τούτου θυγατέρα, λόγους δ' ἐποι-
ούμην πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιτηδείους, ἠξίουν δὲ τοῦτον
εἰς ἔλεγχον ἰέναι περὶ τῶν πραγμάτων. Διογείτων δὲ τὸ
μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελε, τελευτῶν δὲ ὑπὸ τῶν φίλων
ἠναγκάσθη. ἐπειδὴ δὲ συνήλθομεν, ἤρετο αὐτὸν ἡ
γυνή, τίνα ποτὲ ψυχὴν ἔχων ἀξιοῖ περὶ τῶν παίδων τοι-
αύτῃ γνώμῃ χρῆσθαι, „ἀδελφὸς μὲν ὢν τοῦ πατρὸς
13 αὐτῶν, πατὴρ δ' ἐμός, θεῖος δὲ αὐτοῖς καὶ πάππος. καὶ εἰ
μηδένα ἀνθρώπων ᾐσχύνου, τοὺς θεοὺς ἐχρῆν σε“ φησί
„δεδιέναι· ὃς ἔλαβες μέν, ὅτ' ἐκεῖνος ἐξέπλει, πέντε
τάλαντα παρ' αὐτοῦ παρακαταθήκην. καὶ περὶ τούτων
ἐγὼ θέλω τοὺς παῖδας παραστησαμένη καὶ τούτους καὶ
τοὺς ὕστερον ἐμαυτῇ γενομένους ὀμόσαι ὅπου ἂν αὐτὸς
λέγῃς. καίτοι οὐχ οὕτως ἐγώ εἰμι ἀθλία, οὐδ' οὕτω περὶ
πολλοῦ ποιοῦμαι χρήματα, ὥστ' ἐπιορκήσασα κατὰ τῶν
παίδων τῶν ἐμαυτῆς τὸν βίον [κατα]λιπεῖν, ἀδίκως δὲ
14 ἀφελέσθαι τὴν τοῦ πατρὸς οὐσίαν.“ ἔτι τοίνυν ἐξήλεγ-
χεν αὐτὸν ἑπτὰ τάλαντα κεκομισμένον ναυτικὰ καὶ τε-
τρακισχιλίας δραχμάς, καὶ τούτων τὰ γράμματα ἀπέ-
δειξεν· ἐν γὰρ τῇ διοικίσει, ὅτ' ἐκ Κολλυτοῦ διῳκίζετο
εἰς τὴν Φαίδρου οἰκίαν, τοὺς παῖδας ἐπιτυχόντας ἐκβε-
15 βλημένῳ τῷ βιβλίῳ ἐνεγκεῖν πρὸς αὐτήν. ἀπέφηνε δ'

αὐτὸν ἑκατὸν μνᾶς κεκομισμένον ἐγγείους ἐπὶ τόκῳ δε-
δανεισμένας, καὶ ἑτέρας δισχιλίας δραχμὰς καὶ ἔπιπλα
πολλοῦ ἄξια· φοιτᾶν δὲ καὶ σῖτον αὐτοῖς ἐκ Χερρονήσου
καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν. „ἔπειτα σὺ ἐτόλμησας" ἔφη
εἰπεῖν, ἔχων τοσαῦτα χρήματα, ὡς δισχιλίας δραχμὰς
τούτων πατὴρ κατέλιπε καὶ τριάκοντα στατῆρας, ἅπερ
καὶ καταλειφθέντα ἐκείνου τελευτήσαντος ἐγώ σοι ἔδω-
κα; καὶ ἐκβαλεῖν τούτους ἠξίωκας θυγατριδοῦς ὄντας ἐκ 16
τῆς οἰκίας τῆς αὐτῶν ἐν τριβωνίοις, ἀνυποδήτους, οὐ
μετὰ ἀκολούθου, οὐ μετὰ στρωμάτων, οὐ μετὰ ἱματίων,
οὐ μετὰ τῶν ἐπίπλων ἃ ὁ πατὴρ αὐτοῖς κατέλιπεν,
οὐδὲ μετὰ τῶν παρακαταθηκῶν ἃς ἐκεῖνος παρὰ σοὶ κατ-
έθετο. καὶ νῦν τοὺς μὲν ἐκ τῆς μητρυιᾶς τῆς ἐμῆς παι- 17
δεύεις ἐν πολλοῖς χρήμασιν εὐδαίμονας ὄντας· καὶ ταῦτα
μὲν καλῶς ποιεῖς· τοὺς δ' ἐμοὺς ἀδικεῖς, οὓς ἀτίμως ἐκ
τῆς οἰκίας ἐκβαλὼν ἀντὶ πλουσίων πτωχοὺς ἀποδεῖξαι
προθυμῇ. καὶ ἐπὶ τοιούτοις ἔργοις οὔτε τοὺς θεοὺς
φοβῇ, οὔτε ἐμὲ τὴν σὴν θυγατέρα τὴν συνειδυῖαν αἰ-
σχύνῃ, οὔτε τοῦ ἀδελφοῦ μέμνησαι, ἀλλὰ πάντας ἡμᾶς
περὶ ἐλάττονος ποιῇ χρημάτων." τότε μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες 18
δικασταί, πολλῶν καὶ δεινῶν ὑπὸ τῆς γυναικὸς ῥηθέν-
των οὕτω διετέθημεν πάντες οἱ παρόντες ὑπὸ τῶν τούτῳ
πεπραγμένων καὶ τῶν λόγων τῶν ἐκείνης, ὁρῶντες μὲν
τοὺς παῖδας, οἷα ἦσαν πεπονθότες, ἀναμιμνησκόμενοι
δὲ τοῦ ἀποθανόντος, ὡς ἀνάξιον τῆς οὐσίας τὸν ἐπί-
τροπον κατέλιπεν, ἐνθυμούμενοι δὲ ὡς χαλεπὸν ἐξευ-
ρεῖν ὅτῳ χρὴ περὶ τῶν ἑαυτοῦ πιστεῦσαί τινα, ὥστε, ὦ
ἄνδρες δικασταί, μηδένα τῶν παρόντων δύνασθαι φθέγ-
ξασθαι, ἀλλὰ καὶ δακρύοντας μηδὲν ἧττον τῶν πεπον-
θότων ἀπιόντας οἴχεσθαι σιωπῇ.

Πρῶτον μὲν οὖν τούτων ἀνάβητέ μοι μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

19 Ἀξιῶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῷ λογισμῷ προσ-
ἔχειν τὸν νοῦν, ἵνα τοὺς μὲν νεανίσκους διὰ τὸ μέγεθος
τῶν συμφορῶν ἐλεήσητε, τοῦτον δ' ἅπασι τοῖς πολίταις
ἄξιον ὀργῆς ἡγήσησθε. εἰς τοσαύτην γὰρ ὑποψίαν Διογεί-
των πάντας ἀνθρώπους [εἰς ἀλλήλους] καθίστησιν, ὥστε
μήτε ζῶντας μήτε ἀποθνήσκοντας μηδὲν μᾶλλον τοῖς οἰ-
20 κειοτάτοις ἢ τοῖς ἐχθίστοις πιστεύειν· ὃς ἐτόλμησε τὰ μὲν
ἔξαρνος γενέσθαι, τὰ δὲ τελευτῶν ὁμολογήσας ἔχειν, εἰς
δύο παῖδας καὶ ἀδελφὴν λῆμμα καὶ ἀνάλωμα ἐν ὀκτὼ ἔτε-
σιν ἑπτὰ τάλαντα ἀργυρίου καὶ ἑπτακισχιλίας δραχμὰς
ἀποδεῖξαι. καὶ εἰς τοῦτο ἦλθεν ἀναισχυντίας, ὥστε οὐκ
ἔχων ὅποι τρέψειε τὰ χρήματα, εἰς ὄψον μὲν δυοῖν παι-
δίοιν καὶ ἀδελφῇ πέντε ὀβολοὺς τῆς ἡμέρας ἐλογίζετο, εἰς
ὑποδήματα δὲ καὶ εἰς γναφεῖον καὶ εἰς κουρεῖον οὐκ ἦν
αὐτῷ κατὰ μῆνα οὐδὲ κατ' ἐνιαυτὸν γεγραμμένα, συλ-
λήβδην δὲ παντὸς τοῦ χρόνου πλεῖον ἢ τάλαντον ἀργυ-
21 ρίου. εἰς δὲ τὸ μνῆμα τοῦ πατρὸς οὐκ ἀναλώσας πέντ
καὶ εἴκοσι μνᾶς ἐκ πεντακισχιλίων δραχμῶν, τὸ μὲ
ἥμισυ αὐτῷ τίθησι, τὸ δὲ τούτοις λελόγισται. εἰς Διο
νύσια τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, (οὐκ ἄτοπον γάρ μο
δοκεῖ καὶ περὶ τούτου μνησθῆναι) ἑκκαίδεκα δραχμῶ
ἀπέφαινεν ἐωνημένον ἀρνίον, καὶ τούτων τὰς ὀκτ
δραχμὰς ἐλογίζετο τοῖς παισίν· ἐφ' ᾧ ἡμεῖς οὐχ ἥκιστ
ὠργίσθημεν. οὕτως, ὦ ἄνδρες, ἐν ταῖς μεγάλαις ζημίαι
ἐνίοτε οὐχ ἧττον τὰ μικρὰ λυπεῖ τοὺς ἀδικουμένους· λία
γὰρ φανερὰν τὴν πονηρίαν τῶν ἀδικούντων ἐπιδείκνυ
22 σιν. εἰς τοίνυν τὰς ἄλλας ἑορτὰς καὶ θυσίας ἐλογίσα
αὐτοῖς πλέον ἢ τετρακισχιλίας δραχμὰς ἀνηλωμένα
ἕτερά τε παμπληθῆ, ἃ πρὸς τὸ κεφάλαιον συνελογίζετ
ὥσπερ διὰ τοῦτο ἐπίτροπος τῶν παιδίων καταλειφθεί
ἵνα γράμματα αὐτοῖς ἀντὶ χρημάτων ἀποδείξειε καὶ πε
νεστάτους ἀντὶ πλουσίων ἀποφήνειε, καὶ ἵνα, εἰ μέν τι

αὐτοῖς πατρικὸς ἐχθρὸς ἦν, ἐκείνου μὲν ἐπιλάθωνται,
τῷ δ', ἐπεὶ τῶν πατρῴων εἰσὶν ἀπεστερημένοι, πολεμῶσι.
καίτοι εἰ ἐβούλετο δίκαιος εἶναι περὶ τοὺς παῖδας, ἐξῆν 23
αὐτῷ, κατὰ τοὺς νόμους οἳ κεῖνται περὶ τῶν ὀρφανῶν καὶ
τοῖς ἀδυνάτοις τῶν ἐπιτρόπων καὶ τοῖς δυναμένοις, μι-
σθῶσαι τὸν οἶκον ἀπηλλαγμένος πολλῶν πραγμάτων, ἢ
γῆν πριάμενος ἐκ τῶν προσιόντων τοὺς παῖδας τρέφειν·
καὶ ὁπότερον τούτων ἐποίησεν, οὐδενὸς ἂν ἧττον Ἀθη-
ναίων πλούσιοι ἦσαν. νῦν δέ μοι δοκεῖ οὐδεπώποτε
διανοηθῆναι ὡς φανερὰν καταστήσων τὴν οὐσίαν, ἀλλ'
ὡς αὐτὸς ἕξων τὰ τούτων, ἡγούμενος δεῖν τὴν αὑτοῦ
πονηρίαν κληρονόμον εἶναι τῶν τοῦ τεθνεῶτος χρημά-
των. ὃ δὲ πάντων δεινότατον, ὦ δικασταί· οὗτος γὰρ 24
συντριηραρχῶν Ἀλέξιδι τῷ Ἀριστοδίκου, φάσκων δυοῖν
δεούσας πεντήκοντα μνᾶς ἐκείνῳ συμβαλέσθαι, τὸ ἥμισυ
τούτων αὐτοῖς ὀρφανοῖς οὖσι λελόγισται, οὓς ἡ πόλις οὐ
μόνον παῖδας ὄντας ἀτελεῖς ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὰν
δοκιμασθῶσιν ἐνιαυτὸν ἀφῆκεν ἁπασῶν τῶν λειτουργιῶν.
οὗτος δὲ πάππος ὢν παρὰ τοὺς νόμους τῆς ἑαυτοῦ τριη-
ραρχίας παρὰ τῶν αὑτοῦ θυγατριδῶν τὸ ἥμισυ πράτ-
τεται. καὶ ἀποπέμψας εἰς τὸν Ἀδρίαν ὁλκάδα δυοῖν 25
ταλάντοιν, ὅτε μὲν ἀπέστελλεν, ἔλεγε πρὸς τὴν μητέρα
αὐτῶν ὅτι τῶν παίδων ὁ κίνδυνος εἴη, ἐπεὶ δὲ ἐσώθη καὶ
ἐδιπλασίασεν, αὑτοῦ τὴν ἐμπορίαν ἔφασκεν εἶναι. καίτοι
εἰ μὲν τὰς ζημίας τούτων ἀποδείξει, τὰ δὲ σωθέντα τῶν
χρημάτων αὐτὸς ἕξει, ὅποι μὲν ἀνήλωται τὰ χρήματα,
οὐ χαλεπῶς εἰς τὸν λόγον ἐγγράψει, ῥᾳδίως δὲ ἐκ τῶν
ἀλλοτρίων αὐτὸς πλουτήσει. καθ' ἕκαστον μὲν οὖν, ὦ 26
δικασταί, πολὺ ἂν εἴη ἔργον πρὸς ὑμᾶς λογίζεσθαι·
ἐπειδὴ δὲ μόλις παρ' αὐτοῦ παρέλαβον τὰ γράμματα,
μάρτυρας ἔχων ἠρώτων Ἀριστόδικον τὸν ἀδελφὸν τὸν
Ἀλέξιδος (αὐτὸς γὰρ ἐτύγχανε τετελευτηκώς) εἰ ὁ λόγος

αὐτῷ εἴη τῆς τριηραρχίας· ὁ δὲ ἔφασκεν εἶναι, καὶ
θόντες οἴκαδε εὕρομεν Διογείτονα τέτταρας καὶ εἴ
27 μνᾶς ἐκείνῳ συμβεβλημένον εἰς τὴν τριηραρχίαν. οὐ
δὲ ἐπέδειξε δυοῖν δεούσας πεντήκοντα μνᾶς ἀνηλωκέ
ὥστε τούτοις λελογίσθαι ὅσον περ ὅλον τὸ ἀνάλ
αὐτῷ γεγένηται. καίτοι τί αὐτὸν οἴεσθε πεποιηκ
περὶ ὧν αὐτῷ οὐδεὶς σύνοιδεν ἀλλ' αὐτὸς μόνος διε
ριξεν, ὃς ἃ δι' ἑτέρων ἐπράχθη καὶ οὐ χαλεπὸν ἦν
τούτων πυθέσθαι, ἐτόλμησε ψευσάμενος τέτταρσι
εἴκοσι μναῖς τοὺς αὑτοῦ θυγατριδοῦς ζημιῶσαι; Καί
ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

28 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦ δικασταί· ἐγ
ὅσα τελευτῶν ὡμολόγησεν αὐτὸς ἔχειν χρήματα,
τάλαντα καὶ τετταράκοντα μνᾶς, ἐκ τούτων αὐτῶν
γιοῦμαι, πρόσοδον μὲν οὐδεμίαν ἀποφαίνων, ἀπ
τῶν ὑπαρχόντων ἀναλίσκων, καὶ θήσω ὅσον οὐ
πώποτε ἐν τῇ πόλει, εἰς δύο παῖδας καὶ ἀδελφὴν
παιδαγωγὸν καὶ θεράπαιναν χιλίας δραχμὰς ἑκά
ἐνιαυτοῦ, μικρῷ ἔλαττον ἢ τρεῖς δραχμὰς τῆς ἡμέ
29 ἐν ὀκτὼ αὗται ἔτεσι γίνονται ὀκτακισχίλιαι δραχμαί,
ἀποδείκνυνται ἓξ τάλαντα περιόντα τῶν ἑπτὰ ταλάν
καὶ εἴκοσι μναῖ [τῶν τετταράκοντα μνῶν]. οὐ γὰρ
δύναιτο ἀποδεῖξαι οὔθ' ὑπὸ τῶν λῃστῶν ἀπολωλ
οὔτε ζημίαν εἰληφὼς οὔτε χρήσταις ἀποδεδωκώς. . .

33.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἔστι δή τις αὐτῷ πανηγυρικὸς λόγος, ἐν ᾧ πείθει
Ἕλληνας ἀγομένης Ὀλυμπίασι τῆς πανηγύρεως, ἐκβά
Διονύσιον τὸν τύραννον τῆς ἀρχῆς καὶ Σικελίαν ἐλευθ

ι, ἄρξασθαί τε τῆς ἔχθρας αὐτίκα μάλα διαρπάσαντας ν τοῦ τυράννου σκηνὴν χρυσῷ τε καὶ πορφύρᾳ καὶ ἄλλῳ ούτῳ πολλῷ κεκοσμημένην. ἔπεμψε γὰρ θεωροὺς εἰς τὴν ·νήγυριν ὁ Διονύσιος ἄγοντας θυσίαν τῷ θεῷ, μεγαλο-επής τε καταγωγὴ τῶν θεωρῶν ἐγίνετο ἐν τῷ τεμένει καὶ λυτελής, ἵνα θαυμασθείη μᾶλλον ὁ τύραννος ὑπὸ τῆς Ἑλ-δος. ταύτην λαβὼν τὴν ὑπόθεσιν τοιαύτην πεποίηται τὴν χὴν τοῦ λόγου·

Ἄλλων τε πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ἕνεκα, ὦ ἄνδρες, ν Ἡρακλέους μεμνῆσθαι, καὶ ὅτι τόνδε τὸν ἀγῶνα τος συνήγειρε δι' εὔνοιαν τῆς Ἑλλάδος. ἐν μὲν γὰρ έως χρόνῳ ἀλλοτρίως αἱ πόλεις πρὸς ἀλλήλας διέ-το· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος τοὺς τυράννους ἔπαυσε καὶ 2 ὑβρίζοντας ἐκώλυσεν, ἀγῶνα μὲν σωμάτων ἐποίησε, τιμίαν δὲ πλούτου, γνώμης δ' ἐπίδειξιν ἐν τῷ καλ-ῳ τῆς Ἑλλάδος, ἵνα τούτων ἁπάντων ἕνεκα εἰς τὸ συνέλθωμεν, τὰ μὲν ὀψόμενοι, τὰ δὲ ἀκουσόμενοι· ίατο γὰρ τὸν ἐνθάδε σύλλογον ἀρχὴν γενήσεσθαι Ἕλλησι τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλίας. ἐκεῖνος μὲν οὖν 3 ν' ὑφηγήσατο, ἐγὼ δ' ἥκω οὐ μικρολογησόμενος περὶ τῶν ὀνομάτων μαχούμενος. ἡγοῦμαι γὰρ α ἔργα μὲν εἶναι σοφιστῶν λίαν ἀχρήστων καὶ σφό-βίου δεομένων, ἀνδρὸς δὲ ἀγαθοῦ καὶ πολίτου πολ-ἀξίου περὶ τῶν μεγίστων συμβουλεύειν, ὁρῶν οὕτως ρῶς διακειμένην τὴν Ἑλλάδα, καὶ πολλὰ μὲν αὐτῆς ὑπὸ τῷ βαρβάρῳ, πολλὰς δὲ πόλεις ὑπὸ τυράννων ιτάτους γεγενημένας. καὶ ταῦτα εἰ μὲν δι' ἀσθένειαν 4 ίχομεν, στέργειν ἂν ἦν ἀνάγκη τὴν τύχην· ἐπειδὴ δὲ στάσιν καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίαν, πῶς οὐκ ν τῶν μὲν παύσασθαι τὰ δὲ κωλῦσαι, εἰδότας ὅτι νεικεῖν μέν ἐστιν εὖ πραττόντων, γνῶναι δὲ τὰ ιστα τῶν αὐτῶν; ὁρῶμεν γὰρ τοὺς κινδύνους καὶ 5 λους καὶ πανταχόθεν περιεστηκότας· ἐπίστασθε δὲ

–914.

ὅτι ἡ μὲν ἀρχὴ τῶν κρατούντων τῆς θαλάσσης, τῶν δὲ χρημάτων βασιλεὺς ταμίας, τὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων σώματα τῶν δαπανᾶσθαι δυναμένων, ναῦς δὲ πολλὰς μὲν αὐτὸς
6 κέκτηται, πολλὰς δ' ὁ τύραννος τῆς Σικελίας. ὥστε ἄξιον τὸν μὲν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον καταθέσθαι, τῇ δ' αὐτῇ γνώμῃ χρωμένους τῆς σωτηρίας ἀντέχεσθαι, καὶ περὶ μὲν τῶν παρεληλυθότων αἰσχύνεσθαι, περὶ δὲ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι δεδιέναι, καὶ τοὺς προγόνους μιμεῖσθαι, οἳ τοὺς μὲν βαρβάρους ἐποίησαν τῆς ἀλλοτρίας ἐπιθυμοῦντας τῆς σφετέρας αὐτῶν ἐστερῆσθαι, τοὺς δὲ τυράννους ἐξελάσαντες κοινὴν ἅπασι τὴν ἐλευθερίαν κατ-
7 έστησαν. θαυμάζω δὲ Λακεδαιμονίους πάντων μάλιστα, τίνι ποτὲ γνώμῃ χρώμενοι καιομένην τὴν Ἑλλάδα περιορῶσιν, ἡγεμόνες ὄντες τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀδίκως καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον ἀρετὴν καὶ διὰ τὴν τῶν πρὸς τὸν πόλεμον ἐπιστήμην, μόνοι δὲ οἰκοῦντες ἀπόρθητοι καὶ ἀτείχιστοι καὶ ἀστασίαστοι καὶ ἀήττητοι καὶ τρόποις ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς χρώμενοι· ὧν ἕνεκα ἐλπὶς ἀθάνατον τὴν ἐλευθερίαν αὐτοὺς κεκτῆσθαι, καὶ ἐν τοῖς παρεληλυθόσι κινδύνοις σωτῆρας γενομένους τῆς Ἑλλάδος περὶ τῶν
8 μελλόντων προορᾶσθαι. οὐ τοίνυν ὁ ἐπιὼν καιρὸς τοῦ παρόντος βελτίων· οὐ γὰρ ἀλλοτρίας δεῖ τὰς τῶν ἀπολωλότων συμφορὰς νομίζειν ἀλλ' οἰκείας, οὐδ' ἀναμεῖναι, ἕως ἂν ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς αἱ δυνάμεις ἀμφοτέρων ἔλθωσιν, ἀλλ' ἕως ἔτι ἔξεστι, τὴν τούτων ὕβριν κωλῦ-
9 σαι. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἐνορῶν ἐν τῷ πρὸς ἀλλήλους πολέμῳ μεγάλους αὐτοὺς γεγενημένους; ὧν οὐ μόνον αἰσχρῶν ὄντων ἀλλὰ καὶ δεινῶν, τοῖς μὲν μεγάλα ἡμαρτηκόσιν ἐξουσία γεγένηται τῶν πεπραγμένων, τοῖς δὲ Ἕλλησιν οὐδεμία αὐτῶν τιμωρία . . . .

34.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΚΑΤΑΛΥΣΑΙ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΟΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ ΑΘΗΝΗΣΙ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τοῦ δήμου κατελθόντος ἐκ Πειραιῶς καὶ ψηφισαμένου διαλύσασθαι πρὸς τοὺς ἐν ἄστει καὶ μηδενὸς τῶν γεγενημένων μνησικακεῖν, δέους δὲ ὄντος μὴ πάλιν τὸ πλῆθος εἰς τοὺς εὐπόρους ὑβρίζῃ τὴν ἀρχαίαν ἐξουσίαν κεκομισμένον, καὶ πολλῶν ὑπὲρ τούτου γινομένων λόγων, Φορμίσιός τις τῶν συγκατελθόντων μετὰ τοῦ δήμου γνώμην εἰσηγήσατο, τοὺς μὲν φεύγοντας κατιέναι, τὴν δὲ πολιτείαν μὴ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς γῆν ἔχουσι παραδοῦναι, βουλομένων ταῦτα γενέσθαι καὶ Λακεδαιμονίων. ἔμελλον δὲ τοῦ ψηφίσματος τούτου κυρωθέντος πεντακισχίλιοι σχεδὸν Ἀθηναίων ἀπελαθήσεσθαι τῶν κοινῶν. ἵνα δὴ μὴ τοῦτο γένοιτο, γράφει τὸν λόγον τόνδε ὁ Λυσίας τῶν ἐπισήμων τινὶ καὶ πολιτευομένων.

Ὅτε ἐνομίζομεν, ὦ Ἀθηναῖοι, τὰς γεγενημένας συμφορὰς ἱκανὰ μνημεῖα τῇ πόλει καταλελεῖφθαι, ὥστε μηδ' ἂν τοὺς ἐπιγινομένους ἑτέρας πολιτείας ἐπιθυμεῖν, τότε δὴ οὗτοι τοὺς κακῶς πεπονθότας καὶ ἀμφοτέρων πεπειραμένους ἐξαπατῆσαι ζητοῦσι τοῖς αὐτοῖς ψηφίσμασιν
οἷσπερ καὶ πρότερον δὶς ἤδη. καὶ τούτων μὲν οὐ θαυ- 2
μάζω, ὑμῶν δὲ τῶν ἀκροωμένων, ὅτι πάντων ἐστὲ ἐπιλησμονέστατοι ἢ πάσχειν ἑτοιμότατοι κακῶς ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν, οἳ τῇ μὲν τύχῃ τῶν ἐκ Πειραιῶς πραγμάτων μετέσχον, τῇ δὲ γνώμῃ τῶν ἐξ ἄστεος. καίτοι τί ἔδει φεύγοντας κατελθεῖν, εἰ χειροτονοῦντες ὑμᾶς αὐτοὺς κατα-
δουλώσεσθε; ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, [οὔτε οὐσίᾳ] 3
οὔτε γένει ἀπελαυνόμενος, ἀλλ' ἀμφότερα τῶν ἀντιλεγόντων πρότερος ὤν, ἡγοῦμαι ταύτην μόνην σωτηρίαν εἶναι τῇ πόλει, ἅπασιν Ἀθηναίοις τῆς πολιτείας μετεῖναι,

ἐπεὶ ὅτε καὶ τὰ τείχη καὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ χρήματ
συμμάχους ἐκεκτήμεθα, οὐχ ὅπως Ἀθηναίων τινὰ
σομεν διενοούμεθα, ἀλλὰ καὶ Εὐβοεῦσιν ἐπιγαμίαν
ούμεθα· νῦν δὲ καὶ τοὺς ὑπάρχοντας πολίτας ἀπο
4 μεν; οὐκ ἄν ἔμοιγε πείθησθε, οὐδὲ μετὰ τῶν τειχῶ
ταῦτα ἡμῶν αὐτῶν περιαιρησόμεθα, ὁπλίτας πο
καὶ ἱππέας καὶ τοξότας, ὧν ὑμεῖς ἀντεχόμενοι βε
δημοκρατήσεσθε, τῶν δὲ ἐχθρῶν πλέον ἐπικρατ
ὠφελιμώτεροι δὲ τοῖς συμμάχοις ἔσεσθε· ἐπίστασθ
κἀν ταῖς ἐφ' ἡμῶν ὀλιγαρχίαις γεγενημέναις οὐ τοὺ
κεκτημένους ἔχοντας τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ πολλοὺ
αὐτῶν ἀποθανόντας, πολλοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐκπ
5 τας, οὓς ὁ δῆμος καταγαγὼν ὑμῖν μὲν τὴν ὑμετέραν
δωκεν, αὐτὸς δὲ ταύτης οὐκ ἐτόλμησε μετασχεῖν.
ἄν ἔμοιγε πείθησθε, οὐ τοὺς εὐεργέτας, καθὸ δύν
τῆς πατρίδος ἀποστερήσετε, οὐδὲ τοὺς λόγους πισ
ρους τῶν ἔργων οὐδὲ τὰ μέλλοντα τῶν γεγενημένω
μιεῖτε, ἄλλως τε καὶ μεμνημένοι τῶν περὶ τῆς ὀλ
χίας μαχομένων, οἳ τῷ μὲν λόγῳ τῷ δήμῳ πολεμοῦ
δὲ ἔργῳ τῶν ὑμετέρων ἐπιθυμοῦσιν· ἅπερ κτήσ
6 ὅταν ὑμᾶς ἐρήμους συμμάχων λάβωσιν. εἶτα τοιο
ὑμῖν ὑπαρχόντων ἐρωτῶσι τίς ἔσται σωτηρία τῇ
εἰ μὴ ποιήσομεν ἃ Λακεδαιμόνιοι κελεύουσιν; ἐ
τούτους εἰπεῖν ἀξιῶ, τί τῷ πλήθει περιγενήσεται, εἰ
σαιμεν ἃ ἐκεῖνοι προστάττουσιν; εἰ δὲ μή, πολὺ κά
μαχομένους ἀποθνήσκειν ἢ φανερῶς ἡμῶν αὐτῶν
7 τον καταψηφίσασθαι. ἡγοῦμαι γάρ, ἐὰν μὲν πείθω
φοτέροις κοινὸν εἶναι τὸν κίνδυνον. ὁρῶ δὲ καὶ Ἀργ
καὶ Μαντινέας τὴν αὐτὴν ἔχοντας γνώμην τὴν αὐτὰ
κοῦντας, τοὺς μὲν ὁμόρους ὄντας Λακεδαιμονίοις,
δὲ ἐγγὺς οἰκοῦντας, καὶ τοὺς μὲν οὐδὲν ἡμῶν πλ
8 τοὺς δὲ οὐδὲ τρισχιλίους ὄντας. ἴσασι γὰρ ὅτι, κἂν

λάκις εἰς τὴν τούτων ἐμβάλλωσι, πολλάκις αὐτοῖς ἀπαν-
τήσονται ὅπλα λαβόντες, ὥστε οὐ καλὸς ὁ κίνδυνος
αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι, ἐὰν μὲν νικήσωσι, τούτους οὐ κατα-
δουλώσεσθαί γε, ἐὰν δὲ ἡττηθῶσι, σφᾶς αὐτοὺς τῶν
ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἀποστερῆσαι· ὅσῳ δ' ἂν ἄμεινον
πράττωσι, τοσούτῳ [ἧττον] ἐπιθυμοῦσι κινδυνεύειν.
εἴχομεν δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἡμεῖς ταύτην τὴν γνώμην, 9
ὅτε τῶν Ἑλλήνων ἤρχομεν, καὶ ἐδοκοῦμεν καλῶς βου-
λεύεσθαι περιορῶντες μὲν τὴν χώραν τεμνομένην, οὐ
νομίζοντες δὲ χρῆναι περὶ αὐτῆς διαμάχεσθαι· ἄξιον γὰρ
ἦν ὀλίγων ἀμελοῦντας πολλῶν ἀγαθῶν φείσασθαι. νῦν
δέ, ἐπεὶ ἐκείνων μὲν ἁπάντων μάχῃ ἐστερήμεθα, ἡ δὲ
πατρὶς ἡμῖν λέλειπται, ἴσμεν ὅτι ὁ κίνδυνος οὗτος μόνος
ἔχει τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας. ἀλλὰ γὰρ χρὴ ἀναμνη- 10
σθέντας ὅτι ἤδη καὶ ἑτέροις ἀδικουμένοις βοηθήσαντες
ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ πολλὰ τρόπαια τῶν πολεμίων ἐστήσαμεν,
ἄνδρας ἀγαθοὺς περὶ τῆς πατρίδος καὶ ἡμῶν αὐτῶν
γίνεσθαι, πιστεύοντας μὲν τοῖς θεοῖς καὶ ἐλπίζοντας τὸ
δίκαιον μετὰ τῶν ἀδικουμένων ἔσεσθαι. δεινὸν γὰρ ἂν 11
εἴη, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ, ὅτε μὲν ἐφεύγομεν, ἐμαχόμεθα
Λακεδαιμονίοις, ἵνα κατέλθωμεν, κατελθόντες δὲ φευξό-
μεθα, ἵνα μὴ μαχώμεθα. οὐκ οὖν αἰσχρὸν εἰ εἰς τοῦτο
κακίας ἥξομεν, ὥστε οἱ μὲν πρόγονοι καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν
ἄλλων ἐλευθερίας Ἑλλήνων διεκινδύνευον, ὑμεῖς δὲ οὐδὲ
ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας αὐτῶν τολμᾶτε πολεμεῖν; . . . . .

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ.

I. *ΠΡΟΣ ΑΙΣΧΙΝΗΝ ΤΟΝ ΣΩΚΡΑΤΙΚΟΝ ΧΡΕΩΣ.*

1. *Οὐκ ἄν ποτ᾽ ᾠήθην, ἄνδρες δικασταί, Αἰσχίνην τολμῆ-*
σαι οὕτως αἰσχρὰν δίκην δικάσασθαι, νομίζω δ᾽ οὐκ ἂν ῥᾳδίως
αὐτὸν ἑτέραν ταύτης συκοφαντωδεστέραν ἐξευρεῖν. Οὗτος γάρ,
ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀφείλων ἀργύριον ἐπὶ τρισὶ δραχμαῖς Σωσι-
νόμῳ τῷ τραπεζίτῃ καὶ Ἀριστογείτονι προσελθὼν πρὸς ἐμὲ ἐδεῖτο
μὴ περιιδεῖν αὐτὸν διὰ τοὺς τόκους ἐκ τῶν ὄντων ἐκπεσόντα.
2 *„κατασκευάζομαι δ᾽“ ἔφη „τέχνην μυρεψικήν· ἀφορμῆς δὲ δέο-*
μαι, [καὶ] οἴσω δέ σοι ἐννέ᾽ ὀβολοὺς τῆς μνᾶς τόκους.“ πεισθεὶς
δ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ τοιαῦτα λέγοντος καὶ ἅμα οἰόμενος τουτονὶ Αἰσχί-
νην Σωκράτους γεγονότα μαθητὴν καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ
ἀρετῆς πολλοὺς καὶ σεμνοὺς λέγοντα λόγους οὐκ ἄν ποτε ἐπιχει-
ρῆσαι οὐδὲ τολμῆσαι ἅπερ οἱ πονηρότατοι καὶ ἀδικώτατοι ἄν-
θρωποι ἐπιχειροῦσι πράττειν. . . . .
3 *Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ εἰς ἐμὲ μόνον τοιοῦτός*
ἐστιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς αὐτῷ κεχρημένους.
οὐχ οἱ μὲν κάπηλοι οἱ ἐγγὺς οἰκοῦντες, παρ᾽ ὧν προδόσεις λαμ-
βάνων οὐκ ἀποδίδωσι, δικάζονται αὐτῷ συγκλείσαντες τὰ κα-
πηλεῖα, οἱ δὲ γείτονες οὕτως ὑπ᾽ αὐτοῦ δεινὰ πάσχουσιν ὥστ᾽ ἐκ-
4 *λιπόντες τὰς αὑτῶν οἰκίας ἑτέρας πόρρω μισθοῦνται; ὅσους δ᾽*
ἐράνους συνείλεκται, τὰς μὲν ὑπολοίπους φορὰς οὐ κατατίθησιν,
ἀλλὰ περὶ τοῦτον τὸν κάπηλον ὡς περὶ στήλην διαφθείρονται.
τοσοῦτοι δὲ ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἀπαιτήσοντες τὰ ὀφει-
λόμενα ἔρχονται, ὥστε οἴεσθαι τοὺς παριόντας ἐπ᾽ ἐκφορὰν αὐ-
τοὺς ἥκειν τοῦ τεθνεῶτος. οὕτω δ᾽ οἱ ἐν τῷ Πειραιεῖ διάκεινται,
ὥστε πολὺ ἀσφαλέστερον εἶναι δοκεῖν εἰς τὸν Ἀδρίαν πλεῖν ἢ
5 *τούτῳ συμβάλλειν· πολὺ γὰρ μᾶλλον ἃ ἂν δανείσηται αὑτοῦ νο-*

ιζει εἶναι ἢ ἃ ὁ πατὴρ αὐτῷ κατέλιπεν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τὴν οὐσίαν κέκτηται Ἑρμαίου τοῦ μυροπώλου, τὴν γυναῖκα διαφθείρας ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονυῖαν; ἧς ἐρᾶν προσποιησάμενος οὕτω διέθηκεν, ὥστε τὸν μὲν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τοὺς υἱοὺς πτωχοὺς ἐποίησεν, αὐτὸν δὲ ἀντὶ καπήλου μυροπώλην ἀπέδειξεν. οὕτως ἐρωτικῶς τὸ κόριον μετεχειρίζετο, τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἀπολαύων, ἧς ῥᾷον τοὺς ὀδόντας ἀριθμῆσαι [ὅσῳ ἐλάττους ἦσαν] ἢ τῆς χειρὸς τοὺς δακτύλους. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὁ μὲν οὖν βίος τοῦ σοφιστοῦ τοιοῦτος. Athen. 13. p. 611. D.

II. *ΚΑΤ' ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΗΜΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ.*

2. Ἐπειδὴ τοίνυν τοὺς Χύτρους ὁ Δημάρατος ἑάλω προδιδούς. Harpocr. v. Χύτροι.

III. *ΠΡΟΣ ΑΙΣΧΙΝΗΝ ΒΛΑΒΗΣ.*

3. Οὗτος ἐμοὶ βλάβης δεδίκασται. Bekk. Anecd. p. 132, 23.

IV. *ΠΡΟΣ ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΝ ΠΕΡΙ ΟΙΚΙΑΣ.*

4. Ἐκπλεύσαντες γὰρ κοινῇ Ἀξίοχος καὶ Ἀλκιβιάδης εἰς Ἑλλήσποντον ἔγημαν ἐν Ἀβύδῳ δύο ὄντε Μεδοντιάδα τὴν Ἀβυδηνὴν καὶ ξυνῳκείτην. ἔπειτα αὐτοῖν γίγνεται θυγάτηρ, ἣν οὐκ ἔφαντο δύνασθαι γνῶναι ὁποτέρου εἴη. ἐπεὶ δὲ ἦν ἀνδρὸς ὡραία, ξυνεκοιμῶντο καὶ ταύτῃ, καὶ εἰ μὲν χρῷτο καὶ ἔχοι Ἀλκιβιάδης, Ἀξιόχου ἔφασκεν εἶναι θυγατέρα, εἰ δὲ Ἀξίοχος, Ἀλκιβιάδου. Athen. 12. p. 534. F.

5. Οἶμαι τοίνυν καὶ ἐκεῖνο ὑμᾶς αἰσθάνεσθαι ὅτι Ἀρχεβιάδης οὐκ ἄλλο τι ἐζήτει κομίσασθαι, ἀλλὰ τῶν ἐμῶν ἠμφισβήτει. Suid. v. αἰσθέσθαι.

6. Καίτοι εἰ ἀποδεδώκει τῷ Κτησικλεῖ τὰς ν' παλαιάς, ὥσπερ οὗτός φησιν. Phot. lex. p. 370, 26. Suid. v. παλαιόν.

V. *ΠΡΟΣ ΑΝΔΟΚΙΔΗΝ ΑΠΟΣΤΑΣΙΟΥ.*

7. Οὔτε τιμῆς τεταγμένης πωλοῦσιν, ἀλλ' ὡς ἂν δύναιντο κλειστηριάσαντες πλείστου ἀπέδοντο. Pollux 7. §. 14.

VI. *ΚΑΤΑ ΑΝΤΙΓΕΝΟΥΣ ΑΜΒΛΩΣΕΩΣ.*

8. Σκέψασθε δὲ καὶ ὡς Ἀντιγένης πεποίηκεν ουτοσί· γραψάμενος τὴν μητέρα ἡμῶν ἀξιοῖ λαβεῖν τὴν ἀδελφὴν καὶ ἀγωνίσασθαι μέν, ἵνα μὴ ἀποτίσῃ τὰς χιλίας δραχμάς, ἃς δεῖ ἀποτί-

νειν ἐάν τις μὴ ἐπεξέλθῃ γραψάμενος. Fragm. lex. rhet. Cantal p. 669, 20. Dobr.

VII. ΠΡΟΣ ΑΡΕΣΑΝΔΡΟΝ.

9. *Νῦν δὲ πρὸς τοὺς ἐκλογέας τοῦ φόρου ἅπαντα ἀπογρ φόμεθα.* Harpocr. v. *ἐκλογεῖς.*

VIII. ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΩΝΟΣ ΑΡΓΙΑΣ.

10. *Δράκων ἦν ὁ θεὶς τὸν νόμον, αὖθις δὲ καὶ Σόλ ἐχρήσατο, θάνατον οὐχ ὁρίσας ὥσπερ ἐκεῖνος, ἀλλ᾽ ἀτιμίαν, ἐ τις ἁλῷ τρίς, ἐὰν δ᾽ ἅπαξ, ζημιοῦσθαι δραχμὰς ἑκατόν.* Frag lex. rhet. Cantabr. p. 665, 19.

IX. ΠΡΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΝ ΠΕΡΙ ΙΦΙΚΡΑΤΟΥΣ ΔΩΡΕΩ

11. *Εἰ, πρὶν ποιῆσαι, ἠξίουν τῆς εἰκόνος τυχεῖν ἐὰν ποι σω, ἔδοτε ἄν· ποιήσαντι δ᾽ ἄρ᾽ οὐ δώσετε; μὴ τοίνυν μέλλον μὲν ὑπισχνεῖσθε, παθόντες δ᾽ ἀφαιρεῖσθε.* Aristot. rhetor. 2. 2 Dionys. Hal. 6. p. 739. R.

12. *Καὶ γὰρ Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι οὐδὲν πρότερ ὑπῆρχε γενναῖον πρὶν γενναῖόν τι πρᾶξαι. τὰ γοῦν ἔργα συγγ νέστερά ἐστι τὰ ἐμὰ τοῖς Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος ἢ τὰ σ* Aristot. ibid.

13. *Εἰ ἑπτὰ ὑμῖν ἦσαν τοιοῦτοι στρατηγοὶ οἷος ἐγώ, ἀοίκ τος ἂν ἦν ἡ Λακεδαίμων.* Aristid. or. 49. p. 518. Dind.

14. *Ὑμεῖς μὲν οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρ᾽ ὑμ ταῦτά μοι γράμματα καὶ τὴν στήλην εἶναί τι σεμνόν, ἐμοὶ στήλη οὐρανομήκης ἕστηκεν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ μαρτυροῦ τὴν ἀρετήν.* Aristid. ibid.

15. *Τὸ μὲν ἐμὸν ἀπ᾽ ἐμοῦ γένος ἄρχεται, τὸ δὲ σὸν ἐν παύεται.* Plut. apophthegm. p. 187. B. (cfr. Arsenius viol. 308. Io. Stobaeus floril. 86, 15. Ulpianus ad Demosth. Mid. 62. p. 79. sq. ed. Meier. ita habet idem fragm.: *τὸ μὲν ἐμὸν γέ ἀπ᾽ ἐμοῦ τὴν ἀρχὴν τοῦ γνωρίζεσθαι λαμβάνει, τὸ δὲ σὸν μέ σοῦ τὴν δόξαν ἔστησεν.*)

X. ΠΡΟΣ ΑΡΧΕΒΙΑΔΗΝ.

1 16. *Ἐπειδὴ τάχιστα ἔλαχέ μοι ταύτην τὴν δίκην Ἀρχεβ δης, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσῆλθον αὐτῷ λέγων ὅτι νέος ἄπειρος εἴην πραγμάτων καὶ οὐδὲν δεόμενος εἰσιέναι εἰς δι στήριον· „ἐγὼ οὖν σε ἀξιῶ μὴ εὕρημα ἡγεῖσθαι τὴν ἡλικίαν*

ἐμήν, ἀλλὰ παραλαβόντα τοὺς ἐμοὺς φίλους καὶ τοὺς σαυτοῦ διη-
γήσασθαι περὶ τοῦ χρέως ὅθεν γεγένηται. κἂν δόξῃς ἀληθῆ λέ-
γειν ἐκείνοις, οὐδέν σοι δεήσει πραγμάτων, ἀλλ' ἄπει λαβὼν ἐπὶ
τὰ σαυτοῦ. δίκαιος δὲ εἶ μηδὲν παραλιπεῖν, ἀλλ' εἰπεῖν ἅπαν- 2
τα, ἐπειδὴ νεώτερός εἰμι τοῦ συμβολαίου, ἵνα ἀκούσαντες περὶ
ὧν οὐκ ἴσμεν βουλευσώμεθα περὶ ὧν σὺ λέγεις, ἐάν πως φανε-
ρὸν γένηται, πότερον ἀδίκως τῶν ἐμῶν ἐφίεσαι ἢ δικαίως τὰ
σαυτοῦ ζητεῖς κομίσασθαι.“ ταῦτ' ἐμοῦ προκαλουμένου οὐδε-
πώποτ' ἠθέλησε συνελθεῖν οὐδὲ λόγον περὶ ὧν ἐνεκάλει ποιήσα-
σθαι, οὐδὲ δίαιταν ἐπιτρέψαι, ἕως ὑμεῖς τὸν νόμον τὸν περὶ τῶν
διαιτητῶν ἔθεσθε. Dionys. Hal. 5. p. 601. coll. p. 604. R.

XI. *ΚΑΤ' ΑΥΤΟΚΛΕΟΥΣ.*

17. *Ψηφοπαικτοῦσι τὸ δίκαιον.* Pollux 7, 200.

XII. *ΚΑΤ' ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΥΣ ΜΟΙΧΕΙΑΣ.*

18. *Τοῖς ὀψιζομένοις ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπιτιθέμενοι τὰ ἱμάτια ἀποδύονται.* Bekk. Anecd. p. 110, 29.

19. *Τετύχηκε δέ μοι καὶ εἰκοσίμνως ἔρανος.* Pollux 9, 56.

20. *Τὸν παῖδα τὸν ἀκολουθοῦντα μετ' αὐτοῦ.* Phrynichi epitome p. 353. Lob.

21. *Μεταλλαξαμένη χιτῶνα.* Pollux 7, 44.

XIII. *ΥΠΕΡ ΑΧΙΛΛΕΙΔΟΥ ΦΟΝΟΥ.*

22. *'Ακράτης λύπης γενηθεῖσα αὑτὴν ἀπέκτεινε.* Apsines in Rhetor. Gr. 9. p. 591. Walz.

XIV. *ΠΡΟΣ ΓΛΑΥΚΩΝΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.*

23. *Καὶ μὲν δὴ οὐδὲ τοῦτο ἂν ἔχοι Γλαύκων εἰπεῖν ἢ ἄλλος τις τῶν Δικαιογένους συγγενῶν, ὡς, ὅτε μὲν προὔκειτο, ὤκνουν καὶ ᾐσχύνοντο λόγους περὶ αὐτοῦ ποιεῖσθαι, ἐξενεχθέντος δὲ ἢ περὶ τῶν χρημάτων τινὰ μνείαν εἴχετε ἢ τὰς θυγατέρας ἠξιοῦτε διαιτᾶσθαι.* Suid. v. προὔκειτο.

24. *Δικαιογένης δὲ τέως μὲν ᾤκει παρ' ἡμῖν, δοκιμασθεὶς δὲ ἔγημε.* Suid. v. τέως.

XV. *ΥΠΕΡ ΔΕΞΙΟΥ ΑΠΟΣΤΑΣΙΟΥ.*

25. *Καθίστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὰς αἶγας, καὶ ἠπόλει αὐταῖς.* Bekk. Anecd. p. 129, 15.

26. *Ἐχρῆν τὸν Κλειτοφῶντα καὶ τοὺς ἀντιδικοῦντας αὐτῷ.* Ibid. p. 129, 18.

XVI. *ΚΑΤΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.*

27. *Εἰ γάρ τι ἐγκαλεῖς τῷδε τῷ μειρακίῳ καὶ τῶν σῶν τι ἔχει, δίκασαι αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους, εἰ μὲν χωρίου ἀμφισβητεῖς, καρποῦ, εἰ δὲ οἰκίας, ἐνοικίου, ὥσπερ οὗτος σοὶ νῦν ἐπιτροπῆς δικάζεται.* Harpocr. v. *καρποῦ δίκη.*

28. *Πέντε μησὶ μετὰ τῶν ἐλεοκόπων διαιτώμενος.* Harpocr. v. *ἐλεοκόπων.*

XVII. *ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.*

29. *Διογένει δὲ οἰκειότατα πάντων ἀνθρώπων ἐχρώμεθα, καὶ ἕως γε ὑγίαινεν, ἐξ ἀγροῦ ὁπότε ἔλθοι, παρ' ἡμῖν διῃτᾶτο.* Priscian. 18. c. 25. p. 230. Kr.

30. *Ἦν γὰρ αὐτῇ υἱὸς ἐκ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς ἐτῶν γεγονὼς ἑκκαίδεκα.* Priscian. ib. p. 210. Kr.

31. *Μόλπις ὁ τῶν ἐν Πειραιεῖ.* Harpocr. v. *Μόλπις.*

XVIII. *ΠΡΟΣ ΔΙΟΓΕΝΗΝ ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΟΥ.*

32. *Ἆρα οὖν ἀπράγμων εἶναι δοκεῖ ὑμῖν Δικαιογένης, ὃς ἐπιδικάζεται μὲν τῶν κλήρων, ἀμφισβητεῖ δὲ τοῖς ὀρφανοῖς ὧν αὐτοῖς οἱ πατέρες κατέλιπον;* Bekk. Anecd. p. 145, 8. et 120, 14.

[XIX. *ΚΑΤΑ ΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΥΒΡΕΩΣ.*

33. *Ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς καὶ Κτήσων, οἰκεῖος ὢν ἡμῖν, συντυγχάνουσι τῷ Ἕρμωνι ἐς Βόθυνον ἀπιόντι.* Bekk. Anecd. p. 173, 26.]

XX. *ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΓΓΥΘΗΚΗΣ.*

34. *Εἰ μὲν δίκαιον ἔλεγεν ἢ μέτριον, ἄνδρες δικασταί, Λυσιμένης. . . .*
οὐκ ἂν ἐσπούδαζον περὶ αὐτῆς τῆς ἐγγυθήκης δικαιολογεῖσθαι, ἣ οὐκ ἔστιν ἀξία τριάκοντα δραχμῶν. πέρυσι δὲ ἐπισκευάσαι αὐτὴν βουλόμενος ἐξέδωκα εἴς τι χαλκεῖον. ἔστι γὰρ συνθετὴ καὶ Σατύρων ἔχει πρόσωπα καὶ βουκεφάλια . . . .
ἄλλο ἔτι μέγεθος τὸ αὐτό. ὁ γὰρ αὐτὸς τεχνίτης πολλὰ σκεύη ταὐτὰ καὶ ὅμοια ἐργάζεται. Athen. 5. p. 209. F.

XXI. *ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΓΕΝΟΥΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.*

35. *Ἐπειδὴ τοίνυν Ἐπιγένης ἀσθενὴς τριηραρχεῖν ἠναγ-*

;ετο, ἀνάργυρος ὢν καὶ τῆς γῆς τῶν πολεμίων κρατούντων. id. v. ἀνάργυρος.

XXII. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΕΥΕΡΓΕΣΙΩΝ.

36. Οἱ Κεῖοι μὲν πόλις τοσαύτη. Harpocr. v. Κεῖοι.

XXIII. ΚΑΤ' ΕΥΘΥΔΙΚΟΥ.

37. Οὐ δυνάμενος δ' ἐκβαλεῖν διὰ τὸ ἀμφιδέαις δεδέσθαι ς θύρας. Harpocr. v. ἀμφιδέαι.

XXIV. ΥΠΕΡ ΕΥΘΥΝΟΥ.

38. Καὶ τοῦτο ἐποιήσαμεν οὐκ αὐτοτελῶς, ἀλλ' ἀκριβῶς. ekk. Anecd. p. 467, 32.

XXV. ΥΠΕΡ ΕΥΚΡΙΤΟΥ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ.

39. Ἀδηφάγους τριήρεις. Harpocr. h. v.

XXVI. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΓΗΣΑΝΔΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

40. Ὡς ἔμελλεν ἐπί τε τοὺς βωμοὺς ἰέναι καὶ τὰ νομιζόμε-ί γε ποιήσειν. Priscian. 18. p. 221. Krehl.

41. Τοῖς ἐγγύτατα γένους συνῴκουν. Idem 18. p. 187. Kr.

XXVII. ΚΑΤΑ ΘΕΟΠΟΜΠΟΥ ΑΙΚΙΑΣ.

42. Ἐγὼ δ' ὀξύμελι πίνω. Athen. 2. p. 67. E.

XXVIII. ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΣ.

43. Οὐχ ἱκανόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς ἐπιτρόποις ὅσα ράγματα διὰ τὴν ἐπιτροπείαν ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ διασώζοντες ἰς τῶν φίλων οὐσίας συκοφαντοῦνται ὑπὸ τῶν ὀρφανῶν πολ-λ· ὅπερ κἀμοὶ νῦν συμβέβηκεν. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, παλειφθεὶς ἐπίτροπος τῶν Ἱπποκράτους χρημάτων καὶ διαχει-σας ὀρθῶς καὶ δικαίως τὴν οὐσίαν καὶ παραδοὺς τοῖς υἱοῖς κιμασθεῖσι τὰ χρήματα ὧν ἐπίτροπος κατελείφθην, συκοφαν-ῦμαι νῦν ὑπ' αὐτῶν ἀδίκως. Dionys. Hal. 5. p. 599. R. coll. 600.

XIX. ΠΡΟΣ ΙΣΟΚΡΑΤΗΝ [ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΝ Poll. 8, 46.] ΑΙΚΙΑΣ.

44. Καίτοι τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν ὅτι τὴν μὲν αἰκίαν χρημά-ν ἔστι μόνον τιμῆσαι, τοὺς δὲ ὑβρίζειν δόξαντας ἔξεστιν ὑμῖν ανάτῳ ζημιοῦν; Phot. p. 614, 10. Suid. et Etym. M. v. ὕβρις.

XX. ΥΠΕΡ ΙΦΙΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

45. Εἶτα σὺ μὲν ὢν Ἀριστοφῶν οὐκ ἂν προδοίης, ἐγὼ δ'

ὢν Ἰφικράτης; Aristot. rhetor. 2, 23. p. 1398. (Σὺ δ' αὐτὸς κύριος ἦσθα τῶν νεῶν, πότερον προὔδωκας ἂν ἢ οὔ; — εἶτα σ μὲν οὐκ ἂν προὔδωκας ὢν Ἀριστοφῶν, Ἰφικράτης δὲ προὔδω κεν; Aristid. or. 49. vol. 2. p. 519. Dind.)

46. Ἡ γὰρ ὁδός μοι τῶν λόγων διὰ μέσων τῶν Χάρητι πε πραγμένων ἐστίν. Aristot. rhetor. 3, 11. p. 1411.

47. Τραύματα ἔχων οὐχ ἑτέρων ἐπ' ἐμὲ ἐρχομένων, ἀλλ αὐτὸς ἐπιών. Schol. Hom. Il. p. 364. B. 22. Bk.

48. Οἷα ποιεῖς, ὦ ἄνθρωπε, πολέμου περιεστῶτος τὴν πό λιν περὶ ἐμοῦ πείθων βουλεύεσθαι καὶ μὴ μετ' ἐμοῦ. Plut. mo ral. p. 187. B.

49. Βελτίων μὲν ὁ τῶν ἀντιδίκων ὑποκριτής, δρᾶμα δ τοὐμὸν ἄμεινον. Plut. moral. p. 801. F.]

XXXI. ΥΠΕΡ ΚΑΛΛΑΙΣΧΡΟΥ.

50. Μετ' ἀβακίου δὲ καὶ τραπεζίου πωλῶν ἑαυτόν. Pollu 10, 105.

XXXII. ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΙΟΥ ΥΒΡΕΩΣ.

51. Καὶ ἐξελθοῦσα ἡ παιδίσκη τὴν θύραν ἀνοίγνυσι. Pol 3, 76.

[XXXIII. ΥΠΕΡ ΚΑΛΛΙΟΥ.

52. Οὗτοι δὲ φάσκοντες πλείονος μισθώσασθαι καὶ τίμημ καταστήσασθαι. Harpocr. et Suid. v. τίμημα.]

XXXIV. ΚΑΤΑ ΚΙΝΗΣΙΟΥ ΥΠΕΡ ΦΑΝΙΟΥ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ.

53. Θαυμάζω δὲ εἰ μὴ βαρέως φέρετε ὅτι Κινησίας ἐστὶν τοῖς νόμοις βοηθός, ὃν ὑμεῖς πάντες ἐπίστασθε ἀσεβέστατον ἁ πάντων καὶ παρανομώτατον ἀνθρώπων γεγονέναι. Οὐχ οὗτ ἐστιν ὁ τοιαῦτα περὶ θεοὺς ἐξαμαρτάνων, ἃ τοῖς μὲν ἄλλοις α
2 σχρόν ἐστι καὶ λέγειν, τῶν κωμῳδοδιδασκάλων δ' ἀκούετε κα ἕκαστον ἐνιαυτόν; οὐ μετὰ τούτου ποτὲ Ἀπολλοφάνης καὶ Μ σταλίδης καὶ Λυσίθεος συνειστιῶντο, μίαν ἡμέραν ταξάμεν τῶν ἀποφράδων, ἀντὶ νουμηνιαστῶν κακοδαιμονιστὰς σφίσ αὐτοῖς τοὔνομα θέμενοι, πρέπον μὲν ταῖς αὑτῶν τύχαις, οὐ μ ὡς τοῦτο διαπραττόμενοι τὴν διάνοιαν ἔσχον, ἀλλ' ὡς καταγ
3 λῶντες τῶν θεῶν καὶ τῶν νόμων τῶν ἡμετέρων. ἐκείνων μ οὖν ἕκαστος ἀπώλετο, ὥσπερ εἰκὸς τοὺς τοιούτους· τοῦτον

ὑπὸ πλείστων γιγνωσκόμενον οἱ θεοὶ οὕτω διέθεσαν, ὥστε ς ἐχθροὺς αὐτὸν βούλεσθαι ζῆν μᾶλλον ἢ τεθνάναι, παράγμα τοῖς ἄλλοις, ἵν' ἴδωσιν ὅτι τοῖς λίαν ὑβριστικῶς πρὸς τὰ α διακειμένοις οὐκ εἰς τοὺς παῖδας ἀποτίθενται τὰς τιμως, ἀλλ' αὐτοὺς κακῶς ἀπολλύουσι, μείζους καὶ χαλεπωτέρας ; συμφορὰς καὶ τὰς νόσους ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις προσλλοντες. τὸ μὲν γὰρ ἀποθανεῖν ἢ καμεῖν νομίμως κοινὸν ἅ- 4 σιν ἡμῖν ἐστί, τὸ δ' οὕτως ἔχοντα τοσοῦτον χρόνον διατελεῖν l καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀποθνήσκοντα μὴ δύνασθαι τελευτῆι τὸν βίον τούτοις μόνοις προσήκει τοῖς τὰ τοιαῦτα ἅπερ οὗ; ἐξημαρτηκόσιν. Athen. 12. p. 551. D.

XXXV. ΠΡΟΣ ΚΛΕΙΝΙΑΝ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ,

54. Ἐπειδὴ πάντες κατέδαρθον, συσκευασάμενος τῶν χαλμάτων ὅσα οἷός τ' ἦν πλεῖστα, λαβὼν ἐξήγαγε ξίφος ἔχων ὑπὸ ίλης. Suid. v. ὑπὸ μάλης.

XXXVI. ΠΡΟΣ ΚΛΕΟΣΤΡΑΤΟΝ.

55. Οὐδὲ εἴ τις εἰσποίητος πάθοι, οὐκ ἀποστερεῖ τὴν μηρα τούτων τῶν χρημάτων. Priscian. 18. p. 235. Kr.

XXXVII. ΠΡΟΣ ΚΛΕΩΝΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ ΤΡΙΠΟΔΟΣ.

56. Ἀργυρώματά τε ἢ χρυσώματα ἔτι ἦν διδόναι. Athen. p. 231. B. (cfr. Poll. 10, 174. 7, 103 et 104.)

XXXVIII. ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ.

57. Καὶ τοὺς μὲν τῶν ἄλλων Ἀθηναίων παῖδας, ὧν οἱ παρες βοηθήσαντες ὑμῖν ἔτι ζῶσιν, ἀπειπεῖν ἐν τοῖς νόμοις μήτε ικον μήτε δίκαιον λέγειν. Suid. v. ἀπειπεῖν.

XXXIX. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΥΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

58. Ἐλυμαίνοντο γάρ μου τὸν καρκίνον εἰσφοιτῶσαι αἱ νες. Harpocr. v. καρκίνος.

XXXX. ΠΡΟΣ ΛΑΙΔΑ.

59. Φιλύρα γέ τοι ἐπαύσατο πορνευομένη ἔτι νέα οὖσα καὶ ιώνη καὶ Ἱππάφεσις καὶ Θεόκλεια καὶ Ψαμάθη καὶ Λαγίσκα ἡ Ἄνθεια (καὶ Ἀριστόκλεια. Athen. 13. p. 592. E.). Athen. 13. 586. E.

XXXXI. ΠΡΟΣ ΛΑΚΡΑΤΗΝ.

60. Οὐδ' ἂν εἰ πολὺ ἐλάττονα τόκον λογίσαιτό τις ἢ ὅσον

οὗτοι οἱ ὀβολοστατοῦντες τοὺς ἄλλους πράττονται. Harpocr. v. ὀβολοστατεῖ.

XXXXII. *ΚΑΤΑ ΛΥΣΙΘΕΟΥ.*

61. *Κάμψαντι τοῦ τείχους, ὦ βουλή, ἐστὶ γωνιασμὸς ἐν ἀριστερᾷ καὶ εὐρυχωρία πάνυ πολλή.* Harpocr. v. *γωνιασμός.* Suid. v. *γωνία.*

62. *Ἐβιάζετό τε γὰρ καὶ οἷος ἦν ἐξευρεῖν τὴν θύραν.* Phot. lex. p. 323, 5.

XXXXIII. *ΚΑΤΑ ΜΙΚΙΝΟΥ ΦΟΝΟΥ.*

63. *Τὴν νύκτα ἐκάθητο ἐν τῷ ἱερῷ τὴν ὄψιν κατακαλυψάμενος.* Anonym. in Rhet. Gr. 7. p. 286. Walz.

64. *Οἱ μὲν ἄλλοι συγγενεῖς παρεγένοντο, μόνος δ' ἀπελείφθη.* Idem eod. loco.

65. *Τὰ πρὸς ἑτέρας αἰτίας ἀνήκειν δοκοῦντα παραλελείψεται.* Priscian. 18. p. 194. Kr.

66. *Ἐπὶ τὸ σύνδειπνον κεκλημένον.* Athen. 8. p. 365. B.

XXXXIV. *ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΙΞΙΔΗΜΟΥ ΓΡΑΦΗΝ.*

67. *Καὶ δύο παῖδας αὐτῷ ἀκολούθους εἶναι, ὧν οὗτος τὸν μὲν Μουσαῖον καλεῖ τὸν δὲ Ἡσίοδον.* Harpocr. v. *Μουσαῖος.*

XXXXV. *ΠΡΟΣ ΜΝΗΣΙΜΑΧΟΝ.*

68. *Συντίθεται δὲ τούτοις καὶ Καρκίνος ὁ ποιητὴς εἰπών·*

οὐκ οἶνος ἐξέστησε· τὰς γὰρ ἐμφύτους
ὀρθῶς παγείσας — μεν — φρένας
οὐδεὶς ἐπαίρει καιρὸς ἐξαμαρτάνειν. Harpocr. v. *Καρκίνος.*

XXXXVI. *ΠΡΟΣ ΝΑΥΣΙΑΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ.*

69. *Ἀλλὰ διὰ τὸ τρεῖς τέχνας ἐργάζεσθαι, τήν τε λιθουργικὴν καὶ λιθοτριβικὴν καὶ πρὸς τούτοις τὸ τετρυφηκέναι.* Suid. v. *λιθουργική.*

XXXXVII. *ΠΡΟΣ ΝΙΚΙΑΝ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗΣ.*

70. *Τὴν μὲν παρασκευὴν καὶ τὴν προθυμίαν τῶν ἀντιδίκων ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες δικασταί.* Clem. Alex. strom. 6. p. 626. Sylb.

[XXXXVIII. *ΥΠΕΡ ΝΙΚΙΟΥ.*

71. *Κλαίω τὸν ἀμάχητον καὶ ἀναυμάχητον ὄλεθρον. — ἱκέται μὲν αὐτοὶ τῶν θεῶν καθίζοντες, προδότας δὲ τῶν ὅρκων*

κᾶς ἀποφαίνοντες. — ἀνακαλοῦντες συγγένειαν εὐμένειαν. ionys. Hal. 5. p. 483. R.]

IL. ΠΡΟΣ ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΝ (vel ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ).

72. Συγκομίσας δ' ὀπώραν καὶ ἀποδόμενος τὸν ἀγρόν. 'hot. lex. p. 546. et 767. Suid. v. συγκομιδή.

L. ΠΡΟΣ ΤΙΜΩΝΑ.

73. Οἱ δ' ἀλαζονεύονται μὲν Τίμωνι παραπλησίως καὶ ἐσχηματισμένοι περιέρχονται ὥσπερ οὗτος. Suid. v. ἐσχηματισμένος.

LI. ΠΡΟΣ ΤΙΜΩΝΙΔΗΝ.

74. Πῶς δ' ἂν τῆς διαθέσεως τοῦ τετελευτηκότος ἀμελήσαιμεν, ἣν ἐκεῖνος διέθετο οὐ παρανοῶν οὐδὲ γυναικὶ πεισθείς; Suid. v. διάθεσις.

LII. ΚΑΤΑ ΤΙΣΙΔΟΣ.

75. Ἄρχιππος γὰρ οὑτοσί, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀπεδύσατο μὲν εἰς τὴν αὐτὴν παλαίστραν οὗπερ καὶ Τῖσις ὁ φεύγων τὴν δίκην, ὀργῆς δὲ γενομένης ἐς σκώμματά τε αὐτοῖς καὶ ἀντιλογίαν καὶ ἔχθραν καὶ λοιδορίαν κατέστησαν. Ἔστιν οὖν Πυθέας ἐραστὴς μὲν τοῦ μειρακίου — πάντα γὰρ εἰρήσεται τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς — ἐπίτροπος δὲ ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλελειμμένος. οὗτος, ἐπειδὴ 2
Τίσις πρὸς αὐτὸν τὴν ἐν τῇ παλαίστρᾳ λοιδορίαν διηγήσατο, βουλόμενος χαρίζεσθαι καὶ δοκεῖν δεινὸς καὶ ἐπίβουλος εἶναι, ἐκέλευσεν αὐτόν, ὡς ἡμεῖς ἔκ τε τῶν πεπραγμένων ᾐσθήμεθα καὶ τῶν εὖ εἰδότων ἐπυθόμεθα, ἐν μὲν τῷ παρόντι διαλλαγῆναι, σκοπεῖν δὲ ὅπως αὐτὸν μόνον που λήψεται. πεισθεὶς δὲ ταῦτα καὶ 3
καταλλαγεὶς καὶ χρώμενος καὶ προσποιούμενος ἐπιτήδειος εἶναι εἰς τοῦτο μανίας τηλικοῦτος ὢν καθίστατο, ὥστε ἐτύγχανε μὲν οὖσα ἱπποδρομία Ἀνακείων, ἰδὼν δ' αὐτὸν μετ' ἐμοῦ παρὰ τὴν θύραν παριόντα — γείτονες γὰρ ἀλλήλοις τυγχάνουσιν ὄντες — τὸ μὲν πρῶτον συνδειπνεῖν ἐκέλευεν, ἐπειδὴ δ' οὐκ ἠθέλησεν, ἐδεήθη ἥκειν αὐτὸν ἐπὶ κῶμον, λέγων ὅτι μεθ' αὐτοῦ καὶ τῶν οἰκείων πιέτω. δειπνήσαντες οὖν ἤδη συσκοτάζοντος ἐλθόντες 4
κόπτομεν τὴν θύραν, οἱ δ' ἡμᾶς ἐκέλευον εἰσιέναι. ἐπειδὴ δὲ ἔνδον ἐγενόμεθα, ἐμὲ μὲν ἐκβάλλουσιν ἐκ τῆς οἰκίας, τουτονὶ δὲ συναρπάσαντες ἔδησαν πρὸς τὸν κίονα, καὶ λαβὼν μάστιγά τις ἐντείνας πολλὰς πληγὰς εἰς οἴκημα αὐτὸν καθεῖρξε. καὶ οὐκ ἐξ-

ἤρκεσεν αὐτῷ ταῦτα μόνον ἐξαμαρτεῖν, ἀλλ᾽ ἐξηλωκὼς μὲν τῶ νεωτέρων τοὺς πονηροτάτους τοὺς ἐν τῇ πόλει, νεωστὶ δὲ τὰ πα τρῷα παρειληφὼς καὶ προσποιούμενος νέος καὶ πλούσιος εἶναι, πά λιν τοὺς οἰκέτας ἐκέλευσεν ἡμέρας ἤδη γενομένης πρὸς τὸν κίονα
5 αὐτὸν μαστιγοῦν δήσαντας. οὕτω δὲ τοῦ σώματος πονήρως ἤδη διακειμένου Ἀντίμαχον μεταπεμψάμενος τῶν μὲν γεγενημένων οὐδὲν εἶπεν, ἔλεγε δ᾽ ὡς αὐτὸς μὲν δειπνῶν τύχοι, οὗτος δὲ με θύων ἔλθοι, ἐκκόψας δὲ τὴν θύραν καὶ εἰσελθὼν κακῶς λέγο αὐτὸν καὶ τὸν Ἀντίμαχον καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. Ἀντίμαχο δὲ ὠργίζετο μὲν αὐτοῖς ὡς μεγάλα ἡμαρτηκόσιν, ὅμως δὲ μάρτυ ρας παρακαλέσας ἠρώτα αὐτὸν πῶς εἰσέλθοι· ὁ δὲ κελεύσαντο
6 Τίσιδος καὶ τῶν οἰκετῶν ἔφασκε. συμβουλευόντων δὲ τῶν εἰσελ θόντων ὡς τάχιστα λῦσαι καὶ τὰ γεγενημένα δεινὰ νομιζόντω εἶναι ἀπέδοσαν αὐτὸν τοῖς ἀδελφοῖς. οὐ δυναμένου δὲ βαδίζε ἐκόμισαν αὐτὸν εἰς τὸ δεῖγμα ἐν κλίνῃ, καὶ ἐπέδειξαν πολλο μὲν Ἀθηναίων, πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ξένων οὕτω διακείμ νον ὥστε τοὺς ἰδόντας μὴ μόνον τοῖς ποιήσασιν ὀργίζεσθαι, ἀλ καὶ τῆς πόλεως κατηγορεῖν ὅτι οὐ δημοσίᾳ οὐδὲ παραχρῆμα το τὰ τοιαῦτα ἐξαμαρτάνοντας τιμωρεῖται. Dionys. Hal. 6. p. 983.

76. Ἐπιτήδειός μοί ἐστιν Ἄρχιππος οὑτοσί, ὦ δικαστ Anonymus Seguerii p. 34.

LIII. ΠΡΟΣ ΤΛΗΠΟΛΕΜΟΝ.

77. Οὑτοσὶ δὲ πυροὺς ἐπὶ καλάμῃ ἀροῖ. Suid. v. ἐπὶ καλ μῃ ἀροῦν.

LIV. ΥΠΕΡ ΦΕΡΕΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΚΛΕ ΔΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

78. Ἀναγκαῖόν μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, π τῆς φιλίας τῆς ἐμῆς καὶ τῆς Φερενίκου πρῶτον εἰπεῖν πρὸς ὑμ ἵνα μηδεὶς ὑμῶν θαυμάσῃ ὅτι ὑπὲρ οὐδενὸς ὑμῶν πώποτε εἰ
2 κὼς πρότερον ὑπὲρ τούτου νυνὶ λέγω. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δι σταί, ξένος ἦν Κηφισόδοτος ὁ τούτου πατήρ, καὶ ὅτε ἐφεύγομ ἐν Θήβαις παρ᾽ ἐκείνῳ κατηγόμην καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλος Ἀθηναί ὁ βουλόμενος, καὶ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ
3 θόντες ὑπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὴν ἡμετέραν αὐτῶν κατήλθομεν. ἐπει οὖν οὗτοι ταῖς αὐταῖς τύχαις ἐχρήσαντο καὶ φυγάδες Ἀθήν ἀφίκοντο, ἡγούμενος τὴν μεγίστην αὐτοῖς ὀφείλειν χάριν, οὗ

ίως αὐτοὺς ὑπεδεξάμην, ὥστε μηδένα γνῶναι τῶν εἰσιόντων, ήτις πρότερον ἠπίστατο, ὁπότερος ἡμῶν ἐκέκτητο τὴν οὐ- οἶδε μὲν οὖν καὶ Φερένικος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πολλοὶ 4 ν εἰσὶν ἐμοῦ δεινότεροι καὶ μᾶλλον τοιούτων πραγμάτων ροι· ἀλλ' ὅμως ἡγεῖται τὴν ἐμὴν οἰκειότητα πιστοτάτην αἰσχρὸν οὖν δοκεῖ εἶναι ἱκετεύοντος τούτου καὶ δεομένου και αὐτῷ βοηθῆσαι περιιδεῖν αὐτόν, καθ' ὅσον οἷός τ' γώ, τῶν ὑπ' Ἀνδροκλείδου δεδομένων στερηθῆναι. Dionys. . p. 594. coll. p. 596. sq. R.

19. Εἰ μὲν γὰρ ἀγροὺς κατέλιπεν Ἀνδροκλείδης ἢ ἄλλην ὰν οὐσίαν, ἐξῆν ἂν εἰπεῖν τῷ βουλομένῳ, ὅτι οὗτος μὲν ται, αὐτῷ δὲ δέδοται. περὶ δὲ ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ ῦς οὐσίας δῆλον ὅτι, ὅστις ἔχων αὐτὰ φαίνεται, τούτῳ δέ- '. Suid. v. οὐσία φανερά.

LV. ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

50. Φιλίππῳ δὲ μὴ οἴεσθε ταῦτ' ἀποχρᾶν. Zonar. lex. v. ῆν καὶ ἀποχρᾶν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΩΝΑ ΥΠΕΡ ΘΕΟΚΛΕΙΔΟΥ ΦΟΝΟΥ.

51. Ἀλλ' εἰς τὸ οἰκάριον τὸ ὄπισθε τῆς γυναικωνίτιδος.), 39.

LVII. ΚΑΤΑ ΦΙΛΩΝΙΔΟΥ ΒΙΑΙΩΝ.

52. Ἔστιν οὖν γυνὴ ἑταίρα, Ναΐς ὄνομα, ἧς Ἀρχίας κύ- στιν, ὁ δ' Ὑμέναιος ἐπιτήδειος, Φιλωνίδης δ' ἐρᾶν φη- Athen. 13. p. 592. C.

LVIII. ΠΡΟΣ ΧΥΤΡΙΝΟΝ.

53. Ἐξαίφνης τοῦ συνακολουθοῦντος οἰκέτου λίθον τις λα- κρουσε τὸν λυχνοῦχον. Pollux 10, 116.

ΑΠΑΡΑΣΗΜΑ.

54. Καὶ φανερὸς γέγονεν οὐ τῶν σωμάτων συγγενὴς ὢν τῶν χρημάτων. Clem. Alex. strom. 6. p. 226. Sylb.

55. Ὅστις τοῦ μὲν μὴ ἀδικεῖν οὐ προνοεῖται, τοῦ δὲ μὴ ι δίκην ἐπιμελεῖται, κακουργεῖ. Stob. floril. 2, 24.

56. Ψεύδεσθαι προχειρότατον τοῖς πολλάκις ἁμαρτάνου- l. 12, 21.

57. Τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν δικάζοντας ἄξιον ἥνπερ νο- οῦντας. Id. 46, 17.

88. *Εἰ μὲν οἷόν τ' ἦν ἐκ τῶν προτέρων λόγων τὰ δίκαια γι-γνώσκειν, οὐδὲν ἂν ἔδει τοὺς φεύγοντας ἀπολογεῖσθαι, ἀλλ' ἀκριτὶ ἀποθνήσκειν· ἐπεὶ δὲ τὰ ψευδῆ λέγειν δυνατόν ἐστι τοῖς κατηγοροῦσι, δίκαιον ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδίκων ἀκούσαντας τηνικαῦτα τὴν περὶ τοῦ δικαίου ψῆφον φέρειν.* Id. 46, 110.

89. *Προσήκει δ' ὑμῖν περὶ ψυχῆς δικάζουσι μὴ παρανο-μεῖν ἀλλ' εὐσεβεῖν, μηδὲ θορύβῳ τὰ πράγματα κρίνειν ἀλλὰ σιωπῇ τὰ δίκαια γιγνώσκειν.* Id. 46, 111.

90. *Ἧι γὰρ ἂν ἡμέρᾳ γυνὴ προδῷ τὸ σῶμα καὶ τὴν τάξιν λίπῃ τῆς αἰδοῦς, εὐθέως παραλλάττει τῶν φρενῶν, ὥστε νομί-ζειν τοὺς μὲν οἰκείους ἐχθρούς, τοὺς δὲ ἀλλοτρίους πιστούς, περὶ δὲ τῶν καλῶν καὶ αἰσχρῶν ἐναντίαν ἔχειν τὴν γνώμην.* Id. 68, 32.

91. *Τοῦ νόμου κελεύοντος τοὺς ἐπιτρόπους τοῖς ὀρφανοῖς ἔγγειον τὴν οὐσίαν καθιστάναι, οὗτος δὲ ναυτικοὺς ἡμᾶς ἀπο-φαίνει.* Suid. v. *ἔγγειον.*

92. *Ἡ γὰρ γλῶττα νοῦν οὔτε πολὺν οὔτε μικρὸν ἔχει, ὁ δὲ νοῦς, ᾧ μὲν πολύ, πολύς, ᾧ δὲ μικρόν, μικρός.* Gregor. Cor. p. 4. Schaef.

93. *Ὅσας ἄξιος ἦν λαβεῖν πληγάς, τοσαύτας εἴληφε δραχ-μάς.* Demetr. in Rhetor. Gr. 9. p. 58. W.

94. *Εἰσιόντων πρὸς τῇ Νεμέᾳ ἕστηκεν ἐπιδέξια.* Poll. 2, 159.

95. *Ἁρπάσας τὴν κνημίαν τῆς ἁμάξης.* Poll. 7, 116.

96. *Ἀδελφιδοῦς μοί ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.* Maxim. Plan. in Rhet. Gr. 5. p. 382. W.

97. *Πολλαχῇ οἰκειότατον ἐμαυτῷ νομίζω βοηθεῖν.* Apsines in Rhet. Gr. 9. p. 482.

98. *Εἴ τις ἄλλος βούλεται, αἰτείσθω ὑμῶν.* Bekk. Anecd. p. 122.

99. *Ὃς λειτουργῆσαι μὲν οὐδὲν πώποτε ἐτόλμησε τῇ πόλει.* Ibid. p. 155.

100. *Ὅτι προδικῶ τοῦ ἀλλοτρίου ἀπελευθέρου.* Ibid. p. 169.

101. *Ἦν γὰρ προϊδόντα τινὰ καὶ τὸ πῦρ τῆς Χιμαίρας φυ-λάξασθαι.* Tzetz. ad Lycophr. v. 17.

102. *Ἐξείργασται καὶ τέλος ἔχει καὶ πέρας ἀηδίας ἐστίν.* Synes. ep. 32.

INDEX

NOMINUM ET RERUM MEMORABILIUM.

B.

Γ.

Δ.

E.

Λ.

17*

Addenda et corrigenda:

Orat. 6. § 31. in annotatione critica lege: ἐπινοεῖν] ἐπινοῶν vir eruditissimus apud Taylorum: infinitivus vero recte se habet.

Orat. 26. § 13. Libri οὖν habent pro οὐκ, Palatinus διακεῖσθαι pro διακείσεσθαι (quam scripturam doleo a me notatam non esse) et ἡγήσασθαι pro ἡγήσεσθαι. Recte igitur, ut mihi quidem videtur, Paullus Ricardus Müllerus in Schneidewini Philol. IX. 3. p. 556 (qui fasciculus nunc demum ad me pervenit, quum omnia iam formis descripta sunt) ita locum restituit: ἆρ' οὐκ ἂν οἴεσθε αὐτοὺς χαλεπῶς διακεῖσθαι καὶ ὑμᾶς αὐτῶν αἰτίους ἡγήσασθαι. Ceterum moneo, quod idem homo doctus l. d. Antiphontem in orat. 5. §. 12 scripsisse coniecit καὶ ἡγεῖ χρῆναι pro καὶ εἴγε χρῆναι, eius emendationis laudem a Dryandro in calce commentationis de Antiphontis Rhamnusii vita et scriptis (Halis 1838) occupatam esse, nisi quod hic ἡγῇ voluit.

Fragm. 1. § 2. in annot. crit. lege: [καὶ] οἴσω δὲ nunc scripsi, καὶ particulam, ut ab h. l. alienam, uncis includens (φέρειν de usuris solvendis usurpaverunt Lycurgus in Leocr. § 23. et Aeschin. in Ctes. § 104.). Possis etiam καταθήσω δέ, quod verbum de eadem re est apud Plat. legg. IX. p. 921. D.

ISAEI

ORATIONES

CUM ALIQUOT DEPERDITARUM FRAGMENTIS.

EDIDIT

CAROLUS SCHEIBE.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLX.

LIPSIAE TYPIS B. G. TEUBNERI.

FRIDERICO LUDOVICO EGGERTO

NEOSTRELITIENSI

ET

CAROLO HENRICO ADELBERTO LIPSIO

LIPSIENSI

D. D. D.

CAROLUS SCHEIBE.

PRAEFATIO CRITICA.

Anno superiore edidi Commentationem criticam de Isaei ationibus programmati gymnasii Vitzthumiani quod Dresdae insertam, in qua cum quaestiones quasdam attigi quae ad iversam pertinerent artem criticam in hoc oratore recte facandam, tum pertractavi difficiliores aliquot locos et corrups quidem pro virili parte operam dedi ut sanarem. Quoiam autem scriptionum scholasticarum natura fert et condicio, t in paucorum manus veniant, ea quae ab initio illius libelli isputavi, cum in ipsa Isaei editione locum habere viderentur uam maxime idoneum, repetere constitui, ita tamen, ut partim augerem ea et amplificarem, partim mutarem et corigerem.

Causae hereditariae cum natura sua saepe tam complicatae sint et intricatae, ut eas evolvere et expedire admodum ifficile esse videatur, mirum non est quod in Isaei orationes, quibus p[illegible]que omnes, quae quidem integrae*) ad nostram

*) C[illegible] imae quae est de Hagniae hereditate aliquid [illegible] quod, cum p[illegible]erit actor se de facultatibus [illegible]ntur deincep[illegible] (§ 44. ἀλλ᾽ ὕστερον [illegible]μένων ὑ[illegible] ποιήσομαι τοὺς λό- [illegible] oration[illegible]tum reperitur et quod [illegible]tio. Qu[illegible]oritate codicum quam- [illegible] omisera[illegible]erus extrema oratione [illegible] detrun[illegible]idem designans ora- [illegible] Turi[illegible]um. Quae autem ex [illegible] Diony[illegible] oratoribus vet. V. p. VII. [illegible]) oratio duodecimae ceteris[illegible]ibus integris, ea non [illegible], sed [illegible]illeti in διαψηφίσει

pervenerunt aetatem, in eo causarum privatarum genere versantur, haud multi fuerunt qui studia sua conferrent. Contigit tamen eis ut egregium rerum oratione explicatarum dictionisque nanciscerentur enarratorem eundemque criticum muneri suo parem Georg. Frid. Schoemannum, a quo de rebus quidem inprimisque de iure civili vix unus et alter relictus locus est qui aut accuratiore retractatione aut correctione indigere videatur. De verbis autem illius oratoris perpurgandis atque ad pristinam speciem revocandis cum optime meruerunt Imm. Bekkerus et critici Turicenses, quorum ille in hoc magis quam in ceteris oratoribus quantum ingenii acumine posset sagacitateque ostendit, hi siquid ab viro illo doctissimo neglectum esset aut minus recte institutum expleverunt aut correxerunt, tum hoc tempore nemo quod sciam in omnibus Isaei orationibus recensendis edendisque peculiarem operam curamque posuit. Nam Dobsonus Britannus id egit ut quidquid esset a ceteris interpretibus ad illas illustrandas allatum diligenter colligeret, raro quid de quoque loco ipse sentiret profiteretur: id tamen utilitatis attulit ad orationem Isaei rectius constituendam, quod codicis optimi Crippsiani iterum a se excussi et Burneiani scripturae discrepantiam evulgavit. Parisina vero editio a Carolo Müllero incuriosissime curata cum ne transversum quidem unguem discedat a Turicensi in censum venire non potest. Sed nuper exstiterunt quamvis pauci qui in singulis locis expoliendis mendisque, quibus in tanta doctissimorum virorum industria ac diligentia tamen permultis inquinatae sunt Isaei orationes, liberandis sedulo elaborarent. In quibus non mediocri laude digni sunt Dobraeus, Britannus perspicacissimus (adversar. vol. I. p. 286 sqq. et orat. Att. ed. Dobson. IV. p. V—XVI.), Emperius (opuscc. p. 279 sqq. et 316), Meutznerus (act. societ. Graecae II. p. 99 sqq.), Ed. Jenickius (observatt. in Isaeum Lips. 1838), G. A. Hirschigius (Philol. vol. V, p. 322 sq.): paucos locos sollerter et alacriter, uti solet, attigit Cobetus vel in variis vel in novis lectionibus. Pervellem tamen Batavus ingeniosissimus quique praeter ceteros emineat Attici sermonis accurata et copiosa scientia cognitam haberet aut cognoscere vellet Baiteri Sauppiique elegantissimam oratorum Atticorum editionem, ne quae iam inventa essent receptaque

in seriem verborum tamquam non inventa conquereretur ac postliminio in medium proferret. Hi omnes quamquam pro sua quisque parte operam dederunt ut emendatus prodiret salebrisque purgatus Isaeus, tamen nondum ita ad unguem perpolitus est, ut ubique Isocratis discipulum et magistrum Demosthenis et Lysianae eloquentiae aemulum agnoscas. Neque id mirum, cum codicibus manu scriptis neque multis utamur neque bonis. Nihilo secius vel ex eorum vestigiis emicat Isaeum pure emendate, eleganter venuste, denique Attice locutum esse.

Itaque si primum de formis vocabulorum quaeris, consentaneum est non alias eum sibi usurpandas putavisse nisi quae Atticum maxime decerent neque eundem hoc illove loco tamquam sui oblitum in se admisisse ut talibus uteretur quae longe distarent ab usu Atticorum et consuetudine. Ex quo genere sunt illa *καθιστάνειν* (or. 2. § 29. Cobeti orat. de arte interpr. p. 92, nos in praefat. ad Lysiam p. VI), *οὐθείς μηθείς μηθέτερον* (Schoemann. ad or. 7. § 29.), *ψηφίσεσθε* (or. 1. § 51), *ἐφόρεσαν* (or. 4. § 7.), *ἄξαντες* or. 4. § 10, alia eius modi, quae nemo facile erit hodie quin condemnanda esse iudicet, nisi qui quidvis patienter ferri debere praefracte contenderit, quod librarii aut ex inferioris aetatis aut ex aliarum gentium, maxime Macedonum, scribendi prava consuetudine aut etiam ex sui ipsorum temporis obscuritate et barbarie in scriptorem suum invehere non dubitaverunt. E talibus igitur sordibus a scribis oblatis et fidenter propagatis cum manifesto apparet quam suspecta sit atque infirma librorum manu scriptorum in his rebus fides, tum coniectura fieri facile potest quid sit de ceteris formis habendum, quas si non barbaras at tamen ne ipsas quidem ab Atticis usurpari solitas esse vel veterum grammaticorum decreta declarant vel, siquis forte his non tantum tribuat, ut usquequaque eos audiendos esse existimet, aperte docent codices emendatiores, qualem Urbinatem Isocratis et magna certe ex parte Parisinum Σ Demosthenis esse constat, de cuius quidem auctoritate cum aliquamdiu consedisset contentio, nuper vehementius exarsit. Isaei quidem libri quamvis minime digni qui cum illis quos dixi comparentur, tamen et ipsi eum aliquotiens Atticum, ut

oportuit, et aequalibus suis, maxime Demostheni, similem repraesentant. Orat. 3. § 48 extr. codices LZ secundam pers. habent in ει exeuntem προσποιήσει (ut Dem. de f. Leg. § 46.), or. 10. § 18 cuncti ἦμεν. Fere omnibus locis reperitur tertia pers. optativi aor. in ειε desinens: τελευτήσειεν or. 1. § 10, ἐρωτήσειεν or. 2. § 25, δόξειεν or. 3. § 11, πιστεύσειεν or. 3. § 23, καταστήσειεν or. 3. § 32, ἀμφισβητήσειε or. 3. § 61, ἀξιώσειε or. 4. § 26, βεβαιώσειεν or. 5. § 23, τολμήσειεν or. 6. § 9, ἐξαγγείλειε or. 6. § 39, εὐπορήσειεν or. 7. § 8, ἀμφισβητήσειε or. 7. § 36, δείξειε or. § 9, ἐπιδείξειε or. 8. § 28, κατορθώσειεν or. 8. § 37, θαυμάσειε or. 10, § 18, δείξειεν or. 11. § 28, ποιήσειε or. 11. § 48: quater tantum libri mscr. in αι exeuntem habent eandem personam, nec tamen ut exclusa sit dubitatio: or. 1. § 30 πιστεύσαι, at codex A Dobsono teste πιστεῦσαι, Maius nescio an e cod. suo πιστεύσῃ, ut ab Isaeo πιστεύσειε profectum videatur. Certius etiam est praeoptandam esse Atticam formam or. 9. § 18, ubi Bekkerus codicem deteriorem Z secutus dedit ἐθελήσαι suffragantibus editoribus Turicensibus: at cum in AB sit ἐθελήσῃ, in Aldina vero ἐθελήσει, iure praeferes ἐθελήσειε. Relinquuntur igitur duo loci, in quibus codices nullam de vitio movent suspitionem: unus est or. 4. § 14 ἐγχειρήσαι, alter or. 8. § 40, cuius tamen integra verba subiungam, ut eum aliquid labis suscepisse planum faciam: *Καὶ τὰ μὲν γεγενημένα, καὶ δι' ἃ τὰ πράγματα ταῦτ' ἔχομεν, σχεδόν τι ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες· εἰ δὲ εἰδείητε τὴν Διοκλέους ἀναισχυντίαν, καὶ περὶ τὰ ἄλλα οἷός ἐστιν, οὐκ ἂν ἀπιστήσαι τις τῶν εἰρημένων οὐδενί.* Et sententiae conformationem et concinnitatem flagitare arbitror ut corrigatur *οὐκ ἂν ἀπιστήσαιτ' ἴσως τῶν εἰρημένων οὐδενί.* Quae cum ita sint, num in tanto exemplorum numero credibile est unum istuc ἐγχειρήσαι ab Isaeo exceptum esse? Mihi quidem secus ac vel invitis libris scribendum potius videtur ἐγχειρήσειεν, — Itemque cum tertiam pluralis optativi aor. personam in ειαν terminatam teneant codices or. 8. § 42 ἐθελήσειαν et or. 10. § 17 προσαπολέσειαν (quam quidem ego terminationem ubique Lysiae reddidi, v. praefat. p. VI), pro μαρτυρήσαιεν ἂν in or. 9 § 18 edidi μαρτυρήσειαν ἄν, quod fortasse propter κακο-

ωνίαν evitatum a scribis, — Verum contra praecepta grammaticorum (Voemel. proleg. ad Demosth. contiones p. 81 sqq. Guil. Dindorf. praefat. ad Dem. p. XXXIII.), sed recte tamen augmentum non temporale, sed syllabicum verbis βούλεσθαι et δύνασθαι praefigunt omnes fere codices: ἐβουλόμην or. 10. § 1, ἐβούλετο or. 1. § 25 (ἐβάλετο Q), 26, 27 (ἠβούλετο A secundum Dobsonum), 48. or. 2. § 17. or. 5. § 9. or. 9. § 11, 12. or. 10. § 9 or. 11. § 30. or. 12. § 9, ἐβουλήθης or. 5. § 47, ἐβουλήθη or. 1. § 11 extr. (ἠβουλ. Ald.), 14 (ἠβουλ. Ald.), 20, 27 (ἠβουλ. Q et pr. A), ἐβουλήθημεν or. 1. § 45. or. 5. § 19, 30: ἐδυνάμην or. 9. § 27. or. 10. § 25, ἐδύναντο or. 6. § 40, ἐδυνήθη or. 1. § 25. or. 5. § 39, unus exceptus est locus or. 12. § 11, in quo legitur ἠδυνήθησαν, sed cum illae orationis reliquiae e Dionysio Halicarn. petitae sint, probabile est illum ipsum hanc formam Isaeo intulisse. Itemque constanter reperitur ἔμελλον: or. 5. § 5. or. 6. § 27. or. 7. § 33, 35, ἑάλωμεν or. 6. § 1, ἑάλωσαν or. 5. § 15, ἑαλωκότας or. 5. § 13: contra in formis ad ἀναλίσκειν pertinentibus libri fluctuant. ἀναλωμένων enim est or. 5 § 29, ἀνήλωσα et ἀνηλωκέναι or. 8. § 39, ἀνήλωσεν or. 5. § 35. Benseler ad Isocr. Areopag. p. 133 sqq. Voemel. proleg. ad Demosth. contiones p. 71 sq. — Plusquamperfectum nusquam caret augmento nisi or. 6. § 37 ἀπολώλει et or. 7. § 27 παραδεδώκει, quae haud dubie emendatione indigent: nam or. 3. § 10 extr. ἐκδεδώκει male intrusit Bekkerus, librorum omnium scripturam ἐδεδώκει recte revocarunt critici Tur. coll. § 28, 64. or. 5. § 26: orat. autem 3. § 2 pro τετελευτήκει Baitero auctore corrigendum τετελεύτηκεν coll. § 57, et or. 8. § 29. pro καταπέπληκτο e cod. Z quamvis deteriore restituendum oratori κατεπέπληκτο. In quo prorsus assentior G. Dindorfio in praefat. ad Demosth. p. XXI sq. aeque ac de augmento verbi ἐγγυᾶν et παρεγγυᾷν, cuius praeterita sic formasse Atticos ἠγγύων παρηγγύων ἠγγύηκα παρηγγύηκα ἠγγύησα παρηγγύησα pariterque praeterita generis passivi et medii, etiam poetarum locos docere rectissime animadvertit, ducem optimum habens et quasi antesignanum Lobeckium ad Phrynichum p. 155. Atque in Isaei quidem codd. A B semel tantum forma unice probanda legitur or. 3. § 58

ἠγγυήκει praetereaque in fragm. 31. ed. Saupp. est παρηγγύησεν. In reliquis omnibus locis, tamquam praepositio ἐν huic verbo inesset, invectum est ex B et corr. A (v. Bekker. ad or. 5. § 18.) post ἐν augmentum syllabicum, atque in imperfectis quidem ἐνεγύα et ἐνεγυᾶτο et ἐνεγυῶντο or. 3. § 45, 70. or. 5. § 18. or. 8. § 14. in aoristis ἐνεγύησεν, ἐνεγυήσατο or. 3. § 36. 52. 55, 79. or. 5. § 2, 4. or. 9. § 29. reduplicatio in perfectis et plusquamperfectis ἐγγεγυηκώς or. 3 § 40. ἐγγεγυημένος or. 3. § 73. ἐνεγεγύητο or. 3. § 55. Haec igitur omnia ad illam normam correxi. Fortasse etiam in formis praeteritorum a verbo ἀμφισβητεῖν ductis alterum augmentum, quo omnes ubique carent Isaei libri, e consuetudine Atticorum (Voemel. l. d. p. 74 sq.) interponendum scribendumque ἠμφεσβήτουν et ἠμφεσβήτει or. 2. § 28, 29, 31, or. 4. § 30. or. 5. § 7. or. 11. § 5, 16, 25, ἠμφεσβήτησα — σεν — σαμεν — σαν or. 3. § 1, 13, 50, 51, 55. or. 4. § 10, 21, 29. or. 8. § 19. or. 11. § 10 extr., ἠμφεσβήτηκε or. 7. § 21, ἠμφεσβητήθη or. 8. § 20, ἠμφεσβητήθημεν or. 8. § 44. Interim tamen librorum scripturam secutus sum. Contra in duplici augmento verbi decompositi κατεδιῄτησαν consentiunt codices Dionysii Hal. or. 12. § 11. itemque ἀπεδιῄτησαν or. 12. § 12, simpliciter autem compositum, ut par est, priore augmento destitutum habetur in libris mscr. or. 2. § 31. or. 6. § 15, 21. or. 8. § 9. or. 9 § 27. — Deinde futurum φανήσομαι nusquam non reperitur omnibus stabilitum libris, non φανοῦμαι (Voemel. l. d. p. 99). — Accusativum heteroclitorum, quorum nominativus exit in ης, genetivus in ους, constanter in ην desinentem servarunt codices Isaei, praeterquam quod in or. 5. § 12 et 33 Δικαιογένη legitur, sed utrobique altera forma praeferenda videtur Sauppio, quicum facio. — Praeterea reposui συγκαταγηρᾶσαν pro συγκαταγηράσασαν or. 2. § 7 coll. Moeride p. 194 Bk., κατοκώχιμον pro κατόχιμον or. 2 § 28 (quemadmodum Dobraeus et G. Dindorf. in Stephani thes. Didot. IV. p. 1114 et Cobet. var. lectt. p. 29 reponi iusserunt) coll. Moer. p. 200 Bk., πρᾶξαι pro διαπρᾶξαι or. 10. § 9. secundum Bekkerum sicuti § 11 et 13*), ἀποδιδόναι pro ἀποδίδοσθαι or. 2. § 28

*) Nam etiamsi passivum eius verbi in dubium vocari non licet in Lycurgi Leocr. § 15, tamen in Demosth. Mid. § 114 e cod. Σ recte

Boissonad. ad Philostrati Heroicum p. 288 sq. Lud. Dindorf. Diodor. IV. p. 285 sq. meae lectt. Lys. p. 70 sive 364)*), *ῖν* pro *κύειν* or. 8. § 36 (v. ad Lys. or. 13. § 42), *δέδιμεν* *δεδίαμεν* or. 5. § 22 cum Cobeto nov. lectt. p. 469. *εἰς* *ἐς* or. 1. § 14. et *εἴς τε* pro *ἔς τε* or. 7. § 34 (*ἴστε* A), *εἰς αὑτὸν* pro *ἐς αὑτὸν* or. 7. § 39, non quod hoc Attinon sit, sed quod non minus a Demosthenis (Dindorf. ef. ad Dem. p. XXIII.) quam ab Isaei usu abhorret, fortasse am scribendum *Εἰλειθυίας* cum Baitero pro *Εἰληθυίας* . 5. § 35 et *περιεοράκασιν* pro *περιεωράκασιν* or. 7, § 32 *ἑορακότων* in fragm. 33. ed. nostrae pro *ἑωρακότων*. Utrum *ἀτερες* pro *φράτορες*, quod in codd. constanter legitur, rrigendum sit, in medio relinquam. Fidenter autem ubique *γνεσθαι* scripsi, quamvis id octiens tantum in codd., *γίνεθαι* duodeviciens reperiatur, et *γιγνώσκειν*. quamvis id non epius quam ter compareat, *γινώσκειν* duodeciens. Cfr. ndorf. in Steph. thes. et Voemel. proleg. ad Dem. contiones 133 sqq. In Lysiae quidem orationibus ego perperam codis Palatini inconstantiae cessi.

Iam singulos deinceps locos enumerabo, in quibus mea litio discrepat a Bekkeriana. Singulis autem orationibus familiarum de quibus agitur stemmata descripta praeposui.

Vitae Isaei. *α΄. μετὰ τὸν Πελοπ.* editores Turicens e Dionysii Hal. de Isaeo iud. 1 (vol. V. p. 568. R.) et eudo-Plut. vit. X orat. — *κατὰ τὸν Πελοπ.* libri (Bekr.). || *τὴν πολιτείαν*] *τὴν βιοτείαν* Spengel. in Ephem. mac. 1835. nro 245. recte opinor. Ego conieceram *τὴν ποιίαν*. Philostratus vit. soph. Isae. I, p. 217 ed. Kays. mai. bet *οὕτω τι μετέβαλεν*. || *Ἄρδυος* Ald. et Philostr. l. d. urr.) Libri vel *Λιδύος* (Bk.) vel *Λυδύος* || [*ταῦτα δέ φησι αὐτὸν καλεῖ*] Haec cum lectoris alicuius verba esse videntur, qui errorem auctoris huius vitae satis imperiti ad

---

ic legitur *εἰπεῖν καὶ πρᾶξαι* pro *εἰπεῖν καὶ διαπρᾶξαι*. Ceum eadem confusio est apud ipsum Isaeum or 6.. § 28: ibi enim i praeter A *διέπραττεν*: in hoc solo simplex continetur, quod ituendum oratori.

*) Contra § 29 *ἀποδίδοται* pro *ἀποδιδόναι* iure scribi iusBekkerus, probaveruntque critici Turr.

marginem correxit, a me cancellis saepta sunt. Eadem fuit Spengelii sententia. || ἡ μὲν Λυσίου Q (Turr.), μὲν om. cett. (om. Bekk.) || τῇ μὲν πολὺ Turr. secundum Dionys. Hal. Isae. 3 (p. 589, 16. R.): [τῇ μὲν Λυσίου] πολὺ iam Sylburg. ad Dionys. p. 587. R. (Bk.). Libri πολὺ || ὅσον γὰρ] ὅσον τε Dionysius, ὅσον δὲ Baiterus || ἀπολείπεται τῆς χάριτος] Turr. e Dionys. p. 590, 4. R., ὑπολείπεται [κατὰ τὴν χάριν] Sylburg. p. 587 (Bk.). Libri ὑπολείπεται || μερισμοῖς τεχνικωτέροις Turr. e Dionys. p. 590, 14. τεχνικωτέροις om. libri (om. Bk.). || καὶ ὑπὲρ ἀδίκων Turr. e Dionys. 4 p. 592. Libri καὶ om. (om. Bk.).

β΄. Westermanni Biogr. min. p. 260. ἐκ τῶν λόγων Sylburg. Articulum om. libri. Et sic in Pseudo-Plutarchi vita infra scripsi, ubi item in libris omissus articulus. || μηδὲ] μηδεμιᾷ Krügerus.

γ΄. Westermanni Biogr. min. p. 260 sq. σχολάσας μὲν Ἰσοκράτει, ζηλώσας δὲ Λυσίαν scripsi ex emendatione Arn. Schaeferi in diurnis antiquariis 1848 p. 254 collato eodem viro docto in libro quem inscripsit Demosthenes und seine Zeit vol. I p. 256. Libri σχολάσας λυσίᾳ. Nomen Ἰσοκράτει quidem excidisse recte iam animadvertit Westermannus.

δ΄. Bernhardy I. 2 p. 1070. Westerm. l. d. p. 262.

ORATIO I.

Stemma.

Polyarchus . . . . O . . . . . . O . . . . O

Cleonymus † | △ | O—Dinias tutor † | Pherenicus et fratres eius | Posidippus | Diocles

actor | O | rei

Ὑπόθεσις. τὰς διαθήκας Q (Ang. Maius et Turr.): καὶ τὰς διαθήκας cett. (Bk.) || [ἀποθανεῖν] Ald. (Bk. Turr.): om. libri. Equidem tamen malim τελευτῆσαι interponi, ut quod facilius excidere potuisse credam propter similitudinem eorum quae versu superiore antecesserunt ἐπιχειρήσαντα λυ-

ι || δὲ λέγοντες libri (Turr.): δ' ἀντιλέγοντες Stephanus k.) || ὅτι Sauppius: φησὶν ὅτι A: φασὶν ὅτι cett. (Bk.) || ς τελευταῖον Sauppius: καὶ τελευταῖον libri: καὶ τε- ταῖον τοῖς Reiskius (Bk.)

§ 2. κατέλιπεν, αὐτοῖς [τούτων] ἰσομοιρῆσαι] Vo- bulum τούτων ego seclusi et post κατέλιπεν virgulam in- posui, quod fecisse iam editores Turicenses me praetervo- lit, cum de hoc loco scripsi in Commentat. crit. de Isaei t. p. 19 sqq. || § 4. τοῦ πατρὸς τοῦ Dobraeus coll. § 39 rr.): τοῦ πατρὸς libri (Bk.) || τὰ αὐτοῦ Maius (Turr.): αὐτοῦ cett. || § 9. Κλεωνύμῳ ego e Taylori coniectura ndavi: Κλεωνύμου libri (omnes edd.). Cfr. § 10. 20. 30. Apud Demosth. quidem or. 29. § 15. est τὸν ἑαυτοῦ διά- ρον et apud Isaeum or. 12. pro Euphileto § 10. παρὰ τῶν ὑτοῦ διαφόρων, sed utrobique substantivum est διάφορος: ectivum autem cum genetivo iunctum non designat alie- m, sed diversum ab aliquo. || § 10. ὅτι δ' οὖν de Bekkeri niectura Turr. Libri ὅτι γοῦν (Bk.) || ὡς ὕστερον ἐσώθη γεν] Haec graviter corrupta esse manifestum est. Ego in c loco diu multumque versatus nihil certi eruere potui, con- ci tamen ὡς ὕστερον σωφρονισθεὶς (vel ὅτ' ἐσωφρονί- η) ἔλεγεν (fuerat enim οὐκ ὀρθῶς βουλευόμενος). Schoe- nnus coni. ἐγκαλῶν ὡς ὕστερον ἔργῳ ἐδήλωσεν. Baite- s: ἐγκαλῶν, ὕστερον ἐδήλωσεν coll. § 13. Sauppius: ἐγ- λῶν, ὡς ὕστερον ἔσθ' ὅτε ἔλεγεν || § 11. εὐθὺς — ραχρῆμα] Prius vocabulum deleri vult Cobetus in No- Lectt. p. 731, sicut or. 3. § 7 et 48. At v. Schoemann. ad l. || πολιτῶν] In Comment. crit. p. 20 sq. proposui φίλων. braeus voluerat παρόντων || οὐδὲν πονηρὸν [ἐγκαλεῖ] o seclusi ἐγκαλεῖ, quod teste Maio om. Q hoc loco, non st πατρί, ut narrat Bekkerus. Dobraeus apte confert istoph. pac. 363. V. Comment. crit. p. 20. || § 12. ἡμῖν κμήριον libri (Turr.). ὑμῖν τεκμ. Bekk. || οὐδὲ περιεῖδεν] kk. in add. p. 696 et Dobraeus coniecerunt οὐ περιεῖδεν. v. Schoem. ad h. l. || οὐδ' ἑνὸς ἐνδεεῖς ego scripsi. οὐδ' petitum ita ut in eis locis quos attulit Frankius in comment. de partic. negant. (Misenae 1859) p. 13 sq. Cett. οὐδενὸς δεεῖς, quod si non intolerabile, at durum est. Quare Je-

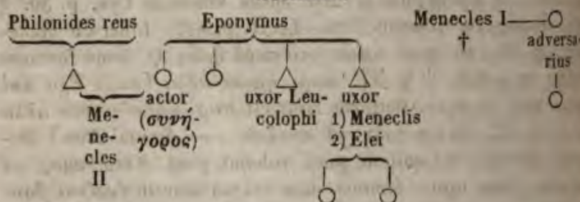
nickius coni. in observatt. in Is. p. 5 sq. οὐδὲν ἐνδεεῖς || § 13. αὐτοῦ τὴν διάνοιαν scripsi e coniectura Bekkeri. αὐτοῦ τὴν ἔννοιαν libri (Bk.) praeter Q, qui τὴν αὐτοῦ ἔννοιαν (Turr.) || § 14. εἰς τὴν cum Ald. scripsi. Cett. ἐς τὴν || οὐχ οὕτως ἀσθενῶς Jenickius l. d. p. 6 sq. οὐχ οὕτως ὡς ἀσθενῶν libri. Bekk. ὡς ἀσθενῶν deleri volebat. || § 15. αὐτοὺς ἐπαίδευεν Reiskius (Turr.). αὐτὸς ἐπαίδευεν libri (Bk.) || αὐτὸς οὐκ libri (Turr.) excepto Q, qui habet αὐτὸν οὐκ (Bk.). V. Klotz. Quaestt. crit. I. p. 24. || Ἀρχωνίδην Ald. (Bk. Turr.). Libri Ἀρχονίδην. Minus suspectum nomen videtur, si illud αὐτὸς pro αὐτὸν probaveris. || § 16. extr. κάλει μάρτυρας A Q: κάλει τοὺς μάρτυρας cett. Turr. conferunt § 32. Isocr. or. 17. § 12. 16. or. 18. § 8. 54. Adde Antiph. or. 5. § 35 et 56. Lys. or. 13. § 66. or. 17. § 2. or. 19. § 41. or. 20. § 26, cuius modi locos mutatos vult Schoemannus ad Is. p. 190. At v. Maetzner. ad Antiph. p. 219. || § 17. οὕτως τολμῶσι Bekk. et Dobraeus (Turr.). οὕτω τολμῶσι libri (Bk.). || § 18. ἀποστερήσει R Schoemanni (Turr. coll. § 33.). Cett. ἀποστερήσειε (Bk.) || § 21. οὐδ' εἷς ego scripsi, οὐδεὶς cett. V. Dem. Mid. § 41. || ἔνεστι] G. A. Hirschigius in Philol. V. p. 322 ἔτ' ἔσται coll. Antiph. or. 5. § 96. At cfr. Dem. Mid. § 41 et Eurip. Iphig. Taur. 998. V. Comment. crit. p. 21. || ἡμᾶς Q (Turr.), ἡμᾶς ἀεὶ cett. Bekk. ἀεὶ, quod profectum est e posteriore antecedentis vocabuli syllaba, uncis inclusit, in δὴ mutabat Dobraeus, defendebat Jenickius. || § 22. βεβαιοτέραν] βεβαιότερον Cobetus in Var. Lectt. p. 155 coll. or. 6. § 30. At v. O. Schneiderus ad Isocr. or. 1. § 36 (p. 22). || ταύτης τῆς δωρεᾶς] ταύτης secludi volebat Dobraeus. An forte ἀντὶ τῆς δωρεᾶς? || § 23. ταὐτὰ πάλιν (eadem rursus) dedi ex Cobeti emendatione in Nov. Lectt. p. 604. Libri ταῦτα πάλιν || § 25. ἀνελεῖν γὰρ AB. ἀνελεῖν μὲν γὰρ Q (Bk. Turr.). V. Schoemann. p. 343. Commentat. crit. p. 22 nota. || § 26. τὸν διαθέμενον [ταῦτα] Ego seclusi ταῦτα Maio auctore. Cfr. § 34. 35. || § 28. τὴν ἑαυτοῦ] τὴν αὑτοῦ B (Turr. coll. § 12. 15) || οὗτος μόνος] Jenickius observatt. p. 7. οὗτος μόνους. Quasi vero Cleonymus ipse quoque dividendas opes suas censuisset: immo est is oppositus adversariis. Aliter comparatus est locus § 20. || § 30. πιστεύσειε

scripsi: πιστεύσῃ Maius, πιστεῦσαι A Dobsoni, πιστεύ-
cett. || § 31. ἔχω παρασχέσθαι ego de meo reposui.
ἔξω παρασχέσθαι || § 32. δηλώσοι] δηλώσει AB, quod
erunt Turr. omissa deinde particula ἄν: Dobraeus δηλώ-
servata eadem particula. Sed v. Frankii Quaestt. Aeschin.
lae 1841) p. 9. || § 33. ὥστε — ὑπολείψειν AB (Turr.
Jenickio l. d. p. 9): ὅπως — ὑπολείψει Q (Bk.) || § 34.
ήκας μὲν AB (Turr.): μὲν διαθήκας Q (Bk.) Cfr. § 48.
2. § 26. V. meae Observationes in oratores Atticos p. 22,
zner. ad Lycurgum p. 270, meae Vindiciae Lys. p. 30. ||
διελέγετο Cobetus Nov. Lectt. p. 617. Libri οὐ διελέ-
|| § 36. τὸ περὶ ἡμῶν] τὸ περὶ ἡμᾶς Q. quod fortasse
ius se habet. || § 37. παρ' ἡμῶν ἀλλὰ [καὶ] Ego καὶ
ısi coll. § 36 in. Baiterus coniecit παρ' ἡμῶν μόνον ἀλλὰ
|| § 42. οὗτοι γὰρ τὸ ἀνελεῖν — διεκώλυσαν] Do-
us delebat vel saltem poni volebat post Κλεώνυμος εὖ
νῶν. Non opus. Summa enim rei vertitur in ἐκείνου βου-
ένου, ac si dixisset οὗτοι γὰρ ἀνελεῖν αὐτὰς ἐκεῖνον
λόμενον διεκώλυσαν. || § 45. προσήκων] „Quidni προσ-
?“ Bekkerus. Maio vero ἦν post πάντων tollendum vi-
tur. || § 46. οὐδένα — οὕτως ἂν ἐνεχειρίσαμεν] Ne-
interposita post οὐδένα particula ἂν neque post οὕτως
a opus esse iam alii viderunt. Jenick. l. d. p. 10. Sed
δεδώκασιν scribendum videtur ἔδωκαν || κληρονόμους
λήθημεν εἶναι] εἶναι, quod libri omittunt, ego addidi.
erus aut κληρονομεῖν ἐβουλήθημεν aut κληρονόμους
σαι ἐβουλήθημεν scribi voluit. || § 47. ὦ ἄνδρες Turr.
ὦ Ἀθηναῖοι || § 48. ὅσῳ] Cave mutare animum indu-
„cfr. Ellendt. lex. Soph. 2 p. 378. Intpp. ad Thucyd. 6. 89.“
. Adde Lysiae or. 4 § 13. Herod. V. 49. Matthiae gr. Gr.
. § 480 n. 2. Bernhardy synt. Gr. p. 435 n. 84. || νῦν μὲν
λετο ἡμᾶς scripsi ex AB: νῦν ἐβούλετο ἡμᾶς μὲν Q
es ed.) V. ad § 34. || § 49. ἀποφαίνωσι Schoemannus
r.). Libri ἀποφήνωσι (Bk.) || τῷ γένει libri (Bk.): γένει
rus (Turr. coll. § 4. 36. 37. 38. 45 et ad Isocr. 1. § 10.
ausus sum expellere articulum, quamvis eum fere ubi-
(v. Otto Schneider. ad Isocr. 1. § 10) omissum in tali lo-
ne probe sciam. Additus est or. 8. § 33. Aristoph. av.

1663 atque in consimili locutione Isaei or. 1. § 17. V. Cor ment. crit. p. 23. || § 51. ψηφίσαισθε — ἡγήσαισθε — ἀξ ιώσαιτε Bekkerus (Turr.). Libri ψηφίσεσθε — ἡγήσεσθε — ἀξιώσετε (Schoem.).

Oratio II.

Stemma.

Habita est oratio non ante a. 360 a. Chr. n.

Ὑπόθεσις. ἀδελφῶν] Errorem auctoris argumenti Schoemannus notavit coll. § 21. || ὑπὲρ αὑτοῦ cum Turr. scrips pro ὑπὲρ αὐτοῦ coll. § 2. 44. —

§ 1. τε τῷ libri (Turr.): τῷ τε Bremius (Bk.). V. or. 8 § 2. Schoem. p. 325. Bernhardy synt. Gr. p. 462. Maetzner ad Lycurg. § 113 (p. 273) et ad Antiph. p. 185. || § 2. διδάξ Bekkerus (Turr.). Libri διδάσκω, quod tuentur Schoemannus et Bernhardy synt. Gr. p. 370. μὲν autem part., quam addendam censet idem Bekkerus, facile caremus. V. Comment crit. p. 22 nota. || § 4. ἢ πέμπτῳ add. Q (add. Turr.), quod verum videtur, cum post ἔτει duas litteras (ἢ ἑ opinor) habeat deletas A: cett. om. (om. Bk.) || προτέρον] Malim προτέραν || ἡμᾶς αὐτοὺς, quod mihi quoque in mentem venera proposuit Sauppius. Libri ἡμᾶς αὐτὸς (Bk. Turr.). || § συγκαταγηρᾶσαν scripsi coll. Moer. p. 194. Libri συγκαταγηράσασαν (omnes ed.) || § 8. [Καὶ ἐκ ταύτης — ἱκετεύ αὐτῷ] Foedissimum glossema etiam a Sauppio agnitum secludendum curavi. Nam neque λέξεως neque ἀπεβάλετο Isaei a tate usurpabatur ea significatione qua utrumque usurpat

hoc loco, deinde verba ἱκετεύει αὐτῷ vereor ne parum Graeca sint, videanturque propter ea quae subsequuntur ἐδεῖτο οὖν ἡμῶν huc invecta: omnino autem ista conclusio huic quidem loco non convenit. || γὰρ ἂν Dobraeus (Turr.). Libri ἂν om. (om. Bk.) || § 9. ἀποδίδωσιν ego de mea et Jenickii coniectura correxi collatis legis verbis quae sunt in [Demosth.] or. 59. contra Neaeram § 52. Libri omnes et mscr. et ed. ἐπιδίδωσιν. V. Comment. crit. p. 23 sq. || [αὐτῷ], quod libri mscr. habent, ego de meo inclusi ut profectum ab sciolo interprete. Tyrwhittus αὐτῇ (omn. ed.): αὐτῷ autem defendit Jenickius. V. mea Comment. crit. p. 24 nota. || τοῦ Νικίου libri (Turr.): τῶν Νικίου Bekkerus. V. Schoem. ad h. l. et Frankius in Actis societ. Gr. II. p. 42 sqq. || § 10. ζῶντα AB: ζῶντά γε Q, unde Bekkerus ζῶντά τε (Turr.). At item § 25 deest particula, contra § 36 et 45 additur: ut e codd. iudicium pendere videatur. || τὸν υἱὸν εἰσποιήσασθαι ego ex emendatione Dobraei scripsi. Libri τοῦτον εἰσποιήσασθαι (omn. ed.) V. Comment. crit. p. 29 sq. || § 11. δοκεῖν αὐτῷ Turr. δοκεῖν αὐτῷ Bekk. || § 12. ὁ ἀδελφὸς ἀκούσας ex AB restitui: ὁ ἐμὸς post ἀδελφὸς add. Bk. (Turr.), quo addito non opus est, quoniam alter intellegitur frater. Cfr. § 19. or. 3. § 58 et 72, or. 9. § 24. || αὐτοὺς πάντων libri, quamquam vitiose. Sauppius (epist. crit. ad Godofr. Hermannum p. 89 sq.) coni. αὐτὸν πάντων, Schoemannus ἡμᾶς πάντων. Ego aliquando suspicatus sum scripsisse Isaeum τοὺς αὐτοῦ πάντων || συμβαίνει ἀποδημία Q (Bk. Turr.): συμβαίνειν ἀποδημίαν AB. || ὡς σὺ libri (Bk. Turr.). R. Klotzius Quaestt. crit. I. p. 10. defendere conatur συμβαίνειν ἀποδημίαν, ὡς σὺ οἶσθα. Sauppius coni. συμβαίνειν ἀποδημεῖν (sic etiam Orellius) αὐτὸς σὺ οἶσθα. Mihi in mentem venit συμβαίνειν ἀποδημεῖν ἴσως εὖ οἶσθα || ἐγένετο Dobraeus (Turr. coll. § 2. 16. 25. 39). Libri ἐπεγένετο (Bk.) || § 15. οὐκ εὖ Dobraeus et Schoemannus (Turr.). Libri εὖ: Tyrwhittus οὐ (Bk.). Librorum scripturam defendere conatur Meutznerus in Actis societ. Gr. II. p. 205 sq. || § 18. τὴν πρόνοιαν εἶχεν ὥσπερ] Aut cum Bekkero ἥνπερ scribendum, aut, particula ὥσπερ servata, τὴν πρόνοιαν τοιαύτην corrigendum mihi videtur. || § 19. πρὶν τὴν ego de meo scripsi. (πρότερον — πρὶν est apud Isocr. or.

4 § 19, Aeschinem or. 2 § 132. Xenophontem Anab. III. 1. 16, ubi v. Krüger.) πρὶν ἢ τὴν AB. (Bk.): ἢ τὴν Q. (Turr.). πρὶν ἢ ab Atticis alienum est. Schaefer. ad Demosth. p. 924. 12. G. Dindorf. ad Dem. p. 149, 12. Krüger. ad Xen. Anab. III. 1. 16 et in gramm. Gr. § 63. 58. || § 20. [ἐπείσθη] ego seclusi maxime propter ea quae sequuntur διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας καὶ διὰ — τρίτον δὲ διὰ —, quae manifesto iungenda sunt cum ἐποιήσατο, cum ἐπείσθη iungi nequeunt. || τηνικαῦτα] „malim τὰ τηλικαῦτα" Bekkerus: τηλικαῦτα ὄντα placuit Dobraeo. || § 21. ἐχρῆν αὐτὸν scripsi e Dobraei coniectura: ἐχρῆν ἀπὸ libri (omnes ed.). Praepositio ἀπὸ sic non usurpatur. || § 22. πάντας Turr. secundum Bekkerum, qui dedit πάντας [ἀνθρώπους]. Libri πάντας ἀνθρώπους || § 23. τὸν αὑτοῦ Turr. Libri τὸν αὐτοῦ (Bk.). Nisi forte αὑτοῦ sine articulo scribendum erit. || § 24. καὶ τοῖς μὲν] Malim καίτοι τοῖς μὲν || τοῦ ποιήσασθαι] His facile caruerit Bekkerus. At v. Jenick. l. d. p. 14. || § 25. οὐκ ἂν ἄλλ' Bekkerus in add. Libri ἂν om. (om. omn. ed.) || ζῶντα] Sauppius mavult ζῶντά τε, quod probarem, si in libris inveniretur. V. ad § 10. || § 26. ποιεῖ Bekk. et Dobraeus (Turr.). Libri ποιεῖται (Bk.) || αἰσχύνεται μὲν αὐτῷ AB: αἰσχύνεται αὐτῷ μὲν Q (Bk. Turr.). V. ad or. 1. § 34. || § 27. διαφέρεται καὶ ἀναίνεται libri (Turr. coll. Dem. or. 36 § 31) praeter A, qui a pr. m. διαφαίνεται. Bekk. διαφέρεται. Schoem. διαφέρεται καὶ ἀγανακτεῖ || ἢ συνοικίαν ἢ οἰκίαν] sana sunt. Meutzner. in Actis soc. Gr. II. p. 111 sq. || § 28. ἀποδιδόναι Bekkerus in add. Libri ἀποδίδοσθαι (Bk. Turr.). V. supra p. 6. || κατοκώχιμον Dobraeus, G. Dindorf. in Stephani thes. Didot. IV. p. 1114, Cobetus Var. Lectt. p. 29. V. supra p. X. Libri κατόχιμον (omn. ed.) || § 29. ἀποδίδοται Bekkerus (Turr.). Libri ἀποδιδόναι || Πιτθεῖ] Πιθεῖ maluit Sauppius coll. Boeckhii Corp. inscr. 151. 172. 185. nam 281 esse recentissimam. V. Schoemannus ad h. l. et p. 388, Buttmannus ad Dem. Mid. p. 41, Westermannus ad Leak. dem. Att. p. 232. || καθιστάναι Turr., καθιστάνειν libri (Bk.). || § 30. ἀπέχθεσθαι] ἀπεχθέσθαι et hic et alibi Bekkerus in add. V. Buttmanni gr. Gr. II. p. 140 sq. || ὥς γε δὴ ᾳόμεθα Dobraeus, Sauppius (ep. crit. ad G. Herm. p. 80 sq.). Jenickius (Turr.). Libri ὥστε δηώμεθα (Bk.)

31. Ἀφροδίτης τῆς Dobraeus. Libri articulum om. (om. || Κεφαλῆσι Schoemannus coll. Aristoph. av. 476. Paus. 31, 1, quibus adde Rossi dem. Att. inscr. 15 sive XVII Boeckhii oecon. pol. II, p. 347. Libri Κεφαλαίωσι (Bk.) || 14. Λαβὲ δή μοι τὰς] Malim Λαβὲ δή μοι καὶ τὰς || § 35. ὁ γὰρ restitui ex AB: ἐγὼ μὲν γὰρ Q (Bk. Turr.). V. Jenkius Observatt. in Isaeum p. 16. || § 39. ἐγεγένητο] Am. Maii ἐγεγένετο. Fortasse ἐγένετο || § 41. καὶ ὅς ἐποιετό με nescio an glossema sit. || § 43. παρασχέσθαι ego meo emendavi; παράσχομαι AB barbare. Bekkerus Q quid beat liquere negat: ultimam eius litteram videri esse η. hoemannus coni. παρασχοίη, Turr. παράσχοιμι vel παραφίμην. Dobraeus voluerat παρασχὸν ἄν; || § 44. ποιηθείη coniectura Bekkeri Turr. Libri ποιηθῇ (Bk.) || § 46. ποιεῖν B (Turr.): ποιεῖ Q (Bk.). Klotz. Quaestt. crit. I. p. 10. || ἀφαιθῶσι] „Acerbius ἀφαιρῆται“ Dobraeus, recte. || § 47. [δέομαι ὑμῶν] seclusi Cobeto auctore Var. Lectt. p. 354.

ORATIO III.

Stemma.

…menes — Chaero — Pylades — ○ (testes rei)	△ (Endius — actor, a Pyrrho adoptatus) — Pyrrhus	△ ἑταίρα — Nicodemus reus; Phile filia Pyrrhi spuria, Xenoclis uxor

In titulo ἢ κατὰ Νικοδήμου ψευδομαρτυριῶν ego addi ex Harpocr. v. προσεποιήσαντο p. 159, 22 Bk. V. Sauppii ist. crit. p. 92. || Ὑπόθεσις. καὶ αὐτοῦ] „immo θείου αὐτοῦ“ Bekk. ||

§ 1. υἱὸν ἑαυτῷ] vir doctus (S. A. N.) in Mnemosyne a. 2. p. 357 spuria esse iudicat. At v. Schoem. p. 200. || ῶ] Equidem malim ἐπεβίω || § 2. Κόπριος Meierus in Boeckhii Corp. inscr. I. p. 903. Libri Κύπριος || τετελεύτηκε Meierus. Libri τετελευτήκει (Bk. Turr.). Cfr. § 57. V. supra

p. IX. || § 3. *τολμήσαντα κατὰ ταῦτα, ἐκεῖνόν τε*] *τολμή κατὰ ταυτὰ ἐκεῖνόν τε* Baiterus, *τολμήσαντα ταῦτα, ἐ τε* Reiskius. || § 5. *τοῦτον ἐξελέγχει*] *τοῦτο ἐξελέγχει* B Potest vero defendi librorum scriptura. || § 6. *ὁ δια ρήσας* e vetustioribus editionibus cum Schoemanno edid kerus dubium an librorum auctoritate ductus omisit arti omiserunt Turr. || § 9. *ἠξίωσεν* Reiskius (Turr.): *ἠ* libri. V. Meutznerus in Actis societ. Gr. II. p. 117 s etiam § 78 extr. || § 10. *ἐδεδώκει* libri (Turr. coll. § or. 5. § 26): *ἐκδεδώκει* Bekk. V. supra p. IX. || § 11. *τι*] *τι* abesse malim. || § 13. *τῷ βουλομένῳ*] *τοῦ βουλο* G. A. Hirschigius in Philol. V. p. 322 coll. § 15. || § 14 *γε μεμαρτυρηκότων οὐδενὶ ἐπισκ.* edidi Dobraeo a post Reiskium, qui *τῶν γε μεμαρτυρηκότων οὐδενὶ ἐπισκ.* Plures enim testes in priore causa exstitisse § 13 et 15, ubi testimonia recitantur. Libri *τῷ γε μεμ ρηκότι οὐδ' ἐπισκ.* (omnes ed.) || § 17. *ὑπ' ἀνοίας ε τοὺς* Reiskius. Libri *ὑπ' ἀνοίας εἰς αὐτάς*, quod defen nickius l. d. p. 17 ita ut *ἀνοίας εἰς αὐτὰς* coniungeret. de sententia taceam, *ἥ εἴς τινα ἄνοια* vix ab ullo usqua tum est. || § 22. *ἔχων ἐνθένδε* Bekkerus coni. Libri *ἔχων ἔνθεν* (Bk.) || *τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ* Turr. *τὸν ἀδελφὸν αὑτοῦ* || *ἐγγὺς* Dobraeus (Turr.) Libri (Bk.) || § 23. *Ἀριστόλοχον Αἰθαλίδην* ego de Libri *Ἀριστόλοχον τὸν Αἰθαλίδην*. V. Fr. Frankii Q Aeschin. in Actis societ. Gr. II. p. 47. || *ἄλλως* ego d Libri *ἄλλος*, quod defendit Meutznerus in Actis societ. p. 118. Cett. *αλλου*. V. Comment. crit. p. 25 sq. || § 24 ante *περὶ αὐτοῦ*, quod retinent Turr., Reiskius in *ᾧ γε* n astipulante Bekkero, in *οἷς γε* Meutznerus in Actis soci II. p. 118. Vir doctus in Zarnckii ephemerid. 1859 nro 495 non male coniecit *εἴ γε*. Mihi in Comment. crit. p. cludendum videbatur: nunc totum locum graviorem contraxisse puto. || § 25. *οὐ τοίνυν φαίνεται*] „iam Xenoclem id non fecisse (i. e. omnes familiares advocasse tum est." Quod Meutzneri (Act. soc. Gr. II. p. 120) cau neo. || *Νικόδημος δὲ οὑτοσὶ* scripsi pro *Νικ. δὲ οὗτος* || *μετὰ αὑτοῦ* Baiterus. Libri *μετὰ αὐτοῦ* || § 29. *πλείον*

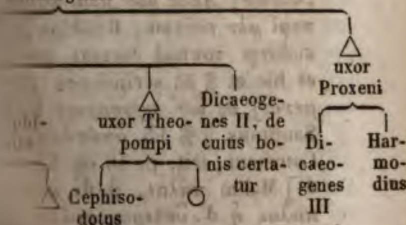
πλείους ἦν τὸν AB; πλείους ἢ τὸν LZ. Unde πλείους εἰκὸς ... scripsisse Isaeum suspicatus sum in Comment. crit. p. sq. || § 30. ἐγράψατο] Malim ἐπεγράψατο, sicuti est infra || τήθης] τηθίδος et h. l. et deinceps reponi iubet G. A. ...higius in Philol. V. p. 322. Probabiliter: cfr. § 71 extr. ...ck. ad Phryn. p. 134. || πολλῷ πλέον] V. Jenick. l. d. p. sq. || § 34. ὁ πατὴρ] ὁ ἀνὴρ Dobraeus. Cfr. § 31. V. Saup... epist. crit. p. 90. || ὥς φασι cum Schoemanno et Turr. ex ...restitui: cett. ὥς φησι || τῆς αὐτοῦ] „immo τῆς αὐτῆς ... § 31." Sauppius (epist. crit. p. 90.). Recte fortasse. || ...5. δῷ, ἕνεκα τοῦ νόμου („per legem") revocavi e codd. ...bus et distinxi post δῷ, ut ἕνεκα τοῦ νόμου ad enun... ...onem primariam pertineat. Reiskius δῷ ἕνεκα τοῦ γάμου ... ed.). V. Comment. crit. p. 24 nota. || § 39. ὥς φησι ...skius (Turr. coll. § 9. 18. 23. 33. 34.). Libri ὡς om. (om. ...) || § 40. τῆς τούτου Sauppius coll. § 54 (epist. crit. p. ... sq.). Libri τῆς τούτων (Bk.) || § 43. μὴ ἐπίδικον Schoe...manus (Turr.) Libri οὐκ ἐπίδικον (Bk.) || § 45. ἐπιδικασίας ...skius (Turr.). Libri διαδικασίας, quod defendit Meutznerus ... Actis societ. Gr. II. p. 121 sqq. V. Caus. Att. p. 465. Etiam ...48 pro ἐπιδικασίαν in Z est διαδικασίαν. || λαθεῖν σφᾶς ...iterus in addendis (Turr. coll. § 48. 70). Libri λαθεῖν ἡμᾶς ...) || § 46. εἰσήγγελλες] Baiterus et hic εἰσήγγειλας et § 48 ...ήγγειλε malit. At v. Maetznerus ad Lycurgum p. 111 || μη... ...ίαν Bekkerus probante Schoemanno coniecit. Et sic dedi. ...ri οὐδεμίαν. Sauppius οὐδὲ μίαν || αἱ ἔσχαται Schoeman... (Turr.). Libri articulum om. (om. Bk.) || § 48. ἔπειτα εἰ ... — ἐγγυήσαντες αὐτήν; secluserunt Reiskius et Bekkerus. ... v. Schoemann. || νὴ Δί' εἰ ἦν ἀληθῆ e Sauppii coniectura ...ripsi. Libri καὶ εἰ ἦν ἀληθῆ || τὸν ἀδικοῦντα: ἢ καὶ] Sic ...rpungendum esse vidit idem Sauppius. || § 49. τρισχιλίας] ...λίας Wesselingius et Reiskius, δισχιλίας Sauppius. || § 50. ...λον δὴ Sauppius. Libri ἄλλον δὲ || οὐδ' αν ὀλίγωρον e ...kkeri coniectura scripsi. (Huc enim refertur eius nota, quae ... errorem typothetarum ad vs. 1 ascripta est). Libri οὐδ' ... ὀλίγωρον. V. or. 7 § 35. || ᾔδει ὅτι (ut § 74) scripsi pro ... διότι. V. ad Lysiae or. 16 § 7, ubi tamen διότι nunc ...ischero auctore tuetur Rauchensteinius, cum illic valeat prop-

terea quod. Adde quos afferunt W...
p. 255 et Voemelius ad Dem. cont. ...
alterum ego seclusi. || δοθείσῃ] ...
|| § 53. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ Reiskius (Turr...
kerus. || § 54. Πῶς οὖν τις — ...
mannus. Libri Πῶς οὖν τις — ...
rus coniecit Πῶς οὖν τις — ...
ἄν τις — ἐξελέγχοι (Turr.) V. nos ...
siae or. 31. § 24. || § 55. ἀληθῆ ...
liberavi. || § 56. ὁμολογῶν πως ...
kerus ὁμολογῶν πῶς || § 57. οὐχ ...
Turr. cancellis liberavi. V. Sauppii ...
μὲν ἂν Dobraeus (Turr.). Libri ἂν ...
Dobraeus (Turr.). Libri αὐτοὶ εἰσ...
ἐπιδικάζεσθαι nunc ego de meo ...
detur locus et concinnitas cum ...
Libri τούτοις ἐπιδικάζεσθαι, qu...
quam υἱοὶ εἰσποιοῦνται, uti scrib...
iecerat (Opusc. p. 316), demonstra...
sq. Ibidem suspicatus eram scripsi...
καις υἱοὺς εἰσποιοῦνται, τούτοις ...
παρὰ τοῦ ἐντυχόντος] „fort. πρὸς ...
pius (epist. crit. p. 91 sq. „contra ...
ditatis iam adepti essent"). Sed v. ...
qui ipse proponit παρὰ τοὐντυχόν...
τοῦ ἐπιτυχόντος et explicaverim ...
quamlibet occasionem undequaque ...
titiones ei qui de hereditate contend...
Quamquam non ...
praeter consuetudin...
παρὰ expungi volui...
scripsi (item Cob...
χοντα: omnino ...
εἶτα παρελθόντ...
παρελθόντες || ...
Sauppius con...
|| § 69. ἀλλ...
lol. V p. 323 ...

ferri non posse demonstravi in tamen conieci scriptum fuisse τούτῳ (πρὸς τούτῳ reperitur th. or. 4. § 34) οὐδ' ἂν || § 13. Libri ἀποφαίνοιντο || § 16. [οὐδένα] οὐδενὶ || § 20. ἐφ' φ' ἑκάστας (Bk. Turr.) || § 22. ndum, Emperius ἔστιν praepo-ment. crit. p. 32 scribendum vi- τἀλλότρια ἔχειν || αἰτοῦνται οῦνται, unde ὑφηγοῦνται con- λλοις ὅμοιοι πολίταις] ἄλλοις fortasse.

TIO V.

mma.

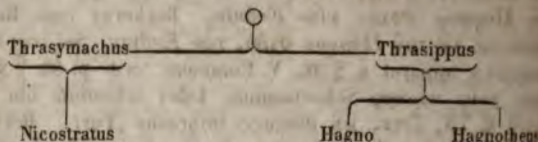

de Demosthene eiusque oratio videtur Schoe- H. Weissenbornio in II. vol. 24, p. 295 a. libro de hiatu p. 186

): cett. αὐτοῦ (Bk.)

Oratio IV.

Stemma.

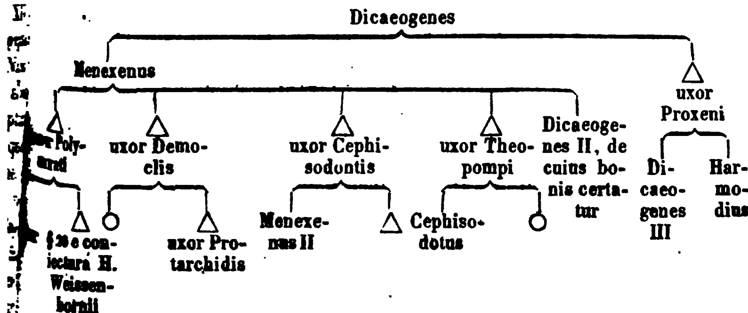
In titulo ἐπίλογος addidi cum Turr.

§ 1. πραχθέντων οὔτε] πραχθέντων ὡς οὔτε libri, qui nescio an voluerint πραχθέντων, ὦ ἄνδρες, οὔτε: Dobraeus coniecit πραχθέντων ἴσως οὔτε || § 3. οὐδὲν προσποιοῦνται H. Stephanus (Turr.). Libri οὐδὲ προσποιοῦνται (Bk.) || § 4. ἐκεῖνος ὁ Νικόστρατος ὃν] Fortasse ἐκεῖνος, ὃν Νικόστρατον || § 7. ἐξ Ἀκῆς scripsi (secundum Harpocrationem p. 9, 15 et 19 Bekk. et Suidam p. 159 Bernh., ubi Ἀκή legitur) post Valckenarium, qui in diatribe in Eurip. p. 294 coniecerat ἐξ Ἄκης (quod receperunt Turr. coll. Diod. XV [non XIV]. 41. Adde XIX. 93). ἑξάκις Z: ἐξάκις cett. (Bk.) || ἐφόρησαν Turr., libri ἐφόρεσαν || συγγενεῖς καὶ υἱεῖς — τῶν Νικοστράτου] G. A. Hirschigius l. d. p. 323 voluit συγγενεῖς εἶναι καὶ υἱεῖς — τοῦ Νικοστράτου. Immo in codd. scriptura inest ironia: „υἱεῖς scilicet qui se adoptatos dicerent, id quod res ipsa docet." Schoem. Nos: als Verwandte und Söhne. || § 8. Ἀμεινιάδης scripsi pro Ἀμινιάδης. H. Stephanus voluerat Ἀμυνιάδης || § 9. Λαμπτρεὺς Taylorus (Turr.): Λαμπρεὺς libri. V. Schoem. ad h. l., nos ad Lysiae or. 12. § 55, Keilii Analecta epigr. et onom. p. 176. || Κτησίας scripsi Reiskio auctore. Libri Κτῆσις (omn. ed.) || Κραναὸς] Videtur demi nomen excidisse. || § 10. οὐ μόνον αὐτὸς] Aliquid deesse putavit Schoemannus. || τοῦτο δ' ἦν αὐτῷ] Fortasse addendum ἐπιμελές || § 11. γὰρ ἂν] Reiskius (Turr.). Libri ἂν om. (om. Bk.) || ὑβρίζετο, πρὸ δὲ τούτων οὐδ' ἂν] Sic ego distinxi, e codd. omnibus restituens πρὸ δὲ τούτων (ante haec, inprimis) coll. Dem. or. 4. § 19. Vigero p. 657 sq. Klotzio ad Devar. II. p. 49. Editi omnes ex Aldina ὑβρίζετο

πρὸς τούτων, οὐδ' ἄν, quod ferri non posse demonstravi in Comment. crit. p. 30 sq., ubi tamen conieci scriptum fuisse ab oratore ὑβρίζετο, πρὸς δὲ τούτῳ (πρὸς τούτῳ reperitur apud Herodotum I. 41 et Demosth. or. 4. § 34) οὐδ' ἄν || § 13. ἀποφαίνονται Dobraeus (Turr.). Libri ἀποφαίνοιντο || § 16. οὐδενὶ libri (Turr.). Bekkerus [οὐδένα] οὐδενὶ || § 20. ἐφ' ἑκάσταις H. Stephanus. Libri ἐφ' ἑκάστας (Bk. Turr.) || § 22. ἔχειν] Dobraeus ὑπάρχει addendum, Emperius ἔστιν praeponendum censuit. Mihi in Comment. crit. p. 32 scribendum videbatur κατορθώσασι μὲν ἔσται τἀλλότρια ἔχειν || αἰτοῦνται ego de meo correxi. Libri ἡγοῦνται, unde ὑφηγοῦνται coniecit Schoemannus. || § 30. ἄλλοις ὅμοιοι πολίταις] ἄλλοις ὅμοιοι πολῖται Dobraeus, recte fortasse.

ORATIO V.

Stemma.

De stemmate v. Arn. Schaeferus de Demosthene eiusque aetate vol. III. fasc. 2. p. 211 sqq. Habita oratio videtur Schoemanno a. Ol. 97, 3 sive a. 390 a. Chr., H. Weissenbornio in Ersehii et Gruberi encyclopaedia sect. II. vol. 24, p. 295 a. 391 a. Chr. vel paulo post, Benselero in libro de hiatu p. 186 a. Ol. 102 ineunte sive a. 372 a. Chr.

Ὑπόθεσις. αὐτοῦ τοῦ A (Turr.): cett. αὐτοῦ (Bk.)

§ 1. *διεφερόμεθα* A (Schoem. Turr.): cett. *διαφερόμεθα* (Bk.) ‖ § 3. *ΑΠΟΓΡΑΦΗ* cum Turr. auctore Schoemanno addidi, qui *Ἀπογραφὴ τῶν ὑπὸ Δικαιογένους καταλειφθέντων χρημάτων* addi voluit. ‖ § 4. *παρεχόμεθα* Turr. coll. § 20. Libri *παρεξόμεθα*. Cfr. Comment. crit. p. 9. ‖ § 5. *περὶ τούτων* A secundum Dobsonum (Turr.). Cett. *περὶ τούτου* (Bk.) ‖ *Λεωχάρης ἢ*] Dobraeus *Λεωχάρης καί* ‖ *Πολυάρατος* Reiskius (Turr. coll. § 34 et Dem. or. 40. § 6). Libri *Πολυαρτος*. V. Arn. Schaeferus de Demosth. eiusque aetate III. 2 p. 213 nota 6. ‖ § 6. *ΜΑΡΤΥΡΕΣ* titulum add. Marklandus ad Lysiam editionis Reisk. p. 144 (add. Schoem. et Turr.) ‖ § 10. *τούτων τοι* nunc ego de mea coniectura scripsi. Libri *τούτων τε*. In Comment. crit. p. 16 conieceram *τούτων τότε*. Reiskius delebat *τε*, quam particulam ferri non posse docet Schoemannus. ‖ § 11. *ἐποιήσατο πρός*] In Comment. crit. p. 16 conieci *ἐποιήσατο τὸν πρὸς* („hortum quem nunc iuxta domum suam habet urbanam") ‖ *συνέπεμψεν*] Dobraeus mavult *συνεξέπεμψεν* ‖ *τρίβωνα* scripsi e Cobeti (Nov. Lectt. p. 155 sq.) emendatione. Libri *τριβώνια* ‖ § 12. *Ἀλλὰ μὴν περὶ τούτων*] *Ἀλλὰ μὲν περὶ τούτων* AB. Dobraeus coniecit *Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων*, Reiskius *Ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν* ‖ *Κηφισοδότῳ τουτῳὶ* correxi pro *Κηφισ. τούτῳ* ‖ *Δικαιογένην* et hic et § 33 scripsi pro *Δικαιογένη* ‖ § 14. *δὲ καθηγούμενοι*] *δὲ ἅθ' ηγούμενοι* Baiterus. *δ' ὦ ἄνδρες ἡγούμενοι* Sauppius. ‖ § 15. *ἀπεφάνησαν* e Dobraei coniectura edidi. V. Comment. crit. p. 16 sq. Libri *ἐφάνησαν* ‖ *πάλαι πολλῷ ἡ δ'*] Malim *πάλαι, ἡ δὲ πολλῷ* vel quod Turr. proposuerunt *πάλαι ἡ δ' ὕστερον πολλῷ* ‖ *Δικαιογένους τουτουὶ* correxi pro *Δικ. τούτου* ‖ § 18. *Λεωχάρης οὑτοσὶ καὶ ποιήσειν* ego de meo correxi. Libri *Λεωχάρης οὗτος, καὶ ὡμολόγει ποιήσειν* (omnes ed.). V. inprimis § 20 *Λεωχάρης δὲ ἠγγυᾶτο αὐτὸν ἃ ὡμολόγησε καὶ ποιήσειν*. Praeterea cfr. § 22. 23. *ὡμολόγει* propter particulam *καὶ* („reapse") non recte intellectam e superiore *ὡμολόγει* natum et huc invasisse videtur. Comment. crit. p. 13 sq. ‖ *Πλωθειεύς* Schoemannus (Turr.) *Πλωτιεύ* libri. V. praeter ea quae ab Schoemanno afferuntur Leaki demi Att. p. 114 et 232 Westerm. ‖ § 21. *ἀναμφισβήτητ* Schoemannus (Turr. coll. § 1. 18. 20). Libri *ἀναμφισβήτητον*

. ὡμολόγησε ποιήσειν] Reiskius coniecit ὡμολόγησε ιήσειν recte, opinor. Cfr. § 20. || δέδιμεν scripsi cum Nov. Lectt. p. 469. V. Otto Schneiderus ad Isocr. 7 ibri δεδίαμεν || Μικίωνα et hic et § 23 et 24 Reiskius n. Turr.) Libri Μηκίωνα || § 26. λέγομεν ἀληθῆ ego Libri ἐλέγομεν ἀληθῆ. V. Comment. crit. p. 14. || τὴν δῆν τὴν ἑαυτοῦ („Dicaeogenes II pro tutore viduae Defiliam pupillam suam Protarchidi in matrimonium delerm. Weissenbornius in Erschii et Gruberi encyclop. vol. 24 p. 294. Libri τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτοῦ (omn. Comment. crit. l. d. || § 27. ἐγγυητῇ αὐτῷ Turr. ῇ αὐτῷ cett. || § 29. ἐξαιρεθέντες] In Comment. crit. qq. conieci scribendum esse ἐξαίρετον ἀφέντες || ἀντὶ ισχιλίων] H. l. ἀντὶ deleverim. || § 31. ἠξίου] H. Steηξίουν || ἐπιτρέπειν Reiskius, ἐπιτροπεύειν libri (Bk. V. Comment. crit. p. 17. || ἐμμενεῖν Reiskius et hic et ırr.). Libri ἐμμένειν || § 32. ἡγοῦνται] Malim ἡγοῖντο vel o || προὐβαλόμην Reiskius (Turr.). V. Schoem. ad h. l. Libri λον || § 33. μὲν ἦν τουτῳί ego scripsi. Libri μὲν ἦν | § 34. Οὐκ οὖν cum Turr. scripsi. Bekkerus Οὐκοῦν). ὡς κακῶς e Bekkeri coni. edidi. Libri om. ὡς (om. ποφανῶ Reiskius (Turr. coll. or. 6 § 13.). Libri ἀπο- | παρ' ὑμῶν φέροντα (i. e. παρ' ὑμῶν ψηφισαμένων) Dobraei coniectura. Libri παρ' ἡμῶν φέροντα (omnes r. § 37. or. 11. § 30. 35. Comment. crit. p. 18. sq. || ει] Bekkerus coni. ὁμολογεῖ, quod ego quoque malim. 6. τέταρτος ἐγένετο τραγῳδοῖς, καὶ πυρριχισταῖς ; e Bentleii (Dissertat. de Phalaridis epist. p. 377 intionis Germ. Ribeckianae) coniectura edidi. Cfr. Lysiae § 1. 4. Libri τέταρτος ἐγένετο, τραγῳδοῖς δὲ καὶ πυρριῦστατος (ed. omnes, nisi quod πυρριχισταῖς habent mendatum a Palmerio in Exercitatt. p. 609, Reiskio , Hemsterhusio ad Luciani Timonem § 51). Godofredus nus in Annal. Lips. philol. et paedag. vol. 54 (a. 1848). sic in codice archetypo scriptum exstitisse suspicatus τος τῇ μὲν φυλῇ χορηγήσας ἐγένετο τραγῳδοῖς τέ- (i. e. δ'), καὶ πυρριχισταῖς ὕστατος. V. Comment. crit. || § 39. τὴν τούτου ego de meo. Libri τὴν αὐτοῦ,

quod defendi non potest locis quippe aliter comparatis § 40. *τῶν δὲ ἄλλων αὐτοῦ φίλων*, or. 6. § 7 *τὴν ἑτέραν αὐτοῦ ἀδελφήν.* || *Εἰληθυίας*] Cum Baitero malim *Εἰλειθυίας* || § 42. *ἐν Ἐλευσῖνι*] *ἐν Ἁλιεῦσι* Dobraeus probantibus Schoemanno et H. Weissenbornio. Vitium in nomine *Ἐλευσῖνι* latere subindicat etiam praepositio *ἐν*. V. Cobeti Var. Lectt. p. 201. || *Ὀλυνθίας* ego de Palmerii coniectura dedi. Libri *Ὀλυσίας*. Thucyd. II. 79. || *ἐν Κνίδῳ*] *ἐν Μήλῳ* H. Weissenbornius l. d. p. 294. V. Droysenus in Ephemer. antiquariis 1839 p. 582 || § 44. *εἰς πόλιν* (i. e. *εἰς ἀκρόπολιν*. V. meae Observationes in oratores Atticos p. 7 et Comment. crit. p. 18 sq.) ego scripsi ex A (Dobsoni). Cett. *εἰς τὴν πόλιν* || *κυλινδεῖται*] *καλινδεῖται* Cobetus Nov. Lectt. p. 638. || § 46. *Ὀλύνθιοι*] *Κορίνθιοι* Schoemannus p. 292. V. Benselerus de hiatu p. 186 sq. || § 47. Videtur deesse epilogus.

ORATIO VI.

Stemma.

Mixiades

Euctemon

Philoctemon Ergamenes Hegemon uxor Chaereae Chaerestratus a Philoctemone adoptatus oratoris cliens

Dion Alce Euctemonis liberta

Clientes adversariorum Androclis et Antidori, qui illos filios legitime ab Euctemone susceptos esse dictitabant.

Habita est oratio a. Ol. 104, 1—2 sive a. 363 a. Chr. De ceteris rebus disseruit Schoemannus in Opusculis acad. vol. I p. 272—284.

Ὑπόθεσις. διαθήκας κατατεθείσας ego correxi: διαθήκας τὰς τεθείσας A B (ed.): διαθήκας τὰς δοθείσας cett. Cfr. § 7.

§ 1. Χαιρεστράτῳ τουτῳί ego scripsi. Libri Χαιρ. τούτῳ. V. § 5. 6. || Σικελίαν] Vel Θεσσαλίαν vel Μακεδονίαν substitui volebat H. Weissenbornius l. d. p. 296. Sed forsitan iure retineatur Σικελίαν, modo pro Χαιρέστρατος, cuius loco cod. Z et Ald. habent Μενέστρατος, scribatur Φανόστρατος intellegaturque expeditio Arimnesto archonte facta. Qua re probata συνήγορον sane plus quam septuagenarium fuisse oportet, cui aetati cur συνηγορίας officium parum convenire videatur Schoemanno (p. 323) non perspicio. || § 2. τά τε libri (Schoem. Turr.), Reiskius τε τὰ (Bk.). || § 3. Χαιρεστράτῳ τουτῳί scripsi. Libri Χαιρ. τούτῳ || § 7. ΜΑΡΤΥΡΕΣ add. Turr. || § 8. δικαιότατα] Reiskius δικαιότατον, quod malim. || § 10. Κηφισιεῦς ego scripsi. Libri enim mscr. Κηφισιέως, editi Κηφισιέως || § 11. ὅτι δ' Bekkerus coni. (Turr.). Libri ὅτι δ' οὐδ' (Bk.). || § 12. καίτοι ἄτοπον ego de meo addidi. Possis etiam οὐκ οὖν ἄτοπον. Comment. crit. p. 27. || § 13. μήτηρ] Bekkerus malit ἡ μήτηρ || πλάττοντες Bekkerus. Libri πράττοντες. Sauppii epist. crit. p. 79. || οὐδ' ἐγγενόμενον Sauppius (epist. crit. l. d.) coll. or. 5. § 19. Libri ουδὲ γενόμενον || πρῶτον libri (Turr.). Reiskius πρώτων (Bk.). || § 14. προσῆκε Sauppius. Libri προσήκει || § 15. ἀποφαίνεσθαι ego de meo. Libri φαίνεσθαι. Comment. crit. p. 32 sq. || § 16.[τὴν Καλλίππην] cum Dobraeo seclusi. || ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ. Reiskius (Turr.). Bekkerus singularem habet. || § 18. ἐξ καὶ] καὶ per errorem a Bekkero in edit. Berol. omissum esse monuit Schoemannus. || § 19. ὠνηθεῖσα] κληθεῖσα Emperius in Opusculis p. 316. || § 20. οὐ ὁ οἶνος ὤνιος] non ad κυλίδα sed ad συνοικίας refert Forchhammerus in Studiis philol. Kiliensibus p. 333. || § 21. ἑκάστοτε τὰ πολλὰ] Alterutrum delendum videtur. Nam τὰ πολλὰ non valet perdiu, sed plerumque, veluti in Plat. Protag. p. 311 A. || § 22. κούρειον forma a grammaticis agnita et iam Reiskio probata (Turr.). Libri κούριον || § 23. ἐν δόντα] ἐπιδόντα Dider. Jan van Stégeren de Graecorum diebus festis (Traiecti ad Rh. 1849) p. 29. Accusativus

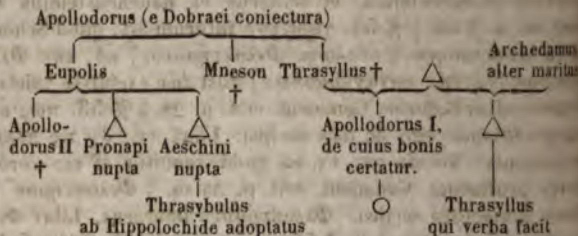
δόντα cum *τοῦτον* (i. e. *τὸν Εὐκτήμονα*) coniungendus est, ut constructio haec sit: *οἱ ἀναγκαῖοι ἔπειθον τὸν Φιλοκτήμονα ἐᾶσαι τοῦτον* (ut concederet huic, patri Euctemoni) *χωρίον ἓν δόντα εἰσαγαγεῖν τὸν παῖδα*. Condicio igitur ipsa illis verbis *χωρίον ἓν δόντα* continetur. Neque vero opus est *ὁ Εὐκτήμων*, quod perspicuitatis causa ad *ἐζήτει* additum est, secludere cum Dobraeo. V. Comment. crit. p. 34 sq. || § 25. *ἐξ αὐτοῦ* Bekkerus in addendis (Turr.). Libri *ἐξ ἄστου* (Bk.). || § 27. *ὕστερον χρόνῳ*] Haud dubie scribendum est *ὑστέρῳ χρόνῳ*, quam meam coniecturam poenitet me non expressisse. || *τὰ πρὸς τὸν υἱόν οἱ πεπραγμένα*] *τὰ περὶ τοῖν υἱέοιν οἱ πεπραγμένα* Dobraeus. At v. Comment. crit. p. 35. || § 31. *προσεκαλέσατο* libri (Turr.). Reiskius *προεκαλέσατο* (Bk.) | § 33. *ἀποδίδοται* Stephanus (Turr.). Libri *ἀποδίδονται* (Bk.). Cfr. § 30 et mox *ἀπέλυσε* et *ἀπέδοτο*. || § 35. *οὐδὲ τῆς κλίνης*] *οὐδ' ἐκ τῆς κλίνης* Dobraeus (Turr.). || § 36. *τεθεῖεν ζῶντος* libri (Turr.): *τεθεῖεν καὶ ζῶντος* Bekk. || *δὲ αὐτοῦ* Meutznerus Dobraeum ex parte secutus (Turr.). Libri *δι' αὐτοῦ* (Bk.). || § 37. *καὶ ἐλθόντες*] Quidni *οἳ ἐλθόντες* vel *καὶ οὗτοι ἐλθόντες*? || § 39. *ἐξεφορήσαντο*] *ἐξεφόρησαν* G. A. Hirschigius in Philol. V p. 323 coll. § 42. At medium h. l. suam habet vim. || § 40. *εἴων* scripsi ex emendatione eiusdem Hirschigii: *ἠφείων* pr. A (secundum Dobsonum), *ἠφίων* BZ et corr. A (Dobs.), *ἠφίουν* editi, quod et notio verbi *ἀφιέναι* et forma (v. Krügerus ad Thucyd. II. 49. 1) repudiat. || *τῇ θύρᾳ* e Dobraei coniectura scripsi coll. Aristoph. Eccl. 420 et Lysiae or. 10 § 17. Libri *τὴν θύραν* (ed. omnes) || § 42. *ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΑΠΟΓΡΑΦΗ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.* ego addidi. Turr. auctore Reiskio *ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ* addiderunt. || § 46. *πέμπτου μέρους*] Reiskius articulum addendum censuit. Sed C. Fr. Hermannus *ἐπὶ μέρους* proposuit. V. Eugenius Schneiderus de iure hereditario Athen. p. 20. Locus, si quis alius, controversus. || § 47. *νόθῃ εἶναι* libri: *νόθῃ μὴ εἶναι* coniecit Sauppius coll. Demosth. or. 43 § 51. Adde Aristoph. av. 1661 Bergk., ubi tamen negatio non praegreditur. V. Frankii de particulis negant. comment. III p. 5. || *Ἀνδροκλείδης*, quod libri habent, retinui. Turr. autem Schoemanno auctore *Ἀνδροκλῆς*. V. quae observavimus et attulimus in libro qui

'ibitur die oligarch. Umwälzung p. 43 nota, 47 et ad Lysiae 10 § 11, Comment. crit. p. 32 nota, Car. Fr. Hermannus in ›tis minoribus p. 47, Rauchensteinius ad Lysiae l. d. Rem , si vacabit, persequar. || § 49. πρὸς ταύτας Reiskius(Turr.). i πρὸς ταῦτα (Bk.) V. § inseq. || ὁμολογουμένῃ] ὁμολογου-ως Dobraeus. V. Schoemannus ad § 56 (ubi tamen cum op-s cod. A habeat ὁμολογουμένως, hoc ipsum alteri ὁμολο-ιένας praeferendum) et Baiterus et Rauchensteinius ad . or. 4. § 33. || § 51. χεόμενον futurum est, quod Schoe-ii causa moneo. || ἀδελφὴν Φιλοκτήμονος] ἀδ. τὴν Φιλ. aeus. || ἢ ἐᾷν καταγηράσκειν] Post ἐᾷν excidisse videtur ιον vel ἀνέκδοτον. Comment. crit. p. 28. || § 53. πῶς ἂν ρανέστερον ego de meo scripsi. Libri πῶς ἄν τις περι-ίστερον. Vocula τις ex eo quod sequitur εἴ τις αὐτὸν :o profectum. Comment. crit. p. 35 sq. || Φιλοκτήμον' e ri coniectura scripsi. Φιλοκτήμονα Dobraeus. Libri Φι-ήμων (ed. omnes) || § 55. τούτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις] V. znerus in Actis societ. Gr. II p. 130 sq. || § 56. τῷ — τῳ librorum scriptura videtur, quam commendavit Meutz-s l. d. p. 131 sq., receperunt Turr.: Bekkerus tacite tam-ι e libris suis τοῦ — πάππου, quod Reiskius coniectura utus erat. Schoemannus coniecit τῷ — παππῴῳ || § 57. ἡμῶν e coniectura Bekkeri Turr. coll. § 58 extr. Libri ιῶν (Bk.), quod natum est e seq. ἐξ ὧν. || αὐτὸς ἑαυτῷ :ius (Turr. coll. § 46. 58). Libri αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῷ || § 59. ναι] Meutznerus in Actis societ. Gr. II p. 113. || ἐγχειρή-B (Comment. crit. p. 19.): ἐπιχειρήσῃ Z (omnes ed.). Cfr. § 14. 8 § 1. || § 60. εἰσενηνόχασιν Reiskius; εἰσενη-τον Bekkerus. Libri εἰσενήνοχαν || § 62. [καὶ γὰρ ὁ καὶ ὁ διαθέμενος] ego seclusi. Turr. Dobraeo auctore alum utrobique deleverunt cogitatione ἐπιδέδεικται repe-s. || § 64. γνήσιοί εἰσιν de coniectura Bekkeri Schoem. ırr. Libri γνήσιός ἐστιν (Bk.) || καὶ τοὺς δημότας ego de scripsi. Libri καὶ om. Cfr. § 10 et 11. || § 65. τίς εἶδε c et paulo infra ex AB cum Turr. restitui. τίς οἶδε Z. V. :ciae Lys. p. 78 et 110. || ποῖ AZ (Turr.): ποῦ B (Bk.) || :' ἰόντες A pr. m. secundum Dobsonum (Turr. coll. § 51

et or. 9 § 36). Cett. δ' ἔτι ὄντες (Bk.). Malim tamen pro δ' ἔτ' scribi δέ.

Oratio VII.

Stemma.

De tempore orationis habitae (353 a. Chr.) v. praeter Schoemannum Boeckhius in Oecon. pol. I p. 723 a. Cfr. Arn. Schaeferus de Demosth. eiusque aetate I p. 255, de causa idem A. Schaeferus l. d. III 2 p. 26.

§ 1. καὶ ταῦτ' ἐν Schoem. et Turr. auctore Reiskio. Libri καὶ ταύτην || § 3. καὶ τοῦτον e Bekkeri coniectura Turr. Libri κατὰ τοῦτον (Bk.) || ὑμῖν αὐτοῖς, ἥκω] ὑμῖν, αὐτὸς ἥκω Dobraeus. || § 4. μεγάλα auctore Dobraeo scripsi, quod et usus et oppositio (πολλὰ καὶ δεινὰ) flagitat. Cfr. § 35. Libri μέγα (Bk. Turr.) || § 5. τούτων δύο ἐτελεύτησαν auctore Scaligero reposui. τούτων δύο ἐτελευτησάντων A pr. m. (secundum Dobsonum): τούτων τῶν δύο τελευτησάντων A rec. m. (Bk. Turr.) Cett. τούτων δύο τελευτησάντων. Bekkerus coniecit τούτων τὼ δύ' ἐτελευτησάτην (et sic Dobsonus dedit) || § 6. ὀφλεῖν Reiskius (Schoem. Turr.). Libri ὀφείλειν || § 7. ἐξ οὗ — ἔσχε e Sauppii coniectura edidi. Libri ἐξ οὗ — ἔχων (Turr.). Bekkerus [ἐξ οὗ] — ἔχων || ἑαυτοῦ, καὶ τὴν μητέρα] ἑαυτοῦ, αὐτὸν καὶ τὴν μητέρα Sauppius, recte opinor. || τὸ ἡμικλήριον] Aut τε, aut cum Sauppio θ' interponendum: cfr. § 10. || § 8. ὅτι Ἀπολλόδωρος πέπονθεν ὃ libri (Turr.); ὅτι ὧν Ἀπολλόδωρος πέπονθεν

ῦ Bekkerus cum Ald. V. Jenickii observatt. p. 32. || τἀϱ-γύϱιον] τἀϱγυϱίου Dobraeus. V. Schoemannus ad h. l. || § 12. μὴ δοῦναι βουληθείς ego supplevi. δοῦναι om. libri. Iam Scaliger et Reiskius voluerant μὴ βουληθεὶς δοῦναι. Comment. crit. p. 28. || § 14. ὡς τὴν ἐμὴν e Reiskii coniectura Bekk. et Turr. Libri εἰς τὴν ἐμὴν (Schoem. V. Sintenis ad Plut. Pericl. excurs. IV p. 311) || § 16. καὶ γεγονότα] Fortasse καὶ ἐγγυητῆς γεγονότα, sicut or. 8 § 19. || 17. δὴ οὕ-τως] Libri διὸ οὕτως, Reiskius δὲ οὕτως, Benselerus de hiatu p. 189 δ' οὕτως || § 18. καὶ οἵτινες] Perplacet Sauppii coniectura ἐπεὶ καί τινες. Bekkerus proposuerat εἰ καί τινες. Baiterus εἴ τινες || § 20. τῶν αὐτῶν restitui ex A cum Schoem. et Turr. Cett. vel τῶν vel τούτων. Bekkerus dedit τούτων αὐτῶν || § 22. γένους Dobraeus (Turr.). Libri γενομένου (Bk.) || § 23. οὐδὲ τοῦ μέϱους] Dobraeus οὐδὲ μέϱους ut § 20, cuius tamen loci alia ratio est. || καὶ ὑπὲϱ τούτων τολμήσουσι] Totum hoc incisum delebat Dobraeus, Emperius autem Opusc. p. 316 scribi voluit καὶ ὑπὲϱ τούτων δὲ λέγειν τολμήσουσι || § 24. κατὰ ταύτην τὴν] Dobraeus κατὰ τὴν αὐτὴν || § 26. μάϱτυϱες αὐ-τῶν (i. e. τῶν πεπϱαγμένων) ego de meo scripsi. Libri μάϱ-τυϱες αὐτῷ, ad quem dativum interpretes intellegebant Ἀπολ-λοδώϱῳ, quod fieri nequit, Comment. crit. p. 36 sq. || § 27. παϱεδεδώκει correxi. Libri παϱαδεδώκει || ὅπως ἄν, εἴ τι Turr. Libri ὅπως, ἄν τι || § 29. φιλίας — καὶ εὐμε-νείας οὐ μικϱᾶς ego de meo emendavi. Libri φιλίας — καὶ συγ-γενείας οὐ μικϱᾶς. Reiskius coni. συγγενείας — καὶ φιλίας οὐ μικϱᾶς. V. Comment. crit. p. 37. || μηδέτεϱον Schoemannus (Turr.). Libri μηθέτεϱον || § 30. ἔσται τις καὶ ὁ ἐναγιῶν] Turr. vel τις vel ὁ abesse malunt. || ἀλλ' οὖν υἱὸν ποιησά-μενοι ego de meo emendavi. Plane sic or. 9 § 7. Libri υἱὸν om. Ceterum G. A. Hirschigius requirit ἀλλ' οὖν ποιησάμε-νοί γε frustra. V. ad Lysiae or. 10 § 15 (p. XXV). || § 31. ἐκείνῳ δ' οὐκ ex A revocavi cum Turr. V. § 44. ἐν ᾧ δ' οὐκ BZ, υἱὸν δ' οὐκ Bekkerus. || § 33. παϱά του τῶν φίλων scripsi cum Reiskio et Turr.: παϱὰ τοῦ τῶν Ald. et Stephanus: παϱὰ τούτων φίλων libri. || § 34. εἴς τε BZ (Turr.), ὥστε A, ἕς τε Bekk. || § 36. ἀφιέναι] Bekkerus coniecit ἀφα-νίσαι, sed Turr. conferunt Plat. Apol. S. p. 39 A. Legg. XII p.

944 C et Solonis *Σαλαμιναφέτας*. || *καὶ πολεμεῖν*] Fortasse *καὶ τὰ τέλη τελεῖν*. Cfr. Boeckh. Oecon. pol. I p. 660 n. (edit. sec.). Sauppius proposuit *καὶ εἰς πόλεμον εἰσφέρειν* coll. or. 5 § 41. Dobraeus *τῇ πόλει* || § 39. *ὡς ἱππάδα δὲ τελῶν ἄρχειν ἠξίου τὰς ἀρχὰς*] De hoc loco difficili v. Boeckh. Oecon. pol. I p. 657 sqq. || *εἰς αὐτὸν* scripsi pro *ἐς αὐτὸν* || § 40. *ὧν μνημεῖα* Sauppius coniecit *ὧν μαρτύρια, μνημεῖα* coll. or. 5 § 41. Schoemannus vulgatam defendens de plurali conferri iubet Bernhardy Synt. Gr. p. 65 et Matthiae Gramm. Gr. p. 801. || § 43. *μὴ εἶναι ἐπὶ τούτοις* ego de meo scripsi post Reiskium, qui *μὴ ἐπὶ τούτοις εἶναι*, quod receperunt Schoem. et Turr. Sed *εἶναι* facilius ante *ἐπὶ* poterat excidere quam post *τούτοις*. Libri *εἶναι* om. Comment. crit. p. 28. || § 44. *οὐδὲ τούτῳ* libri (Turr.): *οὔτε τούτῳ* Bekkerus. V. G. Hermannus ad Eurip. Medeam Elmsleianam p. 330 sqq. ed. Lips. Jenick. Observatt. in Is. p. 32 sq.

ORATIO VIII.

Stemma.

prior Cironis uxor — Ciron — altera Cironis uxor sororque Dioclis

adversarius

prius nupta Nausimeni, tum alteri viro, e quo matrimonio

actor

Oratio non ante a. 383 a. Chr. habita. Ceterum cfr. Sauppius ad Isaei fragmenta Or. Att. vol. II p. 230.

[illegible] [illegible]] [illegible] Dobraeus.

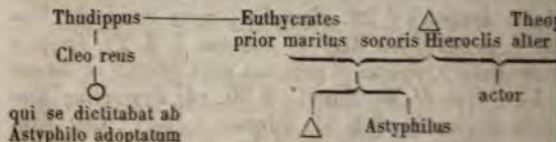
§ 1. *οὐδὲ γενομένης* Turr. cum Reiskio. Libri *οὔτε γε-*

μένης || § 2. καὶ τὸ πλῆθος ex Schoemanni et Emperii coniectura scripsi: τό τε πλῆθος Turr., libri τὸ πλῆθος || § 5. Cfr. Demosth. or. 27 § 2. 3. || § 6. ἡ 'μὴ AB (Turr.) cett. ἡ ἐμὴ || ἢ τοῦτον] Durius hoc quidem loco est quam ut ferri posse mihi videatur. Scribendum potius puto ἢ τούτους coll. § 45 vel ἢ τούτοιν || § 7. τῆς αὑτοῦ Baiterus. Cett. τῆς αὐτοῦ || τέτταρες (i. e. δ') e Dobraei coniectura reposui. Libri τριάκοντα, quod aperte falsum est. || ἐγιγνέσθην BZ (Turr.): γιγνέσθην A: γίγνεσθον Bekkerus. || § 9. [ἢ οὔ] seclusi: Baiterus quoque abesse vult. || [εἰ] omissum in pr. A item seclusi. || § 13. ἀλλὰ πρότερον] ἀλλ' ὡς πρότερον Emperius. || τούτους δὲ φεύγοντας....] Significavi mihi aliquid deesse videri. Cfr. § 14 et 29. Turr. e Dobraei et Voigtlaenderi coniectura τούτου δὲ φεύγοντος dederunt, quod tamen supervacaneum foret. || § 15. ἵνα] Bernhardyi Synt. G. 401. || πάππου υἱέων e Reiskii coniectura cum Bekkero scripsi: πάππου υἱέων Aldina, παίδων υἱέων BZ et corr. A (Turr.), υἱέων A pr. || § 16. συνεπετίθεμεν ego de meo correxi („una cum illo prosicias arae imponebamus"). Libri συνετίθεμεν. Comment. crit. p. 38. || § 17. οὗτος παραδοῦναι e Dobraei coniectura scripsi. Libri αὐτὸς παραδοῦναι || § 18. μόνον libri praeter Z, qui μόνων (Bk.). V. § 32. || § 24. εἴσει εἰς e Bekkeri in Add. coniectura cum Turr. scripsi (Cobeti Nov. Lectt. p. 514 sq.) Libri εἰσίῃς (Bk.) || § 26. καὶ ἐκβάλλειν ego de meo scripsi. Libri καὶ om. Comment. crit. p. 38. || § 27. κατεπέπληκτο e Z restitui. Cett. καταπέπληκτο (ed. omn.). || μνήματος e Schoemanni coniectura cum Turr. scripsi. Libri βήματος || γρῦξαι e Stephani coniectura (qui tamen γρύξαι sicut et Bekk. et Turr.) edidi Cobeto (Nov. Lectt. p. 253) auctore. Libri ἐρύξαι || § 28. εἰρημένα] πρὸς θεῶν add. Dionys. Hal. V. p. 607 (add. Bk.). V. Schoem. || § 29. ἔγωγε e Dobraei coniectura reposui et punctum post ᾔδεσαν in comma mutavi. Libri ἐγὼ δέ (Bk. Turr.) || § 30. τῆς ἀγχιστείας] Emperius ταῖς ἀγχιστείαις || § 31. ἥβησαν A (Turr.). Cett. ἔβησαν. Scaliger ἡβήσειαν (Bk.) || § 32. ἐκγόνοις Turr. Libri ἐγγόνοις. Illud recepi maxime propter § 17 et 30, quae afferuntur a Turr., quamquam non sum ignarus eorum quae, ut nullum inter ἔκγονος et ἔγγονος intercedere discrimen demon-

straretur, observáta sunt a Schoemanno p. 387 et a B in Corp. Inscr. T. II p. 234 et a Meiero in Commen de Lycurgi reliquiis subiuncta Lycurgi deperd. orat. fr tis a Kiesslingio editis p. LX sq. coll. annotatione p. C Nauckii. || § 34. ταῦτα γίγνεται Dobraeus et Schoe (Turr. coll. § 40.). Libri τἆλλα γίγνεται. Nisi fort locus ita constituendus erit ut scribatur πάντα γίγνεται ἤδη πειράσομαι διδάσκειν. || κυεῖν cum Turr. scri κύειν. V. ad Lys. or. 13 § 42. || § 37. τά τε φανερὰ S et Emperius: τά γε φανερὰ libri. Cfr. § 35 extr. || § 4 στήσαιτ' ἴσως ego de meo emendavi. Libri ἀπιστήσ Comment. crit. p. 4. || ἔχει Baiterus. εἶχε libri (Bk.). Be coniecerat ἔσχε || § 41. κατοικοδομήσας] κατοικοφθ Emperius. Sed cfr. Harpocratio et Suidas v, κατῳκοδ et Sauppius ad Isaei fragm. Or. Att. II. p. 230 et 231 ment. crit. p. 39. || δέδωκε Sauppius. ἔδωκε libri. Cfr. § 42. φελλέα δέ auctoribus Dobraeo, Schoemanno, Tu posui coll. Harpocr. p. 181, 9 Bk. (adde Suid. p. 1445 B φελλεάδε χωρία ἅττα A, φελλεάδε χωρία ἃ τὰ B, δὲ ἅτα Z, φελλεὰ δὲ [χωρία] ἅττα Bekkerus. V. Sa Epist. crit. p. 59 sqq. || § 45. ἐσμὲν ἐκ Dobraeus (Tu bri ἐσμὲν || ἐκγόνοις Turr. Libri ἐγγόνοις. V. ad § 32. || *ΜΑΡΤΥΡΙΑ* add. Reiskius (add. Turr.). Libri om.

Oratio IX.

Stemma.

Habita oratio videtur Dobraeo a. 374 a. Chr., Schoe 390 aut certe non multo post tempore. H. Weissenbor a. Chr. n.

Ὑπόθεσις. υἱὸν ἑαυτοῦ] Atticus dixisset υἱὸν τὸν ...τοῦ.

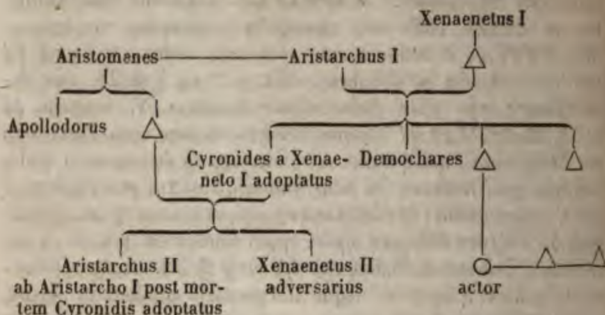
§ 1. Μυτιλήνην reposui pro Μιτυλήνην et hic et ...et 14. V. ad Lys. or. 21 § 8. || § 2. Κλέων Sauppius. ...ri ὁ Κλέων. Cfr. Lectt. Lysiacae p. 26 (320). Rauchenstei... ad Lys. or. 13 § 16. Comment. crit. de Isaei orat. p. 9 || τοῦ ἀδελφοῦ auctore Schoemanno cum Turr. scripsi. ...i, uti e Dobsoni collatione perspicitur (nam Bekkerus, qui ...iskii coniectura dedit τἀδελφοῦ, de librorum scriptura ...), ἀδελφοῦ sine articulo. || § 4. ἀσπάζοιτο] ἠσπάσατο ...A. Hirschigius in Philol. V p. 324 coll. huius orat. § 30 et ...osth. or. 52. contra Callipp. § 23. Non temere. || § 5. οὐδ' ...i, uti Bekk. in addendis indicavit (Schoem. Turr.) Bekke... οὔτ' || ἂν αὐτὸς Bekk. in add. Libri ἂν om. (om. Bk.) || ὁ υἱὸς αὐτοῦ ποιηθείη] V. Rauchenstein. ad Lys. or. 13 § 9. ...tamquam non nego hunc nostrum locum multo esse contor...rem et duriorem quam quae a Schoemanno et Rauchenst. ...bruntur. || Ἡφαιστιάδῃ Meursius (Schoem. Turr.): Ἡφαι...δῃ AB (Bk.): Ἡφαιστείδῃ cett. || § 7. ἐποιήσαντο auctore ...iskio reposui pro ἐποιήσατο. Irrisioni hic quidem locus ...n est. V. § 2 extr. || § 8. μάλιστ' ἂν e Bekkeri coniectura ...m Turr. scripsi. Libri ἂν om. (om. Bk.) || γένοιτο cum ...obraeo scripsi (Bernhardy Synt. Gr. p. 418). Libri γέ...ιντο || § 9. extr. Αὐτὸς δ'] „Ego vero ipse ad vos produ...m hosce omnes, quos Astyphilus, cum testamentum illud ...uod adversarii iactant scribebat, adhibere et poterat et de...bat, nec tamen adhibebat." Αὐτὸς igitur oppositum est ...styphilo. Quare non erat cur in Comment. crit. p. 10 propo...rem Αὐτοὺς δ'. || § 10. ὑμᾶς χρήσασθαι — ὅτι μαρτυροῦ...ιν, quod libri habent, nunc retinere malui quam scribere ...ᾶς χρήσασθαι — οἳ μαρτυροῦσι, quod proposui in Com...ent. crit. l. d. || διατιθέμενον] In Comment. crit. p. 11 δια...έμενον scriptum volui. || ἀναγκαῖοι οἱ ἐκείνου e Sauppii ...niectura edidi. Libri articulum om. V. ad or. 10 § 4. || § 11. ...τέ τινα auctore Dobraeo emendavi. Comment. crit. p. 11. ...bri εἴ γέ τινα || ὅτῳ ἔμβραχύ περ emendavi post Cobetum, ...r. Lectt. p. 209, qui voluit ὅτῳ περ ἔμβραχυ. Comment. crit. 11. Libri ὅτῳ ἐπὶ βραχύ περ || οὐδεὶς αὐτὸν secundum A pr.

scripsi: *οὐδεὶς αὐτὸν ἂν* Z, *οὐδεὶς ἂν αὐτὸν* cett. (Bk. Turr § 13. *γὰρ ἂν* ego de meo edidi. Libri *ἂν* om. Utique *ἂν* ticula necessaria est, sive eam h. l. sive pone *οὐδένα* sive p *τολμῆσαι* collocaveris. || *οἷσπερ* — *κοινωνὸν* e Dobraei con tura scripsi. Libri *οὗσπερ* — *κοινωνοὺς* (omnes ed.) || § *στρατευσόμενος* e Dobraei coni. scripsi pro *στρατευόμενο* *ὅπου* — *ἁπανταχῇ* libri (Turr.): Bekkerus cum Reiskio *ὅποι* *ἁπανταχοῖ*. Cfr. Bernhardy Synt. Gr. p. 350. || § 15. *ἐκπλεῖν* e Dobraei emendatione dedi cum Turr.: *ἐκπλεῖν τῷ* libri; *ἐ πλεῖν τὸν* Aldina (Bk.). || § 16. *πολὺ ἂν* Dobraeus (Tu coll. Isocr. or. 21 § 3 Lycurgo § 30): *πολὺ δὴ* libri. De con structione v. Rauchensteinius ad Isocr. Paneg. § 64 p. 12 § 17. *Κλέωνος τουτουὶ* scripsi pro *Κλέωνος τούτου* || § 1 *καὶ πολλοί*] Palmerius et Emperius *οἱ πολλοὶ* || *μαρτυρήσει* *ἂν* dedi pro *μαρτυρήσαιεν ἂν*: nisi forte lenius scribendu *καὶ Ἀραφηνίων ἂν πολλοὶ* — *μαρτυρήσειάν μοι* || *ἐθελήσε* ego auctore Dobraeo emendavi. *ἐθελήσει* Aldina: *ἐθελήσῃ* Al *ἐθελῆσαι* Z (Bk. Turr.) || *ἐναντίον τούτων* e Bekkeri conie tura dedi cum Turr. („coram his iudicibus") Libri *ἐναντ* *τούτων* || *ΕΞΩΜΟΣΙΑ* Schoemanno auctore addidi. V. Pro Att. p. 618. || § 19. *οἶδεν*] Nescio an exciderit *γενόμενο* *Εὐθυκράτης*] Articulum huic nomini in libris praefixum e expunxi. V. § 36. || *ἐᾶσαι* e Baiteri coniectura Turr. Lobe parergis ad Phryn. p. 748. Libri *ἐάσειν* || § 20. *ἐκ παιδ* e Dobraei coniectura dedi pro *ἐκ παίδων*. § 29. 30. V. ad 12 § 3. || *Κλέωνι τουτῳί, ὑμῖν* ego de meo emendavi. Co ment. crit p. 9. Cfr. § 2. 3. 10. Libri *Κλέωνι, τούτων ὑμῖ* § 22. *τῷ τετελευτηκότι*] *πρὸς τὸν τετελευτηκότα* G. A. H schigius Philol. V p. 324. Sed cfr. or. 1 § 30. 37, or. 4 § Demosth. or. 8 § 40. Thucyd. VIII. 68. Xen. Anab. II. 5, ibique Krüger. V. Comment. crit. p. 12 sq. || *καὶ ἐκείνῳ* didi Dobraeo auctore cum Turr. coll. § 6. Libri om. || § *ἀποφανοίη* e Bekkeri coniectura scripsi, qui tamen *ἀποφα* (Turr.), pro *ἀποφαίνοι*, quam librorum scripturam retin Bekkerus. Cfr. § 25 extr. Cobeti Nov. Lectt. p. 337. || *κ νώσοιτο* Cobetus l. d. Libri *κοινώσαιτο* || § 25. *ἀποφαν* scripsi Dobraeo auctore. Libri *ἀποφαίνειν* || *κοινώσοιτο* betus l. d. Libri *κοινώσαιτο* || *αὐτοὺς ὑμῖν οἷς προσῆ*

μάρτυρας παρέξομαι. *ΜΑΡΤΥΡΕΣ*. ego de mea coniectura emendandum censui. *αὐτοῦ ὑμῖν ὡς* (sic etiam Z secundum Dobsonum) *προσῆλθε μαρτυρίας* (sic etiam Z) *παρέχομαι*. *Μαρτυρίαι* optimus cod. A. Contra *αὐτοῦ ὑμῖν ᾧ προσῆλθε μαρτυρίαν παρέχομαι*. *ΜΑΡΤΥΡΙΑ*. Bekkerus cum Aldina. Denique *αὐτῶν ὑμῖν οἷς προσῆλθε μαρτυρίας παρέχομαι*. *ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ* e Schoemanni sententia dederunt Turr. De toto loco disserui in Comment. crit. p. 7 sq. || § 28. *τῶν διδασκάλων*] *τὴν τῶν διδασκάλων* Reiskius. V. Schoem. ad h. l. || *ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ* titulum Reiskio auctore cum Turr. dedi pro *Μαρτυρία*, quod habet A, cett. om. || *ἐφύτευσε* e codd. omnibus ipso Bekkero (in add.) iubente restitui pro *ἐφύτευε* || § 29. *μαρτυροῦσι*] Malim *μαρτυρήσουσι*, sicut § 30. || *ὑμῖν* Sauppio auctore dedi pro *ἡμῖν*, quod omnes ed. tenent. A pr. secundum Dobsonum habet *καὶ ἡμῶν* || § 30. *θιάσους*] *θιασώτας* maluit Sauppius. Atque Harpocratio quidem p. 98 Bk. vocem *θίασος* explicans non commemorat hanc orationem, commemorat vero eandem v. 15 de voc. *θιασῶται* exponens. || *ἐκεῖνον* Bekkerus et Turr. ex Ald. Libri *ἐκεῖνον αὐτὸν*, quare Schoemannus coniecit *ἐκεῖνον καὶ αὐτὸν*, quod probo: „illum et ipsum, quemadmodum me quoque.“ || § 32. *τῶν Ἀστυφίλου* e Bekkeri coniectura dedi cum Turr. coll. or. 4 § 7. *τῶν Ἀστυφίλῳ* A secundum Dobs. Cett. *τῷ Ἀστυφίλῳ* || *προστιθέντες* e Dobraei coniectura correxi. Libri *παρατιθέντες* (ed. omn.) || § 33. *νόμον*] Aliquid excidisse statuit Dobraeus. V. Schoem. || *Λαβὲ καὶ* ex A restitui: *Λαβέ μοι καὶ* B (Bk. Turr.): *Λαβὲ δέ μοι καὶ* Z || § 34. *αὐτοὶ οὗτοι* e Dobraei coniectura scripsi. Libri *αὐτοὶ τοῦτο* (ed. omn.) || *εἰσποιήσετε* Sauppius. Libri *εἰσποιήσησθε* || *οὐδ᾽ ἂν αὐτὸς* ex Emperii coniectura edidi. Libri *ἂν* om. (om. ed. omn.). Comment. crit. p. 12. || § 35. *κάλλιον* ego de meo correxi. Libri *μᾶλλον* || § 36. *ἅπαντες*] *πάντως* Dobraeus. || *ἱερὰ τὰ ἐκείνου* Sauppio auctore dedi. V. ad § 10. Libri art. om. (om. ed. omn.) || *πρότερον ἀπέθανεν ἢ*] In Comment. crit. p. 12 conieci *πρότερον ἂν ἀπέθανεν ἤ*. Sed. v. Rauchensteinius ad Lysiae or. 12 § 17. Libri *πρότερον ἢ ἀπέθανε* || § 37. *τοῦτον* Z secundum Dobsonum et Ald. (Turr.) Cett. *τούτου* || *υἱὸν οὗ* Sauppius. *υἱὸν ὃς* libri.

Oratio X.

Stemma.

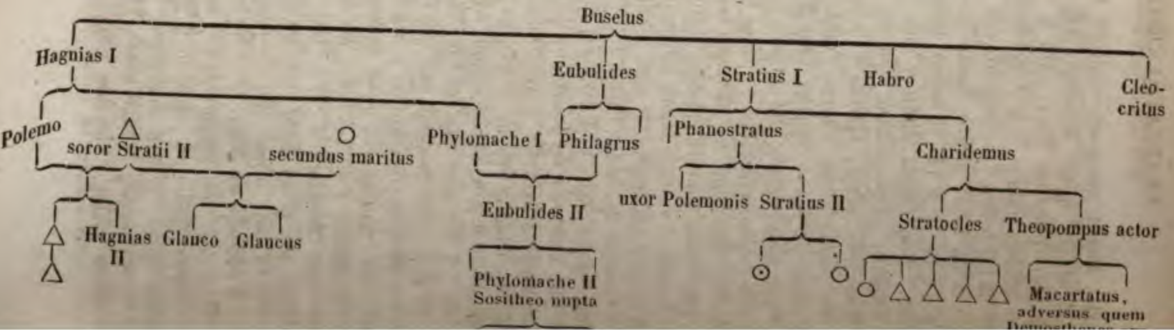
Ὑπόθεσις. τούτων μὲν τὸν Κυρ. Dobraeus (Turr.). Bekkerus in add. voluerat τούτων τὸν μὲν Κυρ. Libri τοῦτον μὲν τὸν Κυρ. || [αὐτοῦ] pone θυγάτηρ Dobraeo auctore seclusi. || τὴν θυγατέρα ἑαυτοῦ] Atticus dixisset τὴν θυγ. τὴν ἑαυτοῦ || παῖς ὢν] „male. cfr. § 22." Turr.

§ 1. Ἐβουλόμην μὲν Turr., Ἐβουλόμην [μὲν] Bekkerus: μὲν om. libri. || § 2. ὑμῖν ἡ διάγνωσις nunc ego de meo emendavi coll. or. 1 § 21. Scribebatur ὑμῖν ἥδε ἡ γνῶσις, quod ferri non posse ostendi in Comment. crit. p. 40. Dobraeus voluerat ὑμῖν ἤδη ἡ γνῶσις || ἀλλ' ἐκ τῶν νόμων] intellege εὐκρινὴς γενήσεται, h. e. certe, si quidem ex legibus spectaveritis. Comm. crit. p. 39 sq. || § 4. Συπαλήττιος, quod maluerunt Turr., ego dedi. Libri Συπαλλήτιος. Cfr. quos conferri iubent Turr. Steph. Byz. v. Συπαληττός et Συπαλήττιος et Hesych. Συπαλετίτειος et Συπαληττίους. Adde Leakii Dem. Att. p. 233 Westerm. Meieri Comment. epigr. p. 27. | ἔχοντος „h. e. ὃς εἶχε" Schoemannus. „immo σχόντος" Sauppius. || τοῦ πατρὸς τοῦ τούτων Dobraeus. Libri articulum alterum om. (om. ed. omnes) || ὁ υἱὸς Sauppius. Libri art. om. (om. ed.) Schoemannus aut plane deleri υἱὸς aut ὢν addi voluerat. || § 6. ἀπεστερήθη Turr. coll. § 15. 17. ἀπεστερήθην

libri (Bk.). Possit quispiam conicere etiam ἀπεστερήθημεν || § 8. ἐξ ἀρχῆς] ἡμῶν Reiskius, τῆς μητρὸς vel τῆς ἐμῆς μητρὸς addi voluerunt Turr. coll. § 3. 5. 11. 14. 15. 17. 23 recte hi quidem opinor. || § 9. τὰ ἑαυτῶν Sauppius. Libri τε αὐτῶν (Bk.) || ταῦτα [δια]πρᾶξαι ego scripsi post Bekkerum, ut § 11 et 13. Libri ταῦτα διαπρᾶξαι (ed. omn.). Comment. crit. p. 6 nota. || § 11. ἐξ αὑτοῦ Dobraeus (Turr.), ἐξ αὐτοῦ Bekkerus. Non tamen diffiteor mihi locum ne Dobraei quidem scriptura perpurgatum, sed sic scribendum videri: ἐν τῷ Ξεναινέτου οἴκῳ, ἐξεῖναι δ' υἱὸν αὐτοῦ ἀντεισαγαγεῖν οὐκ ἔστι νόμος plane eadem constructione quae est or. 9 § 13 νόμου γε ὄντος ἐξεῖναι ὅτῳ βούλοιτο δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ. Vulgo ante codices ABZ collatos legebatur: οἶκον (omissis ἐξῆν υἱὸν) ἐγκαταλιπόντα — οἴκῳ ἐξῆν υἱὸν αὐτοῦ δὲ ἂν ψεύδονται, ὥστε οὐδ' ἂν φάσκωσι τινὰ ἀγαγεῖν οὐκ ἔστι νόμος, quae vitiosa sunt illa quidem et turbata, sed talia in quibus verae scripturae vestigia latere videantur. Certe illa medicina adhibita perspicuum demum fit quid velint ea quae sequuntur verba. || προσῆκε Reiskius (Turr.). Libri προσήκει (Bk.) || ἀλλ' ἢ Sauppius malit ἀλλὰ || § 13. ὅτῳ βούλοιτο ego de meo coll. or. 9 § 13. Libri ἐάν τῳ βούλοιτο, quam scripturam non moratur Bernhardyus Synt. Gr. p. 412. Dobraeus coniecit ἐάν τῳ βούληται, Hirschigius ὅτῳ ἂν βούληται || § 14. οὗτος ὁ κλῆρος Sauppius coll. § 3. 8: οὗτος κλῆρος AB (Bk.); κλῆρος Z: ὁ κλῆρος Ald. || § 15. κατ' ἐκεῖνον libri (Turr.). V. Meutznerus Act. soc. Gr. II p. 133. Reiskius κατ' ἐκεῖνο (Bk. Turr.) || προσῆκον ex A (Dobsoni) restitui (i. e. προσῆκον ἔχειν αὐτοῖς φαίνηται). Cett. προσήκων, quod defendit Meutznerus l. d. Reiskius προσήκειν || § 16. οὔτ' ἂν εἰσεποίουν] οὔτ' ἂν εἰσποιεῖν libri. Meutzner. l. d. p. 139. Equidem erravi, cum in Comment. crit. p. 40 illam codicum discrepantiam ad § 17 rettuli. || § 17. καὶ οἶκον ego de meo scripsi. Libri καὶ οἴκοθεν || § 18. οὖν ἂν Turr. Libri ἂν om. (om. Bk.) || § 19. αὐτὸν ἔξειν (i. e. τὸν κλῆρον ἔξειν) scripsi ex A pr. (Dobsoni). Cett. αὐτὴν ἔξειν (ed. omnes). || § 20. δίκην λαχεῖν cum Emperio Opusc. p. 316 emendavi. Libri δίκην λαβεῖν (ed. omn.) || οὐ μικρὰς ἔχομεν αἰτίας] Dobraeus οὐ μικρὰς ἔχομεν εἰπεῖν αἰτίας. Fortasse simpliciter corrigendum est οὐ

μικρὰς λέγομεν αἰτίας, sicut or. 8 § 9. || § 21. *τίνος δόντος τὸν κλῆρον κατὰ* Turr.: *τίνος δόντος ἔχει τὸν κλῆρον, κατὰ* AB (Bk.): *τίνος δόντος ἐστὶ τὸν κλ. κατὰ* Z: pro *ἔχει* et *ἐστὶ* Ald. habet *αὐτῷ*, Sauppius coniecit *ἐκείνῳ* || § 23. *ἅς ἂν* Turr., *ἂν* Z, *ἅς* cett. (Bk.) || *δικαίως* Dobraeus mavult abesse. || *γὰρ ἂν* e coniectura Bekkeri Turr. Libri *ἂν* om. (om. Bk.) Cfr. or. 11 § 38. || *ἐπενεγκεῖν* merito suspectat Dobraeus. || § 24. *αὐτοῦ ἀξιοῦν* Schoemannus. Libri *αὐτὸν ἀξιοῦν* (ed. omn.). Sauppius coniecit *αὐτῶν ἀξιοῦν* || *μὴ πρὸ δίκης* libri (Turr.): *καὶ μὴ πρὸ δίκης* Ald. (Bk.) || § 26. *παῖδα* Meutznerus Act. soc. Gr. II p. 142 (Turr.). Libri *ἄπαιδα*. Cfr. § 10. ||

ORATIO XI. **Stemma.**

De stemmate et causa (quae acta est Ol. 105, 1 sive 360 a. Chr.) v. Arn. Schaeferus Demosth. III. 2. p. 229 sqq.

Ὑπόθεσις. ἀνεψιοὺς] „immo ἀνεψιαδοῦς" Schoemannus. || *Στρατίον* scripsi cum Ald. et hoc loco et deinceps: Στρατίαν AZ (Dobsoni), is quidem suprascripto ον. Vulgo Στράτιον || πρὸς τοῦτον δι' ἐπιτρόπου τινὸς υἱὸς τοῦ ἀδ. αὐτοῦ *Στρατ.* δικάζεται, φάσκων e Sauppii coniectura dedi. Libri πρὸς τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀδ. αὐτοῦ, Στρατοκλέους, δικάζεται· πρὸς αὐτὸν δὲ ἐπιτρόπου τινὸς υἱός, φάσκων ||

§ 1. *ΝΟΜΟΙ* add. Turr. Cett. om. || § 2. μέχρι scripsi cum Turr. coll. § 11. Libri μέχρις (Bk.) || ἐκλείπῃ [εἰς] τὸ γένος, πάλιν Schoemannus. Sed defendi potest vulg. || § 3. εἰπάτω ὅ τι] G. A. Hirschigius coni. εἰπάτω καθ' ὅ τι atque sic etiam § 5. At cfr. § 19. Comment. crit. p. 42. || § 5. Ἀγνίου ἢ Taylorus (Turr.) Libri ἢ om. (om. Bk.) || προσῆκεν cum Schoemanno scripsi. προσήκει BZ, προσήκῃ A, προσήκοι Bekkerus (Turr.). || § 6. παρέχεσθαι μάρτυρας dedi ex Cobeti (Var. Lectt. p. 103) emendatione. Libri παρέχεσθαι μαρτυρίας (ed. omn.) || μᾶλλον ἐπιστεύετο Dobraeus et Cobetus l. d. Libri μᾶλλον ἂν ἐπιστεύετο (ed. omn.) || § 9. περὶ τῶν αὑτοῦ Baiterus. Cett. περὶ τῶν αὐτοῦ || § 10. τῶν πρὸς πατρὸς Dobraeus et Schoemannus (Turr.). Libri τοῦ πρὸς πατρὸς (Bk.). || § 11. ἀγχιστεύειν AB, ἀγχιστεύει Z (Dobsoni). In Comment. crit. p. 41 conieci ἀγχιστεία ἦν || ἐν οἷς οὗτος ὁ παῖς ἦν] Haec in Z ante τοῖς δ' ἐξ ἐκείνων posita ego in Comment crit. p. 41 sq. secludenda putavi. Emperius autem Opusc. p. 319 scribi voluit ἐν οἷς οὗτος ὁ παῖς οὐκ ἦν || μέχρι ἀνεψιῶν e Z (Dobsoni) dederunt Turr. (sicut et infra § 11. e suo): cett. μέχρις ἀνεψιῶν || § 12. μηδ' ἐὰν τετελευτηκὼς ὦ ἐγώ, δίδωσιν ex parte Reiskium secutus correxi, Libri μηδ' εἰ καὶ τετελευτηκότες ὦσιν, ὡς ἐγώ, διδ. Sauppius proposuit μηδὲ κἂν τετελευτηκότες ὦσιν, οἷος ἐγώ, δίδωσιν. Verbum ὦσιν per διττογραφίαν quandam e δίδωσιν profusum videtur. || § 15. οὔτε δι' ἄλλο οὐδὲν αὐτοῖς ἐνόμιζον προσήκειν] Locum corruptum esse demonstravit Schoemannus. Ipse quod proposuit οὐδὲν δι' ἄλλο ἢ ὅτι οὐδὲν αὐτοῖς ἐνόμ. προσήκειν saltem sententiae veritatem attingere videtur. An forte scribendum erit οὐδὲν ἄλλο ἢ οὐδὲν αὐτοῖς νομίζοντες

προσήκειν, i. e. tantum arbitrantes (nulla alia de causa quod arbitrabantur) nihil ad se pertinere illa bona. De *ἄλλο* v. Vigerus p. 475 sq. Voemelius ad Dem. contiones sqq. Cobetus Nov. Lectt. p. 320. || § 16. *τῷ Στρατο παιδὶ* e Schoemanni coniectura dedi. Libri *τῷ Στρατίου* (ed. omn.). Baiterus coniecit *τοῖς Στρατίου παισί*: s mulier fueritne cum Stratii filiis cognata, hoc quidem nihil refert. || *δικαίως* deleri voluit Dobraeus, Baiteru *ἡσυχίαν εἶχον* collocari. Mihi illud probatur. || *ἦσαν οἱ* correxi. Libri *ἦσαν οἷοί τε*. Cfr. or. 8 § 21. Librorum turam defendit Schoemannus. Sed ipsa collocatio de vit nere debebat. Hac de dictione assentior Schaefero ad IV p. 324 atque in Apparatu crit. ad. Dem. V p. 53 et Var. Lectt. p. 57. 181, discrepo cum Buttmanno ad Den p. 53. || § 18. *παῖς εἶναι κἀκείνας ἐξελέγξας — ἀγχιστ οὕτως* partim ex Reiskii partim ex Emperii (Opusc. p. 316) datione scripsi. Cfr. § 10. Libri *παῖδας εἶναι, κα ἐξήλεγξα — ἀγχιστείαις. οὕτως*. Schoemannus coniecit *εἶναι, κἀκείνας ἐξήλεγξα — ἀγχιστείαις. οὕτως*, Sa *παῖδά με εἶναι κἀκείνας ἐξελέγξας — ἀγχιστείαις*, o § 19. *πρὸς ἡμᾶς* Reiskius (Turr.). Libri *πρὸς ὑμᾶς* § 21. *κατὰ ταὐτὰ* corr. A (Dobsoni) ed. Ald. (Turr. coll. Cett. *κατὰ ταῦτα* (Bk.) || *οὗ οὐκ ἂν ἦν τὸν μὲν — ὥσ ἐνῆν κοινωνίαν*] Malim *οὗ οὐκ ἐνῆν τὸν μὲν — οὐδ' ἐνῆν κοιν.* || § 22. *ἐξαπατῆσαι*] Baiterus *ἐξα σειν*, V. Lectt. Lys. p. 73. || *διείρηται* Reiskio auctore Libri *διῄρηται* (ed. omn.) || § 26. *μηδὲν* Bekkerus (Libri *οὐδὲν* || *ἀπέδοτε* Schoemannus (Turr.). Libri *δοτε* (Bk.) || *κλῆρον, οἱ δὲ* Schoemannus (Turr.). *κλῆρον. εἰ δὲ* (Bk.) || § 28. *τοῦ κλήρου* Scaliger (Libri *τὸν κλῆρον* (Bk.) || § 29. *ὅτι οὐδ' εἰ* Scaliger (Libri vel *ὅτι οὐ δεῖ* vel *ὅτι εἰ* (Bk.). Frankii Comme de particulis negantibus p. 14. || § 31. *ταύτας προ* Dobraeus et Emperius (Turr.). Libri *ταύτας τὰς προ* (Bk.) || § 36. *δεινῶς*] Rectius foret *ἁπλῶς* || *γὰρ ἂν* Do (Turr.). Libri *ἂν* om. || *καὶ μηδεμίαν*] *καὶ* malim abess Baitero. || § 39. *διαθεῖναι*] *διαθῆναι* Ald.. *διατεθῆ* Stephanus. Mihi videtur *ἐκδοθῆναι* emendandum, quod

A. Hirschigio in mentem venit. || § 40. ἱκανά Reiskius urr.). Libri οὐχ ἱκανά (Bk.). Boeckh. Oecon. pol. I p. 160 nota || § 41. καὶ τόν ϑ' αυτοῦ] Vel καὶ vel ϑ' malit abesse uppius. Si servare licet ambas particulas, καὶ ante ταλάντοιν terponendum erit. || τὸν Ἐλευσῖνι ego de meo. Libri art. ı. || § 42. „Post πεντακοσίων excidisse videntur quaedam, m triginta septem minae desint ad explendam summam trium lentorum et triginta minarum." Sauppius. || § 43. ἐνεπόλη-·ν Dobraeus (Turr.). Libri ἐνεπώλησαν (Bk.). Schaeferi Me-tem. p. 85, Lobeck. ad Phryn. p. 583. || § 44. οὐσία] „his rtune is even greater than this" Dobraeus, qui item ut aperius coniecerat οὐσία αὕτη, quod mihi quidem non dis-icet. Reiskius voluerat οὐσία τοσαύτη || πλείων A Dobsoni urr. coll. L. Dindorfio ad Xen. Hell. p. 43). Cett. πλείω || ὁ ἧρος Schoemannus (Turr.). Libri art. om. (om. Bk.) V. 45. || § 45. ἐφ' ᾗ Schoemannus et Emperius (Turr.). Libri ' ἣν || § 47. ἑκατέρας τῆς οὐσίας ego Reiskium secutus rrexi. Libri ἑκατέροις τῆς οὐσίας (ed. omn.) || ἡμῶν ἐστιν; λ' οὐ τηλικαῦτα — παῖδας. οὐκ] Sic distinxi e Sauppii sen-ıtia. Sed ne sic quidem sanus locus videtur. Pro τηλικαῦτα ri habent τηλικαύτῃ, unde Emperius coni. ταύτῃ || τοῖς ύτου λόγοις e Reiskii coniectura scripsi. Libri τούτοις τοῖς γοις (ed. omn.). Vid. meae Vindiciae Lys. p. 22 sq. et praef. Lysiam p. XIX (ad or. 7 § 23). || ἐξ ὧν Dobraeus (Turr.). ›ri ἐξ ὧν ἂν (Bk.) || § 49. οὐχ ἵνα μὴ Bekkerus coniecit :hoem. Turr.). Libri μὴ om. (om. Bk.) || § 50. καὶ εἰσποιή-ντος Schoemannus (Turr.). Libri καὶ μὴ εἰσποιήσαντος ι.) || ΛΕΙΠΕΙ a Bekkero cum AB omissum rursus addidi n Turr. coll. § 44.

Oratio XII.

rvata a Dionysio Hal. de oratoribus vet. V p. 618 sqq. et orat. 'aec. VII p. 351 sqq.

Ὑπόϑεσις. καταψηφισαμένοις αὐτοῦ Baiterus. Cett. ταψ. αὐτοῦ. Sed deinceps fortasse scribendum καταψ. αὐ-

τοῦ, οὕτω τὸν ἀγῶνα τόνδε διατίθεται. Reiskius οὕτω post τόνδε poni volebat.

§ 1. οὑτοσὶ Εὐφίλητος Sauppius coll. § 6. 9. 10. 12 et adnot. ad or. 9 § 2. V. nostrae Lectt. Lys. p. 26 sive 320 et Comment. crit. p. 9 sq. Libri οὑτοσὶ ὁ Εὐφίλητος || ἕνεκεν A Grosii (Turr.). Cett. εἵνεκεν || εἰσεποιεῖτο A B Grosii (Turr.). Cett. εἰσποιοῖτο itidemque § 2. || § 3. ἔστι — ἱκανός Reiskius (Bk.). Libri ἔτι — ἱκανῶς, unde Sauppius suspicatur ἔχει — ἱκανῶς || ἐκ παιδίου ego de meo correxi. Libri ἐκ παίδων. V. ad or. 9 § 20. || εἰς τοὺς φράτορας Schoemannus (Turr.). Libri art. om. (om. Bk.) || § 4. τὴν ἐμὴν φωνὴν scripsi e Sauppii coniectura qui contulit Aeschin. or. 2 § 1. Libri ἐμὴν om. (om. ed. omn.) || § 5. ἐγένετο ego correxi („mater Euphileti f a c t a e s t noverca"). Libri ἐγεγένητο. Comment. crit. p. 42 sq. || § 5. [καὶ ἐπέτρεψαν] seclusi. || § 6. εἰσποιοῦμεν libri (Turr.). Cett. εἰσεποιοῦμεν (Bk.) || ψευδομαρτυριῶν e Schoemanni coni. dedi. Libri ψευδομαρτυρίαν (ed. omn.) || Εὐφιλήτῳ τουτῳὶ correxi pro Εὐφ. τούτῳ. V. § 1. 9. 10. 12. Itidem § 9 extr. scripsi Εὐφίλητον τουτονὶ pro Εὐφ. τοῦτον || § 7. αὐτὸν ἢ ὅτι] Sauppius coniecit αὐτὸν εἰπεῖν ἢ ὅτι || § 8. ἠξίουν ἂν Turr. auctoribus scripsi. Libri ἂν om. Comment. crit. p. 43. || καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ] V. § 2. Erant duo fratres seniores e priore matrimonio suscepti. Moneo, quod ipse erravi in Comment. crit. p. 43. || οὐδ' ἐν ἑνὶ nunc ego de meo correxi (De collocatione verborum usitata v. Cobetus Nov. Lectt. p. 318). Libri οὐδὲν οὐδενί. Turr. coniecerant οὐδὲν ἐν οὐδενί || ποιοῦσιν] Reiskius ταῦτα ποιοῦσιν, ego in Comment. crit. p. 44 proposui κατηγοροῦσιν || πάντας] Schoemannus coniecit πάντες, mihi in Comment. crit. p. 43 scribendum videbatur πάντως || § 10. καὶ πρότερον Sauppius. Libri καὶ πρῶτον (Bk.) || § 11. ἐδυνήθησαν scripsi pro ἠδυνήθησαν || § 12. μέγα Reiskius (Turr.). Libri μετὰ (Bk.) || τοῦτ' ἂν Schoemannus (Turr.). Libri ταῦτα (Bk.). || τοὐναντίον ego de meo emendavi. Libri τοιοῦτον. Sauppius coniecit τὸ αὐτὸ τοῦτο coll. Antiph. or. 6 § 27. || πρῶτον ἐγγραφέντα] Sauppins coni. πρότερον ἐγγραφέντα.

Fragmenta

orationum non omnia dedi quotquot collecta sunt, sed idem quod in Lysia edendo faciendum mihi putavi, ut ex eorum multitudine excerperem ea quae aliquo sermonis continerentur vinculo.

Fr. 4. ἀηδὲς Sylb. et margo Bodl. Libri ἡδέως. Ceterum v. Saupp. || καὶ θύειν καὶ συνουσίας] καὶ θύειν addidi Sauppio auctore, qui contulit p. 605, 11. δέομαι οὖν ὑμῶν vetus Schaeferi (Spp.). Cett. δέομαι οὖν ὑμᾶς || Fr. 5. V. ad Lysiae fr. 33. || Fr. 6. Ἀποφανῶ ego correxi. Verba enim sine dubio propositionem continent. Libri ἀποφαίνω || Fr. 7. παρὸν] Sauppius coniecit παρὼν, non temere. Sed fortasse post παρὼν deest aliquid quale διέλυσε || Fr. 12. παρὰ τὴν εἰς Ἑστιαίαν ὁδόν] Ross. Dem. Att. p. 5. || XI. Fr. 14. Hanc orationem diversam esse a superiore concedo Meiero et Sauppio. || Fr. 15. § 1. Εὐμάθει τουτῳὶ scripsi pro Εὐμ. τούτῳ periade atque infra § 2. || § 2. Κηφισοδότου Sauppius e Dionys. H. p. 597, 11 coll. maxime titulo apud Boeckh. de re navali Ath. 4. b. 65. Libri h. l. Κηφισοδώρου || § 3. ἐχρώμην τε αὐτῷ Sauppio obsecutus dedi cum vetere Schaeferi. Cett. τε om. || Fr. 17. τὸ πρωιζόν] τὸ πρωινόν Etym. Lobeck. ad Phryn. p. 323. || ὦ ἄνδρες δικασταί ego correxi. Libri ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, V. ad or. 1 § 47. || ἐμποδών ἐστι] ἐμποδὼν εἶναι Suidas et Zonaras, unde conicere licet ἐμποδὼν εἰδέναι („in promptu est scire") || Fr. 22. Titulus antehac erat aut Ἐκ τῆς ἐπιτρόπου ἀπολογίας (Bk.) aut Πρὸς Διοφάνην ἐπιτροπῆς ἀπολογία (Spp.). Ego autem non dubitavi fragmentum illud referre ad orationem quae fuit ὑπὲρ Καλυδῶνος πρὸς Ἁγνόθεον ἐξούλης, quamquam Dionysius p. 598 neque adversarii neque clientis nomen appellat, quod eo magis mirum videtur, cum infra p. 611 orationem πρὸς Ἁγνόθεον nominatim afferat. De qua re cum consuluissem Westermannum, vir mihi benevolentissimus de orationis titulo assensus est, mirae autem illius rei eam sibi causam esse videri rescripsit, quod illo loco Dionysius id agens, ut similes Lysiae et Isaei locos inter se compararet, non tam nomina quam ip-

sam rem curaverit. Idem vir doctus Calydonem nostrae orationis non diversum esse iudicat ab eo, adversus quem orationem πρὸς Καλυδῶνα ἐπιτροπῆς scripserit Isaeus: in utraque autem causa Hagnotheum fuisse Calydonis adversarium, quamvis primo quidem aspectu prope temerarium esse videatur statuere Isaeum modo his modo illis partibus operam suam tribuisse. Quod tamen minus mirum fore ipsa fragmenti verba inspicienti. Eis enim actorem aliquando fuisse adversarii tutorem declarari, non iam esse. Actor enim pupillo, postea quam is sui iuris factus erat, bona tradiderat: quibus interea dissipatis pupillus bona ipsius tutoris petit, eaque res optime convenit causae ἐξούλης, quam quidem alias quoque cum causa ἐπιτροπῆς coniunctam esse constat. Iam inter causam ab Hagnotheo actam πρὸς Καλυδῶνα ἐπιτροπῆς et causam ab Calydone actam πρὸς Ἁγνόθεον ἐξούλης aliquot annos interiectos esse verisimile est, ut nullam iam offensionem habere videatur quod ab una litigantium parte ad alteram transierit Isaeus. Ceterum alterum Fr. 23 ad hanc orationem pertinere recte iam dudum suspicatus est idem Westermannus. Ὑπόθεσις. ὑπό του τῶν ego de meo correxi. Erat ὑπὸ τῶν. V. § 1. 2. 4. 5. || τῶν ἀδελφιδῶν] Bodl. et vetus Schaeferi. Erat ἰδίων, de cuius lectionis origine v. Sauppius.

§ 1. Ἁγνόθεον egregia est Cobeti Var. Lectt. p. 271 emendatio coll. Harpocr. v. ἐπισημαίνεσθαι (p. 82 Bk.). Erat ἀγνοηθέντα. Viam monstravit Dobraeus nomen latere coniciens quale Ἀγλαοσθένη || ἀλλ' ὄντα γε ἀδελφιδοῦν ἐμὸν καὶ κύριον ex Dobraei emendatione scripsi: ἀλλ' οὐ τό γε ἀδελφ. ἐμὸν καὶ κύριον Schaeferi vetus, unde Sauppius εἰ δέ, ἀλλ' ουν τόν γε ἀδελφιδοῦν ἐμὸν ὄντα, κύριον: Bodlei. habet ἄλλ' οὕτω γε οὖν ἀδελφ. ἐμὸν κ. κ. || § 2. ἑταιρείαις Sauppius coll. Baitero ad Isocr. Paneg. p. 51 sq. Libri ἑταιρίαις || ὡς ἂν οὖν] „quomodocumque". οὖν inclusit Bekkerus. At v. Lectt. Lys. p. 32 (326) et Comment. crit. p. 11. || § 3. ἐκ τῶν μαρτυριῶν; ego de meo. Cett. ἐκ τῶν μαρτύρων. Illud et concinnitas postulat et or. 8 § 28. || § 4. διώκων ταῦτα] Sauppius coniecit δίκαια ποιῶν πάντα vel simile quid scriptum fuisse. || καὶ λόγους] καὶ κακολογίας coni. G. A. Hirschigius Philol. V p. 325. Non opus. Cfr. or. 1 § 9. ||

ποιήσειεν Schoemannus (Spp.). Libri ἐποίησεν. || § 2. καὶ οὗτον τὸν τρόπον] Locum corruptum et interpolatum sic sanandum esse arbitratus sum, ut καὶ ante τοῦτον τὸν τρόπον interponerem atque coniungerem καὶ τοῦτον τὸν τρόπον παρ' ἐμοῦ πυνθανόμενον — σκέψασθαι, ante quod quidem verbum Sauppius ἐχρῆν inseruit scilicet ut lacunam expleret. Deinceps omnes ego responsiones illas τόσας καὶ τόσας, κατὰ τόσον, ταυτί, οἳ καὶ ταῦτα μαρτυρήσοντες secludendas putavi, cum adversarius tantum πυνθάνεσθαι iubeatur, quod idem declarant illa quae sequuntur σκέψασθαι τὰ ψηφίσματα — τοὺς λαβόντας, quibus singulae quaestiones breviter comprehenduntur. Quod si illae responsiones non ipsius sunt oratoris, fortasse ne μαρτυρόμενοι quidem cum Reiskio et Sauppio in μαρτυρήσοντες mutare opus erit. || εἰσενηνεγμένας. Sylburgius (Spp.). Libri εἰσενηνεγμένης || § 5. εὖ τε....] Lacuna est in vetere Schaeferi et Bodleiano, in hoc quidem, ut Reiskius narrat, inter εὖ et τε, quod si verum est, probo eiusdem complementum εὖ εἶχε τότε τῷ λ., ita ut τότε oppositum sit ei quod sequitur νῦν. Sauppius coniecit εὖ τε καὶ καλῶς εἶχε, τῷ λ. Schoemaunus εὖ τε καὶ δικαίως εἶχε, τῷ λ. || ψεῦδος ἦν] Malim ψευδὲς ἦν || Fr. 25. Ex ambobus Suidae locis inter se comparatis emendavit Sauppins coll. or. 3 § 31 et or. 10 § 12. Malim tamen ad παῖδες articulum additum. || Fr. 28. Καὶ οὗτος vetus Schaeferi (Spp.). Cett. Καὶ οὗτος γὰρ || παρεχομένων αὐτῶν μάρτυρας ὧν e Schoemanni emendatione dedi cum Sauppio pro παρεχόμενος αὐτῶν μάρτυρας δοῦναι ὧν || φασιν, ἐκείνοις ego scripsi pro φασιν, ὡς ἐκείνοις. Particula ὡς ex ea quae sequitur ὡς nata videtur. Sauppius cum Schoemanno eam mutavit in ὅμως. || οἵ γε Bekkerus (Spp.). Erat ἔοικε || ἀπέδοσαν, εἰσπράξασθαι δ' οὕτως Sauppius et Emperius. Possis etiam ἀπέδοσαν ἃ εἰσπράξασθαι οὕτως ἔχοντες || Fr. 29. Initium corruptum esse patet. || Fr. 32. ἀδικεῖσθαι Sauppius et Meinekius. Libri ἀδικεῖν || Fr. 33. Correxit Sauppius in fragmentis Antiphontis p. 145.

Scribebam Dresdae. **Carolus Scheibe.**

ΙΣΑΙΟΣ.

α'. ΓΕΝΟΣ ΙΣΑΙΟΥ.

Ἰσαῖος ὁ ῥήτωρ ἐγένετο κατὰ μέν τινας Ἀθηναῖος,
ατὰ δέ τινας Χαλκιδεύς, πατρὸς δὲ Διαγόρου, μα-
ητὴς δὲ Ἰσοκράτους τοῦ ῥήτορος, διδάσκαλος δὲ
ημοσθένους· ἤκμασε δὲ μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν
όλεμον, καὶ ἐπεβίω μέχρι τῆς Φιλίππου ἀρχῆς, ὥς
ησι Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασεὺς ὁ κριτικός. λέγεται
ὲ μειράκιον μὲν ὢν ἡδοναῖς σχολάζειν καὶ πότοις,
αὶ λεπτῆς ἐσθῆτος ἀντιποιεῖσθαι καὶ συνεχῶς ἐρᾷν,
νὴρ δὲ γενόμενος τοσοῦτον μεταβεβληκέναι τὴν πο-
ιτείαν ὥσθ' ἕτερον ἐξ ἑτέρου δοκεῖν. Ἄρδυος γοῦν
ρωτήσαντος αὐτὸν εἰ ἡ δεῖνα καλὴ αὐτῷ φαίνεται,
έγεται εἰπεῖν „οὐκ οἶδα· τοὺς γὰρ τοιούτους ἀφῃ-
ρέθην ὀφθαλμούς." [ταῦτα δέ φησι Φιλόστρατος ἐν
οῖς βίοις τῶν σοφιστῶν, οὐ πάντως περὶ τούτου λέ-
ων Ἰσαίου· ἀμέλει γοῦν καὶ Ἀσσύριον αὐτὸν καλεῖ.]
δηλος δὲ ὁ ἀκριβὴς τοῦ θανάτου αὐτοῦ χρόνος.
ρακτῆρα δὲ τὸν Λυσίου πάνυ ἀκριβῶς ἐξήλωσεν,
στε μηδὲ ῥᾴδιον εἶναι διελεῖν τοὺς λόγους. ἔστι
ὲ αὐτοῖς ἡ κοινωνία κατά τε τὴν λέξιν καὶ τὰ ἐνθυ-
ήματα, κατὰ μὲν τὴν λέξιν ὅτι ἡ μὲν Λυσίου ἐστὶ
αθαρὰ καὶ ἀκριβὴς καὶ σαφὴς καὶ κυρία καὶ σύν-
μος, ἔοικε δὲ κατὰ ταῦτα πάντα ἡ Ἰσαίου σχεδόν.
αφέρει δὲ ὅτι τῇ μὲν πολὺ τὸ ἀφελὲς καὶ τὸ ἠθι-
ὸν, καὶ ἡ χάρις μεγάλη, ἡ δὲ Ἰσαίου τεχνικωτέρα

δόξειεν ἂν εἶναι καὶ ἀκριβεστέρα καὶ σχηματισ[μοῖς] διειλημμένη ποικίλοις· ὅσον γὰρ ἀπολείπεται τῆς [χά]ριτος, τοσοῦτον ὑπερέχει κατὰ τὴν δεινότητα. κ[ατὰ] μὲν οὖν τὴν λέξιν τοιαύτην εὑρήσομεν τὴν δια[φο]ράν, κατὰ δὲ τὰ πράγματα ταύτην, ὅτι παρὰ Λυ[σίᾳ] μὲν οὐ πολλὴν τὴν τέχνην εὑρήσομεν οὔτε ἐν [τοῖς] μερισμοῖς τῶν πραγμάτων οὔτε ἐν τῇ τάξει τῶν [ἐν]θυμημάτων, παρὰ δὲ Ἰσαίῳ πολλὴ τῆς τέχνης ἡ ἀ[κρί]βεια. καὶ γὰρ προκατασκευαῖς χρῆται καὶ μερισ[μοῖς] τεχνικωτέροις, καὶ πρὸς μὲν τὸν ἀντίδικον διαπ[αλαί]ρεύεται, τοὺς δὲ δικαστὰς καταστρατηγεῖ. πολὺς ἐστὶν ἐν τῷ δικανικῷ, καὶ σχεδὸν μόνον τοῦτο ἤσ[κη]σεν. ἀμέλει γοῦν πηγή τις τῆς τοῦ Δημοσθέν[ους] ἐκαλεῖτο δεινότητος. αὕτη δὲ ἦν ἡ διαφορὰ Λυσ[ίου] καὶ Ἰσαίου, ὥστε Λυσίας μὲν καὶ ὑπὲρ ἀδίκων ἐπε[ιθε] λέγων, Ἰσαῖος δὲ καὶ ὑπὲρ ἀγαθῶν λέγων ὕποπτος

β΄. ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑ[Ρ]ΝΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΡΗΤ[Ο]ΡΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΙΣΜΩΝ.

Ἰσαῖος, ὁ Δημοσθένους καθηγησάμενος καὶ τοῦτο μάλιστα γενόμενος περιφανής, ὡς μέν τ[ινες] ἱστοροῦσιν Ἀθηναῖος ἦν τὸ γένος, ὡς δ' ἕτεροι [γρά]φουσι Χαλκιδεύς. ἤκμασε δὲ μετὰ τὸν Πελοπο[ννη]σιακὸν πόλεμον, ὡς ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ τεκμα[ίρο]μαι, καὶ μέχρι τῆς Φιλίππου δυναστείας παρεξ[έτει]νεν. γενέσεως δὲ καὶ τελευτῆς τοῦ ῥήτορος ἀκ[ριβῶς]

χρόνον εἰπεῖν οὐκ ἔχω, οὐδὲ δὴ περὶ τοῦ βίου τοῦ ἀνδρός, οἷός τις ἦν, οὐδὲ περὶ τῆς προαιρέσεως τῶν πολιτευμάτων, οὐδ' ἀρχὴν εἰ προείλετό τινα πολιτείαν, οὐδ' ὅλως περὶ τῶν τοιούτων οὐδενὸς διὰ τὸ μηδὲ τοιαύτῃ περιτυγχάνειν ἱστορίᾳ. οὐδὲ γὰρ ὁ τοὺς Ἰσοκράτους μαθητὰς ἀναγράψας Ἕρμιππος, ἀκριβὴς ἐν τοῖς ἄλλοις γενόμενος, ὑπὲρ τοῦδε τοῦ ῥήτορος οὐδὲν εἴρηκεν, ἔξω δυοῖν τούτων, ὅτι διήκουσε μὲν Ἰσοκράτους, καθηγήσατο δὲ Δημοσθένους, συνεγένετο δὲ τοῖς ἀρίστοις τῶν φιλοσόφων.

γ'. ΕΚ ΤΩΝ [ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ] ΒΙΩΝ ΤΩΝ ΔΕΚΑ ΡΗΤΟΡΩΝ.

Ἰσαῖος Χαλκιδεὺς μὲν ἦν τὸ γένος, παραγενόμενος δ' εἰς Ἀθήνας καὶ σχολάσας μὲν Ἰσοκράτει ζηλώσας δὲ Λυσίαν κατά τε τὴν τῶν ὀνομάτων ἁρμονίαν καὶ τὴν ἐν τοῖς πράγμασι δεινότητα, ὥστ' εἰ μή τις ἔμπειρος πάνυ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀνδρῶν εἴη, οὐκ ἂν διαγνοίη πολλοὺς τῶν λόγων ῥᾳδίως ὁποτέρου τῶν ῥητόρων εἰσίν. ἤκμασε δὲ μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὡς ἔστι τεκμήρασθαι ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ καὶ μέχρι τῆς Φιλίππου ἀρχῆς παρέτεινεν. καθηγήσατο δὲ Δημοσθένους ἀποστὰς τῆς σχολῆς ἐπὶ δραχμαῖς μυρίαις, διὸ καὶ μάλιστα ἐπιφανὴς ἐγένετο. αὐτὸς δὲ καὶ τοὺς ἐπιτροπικοὺς λόγους συνέταττε τῷ Δημοσθένει, ὥς τινες εἶπον. καταλέλοιπε δὲ λόγους ξδ', ὧν εἰσι γνήσιοι ν', καὶ ἰδίας τέχνας. πρῶτος δὲ

καὶ σχηματίζειν ἤρξατο καὶ τρέπειν ἐπὶ τὸ πολιτικὸν τὴν διάνοιαν, ὃ μάλιστα μεμίμηται Δημοσθένης. μνημονεύει δ' αὐτοῦ Θεόπομπος ὁ κωμικὸς ἐν τῷ Θησεῖ.

δ'. ΕΚ ΤΩΝ ΣΟΥΙΔΑ.

Ἰσαῖος. εἷς μέν ἐστι τῶν ι' ῥητόρων, μαθητὴς δ' Ἰσοκράτους, διδάσκαλος δὲ Δημοσθένους, Ἀθηναῖος τὸ γένος· Δημήτριος δὲ Χαλκιδέα φησὶν αὐτὸν εἶναι. οὗτος ἐπαινεῖται καὶ ὡς ῥήτωρ καὶ ὡς Δημοσθένην ἀμισθὶ προαγαγών.

1.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΛΕΩΝΥΜΟΥ ΚΛΗΡΟΥ. Steph. p. 35.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀδελφιδοῖ Κλεωνύμου τελευτήσαντος ἐπὶ τὸν κλῆρον ἔρχονται κατὰ γένος, τὰς διαθήκας, ἃς παρέχονται εἰς αὐτοὺς οἱ περὶ Φερένικον καὶ Σίμωνα καὶ Ποσείδιππον, γράψαι, ὡς ἀληθὲς ἦν, καὶ θεῖναι παρὰ τοῖς ἄρχουσιν ὁμολογοῦντες Κλεώνυμον κατὰ τὴν πρὸς Δεινίαν τὸν ἐπίτροπον αὐτῶν ὀργήν, ὕστερον δὲ ἐπιχειρήσαντα λῦσαι καὶ μεταπεμψάμενον τὸν ἀστυνόμον ἐξαίφνης [ἀποθανεῖν]· καὶ Πολύαρχον δὲ τὸν πάππον αὐτῶν, Κλεωνύμου δὲ πατέρα, προστάξαι, εἴ τι πάσχοι Κλεώνυμος, δοῦναι αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα. Ἡ στάσις ὅρος διπλοῦς κατὰ ἀμφισβήτησιν· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ταῖς γενομέναις ἐξ ἀρχῆς διαθήκαις διισχυρίζονται, οἱ δέ, λέγοντες ὅτι μετεκαλέσατο τὸν ἄρχοντα, ἵνα λύσῃ αὐτάς, τοῖς τελευταῖον παρὰ τοῦ Κλεωνύμου γενομένοις.

Πολλὴ μὲν ἡ μεταβολή μοι γέγονεν, ὦ ἄνδρες, λευτήσαντος Κλεωνύμου. ἐκεῖνος γὰρ ζῶν μὲν ἡμῖν τέλιπε τὴν οὐσίαν, ἀποθανὼν δὲ κινδυνεύειν περὶ της πεποίηκε. καὶ τότε μὲν οὕτως ὑπ᾽ αὐτοῦ σωόνως ἐπαιδευόμεθα, ὥστ᾽ οὐδ᾽ ἀκροασόμενοι οὐτοτ᾽ ἤλθομεν ἐπὶ δικαστήριον, νῦν δὲ ἀγωνιούμε- περὶ πάντων ἥκομεν τῶν ὑπαρχόντων· οὐ γὰρ ν Κλεωνύμου μόνον ἀμφισβητοῦσιν ἀλλὰ καὶ τῶν τρῴων, ὀφείλειν ἐπὶ τούτοις ἐκείνῳ φάσκοντες ύριον. καὶ οἱ μὲν οἰκεῖοι καὶ οἱ προσήκοντες οἱ 2

τούτων ἀξιοῦσιν ἡμᾶς καὶ τῶν ὁμολογουμένων, ὧν
Κλεώνυμος κατέλιπεν, αὐτοῖς [τούτων] ἰσομοιρῆσαι·
οὗτοι δὲ εἰς τοῦτο ἥκουσιν ἀναισχυντίας, ὥστε καὶ
τὰ πατρῷα προσαφελέσθαι ζητοῦσιν ἡμᾶς, οὐκ ἀγνο-
οῦντες, ὦ ἄνδρες, τὸ δίκαιον, ἀλλὰ πολλὴν ἐρημίαν
3 ἡμῶν καταγνόντες. σκέψασθε γὰρ οἷς ἑκάτεροι πι-
στεύοντες ὡς ὑμᾶς εἰσεληλύθαμεν· οὗτοι μὲν διαθή-
καις ἰσχυριζόμενοι τοιαύταις, ἃς ἐκεῖνος διέθετο μὲν
οὐχ ἡμῖν ἐγκαλῶν ἀλλ' ὀργισθεὶς τῶν οἰκείων τινὶ
τῶν ἡμετέρων, ἔλυσε δὲ πρὸ τοῦ θανάτου, πέμψας
4 Ποσείδιππον ἐπὶ τὴν ἀρχήν· ἡμεῖς δὲ γένει μὲν ἐγ-
γυτάτω προσήκοντες, χρώμενοι δὲ ἐκείνῳ πάντων
οἰκειότατα, δεδωκότων δ' ἡμῖν καὶ τῶν νόμων κατὰ
τὴν ἀγχιστείαν καὶ αὐτοῦ τοῦ Κλεωνύμου διὰ τὴν
φιλίαν τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ, ἔτι δὲ Πολυάρχου, τοῦ
πατρὸς τοῦ Κλεωνύμου, πάππου δ' ἡμετέρου, προσ-
τάξαντος, εἴ τι πάθοι Κλεώνυμος ἄπαις, ἡμῖν δοῦναι
5 τὰ αὑτοῦ. τοσούτων τοίνυν ἡμῖν ὑπαρχόντων οὗτοι,
καὶ συγγενεῖς ὄντες καὶ οὐδὲν δίκαιον εἰπεῖν ἔχοντες,
οὐκ αἰσχύνονται καταστήσαντες ἡμᾶς εἰς ἀγῶνα περὶ
τούτων, περὶ ὧν αἰσχρὸν ἦν ἀμφισβητῆσαι καὶ τοῖς
6 μηδὲν προσήκουσιν. Οὐχ ὁμοίως δέ μοι δοκοῦμεν,
ὦ ἄνδρες, διακεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους. ἐγὼ μὲν γὰρ
οὐχ ὅτι ἀδίκως κινδυνεύω, τοῦθ' ἡγοῦμαι μέγιστον
εἶναι τῶν παρόντων κακῶν, ἀλλ' ὅτι ἀγωνίζομαι
πρὸς οἰκείους, οὓς οὐδ' ἀμύνεσθαι καλῶς ἔχει· οὐ
γὰρ ἂν ἐλάττω συμφορὰν ἡγησαίμην κακῶς ποιεῖν
τούτους ἀμυνόμενος, οἰκείους ὄντας, ἢ κακῶς πα-
7 θεῖν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τούτων. οὗτοι δ' οὐ τοιαύτην
ἔχουσι τὴν γνώμην, ἀλλ' | ἥκουσιν ἐφ' ἡμᾶς καὶ τοὺς
φίλους παρακαλέσαντες καὶ ῥήτορας παρασκευασά-
μενοι καὶ οὐδὲν ἀπολείποντες τῆς αὑτῶν δυνάμεως,

ερ, ὦ ἄνδρες, ἐχθροὺς τιμωρησόμενοι, καὶ οὐκ
καίους καὶ συγγενεῖς κακῶς ποιήσοντες. τὴν 8
οὖν τούτων ἀναισχυντίαν καὶ τὴν αἰσχροκέρ-
ν ἔτι μᾶλλον γνώσεσθε, ἐπειδὰν πάντων ἀκού-
· ὅθεν δ' οἶμαι τάχιστ' ἂν ὑμᾶς μαθεῖν περὶ
ἀμφισβητοῦμεν, ἐντεῦθεν ἄρξομαι διδάσκειν.
Δεινίας γὰρ ὁ τοῦ πατρὸς ἀδελφὸς ἐπετρόπευσεν 9
;, θεῖος ὢν ὀρφανοὺς ὄντας. Κλεωνύμῳ δ' οὗ-
ὦ ἄνδρες, διάφορος ὢν ἔτυχεν. ὁπότερος μὲν
αὐτῶν ἦν τῆς διαφορᾶς αἴτιος, ἴσως οὐκ ἐμὸν
ν ἐστὶ κατηγορεῖν· πλὴν τοσοῦτόν γε ἂν δικαίως
ῖς ἀμφοτέροις μεμψαίμην, ὅτι καὶ φίλοι τέως
; καὶ προφάσεως οὐδεμιᾶς γενομένης ἐκ λόγων
ν οὕτως εἰκῇ πρὸς ἀλλήλους ἔχθραν ἀνείλοντο.
ϑ' οὖν ἐκ ταύτης τῆς ὀργῆς Κλεώνυμος ταύτας 10
ται τὰς διαθήκας, οὐχ ἡμῖν ἐγκαλῶν, ὡς ὕστε-
έσώθη ἔλεγεν, ὁρῶν δὲ ἡμᾶς ἐπιτροπευομένους
Δεινίου, καὶ δεδιὼς μὴ τελευτήσειεν αὐτὸς ἔτι
ας ἡμᾶς καταλιπὼν καὶ τῆς οὐσίας ἡμετέρας
ς γένοιτο κύριος Δεινίας· ἡγεῖτο γὰρ δεινὸν εἶναι
ἔχθιστον τῶν οἰκείων ἐπίτροπον καὶ κύριον τῶν
ῦ καταλιπεῖν, καὶ ποιεῖν αὐτῷ τὰ νομιζόμενα
ον, ἕως ἡμεῖς ἡβήσαιμεν, ᾧ ζῶν διάφορος ἦν·
α διανοηθεὶς ἐκεῖνος, εἴτ' ὀρθῶς εἴτε μή, τὰς 11
ήκας ταύτας διέθετο. καὶ εὐθὺς ἐρωτῶντος τοῦ
ίου παραχρῆμα εἴ τι ἡμῖν ἢ τῷ πατρὶ ἐγκαλεῖ
ἡμετέρῳ, ἀπεκρίνατο πάντων τῶν πολιτῶν ἐναν-
ὅτι οὐδὲν πονηρόν [ἐγκαλεῖ], καὶ ἐμαρτύρησεν
ὀργιζόμενος ἐκείνῳ καὶ οὐκ ὀρθῶς βουλευόμενος
α διέθετο. πῶς γὰρ ἂν εὖ φρονῶν, ὦ ἄνδρες,
ῶς ποιεῖν ἡμᾶς ἐβουλήθη, τοὺς μηδὲν αὐτὸν ἠδι-
τας; ὕστερον δὲ τούτων, ὃ μέγιστον ἡμῖν τεκμή- 12

ριον ὅτι οὐδὲ ταῦτα ἔπραξεν ἡμᾶς βλάπτειν β
μενος· τελευτήσαντος γὰρ Δεινίου καὶ τῶν πρ
των ἡμῖν πονηρῶς ἐχόντων οὐδὲ περιεῖδεν ἡμᾶς
ἑνὸς ἐνδεεῖς ὄντας, ἀλλ' αὐτοὺς μὲν εἰς τὴν
τὴν αὑτοῦ κομισάμενος ἐπαίδευε, τὴν δ' οὐσίαν
λέσθαι τῶν χρήστων ἐπιβουλευσάντων ἔσωσεν
ἐπεμελεῖτό τε ὁμοίως τῶν ἡμετέρων ὥσπερ τῶν
13 πραγμάτων. καίτοι χρὴ θεωρεῖν αὐτοῦ τὴν διά
ἐκ τούτων τῶν ἔργων μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν διαθ
καὶ τεκμηρίοις χρῆσθαι μὴ τοῖς μετ' ὀργῆς πρ
σιν, ἐν οἷς ἅπαντες πεφύκαμεν ἁμαρτάνειν,
ἀφ' ὧν ὕστερον φανερὰν τὴν αὑτοῦ διάνοιαν
σεν. ἔτι γὰρ μᾶλλον ἐν τοῖς τελευταίοις ἐδή
14 ὡς εἶχε πρὸς ἡμᾶς. ἤδη γὰρ ἀσθενῶν ταύτη
νόσον ἐξ ἧς ἐτελεύτησεν, ἐβουλήθη ταύτας τὰ
θήκας ἀνελεῖν καὶ προσέταξε Ποσειδίππῳ τὴν
εἰσαγαγεῖν. ὁ δὲ οὐ μόνον οὐκ εἰσήγαγεν, ἀλλ
τὸν ἐλθόντα τῶν ἀρχόντων ἐπὶ τὴν θύραν ἀπ
ψεν. ὀργισθεὶς δὲ τούτῳ Κλεώνυμος πάλιν
ὑστεραίαν Διοκλεῖ καλέσαι τοὺς ἄρχοντας προσ
καὶ οὐχ οὕτως ἀσθενῶς διακείμενος, ἀλλ' ἔτι π
οὐσῶν ἐλπίδων ἐξαπίνης τῆς νυκτὸς ταύτης ἀπέθ
15 Πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν παρέξομαι μάρτυρ
οὐχ ἡμῖν ἐγκαλῶν ἀλλὰ Δεινίᾳ πολεμῶν ταύτ
διαθήκας διέθετο, ἔπειτα ὡς ἐκείνου τελευτήσ
ἐπεμελεῖτό τε τῶν ἡμετέρων ἁπάντων, καὶ
ἐπαίδευεν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν αὑτοῦ κομισά
πρὸς δὲ τούτοις ὡς Ποσείδιππον ἔπεμψεν ἐπ
ἀστυνόμον, οὗτος δ' οὐ μόνον αὐτὸς οὐκ ε
λεσεν, ἀλλὰ καὶ ἐλθόντα ἐπὶ τὴν θύραν Ἀρχ
16 ἀπέπεμψεν. Ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι
μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἔτι τοίνυν ὡς οἱ τούτων φίλοι καὶ Κηφίσανδρος ἠξίουν νείμασθαι τὴν οὐσίαν καὶ τὸ τρίτον μέρος ἡμᾶς ἔχειν ἁπάντων τῶν Κλεωνύμου, καὶ τούτων μοι κάλει | μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἡγοῦμαι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες, πᾶσι τοῖς τῶν 17
κλήρων ἀμφισβητοῦσιν, ὅταν ἀποφήνωσι σφᾶς αὐτοὺς
ὥσπερ ἡμεῖς καὶ τῷ γένει προτέρους ὄντας καὶ τῇ
φιλίᾳ τῇ πρὸς τὸν τετελευτηκότα, περίεργον εἶναι
τοὺς ἄλλους λόγους λέγειν· ἐπειδὴ δὲ τούτων οὐδε-
τέρου ἔχοντες οὗτοι τολμῶσι τῶν οὐ προσηκόντων
ἀμφισβητεῖν καὶ ψευδεῖς παρασκευάζονται λόγους,
βούλομαι βραχέα καὶ περὶ τούτων αὐτῶν εἰπεῖν.
ἰσχυρίζονται γὰρ ταῖς διαθήκαις, λέγοντες ὡς Κλεώ- 18
νυμος μετεπέμπετο τὴν ἀρχὴν οὐ λῦσαι βουλόμενος
ταύτας ἀλλ' ἐπανορθῶσαι καὶ βεβαιῶσαι σφίσιν αὐ-
τοῖς τὴν δωρεάν. ὑμεῖς δὲ σκοπεῖσθε τὰς διαθήκας
τὰς μετ' ὀργῆς γενομένας πότερα εἰκός ἐστι βουλη-
θῆναι Κλεώνυμον ἀνελεῖν, ἐπειδὴ πρὸς ἡμᾶς οἰκείως
ἔσχεν, ἢ σκοπεῖν ὅπως ἔτι βεβαιότερον ἡμᾶς ἀποστε-
ρήσει τῶν αὐτοῦ. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις κἀκείνων ὧν 19
ἂν ὀργισθέντες τοὺς οἰκείους ἀδικήσωσιν ὕστερον
μεταμέλει· οὗτοι δὲ ἐκεῖνον ἀποφαίνουσιν, ἐν ᾧ πρὸς
ἡμᾶς οἰκειότατα διέκειτο, μᾶλλον βεβαιοῦν τὴν δια-
θήκην βουλόμενον, ἣν ὀργιζόμενος ἐποιήσατο. ὥστ'
εἰ καὶ ἡμεῖς ὁμολογήσομεν ταῦτα καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ πι-
στεύσετε, ἐνθυμεῖσθε ὅτι παράνοιαν αὐτοῦ τὴν με-
γίστην οὗτοι κατηγοροῦσι. τίς γὰρ ἂν γένοιτο ταύτης 20
μανία μείζων, ἢ τότε μὲν ὅτε Δεινίᾳ διάφορος ὢν
ἔτυχεν, ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν τε καὶ διατίθεσθαι τοι-

αὐτας διαθήκας, ἐξ ὧν οὐκ ἐκεῖνον ἐτιμωρεῖ τοὺς οἰκειοτάτους ἠδίκει· νυνὶ δὲ χρώμενος ἡ περὶ πλείστου ποιούμενος ἁπάντων, μόνους ἐβ τοὺς ἀδελφιδοῦς, ὡς οὗτοί φασιν, ἀκλήρους τῶν ἑαυτοῦ. καὶ τίς ἂν εὖ φρονῶν, ὦ ἄνδρ
21 αὗτα περὶ τῶν αὑτοῦ βουλεύσαιτο; ὥστ' ἐκ τῶν λόγων ῥᾳδίαν ὑμῖν τὴν διάγνωσιν πεπ περὶ αὐτῶν. εἰ μὲν γὰρ ἀνελεῖν τὰς διαθήκ λόμενος μετεπέμπετο τὴν ἀρχήν, ὥσπερ ἡμεῖς οὐδ' εἷς ἔνεστι τούτοις λόγος· εἰ δ' οὕτω παρα ἔτυχεν ὥσθ' ἡμᾶς περὶ ἐλαχίστου ποιεῖσθα γένει πρωτεύοντας καὶ χρωμένους αὐτῷ πάν κειότατα, δικαίως ἂν δήπου τὰς τοιαύτας δι ἀκύρους ποιήσαιτε.

22 Ἔτι τοίνυν ἐνθυμεῖσθε ὅτι φάσκοντες καὶ ἀρχὴν Κλεώνυμον, ἵνα βεβαιώσῃ τὴν αὐτ ρεάν, προσταχθὲν αὐτοῖς· οὐκ ἐτόλμησαν εἰσα ἀλλὰ καὶ τὸν ἐλθόντα τῶν ἀρχόντων ἐπὶ τὴν ἀπέπεμψαν. καὶ δυοῖν τοῖν ἐναντιωτάτοιν μέλλοντες, ἢ τὴν οὐσίαν ἕξειν βεβαιοτέραν ἢ μὴ ποιήσαντες ἀπεχθήσεσθαι, τὴν ἀπέχθειαν
23 μᾶλλον ταύτης τῆς δωρεᾶς. καίτοι πῶς ἂ τούτων γένοιτο ἀπιστότερα; τοὺς μὲν τηλικαῦ λοντας ἐκ τοῦ πράγματος κερδαίνειν, ὥσπερ θησομένους, φυλάξασθαι τὴν διακονίαν, Κλε δ' ὑπὲρ τῆς τούτων ὠφελείας τοσαύτην ποι σπουδὴν ὥστε Ποσειδίππῳ μέν, ὅτι κατημ ὀργισθῆναι, Διοκλέους δὲ ταὐτὰ πάλιν ἐς τὴ ραίαν δεηθῆναι;

24 Εἰ γὰρ δή, ὦ ἄνδρες, ὡς οὗτοί φασιν, νῦν γεγραμμέναις διαθήκαις ἔδωκεν αὐτοῖς σίαν, καὶ τοῦτ' ἄξιον εἶναί μοι δοκεῖ θαυμά

ὥστε ἐπανορθώσας κυριωτέρας αὐτὰς ἡγοῖτ' ἂν
εἶναι· τοῖς γὰρ ἄλλοις οὗτος ὅρος ἐστίν, ὦ ἄνδρες,
τῶν δωρεῶν. Ἔτι δὲ καὶ εἴ τι προσγράψαι τούτοις 25
ἐβούλετο, διὰ τί οὐκ ἐν ἑτέρῳ γράψας αὐτὰ γραμ-
ματείῳ κατέλιπεν, ἐπειδὴ τὰ γράμματα παρὰ τῶν
ἀρχόντων οὐκ ἐδυνήθη λαβεῖν; ἀνελεῖν γάρ, ὦ ἄν-
δρες, οὐχ οἷός τ' ἦν ἄλλο γραμματεῖον ἢ τὸ παρὰ
τῇ ἀρχῇ κείμενον· γράψαι δ' ἐξῆν εἰς ἕτερον εἴ τι
ἐβούλετο, καὶ μηδὲ τοῦθ' ἡμῖν ἀμφισβητήσιμον ἐᾶν.
Εἰ τοίνυν καὶ τοῦτο συγχωρήσαιμεν, ὡς ἐκεῖνος ἐπα- 26
νορθῶσαι τὰς διαθήκας ἐβούλετο, πᾶσι δήπου φανε-
ρὸν ὑμῖν ἐστιν· ὅτι οὐκ ὀρθῶς αὐτὰς ἔχειν ἡγεῖτο.
Καίτοι σκοπεῖτε καὶ ἐντεῦθεν τὴν ἀναισχυντίαν αὐ-
τῶν, οἵ τινες ταύτας τὰς διαθήκας ἀξιοῦσιν εἶναι
κυρίας, ἃς ὁμολογοῦσι μηδ' αὐτὸν τὸν διαθέμενον
[Κλεώνυμον] ὀρθῶς ἔχειν ἡγεῖσθαι, καὶ πείθουσιν ὑμᾶς
ἐναντία καὶ τοῖς νόμοις καὶ τῷ δικαίῳ καὶ τῇ τοῦ
τετελευτηκότος γνώμῃ ψηφίσασθαι. Ἔτι τοίνυν τού- 27
των ἁπάντων ἀναιδέστατος τῶν λόγων ἐστίν, ὅταν
τολμῶσι λέγειν ὡς Κλεώνυμος οὐδὲν ἡμᾶς τῶν αὐτοῦ
λαβεῖν ἐβούλετο. καίτοι, ὦ ἄνδρες, τίνας ἂν ἄλλους
τὰ αὑτοῦ ἔχειν ἐβουλήθη μᾶλλον ἢ τούτους, οὓς καὶ
ζῶν ἐκ τῶν αὐτοῦ πλεῖστα τῶν οἰκείων ὠφέλει; Πάν- 28
των δ' ἂν εἴη θαυμασιώτατον, εἰ Κηφίσανδρος μὲν
ὁ τούτων οἰκεῖος δίκαιον ἡγεῖτο εἶναι μέρος ἕκαστον
ἡμῶν ἔχειν τῆς οὐσίας, Κλεώνυμος δ' ὃς ἦν ἡμῖν
οἰκειότατος καὶ ἡμᾶς εἰς τὴν οἰκίαν τὴν αὐτοῦ λα-
βὼν ἐθεράπευε καὶ ἐπεμελεῖτο τῶν ἡμετέρων ὥσπερ
τῶν αὑτοῦ πραγμάτων, οὗτος μόνος ἐβούλετο ἡμᾶς
ἀκλήρους εἶναι τῶν αὐτοῦ. καὶ τίς ἂν ὑμῶν πιστεύ- 29
σειεν εὐνουστέρους καὶ μετριωτέρους τοὺς ἀντιδίκους
ἡμῖν εἶναι τῶν οἰκειοτάτων; κἀκεῖνον μέν, ᾧ καὶ

ἀναγκαῖον εὖ ποιεῖν ἡμᾶς καὶ αἰσχρὸν ἡμῶν ἀμε
σαι, μηδὲν τῶν αὑτοῦ ἡμῖν δοῦναι· τούτους δέ,
οὔτ' ἀνάγκη ἐστὶν οὔτ' αἰσχύνην οὐδεμίαν φέ
τῶν οὐ προσηκόντων, ὥς φασιν, ἡμῖν μεταδιδόν
Ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὦ ἄνδρες, πολλὴν ἀπιστίαν ἔχει.
30 Ἔπειτα, εἰ μὲν καὶ νῦν οὕτω πρὸς ἀμφοτέρ
ἡμᾶς ἔχων ἐτελεύτησεν, ὥσπερ ὅτε τὰς διαθή
ταύτας ἐποιήσατο, εἰκότως ἄν τις ὑμῶν πιστεύσ
τοῖς λόγοις τοῖς τουτωνί· νυνὶ δὲ πᾶν τοὐναντίον
ρήσετε. τότε μὲν γὰρ ἔτυχε Δεινίᾳ, ὃς ἡμᾶς ἐπετ
πευε, διάφορος ὢν ἡμῖν τε οὔπω χρώμενος τούτ
τε ἅπασιν ἐπιτηδείως διακείμενος· νῦν δὲ τούτ
μέν τισι διάφορος ἐγένετο, ἡμῖν δὲ πάντων ἐχρ
31 οἰκειότατα. καὶ ἐξ ὧν μὲν αὐτῷ πρὸς τούτους ἐγέν
ἡ διαφορά, περίεργόν ἐστι λέγειν· σημεῖα δ' ὑ
ἐρῶ μεγάλα, περὶ ὧν καὶ μάρτυρας ἔχω παρασ
σθαι. πρῶτον μὲν γὰρ θύων τῷ Διονύσῳ, καὶ τ
οἰκείους ἅπαντας καλέσας καὶ τῶν ἄλλων πολιτ
πολλούς, Φερένικον οὐδαμοῦ παρεστήσατο. ἔπε
μικρὸν πρὶν τελευτῆσαι βαδίζων εἰς Πάνορμον μ
Σίμωνος, καὶ συντυχὼν αὐτῷ, προσειπεῖν οὐκ ἐτ
32 μησεν. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις πυνθανομένου τὴν δ
φορὰν τοῦ Σίμωνος τήν τ' ἔχθραν διηγήσατο,
προσηπείλησεν ὅτι δηλώσοι ποτ' ἂν τούτῳ ὡς δ
κειται πρὸς αὐτόν. Καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μ
τυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

33 Οἴεσθε οὖν, ὦ ἄνδρες, τὸν οὑτωσὶ πρὸς ἑκα
ρους ἡμᾶς διακείμενον ἡμῖν μέν, οἷς οἰκειότ
ἐχρῆτο, οὕτω ποιεῖν ὥστε μηδὲ λόγον ὑπολείψ
τούτοις δέ, ὧν τισι καὶ διάφορος ἦν, σκοπεῖν ὅπ

κσαν βεβαιώσει τὴν οὐσίαν; καὶ τούτους μὲν νῦν ὶ πλείονος ποιεῖσθαι ταύτης ὑπούσης τῆς ἔχθρας, ῆς δὲ τοσαύτης οἰκειότητος καὶ φιλίας γενομένης ρᾶσθαι μᾶλλον κακῶς ποιεῖν; Ἀλλ' ἔγωγε, εἰ κα- 34
ιορεῖν ἐβούλοντο τῶν διαθηκῶν ἢ τοῦ τετελευτη-ιος, οὐκ οἶδ' ὅ τι ἂν ἄλλο πρὸς ὑμᾶς εἶπον, οἵ γε ; διαθήκας μὲν ἀποφαίνουσιν οὔτ' ὀρθῶς ἐχούσας ι' ἀρεσκούσας τῷ διαθεμένῳ, τοῦ δὲ τοσαύτην νίαν κατηγοροῦσιν, ὥστε φασὶν αὐτὸν περὶ πλεί-ις ποιεῖσθαι τοὺς αὐτῷ διαφερομένους ἢ τοὺς οἰ-ίως χρωμένους, καὶ οἷς μὲν ζῶν οὐδὲ διελέγετο ασαν δοῦναι τὴν οὐσίαν, τοὺς δ' οἰκειότατα κε-ιμένους οὐδὲ πολλοστοῦ μέρους ἀξιῶσαι. ὥστε τίς 35
ὑμῶν ταύτας εἶναι κυρίας τὰς διαθήκας ψηφί-ιτο, ἃς ὁ μὲν διαθέμενος ὡς οὐκ ὀρθῶς ἐχούσας εδοκίμασεν, οὗτοι δ' ἔργῳ λύουσιν ἐθέλοντες ἡμῖν μοιρῆσαι τῆς οὐσίας, πρὸς δὲ τούτοις ἡμεῖς ὑμῖν ιφαίνομεν ἐναντίας οὔσας καὶ τῷ νόμῳ καὶ τοῖς αίοις καὶ τῇ τοῦ τελετευτηκότος διανοίᾳ;

Οἶμαι δ' ὑμᾶς τὸ περὶ ἡμῶν δίκαιον σαφέστατ' 36
παρ' αὐτῶν τούτων πυνθάνεσθαι. εἰ γάρ τις αὐ-ς ἔροιτο διὰ τί ἀξιοῦσι κληρονόμοι γενέσθαι τῶν εωνύμου, τοῦτ' ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν, ὅτι καὶ γένει ιὲν προσήκουσι καὶ ἐκεῖνος αὐτοῖς χρόνον τινὰ τηδείως διέκειτο. οὐκ ἂν ἄρα ὑπὲρ ἡμῶν μᾶλλον πὲρ σφῶν αὐτῶν εἶεν εἰρηκότες; εἴ τε γὰρ διὰ 37
τοῦ γένους ἀγχιστείαν δεῖ γενέσθαι τινὰς κλη-ρόμους, ἡμεῖς ἐγγυτέρω γένει προσήκομεν· εἴ τε τὴν φιλίαν τὴν ὑπάρχουσαν, ἴσασιν αὐτὸν ἅπαν-ἡμῖν οἰκειότερον διακείμενον. ὥστ' οὐ χρὴ παρ' ῶν, ἀλλὰ [καὶ] παρ' αὐτῶν τούτων πυνθάνεσθαι δίκαιον. Πάντων δ' ἂν εἴη δεινότατον, εἰ τοῖς 38

μὲν ἄλλοις ψηφίζοισθε, ὅταν θάτερα τούτων ἀπο-
φαίνωσι σφᾶς αὐτούς, ἢ γένει προτέρους ὄντας ἢ τῇ
φιλίᾳ τῇ πρὸς τὸν τετελευτηκότα, ἡμᾶς δ' οἷς ἐστιν
ἀμφότερα ταῦτα παρὰ πάντων ὁμολογούμενα, ἀξιώ-
σετε μόνους ἀκλήρους ποιῆσαι τῶν ἐκείνου.
39 Καὶ εἰ μὲν Πολύαρχος ὁ πατὴρ ὁ Κλεωνύμου,
πάππος δ' ἡμέτερος, ζῶν ἐτύγχανε καὶ τῶν ἐπιτη-
δείων ἐνδεὴς ὤν, ἢ Κλεώνυμος ἐτελεύτησε θυγατέ-
ρας ἀπορουμένας καταλιπών, ἡμεῖς ἂν διὰ τὴν ἀγ-
χιστείαν καὶ τὸν πάππον γηροτροφεῖν ἠναγκαζόμεθα
καὶ τὰς Κλεωνύμου θυγατέρας ἢ λαβεῖν αὐτοὶ γυναῖ-
κας ἢ προῖκα ἐπιδιδόντες ἑτέροις ἐκδιδόναι, καὶ ταῦθ'
ἡμᾶς καὶ ἡ συγγένεια καὶ οἱ νόμοι καὶ ἡ παρ' ὑμῶν
αἰσχύνη ποιεῖν ἠνάγκαζεν ἄν, ἢ ταῖς μεγίσταις ζη-
40 μίαις καὶ τοῖς ἐσχάτοις ὀνείδεσι περιπεσεῖν· εἰ δ'
οὐσία κατελείφθη, δίκαιον ἡγήσεσθ' εἶναι ταύτης
ἑτέρους ἡμῶν μᾶλλον κληρονομεῖν; οὐκ ἄρα δίκαια
οὐδ' ὑμῖν αὐτοῖς συμφέροντα οὐδὲ τοῖς νόμοις ὁμο-
λογούμενα ψηφιεῖσθε, εἰ τῶν μὲν συμφορῶν τοὺς
ἐγγυτάτω γένει κοινωνεῖν ἀναγκάσετε, χρημάτων δὲ
καταλειφθέντων πάντας ἀνθρώπους κυριωτέρους ἢ
τούτους ποιήσετε.
41 Χρὴ δέ, ὦ ἄνδρες, καὶ διὰ τὴν συγγένειαν καὶ
διὰ τὴν τοῦ πράγματος ἀλήθειαν, ὅπερ ποιεῖτε, τοῖς
κατὰ γένος ψηφίζεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς κατὰ διαθήκην
ἀμφισβητοῦσι. τὴν μὲν γὰρ τοῦ γένους οἰκειότητα
πάντες ἐπιστάμενοι τυγχάνετε, καὶ οὐχ οἷόν τε τοῦτ'
ἐστὶ πρὸς ὑμᾶς ψεύσασθαι· διαθήκας δ' ἤδη πολλοὶ
ψευδεῖς ἀπέφηναν, καὶ οἱ μὲν τὸ παράπαν οὐ γενο-
42 μένας, ἐνίων δ' οὐκ ὀρθῶς βεβουλευμένων. καὶ νῦν
ὑμεῖς τὴν μὲν συγγένειαν καὶ τὴν οἰκειότητα τὴν
ἡμετέραν, οἷς ἡμεῖς ἀγωνιζόμεθα, ἅπαντες ἐπίστασθε·

τὰς δὲ διαθήκας, αἷς οὗτοι πιστεύοντες ἡμᾶς συκο-
φαντοῦσιν, οὐδεὶς ὑμῶν οἶδε κυρίας γενομένας.
ἔπειτα τὴν μὲν ἡμετέραν συγγένειαν εὑρήσετε καὶ
παρ' αὐτῶν τῶν ἀντιδίκων ὁμολογουμένην, τὰς δὲ
διαθήκας ὑφ' ἡμῶν ἀμφισβητουμένας· οὗτοι γὰρ τὸ
ἀνελεῖν αὐτὰς ἐκείνου βουλομένου διεκώλυσαν. ὥσθ' 43
ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, πολὺ κάλλιόν ἐστι ψηφίσασθαι κατὰ
τὸ γένος τὸ παρ' ἀμφοτέρων ἡμῶν ὁμολογούμενον
μᾶλλον ἢ κατὰ τὰς διαθήκας τὰς οὐ δικαίως γεγενη-
μένας. πρὸς δὲ τούτοις ἐνθυμήθητε ὅτι αὐτὰς ἔλυσε
μὲν Κλεώνυμος εὖ φρονῶν, διέθετο δὲ ὀργισθεὶς καὶ
οὐκ ὀρθῶς βουλευόμενος· ὥστε πάντων ἂν εἴη δει-
νότατον, εἰ κυριωτέραν αὐτοῦ τὴν ὀργὴν ἢ τὴν διά-
νοιαν ποιήσετε.

Οἶμαι δ' ὑμᾶς καὶ λαμβάνειν παρὰ τούτων ἀξιοῦν 44
καὶ μὴ τυγχάνοντας ἀγανακτεῖν, οἷς ἂν ὑπάρχῃ καὶ
παρ' ὑμῶν τῶν αὐτῶν τυχεῖν. εἰ τοίνυν συνέβη
Κλεωνύμῳ μὲν ζῆν, ἐξερημωθῆναι δὲ τὸν ἡμέτερον
οἶκον ἢ τὸν τούτων, σκέψασθε ποτέρων ἐκεῖνος ἐγί-
γνετο κληρονόμος· δίκαιον γάρ ἐστι τούτους ἔχειν
τὰ ἐκείνου, παρ' ὧν ὠφείλετο καὶ λαβεῖν αὐτῷ. εἰ 45
μὲν τοίνυν Φερένικος ἢ τῶν ἀδελφῶν τις ἐτελεύτη-
σεν, οἱ παῖδες οἱ τούτων, οὐκ ἐκεῖνος ἐγίγνετο κύ-
ριος τῶν καταλειφθέντων· ἡμῶν δὲ τοιαύτῃ τύχῃ
χρησαμένων Κλεώνυμος ἁπάντων ἐγίγνετο κληρονό-
μος. οὔτε γὰρ παῖδες ἡμῖν ἦσαν οὔτ' ἄλλοι συγγε-
νεῖς, ἀλλ' ἐκεῖνος καὶ γένει προσήκων ἐγγυτάτω καὶ
τῇ χρείᾳ πάντων ἦν οἰκειότατος· ὥστε διὰ ταῦτα καὶ 46
οἱ νόμοι δεδώκασιν αὐτῷ, καὶ ἡμεῖς οὐδένα ἄλλον
ἠξιώσαμεν ταύτης τῆς δωρεᾶς. οὐ γὰρ δήπου ζῶν-
τες μὲν οὕτως ἂν ἐνεχειρίσαμεν αὐτῷ τὴν οὐσίαν,
ὥστε περὶ τῶν ἡμετέρων κυριωτέραν εἶναι τὴν ἐκεί-

νου διάνοιαν τῆς ἡμετέρας αὐτῶν, ἀποθνήσκοντες δὲ ἄλλους κληρονόμους ἐβουλήθημεν εἶναι αὐτῶν
47 μᾶλλον ἢ τὸν πάντων οἰκειότατον. ὥσθ᾽ ἡμᾶς μὲν ἐν ἀμφοτέροις, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐν τῷ δοῦναι καὶ ἐν τῷ λαβεῖν οἰκείους ὄντας εὑρήσετε, τούτους δὲ νῦν μὲν ἀναισχυντοῦντας καὶ τὴν οἰκειότητα καὶ τὴν ἀγχιστείαν λέγοντας, ὅτι λήψεσθαί τι προσδοκῶσιν· ἐν δὲ τῷ δοῦναι πολλοὺς ἂν καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους ἐκείνου προείλοντο οἰκειοτέρους.
48 Κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων, ᾧ πάντας ὑμᾶς προσέχειν δεῖ τὸν νοῦν· ὅσῳ γὰρ ἂν ταῦτα λέγοντες ἀποφαίνωσι καὶ πειρῶνται πείθειν ὑμᾶς ὡς ἐκεῖνος διέθετο ταύτας τὰς διαθήκας καὶ οὐδὲ πώποτε ὕστερον αὐτῷ μετεμέλησε, καὶ νῦν μὲν ἐβούλετο ἡμᾶς μηδὲν τῶν αὐτοῦ λαβεῖν, σφίσι δ᾽ αὐτοῖς βεβαιῶσαι
49 τὴν δωρεάν, καὶ ταῦτα πάντα λέγοντες καὶ διισχυριζόμενοι μηδέτερον ἀποφαίνωσι, μήθ᾽ ὡς ἐγγυτέρω τῷ γένει προσήκουσι μήθ᾽ ὡς οἰκειότερον ἡμῶν πρὸς Κλεώνυμον διέκειντο, ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἐκείνου κατηγοροῦσιν, ἀλλ᾽ οὐχ ὡς δίκαιόν ἐστι τὸ πρᾶγμα
50 διδάσκουσιν ὑμᾶς. ὥσθ᾽ ὑμεῖς ὅταν μὲν τοῖς τούτων λόγοις πιστεύητε, οὐ τούτους προσήκει ποιῆσαι τῶν ἐκείνου κληρονόμους, ἀλλὰ παράνοιαν Κλεωνύμου καταγιγνώσκειν, ὅταν δὲ τοῖς ἡμετέροις, ἐκεῖνόν τε νομίζειν ὀρθῶς βεβουλεῦσθαι λῦσαι τὰς διαθήκας βουλόμενον, ἡμᾶς τε μὴ συκοφαντεῖν ἀλλὰ δικαίως
51 τούτων ἀμφισβητεῖν. ἔπειτα, ὦ ἄνδρες, ἐνθυμεῖσθε ὅτι οὐχ οἷόν τε ὑμῖν ἐστι κατὰ τοὺς τούτων λόγους γνῶναι περὶ αὐτῶν. πάντων γὰρ ἂν εἴη δεινότατον, εἰ τῶν ἀντιδίκων γιγνωσκόντων ἡμᾶς δίκαιον εἶναι τὸ μέρος αὐτῶν λαβεῖν, ὑμεῖς ἅπαντ᾽ αὐτοὺς ἔχειν ψηφίσαισθε, καὶ τούτους μὲν ἡγήσαισθε χρῆναι πλείω

βεῖν ὧν αὐτοὶ σφᾶς αὐτοὺς ἠξίωσαν, ἡμᾶς δὲ
δὲ τούτων ἀξιώσαιτε ὧν οἱ ἀντίδικοι συγχωροῦσιν
ῖν.

2.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΝΕΚΛΕΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Μενεκλέους ποιησαμένου υἱὸν καὶ ἐπιβιώσαντος τῇ ποιήσει εἴκοσι τρία ἔτη, ἀδελφῶν ἀμφισβητησάντων τοῦ κλήρου ἐμαρτύρησέ τις Φιλωνίδης μὴ εἶναι τὸν κλῆρον ἐπίδικον, καταλείψαντος υἱὸν Μενεκλέους. τούτῳ ἐπέσκηψαν ψευδομαρτυρίας οἱ ἀδελφοί, καὶ πρὸς τούτους ὁ παῖς ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀπολογίαν εἰσέρχεται. Ἔστι δὲ ὁ λόγος οὗτος ἐναντίος τῷ περὶ τοῦ Κλεωνύμου κλήρου· ἐκεῖ μὲν γὰρ ὑπὲρ συγγενείας εἶπεν, ὧδε δὲ ὑπὲρ διαθήκης. Ἡ στάσις ἀντίληψις κατὰ στοχασμόν· λέγει γὰρ ὅτι ἐξῆν αὐτῷ ποιεῖν ἑαυτῷ υἱόν. εἶτα τὸ στοχαστικόν, ὅτι οὐ πεισθεὶς γυναικὶ ἐποιήσατό με.

Ἡγούμην μέν, ὦ ἄνδρες, εἴ τις καὶ ἄλλος ἐποιήθη
ιό τινος κατὰ τοὺς νόμους, καὶ ἐγὼ ποιηθῆναι, καὶ
ὐκ ἄν ποτε εἰπεῖν οὐδένα τολμῆσαι ὡς ἐποιήσατό
; Μενεκλῆς παρανοῶν ἢ γυναικὶ πειθόμενος· ἐπειδὴ
: ὁ θεῖος οὐκ ὀρθῶς βουλευόμενος, ὡς ἐγώ φημι,
ιρᾶται ἐξ ἅπαντος τρόπου τὸν ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ
ταιδα τεθνεῶτα καταστῆσαι, οὔτε τοὺς θεοὺς τοὺς
ιτρῴους οὔθ' ὑμῶν αἰσχυνόμενος οὐδένα, ἐμοὶ
άγκη ἐστὶ πολλὴ βοηθεῖν τε τῷ πατρὶ τῷ ποιησα-
ένῳ με καὶ ἐμαυτῷ. διδάξω οὖν ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς 2
; προσηκόντως τε καὶ κατὰ τοὺς νόμους ἐγένετο ἡ

ποίησις, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπίδικος ὁ κλῆρος ὁ Μενεκλέους ὄντος ἐμοῦ υἱοῦ ἐκείνου, ἀλλ' ὁ μάρτυς διεμαρτύρησε τἀληθῆ. δέομαι δ' ὑμῶν ἁπάντων καὶ ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω μετ' εὐνοίας ἀποδέχεσθαί μου τοὺς λόγους.

3 Ἐπώνυμος γὰρ ὁ Ἀχαρνεύς, ὁ πατὴρ ὁ ἡμέτερος, ὦ ἄνδρες, φίλος ἦν καὶ ἐπιτήδειος Μενεκλεῖ, καὶ ἐχρῆτο οἰκείως· ἦμεν δὲ αὐτῷ παῖδες τέτταρες ἡμεῖς, δύο μὲν υἱεῖς, δύο δὲ θυγατέρες. τελευτήσαντος δὲ τοῦ πατρὸς ἐκδίδομεν ἡμεῖς τὴν πρεσβυτέραν ἀδελφήν, ἐπειδὴ εἶχεν ὥραν, Λευκολόφῳ, προῖκα ἐπι-
4 δόντες εἴκοσι μνᾶς. καὶ ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου τετάρτῳ ἔτει ἢ πέμπτῳ ὕστερον ἥ τε ἀδελφὴ ἡμῖν ἡ νεωτέρα σχεδὸν ἡλικίαν εἶχεν ἀνδρὶ συνοικεῖν, καὶ τῷ Μενεκλεῖ ἡ γυνὴ τελευτᾷ ἣν εἶχε πρότερον. ἐπειδὴ οὖν ἐκείνῃ τὰ νομιζόμενα ἐποίησεν ὁ Μενεκλῆς, ᾔτει τὴν ἀδελφὴν ἡμᾶς, ὑπομιμνήσκων τήν τε φιλίαν τὴν τοῦ πατρὸς καὶ ἑαυτοῦ, καὶ ὡς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς
5 ἦν διακείμενος· καὶ ἡμεῖς εἰδότες ὅτι καὶ ὁ πατὴρ οὐδενὶ ἂν ἔδωκεν ἥδιον ἢ ἐκείνῳ, δίδομεν αὐτῷ, οὐκ ἄπροικον, ὡς οὗτος λέγει ἑκάστοτε, ἀλλὰ τὴν ἴσην προῖκα ἐπιδόντες ἥνπερ καὶ τῇ πρεσβυτέρᾳ ἀδελφῇ ἐπέδομεν· καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τούτου, πρότερον ὄντες αὐτοῦ φίλοι, κατέστημεν οἰκεῖοι. Καὶ ὡς ἔλαβεν εἴκοσι μνᾶς ὁ Μενεκλῆς ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ προῖκα, τὴν μαρτυρίαν ταύτην πρῶτον βούλομαι παρασχέσθαι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

6 Ἐκδόντες τοίνυν τὰς ἀδελφάς, ὦ ἄνδρες, καὶ ὄντες αὐτοὶ ἐν ἡλικίᾳ ἐπὶ τὸ στρατεύεσθαι ἐτραπόμεθα, καὶ ἀπεδημήσαμεν μετὰ Ἰφικράτους εἰς Θρᾴκην· ἐκεῖ

δὲ δόξαντές του εἶναι ἄξιοι περιποιησάμενοί τι κατε-
πλεύσαμεν δεῦρο, καὶ καταλαμβάνομεν τῇ πρεσβυ-
τέρᾳ ἀδελφῇ ὄντα δύο παιδία, τὴν δὲ νεωτέραν, ἣν
εἶχε Μενεκλῆς, ἄπαιδα. καὶ ἐκεῖνος δευτέρῳ μηνὶ 7
ἢ τρίτῳ, πολλὰ ἐπαινέσας τὴν ἀδελφήν, λόγους ἐποι-
εῖτο πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἔφη τήν τε ἡλικίαν ὑφορᾶσθαι
τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὴν ἀπαιδίαν· οὔκουν ἔφη δεῖν ἐκείνην
τῆς χρηστότητος τῆς ἑαυτῆς τοῦτο ἀπολαῦσαι, ἄπαιδα
καταστῆναι συγκαταγηρᾶσαν αὐτῷ· ἱκανὸς γὰρ ἔφη 8
αὐτὸς ἀτυχῶν εἶναι. [καὶ ἐκ ταύτης τῆς λέξεως δῆλον
ὅτι φιλῶν ἀπεβάλετο· οὐδεὶς γὰρ μισῶν τινα ἱκετεύει
αὐτῷ.] ἐδεῖτο οὖν ἡμῶν δοῦναι χάριν ταύτην αὐ-
τῷ, ἐκδοῦναι ἄλλῳ αὐτὴν μετὰ τῆς γνώμης τῆς ἑαυτοῦ.
καὶ ἡμεῖς ἐκελεύομεν αὐτὸν πείθειν αὐτὴν περὶ τού-
των· ὅ τι γὰρ ἂν ἐκείνη πεισθῇ, τοῦτ' ἔφαμεν ποιή-
σειν. κἀκείνη τὸ μὲν πρῶτον οὐδ' ἠνέσχετ' αὐτοῦ λέ- 9
γοντος, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου μόλις ἐπείσθη· καὶ
οὕτως ἐκδίδομεν αὐτὴν Ἠλείῳ Σφηττίῳ, καὶ ὁ Με-
νεκλῆς τήν τε προῖκα ἀποδίδωσιν [αὐτῇ], μετασχὼν
τοῦ οἴκου τῆς μισθώσεως τῶν παίδων τοῦ Νικίου,
καὶ τὰ ἱμάτια, ἃ ἦλθεν ἔχουσα παρ' ἐκεῖνον, καὶ τὰ
χρυσίδια, ἃ ἦν, δίδωσιν αὐτῇ. Μετὰ δὲ ταῦτα χρό- 10
νου διαγενομένου ἐσκόπει ὁ Μενεκλῆς ὅπως μὴ ἔσοιτο
ἄπαις, ἀλλ' ἔσοιτο αὐτῷ ὅς τις ζῶντα γηροτροφήσοι
καὶ τελευτήσαντα θάψοι αὐτὸν καὶ εἰς τὸν ἔπειτα
χρόνον τὰ νομιζόμενα αὐτῷ ποιήσοι. τούτῳ μὲν οὖν
ἑώρα ἕνα μόνον υἱὸν ὄντα, ὥστε ἐδόκει αὐτῷ αἰσχρὸν
εἶναι ἄπαιδα τοῦτον καθιστάντα ἀρρένων παίδων
αὐτῷ κελεύειν δοῦναι τὸν υἱὸν εἰσποιήσασθαι. εὑρι- 11
σκεν οὖν οὐδένα ἄλλον οἰκειότερον ὄνθ' ἡμῶν ἑαυ-
τῷ. λόγους οὖν πρὸς ἡμᾶς ἐποιεῖτο, καὶ ἔφη δοκεῖν
αὐτῷ καλῶς ἔχειν, ἐπειδὴ οὕτως αὐτῷ ἡ τύχη συν-

ἔβη ὥστε ἐκ τῆς ἀδελφῆς τῆς ἡμετέρας παῖδας αὐτῷ
μὴ γενέσθαι, ἐκ ταύτης τῆς οἰκίας υἱὸν αὐτῷ ποιή-
σασθαι, ὅθεν καὶ φύσει παῖδας ἐβουλήθη ἂν αὐτῷ
γενέσθαι· „ὑμῶν οὖν" ἔφη „βούλομαι τὸν ἕτερον
12 ποιήσασθαι, ὁποτέρῳ ὑμῶν καλῶς ἔχει." καὶ ὁ ἀδελ-
φὸς ἀκούσας ταῦτα, ἐπειδὴ προετίμησεν αὐτοὺς πάν-
των, ἐπῄνεσέ τε τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ εἶπεν ὅτι δέ-
οιτο ἥ τε ἡλικία καὶ ἡ παροῦσα ἐρημία ἐκείνου τοῦ
θεραπεύσοντος αὐτὸν καὶ ἐπιδημήσοντος· „ἐμοὶ μὲν
οὖν" ἔφη „συμβαίνει ἀποδημία, ὡς σὺ οἶσθα· ὁ δὲ
ἀδελφὸς οὑτοσί" ἐμὲ λέγων „τῶν τε σῶν ἐπιμελήσε-
ται καὶ τῶν ἐμῶν, ἐὰν βούλῃ τοῦτον ποιήσασθαι."
καὶ ὁ Μενεκλῆς καλῶς ἔφη αὐτὸν λέγειν, καὶ ἐκ τοῦ
τρόπου τούτου ποιεῖταί με.

13 Ὡς οὖν κατὰ τοὺς νόμους ἐγένετο ἡ ποίησις,
τοῦτο ὑμᾶς βούλομαι διδάξαι. καί μοι τὸν νόμον
ἀνάγνωθι, ὃς κελεύει τὰ ἑαυτοῦ ἐξεῖναι διαθέσθαι
ὅπως ἂν ἐθέλῃ, ἐὰν μὴ παῖδες ἄρρενες ὦσι γνήσιοι.
ὁ γὰρ νομοθέτης, ὦ ἄνδρες, διὰ τοῦτο τὸν νόμον
ἔθηκεν οὕτως, ὁρῶν μόνην ταύτην καταφυγὴν οὖσαν
τῆς ἐρημίας καὶ παραψυχὴν τοῦ βίου τοῖς ἄπαισι τῶν
ἀνθρώπων, τὸ ἐξεῖναι ποιήσασθαι ὅν τινα ἂν βού-
14 λωνται. διδόντων οὖν τῶν νόμων αὐτῷ ποιεῖσθαι
διὰ τὸ εἶναι ἄπαιδα, ἐμὲ ποιεῖται, οὐκ ἐν διαθήκαις,
ὦ ἄνδρες, γράψας, μέλλων ἀποθνήσκειν, ὥσπερ
ἄλλοι τινὲς τῶν ἀνθρώπων, οὐδ' ἀσθενῶν· ἀλλ'
ὑγιαίνων, εὖ φρονῶν, εὖ νοῶν, ποιησάμενος εἰσά-
γει με εἰς τοὺς φράτορας παρόντων τούτων, καὶ εἰς
15 τοὺς δημότας με ἐγγράφει καὶ εἰς τοὺς ὀργεῶνας. καὶ
τότε μὲν οὐδὲν ἀντέλεγον αὐτῷ οὗτοι ὡς οὐκ εὖ φρο-
νοῦντι· καίτοι πολὺ κάλλιον ἦν ζῶντα πείθειν ἐκεῖ-
νον, εἴ τι βούλοιντο, μᾶλλον ἢ τελευτήσαντα ὑβρί-

ειν καὶ ἐξερημοῦν αὐτοῦ τὸν οἶκον. ἐπεβίω γὰρ
κεῖνος μετὰ τὴν ποίησιν οὐκ ἐνιαυτὸν ἕνα ἢ δύο,
ιλλὰ τρία καὶ εἴκοσιν ἔτη· καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρό-
νῳ, τοσούτῳ ὄντι, οὐδὲν ἐκεῖνος μετέγνω τῶν πε-
πραγμένων ἑαυτῷ, διὰ τὸ παρὰ πάντων ὁμολογεῖσθαι
ὅτι ἦν ὀρθῶς βεβουλευμένος. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω 16
ταῦτα, τῆς μὲν ποιήσεως ὑμῖν τοὺς φράτορας καὶ
τοὺς ὀργεῶνας καὶ τοὺς δημότας παρέξομαι μάρτυρας,
ὡς δ' ἐξῆν ποιήσασθαι, τὸν νόμον αὐτὸν ὑμῖν ἀνα-
γνώσεται, καθ' ὃν ἡ ποίησις ἐγένετο. Καί μοι τὰς
μαρτυρίας ἀνάγνωθι ταύτας καὶ τὸν νόμον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΝΟΜΟΣ.

Ὡς μὲν τοίνυν ἐξῆν τῷ Μενεκλεῖ ποιήσασθαι υἱὸν 17
αὑτῷ ὅν τινα ἐβούλετο, ὁ νόμος αὐτὸς δηλοῖ· ὡς δὲ
ποιήσατο, οἵ τε φράτορες καὶ οἱ δημόται καὶ οἱ ὀρ-
γεῶνες ὑμῖν μεμαρτυρήκασιν· ὥστε περιφανῶς ἀπο-
δέδεικται ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, ὁ μάρτυς τἀληθῆ διαμε-
μαρτυρηκώς, καὶ οὗτοι πρός γε τὴν ποίησιν αὐτὴν
λόγον οὐδ' ὁντινοῦν δύναιντ' ἂν ἀντειπεῖν. Πρα- 18
χθέντων δὲ τούτων ἐσκόπει ὁ Μενεκλῆς γυναῖκά μοι,
καὶ ἔφη με χρῆναι γῆμαι· καὶ ἐγὼ λαμβάνω τὴν τοῦ
Φιλωνίδου θυγατέρα. κἀκεῖνός τε τὴν πρόνοιαν
εἶχεν ὥσπερ εἰκός ἐστι πατέρα περὶ υἱέος ἔχειν, καὶ
ἐγὼ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ γόνῳ ὄντα πατέρα
ἐμαυτοῦ ἐθεράπευόν τε καὶ ᾐσχυνόμην, καὶ ἐγὼ καὶ
ἡ γυνὴ ἡ ἐμή, ὥστε ἐκεῖνον πρὸς τοὺς δημότας ἐπαι-
νεῖν ἅπαντας.

Ὅτι δὲ οὐ παρανοῶν οὐδὲ γυναικὶ πειθόμενος ὁ 19
Μενεκλῆς ἐποιήσατο, ἀλλ' εὖ φρονῶν, ἐνθένδε ἐστὶν
ὑμῖν ῥᾴδιον ἐπιγνῶναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ ἀδελφή,
περὶ ἧς οὗτος τὸν πλεῖστον τοῦ λόγου πεποίηται, ὡς

ἐκείνῃ πεισθεὶς ἐμὲ ἐποιήσατο, πολλῷ πρότερον ἦν
ἐκδεδομένη πρὶν τὴν ποίησιν γενέσθαι, ὥστ' εἰ γ'
ἐκείνῃ πεισθεὶς τὸν υἱὸν ἐποιεῖτο, τῶν ἐκείνης παί-
δων τὸν ἕτερον ἐποιήσατ' ἄν· δύο γάρ εἰσιν αὐτῇ.
20 ἀλλ', ὦ ἄνδρες, οὐχ ὑπ' ἐκείνης πεισθεὶς ἐμὲ ἐποιή-
σατο υἱόν, ἀλλὰ μάλιστα μὲν ὑπὸ τῆς ἐρημίας [ἐπεί-
σθη], δεύτερον δὲ διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας καὶ
διὰ τὴν εὔνοιαν τὴν ὑπάρχουσαν πρὸς τὸν πατέρα
τὸν ἐμόν, τρίτον δὲ διὰ τὸ μὴ εἶναι συγγενῆ μηδέν'
ἄλλον αὐτῷ, ὁπόθεν ἂν ἐποιήσατο υἱόν. ταῦτα τη-
νικαῦτα ἐνῆγεν ἐμὲ ποιήσασθαι· ὥστε οὐ παραφρο-
νῶν φαίνεται οὐδὲ τῇ γυναικὶ πεισθείς, εἰ μὴ ἄρα
τὴν ἐρημίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπαιδίαν οὗτος βούλεται
21 τὸ ὄνομα τοῦτο προσαγορεύειν. Ἡδέως δ' ἂν μοι
δοκῶ τούτου πυθέσθαι τοῦ φάσκοντος εὖ φρονεῖν,
τίνα ποιήσασθαι ἐχρῆν αὐτὸν τῶν συγγενῶν; πότερα
τὸν υἱὸν τὸν τούτου; ἀλλ' οὐκ ἂν αὐτῷ ἔδωκεν,
ἄπαιδα αὐτὸν καθιστάς· οὐχ οὕτως οὗτός ἐστι φιλο-
χρήματος. ἀλλὰ τὸν τῆς ἀδελφῆς ἢ τὸν τῆς ἀνεψιᾶς
ἢ τὸν τοῦ ἀνεψιοῦ; ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν οὐκ ἐγένετο αὐ-
22 τῷ οὐδεὶς τούτων τῶν συγγενῶν. οὐκοῦν ἐξ ἀνάγ-
κης ἦν αὐτῷ ἄλλον τινὰ ποιήσασθαι μᾶλλον ἢ ἄπαιδα
καταγηρᾶν, ὥσπερ οὗτος ἀξιοῖ νυνὶ αὐτόν. ἐγὼ τοί-
νυν πάντας ἂν οἶμαι ὁμολογῆσαι ὑμᾶς ὡς οὐκ ἂν
ποιησάμενος ἄλλον οἰκειότερον ἐμοῦ ποιήσαιτ' ἄν.
δειξάτω γὰρ οὗτος ὑμῖν. ἀλλ' οὐκ ἄν ποτε δύναιτο·
ἦν γὰρ οὐδεὶς ἄλλος συγγενὴς αὐτῷ πλὴν τούτων.
23 Ἀλλὰ νῦν οὗτος ἐπιτιμῶν αὐτῷ φαίνεται οὐχ
ὅτι τὸν υἱὸν οὐκ ἐποιήσατο τὸν αὑτοῦ, ἀλλ' ὅτι τὸ
παράπαν ἐποιήσατο καὶ οὐκ ἐτελεύτησεν ἄπαις. τοῦτ'
ἔστιν ὃ ἐπιτιμᾷ, ἐπίφθονον πρᾶγμα καὶ οὐ δίκαιον
ποιῶν· ὄντων γὰρ αὐτῷ παίδων ἐκείνῳ ὄντι ἄπαιδι

ι ἀτυχοῦντι φαίνεται ἐπιτιμῶν. καὶ τοῖς μὲν ἄλ- 24
ις ἅπασιν ἀνθρώποις καὶ Ἕλλησι καὶ βαρβάροις
κεῖ καλῶς οὗτος ὁ νόμος κεῖσθαι, ὁ περὶ τῆς ποιή-
ως, καὶ διὰ τοῦτο χρῶνται πάντες αὐτῷ· ὁ δὲ θεῖος
τοσὶ οὐκ αἰσχύνεται τὸν αὑτοῦ ἀδελφὸν ταύτης τῆς
ουσίας ἀποστερῶν νῦν, τοῦ ποιήσασθαι, ἧς οὐδὲ
ῖς οὐδὲν γένει προσήκουσιν οὐδεὶς πώποτε ἐφθό-
σεν. Οἶμαι δὲ καὶ τοῦτον, εἴ τις ἐρωτήσειεν αὐ- 25
ν τί δή ποτ' ἂν ἐποίησεν εἰς τὴν αὐτὴν τύχην ἐκεί-
ν καταστάς, οὐκ ἄλλ' οὐδὲν εἰπεῖν ἢ ὅτι ἐποιήσατ'
' ὅς τις αὐτὸν ἔμελλε ζῶντα θεραπεύσειν καὶ τε-
υτήσαντα θάψειν· καὶ δῆλον ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν
ῦτον νόμον ἡ ποίησις ἐγένετ' ἄν, καθ' ὅν περ ἡ
ή. εἶτα αὐτὸς μὲν εἰ ἦν ἄπαις, ἐποιήσατ' ἄν· τὸν
ε Μενεκλέα ποιήσαντα ταὐτὰ τούτῳ παραφρονεῖν
ησι καὶ γυναικὶ πειθόμενον ποιήσασθαι. πῶς οὖν
; σχέτλια λέγων φαίνεται; ἐγὼ γὰρ οἶμαι πολλῷ 26
ᾶλλον τοῦτον παραφρονεῖν τῷ τε λόγῳ τούτῳ ᾧ
νὶ λέγει, καὶ οἷς ποιεῖ. τοῖς τε γὰρ νόμοις καὶ τοῖς
καίοις καὶ οἷς αὐτὸς ἐποίησεν ἂν τἀναντία λέγων
αίνεται, καὶ οὐκ αἰσχύνεται μὲν αὑτῷ τὸν νόμον
ν περὶ τῆς ποιήσεως ποιῶν κύριον, τῷ δὲ ἀδελφῷ
ν αὐτὸν τοῦτον ζητῶν ἄκυρον ποιῆσαι.

Εἶτα νῦν διὰ τί διαφερόμενος ζητεῖ οὗτος τὸν 27
δελφὸν τὸν ἑαυτοῦ ἄπαιδα καταστῆσαι, ἄξιόν ἐστιν,
ἄνδρες, ἀκοῦσαι. εἰ μὲν γὰρ περὶ τοῦ ὀνόματός
ι διαφέρεται καὶ ἀναίνεται, εἰ ἐγὼ ἔσομαι υἱὸς
Μενεκλέους, πῶς οὐ φθονερός ἐστιν; εἰ δὲ περὶ χρη-
άτων ἐστὶν ὁ λόγος αὐτῷ, ἐπιδειξάτω ὑμῖν ὁποῖον
ωρίον ἢ συνοικίαν ἢ οἰκίαν κατέλιπεν ἐκεῖνος, ἃ
ὼ ἔχω νυνί. εἰ δὲ μηδὲν τούτων κατέλιπεν, ἃ δ'
ν αὐτῷ ὑπόλοιπα, ἐπειδὴ τῷ ὀρφανῷ τὸ ἀργύριον

ἀπέδωκεν, οὗτος ἔλαβε ζῶντος ἐκείνου ἔτι, π
28 περιφανῶς ἐξελέγχεται ἀναιδὴς ὤν; Ὡς δὲ
ἐγὼ ἐπιδείξω. ἐπειδὴ γὰρ ἔδει τῷ ὀρφανῷ τι
ματα ἀποδιδόναι, ὁ δ' οὐκ εἶχεν ὁπόθεν ἀ
τόκοι δὲ πολλοῦ χρόνου συνερρυηκότες ἦσαν
τὸ χωρίον ἐπώλει. καὶ οὗτος καιροῦ λαβόμεν
βουλόμενος αὐτῷ ἐπηρεάζειν, ὅτι ἐμὲ ἐποιήσατο
κώλυε τὸ χωρίον πραθῆναι, ἵνα κατοκώχιμον
ται καὶ ἀναγκασθῇ τῷ ὀρφανῷ ἀποστῆναι. ἠμφ
τει οὖν αὐτῷ μέρους τινὸς τοῦ χωρίου, πρό
οὐδὲ πώποτε ἀμφισβητήσας, καὶ ἀπηγόρευε
29 ὠνουμένοις μὴ ὠνεῖσθαι. κἀκεῖνος ἠγανάκτει,
καὶ ἠναγκάζετο ὑπολείπεσθαι οὗ ἠμφισβήτησε
τος. τὸ δὲ ἄλλο ἀποδίδοται Φιλίππῳ τῷ Πιτθ
δομήκοντα μνῶν, καὶ οὕτω διαλύει τὸν ὀρφ
ἑπτὰ μνᾶς καὶ τάλαντον ἀποδοὺς ἀπὸ τῆς
τοῦ χωρίου· τούτῳ δὲ λαγχάνει δίκην τῆς
ρήσεως. λόγων δὲ πολλῶν γενομένων καὶ ἐ
πολλῆς ἔδοξεν ἡμῖν χρῆναι, ἵνα μή ποτε εἴπ
ἐμὲ φιλοχρηματεῖν καὶ ἐχθροὺς ἀδελφοὺς ὄντα
τοὺς καθιστάναι, ἐπιτρέψαι τῷ τε κηδεστῇ τῷ
30 του καὶ τοῖς φίλοις διαιτῆσαι. ἐκεῖνοι δ' εἶπον
εἰ μὲν ἐπιτρέποιμεν αὐτοῖς ὥστε τὰ δίκαια διαγν
οὐκ ἂν ἔφασαν διαιτῆσαι· οὐδὲν γὰρ δεῖσθαι
θεσθαι οὐδετέροις ἡμῶν· εἰ δ' ἐάσομεν αὐτοὺς
ναι τὰ συμφέροντα πᾶσιν, ἔφασαν διαιτήσειν
ἡμεῖς, ἵνα δὴ πραγμάτων ἀπαλλαγῶμεν, ὡς
31 ᾠόμεθα, οὕτως ἐπιτρέπομεν. καὶ ἐκεῖνοι ὀμόσ
ἡμῖν πρὸς τῷ βωμῷ τῷ τῆς Ἀφροδίτης τῆς Κερ
τὰ συμφέροντα γνώσεσθαι, διῄτησαν ἡμᾶς ἀπ
ναι ὧν οὗτος ἠμφισβήτησε καὶ δοῦναι δωρεὰ
γὰρ ἔφασαν εἶναι ἄλλην ἀπαλλαγὴν οὐδεμίαν,

μεταλήψονται οὗτοι τῶν ἐκείνου. ἐκ δὲ τοῦ λοιποῦ 32
χρόνου ἔγνωσαν ἡμᾶς εὖ ποιεῖν ἀλλήλους καὶ λόγῳ
καὶ ἔργῳ, καὶ ταῦτα ὀμόσαι ἠνάγκασαν ἡμᾶς ἀμφο-
τέρους πρὸς τῷ βωμῷ ἦ μὴν ποιήσειν· καὶ ἡμεῖς ὠμό-
σαμεν εὖ ποιεῖν ἀλλήλους ἐκ τοῦ ἐπιλοίπου χρόνου,
κατὰ δύναμιν εἶναι, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ. καὶ ὡς ὅ 33
τε ὅρκος ἐγένετο, καὶ ἔχουσιν οὗτοι ἃ ἐγνώσθη αὐ-
τοῖς ὑπὸ τῶν οἰκείων τῶν τούτου, εἶτα νυνὶ ταυτὶ
τὰ ἀγαθὰ ποιοῦσιν ἡμᾶς, τὸν μὲν τεθνεῶτα ἄπαιδα
βουλόμενοι καταστῆσαι, ἐμὲ δ' ἐκβάλλειν ὑβρίσαν-
τες ἐκ τοῦ οἴκου, τοὺς γνόντας αὐτοὺς ὑμῖν παρέξο-
μαι μάρτυρας, ἐὰν ἐθέλωσιν ἀναβαίνειν (εἰσὶ γὰρ
τούτων οἰκεῖοι), εἰ δὲ μή, τοὺς παραγενομένους.
Καί μοι τὰς μαρτυρίας ἀνάγνωθι ταυτασί· σὺ δ' ἐπί- 34
λαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Λαβὲ δή μοι τὰς μαρτυρίας ἐκείνας, ὡς τό τε χωρίον ἑβδομήκοντα μνῶν ἐπράθη, καὶ ὡς ἀπέλαβεν ὁ ὀρφανὸς ἑπτὰ καὶ ἑξήκοντα μνᾶς πραθέντος τοῦ χωρίου.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὁ θεῖος τοίνυν οὑτοσί, ὦ ἄνδρες, κεκληρονομη- 35
κὼς τῶν ἐκείνου ἔργῳ καὶ οὐ λόγῳ ὥσπερ ἐγώ, καὶ
ἔχων ἐμοῦ πολλῷ πλείονα· ἐγὼ γὰρ τὰς τριακοσίας
δραχμὰς ἔλαβον τὰς περιλειφθείσας ἀπὸ τῆς τιμῆς
τοῦ χωρίου, καὶ οἰκίδιον ὃ ἔστιν οὐκ ἄξιον τριῶν
μνῶν· οὗτος δὲ πλεῖον ἢ δέκα μνῶν χωρίον ἔχων,
εἶτα προσέτι νῦν ἥκει τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐξερημώσων.
καὶ ἐγὼ μὲν ὁ ποιητὸς ἐκεῖνόν τε ζῶντα ἐθεράπευον, 36
καὶ αὐτὸς καὶ ἡ ἐμὴ γυνή, θυγάτηρ οὖσα τουτουὶ
Φιλωνίδου, καὶ τῷ ἐμῷ παιδίῳ ἐθέμην τὸ ὄνομα τὸ

ἐκείνου, ἵνα μὴ ἀνώνυμος ὁ οἶκος οὗτος γένηται,
καὶ τελευτήσαντα ἔθαψα ἀξίως ἐκείνου τε καὶ ἐμαυ-
τοῦ, καὶ ἐπίθημα καλὸν ἐπέθηκα, καὶ τὰ ἔνατα καὶ
τἄλλα πάντα ἐποίησα τὰ περὶ τὴν ταφὴν ὡς οἷόν τε
37 κάλλιστα, ὥστε τοὺς δημότας ἐπαινεῖν ἅπαντας· οὗ-
τος δὲ ὁ συγγενής, ὁ ἐπιτιμῶν αὐτῷ ὅτι υἱὸν ἐποιή-
σατο, ζῶντος μὲν τὸ χωρίον τὸ περιλειφθὲν αὐτῷ
περιείλετο, τελευτήσαντα δ' αὐτὸν ἄπαιδα καὶ ἀνώ-
νυμον βούλεται καταστῆσαι. τοιοῦτός ἐστιν οὗτος.
Καὶ ὡς ἔθαψά τ' ἐγὼ αὐτὸν καὶ τὰ τρίτα καὶ τὰ
ἔνατα ἐποίησα καὶ τἄλλα τὰ περὶ τὴν ταφήν, τὰς
μαρτυρίας ὑμῖν τῶν εἰδότων αναγνώσεται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

38 Ὅτι τοίνυν ὁ Μενεκλῆς, ὦ ἄνδρες, ἐποιήσατό με
οὐ παρανοῶν οὐδὲ γυναικὶ πειθόμενος, βούλομαι
ὑμῖν καὶ αὐτοὺς τούτους μάρτυρας παρασχέσθαι, καὶ
ἐμοὶ μαρτυροῦντας ἔργῳ καὶ οὐ λόγῳ, ἐξ ὧν
ἔπραξαν αὐτοί, ὅτι ἐγὼ τἀληθῆ λέγω. τὰς γὰρ δια-
λύσεις φαίνονται πρὸς ἐμὲ ποιησάμενοι ἀμφότεροι
οὗτοι, καὶ οὐ πρὸς τὸν Μενεκλέα, καὶ ὀμόσαντες ὅρ-
39 κους ἐμοὶ καὶ ἐγὼ τούτοις. καίτοι εἴ γε μὴ κατὰ τοὺς
νόμους ἐγεγένητο ἡ ποίησις, μηδὲ κληρονόμος ἦν
ἐγὼ τῶν Μενεκλέους ὑπ' αὐτῶν τούτων δεδοκιμασ-
μένος, τί ἔδει αὐτοὺς ὀμνύναι ἐμοὶ ἢ παρ' ἐμοῦ λαμ-
βάνειν ὅρκους; οὐδὲ ἓν δήπου. οὐκοῦν ὁπότε ἐποίη-
σαν ταῦτα, φαίνονται αὐτοὶ οὗτοι ἐμοὶ μαρτυροῦντες
ὅτι κατὰ τοὺς νόμους ἐποιήθη ἡ ποίησις καὶ δικαίως
40 εἰμὶ κληρονόμος τῶν Μενεκλέους. ἐγὼ δ' οἶμαι κα-
ταφανὲς ὑμῖν ἅπασι τοῦτ' εἶναι, ὡς καὶ παρὰ τού-
των αὐτῶν ὁμολογούμενόν ἐστιν ὅτι Μενεκλῆς οὐ
παρεφρόνει, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον οὗτος νυνί, ὅς γε

ποιησάμενος τῆς ἔχθρας διάλυσιν πρὸς ἡμᾶς καὶ ὀμόσας ὅρκους πάλιν νῦν ἥκει τὰ ὁμολογηθέντα καὶ ὀμοσθέντα παραβάς, καὶ ἀφελέσθαι με ἀξιοῖ ταυτὶ τὰ λοιπά, οὕτως ὄντα μικρά. ἐγὼ δὲ εἰ μὴ πάνυ τὸ 41
πρᾶγμα αἰσχρὸν εἶναι ἐνόμιζον καὶ ἐπονείδιστον, προδοῦναι τὸν πατέρα οὗ εἶναι ὠνομάσθην καὶ ὅς ἐποιήσατό με, ταχὺ ἂν ἀπέστην αὐτῷ τῶν ἐκείνου· ἔστι γὰρ ὑπόλοιπον οὐδὲ ἕν, ὡς καὶ ὑμᾶς οἴομαι αἰσθάνεσθαι.. νυνὶ δὲ δεινὸν τὸ πρᾶγμα καὶ αἰσχρὸν 42
εἶναι τῇδε νομίζω, εἰ ἡνίκα μὲν ὁ Μενεκλῆς εἶχέ τι, ὅτε μὲν ἔδωκα ἐμαυτὸν υἱὸν αὐτῷ ποιήσασθαι, καὶ ἀπὸ τῆς οὐσίας τῆς ἐκείνου, πρὶν πραθῆναι τὸ χωρίον, ἐγυμνασιάρχουν ἐν τῷ δήμῳ καὶ ἐφιλοτιμήθην ὡς υἱὸς ὢν ἐκείνου, καὶ τὰς στρατείας, ὅσαι ἐγένοντο ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, ἐστράτευμαι ἐν τῇ φυλῇ τῇ ἐκείνου καὶ ἐν τῷ δήμῳ· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος ἐτε- 43
λεύτησεν, εἰ προδώσω καὶ ἐξερημώσας αὐτοῦ τὸν οἶκον ἀπιὼν οἰχήσομαι, πῶς οὐκ ἂν δεινὸν τὸ πρᾶγμα εἶναι καὶ καταγέλαστον δοκοίη, καὶ τοῖς βουλομένοις περὶ ἐμοῦ βλασφημεῖν πολλὴν ἐξουσίαν παρασχέσθαι; καὶ οὐ μόνον ταῦτ' ἐστὶ τὰ ποιοῦντά με ἀγωνίζεσθαι τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ἀλλ' εἰ οὕτω φαῦλος ἄνθρωπος δοκῶ εἶναι καὶ μηδενὸς ἄξιος, ὥστε ὑπὸ μὲν εὖ φρονοῦντος μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἂν ποιηθῆναι τῶν φίλων, ὑπὸ δὲ παραφρονοῦντος, ταῦτ' ἐστὶ τὰ λυποῦντά με.

Ἐγὼ οὖν δέομαι ὑμῶν πάντων, ὦ ἄνδρες, καὶ 44
ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω ἐλεῆσαί με καὶ ἀποψηφίσασθαι τοῦ μάρτυρος τουτουί. ἀπέφηνα δ' ὑμῖν πρῶτον μὲν ποιηθέντα ἐμαυτὸν ὑπὸ τοῦ Μενεκλέους ὡς ἄν τις δικαιότατα ποιηθείη, καὶ οὐ λόγῳ οὐδὲ διαθήκῃ τὴν ποίησιν γεγενημένην, ἀλλ' ἔργῳ· καὶ τοῦ- 45

των ὑμῖν τούς τε φράτορας καὶ τοὺς δημότας καὶ
τοὺς ὀργεῶνας παρεσχόμην μάρτυρας· καὶ ἐκεῖνον
ἐπέδειξα τρία καὶ εἴκοσιν ἐπιβιοῦντα ἔτη. εἶτα τοὺς
νόμους ἐπέδειξα ὑμῖν τοὺς ἅπασι τοῖς ἀνθρώποις
ἐξουσίαν διδόντας υἱεῖς ποιεῖσθαι. καὶ ἔτι πρὸς τού-
τοις ζῶντα τε φαίνομαι θεραπεύων αὐτὸν καὶ τελευ-
46 τήσαντα θάψας. οὗτος δὲ νυνὶ ἄκληρον μὲν ἐμὲ
ποιεῖν τοῦ κλήρου τοῦ πατρῴου, εἴτε μείζων ἐστὶν
οὗτος εἴτε ἐλάττων, ἄπαιδα δὲ τὸν τελευτήσαντα καὶ
ἀνώνυμον βούλεται καταστῆσαι, ἵνα μήτε τὰ ἱερὰ τὰ
πατρῷα ὑπὲρ ἐκείνου μηδεὶς τιμᾷ μήτ᾽ ἐναγίζῃ αὐ-
τῷ καθ᾽ ἕκαστον ἐνιαυτόν, ἀλλὰ ἀφαιρεῖται τὰς τι-
μὰς τὰς ἐκείνου· ἃ προνοηθεὶς ὁ Μενεκλῆς, κύριος
ὢν τῶν ἑαυτοῦ, ἐποιήσατο υἱὸν ἑαυτῷ, ἵνα τούτων
47 ἁπάντων τυγχάνῃ. Μὴ οὖν, ὦ ἄνδρες, πεισθέντες
ὑπὸ τούτων ἀφέλησθέ μου τὸ ὄνομα τῆς κληρονομίας,
ὃ ἔτι μόνον λοιπόν ἐστιν, ἄκυρον δὲ τὴν ποίησιν αὐ-
τοῦ καταστήσητε· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα εἰς ὑμᾶς
ἀφῖκται καὶ ὑμεῖς κύριοι γεγόνατε, βοηθήσατε καὶ
ἡμῖν καὶ ἐκείνῳ τῷ ἐν Ἅιδου ὄντι, καὶ μὴ περιίδητε,
πρὸς θεῶν καὶ δαιμόνων [δέομαι ὑμῶν], προπηλακι-
σθέντα αὐτὸν ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ μεμνημένοι τοῦ νό-
μου καὶ τοῦ ὅρκου ὃν ὀμωμόκατε καὶ τῶν εἰρημένων
ὑπὲρ τοῦ πράγματος, τὰ δίκαια καὶ τὰ εὔορκα κατὰ
τοὺς νόμους ψηφίσασθε.

3.

ΕΡΙ ΤΟΥ ΠΥΡΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ Η ΚΑΤΑ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Πύρρου τὸν ἕτερον τῆς ἀδελφῆς υἱὸν υἱοποιησαμένου Ἔνδιον, καὶ τούτου πλέον ἢ εἴκοσιν ἔτη τὸν κλῆρον κατασχόντος, εἶτα ἀποθανόντος, Ξενοκλῆς λαχὼν τῶν χρημάτων ὑπὲρ Φίλης, τῆς ἑαυτοῦ γυναικός, διεμαρτύρησεν εἶναι αὐτὴν γνησίαν Πύρρου θυγατέρα, ἀμφισβητούσης τοῦ κλήρου τῆς Ἐνδίου μητρός· καὶ ἑάλω ψευδομαρτυριῶν, Νικοδήμου καὶ αὐτοῦ μαρτυρήσαντος ἐγγυῆσαι Πύρρῳ τὴν ἀδελφὴν κατὰ τοὺς νόμους, ἐξ ἧς γεγονέναι τὴν Φίλην. ὁ Ἐνδίου δὲ ἀδελφὸς νόθην εἶναί φησιν, ἐξ ἑταίρας Πύρρῳ γενομένην, καὶ οὕτως ὑπὸ Ἐνδίου ἐκδοθῆναι Ξενοκλεῖ. Ἡ στάσις στοχασμός, τὸ δὲ ἔγκλημα ψευδομαρτυριῶν κατὰ τοῦ Νικοδήμου.

Ἄνδρες δικασταί, ὁ ἀδελφὸς τῆς μητρὸς τῆς ἐμῆς ύρρος, ἄπαις ὢν γνησίων παίδων, ἐποιήσατο Ἔνον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἐμὸν υἱὸν ἑαυτῷ· ὃς κληρονόςς ὢν τῶν ἐκείνου ἐβίω πλείω ἔτη ἢ εἴκοσι, καὶ ἐν όνῳ τοσούτῳ ἔχοντος ἐκείνου τὸν κλῆρον οὐδεὶς όποτε προσεποιήσατο οὐδ' ἠμφισβήτησε τῆς κληνομίας ἐκείνῳ. τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἀδελφοῦ πέ- 2 σιν, ὑπερβᾶσα τὸν τελευταῖον κληρονόμον, γνηα θυγάτηρ τοῦ ἡμετέρου θείου ἥκει φάσκουσα εἶναι λη, καὶ κύριος Ξενοκλῆς Κόπριος τοῦ Πύρρου κλήυ λαχεῖν τὴν λῆξιν ἠξίωσεν, ὃς τετελεύτηκε πλείω εἴκοσιν ἔτη, τρία τάλαντα τίμημα τῷ κλήρῳ ἐπι-

3 γραψάμενος. ἀμφισβητούσης δὲ τῆς μητρὸς τῆς ἡμε-
τέρας, ἀδελφῆς δὲ τοῦ Πύρρου, ὁ κύριος τῆς εἰλη-
χυίας τοῦ κλήρου γυναικὸς ἐτόλμησε διαμαρτυρῆσαι
μὴ ἐπίδικον τῇ ἡμετέρᾳ μητρὶ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ κλῆ-
ρον εἶναι, ὡς οὔσης γνησίας θυγατρὸς Πύρρῳ, οὗ
ἦν ἐξ ἀρχῆς ὁ κλῆρος. ἐπισκηψάμενοι δὲ ἡμεῖς, καὶ
εἰς ὑμᾶς εἰσαγαγόντες τὸν διαμαρτυρῆσαι τολμήσαντα
4 κατὰ ταῦτα, ἐκεῖνόν τε ἐξελέγξαντες περιφανῶς τὰ
ψευδῆ μεμαρτυρηκότα τὴν τῶν ψευδομαρτυριῶν δί-
κην εἵλομεν παρ' ὑμῖν, καὶ τουτονὶ Νικόδημον πα-
ραχρῆμα ἐξηλέγξαμεν ἐν τοῖς αὐτοῖς δικασταῖς ἀναι-
σχυντότατον τῇ μαρτυρίᾳ ὄντα ταύτῃ, ὅς γε ἐτόλμησε
μαρτυρῆσαι ἐγγυῆσαι τῷ θείῳ τῷ ἡμετέρῳ τὴν ἀδελ-
5 φὴν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα εἶναι κατὰ τοὺς νόμους. ὅτι
μὲν οὖν καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ δίκῃ ἡ τούτου μαρτυρία
ψευδὴς ἔδοξεν εἶναι, ὁ τόθ' ἑαλωκὼς μάρτυς σαφέσ-
τατα τοῦτον ἐξελέγχει. εἰ γὰρ μὴ ἐδόκει οὗτος τὰ ψευδῆ
τότε μαρτυρῆσαι, δῆλον ὅτι ἐκεῖνός τ' ἂν ἀποφυγὼν
τὴν διαμαρτυρίαν ἀπῆλθε, καὶ κληρονόμος ἂν τῶν
τοῦ θείου ἡ διαμαρτυρηθεῖσα γνησία θυγάτηρ εἶναι,
6 ἀλλ' οὐκ ἂν ἡ ἡμετέρα κατέστη μήτηρ. ἁλόντος δὲ
τοῦ μάρτυρος καὶ ἀποστάσης τοῦ κλήρου τῆς ἀμφι-
σβητούσης γνησίας θυγατρὸς Πύρρῳ εἶναι, μεγάλη
ἀνάγκη ἅμα καὶ τὴν τούτου μαρτυρίαν ἑαλωκέναι·
περὶ γὰρ αὐτοῦ τούτου ὁ διαμαρτυρήσας τὴν τῶν
ψευδομαρτυριῶν δίκην ἠγωνίζετο, πότερον ἐξ ἐγγυη-
τῆς ἢ ἐξ ἑταίρας ἡ ἀμφισβητοῦσα τοῦ κλήρου τῷ
θείῳ γυναικὸς εἴη· γνώσεσθε δ' ἀκούσαντες καὶ
ὑμεῖς τῆς τε ἀντωμοσίας τῆς ἡμετέρας καὶ τῆς τούτου
μαρτυρίας καὶ τῆς ἁλούσης διαμαρτυρίας. Ἀνάγ-
7 γνωσκε λαβὼν ταςδὶ αὐτοῖς.

ΑΝΤΩΜΟΣΙΑ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὡς μὲν ἔδοξε παραχρῆμα εὐθὺς τότε τὰ ψευδῆ μαρτυρῆσαι Νικόδημος, ἐπιδέδεικται τότε πᾶσι· προσήκει δὲ καὶ παρ' ὑμῖν τοῖς περὶ αὐτοῦ τούτου τὴν δίκην μέλλουσι ψηφιεῖσθαι ἐξελεγχθῆναι τὴν τούτου
μαρτυρίαν. ἐπιθυμῶ δὲ πρῶτον μὲν περὶ αὐτοῦ τού- 8
του πυθέσθαι, ἥν τινά ποτε προῖκά φησιν ἐπιδοὺς ἐκδοῦναι τὴν ἀδελφὴν ὁ μεμαρτυρηκὼς τῷ τὸν τριτάλαντον οἶκον κεκτημένῳ, εἶτα πότερον ἡ ἐγγυητὴ γυνὴ ἀπέλιπε τὸν ἄνδρα ζῶντα ἢ τελευτήσαντος τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ παρ' ὅτου ἐκομίσατο τὴν τῆς ἀδελφῆς προῖκα οὗτος, ἐπειδὴ τετελευτηκὼς ἦν ᾧ μεμαρ-
τύρηκεν οὗτος αὐτὴν ἐγγυῆσαι, ἢ εἰ μὴ ἐκομίζετο, 9
ὁποίαν δίκην σίτου ἢ τῆς προικὸς αὐτῆς ἐν εἴκοσιν ἔτεσι τῷ ἔχοντι τὸν | κλῆρον δικάσασθαι ἠξίωσεν, ἢ εἴ του ἀνθρώπων ἐναντίον προσῆλθεν ἐγκαλῶν τῷ κληρονόμῳ περὶ τῆς προικὸς τῆς ἀδελφῆς ἐν χρόνῳ τοσούτῳ. περί τε οὖν τούτων ἡδέως ἂν πυθοίμην, ὅ τι ποτ' ἦν τὸ αἴτιον τοῦ μηδὲν τούτων γεγενῆσθαι περὶ τῆς ἐγγυητῆς (ὡς μεμαρτύρηκεν οὗτος) γυναι-
κός, καὶ πρὸς τούτοις εἴ τις ἄλλος ἐγγυητὴν ἔσχε 10
τὴν τούτου ἀδελφὴν γυναῖκα, ἢ τῶν πρότερον χρησαμένων πρὶν γνῶναι τὸν ἡμέτερον θεῖον αὐτήν, ἢ ὅσοι ἐκείνου γιγνώσκοντος ἐπλησίαζον αὐτῇ, ἢ ὅσοι ὕστερον ἐπλησίαζον τετελευτηκότος ἐκείνου· δῆλον γὰρ ὅτι τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ ἀδελφὸς αὐτὴν ἅπασι
τοῖς πλησιάζουσιν ἐδεδώκει. περὶ ὧν εἰ δεήσειε καθ' 11
ἕκαστον διελθεῖν, οὐκ ἂν πάνυ μικρὸν ἔργον γένοιτο. ἐὰν μὲν οὖν ὑμεῖς κελεύητε, περὶ ἐνίων μνησθείην ἂν αὐτῶν· εἰ δέ τισιν ὑμῶν ἀηδὲς ἀκούειν ἐστίν, ὥσπερ ἐμοὶ λέγειν τι περὶ τούτων, αὐτὰς τὰς μαρτυρίας ὑμῖν παρέξομαι τὰς μαρτυρηθείσας ἐν τῇ προτέρᾳ δίκῃ, ὧν οὐδεμιᾷ ἐπισκήψασθαι ἠξίωσαν οὗτοι.

καίτοι ὅπου κοινὴν αὐτὴν ὡμολογήκασιν εἶναι τοῦ βουλομένου, τὴν γυναῖκα, πῶς ἂν εἰκότως ἡ αὐτὴ
12 γυνὴ ἐγγυητὴ δόξειεν εἶναι; ἀλλὰ μὴν ὁπότε μὴ ἐπεσκημμένοι εἰσὶ ταῖς περὶ αὐτοῦ τούτου μαρτυρίαις, ὡμολογηκότες εἰσὶ ταῦτα. ἀκούσαντες δὲ καὶ ὑμεῖς αὐτῶν τῶν μαρτυριῶν, γνώσεσθε ὡς οὗτός τε περιφανῶς τὰ ψευδῆ μεμαρτύρηκε, καὶ ὀρθῶς καὶ κατὰ τοὺς νόμους οἱ δικάσαντες τὴν δίκην ἔγνωσαν τὴν κληρονομίαν μὴ προσήκειν τῇ μὴ ὀρθῶς γεγενημένῃ γυναικί. Ἀναγίγνωσκε· σὺ δ' ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

13 Ὡς μὲν ἑταίρα ἦν τῷ βουλομένῳ καὶ οὐ γυνὴ τοῦ ἡμετέρου θείου, ἣν οὗτος ἐγγυῆσαι ἐκείνῳ μεμαρτύρηκεν, ὑπὸ τῶν ἄλλων οἰκείων καὶ ὑπὸ τῶν γειτόνων τῶν ἐκείνου μεμαρτύρηται πρὸς ὑμᾶς· οἳ μάχας καὶ κώμους καὶ ἀσέλγειαν πολλήν, ὁπότε ἡ τούτου ἀδελφὴ εἴη παρ' αὐτῷ, μεμαρτυρήκασι γίγνε-
14 σθαι περὶ αὐτῆς. καίτοι οὐ δή πού γε ἐπὶ γαμετὰς γυναῖκας οὐδεὶς ἂν κωμάζειν τολμήσειεν· οὐδὲ αἱ γαμεταὶ γυναῖκες ἔρχονται μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τὰ δεῖπνα, οὐδὲ συνδειπνεῖν ἀξιοῦσι μετὰ τῶν ἀλλοτρίων, καὶ ταῦτα μετὰ τῶν ἐπιτυχόντων. ἀλλὰ μὴν τῶν γε μεμαρτυρηκότων οὐδενὶ ἐπισκήψασθαι οὗτοι ἠξίωσαν. Καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀναγίγνωσκε πάλιν αὐτοῖς τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

15 Ἀνάγνωθι δὴ καὶ τὰς περὶ τῶν πλησιασάντων αὐτῇ μαρτυρίας, ἵνα εἰδῶσιν ὅτι ἑταίρα τε ἦν τοῦ βουλομένου, καὶ ὅτι οὐδ' ἐξ ἑνὸς ἄλλου φαίνεται τεκοῦσα. Ἀναγίγνωσκε αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὡς μὲν τοίνυν ἦν κοινὴ τῷ βουλομένῳ, ἣν οὗτος 16
γυῆσαι τῷ ἡμετέρῳ θείῳ μεμαρτύρηκε, μνημονεύειν
ρὴ ὑφ' ὅσων ὑμῖν μεμαρτύρηται, καὶ ὅτι οὐδενὶ
λλῳ ἐγγυηθεῖσα οὐδὲ συνοικήσασα φαίνεται· σκε-
ώμεθα δὲ καὶ ἐξ ὧν ἄν τις ὑπονοήσειεν ἐγγύην γε-
έσθαι τοιαύτης γυναικός, εἰ ἄρα καὶ τῷ ἡμετέρῳ
είῳ τοιοῦτόν τι συμβέβηκεν. ἤδη γάρ τινες νέοι 17
νθρωποι ἐπιθυμήσαντες τοιούτων γυναικῶν, καὶ
κρατῶς ἔχοντες αὑτῶν, ἐπείσθησαν ὑπ' ἀνοίας εἰς
ὑτοὺς τοιοῦτόν τι ἐξαμαρτεῖν. πόθεν οὖν ἄν τις
αφέστερον γνοίη περὶ τούτων, ἢ ἔκ τε τῶν μαρτυ-
ιῶν τῶν τούτοις μεμαρτυρημένων ἐν τῇ προτέρᾳ
ίκῃ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων τῶν περὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα
κεψάμενος; ἐνθυμεῖσθε δὲ τὴν ἀναίδειαν ὧν λέγου- 18
ιν. ὁ μὲν γὰρ ἐγγυᾶν μέλλων εἰς τὸν τριτάλαντον
ἶκον, ὥς φησι, τὴν ἀδελφήν, διαπραττόμενος τηλι-
αῦτα ἕνα μάρτυρα παρεῖναι αὑτῷ Πυρετίδην προσ-
ποιήσατο, καὶ τούτου ἐκμαρτυρίαν ἐπ' ἐκείνῃ τῇ δίκῃ
αρέσχοντο οὗτοι· ἣν Πυρετίδης οὐκ ἀναδέδεκται αὐ-
οῖς, οὐδὲ ὁμολογεῖ μαρτυρῆσαι οὐδὲ εἰδέναι τούτων
ληθὲς ὂν οὐδέν. μέγα δὲ τεκμήριον ὡς περιφανῶς 19
ευδῆ τὴν μαρτυρίαν οὗτοι παρέσχοντο ταύτην· ἴστε
άρ πάντες ὡς ὅταν μὲν ἐπὶ προδήλους πράξεις ἴωμεν,
ς δεῖ μετὰ μαρτύρων γενέσθαι, τοὺς οἰκειοτάτους
καὶ οἷς ἂν τυγχάνωμεν χρώμενοι μάλιστα, τούτους
αραλαμβάνειν εἰώθαμεν ἐπὶ τὰς πράξεις τὰς τοιαύ-
ας, τῶν δὲ ἀδήλων καὶ ἐξαίφνης γιγνομένων τοὺς
ροστυχόντας ἕκαστοι μάρτυρας ποιούμεθα. καὶ ἐπὶ 20
ἐν ταῖς μαρτυρίαις αὐταῖς τοῖς παραγενομένοις αὐ-
οῖς, ὁποῖοί τινες ἂν ὦσι, τούτοις μάρτυσι χρῆσθαι
ναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν· παρὰ δὲ τῶν ἀσθενούντων ἢ
ῶν ἀποδημεῖν μελλόντων ὅταν τις ἐκμαρτυρίαν ποιῆ-

ται, τοὺς ἐπιεικεστάτους τῶν πολιτῶν καὶ τοὺς ἡμῖν
γνωριμωτάτους ἕκαστος ἡμῶν παρακαλεῖ μάλιστα,
21 καὶ οὐ μεθ' ἑνὸς οὐδὲ μετὰ δυοῖν, ἀλλ' ὡς ἂν μετὰ
πλείστων δυνώμεθα τὰς ἐκμαρτυρίας πάντες ποιού-
μεθα, ἵνα τῷ τε ἐκμαρτυρήσαντι μὴ ἐξείη ὕστερον
ἐξάρνῳ γενέσθαι τὴν μαρτυρίαν, ὑμεῖς τε πολλοῖς καὶ
καλοῖς κἀγαθοῖς ταῦτα μαρτυροῦσι πιστεύοιτε μᾶλλον.
22 Ξενοκλῆς τοίνυν Βήσαζε μὲν ἰὼν εἰς τὸ ἐργαστήριον
τὸ ἡμέτερον εἰς τὰ ἔργα, οὐχ ἡγήσατο δεῖν τοῖς ἀπὸ
τοῦ αὐτομάτου ἐκεῖ ἐντυχοῦσι μάρτυσι χρῆσθαι περὶ
τῆς ἐξαγωγῆς, ἀλλ' ἧκεν ἔχων ἐνθένδε Διόφαντον τὸν
Σφήττιον μεθ' ἑαυτοῦ, ὃς ἔλεγε τὴν δίκην ὑπὲρ τού-
του, καὶ Δωρόθεον τὸν Ἐλευσίνιον καὶ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ Φιλοχάρη καὶ ἄλλους πολλοὺς μάρτυρας, παρα-
κεκληκὼς ἐνθένδε σταδίους ἐγγὺς τριακοσίους ἐκεῖσε·
23 περὶ δὲ τῆς ἐγγύης τῆς τήθης τῶν παίδων τῶν ἑαυ-
τοῦ ἐν τῷ ἄστει ἐκμαρτυρίαν (ὥς φησι) ποιούμενος
τῶν μὲν οἰκείων οὐδένα τῶν ἑαυτοῦ παρακεκληκὼς
φαίνεται, Διονύσιον δὲ Ἐρχιέα καὶ Ἀριστόλοχον Αἰ-
θαλίδην· μετὰ δυοῖν τούτοιν ἐν τῷ ἄστει αὐτοῦ τὴν
ἐκμαρτυρίαν ποιήσασθαί φασιν οὗτοι. τοιαῦτα μὲν
τὰ τούτων· οἷς οὐδ' ἂν περὶ ὁτουοῦν πιστεύσειεν
24 ἄλλως οὐδείς. ἴσως γὰρ ἦν νὴ Δία πάρεργον καὶ
φαῦλον, περὶ οὗ τὴν ἐκμαρτυρίαν παρὰ τοῦ Πυρε-
τίδου φασὶ ποιήσασθαι οὗτοι, ὥστε οὐδὲν θαυμα-
στὸν ὀλιγωρηθῆναι ἦν τὸ πρᾶγμα. καὶ πῶς; ὥστε
περὶ αὐτοῦ τούτου ὁ ἀγὼν ἦν ὁ τῶν ψευδομαρτυριῶν,
ὃν Ξενοκλῆς ἔφευγεν, ἢ ἐξ ἑταίρας ἢ ἐξ ἐγγυητῆς
τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα εἶναι. εἶτα ἐπὶ ταύτην ἂν τὴν
μαρτυρίαν, εἰ ἦν ἀληθής, οὐκ ἂν ἅπαντας τοὺς οἰ-
25 κείους τοὺς ἑαυτοῦ παρακαλεῖν ἐκεῖνος ἠξίωσεν; ναὶ
μὰ Δία, ὡς ἔγωγε φμην, εἴ γε ἦν ἀληθὲς τὸ πρᾶγμα.

οὐ τοίνυν φαίνεται, ἀλλ' ὁ μὲν Ξενοκλῆς πρὸς τοὺς ἐπιτυχόντας δύο ἐκμαρτυρησάμενος τὴν μαρτυρίαν ταύτην, Νικόδημος δὲ οὑτοσὶ ἕνα μόνον μάρτυρα παρακαλέσας μεθ' ἑαυτοῦ τῷ τὸν τριτάλαντον οἶκον κεκτημένῳ ἐγγυῆσαί φησι τὴν ἀδελφήν. καὶ οὗτος 26
μὲν τὸν Πυρετίδην μόνον, οὐχ ὁμολογοῦντα, προσεποιήσατο μετὰ αὐτοῦ παραγενέσθαι· ὑπὸ δὲ τοῦ ἐγγυήσασθαι μέλλοντος τὴν τοιαύτην Λυσιμένης καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Χαίρων καὶ Πυλάδης, φασὶ παρακληθέντες τῇ ἐγγύῃ παραγενέσθαι, καὶ ταῦτα θεῖοι ὄντες τῷ ἐγγυωμένῳ. ὑμέτερον οὖν ἔργον σκέψασθαι 27
νῦν, εἰ δοκεῖ πιστὸν εἶναι τὸ πρᾶγμα. ἐγὼ μὲν γὰρ νομίζω, ἐκ τῶν εἰκότων σκοπούμενος, πολὺ ἂν μᾶλλον τὸν Πύρρον πάντας ἂν τοὺς οἰκείους βούλεσθαι λεληθέναι, εἴ τι παρεσκευάζετο ὁμολογεῖν ἢ πράττειν ἀνάξιον τῶν αὐτοῦ, ἢ παρακαλέσαι μάρτυρας τοὺς θείους τοὺς ἑαυτοῦ ἐπὶ ἁμάρτημα τηλικοῦτον.

Ἔτι δὲ καὶ περὶ ἐκείνου θαυμάζω, εἰ μηδεμίαν 28
προῖκα μήθ' ὁ διδοὺς μήθ' ὁ λαμβάνων διωμολογήσαντο ἕξειν ἐπὶ τῇ γυναικί. τοῦτο μὲν γὰρ εἴ τινα ἐδίδου, εἰκὸς ἦν καὶ τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τῶν παραγενέσθαι φασκόντων μαρτυρεῖσθαι· τοῦτο δ' εἰ δι' ἐπιθυμίαν τὴν ἐγγύην ὁ θεῖος ἡμῶν ἐποιεῖτο τῆς τοιαύτης γυναικός, δῆλον ὅτι κἂν ἀργύριον πολλῷ μᾶλλον ὁ ἐγγυῶν διωμολογήσατο ἔχειν αὐτὸν ἐπὶ τῇ γυναικί, ἵνα μὴ ἐπ' ἐκείνῳ γένοιτο ῥᾳδίως ἀπαλλάττεσθαι, ὁπότε βούλοιτο, τῆς γυναικός· καὶ μάρτυράς 29
γε πολλῷ πλείους τὸν ἐγγυῶντα παρακαλεῖν ἢ τὸν ἐγγυώμενον τὴν τοιαύτην· οὐδεὶς γὰρ ὑμῶν ἀγνοεῖ ὅτι ὀλίγα διαμένειν εἴωθε τῶν τοιούτων. ὁ μὲν τοίνυν ἐγγυῆσαι φάσκων μετὰ ἑνὸς μάρτυρος καὶ ἄνευ ὁμολογίας | προικὸς εἰς τὸν τριτάλαντον οἶκον ἐγγυ-

ἦσαί φησι τὴν ἀδελφήν· οἱ δὲ θεῖοι τῷ ἀδελφιδῷ ἄπροικον τὴν τοιαύτην ἐγγυωμένῳ μεμαρτυρήκασι παραγενέσθαι.

30 Καὶ οἱ αὐτοὶ θεῖοι οὗτοι ἐν τῇ δεκάτῃ τῆς θυ-
γατρὸς ἀποφανθείσης εἶναι ὑπὸ τοῦ ἀδελφιδοῦ κλη-
θέντες μεμαρτυρήκασι παραγενέσθαι. ἐφ' ᾧ δὴ καὶ
δεινῶς ἀγανακτῶ, ὅτι ὁ μὲν ἀνὴρ λαγχάνων ὑπὲρ τῆς
γυναικὸς τῆς αὑτοῦ τοῦ κλήρου τοῦ πατρῴου Φίλην
ὄνομα εἶναι ἐγράψατο τῇ γυναικί, οἱ δὲ τοῦ Πύρρου
θεῖοι ἐν τῇ δεκάτῃ φάσκοντες παραγενέσθαι τὸ τῆς
τήθης ὄνομα Κλειταρέτην τὸν πατέρα ἐμαρτύρησαν
31 θέσθαι αὐτῇ. θαυμάζω οὖν εἰ ὁ ἀνὴρ ὁ συνοικῶν
πλείω ἢ ὀκτὼ ἔτη ἤδη μὴ ᾔδει τοὔνομα τῆς ἑαυτοῦ
γυναικός. εἶτα οὐδὲ παρὰ τῶν αὑτοῦ μαρτύρων πρό-
τερον ἐδυνήθη πυθέσθαι, οὐδ' ἡ μήτηρ τῆς γυναικὸς
τὸ τῆς θυγατρὸς ὄνομα τῆς αὑτῆς ἐν χρόνῳ τοσούτῳ
32 ἔφρασεν αὐτῷ, οὐδ' ὁ θεῖος αὐτός, Νικόδημος, ἀλλ'
ἀντὶ τοῦ τῆς τήθης ὀνόματος, εἴ τις ᾔδει τοὔθ' ὑπὸ
τοῦ πατρὸς κείμενον ταύτῃ, Φίλην ὁ ἀνὴρ ὄνομα
ἐπεγράψατο εἶναι αὐτῇ, καὶ ταῦτα λαγχάνων αὐτῇ
τοῦ κλήρου τοῦ πατρῴου. τίνος ἕνεκα; ἢ ἵνα καὶ
τοῦ τῆς τήθης ὀνόματος τοῦ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τεθέν-
τος ἄκληρον ὁ ἀνὴρ καταστήσειεν εἶναι τὴν αὑτοῦ
33 γυναῖκα; ἆρά γε οὐχὶ δῆλον, ὦ ἄνδρες, ὅτι ἃ πάλαι
οὗτοι μαρτυροῦσι γενέσθαι, πολλῷ πλέον τῆς λήξεως
τοῦ κλήρου σύγκειται αὐτοῖς; οὐ γὰρ ἄν ποτε οἱ
μὲν εἰς τὴν δεκάτην (ὥς φασι) κληθέντες τῆς τοῦ
Πύρρου θυγατρός, ἀδελφιδῆς δὲ τούτου, ἐξ ἐκείνης
τῆς ἡμέρας, ἥτις ἦν ποτε, ἀκριβῶς εἰς τὸ δικαστή-
ριον ἧκον μεμνημένοι ὅτι Κλειταρέτην ὁ πατὴρ ἐν
34 τῇ δεκάτῃ ὠνόμηνεν, οἱ δ' οἰκειότατοι τῶν ἁπάντων,
ὁ πατὴρ καὶ ὁ θεῖος καὶ ἡ μήτηρ οὐκ ἂν ᾔδει τὸ

νομα τῆς θυγατρός, ὥς φασι, τῆς αὐτοῦ. πολύ γε
ιάλιστ' ἄν, εἰ ἦν ἀληθὲς τὸ πρᾶγμα. Ἀλλὰ περὶ μὲν
ούτων καὶ ὕστερον ἐγχωρήσει εἰπεῖν.

Περὶ δὲ τῆς τούτου μαρτυρίας οὐ χαλεπὸν καὶ 35
ξ αὐτῶν τῶν νόμων ἐστὶ γνῶναι ὅτι φαίνεται περι-
ιανῶς τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκὼς οὗτος. ὅπου γάρ,
ἐν τίς τι ἀτίμητον δῷ, ἕνεκα τοῦ νόμου, ἐὰν ἀπο-
ίπῃ ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα ἢ ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐκπέμψῃ τὴν
ναῖκα, οὐκ ἔξεστι πράξασθαι τῷ δόντι ὃ μὴ ἐν
ροικὶ τιμήσας ἔδωκεν, ἦ που ὅστις γέ φησιν ἄνευ
ιολογίας προικὸς τὴν ἀδελφὴν ἐγγυῆσαι, περιφανῶς
ναίσχυντος ὢν ἐλέγχεται. τί γὰρ ἔμελλεν ὄφελος 36
ναι αὐτῷ τῆς ἐγγύης, εἰ ἐπὶ τῷ ἐγγυησαμένῳ ἐκ-
έμψαι ὁπότε βούλοιτο τὴν γυναῖκα ἦν; ἦν δ' ἂν
ι' ἐκείνῳ, ὦ ἄνδρες, δῆλον ὅτι, εἰ μηδεμίαν προῖκα
ιωμολογήσατο ἕξειν ἐπ' αὐτῇ. εἶτ' ἐπὶ τούτοις ἂν
Ιικόδημος ἠγγύησε τῷ ἡμετέρῳ θείῳ τὴν ἀδελφήν;
αὶ ταῦτα εἰδὼς τὸν ἅπαντα χρόνον ἄτοκον οὖσαν
ὐτήν, καὶ τῆς ὁμολογηθείσης προικὸς ἐκ τῶν νόμων
ιγνομένης εἰς αὐτόν, εἴ τι ἔπαθεν ἡ γυνὴ πρὶν γε-
έσθαι παῖδας αὐτῇ; ἆρ' οὖν δοκεῖ τῳ ὑμῶν ὀλιγώ- 37
ως οὕτως ἔχειν χρημάτων Νικόδημος, ὥστε παρα-
ιπεῖν ἄν τι τῶν τοιούτων; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ νομίζω.
ἶτα παρὰ τούτου ὁ ἡμέτερος θεῖος ἠξίωσεν ἂν ἐγ-
υήσασθαι τὴν ἀδελφήν, ὃς αὐτὸς ξενίας φεύγων
πὸ ἑνὸς τῶν φρατόρων ὤν φησιν αὐτοῦ εἶναι, παρὰ
έτταρας ψήφους μετέσχε τῆς πόλεως; Καὶ ὡς ἀληθῆ
έγω, ἀναγίγνωσκε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Οὗτος τοίνυν τῷ ἡμετέρῳ θείῳ ἄπροικον τὴν 38
δελφὴν τὴν ἑαυτοῦ μεμαρτύρηκεν ἐγγυῆσαι, καὶ

*ταῦτα τῆς προικὸς εἰς αὐτὸν γιγνομένης, εἴ τι ἔπαθεν
ἡ γυνὴ πρὶν γενέσθαι παῖδας αὐτῇ. Λαβὲ δὴ καὶ
ἀνάγνωθι τοὺς νόμους τουσδὶ αὐτοῖς.*

ΝΟΜΟΙ. *

39 *Δοκεῖ ἂν ὑμῖν οὕτως ὀλιγώρως ἔχειν χρημάτων
Νικόδημος, ὥστε, εἰ ἦν ἀληθὲς τὸ πρᾶγμα, οὐκ ἂν
σφόδρα διακριβώσασθαι περὶ τῶν ἑαυτῷ συμφερόν-
των; ναὶ μὰ Δία, ὥς ἔγωγ᾽ οἶμαι, ἐπεὶ καὶ οἱ ἐπὶ
παλλακίᾳ διδόντες τὰς ἑαυτῶν πάντες πρότερον διο-
μολογοῦνται περὶ τῶν δοθησομένων ταῖς παλλακαῖς·
Νικόδημος δὲ ἐγγυᾶν μέλλων, ὥς φησι, | τὴν ἀδελφὴν
τὴν αὑτοῦ μόνον τὸ κατὰ τοὺς νόμους ἐγγυῆσαι διε-
πράξατο; ὃς ἐπ᾽ ὀλίγῳ ἀργυρίῳ, οὗ ἐπιθυμῶν λέγει
πρὸς ὑμᾶς, σφόδρα βούλεται πονηρὸς εἶναι;*
40 *Περὶ μὲν οὖν τῆς τούτου πονηρίας καὶ σιωπῶν-
τος ἐμοῦ οἱ πολλοὶ γιγνώσκουσιν ὑμῶν, ὥστε οὐκ
ἀπορῶ γε μαρτύρων, ὅταν τι λέγω περὶ αὐτοῦ· βού-
λομαι δὲ πρῶτον ἐκ τῶν τοιῶνδε ἐξελέγξαι τοῦτον
ἀναισχυντότατον τῇ μαρτυρίᾳ ὄντα ταύτῃ. φέρε γάρ,
ὦ Νικόδημε, εἰ ἦσθα ἠγγυηκὼς τῷ Πύρρῳ τὴν ἀδελ-
φὴν καὶ εἰ ᾔδεις ἐξ αὐτῆς θυγατέρα γνησίαν κατα-*
41 *λειπομένην, πῶς ἐπέτρεψας τῷ ἡμετέρῳ ἀδελφῷ ἐπι-
δικάσασθαι τοῦ κλήρου ἄνευ τῆς γνησίας θυγατρός,
ἣν φῂς τῷ ἡμετέρῳ θείῳ καταλειφθῆναι; ἢ οὐκ
ᾔδεις ἐν τῇ ἐπιδικασίᾳ τοῦ κλήρου νόθην καθιστα-
μένην τὴν ἀδελφιδῆν τὴν σαυτοῦ; ὁπότε γάρ τις
ἐπεδικάζετο τοῦ κλήρου, νόθην τὴν θυγατέρα τοῦ*
42 *καταλιπόντος τὸν κλῆρον καθίστη. ἔτι δὲ πρότερον
ὁ Πύρρος ὁ ποιησάμενος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἐμὸν υἱὸν
αὑτῷ· οὔτε γὰρ διαθέσθαι οὔτε δοῦναι οὐδενὶ οὐδὲν
ἔξεστι τῶν ἑαυτοῦ ἄνευ τῶν θυγατέρων, ἐάν τις κα-*

:αλιπὼν γνησίας τελευτᾷ. γνώσεσθε δὲ αὐτῶν ἀκού-
σαντες τῶν νόμων ἀναγιγνωσκομένων. Ἀναγίγνωσκε
τούσδε αὐτοῖς.

NOMOI.

Δοκεῖ ἂν ὑμῖν ὁ μεμαρτυρηκὼς ἐγγυῆσαι ἐπιτρέ- 43
ψαι ἄν τι τούτων γίγνεσθαι, καὶ οὐκ ἂν ἐπὶ τοῦ
κλήρου τῇ λήξει, ἣν ὁ Ἔνδιος λαχὼν ἐπεδικάζετο,
ἀμφισβητῆσαι ἂν ὑπὲρ τῆς ἀδελφιδῆς τῆς ἑαυτοῦ,
καὶ οὐκ ἂν διαμαρτυρῆσαι μὴ ἐπίδικον τῷ Ἐνδίῳ
τὸν ἐκείνης πατρῷον κλῆρον εἶναι; Ἀλλὰ μὴν ὥς γε
ἐπεδικάσατο ὁ ἡμέτερος ἀδελφὸς τοῦ κλήρου καὶ οὐκ
ἠμφισβήτησεν οὐδεὶς ἐκείνῳ, ἀναγίγνωσκε τὴν μαρ-
τυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Γενομένης τοίνυν τῆς ἐπιδικασίας ταύτης οὐκ 44
ἐτόλμησεν ἀμφισβητῆσαι τοῦ κλήρου Νικόδημος, οὐδὲ
διαμαρτυρῆσαι τὴν ἀδελφιδῆν τὴν ἑαυτοῦ γνησίαν
θυγατέρα Πύρρῳ καταλειφθῆναι.

Περὶ μὲν οὖν τῆς ἐπιδικασίας ἔχοι ἄν τις ψεῦ- 45
δος προφασίσασθαι πρὸς ὑμᾶς· ἢ γὰρ λαθεῖν σφᾶς
προσποιήσαιτ' ἂν οὗτος, ἢ καὶ ψεύδεσθαι αἰτιῷτ'
ἂν ἡμᾶς. τοῦτο μὲν οὖν παρῶμεν· ἐπειδὴ δὲ τῷ Ξε-
νοκλεῖ ἠγγύα ὁ Ἔνδιος τὴν ἀδελφιδῆν σου, ἐπέτρεψας
ἄν, ὦ Νικόδημε, τὴν ἐκ τῆς ἐγγυητῆς τῷ Πύρρῳ
γεγενημένην ὡς ἐξ ἑταίρας ἐκείνῳ οὖσαν ἐγγυᾶσθαι;
καὶ οὐκ ἂν εἰσήγγελλες πρὸς τὸν ἄρχοντα κακοῦσθαι 46
τὴν ἐπίκληρον ὑπὸ τοῦ εἰσποιήτου οὕτως ὑβριζομέ-
νην καὶ ἄκληρον τῶν ἑαυτῆς πατρῴων καθισταμέ-
νην, ἄλλως τε καὶ μόνων τούτων τῶν δικῶν ἀκινδύ-
νων τοῖς διώκουσιν οὐσῶν καὶ ἐξὸν τῷ βουλομένῳ

47 βοηθεῖν ταῖς ἐπικλήροις; οὔτε γὰρ ἐπιτίμιον ταῖς
πρὸς τὸν ἄρχοντα εἰσαγγελίαις ἔπεστιν, οὐδ᾽ ἐὰν μηδε-
μίαν τῶν ψήφων οἱ εἰσαγγείλαντες μεταλάβωσιν, οὔτε
πρυτανεῖα οὔτε παράστασις οὐδεμία τίθεται τῶν εἰσ-
αγγελιῶν· ἀλλὰ τοῖς μὲν διώκουσιν ἀκινδύνως εἰσ-
αγγέλλειν ἔξεστι, τῷ βουλομένῳ, τοῖς δ᾽ ἁλισκομένοις
αἱ ἔσχαται τιμωρίαι ἐπὶ ταῖς εἰσαγγελίαις ἔπεισιν.
48 ἔπειτα εἰ ἦν ἐξ ἐγγυητῆς ἡ τούτου ἀδελφιδῆ τῷ ἡμε-
τέρῳ θείῳ γεγενημένη, ἐπέτρεψεν ἂν Νικόδημος ὡς
ἐξ ἑταίρας οὖσαν αὐτὴν ἐγγυᾶσθαι; καὶ γενομένων
αὐτῶν οὐκ ἂν εἰσήγγελλε πρὸς τὸν ἄρχοντα ὑβρίζε-
σθαι τὴν ἐπίκληρον ὑπὸ τοῦ οὕτως ἐγγυήσαντος αὐ-
τήν; νὴ Δί᾽, εἰ ἦν ἀληθῆ ἃ νυνὶ τετόλμηκας μαρτυ-
ρῆσαι, παραχρῆμα εὐθὺς τότε ἐτιμωρήσω ἂν τὸν
ἀδικοῦντα. ἢ καὶ ταῦτα λαθεῖν σεαυτὸν προσποιήσει;
49 ἔπειτ᾽ οὐδ᾽ ἐκ τῆς ἐπιδοθείσης αὐτῇ προικὸς ᾔσθου;
ὥστε καὶ δι᾽ αὐτὸ τοῦτο ἀγανακτήσαντι δήπου σοι
εἰσαγγεῖλαι τὸν Ἔνδιον προσῆκεν, εἰ αὐτὸς μὲν τρι-
τάλαντον οἶκον ἔχειν ἠξίου ὡς προσῆκον αὐτῷ, τῇ
δὲ γνησίᾳ οὔσῃ τρισχιλίας δραχμὰς προῖκα ἐπιδοὺς
ἐκδοῦναι ἠξίωσεν ἄλλῳ. εἶτ᾽ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἀγα-
νακτήσας εἰσήγγειλεν ἂν τὸν Ἔνδιον οὗτος; ναὶ μὰ
50 Δία, εἴ γ᾽ ἦν ἀληθὲς τὸ πρᾶγμα. οἶμαι δὲ οὐδ᾽ ἂν
τὴν ἀρχὴν ἐκεῖνον οὐδ᾽ ἄλλον γε τῶν εἰσποιήτων
οὐδένα οὕτως εὐήθη οὐδ᾽ αὖ ὀλίγωρον τῶν νόμων
τῶν κειμένων | γίγνεσθαι, ὥσθ᾽ ὑπαρχούσης γνησίας
θυγατρὸς τῷ τὸν κλῆρον καταλιπόντι ἑτέρῳ δοῦναι
ταύτην ἀνθ᾽ ἑαυτοῦ. ἀκριβῶς γὰρ ᾔδει ὅτι τοῖς γε
ἐκ τῆς γνησίας θυγατρὸς παισὶ γενομένοις ἁπάντων
τῶν παππῴων κληρονομία προσήκει. εἶτα εἰδὼς ἂν
τις ταῦτα ἑτέρῳ παραδοίη τὰ αὑτοῦ, καὶ ταῦτα τη-
51 λικαῦτα ὄντα ὅσων ἠμφισβήτησαν οὗτοι; δοκεῖ δ᾽

ὑμῖν οὕτως ἀναιδὴς ἢ τολμηρὸς εἰσποίητος ιι, ὥστε μηδὲ τὸ δέκατον μέρος ἐπιδοὺς ἐκ- τῇ γνησίᾳ θυγατρὶ τῶν πατρῴων; γενομένων ων δοκεῖ ἂν ὑμῖν ὁ θεῖος ἐπιτρέψαι, ὁ ἐγγυ- μαρτυρηκὼς αὐτῆς τὴν μητέρα; ἐγὼ μὲν γὰρ ίζω, ἀλλὰ καὶ ἠμφισβήτησεν ἂν τοῦ κλήρου μαρτύρησε καὶ εἰσήγγειλεν ἂν πρὸς τὸν ἄρ- καὶ ἄλλο εἴ τι ἦν ἰσχυρότερον τούτων, ἅπαντ' ράξατο. ὁ μὲν τοίνυν Ἔνδιος ὡς ἐξ ἑταίρας 52
ἠγγύησεν, ἥν φησιν ἀδελφιδῆν Νικόδημος εἶ- ῳ· οὗτος δὲ οὔτε τῷ Ἐνδίῳ τοῦ Πύρρου κλή- φισβητῆσαι ἠξίωσεν, οὔτ' ἐγγυήσαντα τὴν ῆν ὡς οὖσαν ἐξ ἑταίρας εἰσαγγεῖλαι πρὸς τὸν ι [ἠξίωσεν], οὔτ' ἐπὶ τῇ δοθείσῃ προικὶ αὐτῇ τησεν οὐδέν, ἀλλὰ πάντα ταῦτα εἴασε γενέ- οἱ δὲ νόμοι περὶ ἁπάντων διορίζουσι τούτων. σεται οὖν πρῶτον ὑμῖν τὴν περὶ τῆς ἐπιδικα- 53
ῦ κλήρου μαρτυρίαν πάλιν, ἔπειτα τὴν περὶ υήσεως τῆς γυναικός. Ἀναγίγνωσκε αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

άγνωθι δὴ καὶ τοὺς νόμους.

ΝΟΜΟΙ.

βὲ δὴ καὶ την τούτου μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

ὶς οὖν τις σαφέστερον ἐξελέγχοι ψευδομαρτυ- 54
ώκων ἢ ἔκ τε τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς τού- ιδεικνύων καὶ ἐκ τῶν νόμων ἁπάντων τῶν ον;

ρὶ μὲν οὖν τούτου σχεδὸν εἴρηται τὰ πολλά·

σκέψασθε δὲ καὶ περὶ τοῦ ἔχοντος τὴν ἀδελφιδῆν τὴν τούτου γυναῖκα, ἐὰν ἄρα τι γένηται καὶ ἐκ τούτου τεκμήριον ὡς ἔστι ψευδῆ τὰ μεμαρτυρημένα Νι-
55 κοδήμῳ. ὡς μὲν οὖν ἠγγυήσατο καὶ ἔλαβεν ὡς οὖσαν ἐξ ἑταίρας τὴν γυναῖκα, ἐπιδέδεικται καὶ μεμαρτύρηται· ὡς δ' ἀληθὴς ἡ μαρτυρία ἐστὶν αὕτη, ὁ Ξενοκλῆς αὐτὸς ἔργῳ οὐκ ὀλίγον χρόνον ἤδη ἀληθῆ ταῦτα μεμαρτύρηκε. δῆλον γὰρ ὅτι εἰ μὴ ἠγγύητο παρὰ τοῦ Ἐνδίου ὡς ἐξ ἑταίρας οὖσαν τὴν γυναῖκα, ὄντων αὐτῷ παίδων ἤδη τηλικούτων ἐκ τῆς γυναικός, ζῶντι ἂν τῷ Ἐνδίῳ ἠμφισβήτησεν ὑπὲρ τῆς γνησίας
56 θυγατρὸς τῶν πατρῴων, ἄλλως τε καὶ παρεσκευασμένος μὴ ὁμολογεῖν τὴν τοῦ Ἐνδίου ποίησιν τῷ Πύρρῳ γενέσθαι· ὡς δὴ οὐχ ὁμολογῶν πως ἐπεσκήπτετο τοῖς μεμαρτυρηκόσιν ἐπὶ τῇ διαθήκῃ τοῦ Πύρρου παραγενέσθαι. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὴν μαρτυρίαν τὴν μαρτυρηθεῖσαν. Ἀναγίγνωσκε αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

57 Ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνό γε δῆλον, ὡς οὐχ ὁμολογοῦσι τὴν τοῦ Ἐνδίου ποίησιν ὑπὸ τοῦ Πύρρου γενέσθαι. οὐ γὰρ ἂν ὑπερβάντες τὸν τελευταῖον τοῦ οἴκου γεγενημένον κληρονόμον ὑπὲρ τῆς γυναικὸς τοῦ Πύρρου κλήρου λαχεῖν τὴν λῆξιν ἠξίωσαν οὗτοι. ὁ μὲν γὰρ Πύρρος πλείω ἢ εἴκοσιν ἔτη τετελεύτηκεν ἤδη, ὁ δὲ Ἔνδιος τοῦ Μεταγειτνιῶνος μηνὸς πέρυσιν, ἐν ᾧ ἔλαχον τοῦ κλήρου τὴν λῆξιν τρίτῃ ἡμέρᾳ εὐθέως
58 οὗτοι. ὁ δὲ νόμος πέντε ἐτῶν κελεύει δικάσασθαι τοῦ κλήρου, ἐπειδὰν τελευτήσῃ ὁ κληρονόμος. οὐκοῦν δυοῖν τὰ ἕτερα προσῆκε τῇ γυναικί, ἢ ζῶντι τῷ Ἐνδίῳ ἀμφισβητῆσαι τῶν πατρῴων, ἢ ἐπειδὴ τετελευτηκὼς ἦν ὁ εἰσποίητος, τῶν τοῦ ἀδελφοῦ τὴν ἐπι-

ιασίαν ἀξιοῦν ποιεῖσθαι, ἄλλως τε καὶ εἰ, ὥς φασιν τοι, ἠγγυήκει αὐτὴν τῷ Ξενοκλεῖ ὡς γνησίαν ἀδελ-ἡν οὖσαν αὐτοῦ. ἀκριβῶς γὰρ ἐπιστάμεθα πάντες 59
ι ἀδελφῶν μὲν κλήρων ἐπιδικασία πᾶσίν ἐστιν ἡμῖν, ῳ δὲ γόνῳ γεγόνασι γνήσιοι παῖδες, οὐδενὶ ἐπιδι-ζεσθαι τῶν πατρῴων προσήκει. καὶ περὶ τούτων ιδένα λόγον λεχθῆναι δεῖ· ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς | καὶ ἄλλοι πολῖται ἀνεπίδικα ἔχουσι τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι τρῷα. οὗτοι τοίνυν εἰς τοῦτο τόλμης ἀφιγμένοι 60
σίν, ὥστε τῷ μὲν εἰσποιήτῳ οὐκ ἔφασαν ἐπιδικά-σθαι προσήκειν τῶν δοθέντων, τῇ δὲ Φίλῃ, ἣν σι θυγατέρα γνησίαν τῷ Πύρρῳ καταλελεῖφθαι, χεῖν τοῦ κλήρου τοῦ πατρῴου τὴν λῆξιν ἠξίωσαν. ίτοι (ὅπερ εἶπον καὶ πρότερον) ὅσοι μὲν ἂν καταλί-ωσι γνησίους παῖδας ἐξ αὐτῶν, οὐ προσήκει τοῖς ισὶν ἐπιδικάσασθαι τῶν πατρῴων· ὅσοι δὲ διαθή-ις αὐτοῖς εἰσποιοῦνται, τοῖς υἱοῖς ἐπιδικάζεσθαι οσήκει τῶν δοθέντων. τοῖς μὲν γάρ, ὅτι γόνῳ γε- 61
νασιν, οὐδεὶς ἂν δήπου ἀμφισβητήσειε περὶ τῶν τρῴων· πρὸς δὲ τοὺς εἰσποιήτους ἅπαντες οἱ κατὰ νος προσήκοντες ἀμφισβητεῖν ἀξιοῦσιν. ἵνα οὖν μὴ ρὰ τοῦ ἐντυχόντος τῶν κλήρων αἱ λήξεις τοῖς ἀμ-σβητεῖν βουλομένοις γίγνωνται, καὶ μὴ ὡς ἐρήμων ν κλήρων ἐπιδικάζεσθαί τινες τολμῶσι, τούτου εκα τὰς ἐπιδικασίας οἱ εἰσποίητοι πάντες ποιοῦν-ι. μηδεὶς οὖν ὑμῶν ἡγείσθω, εἰ ἐνόμιζε γνησίαν 62
ιαι τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Ξενοκλῆς, λαχεῖν ἂν ὑπὲρ τῆς τὴν λῆξιν τοῦ κλήρου τοῦ πατρῴου, ἀλλ' ἐβά-ζεν ἂν ἡ γνησία εἰς τὰ ἑαυτῆς πατρῷα, καὶ εἴ τις τὴν ἀφῃρεῖτο ἢ ἐβιάζετο, ἐξῆγεν ἂν ἐκ τῶν πα-ῴων, καὶ οὐκ ἂν ἰδίας μόνον δίκας ἔφευγεν ὁ βια-ιενος, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ εἰσαγγελθεὶς πρὸς τὸν ἄρ-

χοντα ἐκινδύνευεν ἂν περὶ τοῦ σώματος καὶ τῆ
63 σίας ἁπάσης τῆς ἑαυτοῦ. Ἔτι δ' ἂν πρότερο
Ξενοκλέους οἱ τοῦ Πύρρου θεῖοι, εἰ ᾔδεσαν γν
θυγατέρα τῷ ἑαυτῶν ἀδελφιδῷ καταλειπομένη
ἡμῶν μηδένα λαμβάνειν ἐθέλοντα αὐτήν, οὐ
ποτε ἐπέτρεψαν Ξενοκλέα, τὸν μηδαμόθεν μηδὲν
προσήκοντα Πύρρῳ, λαβόντα ἔχειν τὴν κατὰ
προσήκουσαν αὐτοῖς γυναῖκα. ἢ δεινόν γ' ἂ
64 τὰς μὲν ὑπὸ τῶν πατέρων ἐκδοθείσας καὶ συνο
σας ἀνδράσι γυναῖκας (περὶ ὧν τίς ἂν ἄμεινο
πατὴρ βουλεύσαιτο;) καὶ τὰς οὕτω δοθείσας,
πατὴρ αὐτῶν τελευτήσῃ μὴ καταλιπὼν αὐταῖς
σίους ἀδελφούς, τοῖς ἐγγύτατα γένους ἐπιδίκ
νόμος εἶναι κελεύει, καὶ πολλοὶ συνοικοῦντε
65 ἀφῄρηνται τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας. εἶτα τὰς μὲ
τῶν πατέρων ἐκδοθείσας διὰ τὸν νόμον ἐξ ἀν
ἐπιδίκους εἶναι προσήκει· Ξενοκλεῖ δὲ ἄν τι
ἐπέτρεψε τῶν τοῦ Πύρρου θείων, εἰ ἦν γνησί
γάτηρ ἐκείνῳ καταλειπομένη, λαβόντα ἔχειν τὴ
γένος προσήκουσαν αὐτοῖς γυναῖκα, καὶ τοσ
οὐσίας τοῦτον καταστῆναι κληρονόμον ἀνθ' ἑα
66 μὴ νομίσητε ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες· οὐδεὶς γὰρ ἀνθρ
μισεῖ τὸ λυσιτελοῦν, οὐδὲ περὶ πλείονος τοὺς
τρίους ἑαυτοῦ ποιεῖται. ἐὰν οὖν προφασίζωντ
τὴν τοῦ Ἐνδίου ποίησιν μὴ ἐπίδικον εἶναι τὴ
ναῖκα, καὶ διὰ ταῦτα μὴ φῶσιν ἀμφισβητῆσαι
πρῶτον μὲν ἐκεῖνα αὐτοὺς ἐρέσθαι χρή, εἰ
γοῦντες τὴν τοῦ Ἐνδίου ποίησιν ὑπὸ τοῦ Πύρρ
νέσθαι ἐπεσκημμένοι εἰσὶ τοῖς μεμαρτυρηκόσι
67 εἶτα παρελθόντες τὸν τελευταῖον τοῦ οἴκου γ
μένον κληρονόμον τοῦ Πύρρου κλήρου τὴν λῆξ
χεῖν ἠξίωσαν παρὰ τὸν νόμον. πρὸς δὲ τούτοις

οὺς ἔρεσθε, εἴ τις τῶν γνησίων τῶν αὐτοῦ ἐπι-
ίξεσθαι ἀξιοῖ. ταῦτα πρὸς τὴν ἀναίδειαν αὐτῶν
θάνεσθε. ὡς δ' ἦν ἐπίδικος ἡ γυνή, εἴ περ γνησία
αλειφθείη, ἐκ τῶν νόμων σαφέστατα μαθεῖν ἔστι
το. ὁ γὰρ νόμος διαρρήδην λέγει ἐξεῖναι δια- 68
θαι ὅπως ἂν ἐθέλῃ τις τὰ αὑτοῦ, ἐὰν μὴ παῖδας
σίους καταλίπῃ ἄρρενας· ἂν δὲ θηλείας καταλίπῃ,
ταύταις. οὐκοῦν μετὰ τῶν θυγατέρων ἔστι δοῦ-
καὶ διαθέσθαι τὰ αὑτοῦ· ἄνευ δὲ τῶν γνησίων
ατέρων οὐχ οἷόν τε οὔτε ποιήσασθαι οὔτε δοῦναι
ενὶ οὐδὲν τῶν ἑαυτοῦ. οὐκοῦν εἰ μὲν ἄνευ τῆς 69
σίας θυγατρὸς τὸν Ἔνδιον Πύρρος ἐποιεῖτο υἱὸν
ῷ, ἄκυρος ἂν ἦν αὐτοῦ ἡ ποίησις κατὰ τὸν νό-
εἰ δὲ τὴν θυγατέρα ἐδίδου καὶ ἐπὶ τούτῳ ποιη-
ενος κατέλιπε, πῶς ἂν ὑμεῖς | ἐπετρέψατε ἐπιδι-
εσθαι τῷ τοῦ Πύρρου θετῷ τοῦ Πύρρου κλήρου
ν τῆς γνησίας θυγατρός, εἰ ἦν ἐκείνῳ, ἄλλως τε
ιαὶ ἐμαρτυρήσατε ὡς ἐπέσκηψεν ὑμῖν ὁ ἀδελφι-
ς ἐπιμελεῖσθαι τούτου τοῦ παιδίου; ἀλλ' ὦ 'γαθέ, 70
το μὲν καὶ λαθεῖν φήσαιτ' ἂν ὑμᾶς· ὅτε δ' ἠγγύα
ἐξεδίδου ὁ Ἔνδιος τὴν γυναῖκα, ἐπετρέπετε ὑμεῖς
εῖοι τὴν τοῦ ἀδελφιδοῦ τοῦ ὑμετέρου αὐτῶν ὡς
ἑταίρας οὖσαν ἐκείνῳ ἐγγυᾶσθαι, ἄλλως τε καὶ
αγενέσθαι φάσκοντες, ὅτε ὁ ἀδελφιδοῦς ὑμῶν
νᾶτο τὴν μητέρα τὴν ταύτης κατὰ τοὺς νόμους
ν γυναῖκα, ἔτι δὲ καὶ ἐν τῇ δεκάτῃ τῇ ταύτης
θέντες συνεστιᾶσθαι; πρὸς δὲ τούτοις (τουτὶ γὰρ 71
δεινόν ἐστιν) ἐπισκῆψαι φάσκοντες ὑμῖν τὸν ἀδελ-
οῦν ἐπιμελεῖσθαι τούτου τοῦ παιδίου, οὕτως ἐπε-
ήθητε ὥστ' ἐᾶσαι ὡς ἐξ ἑταίρας οὖσαν αὐτὴν ἐγ-
σθαι, ἄλλως τε καὶ ἔχουσαν τοὔνομα τῆς ὑμετέρας
ῶν ἀδελφῆς, ὡς ἐμαρτυρεῖτε;

72 Ἐκ τοίνυν τούτων, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ῥᾴδιόν ἐστι γνῶναι ὅσον ἀναισχυντότατοι ἀνθρώπων εἰσὶν οὗτοι. τίνος γὰρ ἕνεκα, εἰ ἦν γνησία θυγάτηρ τῷ ἡμετέρῳ θείῳ καταλειπομένη, ποιησάμενος ὁ θεῖος κατέλιπε τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν υἱὸν ἑαυτῷ; πότερον ὅτι προσήκοντες αὐτῷ ἐγγυτέρω γένους ἡμῶν ἦσαν ἄλλοι, οὓς βουλόμενος τὴν ἐπιδικασίαν τῆς θυγατρὸς ἀποστερῆσαι ἐποιεῖτο τὸν ἀδελφὸν υἱὸν αὐτῷ; ἀλλ' οὔτε ἐγένετο οὔτ' ἔστι, μὴ γενομένων δὴ παίδων γνησίων ἐκείνῳ, ἐγγυτέρω ἡμῶν οὐδὲ εἷς· ἀδελφὸς μὲν γὰρ οὐκ ἦν αὐτῷ οὐδ' ἀδελφοῦ παῖδες, ἐκ δὲ τῆς ἀδελφῆς ἡμεῖς ἦμεν αὐτῷ.
73 ἀλλὰ νὴ Δία ἄλλον τινὰ ποιησάμενος τῶν συγγενῶν ἔδωκεν ἂν ἔχειν τὸν κλῆρον καὶ τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ; καὶ τί αὐτὸν ἔδει καταφανῶς καὶ ὁτῳοῦν ἀπέχθεσθαι τῶν οἰκείων, ἐξόν, εἴπερ ἦν ἠγγυημένος τὴν ἀδελφὴν τὴν Νικοδήμου, τὴν θυγατέρα τὴν ἐκ ταύτης ἀποφανθεῖσαν εἶναι εἰς τοὺς φράτορας εἰσαγαγόντι ὡς οὖσαν γνησίαν ἑαυτῷ, ἐπὶ ἅπαντι τῷ κλήρῳ ἐπίδικον καταλιπεῖν αὐτήν, καὶ ἐπισκῆψαι τῶν γιγνομένων τῆς θυγατρὸς παίδων εἰσαγαγεῖν υἱὸν
74 ἑαυτῷ; δῆλον μὲν γὰρ ὅτι ἐπίκληρον καταλιπὼν ἀκριβῶς ἂν ᾔδει ὅτι δυοῖν θάτερον ἔμελλεν ὑπάρχειν αὐτῇ· ἢ γὰρ ἡμῶν τινα τῶν ἐγγύτατα γένους ἐπιδικασάμενον ἕξειν γυναῖκα, ἢ εἰ μηδεὶς ἡμῶν ἐβούλετο λαμβάνειν, τῶν θείων τινὰ τούτων τῶν μαρτυρούντων, εἰ δὲ μή, τῶν ἄλλων τινὰ συγγενῶν τὸν αὐτὸν τρόπον περὶ πάσης τῆς οὐσίας ἐπιδικασάμενον
75 κατὰ τοὺς νόμους ἕξειν ταύτην γυναῖκα. οὐκοῦν ἐκ μὲν τοῦ τὴν θυγατέρα εἰς τοὺς φράτορας εἰσαγαγεῖν καὶ μὴ ποιήσασθαι τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν υἱὸν αὑτῷ ταῦτ' ἂν διεπράξατο· ἐκ δὲ τοῦ τοῦτον μὲν ποιήσασθαι

ἰν δὲ μὴ εἰσαγαγεῖν τὴν μὲν νόθην, ὥσπερ αὐτῷ ροσῆκε, καὶ ἄκληρον κατέστησε, τὸν δὲ κληρονόμον ατέλιπε τῶν ἑαυτοῦ. ἀλλὰ μὴν ὥς γε οὔτε γαμη- 76
ίαν εἰσήνεγκεν ὁ θεῖος ἡμῶν, οὔτε τὴν θυγατέρα, ν φασι γνησίαν αὐτῷ εἶναι οὗτοι, εἰσαγαγεῖν εἰς οὺς φράτορας ἠξίωσε, καὶ ταῦτα νόμου ὄντος αὐτοῖς, ναγνώσεται ὑμῖν τὴν τῶν φρατόρων τῶν ἐκείνου αρτυρίαν. Ἀναγίγνωσκε· σὺ δ' ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Λαβὲ δὲ καὶ τὴν ὡς ἐποιήσατο τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν ιὸν αὑτῷ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Εἶτα ὑμεῖς τὴν Νικοδήμου μαρτυρίαν τῶν αὐτοῦ 77
οῦ θείου ἐκμαρτυριῶν πιστοτέραν ἡγήσεσθε εἶναι, αὶ τὴν οὕτω κοινὴν τοῖς βουλομένοις γεγενημένην, ύτην ἐπιχειρήσει τις ὑμᾶς πείθειν ὅτι ἐγγυητὴν υναῖκα ὁ ἡμέτερος θεῖος ἔσχεν; ἀλλ' ὑμεῖς, ὡς ωγ' οἶμαι, οὐ πιστεύσετε, ἐὰν μὴ ἀποφαίνῃ ὑμῖν, τερ ἀρχόμενος εἶπον τοῦ λόγου, πρῶτον μὲν ἐπὶ 78
ίνι προικὶ οὗτος ἐγγυῆσαι τῷ Πύρρῳ φησὶ τὴν ἀδελ-
ήν, ἔπειτα πρὸς ὁποῖον ἄρχοντα ἡ ἐγγυητὴ γυνὴ τέλιπε τὸν ἄνδρα ἢ τὸν οἶκον αὐτοῦ, εἶτα παρ' ου ἐκομίσατο τὴν προῖκα αὐτῆς, ἐπειδὴ τετελευ-ηκὼς ἦν ᾧ φησιν αὐτὴν ἐγγυῆσαι· ἢ εἰ ἀπαιτῶν ἡ ἐδύνατο κομίσασθαι | ἐν εἴκοσιν ἔτεσιν, ὁποίαν κην σίτου ἢ τῆς προικὸς αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἐγγυητῆς υναικὸς ἐδικάσατο τῷ ἔχοντι τὸν Πύρρου κλῆρον ντος. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἐπιδειξάτω ὅτῳ πρότερον 79
ὕστερον ἠγγύησεν οὗτος τὴν ἀδελφήν, ἢ εἰ ἐξ ἄλ-ου τινὸς γεγενημένοι εἰσὶ παῖδες αὐτῇ. ταῦτα οὖν

ἀξιοῦτε πυνθάνεσθαι παρ' αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς τοῖς φράτορσι γαμηλίας μὴ ἀμνημονεῖτε. οὐ γὰρ τῶν ἐλαχίστων πρὸς τὴν τούτου μαρτυρίαν τεκμήριόν ἐστι τοῦτο. δῆλον γὰρ ὅτι, εἰ ἐπείσθη ἐγγυήσασθαι, ἐπείσθη ἂν καὶ γαμηλίαν ὑπὲρ αὐτῆς τοῖς φράτορσιν εἰσενεγκεῖν καὶ εἰσαγαγεῖν τὴν ἐκ ταύτης ἀποφανθεῖσαν θυγατέρα ὡς γνησίαν οὖσαν αὐτῷ. καὶ ἐν τῷ δήμῳ κεκτημένος τὸν τριτάλαντον οἶκον, εἰ ἦν γεγαμηκώς, ἠναγκάζετο ἂν ὑπὲρ τῆς γαμετῆς γυναικὸς καὶ θεσμοφόρια ἑστιᾶν τὰς γυναῖκας, καὶ τἄλλα ὅσα προσῆκε λειτουργεῖν ἐν τῷ δήμῳ ὑπὲρ τῆς γυναικὸς ἀπό γε οὐσίας τηλικαύτης. οὐ τοίνυν φανεῖται οὐδὲν τούτων γεγενημένον οὐδεπώποτε. οἱ μὲν οὖν φράτορες μεμαρτυρήκασιν ὑμῖν· λαβὲ δὲ καὶ τὴν τῶν δημοτῶν τῶν ἐκείνου μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

4.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Νικοστράτου ἐν ὑπερορίᾳ τελευτήσαντος, Ἅγνων καὶ Ἁγνόθεος ὡς ὄντες ἀνεψιοὶ ἐκ πατραδέλφου ἀμφισβητοῦσι τοῦ κλήρου πρὸς Χαριάδην, φάσκοντα κληρονόμον αὐτοῦ εἶναι κατα δόσιν, ὃ ἔστι κατὰ διαθήκας. Ἰσαῖος οὖν ὁ ῥήτωρ, ὡς συγγενὴς ὢν τῶν περὶ τὸν Ἅγνωνα, λέγει συνηγορῶν αὐτοῖς. Ἡ στάσις στοχασμός.

Ἐπιτήδειοί μοι τυγχάνουσιν, ὦ ἄνδρες, ὄντες Ἅγνων τε οὑτοσὶ καὶ Ἁγνόθεος, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν

ιότερον. εἰκὸς οὖν μοι δοκεῖ εἶναι, ὡς ἂν οἷός συνειπεῖν αὐτοῖς.
Ἱερὶ μὲν οὖν τῶν ἐν τῇ ὑπερορίᾳ πραχθέντων ιάρτυρας ἐξευρεῖν οἷόν τε, οὔτε τοὺς ἀντιδίκους, ι ψεύδωνται, ἐλέγχειν ῥᾴδιον, διὰ τὸ μηδέτε-ούτων ἐκεῖσε ἀφῖχθαι· τὰ δὲ ἐνθάδε συμβεβη-δοκεῖ μοι ὑμῖν ἱκανὰ γενέσθαι ἂν τεκμήρια, ὅτι ɛς οἱ κατὰ τὴν δόσιν τῶν Νικοστράτου ἀμφι-ῦντες ἐξαπατῆσαι ὑμᾶς βούλονται. Πρῶτον μὲν 2
ὦ ἄνδρες, περὶ τῆς τῶν ὀνομάτων ἐπιγραφῆς ἐστιν ἐξετάσαι, καὶ σκέψασθαι ὁπότεροι ἁπλού-ν καὶ κατὰ φύσιν μᾶλλον τὰς λήξεις ἐποιήσαντο. ν μὲν γὰρ οὑτοσὶ καὶ Ἁγνόθεος Θρασυμάχου άψαντο τὸν Νικόστρατον, καὶ ἑαυτοὺς ἐκείνῳ οὺς ἀποφαίνουσι, καὶ τούτων μάρτυρας παρέ-ι· Χαριάδης δὲ καὶ οἱ συνδικοῦντες αὐτῷ Σμί- 3
μὲν πατρὸς εἶναί φασι τὸν Νικόστρατον, ἀμ-τοῦσι δὲ τοῦ Θρασυμάχου υἱοῦ κλήρου. καὶ ιὲν οὐδὲν προσποιοῦνται ἐκείνου τοῦ ὀνόματος γιγνώσκειν οὔτε προσήκειν αὐτοῖς· φασὶ μὲν ἶναι Θρασυμάχου Νικόστρατον, τούτου δὲ ὁμοί-ης οὐσίας ἀμφισβητοῦσι. καὶ εἰ μὲν τὸ ὄνομα 4
θεν τὸ αὐτὸ ὡμολόγουν εἶναι τοῦ Νικοστρά-τερὶ δὲ τοῦ κλήρου μόνου διεφέροντο, οὐδὲν ει ὑμᾶς σκέψασθαι ἀλλ᾽ εἴ τι διέθετο ἐκεῖνος όστρατος, ὃν ἀμφότεροι ὡμολόγουν· νῦν δὲ πῶς τε τῷ ἀνδρὶ δύο πατέρας ἐπιγράψασθαι; τοῦτο Χαριάδης πεποίηκεν· αὐτός τε γὰρ ἔλαχε τοῦ ιου Νικοστράτου, τούτοις δὲ τοῦ Θρασυμάχου σι παρακατέβαλεν ὡς τὸν αὐτὸν ὄντα. ἔστι μὲν 5
παντα ταῦτα ἐπήρεια καὶ παρασκευή. ἡγοῦνται ούτους, ἁπλοῦ μὲν ὄντος τοῦ πράγματος καὶ μη-

4 *

δεμιᾶς αὐτοῖς | ταραχῆς ἐγγιγνομένης, οὐ χαλεπῶς
ἐπιδείξειν ὅτι οὐδὲν Νικόστρατος διέθετο· ἐὰν δὲ μὴ
τὸν πατέρα τὸν αὐτὸν εἶναι φῶσι, τοῦ δὲ κλήρου μη-
δὲν ἧττον ἀμφισβητῶσιν, ἀκριβῶς ἴσασιν ὅτι πλείονι
λόγῳ εἰπεῖν τουτουσὶ δεήσει ὡς Νικόστρατος Θρασυ-
6 μάχου ἦν ἢ ὡς οὐδὲν διέθετο. ἔτι δὲ καὶ ὁμολογοῦν-
τες Θρασυμάχου μὲν εἶναι τὸν Νικόστρατον οὐκ ἂν
εἶχον ἐξελέγξαι τούσδε ὡς οὐκ εἰσὶν ἐκείνῳ ἀνεψιοί·
ἄλλον δὲ πατέρα τῷ τεθνεῶτι κατασκευάζοντες οὐ
μόνον περὶ τῶν διαθηκῶν ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ γένους
λόγον ἐμβεβλήκασιν.
7 Οὐκ ἐκ τούτων δὲ μόνον γνοίητ' ἂν ὅτι ἄλλοι
τινές εἰσιν οἱ ταῦτα ἐπὶ τουτουσὶ ἐπάγοντες, ἀλλὰ
καὶ ἐκ τῶν κατ' ἀρχὰς γεγενημένων. τίς γὰρ οὐκ
ἀπεκείρατο, ἐπειδὴ τὼ δύο ταλάντω ἐξ Ἀκῆς ἠλθέτον;
ἢ τίς οὐ μέλαν ἱμάτιον ἐφόρησεν, ὡς διὰ τὸ πένθος
κληρονομήσων τῆς οὐσίας; ἢ πόσοι συγγενεῖς καὶ
υἱεῖς κατὰ δόσιν προσεποιήσαντο τῶν Νικοστράτου;
8 Δημοσθένης μέν γε ἀδελφιδοῦς ἔφη αὐτῷ εἶναι, ἐπειδὴ
δ' ἐξηλέγχθη ὑπὸ τούτων, ἀπέστη· Τήλεφος δὲ δοῦ-
ναι αὐτῷ Νικόστρατον ἅπαντα τὰ ἑαυτοῦ. καὶ οὗτος
οὐ πολλῷ ὕστερον ἐπαύσατο. Ἀμεινιάδης δὲ υἱὸν αὐ-
τῷ πρὸς τὸν ἄρχοντα ἧκεν ἄγων οὐδὲ τριετῆ γεγο-
νότα, καὶ ταῦτ' οὐκ ἐπιδεδημηκότος τοῦ Νικοστράτου
9 ἕνδεκα ἐτῶν Ἀθήνησι. Πύρρος δὲ ὁ Λαμπτρεὺς τῇ
μὲν Ἀθηνᾷ ἔφη τὰ χρήματα ὑπὸ Νικοστράτου καθιε-
ρῶσθαι, αὐτῷ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου δεδόσθαι. Κτη-
σίας δ' ὁ Βησαιεὺς καὶ Κρανάος τὸ μὲν πρῶτον
δίκην ἔφασαν τοῦ Νικοστράτου ταλάντου καταδεδικά-
σθαι, ἐπειδὴ δ' οὐκ εἶχον τοῦτο ἀποδεῖξαι, ἀπελεύ-
θερον αὐτὸν ἑαυτῶν προσεποιήσαντο εἶναι· καὶ οὐδ'
10 οὗτοι ἃ ἔλεγον ἀπέδειξαν. καὶ οἱ μὲν εὐθὺς κατὰ τὰ

ρῶτα ἐπὶ τὰ Νικοστράτου ἄξαντες οὗτοί εἰσι· Χαάδης δὲ τότε μὲν οὐδαμοῦ ἠμφισβήτησεν, ὕστερον ; οὐ μόνον αὐτὸς ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ τῆς ἑταίρας παιίον εἰσποιῶν ἦλθε. τοῦτο δ' ἦν αὐτῷ ὡς ἢ τῶν ρημάτων κληρονομήσοντι ἢ τὸ παιδίον ἀστὸν ποιήοντι. αἰσθόμενος δὲ καὶ οὗτος ὅτι περὶ τοῦ γένους ἐλεγχθήσοιτο, τὴν μὲν τοῦ παιδίου ἀμφισβήτησιν παέλυσεν, ἑαυτῷ δὲ κατὰ δόσιν παρακατέβαλεν.

11 *Ἐχρῆν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, ὅστις κατὰ δόσιν χρηάτων ἀμφισβητῶν ἡττηθείη, μὴ κατὰ τὸ τέλος ζηιοῦσθαι, ἀλλ' ἐφ' ὅσα περ ληψόμενος ἥει, τοσαῦτα ῇ πόλει ἀποτίνειν· οὕτω γὰρ ἂν οὔθ' οἱ νόμοι κατεφρονοῦντο οὔτε τὰ γένη ὑβρίζετο, πρὸ δὲ τούτων οὐδ' ὐ τῶν τεθνεώτων οὐδεὶς κατεψεύδετο. ἐπειδὴ δὲ ᾶσι καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἁπάντων, καθ' ὅ τι ἄν τις ούληται, ἀμφισβητεῖν ἔξεστιν, ὑμᾶς χρὴ περὶ αὐῶν ὡς οἷόν τ' ἀκριβέστατα ἐξετάζειν καὶ μηδὲν εἰς σον δύνασθε παραλείπειν.* 12 *ἐν μόναις δὲ ταῖς τῶν λήρων εἰσαγωγαῖς δοκεῖ μοι προσήκειν τεκμηρίοις ἄλλον ἢ μάρτυσι πιστεύειν. περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλων συμβολαίων οὐ πάνυ χαλεπὸν τοὺς τὰ ψευδῆ αρτυροῦντας ἐλέγχειν· ζῶντος γὰρ καὶ παρόντος τοῦ ράξαντος καταμαρτυροῦσι· περὶ δὲ τῶν διαθηκῶν ῶς ἄν τις γνοίη τοὺς μὴ τἀληθῆ λέγοντας, εἰ μὴ άνυ μεγάλα τὰ διαφέροντα εἴη, αὐτοῦ μὲν καθ' οὗ αρτυροῦσι τεθνεῶτος, τῶν δὲ συγγενῶν μηδὲν τῶν επραγμένων εἰδότων, τοῦ δὲ ἐλέγχου μηδαμῶς ἀκριοῦς γιγνομένου;* 13 *ἔτι δέ, ὦ ἄνδρες, καὶ τῶν διατιεμένων οἱ πολλοὶ οὐδὲ λέγουσι τοῖς παραγιγνομένοις τι διατίθενται, ἀλλ' αὐτοῦ μόνου, τοῦ καταλιπεῖν ιαθήκας, μάρτυρας παρίστανται, τοῦ δὲ συμβαίοντός ἐστι καὶ γραμματεῖον ἀλλαγῆναι καὶ τἀναντία*

ταῖς τοῦ τεθνεῶτος διαθήκαις μεταγραφῆναι· οὐδὲν
γὰρ μᾶλλον οἱ μάρτυρες εἴσονται, εἰ ἐφ᾽ αἷς ἐκλήθη-
14 σαν διαθήκαις, αὗται ἀποφαίνονται. ὁπότε δὲ καὶ
τοὺς ὁμολογουμένως παραγενομένους οἷόν τ᾽ ἐστὶν
ἐξαπατῆσαι, πῶς οὐκ ἂν ὑμᾶς γε τοὺς μηδὲν τοῦ
πράγματος εἰδότας πολὺ μᾶλλον ἑτοιμότερόν τις πα-
ρακρούσασθαι ἐγχειρήσειεν;
Ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ νόμος, ὦ | ἄνδρες, οὐκ ἐάν τις
διαθῆται μόνον, κυρίας εἶναι κελεύει τὰς διαθήκας,
ἀλλὰ ἐὰν εὖ φρονῶν. σκεπτέον δὴ ὑμῖν πρῶτον μὲν
εἰ ἐποιήσατο τὰς διαθήκας, ἔπειτα εἰ μὴ παρανοῶν
15 διέθετο. ἀντιλεγόντων δ᾽ ἡμῶν μηδὲ τὸ παράπαν
γενέσθαι τὰς διαθήκας, ἐκ τίνος ἂν τρόπου, εἴ τις
παρανοῶν διέθετο, γνοίητε, πρὶν περὶ αὐτοῦ τοῦ δια-
θέσθαι πιστεῦσαι; τοὺς μὲν οὖν κατὰ τὴν δόσιν ἀμ-
φισβητοῦντας ὁρᾶτε ὅσον ἔργον ἐστὶν αἰσθέσθαι εἰ
ἀληθῆ λέγουσι, τοὺς δὲ κατὰ τὸ γένος πρῶτον μὲν
οὐδὲν δεῖ μάρτυρας παρασχέσθαι ὡς αὐτῶν ἐστιν ὁ
κλῆρος (παρὰ πάντων γὰρ ὡμολόγηται τοῖς ἐγγυτάτω
16 γένους τὰ τοῦ τελευτήσαντος γίγνεσθαι), ἔπειτα οἱ
νόμοι οὐ μόνον οἱ περὶ τῶν γενῶν ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ
τῶν δόσεων τοῖς συγγενέσι βοηθοῦσι. δοῦναι μὲν γὰρ
ὁ νόμος οὐδενὶ ἐᾷ τὰ ἑαυτοῦ, ἐὰν ὑπὸ γήρως ἢ ὑπὸ
νόσου ἢ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἃ καὶ ὑμεῖς ἴστε παρανοήσῃ·
κατὰ δὲ τὸ γένος καὶ τὰ τοῦ ὁπωσοῦν διακειμένου ὁ
17 ἐγγύτατα γένους ἀναμφισβητήτως λαμβάνει. χωρὶς δὲ
τούτων ταῖς μὲν διαθήκαις διὰ μαρτύρων ὑμᾶς δεῖ
πιστεῦσαι, ὑφ᾽ ὧν ἔνι καὶ ἐξαπατηθῆναι (οὐ γὰρ ἂν
ἦσαν ψευδομαρτυριῶν ἐπισκήψεις), τῇ δ᾽ ἀγχιστείᾳ
δι᾽ ὑμῶν αὐτῶν· κατὰ γὰρ τοὺς νόμους οἱ συγγενεῖς
18 ἀμφισβητοῦσιν, οὓς ὑμεῖς ἔθεσθε. πρὸς δὲ τούτοις,
ὦ ἄνδρες, εἰ μὲν οἱ κατὰ τὰς διαθήκας ἀμφισβητοῦν-

τες ὁμολογουμένως Νικοστράτῳ ἐπιτήδειοι ὄντες ἐτύγ-
χανον, τὸ μὲν ἀκριβὲς οὐδ' ἂν οὕτως, ὅμως μέντοι
μᾶλλον εἰκὸς ἦν ἀληθεῖς εἶναι δόξειν τὰς διαθήκας·
ἤδη γάρ τινες οὐκ εὖ διακείμενοι τοῖς συγγενέσιν
ὀθνείους φίλους τῶν πάνυ σφόδρα προσηκόντων περὶ
πλείονος ἐποιήσαντο· νῦν δὲ οὔτε συσσίτους οὔτε
φίλους οὔτ' ἐν τάξει τῇ αὐτῇ. τούτων δ' ὑμῖν μάρ-
τυρας ἁπάντων παρεσχήμεθα. ὃ δὲ μέγιστον, καὶ 19
μάλιστα τῆς Χαριάδου ἀναιδείας καταμαρτυρεῖ, τοῦτο
σκέψασθε. ὅπου γὰρ τὸν αὑτὸν ποιησάμενον οὔτ'
ἀποθανόντα ἀνείλετο οὔτ' ἔκαυσεν οὔτε ὠστολόγη-
σεν, ἀλλὰ πάντα τοῖς μηδὲν προσήκουσι παρῆκε ποιῆ-
σαι, πῶς οὐκ ἂν ἀνοσιώτατος εἴη, ὃς τῷ τεθνεῶτι
μηδὲν τῶν νομιζομένων ποιήσας τῶν χρημάτων αὐ-
τοῦ κληρονομεῖν ἀξιοῖ; ἀλλὰ νὴ Δία ἐπειδὴ τούτων 20
οὐδὲν ἐποίησε, τὴν οὐσίαν τοῦ Νικοστράτου διεχεί-
ρισεν; ἀλλὰ καὶ ταῦτα μεμαρτύρηται ὑμῖν, καὶ τὰ
πλεῖστα οὐδ' αὐτὸς ἀρνεῖται. προφάσεις δὲ οἴομαι
ἀναγκαίας ἐφ' ἑκάσταις τῶν πράξεων εὑρῆσθαι· τί
γὰρ ὑπολείπεται τῷ διαρρήδην ὁμολογοῦντι;

Σαφῶς μὲν οὖν ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι οὗτοι οὐ 21
δικαίως τῶν Νικοστράτου ἐφίενται, ἀλλὰ βούλονται
μὲν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι, τουτουσὶ δὲ συγγενεῖς ὄντας
ἐκείνου, ἃ οἱ νόμοι ἔδοσαν αὐτοῖς, ἀποστερῆσαι. οὐ
μόνον δὲ Χαριάδης τοῦτο πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι
πολλοὶ ἤδη τῶν ἐν τῇ ὑπερορίᾳ ἀποθνησκόντων οὐδὲ
γιγνώσκοντες ἐνίους τῆς οὐσίας ἠμφισβήτησαν· ἐνθυ- 22
μοῦνται γὰρ ὅτι κατορθώσασι μὲν τὰ ἀλλότρια ἔχειν,
διαμαρτοῦσι δὲ μικρὸς ὁ κίνδυνος· μαρτυρεῖν δὲ καὶ
τὰ ψευδῆ τινες ἐθέλουσιν, οἱ δ' ἔλεγχοι περὶ ἀφα-
νῶν. συνελόντι πολὺ τὸ διαφέρον κατὰ γένος ἢ κατὰ
δόσιν ἀμφισβητεῖν. ἀλλ' ὑμᾶς χρή, ὦ ἄνδρες, πρῶ-

τον μὲν τὰς διαθήκας σκοπεῖν, εἰ δοκοῦσι γενέσθαι·
τοῦτο γὰρ οἵ τε νόμοι αἰτοῦνται καὶ δικαιότατόν ἐστι.
23 μὴ σαφῶς δὲ μήτ᾽ αὐτοὺς τὴν ἀλήθειαν εἰδότας, μήτε
τῶν μαρτύρων τοῦ τελευτήσαντος ἐπιτηδείων ὄντων,
ἀλλὰ Χαριάδου τοῦ τἀλλότρια βουλομένου λαβεῖν, τί
ἂν εἴη δικαιότερον ἢ τοῖς συγγενέσι τὰ τοῦ συγγε-
νοῦς ψηφίζεσθαι; καὶ γὰρ εἴ τι οἵδε ἔπαθον, οὐδενὶ
ἂν ἄλλῳ ἢ Νικοστράτῳ τὰ τούτων ἐγένετο· κατὰ γὰρ
τὸ αὐτὸ γένος ἂν ἠμφισβήτει, ἀνεψιὸς ὢν αὐτοῖς ἐκ
24 πατραδέλφων. Μὰ Δί᾽ ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν ὁ Ἅγνων οὐδ᾽
ὁ Ἁγνόθεος τοῦ Νικοστράτου συγγενεῖς, ὡς οἱ ἀντί-
δικοί φασιν, ἀλλ᾽ ἕτεροι. ἔπειτα τῷ μὲν κατὰ τὴν
δόσιν τοῦ κλήρου λαχόντι μαρτυροῦσιν, αὐτοὶ δὲ
κατὰ τὸ γένος οὐκ ἀμφισβητήσουσιν; | οὐ γὰρ εἰς
τοῦτό γε ἀνοίας ἥκουσιν ὥστε πιστεύσαντες ταῖς δια-
θήκαις οὕτω ῥαδίως τοσούτων χρημάτων ἀφίστανται.
ἀλλὰ μὴν καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ οὗτοι λέγουσι, τούσδε τοῖς
συγγενέσιν αὐτοῖς ἐπιδικάσασθαι συμφέρει τῶν Νι-
25 κοστράτου μᾶλλον ἢ Χαριάδην. εἰς γὰρ τὸν λοιπὸν
χρόνον, εἰ μὲν οἵδε κατὰ τὸ γένος ἀμφισβητοῦντες
λήψονται τὸν κλῆρον, ἐξέσται καὶ τούτοις, ὁπόταν
βούλωνται, κατὰ τὸ γένος λαχοῦσιν ἐπιδεῖξαι ὑμῖν
ὡς αὐτοὶ ἐγγυτέρω ἦσαν τοῦ Νικοστράτου, καὶ ὡς
Σμίκρου ἦν καὶ οὐ Θρασυμάχου· ἐὰν δὲ Χαριάδης
αὐτῶν κληρονομήσῃ, οὐκ ἔσται οὐδενὶ συγγενεῖ ἐπὶ
τὰ Νικοστράτου ἐλθεῖν. κατὰ δόσιν γὰρ ἔχοντος τοῦ
ἐπιδεδικασμένου, τί φανοῦνται λέγοντες οἱ κατὰ τὸ
γένος λαγχάνοντες;

26 Ὅπερ ἂν οὖν καὶ ὑμῶν ἕκαστος ἀξιώσειε, τοῦτο
καὶ τουτοισὶ τοῖς νεανίσκοις βεβαιώσατε. παρέσχοντο
δ᾽ ὑμῖν μάρτυρας πρῶτον μὲν ὡς ἀνεψιοί εἰσιν ἐκ
πατραδέλφων Νικοστράτου, ἔπειτα δὲ ὡς οὐδεπώ-

ἐκείνῳ διάφοροι ἦσαν, ἔτι δὲ καὶ ὡς ἔθαψαν τρατον, πρὸς δὲ τούτοις ὡς Χαριάδης οὑτοσὶ ῶς οὔτ᾽ ἐνθάδε οὔτ᾽ ἐπὶ στρατεύματι ἐχρῆτο τράτῳ, ἔτι δὲ καὶ τὴν κοινωνίαν, ᾗ μάλισθ᾽ οὗ-ϊυρίζεται, ψευδῆ οὖσαν.

αὶ ἄνευ τούτων, ὦ ἄνδρες, ἄξιον ὑμῖν ἐξετάσαι 27
ιους αὐτῶν οἷοί εἰσι. Θράσιππος μὲν γὰρ ὁ νος καὶ Ἁγνοθέου πατὴρ ἤδη τι καὶ ἐλειτούρ- ὑμῖν καὶ εἰσήνεγκε, καὶ ἄλλως σπουδαῖος ἦν ς· αὐτοὶ δὲ οὗτοι οὔτε ἀποδεδημήκασιν οὐδα-ώποτε, ὅποι ἂν μὴ ὑμεῖς προστάξητε, οὔτ᾽ ἐν-ιένοντες ἄχρηστοί εἰσι τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ στρα-:αι καὶ εἰσφέρουσι καὶ τἆλλα πάντα ποιοῦσι τὰ ιττόμενα καὶ αὑτούς (ὡς πάντες ἴσασι) κοσ-παρέχουσιν, ὥστε πολὺ μᾶλλον τούτους προσ- 28
:ατὰ δόσιν τῶν χρημάτων τῶν Νικοστράτου ἢ δην ἀμφισβητεῖν. οὗτος γάρ, ὅτ᾽ ἐπεδήμει ἐν- πρῶτον μὲν εἰς τὸ δεσμωτήριον ὡς κλέπτης :᾽ αὐτοφώρῳ ἀπήχθη, τότε δὲ ἀφεθεὶς μεθ᾽ ν τινῶν ὑπὸ τῶν ἕνδεκα, οὓς δημοσίᾳ ἅπαντας ἀπεκτείνατε, πάλιν ἀπογραφεὶς εἰς τὴν βουλὴν ργῶν, ὑποχωρῶν ᾤχετο καὶ οὐχ ὑπήκουσεν, ἀλλ᾽ 29
:είνου ἑπτακαίδεκα ἐτῶν Ἀθήναζε οὐκ ἀφίκετο, ἐπειδὴ Νικόστρατος ἀπέθανε. καὶ ὑπὲρ μὲν οὔτε στρατείαν οὐδεμίαν ἐστράτευται οὔτε εἰσ- οὐδεμίαν εἰσενήνοχε, πλὴν εἴ τι ἄρα ἐξ ὅτου Νικοστράτου ἠμφισβήτησεν, οὔτ᾽ ἄλλ᾽ οὐδὲν λελειτούργηκεν. ἔπειτα τοιοῦτος ὢν οὐκ ἀγαπᾷ τῶν ἡμαρτημένων δίκην δώσει, ἀλλὰ καὶ τῶν ϳίων ἀμφισβητεῖ. εἰ μὲν οὖν οἵδε φιλοπράγμονες 30
ις ὅμοιοι πολίταις ἦσαν, ἴσως ἂν οὐ περὶ τῶν τράτου χρημάτων ἠμφισβήτει, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ

σώματος ἠγωνίζετο· νῦν δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτον μὲν ἄλλος, ἐάν τις βούληται, τιμωρήσεται, τουτοισὶ δ' ὑμεῖς βοηθήσατε, καὶ μὴ περὶ πλείονος ποιήσησθε τοὺς ἀδίκως τἀλλότρια ἔχειν βουλομένους ἢ τοὺς γένει τῷ τεθνεῶτι προσήκοντας καὶ χωρὶς τούτων ἤδη τι ἐκεῖνον εὐεργετηκότας, ἀλλὰ καὶ τῶν νόμων ἀναμνησθέντες καὶ τῶν ὅρκων οὓς ὠμόσατε, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τῶν μαρτυριῶν ἃς ἡμεῖς παρεσχήμεθα, τὰ δίκαια ψηφίσασθε.

31

5.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Δικαιογένους τελευτήσαντος ἄπαιδος ἐπὶ τέσσαρσιν ἀδελφαῖς Πρόξενος ἧκε διαθήκην ἔχων, ἐν ῃ Δικαιογένης ὁ τελευτήσας τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τοῦ Προξένου, Δικαιογένην υἱὸν θετὸν ἐποιήσατο ἐπὶ τῷ τρίτῳ μέρει τῆς οὐσίας. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον διανειμαμένων αὐτῶν τὴν ὅλην οὐσίαν, τελευταῖον ἦλθεν ὁ υἱὸς Προξένου Δικαιογένης φάσκων ἐπὶ ὅλῃ τῇ οὐσίᾳ γεγονέναι υἱός, καὶ νικήσας ἀνέλαβε καὶ τὰ δύο μέρη τῶν ἀδελφῶν τοῦ τελευτήσαντος. ὕστερον πάλιν οἱ παῖδες τῶν ἀδελφῶν δικασάμενοι πρὸς Δικαιογένην ἐνίκησαν, καὶ συνέθετο Δικαιογένης ἀποδοῦναι πάλιν τὰ δύο μέρη αὐτοῖς καθαρὰ καὶ ἀνέπαφα, ἐγγυησαμένου ταῦτα Λεωχάρους. νῦν δὲ ἀρνουμένων τὰ δόξαντα τῶν περὶ Δικαιογένην καὶ Λεωχάρην, ἐγκαλοῦσιν οἱ παῖδες τῶν ἀδελφῶν περὶ τῶν δύο μερῶν τῷ μὲν ὡς συνθεμένῳ, τῷ δὲ ὡς ἐγγυητῇ. Ἡ στάσις στοχασμός· ἀρνοῦνται γάρ.

Ὠιόμεθα μέν, ὦ ἄνδρες, περὶ ὧν διεφερόμεθα πρὸς Δικαιογένην, τὰ ὡμολογημένα ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου κύρια ἡμῖν ἔσεσθαι· ἀποστάντος γὰρ Δικαιογένους τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ κλήρου, καὶ ἐγγυητὰς καταστήσαντος ἦ μὴν παραδώσειν ἡμῖν ταῦτα τὰ μέρη ἀναμφισβήτητα, ἀφήκαμεν ἀλλήλους τῶν ἐγκλημάτων· ἐπειδὴ δέ, ὦ ἄνδρες, οὐ ποιεῖ Δικαιογένης ἃ ὡμολόγησε, δικαζόμεθα Λεωχάρει ἐγγυητῇ γενομένῳ Δικαιογένους, ὥσπερ ἀντωμόσαμεν. Καί μοι 2
ἀνάγνωθι τὴν ἀντωμοσίαν.

ΑΝΤΩΜΟΣΙΑ.

Ὡς τοίνυν ἀληθῆ ἀντωμόσαμεν, Κηφισόδοτος οὑτοσὶ οἶδε, καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρεξόμεθα πρῶτον μὲν ὡς ἀπέστη Δικαιογένης ἡμῖν τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ κλήρου, εἶτα ὡς ἠγγυήσατο Λεωχάρης. Καί μοι ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

3 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, καὶ ὡς οὐ τἀληθῆ μεμαρτυρήκασιν, οὐδ' ἂν αὐτὸν οἶμαι Λεωχάρην εἰπεῖν· ἴσως δὲ ἐπ' ἐκεῖνον τρέψεται τὸν λόγον, ὡς Δικαιογένης τε ἃ ἡμῖν ὡμολόγησεν ἅπαντα πεποίηκε, καὶ αὐτὸς τὴν ἐξεγγύην ὅτι ἀπέδωκεν. εἰ οὖν ταῦτ' ἐρεῖ, ψεύσεται καὶ ῥᾳδίως ἐλεγχθήσεται. ἀναγνώσεται γὰρ ὑμῖν ὅσα κατέλιπε Δικαιογένης ὁ Μενεξένου ἐν τῷ κλήρῳ καὶ τὰ χρήματα ἃ ἔλαβεν.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ.

4 Ταῦτα εἰ μὲν μή φασι Δικαιογένην τὸν ἡμέτερον θεῖον ζῶντα κεκτῆσθαι καὶ ἀποθνήσκοντα ἡμῖν δοῦναι, ἀποδειξάτωσαν· εἰ δὲ καὶ ἐκεῖνον καταλιπεῖν καὶ

ἡμᾶς κεκομίσθαι, μαρτυρησάτω τις αὐτοῖς. ὅτι μὲν γὰρ Δικαιογένης ὡμολόγει παραδώσειν ἡμῖν ὧν κατέλιπεν ὁ Μενεξένου τὰ δύο μέρη, ἡμεῖς μάρτυρας παρεχόμεθα, καὶ ὅτι Λεωχάρης ἠγγυήσατο αὐτὸν ταῦτα ποιήσειν· καὶ γὰρ δικαζόμεθα διὰ τοῦτο, καὶ ταῦτα ἀντωμόσαμεν. Καί μοι ἀνάγνωθι τὴν ἀντωμοσίαν.

ΑΝΤΩΜΟΣΙΑ.

5 Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες, περὶ τούτων ἔμελλον ἀπολογήσασθαι μόνον Λεωχάρης ἢ Δικαιογένης, ἤρκει ἄν μοι τὰ εἰρημένα· ἐπειδὴ δὲ παρεσκευασμένοι εἰσὶν ἐξ ἀρχῆς περὶ τοῦ κλήρου λέγειν, βούλομαι ὑμᾶς καὶ παρ' ἐμοῦ τὰ πραχθέντα πυθέσθαι, ἵνα εἰδότες τἀληθῆ, ὅ τι ἂν δοκῇ ὑμῖν, ψηφίσησθε, ἀλλὰ μὴ ἐξηπατημένοι. Μενεξένῳ γὰρ τῷ ἡμετέρῳ πάππῳ ἐγένετο υἱὸς μὲν εἷς, Δικαιογένης, θυγατέρες δὲ τέτταρες, ὧν ἔλαβε μίαν μὲν Πολυάρατος ὁ πατὴρ ὁ ἐμός, ἄλλην δὲ Δημοκλῆς ὁ Φρεάρριος, τὴν δὲ Κηφισοφῶν ὁ Παιανιεύς· ἡ δὲ Θεοπόμπῳ ἐγήματο τῷ
6 Κηφισοδότου πατρί. καὶ ὁ μὲν Δικαιογένης, τριήραρχος ἐκπλεύσας τῆς Παράλου, ἐτελεύτησε μαχόμενος ἐν Κνίδῳ· ἀποθανόντος δ' αὐτοῦ ἄπαιδος διαθήκην ἀπέφηνε Πρόξενος ὁ Δικαιογένους πατήρ, ᾗ πιστεύσαντες οἱ ἡμέτεροι πατέρες ἐνείμαντο τὸν κλῆρον. καὶ ἐπὶ μὲν τῷ τρίτῳ μέρει τοῦ κλήρου Δικαιογένης ὅδε τῷ Μενεξένου Δικαιογένει, ἡμετέρῳ δὲ θείῳ, υἱὸς ἐγίγνετο ποιητός· τῶν δὲ λοιπῶν ἑκάστη τὸ μέρος | ἐπεδικάσατο τῶν Μενεξένου θυγατέρων. ὧν ἐγὼ τοὺς τότε παρόντας ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐπειδὴ δὲ ἐνείμαντο τὸν κλῆρον, ὀμόσαντες μὴ 7
ιραβήσεσθαι τὰ ὡμολογημένα, ἐκέκτητο ἕκαστος
όδεκα ἔτη ἃ ἔλαχε· καὶ ἐν τοσούτῳ χρόνῳ οὐσῶν
κῶν οὐδεὶς αὐτῶν ἠξίωσε τὰ πεπραγμένα εἰπεῖν
ἰκως πεπρᾶχθαι, πρὶν δυστυχησάσης τῆς πόλεως
ιὶ στάσεως γενομένης κἀγῶνος οὑτοσὶ πεισθεὶς ὑπὸ
ἰέλανος τοῦ Αἰγυπτίου, ᾧ περ καὶ τἄλλα ἐπείθετο,
ιφισβήτει ἡμῖν ἅπαντος τοῦ κλήρου, φάσκων ἐφ'
η ποιηθῆναι υἱὸς ὑπὸ τοῦ θείου τοῦ ἡμετέρου.
ιεῖς μὲν οὖν μαίνεσθαι αὐτὸν ἡγούμεθα τῇ λήξει, 8
'κ ἄν ποτε οἰόμενοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα τότε μὲν φάσ-
ντα ἐπὶ τῷ τρίτῳ μέρει ποιηθῆναι τότε δ' ἐφ'
ιαντι τῷ κλήρῳ δόξαι τἀληθὲς λέγειν ὑμῖν· εἰς δὲ
δικαστήριον εἰσελθόντες καὶ πολλῷ πλείω καὶ δι-
ιότερα λέγοντες ἠδικήθημεν, οὐχ ὑπὸ τῶν δικα-
ῶν ἀλλ' ὑπὸ Μέλανος τοῦ Αἰγυπτίου καὶ τῶν ἐκεί-
υ φίλων, οἳ διὰ τὰς τῆς πόλεως συμφορὰς ἐξου-
αν σφίσιν αὐτοῖς ἡγοῦντο εἶναι κεκτῆσθαί τε τἀλ-
τρια καὶ τὰ ψευδῆ ἀλλήλοις μαρτυρεῖν· ὑπὸ δὲ
ν τὰ τοιαῦτα ποιούντων ἐξηπατήθησαν οἱ δικα-
ιαί. καὶ ἡμεῖς μὲν καταψευδομαρτυρηθέντες ἀπω- 9
'σαμεν τὰ ὄντα· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ οὐ πολλῷ χρόνῳ
ῑτερον μετὰ τὴν δίκην ἐτελεύτησε, πρὶν ἐπεξελθεῖν
ς ἐπεσκήψατο τῶν μαρτύρων· Δικαιογένης δὲ πρὸς
ιᾶς ὡς ἐβούλετο ἀγωνισάμενος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ
ήλασε μὲν τὴν Κηφισοφῶντος τοῦ Παιανιεως θυ-
ιτέρα ἐκ τοῦ μέρους, ἀδελφιδῆν οὖσαν Δικαιογέ-
ιυς τοῦ καταλιπόντος τὰ χρήματα, ἀφείλετο δὲ τὴν
ημοκλέους γενομένην γυναῖκα, ἃ Δικαιογένης ἀδελ-
ῆς ὢν ἔδωκεν, ἀφείλετο δὲ καὶ τὴν Κηφισοδότου
ιτέρα καὶ αὐτὸν τοῦτον ἅπαντα. καὶ γὰρ τούτων 10
ι ἅμα καὶ ἐπίτροπος καὶ κύριος καὶ ἀντίδικος ἦν,

καὶ οὐδὲ κατὰ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς οἰκειότητος ἐλέου παρ᾽ αὐτοῦ ἔτυχον, ἀλλ᾽ ὀρφανοὶ καὶ ἔρημοι καὶ πένητες γενόμενοι πάντων καὶ τῶν καθ᾽ ἡμέραν ἐπιτηδείων ἦσαν ἐνδεεῖς. οὕτως αὐτοὺς Δικαιογένης οὑτοσὶ ἐγγυτάτω ὢν γένους ἐπετρόπευεν· ὅς γε, ἃ μὲν ὁ πατὴρ αὐτοῖς Θεόπομπος κατέλιπε, τοῖς τούτων ἐχθροῖς παρέδωκεν, ἃ δὲ ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος καὶ ὁ πάππος αὐτοῖς ἔδωκεν, αὐτὸς ἀφείλετο πρὸ
11 δίκης. καὶ ὃ πάντων δεινότατον, τὴν οἰκίαν αὐτῶν τὴν πατρῴαν, παίδων ὄντων τούτων, πριάμενος καὶ κατασκάψας τὸν κῆπον ἐποιήσατο πρὸς τῇ αὑτοῦ οἰκίᾳ τῇ ἐν ἄστει. καὶ λαμβάνων μίσθωσιν ὀγδοήκοντα μνᾶς ἐκ τῶν Δικαιογένους τοῦ ἡμετέρου θείου χρημάτων, τὸν ἐκείνου ἀδελφιδοῦν Κηφισόδοτον τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ Ἁρμοδίῳ συνέπεμψεν εἰς Κόρινθον ἀντ᾽ ἀκολούθου· εἰς τοῦτο ὕβρεως καὶ μιαρίας ἀφίκετο. καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς ὀνειδίζει καὶ ἐγκαλεῖ αὐτῷ ὅτι ἐμβάδας καὶ τρίβωνα φορεῖ, ὥσπερ ἀδικούμενός τι εἰ ἐμβάδας Κηφισόδοτος φορεῖ, ἀλλ᾽ οὐκ ἀδικῶν ὅτι ἀφελόμενος αὐτὸν τὰ ὄντα πένητα πεποίηκεν.

12 Ἀλλὰ μὴν περὶ τούτων τοσαῦτά μοι εἰρήσθω· πάλιν δ᾽ ἐπάνειμι ὅθεν ἀπέλιπον. Μενέξενος γὰρ ὁ Κηφισοφῶντος υἱός, ἀνεψιὸς ὢν Κηφισοδότῳ τουτῳὶ καὶ ἐμοί, καὶ προσῆκον αὐτῷ τοῦ κλήρου μέρος ὅσον περ ἐμοί, ἐπεξῄει τοῖς καταμαρτυρήσασιν ἡμῶν καὶ ἐκείνου τὰ ψευδῆ, καὶ Λύκωνα, ὅν περ εἰσήγαγε πρῶτον εἰς τὸ δικαστήριον, τοῦτον εἷλεν· ὃς ἐμαρτύρησε Δικαιογένην ποιηθῆναι τὸν νῦν ὄντα ὑπὸ τοῦ θείου τοῦ ἡμετέρου υἱὸν ἐπὶ παντὶ τῷ κλήρῳ.
13 μαρτυρήσας δὲ ταῦτα ἑάλω ψευδομαρτυριῶν. ἐπειδὴ δὲ Δικαιογένης, ὦ ἄνδρες, οὐκέτι ὑμᾶς δύναται ἐξα-

ῖν, πείθει Μενέξενον τὸν ὑπὲρ ἡμῶν τε καὶ ὑπὲρ ῦ πράττοντα, ἃ ἐγὼ αἰσχυνόμενος ἀναγκάζομαι τὴν ἐκείνου πονηρίαν λέγειν, — τί ποιῆσαι; κομενον αὐτὸν μέρος ἐκ τοῦ κλήρου ὅ τι ἐγίγνετο, ; μὲν ὑπὲρ ὧν ἔπραττε προδοῦναι, τοὺς δὲ μήπω κότας τῶν μαρτύρων ἀφεῖναι. καὶ ἡμεῖς μὲν α | ὑπὸ τῶν φίλων καὶ τῶν ἐχθρῶν παθόντες ιεν ἡσυχίαν. τούτων δ' ὑμῖν μάρτυρας παρέμαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὁ μὲν τοίνυν Μενέξενος παθὼν ἄξια τῶν ἑαυ- 14
τρόπων ἠπατήθη ὑπὸ τοῦ Δικαιογένους· ἀφεὶς τοὺς μάρτυρας καὶ ἡμᾶς προδούς, ὧν ἕνεκα τ' ἔπραξεν οὐκ ἐκομίσατο. ἀδικηθεὶς δὲ ὑπὸ Διγένους μεθ' ἡμῶν πάλιν ἔπραττεν. ἡμεῖς δὲ καούμενοι οὐκέτι προσήκειν Δικαιογένει ἔχειν τῶν οῦ κλήρου μέρος οὐδέν, ἐπειδὴ οἱ μάρτυρες ἑάαν, ἀμφισβητοῦμεν αὐτῷ ἅπαντος τοῦ οἴκου κατ' ιστείαν. καὶ ὅτι ἡμεῖς τε ὀρθῶς ἐγνώκαμεν καὶ ὲν ἔτι προσήκει Δικαιογένει τοῦ κλήρου, ῥᾳδίως ἔξω. δύο γὰρ διαθῆκαι ἀπεφάνησαν, ἡ μὲν πάλαι 15
λῷ, ἡ δ' ὕστερον· καὶ κατὰ μὲν τὴν παλαιάν, ἣν φηνε Πρόξενος ὁ Δικαιογένους τουτουὶ πατήρ, τῷ τρίτῳ μέρει τοῦ κλήρου ἐγίγνετο τῷ θείῳ τῷ τέρῳ υἱὸς ποιητός, καθ' ἣν δ' αὐτὸς ἀπέφηνε αιογένης, ἐπὶ παντὶ τῷ οἴκῳ. ταύταιν δὲ ταῖν θήκαιν ἣν μὲν Πρόξενος ἀπέφηνε, Δικαιογένης ισε τοὺς δικαστὰς ὡς οὐκ ἀληθὴς εἴη· ἣν δὲ Διογένης ἀπέφηνεν, οἱ μαρτυρήσαντες αὐτὴν τὸν ον τὸν ἡμέτερον διαθέσθαι ἑάλωσαν ψευδομαρτυν. ἀμφοῖν δὲ ταῖν διαθήκαιν ἀκύροιν γιγνομέναιν, 16

καὶ ἑτέρας μηδεμιᾶς ὁμολογουμένης εἶναι, κατὰ δόσιν μὲν οὐδενὶ προσῆκε τοῦ κλήρου, κατ' ἀγχιστείαν δὲ ταῖς Δικαιογένους τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφαῖς, ὧν εἰσιν αἱ ἡμέτεραι μητέρες. διὰ δὲ ταῦτα ἔδοξέ τι ἡμῖν λαχεῖν τοῦ κλήρου κατ' ἀγχιστείαν, καὶ ἐλάχομεν τὸ μέρος ἕκαστος. μελλόντων δ' ἡμῶν ἀντόμνυσθαι διεμαρτύρησε Λεωχάρης οὑτοσὶ μὴ ἐπίδικον
17 εἶναι τὸν κλῆρον ἡμῖν. ἐπισκηψαμένων δ' ἡμῶν ἡ μὲν λῆξις τοῦ κλήρου διεγράφη, ἡ δὲ τῶν ψευδομαρτυριῶν δίκη εἰσῄει. ἐν δὲ τῷ δικαστηρίῳ πάντα μὲν ἡμῶν εἰπόντων ἅ περ νυνί, πολλὰ δὲ Λεωχάρους ἀνταπολογησαμένου, ἔγνωσαν τὰ ψευδῆ μαρτυρῆσαι Λεωχάρην οἱ δικασταί. ἐπειδὴ δὲ τοῦτο φανερὸν ἐγένετο ἐξαιρεθεισῶν τῶν ψήφων, ἃ μὲν τῶν δικαστῶν καὶ ἡμῶν ἐδεήθη Λεωχάρης ἢ ὅσα ἡμῖν ἐξεγένετο διαπράξασθαι τότε, οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ λέγειν, ἃ δὲ
18 ὡμολογήθη ἡμῖν, ταῦτα ἀκούσατε. συγχωρούντων γὰρ ἡμῶν τῷ ἄρχοντι μὴ συναριθμεῖν ἀλλὰ συγχέαι τὰς ψήφους, ἀφίστατο μὲν Δικαιογένης τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ κλήρου ταῖς Δικαιογένους ἀδελφαῖς, καὶ ὡμολόγει ἀναμφισβήτητα παραδώσειν ἡμῖν ταῦτα τὰ μέρη· καὶ ταῦτα ἠγγυᾶτο αὐτὸν Λεωχάρης οὑτοσὶ καὶ ποιήσειν, οὐ μόνος ἀλλὰ καὶ Μνησιπτόλεμος ὁ Πλωθειεύς. καὶ τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

19 Ἡμεῖς τοίνυν ταῦτα παθόντες ὑπὸ Λεωχάρους, καὶ ἐγγενόμενον ἡμῖν αὐτὸν ἐπειδὴ εἵλομεν τῶν ψευδομαρτυριῶν ἀτιμῶσαι, οὐκ ἐβουλήθημεν, ἀλλ' ἐξήρκεσε τὰ ἡμέτερα ἡμῖν κομισαμένοις ἀπηλλάχθαι. τοιοῦτοι δὲ γενόμενοι περὶ Λεωχάρην καὶ Δικαιογένην

;ηπατήθημεν ὑπ᾽ αὐτῶν, ὦ ἄνδρες· οὔτε γὰρ Δι-
αιογένης τὰ δύο μέρη ἡμῖν τοῦ κλήρου παρέδωκεν,
μολογήσας ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, οὔτε Λεωχάρης
μολογεῖ ἐγγυήσασθαι αὐτὸν τότε. καίτοι εἰ μὴ ἐναν- 20
ίον μὲν τῶν δικαστῶν, πεντακοσίων ὄντων, ἐναν-
ίον δὲ τῶν περιεστηκότων ἠγγυᾶτο, οὐκ οἶδ᾽ ὅ τι
ὶν ἐποίησεν. ὡς μὲν τοίνυν περιφανῶς ψεύδονται,
ιάρτυρας ὑμῖν παρεχόμεθα τοὺς παρόντας, ὅτε Δι-
καιογένης μὲν ἀφίστατο τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ κλή-
ιου καὶ ὡμολόγει ἀναμφισβήτητα παραδώσειν ταῖς
Δικαιογένους ἀδελφαῖς, Λεωχάρης δὲ ἠγγυᾶτο αὐ-
ὸν ἃ ὡμολόγησε καὶ ποιήσειν. δεόμεθα δὲ καὶ ὑμῶν,
ὦ ἄνδρες, εἴ τις ἐτύγχανε παρὼν τότε, ἀναμνησθῆ-
ναι εἰ λέγομεν ἀληθῆ καὶ βοηθῆσαι ἡμῖν· ἐπεί, ὦ 21
ἄνδρες, εἰ Δικαιογένης ἀληθῆ λέγει, τί ἡμεῖς ὠφε-
ούμεθα νικήσαντες, ἢ τί οὗτος ἐζημιώθη ἡττηθείς;
ἰ γὰρ ἀπέστη μόνον (ὥς φησι) τοῖν δυοῖν μεροῖν
οῦ κλήρου, ἀναμφισβήτητα δὲ μὴ | ὡμολόγει παρα-
ώσειν, τί ἐζημιοῦτο ἀφιστάμενος ὧν τιμὴν εἶχεν;
ὐδὲ γὰρ πρὶν ἡττηθῆναι τὴν δίκην εἶχεν ὧν ἡμεῖς
ικαζόμεθα, ἀλλ᾽ οἱ παρὰ τούτου πριάμενοι καὶ θέ-
ενοι, οἷς ἔδει αὐτὸν ἀποδόντα τὴν τιμὴν ἡμῖν τὰ
ιέρη ἀποδοῦναι. διὰ ταῦτα γὰρ καὶ τοὺς ἐγγυητὰς 22
παρ᾽ αὐτοῦ ἐλάβομεν, οὐ πιστεύοντες αὐτῷ ἃ ὡμο-
όγησε ποιήσειν. πλὴν γὰρ δυοῖν οἰκιδίοιν ἔξω τεί-
ους καὶ ἐν Πεδίῳ ἑξήκοντα πλέθρων οὐδὲν κεκο-
ίσμεθα, ἀλλ᾽ οἱ παρὰ τούτου θέμενοι καὶ πριάμε-
οι. ἡμεῖς δ᾽ οὐκ ἐξάγομεν· δέδιμεν γὰρ μὴ ὄφλωμεν
ίκας. καὶ γὰρ Μικίωνα, κελεύοντος Δικαιογένους
αὶ φάσκοντος μὴ βεβαιώσειν, ἐξάγοντες ἐκ τοῦ βα-
ανείου ὤφλομεν τετταράκοντα μνᾶς διὰ Δικαιογέ-
ην, ὦ ἄνδρες. ἡγούμενοι γὰρ οὐκ ἂν αὐτὸν βεβαι- 23

ώσειν οὐδὲν ὧν ἡμῖν ἀπέστη ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δι-
ισχυριζόμεθα πρὸς Μικίωνα ἐναντίον τῶν δικαστῶν,
ἐθέλοντες ὁτιοῦν πάσχειν, εἰ βεβαιώσειεν αὐτῷ Δι-
καιογένης τὸ βαλανεῖον, οὐκ ἄν ποτε οἰόμενοι αὐτὸν
ἐναντία οἷς ὡμολόγησε πρᾶξαι, οὐ δι' ἄλλ' οὐδὲν ἢ
24 διὰ τοὺς ἐγγυητάς, ὅτι καθειστήκεσαν ἡμῖν. ἀπο-
στὰς δὲ Δικαιογένης ὧν καὶ νῦν ὁμολογεῖ ἀφεστάναι
ἡμῖν, ἐβεβαίωσε Μικίωνι τὸ βαλανεῖον. καὶ ἐγὼ μὲν
ὁ ἄθλιος οὐχ ὅπως τι ἐκ τοῦ κλήρου εἰληφώς, ἀλλὰ
προσαπολωλεκὼς τετταράκοντα μνᾶς, ἀπῄειν ὑβρισ-
μένος ὑπὸ τοῦ Δικαιογένους. καὶ τούτων ὑμῖν μάρ-
τυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

25 Ταῦτα μὲν πεπόνθαμεν ὑπὸ Δικαιογένους, ὦ ἄν-
δρες· ὁ δ' ἐγγυησάμενος αὐτὸν Λεωχάρης καὶ τῶν
πάντων ἡμῖν κακῶν αἴτιος οὔ φησιν ἐγγυήσασθαι ἃ
καταμαρτυρεῖται αὐτοῦ, ὅτι ἐν τῷ γραμματείῳ τῷ
ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου γραφέντι οὐκ ἔνεστι ταῦτα.
ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες, τότ' ἐπὶ τοῦ βήματος σπεύδον-
τες τὰ μὲν ἐγράψαμεν, τῶν δὲ μάρτυρας ἐποιησά-
μεθα· οὗτοι δέ, ἃ μὲν αὐτοῖς συμφέρει τῶν ὁμολο-
γηθέντων τότε, κύριά φασιν εἶναι, εἰ καὶ μὴ γέ-
γραπται, ἃ δ' οὐ συμφέρει, οὐ κύρια, εἰ μὴ γέγρα-
26 πται. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες, οὐ θαυμάζω ὅτι ἔξαρνοί εἰσι
τὰ ὡμολογημένα· οὐδὲ γὰρ τὰ γραφέντα ἐθέλουσι
ποιεῖν. ἡμεῖς δ' ὡς λέγομεν ἀληθῆ, καὶ ἄλλο τι τε-
κμήριον παρεξόμεθα. Πρωταρχίδῃ γὰρ τῷ Ποταμίῳ
ἔδωκε Δικαιογένης τὴν ἀδελφιδῆν τὴν ἑαυτοῦ ἐπὶ
τετταράκοντα μναῖς, ἀντὶ δὲ τῆς προικὸς τὴν οἰκίαν
αὐτῷ τὴν ἐν Κεραμεικῷ παρέδωκε. ταύτῃ δὲ τῇ γυ-
ναικί, ἣν ὁ Πρωταρχίδης ἔχει, προσήκει τοῦ κλήρου

μέρος ὅσον περ τῇ μητρὶ τῇ ἐμῇ. ἐπεὶ δ' οὖν ἀπέ- 27
στη Δικαιογένης ταῖς γυναιξὶ τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ
κλήρου, ἠξίου ὁ Λεωχάρης τὸν Πρωταρχίδην πα-
ραδιδόναι αὐτῷ τὴν συνοικίαν ἣν εἶχεν ἀντὶ τῆς
προικός, ὡς ὄντι ἐγγυητῇ αὐτῷ, τὸ δὲ μέρος ὑπὲρ
τῆς γυναικὸς τοῦ κλήρου παρ' αὐτοῦ κομίζεσθαι.
παραλαβὼν δὲ τὴν συνοικίαν τὸ μέρος οὐ παρέδωκε.
καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρα τὸν Πρωταρχίδην παρέ-
ξομαι.

ΜΑΡΤΥΣ.

Περὶ δὲ ἐπισκευῆς τοῦ βαλανείου καὶ οἰκοδομίας 28
καὶ πρότερον εἴρηκε Δικαιογένης καὶ νῦν ἴσως ἐρεῖ,
ὡς ὁμολογήσαντες αὐτῷ ἀποδώσειν τὰ ἀναλωμένα
οὐκ ἀπεδώκαμεν, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο οὐ δύναται ἀπαλ-
λάσσειν τοὺς χρήστας, οὐδὲ ἡμῖν παραδοῦναι ἃ δεῖ
αὐτόν. ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες, ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, 29
ὅτε ἠναγκάζομεν αὐτὸν ἀφίστασθαι τούτων, ἀντὶ τῶν
λειτουργιῶν καὶ τῶν εἰς τὰ οἰκοδομήματα ἀναλωμέ-
νων ἀφεῖμεν αὐτῷ τοὺς καρπούς, οὕτω τῶν δικα-
στῶν γιγνωσκόντων· ὕστερον δ' οὐκ ἀναγκαζόμενοι
ἀλλ' ἑκόντες ἔδομεν αὐτῷ τὴν ἐν ἄστει οἰκίαν ἐξαι-
ρεθέντες πρὸς τῷ τρίτῳ μέρει τοῦ κλήρου ἔχειν ἀντὶ
τῶν ἐπεσκευασμένων, ἣν οὗτος ἀντὶ πεντακισχιλίων
δραχμῶν παρέδωκε Φιλονείκῳ. ἔδομεν δὲ οὐ διὰ 30
τὴν τοῦ Δικαιογένους χρηστότητα, ὦ ἄνδρες, ἀλλ'
ἐπιδεικνύμενοι ὅτι οὐ περὶ πλείονος χρήματα ποιού-
μεθα τῶν οἰκείων, οὐδ' ἂν πάνυ πονηροὶ ὦσι. καὶ
γὰρ πρότερον ὅτ' ἐφ' ἡμῖν ἐγένετο Δικαιογένην τι-
μωρήσασθαι καὶ ἀφελέσθαι ἃ εἶχεν, οὐκ ἐβουλήθη-
μεν τῶν τούτου | κτήσασθαι οὐδέν, ἀλλὰ τὰ ἡμέτερα
μόνον κομίσασθαι ἐξήρκει ἡμῖν. οὗτος δ' ὅτ' ἐκρά-

τησεν ἡμῶν, ἀπεσύλησεν ἃ ἐδύνατο, καὶ ὡς ἐχθροὺς
31 ἀλλ' οὐ προσήκοντας ἀπόλλυσι. τεκμήριον δὲ καὶ τῶν ἡμετέρων τρόπων καὶ τῆς τούτου ἀδικίας μέγα παρεξόμεθα. μελλούσης γὰρ τῆς πρὸς Λεωχάρην δίκης εἰσιέναι, ὦ ἄνδρες, ἐν τῷ Μαιμακτηριῶνι μηνί, ἠξίου Λεωχάρης καὶ Δικαιογένης δίαιταν ἡμᾶς ἐπιτρέπειν τὴν δίκην ἀναβαλλομένους. καὶ ἡμεῖς ὥσπερ μικρὰ ἀδικούμενοι συνεχωρήσαμεν, καὶ ἐπετρέψαμεν διαιτηταῖς τέτταρσιν, ὧν τοὺς μὲν δύο ἡμεῖς ἠγάγομεν, τοὺς δὲ δύο ἐκεῖνοι. καὶ ἐναντίον τούτων ὡμολογήσαμεν ἐμμενεῖν οἷς ἂν οὗτοι γνοῖεν, καὶ ὠμόσα-
32 μεν. καὶ οἱ διαιτηταὶ ἔφασαν, εἰ μὲν ἀνώμοτοι δύναιντ' ἂν ἡμᾶς διαλλάξαι, οὕτω ποιήσειν, εἰ δὲ μή, καὶ αὐτοὶ ὀμόσαντες ἀποφανεῖσθαι ἃ δίκαια ἡγοῦνται εἶναι. ἀνακρίναντες δὲ ἡμᾶς πολλάκις καὶ πυθόμενοι τὰ πραχθέντα οἱ διαιτηταί, οἱ μὲν δύο οὓς ἐγὼ προὐβαλόμην, Διότιμος καὶ Μελάνωπος, ἤθελον καὶ ἀνώμοτοι καὶ ὀμόσαντες ἀποφήνασθαι ἃ ἐγίγνωσκον ἀληθέστατα ἐκ τῶν λεγομένων, οὓς δὲ Λεωχάρης προὐβάλετο, οὐκ ἔφασαν ἀποφανεῖσθαι.
33 καίτοι Διοπείθης ὁ ἕτερος τῶν διαιτητῶν Λεωχάρει μὲν ἦν τουτῳὶ κηδεστής, ἐμὸς δ' ἐχθρὸς καὶ ἀντίδικος ἐξ ἑτέρων συμβολαίων· Δημάρατος δὲ ὁ μετ' αὐτοῦ Μνησιπτολέμῳ τῷ ἐγγυησαμένῳ Δικαιογένην μετὰ Λεωχάρους ἦν ἀδελφός. οὗτοι μέντοι οὐκ ἠθέλησαν ἀποφήνασθαι, ὁρκώσαντες ἡμᾶς ἦ μὴν ἐμμενεῖν οἷς ἂν αὐτοὶ γνοῖεν. καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

34 Οὐκ οὖν δεινὸν εἰ δεήσεται ὑμῶν, ὦ ἄνδρες, Λεωχάρης ἀποψηφίσασθαι ἃ Διοπείθης κηδεστὴς ὢν

τοῦ κατεψηφίσατο; ἢ ὑμῖν πῶς καλὸν ἀπογνῶναι
εωχάρους ἅ γε οὐδ᾽ οἱ προσήκοντες αὐτοῦ ἀπέγνω-
ν; δέομαι οὖν ὑμῶν καταψηφίσασθαι Λεωχάρους,
᾽ ἃ ἡμῖν οἱ πρόγονοι κατέλιπον κομισώμεθα, καὶ
ὶ μόνον τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἔχωμεν ἀλλὰ καὶ τὰ
ήματα. τῶν δὲ Λεωχάρους ἰδίων οὐκ ἐπιθυμοῦ-
εν. Δικαιογένην γάρ, ὦ ἄνδρες, οὔτ᾽ ἐλεεῖν ἐστε 35
ίκαιοι ὡς κακῶς πράττοντα καὶ πενόμενον, οὔτ᾽ εὖ
οιεῖν ὡς ἀγαθόν τι εἰργασμένον τὴν πόλιν· οὐδέ-
ερα γὰρ αὐτῷ τούτων ὑπάρχει, ὡς ἐγὼ ἀποφανῶ,
ἄνδρες. ἅμα δὲ καὶ πλούσιον καὶ πονηρότατον αὐ-
ὸν ὄντα ἀνθρώπων ἀποδείξω καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ
ἰς τοὺς προσήκοντας καὶ εἰς τοὺς φίλους. οὗτος
ὰρ παραλαβὼν τὸν κλῆρον παρ᾽ ὑμῶν φέροντα μί-
θωσιν τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀγδοήκοντα μνᾶς, καρπωσά-
ενος αὐτὸν δέκα ἔτη οὔτε ἀργύριον ὡμολόγει κε-
τῆσθαι οὔτε ὅποι ἀνήλωσεν ἔχοι ἂν ἐπιδεῖξαι, ὦ ἄν-
ρες. ἄξιον δὲ καὶ ὑμῖν λογίσασθαι. οὗτος γὰρ τῇ 36
ἐν φυλῇ εἰς Διονύσια χορηγήσας τέταρτος ἐγένετο
ραγῳδοῖς, καὶ πυρριχισταῖς ὕστατος· ταύτας δὲ μό-
ας ἀναγκασθεὶς λειτουργίας λειτουργῆσαι ἀπὸ το-
αύτης προσόδου οὕτω καλῶς ἐχορήγησεν. ἀλλὰ μὴν
ιηράρχων τοσούτων κατασταθέντων οὔτ᾽ αὐτὸς
ριηράρχησεν οὔθ᾽ ἑτέρῳ συμβέβληκεν ἐν τοιούτοις
ιροῖς, ἀλλ᾽ ἕτεροι μὲν οὐσίαν κεκτημένοι ἐλάττω
οὗτος μίσθωσιν λαμβάνει τριηραρχοῦσι. καίτοι, ὦ 37
νδρες, οὐχ ὁ πατὴρ αὐτῷ τὴν πολλὴν οὐσίαν κατέ-
ιπεν, ἀλλ᾽ ὑμεῖς ἔδοτε τῇ ψήφῳ· ὥστε εἰ καὶ μὴ
ολίτης ἦν, διά γε τοῦτο δίκαιος ἦν τὴν πόλιν εὖ
οιεῖν. εἰσφορῶν τοίνυν τοσούτων γεγενημένων
ᾶσι τοῖς πολίταις εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὴν σωτηρίαν
ῆς πόλεως Δικαιογένης οὐκ ἔστιν ἥντινα εἰσενή-

νοχε· πλὴν ὅτε Λέχαιον ἑάλω, κληθεὶς ὑπὸ ἑτέρου
ἐπέδωκεν ἐν τῷ δήμῳ τριακοσίας δραχμάς, ἔλαττον
38 ἢ Κλεώνυμος ὁ Κρής· καὶ τοῦτο ἐπέδωκεν, οὐκ εἰσή-
νεγκεν, ἀλλ' ἐπ' αἰσχίστῳ ἐπιγράμματι ἐξετέθη αὐ-
τοῦ τοὔνομα ἔμπροσθεν τῶν ἐπωνύμων, ὅτι οἵδε εἰς
σωτηρίαν τῆς πόλεως ὑποσχόμενοι τῷ δήμῳ εἰσοί-
σειν χρήματα ἐθελονταὶ οὐκ εἰσήνεγκαν. καίτοι πῶς
ἄξιον θαυμάζειν, ὦ ἄνδρες, εἰ ἐμὲ ἐξηπάτησεν ἕνα
ὄντα, ὃς ὑμᾶς ἅπαντας ἅμα συνειλεγμένους ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ τοιαῦτα ἐποίησε; καὶ τούτων ὑμῖν τοὺς
μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

39 Εἰς μὲν τὴν πόλιν οὕτω καὶ τοσαῦτα | λελειτούρ-
γηκε Δικαιογένης ἀπὸ τοσούτων χρημάτων· περὶ δὲ
τοὺς προσήκοντας τοιοῦτός ἐστιν οἷον ὁρᾶτε, ὥστε
τοὺς μὲν ἡμῶν ἀφείλετο τὴν οὐσίαν, ὅτι μεῖζον ἐδυ-
νήθη, τοὺς δὲ περιεώρα εἰς τοὺς μισθωτοὺς ἰόντας
δι' ἔνδειαν τῶν ἐπιτηδείων. τὴν δὲ μητέρα τὴν τού-
του καθημένην ἐν τῷ τῆς Εἰλειθυίας ἱερῷ πάντες
ἑώρων, καὶ τούτῳ ἐγκαλοῦσαν ἃ ἐγὼ αἰσχύνομαι λέ-
40 γειν, οὗτος δὲ ποιῶν οὐκ ᾐσχύνετο. τῶν δ' ἐπιτη-
δείων Μέλανα μὲν τὸν Αἰγύπτιον, ᾧ ἐκ μειρακίου
φίλος ἦν, ὅπερ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ἀργύριον ἀποστε-
ρήσας, ἔχθιστός ἐστι· τῶν δὲ ἄλλων αὐτοῦ φίλων οἱ
μὲν οὐκ ἀπέλαβον ἃ ἐδάνεισαν, οἱ δ' ἐξηπατήθησαν,
καὶ οὐκ ἔλαβον ἃ ὑπέσχετο αὐτοῖς, εἰ ἐπιδικάσαιτο
41 τοῦ κλήρου, δώσειν. καίτοι, ὦ ἄνδρες, οἱ ἡμέτεροι
πρόγονοι οἱ ταῦτα κτησάμενοι καὶ καταλιπόντες πά-
σας μὲν χορηγίας ἐχορήγησαν, εἰσήνεγκαν δὲ εἰς τὸν
πόλεμον χρήματα πολλὰ ὑμῖν, καὶ τριηραρχοῦντες
οὐδένα χρόνον διέλιπον. καὶ τούτων μαρτύρια ἐν

τοῖς ἱεροῖς ἀναθήματα ἐκεῖνοι ἐκ τῶν περιόντων, μνημεῖα τῆς αὑτῶν ἀρετῆς, ἀνέθεσαν, τοῦτο μὲν ἐν Διονύσου τρίποδας, οὓς χορηγοῦντες καὶ νικῶντες ἔλαβον, τοῦτο δ' ἐν Πυθίου· ἔτι δ' ἐν ἀκροπόλει 42 ἀπαρχὰς τῶν ὄντων ἀναθέντες πολλοῖς, ὡς ἀπὸ ἰδίας κτήσεως, ἀγάλμασι χαλκοῖς καὶ λιθίνοις κεκοσμήκασι τὸ ἱερόν. αὐτοὶ δ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολεμοῦντες ἀπέθανον, Δικαιογένης μὲν ὁ Μενεξένου τοῦ ἐμοῦ πάππου πατὴρ στρατηγῶν ὅτε ἡ ἐν Ἐλευσῖνι μάχη ἐγένετο, Μενέξενος δ' ὁ ἐκείνου υἱὸς φυλαρχῶν τῆς Ὀλυνθίας ἐν Σπαρτώλῳ, Δικαιογένης δὲ ὁ Μενεξένου τριηραρχῶν τῆς Παράλου ἐν Κνίδῳ. τὸν μὲν 43 τούτου οἶκον σύ, ὦ Δικαιόγενες, παραλαβὼν κακῶς καὶ αἰσχρῶς διολώλεκας, καὶ ἐξαργυρισάμενος πενίαν ὀδύρῃ, ποῖ ἀναλώσας; οὔτε γὰρ εἰς τὴν πόλιν οὔτε εἰς τοὺς φίλους φανερὸς εἶ δαπανηθεὶς οὐδέν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ καθιπποτρόφηκας· οὐ γὰρ πώποτε ἐκτήσω ἵππον πλείονος ἄξιον ἢ τριῶν μνῶν· οὔτε κατεζευγοτρόφηκας, ἐπεὶ οὐδὲ ζεῦγος ἐκτήσω ὀρικὸν οὐδεπώποτε ἐπὶ τοσούτοις ἀγροῖς καὶ κτήμασιν. ἀλλ' 44 οὐδ' ἐκ τῶν πολεμίων ἐλύσω οὐδένα. ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἀναθήματα, ἃ Μενέξενος τριῶν ταλάντων ποιησάμενος ἀπέθανε πρὶν ἀναθεῖναι, εἰς πόλιν κεκόμικας, ἀλλ' ἐν τοῖς λιθουργείοις ἔτι κυλινδεῖται, καὶ αὐτὸς μὲν ἠξίους κεκτῆσθαι ἃ σοι οὐδὲν προσῆκε χρήματα, τοῖς δὲ θεοῖς οὐκ ἀπέδωκας ἃ ἐκείνων ἐγίγνετο ἀγάλματα. διὰ τί οὖν ἀξιώσεις σου τοὺς δικαστὰς ἀπο- 45 ψηφίσασθαι, ὦ Δικαιόγενες; πότερον ὅτι πολλὰς λειτουργίας λελειτούργηκας τῇ πόλει, καὶ πολλὰ χρήματα δαπανήσας σεμνοτέραν τὴν πόλιν τούτοις πεποίησας; ἢ ὡς τριηραρχῶν πολλὰ κακὰ τοὺς πολεμίους εἰργάσω, καὶ εἰσφορὰς δεομένῃ τῇ πατρίδι

εἰς τὸν πόλεμον εἰσενεγκὼν μεγάλα ὠφέληκας; ἀλλ'
46 οὐδέν σοι τούτων πέπρακται. ἀλλ' ὡς στρατιώτης ἀγαθός; ἀλλ' οὐκ ἐστράτευσαι τοσούτου καὶ τοιούτου γενομένου πολέμου, εἰς ὃν Ὀλύνθιοι μὲν καὶ νησιῶται ὑπὲρ τῆσδε τῆς γῆς ἀποθνήσκουσι μαχόμενοι τοῖς πολεμίοις, σὺ δέ, ὦ Δικαιόγενες, πολίτης ὢν οὐδ' ἐστράτευσαι. ἀλλ' ἴσως διὰ τοὺς προγόνους ἀξιώσεις μου πλέον ἔχειν, ὅτι τὸν τύραννον ἀπέκτειναν. ἐγὼ δ' ἐκείνους μὲν ἐπαινῶ, σοὶ δὲ οὐδὲν
47 ἡγοῦμαι τῆς ἐκείνων ἀρετῆς μετεῖναι. πρῶτον μὲν γὰρ εἵλου ἀντὶ τῆς ἐκείνων δόξης τὴν ἡμετέραν οὐσίαν κτήσασθαι, καὶ ἐβουλήθης μᾶλλον Δικαιογένους καλεῖσθαι υἱὸς ἢ Ἁρμοδίου, ὑπεριδὼν μὲν τὴν ἐν Πρυτανείῳ σίτησιν, καταφρονήσας δὲ προεδριῶν καὶ ἀτελειῶν, ἃ τοῖς ἐξ ἐκείνων γεγονόσι δέδοται. ἔτι δὲ ὁ Ἀριστογείτων ἐκεῖνος καὶ Ἁρμόδιος οὐ διὰ τὸ γένος ἐτιμήθησαν ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνδραγαθίαν, ἧς σοι οὐδὲν μέτεστιν, ὦ Δικαιόγενες.

6.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΦΙΛΟΚΤΗΜΟΝΟΣ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Εὐκτήμονος υἱὸς Φιλοκτήμων τὸν τῆς ἑτέρας τῶν ἀδελφῶν καὶ Φανοστράτου υἱὸν Χαιρέστρατον ποιησάμενος κατὰ διαθήκας κατατεθείσας παρὰ Χαιρέᾳ τῷ τῆς ἑτέρας ἀδελφῆς ἀνδρί, ἐτελεύτησε ζῶντος ἔτι τοῦ πατρός· ὕστερον δὲ κἀκείνου ἀποθανόντος ἔλαχεν ὁ Χαιρέστρατος τοῦ κλήρου κατὰ τὸν νόμον. διαμαρτυρήσαντος δὲ Ἀν-

δροκλέους μὴ εἶναι ἐπίδικον ὄντος Ἀντιδώρου γνησίου παιδὸς Εὐκτήμονι, οἱ περὶ Χαιρέστρατον ἐπεσκήψαντο τῇ διαμαρτυρίᾳ, καὶ τοῦτον καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ νόθους γεγονέναι φάσκοντες, τὸν δὲ νόμον διαγορεύειν νόθῳ καὶ νόθῃ μὴ εἶναι ἀγχιστείαν. Ἡ στάσις στοχασμός· ἄδηλον γὰρ εἰ ἐποίησε Φιλοκτήμων Χαιρέστρατον υἱὸν ἑαυτῷ, καὶ πάλιν ἄδηλον εἰ γνήσιοί εἰσιν οἱ περὶ Ἀντίδωρον.

Ὅτι μέν, ὦ ἄνδρες, πάντων οἰκειότατα χρῶμαι ανοστράτῳ τε καὶ Χαιρεστράτῳ τουτῳί, τοὺς πολλὺς οἶμαι ὑμῶν εἰδέναι, τοῖς δὲ μὴ εἰδόσιν ἱκανὸν ιῶ τεκμήριον· ὅτε γὰρ εἰς Σικελίαν ἐξέπλει τριηρχῶν Χαιρέστρατος, διὰ τὸ πρότερον αὐτὸς ἐκπελευκέναι προῄδειν πάντας τοὺς ἐσομένους κινδύους, ὅμως δὲ δεομένων τούτων καὶ συνεξέπλευσα αἰ συνεδυστύχησα καὶ ἑάλωμεν εἰς τοὺς πολεμίους. τοπον δὴ εἰ ἐκεῖνα μὲν προδήλων ὄντων τῶν κινύνων ὅμως διὰ τὸ χρῆσθαι τούτοις καὶ φίλους νοίζειν ὑπέμενον, νῦν δὲ οὐ πειρῴμην συνειπεῖν ἐξ ν ὑμεῖς τά τε εὔορκα ψηφιεῖσθε καὶ τούτοις τὰ δίαια γενήσεται. δέομαι οὖν ὑμῶν συγγνώμην τε χειν καὶ μετ᾽ εὐνοίας ἀκροάσασθαι· ὁ γὰρ ἀγὼν οὐ ικρὸς αὐτοῖς, ἀλλὰ περὶ τῶν μεγίστων. 2

Φιλοκτήμων γὰρ ὁ Κηφισιεὺς φίλος ἦν Χαιρεστράτῳ τουτῳί· δοὺς δὲ τὰ ἑαυτοῦ καὶ υἱὸν αὐτὸν τοιησάμενος ἐτελεύτησε. λαχόντος δὲ τοῦ Χαιρεστράου κατὰ τὸν νόμον τοῦ κλήρου, ἐξὸν ἀμφισβητῆσαι Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ καὶ εὐθυδικίᾳ εἰσελθόντι ἰς ὑμᾶς, εἰ φαίνοιτο δικαιότερα λέγων, ἔχειν τὸν λῆρον, διεμαρτύρησεν Ἀνδροκλῆς οὑτοσὶ μὴ ἐπίδιον εἶναι τὸν κλῆρον, ἀποστερῶν τοῦτον τῆς ἀμφισβητήσεως καὶ ὑμᾶς τοῦ κυρίους γενέσθαι ὅντινα δεῖ ληρονόμον καταστήσασθαι τῶν Φιλοκτήμονος· καὶ 3 4

ἐν μιᾷ ψήφῳ καὶ ἑνὶ ἀγῶνι οἴεται ἀδελφοὺς κα
στήσειν ἐκείνῳ τοὺς οὐδὲν προσήκοντας, καὶ
κλῆρον ἀνεπίδικον ἕξειν αὐτός, καὶ τῆς ἀδελφῆς
ἐκείνου κύριος γενήσεσθαι, καὶ τὴν διαθήκην ἄκυ
5 ποιήσειν. πολλῶν δὲ καὶ δεινῶν ὄντων ἃ διαμεμ
τύρηκεν Ἀνδροκλῆς, τοῦτ' αὐτὸ πρῶτον ἐπιδε
ὑμῖν, ὡς διέθετο καὶ ἐποιήσατο υἱὸν τουτονὶ Χα
στρατον. ἐπειδὴ γὰρ τῷ Φιλοκτήμονι ἐκ μὲν τῆς
ναικὸς ᾗ συνῴκει οὐκ ἦν παιδίον οὐδέν, πολέμου
ὄντος ἐκινδύνευε καὶ ἱππεὺς στρατευόμενος καὶ τ
ραρχος πολλάκις ἐκπλέων, ἔδοξεν αὐτῷ διαθέσθα
αὐτοῦ, μὴ ἔρημον καταλίπῃ τὸν οἶκον, εἴ τι πά
6 τὼ μὲν οὖν ἀδελφὼ αὐτῷ, ὤ περ ἐγενέσθην, ἄμ
ἄπαιδε ἐτελευτησάτην· ταῖν δὲ ἀδελφαῖν τῇ
ἑτέρᾳ, ᾗ ὁ Χαιρέας συνῴκει, οὐκ ἦν ἄρρεν παι
οὐδὲ ἐγένετο πολλὰ ἔτη συνοικούσῃ, ἐκ δὲ τῆς
ρας, ᾗ συνῴκει Φανόστρατος οὑτοσί, ἤστην
δύο. τούτων τὸν πρεσβύτερον τουτονὶ Χαιρέστρα
7 ἐποιήσατο υἱόν· καὶ ἔγραψεν οὕτως ἐν διαθήκῃ
μὴ γένοιτο αὐτῷ παιδίον ἐκ τῆς γυναικός, τοῦ
κληρονομεῖν τῶν ἑαυτοῦ. καὶ τὴν διαθήκην κα
θετο παρὰ τῷ κηδεστῇ Χαιρέᾳ, τῷ τὴν ἑτέραν αὐ
ἀδελφὴν ἔχοντι. καὶ ὑμῖν ἥ τε διαθήκη αὕτη ἀ
γνωσθήσεται καὶ οἱ παραγενόμενοι μαρτυρήσο
Καί μοι ἀνάγνωθι.

ΔΙΑΘΗΚΗ. ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

8 Ὡς μὲν διέθετο καὶ ἐφ' οἷς ἐποιήσατο υἱὸν τ
τον, ἀκηκόατε· ὡς δ' ἐξὸν αὐτῷ ταῦτ' ἔπραξεν, ὃ
δικαιότατα ἡγοῦμαι τὰ τοιαῦτ' εἶναι μανθάνειν, τ
τον ὑμῖν αὐτὸν | παρέξομαι τὸν νόμον. Καί
ἀνάγνωθι.

ΝΟΜΟΣ.

Οὑτοσὶ ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες, κοινὸς ἅπασι κεῖται, 9
ἐξεῖναι τὰ ἑαυτοῦ διαθέσθαι, ἐὰν μὴ παῖδες ὦσι
γνήσιοι ἄρρενες, ἐὰν μὴ ἄρα μανεὶς ἢ ὑπὸ γήρως ἢ
δι' ἄλλο τι τῶν ἐν τῷ νόμῳ παρανοῶν διαθῆται. ὅτι
δ' οὐδενὶ τούτων ἔνοχος ἦν Φιλοκτήμων, βραχέα
εἰπὼν δηλώσω ὑμῖν. ὅστις γὰρ καὶ ἕως ἔζη τοιοῦτον
πολίτην ἑαυτὸν παρεῖχεν, ὥστε διὰ τὸ ὑφ' ὑμῶν τι-
μᾶσθαι ἄρχειν ἀξιοῦσθαι, καὶ ἐτελεύτησε μαχόμενος
τοῖς πολεμίοις, πῶς ἄν τις τοῦτον τολμήσειεν εἰπεῖν
ὡς οὐκ εὖ ἐφρόνει;

Ὅτι μὲν οὖν διέθετο καὶ ἐποιήσατο εὖ φρονῶν, 10
ἐξὸν αὐτῷ, ἀποδέδεικται ὑμῖν, ὥστε κατὰ μὲν τοῦτο
ψευδῆ μεμαρτυρηκὼς Ἀνδροκλῆς ἀποδέδεικται· ἐπει-
δὴ δὲ προσδιαμεμαρτύρηκεν ὡς υἱὸν εἶναι γνήσιον
Εὐκτήμονος τοῦτον, καὶ ταῦτ' ἀποδείξω ψευδῆ ὄντα.
Εὐκτήμονι γάρ, ὦ ἄνδρες, τῷ Φιλοκτήμονος πατρί,
τοὺς μὲν ὄντως γενομένους παῖδας, Φιλοκτήμονα
καὶ Ἐργαμένην καὶ Ἡγήμονα καὶ δύο θυγατέρας, καὶ
τὴν μητέρα αὐτῶν, ἣν ἔγημεν ὁ Εὐκτήμων, Μιξιά-
δου Κηφισιῶς θυγατέρα, πάντες οἱ προσήκοντες
ἴσασι καὶ οἱ φράτορες καὶ τῶν δημοτῶν οἱ πολλοί,
καὶ μαρτυρήσουσιν ὑμῖν· ὅτι δ' ἄλλην τινὰ ἔγημε 11
γυναῖκα, ἐξ ἧς τινος οἵδε αὐτῷ ἐγένοντο, οὐδεὶς τὸ
παράπαν οἶδεν οὐδ' ἤκουσε πώποτε ζῶντος Εὐκτή-
μονος. καίτοι τούτους εἰκὸς πιστοτάτους εἶναι νομί-
ζειν μάρτυρας· τοὺς γὰρ οἰκείους εἰδέναι προσήκει
τὰ τοιαῦτα. Καί μοι τούτους κάλει πρῶτον, καὶ τὰς
μαρτυρίας ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἔτι τοίνυν καὶ τοὺς ἀντιδίκους ἐπιδείξω ἔργῳ 12

ὑμῖν ταῦτα μεμαρτυρηκότας. ὅτε γὰρ αἱ ἀνακρίσεις ἦσαν πρὸς τῷ ἄρχοντι καὶ οὗτοι παρακατέβαλον ὡς ὑπὲρ γνησίων τῶνδ' Εὐκτήμονος ὄντων, ἐρωτώμενοι ὑφ' ἡμῶν τίς εἴη αὐτῶν μήτηρ καὶ ὅτου θυγάτηρ οὐκ εἶχον ἀποδεῖξαι, διαμαρτυρομένων ἡμῶν καὶ τοῦ ἄρχοντος κελεύοντος ἀποκρίνασθαι κατὰ τὸν νόμον. καίτοι ἄτοπον, ὦ ἄνδρες, ἀμφισβητεῖν μὲν ὡς ὑπὲρ γνησίων καὶ διαμαρτυρεῖν, μητέρα δὲ ἥ τις ἦν μὴ ἔχειν ἀποδεῖξαι, μηδὲ προσήκοντα αὐτοῖς μηδένα.
13 ἀλλὰ τότε μὲν Λημνίαν σκηψάμενοι ταύτην ἀναβολὴν ἐποιήσαντο· τὸ δ' ὕστερον ἥκοντες εἰς τὴν ἀνάκρισιν, πρὶν καί τινα ἐρέσθαι, εὐθὺς ἔλεγον ὅτι Καλλίππη μήτηρ, αὕτη δ' εἴη Πιστοξένου θυγάτηρ, ὡς ἐξαρκέσον εἰ ὄνομα μόνον ποριςαιντο τὸν Πιστόξενον. ἐρομένων δ' ἡμῶν ὅστις εἴη καὶ εἰ ζῇ ἢ μή, ἐν Σικελίᾳ ἔφασαν ἀποθανεῖν στρατευόμενον, καταλιπόντα ταύτην θυγατέρα παρὰ τῷ Εὐκτήμονι, ἐξ ἐπιτροπευομένης δὲ τούτῳ γενέσθαι, πρᾶγμα πλάττοντες ἀναιδείᾳ ὑπερβάλλον καὶ οὐδ' ἐγγενόμενον, ὡς ἐγὼ ὑμῖν ἀποφανῶ ἐκ τούτων πρῶτον ὧν αὐτοὶ ἀπε-
14 κρίναντο. τῇ μὲν γὰρ στρατιᾷ, ἀφ' οὗ ἐξέπλευσεν εἰς Σικελίαν, ἤδη ἐστὶ δύο καὶ πεντήκοντα ἔτη, ἀπὸ Ἀριμνήστου ἄρχοντος, τῷ δὲ πρεσβυτέρῳ τούτων, ὧν φασιν ἐκ τῆς Καλλίππης καὶ τοῦ Εὐκτήμονος εἶναι, οὔπω ὑπὲρ εἴκοσιν ἔτη. ἀφελόντι οὖν ταῦτα ἀπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ ὑπολείπεται πλείω ἢ τριάκοντα ἔτη· ὥστ' οὔτ' ἐπιτροπεύεσθαι προσῆκε τὴν Καλλίππην ἔτι, τριακοντοῦτίν γε οὖσαν, οὔτε ἀνέκδοτον καὶ ἄπαιδα εἶναι, ἀλλὰ πάνυ πάλαι συνοικεῖν, ἢ
15 ἐγγυηθεῖσαν κατὰ νόμον ἢ ἐπιδικασθεῖσαν. ἔτι δὲ καὶ γιγνώσκεσθαι αὐτὴν ὑπὸ τῶν Εὐκτήμονος οἰκείων ἀναγκαῖον ἦν καὶ ὑπὸ τῶν οἰκετῶν, εἴ πέρ γε

συνῴκησεν ἐκείνῳ ἢ διῃτήθη τοσοῦτον χρόνον ἐν τῇ
οἰκίᾳ. τὰ γὰρ τοιαῦτα οὐκ εἰς τὴν ἀνάκρισιν μόνον
δεῖ πορίζεσθαι ὀνόματα, ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ γεγονότα
ἀποφαίνεσθαι καὶ ὑπὸ τῶν προσηκόντων καταμαρ-
τυρεῖσθαι. ἀποδεῖξαι τοίνυν ἡμῶν κελευόντων ὅστις 16
οἶδε τῶν Εὐκτήμονος οἰκείων ἢ συνοικήσασαν ἐκείνῳ
τινὰ ἢ [τὴν Καλλίππην] ἐπιτροπευομένην, καὶ παρὰ
τῶν ὄντων θεραπόντων τὸν ἔλεγχον ποιεῖσθαι, ἢ εἴ
τις τῶν παρ' αὐτοῖς οἰκετῶν φάσκει ταῦτα εἰδέναι,
ἡμῖν παραδοῦναι, οὔτε λαβεῖν ἠθέλησαν οὔθ' ἡμῖν |
παραδοῦναι. Καί μοι λαβὲ τήν τ' ἀπόκρισιν αὐτῶν
καὶ τὰς ἡμετέρας μαρτυρίας καὶ προκλήσεις.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ.

Οὗτοι μὲν τοίνυν τοιοῦτο πρᾶγμα ἔφυγον· ἐγὼ 17
δ' ὑμῖν ἐπιδείξω καὶ ὅθεν εἰσὶ καὶ οἵτινες αὐτοὺς
γνησίους διεμαρτύρησαν εἶναι καὶ κληρονόμους ζη-
τοῦσι καταστῆσαι τῶν Εὐκτήμονος. ἴσως μέν ἐστιν
ἀηδὲς Φανοστράτῳ, ὦ ἄνδρες, τὰς Εὐκτήμονος συμ-
φορὰς φανερὰς καθεστάναι· ὀλίγα δ' ἀναγκαῖον ῥη-
θῆναι, ἵν' ὑμεῖς τὴν ἀλήθειαν εἰδότες ῥᾷον τὰ δί-
καια ψηφίσησθε. Εὐκτήμων μὲν γὰρ ἐβίω ἔτη ἓξ 18
καὶ ἐνενήκοντα, τούτου δὲ τοῦ χρόνου τὸν μὲν πλεῖ-
στον ἐδόκει εὐδαίμων εἶναι (καὶ γὰρ οὐσία ἦν οὐκ
ὀλίγη αὐτῷ καὶ παῖδες καὶ γυνή, καὶ τἆλλ' ἐπιεικῶς
εὐτύχει), ἐπὶ γήρως δὲ αὐτῷ συμφορὰ ἐγένετο οὐ
μικρά, ἣ ἐκείνου πᾶσαν τὴν οἰκίαν ἐλυμήνατο καὶ
χρήματα πολλὰ διώλεσε καὶ αὐτὸν τοῖς οἰκειοτάτοις
εἰς διαφορὰν κατέστησεν. ὅθεν δὲ καὶ ὅπως ταῦτ' 19
ἐγένετο, ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων δηλώσω.
ἀπελευθέρα ἦν αὐτοῦ, ὦ ἄνδρες, ἣ ἐναυκλήρει συνοι-
κίαν ἐν Πειραιεῖ αὐτοῦ καὶ παιδίσκας ἔτρεφε. τού-

των μίαν ἐκτήσατο ᾗ ὄνομα ἦν Ἀλκή, ἣν καὶ ὑμῶν οἶμαι πολλοὺς εἰδέναι. αὕτη δὲ ἡ Ἀλκὴ ὠνηθεῖσα πολλὰ μὲν ἔτη καθῆστο ἐν οἰκήματι, ἤδη δὲ πρε-
20 σβυτέρα οὖσα ἀπὸ μὲν τοῦ οἰκήματος ἀνίσταται, διαιτωμένη δὲ αὐτῇ ἐν τῇ συνοικίᾳ συνῆν ἄνθρωπος ἀπελεύθερος, Δίων ὄνομα αὐτῷ, ἐξ οὗ ἔφη ἐκείνη τούτους γεγονέναι· καὶ ἔθρεψεν αὐτοὺς ὁ Δίων ὡς ὄντας ἑαυτοῦ. χρόνῳ δὲ ὕστερον ὁ μὲν Δίων ζημίαν εἰργασμένος καὶ δείσας ὑπὲρ αὑτοῦ ὑπεχώρησεν εἰς Σικυῶνα· τὴν δ' ἄνθρωπον ταύτην, τὴν Ἀλκήν, καθίστησιν Εὐκτήμων ἐπιμελεῖσθαι τῆς ἐν Κεραμεικῷ συνοικίας, τῆς παρὰ τὴν πυλίδα, οὗ ὁ οἶνος
21 ὤνιος. κατοικισθεῖσα δ' ἐνταυθοῖ πολλῶν καὶ κακῶν ἦρξεν, ὦ ἄνδρες. φοιτῶν γὰρ ὁ Εὐκτήμων ἐπὶ τὸ ἐνοίκιον ἑκάστοτε τὰ πολλὰ διέτριβεν ἐν τῇ συνοικίᾳ, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐσιτεῖτο μετὰ τῆς ἀνθρώπου, καταλιπὼν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας καὶ τὴν οἰκίαν ἣν ᾤκει. χαλεπῶς δὲ φερούσης τῆς γυναικὸς καὶ τῶν υἱέων οὐχ ὅπως ἐπαύσατο, ἀλλὰ τελευτῶν παντελῶς διῃτᾶτο ἐκεῖ, καὶ οὕτω διετέθη εἴθ' ὑπὸ φαρμάκων εἴθ' ὑπὸ νόσου εἴθ' ὑπ' ἄλλου τινός, ὥστε ἐπείσθη ὑπ' αὐτῆς τὸν πρεσβύτερον τοῖν παίδοιν εἰσαγαγεῖν εἰς τοὺς φράτορας ἐπὶ τῷ αὑτοῦ
22 ὀνόματι. ἐπειδὴ δὲ οὔθ' ὁ υἱὸς αὐτῷ Φιλοκτήμων συνεχώρει οὔθ' οἱ φράτορες εἰσεδέξαντο, ἀλλ' ἀπηνέχθη τὸ κούρειον, ὀργιζόμενος ὁ Εὐκτήμων τῷ υἱεῖ καὶ ἐπηρεάζειν βουλόμενος ἐγγυᾶται γυναῖκα Δημοκράτους τοῦ Ἀφιδναίου ἀδελφήν, ὡς ἐκ ταύτης παῖδας ἀποφανῶν καὶ εἰσποιήσων εἰς τὸν οἶκον, εἰ
23 μὴ συγχωροίη τοῦτον εἰσαχθῆναι. εἰδότες δ' οἱ ἀναγκαῖοι ὅτι ἐξ ἐκείνου μὲν οὐκ ἂν ἔτι γένοιντο παῖδες ταύτην τὴν ἡλικίαν ἔχοντος, φανήσοιντο δ'

ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ, καὶ ἐκ τούτων ἔσοιντο ἔτι μείζους
διαφοραί, ἔπειθον, ὦ ἄνδρες, τὸν Φιλοκτήμονα ἐᾶ-
σαι εἰσαγαγεῖν τοῦτον τὸν παῖδα ἐφ᾽ οἷς ἐξήτει ὁ
Εὐκτήμων, χωρίον ἓν δόντα. καὶ ὁ Φιλοκτήμων αἰ- 24
σχυνόμενος μὲν ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς ἀνοίᾳ, ἀπορῶν δ᾽
ὅ τι χρήσαιτο τῷ παρόντι κακῷ, οὐκ ἀντέλεγεν οὐ-
δέν. ὁμολογηθέντων δὲ τούτων, καὶ εἰσαχθέντος
τοῦ παιδὸς ἐπὶ τούτοις, ἀπηλλάγη τῆς γυναικὸς ὁ
Εὐκτήμων, καὶ ἐπεδείξατο ὅτι οὐ παίδων ἕνεκα ἐγά-
μει, ἀλλ᾽ ἵνα τοῦτον εἰσαγάγοι. τί γὰρ ἔδει αὐτὸν 25
γαμεῖν, ὦ Ἀνδρόκλεις, εἴ περ οἵδε ἦσαν ἐξ αὐτοῦ
καὶ γυναικὸς ἀστῆς, ὡς σὺ μεμαρτύρηκας; τίς γὰρ
ἂν γνησίους ὄντας οἷός τε ἦν κωλῦσαι εἰσαγαγεῖν;
ἢ διὰ τί ἐπὶ ῥητοῖς αὐτὸν εἰσήγαγε, τοῦ νόμου κε-
λεύοντος ἅπαντας τοὺς γνησίους ἰσομοίρους εἶναι τῶν
πατρῴων; ἢ διὰ τί τὸν μὲν πρεσβύτερον τοῖν παί- 26
δοιν ἐπὶ ῥητοῖς εἰσήγαγε, τοῦ δὲ νεωτέρου ἤδη γε-
γονότος οὐδὲ λόγον ἐποιεῖτο ζῶντος | Φιλοκτήμονος
οὔτε πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον οὔτε πρὸς τοὺς οἰκείους;
οὓς σὺ νῦν διαρρήδην μεμαρτύρηκας γνησίους εἶναι
καὶ κληρονόμους τῶν Εὐκτήμονος. Ταῦτα τοίνυν ὡς
ἀληθῆ λέγω, ἀναγίγνωσκε τὰς μαρτυρίας..

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν ὁ Φιλοκτήμων τριηραρχῶν 27
περὶ Χίον ἀποθνήσκει ὑπὸ τῶν πολεμίων· ὁ δ᾽ Εὐ-
κτήμων ὕστερον χρόνῳ πρὸς τοὺς κηδεστὰς εἶπεν ὅτι
βούλοιτο τὰ πρὸς τὸν υἱόν οἱ πεπραγμένα γράψας
καταθέσθαι. καὶ ὁ μὲν Φανόστρατος ἐκπλεῖν ἔμελλε
τριηραρχῶν μετὰ Τιμοθέου, καὶ ἡ ναῦς αὐτῷ ἐξώρ-
μει Μουνυχίασι, καὶ ὁ κηδεστὴς Χαιρέας παρὼν συν-
απέστελλεν αὐτόν· ὁ δ᾽ Εὐκτήμων παραλαβών τινας

ἧκεν οὗ ἐξώρμει ἡ ναῦς, καὶ γράψας διαθήκην, ἐφ'
οἷς εἰσήγαγε τὸν παῖδα, κατατίθεται μετὰ τούτων
28 παρὰ Πυθοδώρῳ Κηφισιεῖ, προσήκοντι αὐτῷ. καὶ
ὅτι μέν, ὦ ἄνδρες, οὐχ ὡς περὶ γνησίων ἔπραττεν
Εὐκτήμων, ὃ Ἀνδροκλῆς μεμαρτύρηκε, καὶ αὐτὸ
τοῦτο ἱκανὸν τεκμήριον· τοῖς γὰρ φύσει υἱέσιν αὐ-
τοῦ οὐδεὶς οὐδενὶ ἐν διαθήκῃ γράφει δόσιν οὐδεμίαν,
διότι ὁ νόμος αὐτὸς ἀποδίδωσι τῷ υἱεῖ τὰ τοῦ πατρὸς
καὶ οὐδὲ διαθέσθαι ἐᾷ ὅτῳ ἂν ὦσι παῖδες γνήσιοι.

29 Κειμένου δὲ τοῦ γραμματείου σχεδὸν δύ' ἔτη καὶ
τοῦ Χαιρέου τετελευτηκότος, ὑποπεπτωκότες οἵδε τῇ
ἀνθρώπῳ, καὶ ὁρῶντες ἀπολλύμενον τὸν οἶκον καὶ
τὸ γῆρας καὶ τὴν ἄνοιαν τοῦ Εὐκτήμονος, ὅτι εἴη
30 αὐτοῖς ἱκανὴ ἀφορμή, συνεπιτίθενται. καὶ πρῶτον
μὲν πείθουσι τὸν Εὐκτήμονα τὴν μὲν διαθήκην ἀνε-
λεῖν ὡς οὐ χρησίμην οὖσαν τοῖς παισί· τῆς γὰρ φα-
νερᾶς οὐσίας οὐδένα κύριον ἔσεσθαι τελευτήσαντος
Εὐκτήμονος ἄλλον ἢ τὰς θυγατέρας καὶ τοὺς ἐκ τού-
των γεγονότας· εἰ δὲ ἀποδόμενός τι τῶν ὄντων ἀρ-
31 γύριον καταλίποι, τοῦτο βεβαίως ἕξειν αὐτούς. ἀκού-
σας δ' ὁ Εὐκτήμων εὐθὺς ἀπῄτει τὸν Πυθόδωρον
τὸ γραμματεῖον, καὶ προσεκαλέσατο εἰς ἐμφανῶν κα-
τάστασιν. καταστάντος δὲ ἐκείνου πρὸς τὸν ἄρχοντα,
32 ἔλεγεν ὅτι βούλοιτ' ἀνελέσθαι τὴν διαθήκην. ἐπειδὴ
δ' ὁ Πυθόδωρος ἐκείνῳ μὲν καὶ τῷ Φανοστράτῳ πα-
ρόντι ὡμολόγει ἀναιρεῖν, τοῦ δὲ Χαιρέου τοῦ συγκα-
ταθεμένου θυγάτηρ ἦν μία, ἧς ἐπειδὴ κύριος κατα-
σταίη, τότε ἠξίου ἀνελεῖν, καὶ ὁ ἄρχων οὕτως ἐγί-
γνωσκε, διομολογησάμενος ὁ Εὐκτήμων ἐναντίον
τοῦ ἄρχοντος καὶ τῶν παρέδρων καὶ ποιησάμενος
πολλοὺς μάρτυρας ὡς οὐκέτ' αὐτῷ κέοιτο ἡ διαθήκη,
33 ᾤχετο ἀπιών. καὶ ἐν πάνυ ὀλίγῳ χρόνῳ, οὗπερ ἕνεκα

οὗτοι λῦσαι αὐτὸν ἔπεισαν, ἀποδίδοται ἀγρὸν μὲν Ἀθμονοῖ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα μνῶν Ἀντιφάνει, τὸ δ' ἐν Σηραγγίῳ βαλανεῖον τρισχιλίων Ἀριστολόχῳ· οἰκίαν δὲ ἐν ἄστει τεττάρων καὶ τεσσαράκοντα μνῶν ὑποκειμένην ἀπέλυσε τῷ ἱεροφάντῃ. ἔτι δὲ αἶγας ἀπέδοτο σὺν τῷ αἰπόλῳ τριῶν καὶ δέκα μνῶν, καὶ ζεύγη δύο ὀρικά, τὸ μὲν ὀκτὼ μνῶν τὸ δὲ πεντήκοντα καὶ πεντακοσίων δραχμῶν, καὶ δημιουργοὺς ὅσοι ἦσαν αὐτῷ. σύμπαντα δὲ πλείονος ἢ τριῶν ταλάντων, ἃ ἐπράθη διὰ ταχέων πάνυ τελευτήσαντος Φιλοκτήμονος. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, καθ' ἕκαστον ὑμῖν τῶν εἰρημένων πρῶτον καλῶ τοὺς μάρτυρας. 34

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

35 Ταῦτα μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε· περὶ δὲ τῶν ὑπολοίπων εὐθὺς ἐπεβούλευον, καὶ πάντων δεινότατον πρᾶγμα κατεσκεύασαν, ᾧ ἄξιόν ἐστι προσέχειν τὸν νοῦν. ὁρῶντες γὰρ τὸν Εὐκτήμονα κομιδῇ ἀπειρηκότα ὑπὸ γήρως καὶ οὐδὲ τῆς κλίνης ἀνίστασθαι δυνάμενον, ἐσκόπουν ὅπως καὶ τελευτήσαντος ἐκείνου δι' αὐτῶν ἔσοιτο ἡ οὐσία. καὶ τί ποιοῦσιν; 36 ἀπογράφουσι τὼ παῖδε τούτω πρὸς τὸν ἄρχοντα ὡς εἰσποιήτω τοῖς τοῦ Εὐκτήμονος υἱέσι τοῖς τετελευτηκόσιν, ἐπιγράψαντες σφᾶς αὐτοὺς ἐπιτρόπους, καὶ μισθοῦν ἐκέλευον τὸν ἄρχοντα τοὺς οἴκους ὡς ὀρφανῶν ὄντων, ὅπως ἐπὶ τοῖς τούτων ὀνόμασι τὰ μὲν μισθωθείη τῆς οὐσίας, τὰ δὲ ἀποτιμήματα κατασταθείη καὶ ὅροι | τεθεῖεν ζῶντος ἔτι τοῦ Εὐκτήμονος, μισθωταὶ δὲ αὐτοὶ γενόμενοι τὰς προσόδους λαμβάνοιεν. καὶ ἐπειδὴ πρῶτον τὰ δικαστήρια ἐπληρώθη, 37 ὁ μὲν ἄρχων προεκήρυττεν, οἱ δ' ἐμισθοῦντο. παρα-

γενόμενοι δέ τινες ἐξαγγέλλουσι τοῖς οἰκείοις τὴν ἐπιβουλήν, καὶ ἐλθόντες ἐδήλωσαν τὸ πρᾶγμα τοῖς δικασταῖς, καὶ οὕτως ἀπεχειροτόνησαν οἱ δικασταὶ μὴ μισθοῦν τοὺς οἴκους· εἰ δ' ἔλαθεν, ἀπωλώλει ἂν ἅπασα ἡ οὐσία. Καί μοι κάλει τοὺς παραγενομένους μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

38 Πρὶν μὲν τοίνυν τούτους γνωρίσαι τὴν ἄνθρωπον καὶ μετ' ἐκείνης ἐπιβουλεῦσαι Εὐκτήμονι, οὕτω πολλὴν οὐσίαν ἐκέκτητο Εὐκτήμων μετὰ τοῦ υἱέος Φιλοκτήμονος, ὥστε ἅμα τε τὰ μέγιστα ὑμῖν λειτουργεῖν ἀμφοτέρους τῶν τε ἀρχαίων μηδὲν πραθῆναι τῶν τε προσόδων περιποιεῖν, ὥστε ἀεί τι προσκτᾶσθαι· ἐπειδὴ δ' ἐτελεύτησε Φιλοκτήμων, οὕτω διετέθη ἡ οὐσία, ὥστε τῶν ἀρχαίων μηδὲ τὰ ἡμίσεα εἶναι λοιπὰ καὶ τὰς προσόδους ἁπάσας ἠφανίσθαι.
39 καὶ οὐδὲ ταῦτα ἐξήρκεσεν αὐτοῖς διαφορῆσαι, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐτελεύτησεν ὁ Εὐκτήμων, εἰς τοῦτο ἦλθον τόλμης ὥστ' ἐκείνου κειμένου ἔνδον τοὺς μὲν οἰκέτας ἐφύλαττον, ὅπως μηδεὶς ἐξαγγείλειε μήτε ταῖν θυγατέροιν μήτε τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μήτε τῶν οἰκείων μηδενί, τὰ δὲ χρήματα ἔνδοθεν ἐξεφορήσαντο μετὰ τῆς ἀνθρώπου εἰς τὴν ὁμότοιχον οἰκίαν, ἣν ᾤκει μεμισθωμένος εἷς τούτων, Ἀντίδωρος ἐκεῖ-
40 νος. καὶ οὐδ' ἐπειδὴ ἑτέρων πυθόμεναι ἦλθον αἱ θυγατέρες αὐτοῦ καὶ ἡ γυνή, οὐδὲ τότε εἴων εἰσιέναι, ἀλλ' ἀπέκλεισαν τῇ θύρᾳ, φάσκοντες οὐ προσήκειν αὐταῖς θάπτειν Εὐκτήμονα· καὶ οὐδ' εἰσελθεῖν ἐδύναντο, εἰ μὴ μόλις καὶ περὶ ἡλίου δυσμάς.
41 εἰσελθοῦσαι δὲ κατέλαβον ἐκεῖνον μὲν ἔνδον κείμενον δευτεραῖον, ὡς ἔφασαν οἱ οἰκέται, τὰ δ' ἐκ τῆς

κίας ἅπαντα ἐκπεφορημένα ὑπὸ τούτων. αἱ μὲν
ν γυναῖκες, οἷον εἰκός, περὶ τὸν τετελευτηκότα
αν· οὗτοι δὲ τοῖς ἀκολουθήσασι παραχρῆμα ἐπε-
ίκνυσαν τὰ ἔνδον ὡς εἶχε, καὶ τοὺς οἰκέτας πρῶ-
ν ἠρώτων ἐναντίον τούτων ὅποι τετραμμένα εἴη τὰ
ήματα. λεγόντων δὲ ἐκείνων ὅτι οὗτοι ἐξενηνοχό- 42
ς εἶεν εἰς τὴν πλησίον οἰκίαν, καὶ ἀξιούντων πα-
χρῆμα τῶνδε φωρᾶν κατὰ τὸν νόμον καὶ τοὺς οἰ-
τας ἐξαιτούντων τοὺς ἐκφορήσαντας, οὐκ ἠθέλη-
ν τῶν δικαίων οὐδὲν ποιῆσαι. Καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω,
βὲ ταυτὶ καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΑΠΟΓΡΑΦΗ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Τοσαῦτα μὲν τοίνυν χρήματα ἐκ τῆς οἰκίας ἐκ- 43
ορήσαντες, τοσαύτης δ᾽ οὐσίας πεπραμένης τὴν
μὴν ἔχοντες, ἔτι δὲ τὰς προσόδους τὰς ἐν ἐκείνῳ
ῷ χρόνῳ γενομένας διαφορήσαντες, οἴονται καὶ τῶν
ιπῶν κύριοι γενήσεσθαι· καὶ εἰς τοῦτο ἀναιδείας
κουσιν, ὥστ᾽ εὐθυδικίᾳ μὲν οὐκ ἐτόλμησαν εἰσελ-
εῖν, ἀλλὰ διεμαρτύρουν ὡς ὑπὲρ γνησίων ἅμα μὲν
ὰ ψευδῆ ἅμα δὲ τἀναντία οἷς αὐτοὶ ἔπραξαν· οἵτι- 44
ες πρὸς μὲν τὸν ἄρχοντα ἀπέγραψαν αὐτοὺς ὡς ὄν-
ας τὸν μὲν Φιλοκτήμονος τὸν δ᾽ Ἐργαμένους, νῦν
ὲ διαμεμαρτυρήκασιν Εὐκτήμονος εἶναι. καίτοι οὐδ᾽
γνήσιοι ἦσαν, εἰσποίητοι δέ, ὡς οὗτοι ἔφασαν,
ὐδ᾽ οὕτω προσῆκεν αὐτοὺς Εὐκτήμονος εἶναι· ὁ
ὰρ νόμος οὐκ ἐᾷ ἐπανιέναι, ἐὰν μὴ υἱὸν καταλίπῃ
ήσιον. ὥστε καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ ἔπραξαν ἀνάγκη τὴν
ρτυρίαν ψευδῆ εἶναι. καὶ εἰ μὲν τότε διεπράξαντο 45
σθωθῆναι τοὺς οἴκους, οὐκ ἂν ἔτι ἦν τοῖσδε ἀμ-
σβητῆσαι· νῦν δὲ ἀποχειροτονησάντων τῶν δικα-
ῶν ὡς οὐδὲν αὐτοῖς προσῆκεν, οὐδὲ ἀμφισβητῆσαι

τετολμήκασιν, ἀλλὰ πρὸς ὑπερβολὴν ἀναισχυντίας προσμεμαρτυρήκασι τούτους εἶναι κληρονόμους, οὓς ὑμεῖς ἀπεχειροτονήσατε.

46 Ἔτι δὲ καὶ τοῦ μάρτυρος αὐτοῦ σκέψασθε τὴν τόλμαν καὶ ἀναίδειαν, ὅστις εἴληχε μὲν αὐτῷ τῆς θυγατρὸς τῆς Εὐκτήμονος ὡς οὔσης ἐπικλήρου, καὶ αὐτοῦ τοῦ κλήρου τοῦ Εὐκτήμονος πέμπτου | μέρους ὡς ἐπιδίκου ὄντος, μεμαρτύρηκε δ' Εὐκτήμονος υἱὸν εἶναι γνήσιον. καίτοι πῶς οὗτος οὐ σαφῶς ἐξελέγχει αὐτὸς αὑτὸν τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότα; οὐ γὰρ δή που γνησίου ὄντος υἱέος Εὐκτήμονι ἐπίκληρος ἂν ἦν ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, οὐδὲ ὁ κλῆρος ἐπίδικος. ὡς τοίνυν ἔλαχε ταύτας τὰς λήξεις, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

47 Τοὐναντίον τοίνυν συμβέβηκεν ἢ ὡς ὁ νόμος γέγραπται· ἐκεῖ μὲν γάρ ἐστι νόθῳ μηδὲ νόθῃ εἶναι ἀγχιστείαν μήθ' ἱερῶν μήθ' ὁσίων ἀπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος, Ἀνδροκλείδης δὲ καὶ Ἀντίδωρος οἴονται δεῖν, ἀφελόμενοι τὰς Εὐκτήμονος θυγατέρας τὰς γνησίας καὶ τοὺς ἐκ τούτων γεγονότας, τόν τε Εὐκτή-
48 μονος οἶκον καὶ τὸν Φιλοκτήμονος ἔχειν. καὶ ἡ διαφθείρασα τὴν Εὐκτήμονος γνώμην καὶ πολλῶν ἐγκρατὴς γενομένη οὕτως ὑβρίζει σφόδρα πιστεύουσα τούτοις, ὥστε οὐ μόνον τῶν Εὐκτήμονος οἰκείων καταφρονεῖ, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως ἁπάσης. ἀκούσαντες δὲ ἓν μόνον σημεῖον ῥᾳδίως γνώσεσθε τὴν ἐκείνης παρανομίαν. Καί μοι λαβὲ τοῦτον τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

49 Ταυτὶ τὰ γράμματα, ὦ ἄνδρες, ὑμεῖς οὕτω σεμνὰ καὶ εὐσεβῆ ἐνομοθετήσατε, περὶ πολλοῦ ποιούμενοι

ιρὸς ταύτας καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους θεοὺς εὐσε-
ἡ δὲ τούτων μήτηρ, οὕτως ὁμολογουμένη οὖσα
ι καὶ ἅπαντα τὸν χρόνον αἰσχρῶς βιοῦσα, ἣν 50
παρελθεῖν εἴσω τοῦ ἱεροῦ ἔδει οὔτ' ἰδεῖν τῶν
, οὐδέν, οὔσης τῆς θυσίας ταύταις ταῖς θεαῖς
ησε συμπέμψαι τὴν πομπὴν καὶ εἰσελθεῖν εἰς
ρὸν καὶ ἰδεῖν ἃ οὐκ ἐξὸν αὐτῇ. ὡς δὲ ἀληθῆ
, ἐκ τῶν ψηφισμάτων γνώσεσθε ἃ ἐψηφίσατο
ιλὴ περὶ αὐτῆς. Λαβὲ τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐνθυμεῖσθαι τοίνυν χρή, ὦ ἄνδρες, πότερον δεῖ 51
ἐκ ταύτης τῶν Φιλοκτήμονος εἶναι κληρονόμον
ἐπὶ τὰ μνήματα ἰέναι χεόμενον καὶ ἐναγιοῦντα,
, ἐκ τῆς ἀδελφῆς τοῦτον, ὃν υἱὸν αὐτὸς ἐποιή-
καὶ πότερον δεῖ τὴν ἀδελφὴν Φιλοκτήμονος, ἣ
ἐᾳ συνῴκησε, νῦν δὲ χηρεύει, ἐπὶ τούτοις γενέ-
ἢ ἐκδοῦναι ὅτῳ βούλονται ἢ ἐᾷν καταγηράσκειν,
ησίαν οὖσαν ὑφ' ὑμῶν ἐπιδικασθεῖσαν συνοι-
ὅτῳ ἂν ὑμῖν δοκῇ. ἡ γὰρ ψῆφός ἐστι περὶ τού- 52
νυνί. τουτὶ γὰρ αὐτοῖς ἡ διαμαρτυρία δύναται,
κίνδυνος τοῖσδε μὲν ᾖ περὶ τούτων, οὗτοι δὲ
νῦν διαμάρτωσι τοῦ ἀγῶνος, δόξῃ δὲ ὁ κλῆρος
κος εἶναι, ἀντιγραψάμενοι δὶς περὶ τῶν αὐτῶν
ίζωνται. καίτοι εἰ μὲν διέθετο Φιλοκτήμων μὴ
αὐτῷ, τοῦτ' αὐτὸ ἐχρῆν διαμαρτυρεῖν, ὡς οὐ
ς ἦν υἱὸν τόνδε ποιήσασθαι· εἰ δ' ἔξεστι μὲν
έσθαι, ἀμφισβητεῖ δὲ ὡς οὐ δόντος οὐδὲ διαθε-
, μὴ διαμαρτυρίᾳ κωλύειν ἀλλ' εὐθυδικίᾳ εἰσ-
. νῦν δὲ πῶς ἂν περιφανέστερον ἐξελεγχθείη 53
ευδῆ μεμαρτυρηκὼς ἢ εἴ τις αὐτὸν ἔροιτο „Ἀν-
κλεις, πῶς οἶσθα Φιλοκτήμον' ὅτι οὔτε διέθετο

„οὔτε υἱὸν Χαιρέστρατον ἐποιήσατο;" οἷς μὲν γάρ
τις παρεγένετο, δίκαιον, ὦ ἄνδρες, μαρτυρεῖν, οἷς
δὲ μὴ παρεγένετο ἀλλ' ἤκουσέ τινος, ἀκοὴν μαρτυ-
54 ρεῖν· σὺ δ' οὐ παραγενόμενος διαρρήδην μεμαρτύ-
ρηκας ὡς οὐ διέθετο Φιλοκτήμων, ἀλλ' ἄπαις ἐτε-
λεύτησε. καίτοι πῶς οἷόν τε εἰδέναι, ὦ ἄνδρες;
ὅμοιον γὰρ ὥσπερ ἂν εἰ φαίη εἰδέναι, καὶ μὴ παρα-
γενόμενος, ὅσα ὑμεῖς πάντες πράττετε. οὐ γὰρ δὴ
τοῦτό γε ἐρεῖ, καίπερ ἀναίσχυντος ὤν, ὡς ἅπασι
παρεγένετο καὶ πάντ' οἶδεν ὅσα Φιλοκτήμων ἐν τῷ
55 βίῳ διεπράξατο. πάντων γὰρ αὐτὸν ἐκεῖνος ἔχθιστον
ἐνόμιζε διά τε τὴν ἄλλην πονηρίαν, καὶ διότι τῶν
συγγενῶν μόνος μετὰ τῆς Ἀλκῆς ἐκείνης τούτῳ καὶ
τοῖς ἄλλοις συνεπιβουλεύσας τοῖς τοῦ Εὐκτήμονος
χρήμασι τοιαῦτα διεπράξατο, οἷά περ ὑμῖν ἀπέδειξα.
56 Πάντων δὲ μάλιστα ἀγανακτῆσαί ἐστιν ἄξιον,
ὅταν οὗτοι καταχρῶνται τῷ Εὐκτήμονος ὀνόματι, τῷ
τουδὶ πάππῳ. εἰ γάρ, ὡς οὗτοι λέγουσι, τῷ μὲν
Φιλοκτήμονι μὴ ἐξῆν διαθέσθαι, τοῦ δ' Εὐκτήμονός
ἐστιν ὁ κλῆρος, πότερον δικαιότερον τῶν Εὐκτήμονος
κληρονομεῖν τὰς ἐκείνου θυγατέρας, ὁμολογουμένως
οὔσας γνησίας, | καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐκ τούτων γεγονό-
57 τας, ἢ τοὺς οὐδὲν προσήκοντας; οἳ οὐ μόνον ὑφ' ἡμῶν
ἐλέγχονται, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ οἱ ἐπίτροποι δια-
πεπραγμένοι εἰσί. τοῦτο γὰρ ὑμῶν δέομαι καὶ ἱκε-
τεύω σφόδρα μεμνῆσθαι, ὦ ἄνδρες, ὅπερ ὀλίγῳ πρό-
τερον ἀπέδειξα ὑμῖν, ὅτι Ἀνδροκλῆς οὑτοσὶ φησὶ μὲν
εἶναι ἐπίτροπος αὐτῶν ὡς ὄντων γνησίων Εὐκτήμο-
νος, εἴληχε δ' αὐτὸς ἑαυτῷ τοῦ Εὐκτήμονος κλήρου
καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ὡς οὔσης ἐπικλήρου· καὶ
58 ταῦτα μεμαρτύρηται ὑμῖν. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ὦ
ἄνδρες, πρὸς θεῶν Ὀλυμπίων, εἰ μὲν οἱ παῖδές εἰσι

γνήσιοι, τὸν ἐπίτροπον ἑαυτῷ λαγχάνειν τοῦ Εὐκτή-
μονος κλήρου καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ὡς οὔσης ἐπι-
δίκου, εἰ δὲ μή εἰσι γνήσιοι, νῦν διαμεμαρτυρηκέναι
ὡς εἰσὶ γνήσιοι; ταῦτα γὰρ αὐτὰ ἑαυτοῖς ἐναντία
ἐστίν. ὥστ' οὐ μόνον ὑφ' ἡμῶν ἐλέγχεται τὰ ψευδῆ
διαμεμαρτυρηκώς, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν αὐτὸς πράττει.
καὶ τούτῳ μὲν οὐδεὶς διαμαρτυρεῖ μὴ ἐπίδικον εἶναι 59
τὸν κλῆρον, ἀλλ' εὐθυδικίᾳ εἰσιέναι· οὗτος δ' ἅπαν-
τας ἀποστερεῖ τῆς ἀμφισβητήσεως. καὶ διαρρήδην
μαρτυρήσας γνησίους τοὺς παῖδας εἶναι, οἴεται ἐξαρ-
κέσειν ὑμῖν παρεκβάσεις, ἐὰν δὲ τοῦτο μὲν μηδ' ἐγ-
χειρήσῃ ἐπιδεικνύναι ἢ καὶ κατὰ μικρόν τι ἐπιμνησθῇ,
ἡμῖν δὲ λοιδορήσηται μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ λέγῃ ὡς
εἰσὶν οἵδε μὲν πλούσιοι αὐτὸς δὲ πένης, διὰ δὲ ταῦτα
δόξειν τοὺς παῖδας εἶναι γνησίους. τῆς δὲ τούτων 60
οὐσίας, ὦ ἄνδρες, εἰς τὴν πόλιν πλείω ἀναλίσκεται
ἢ εἰς αὐτοὺς τούτους. καὶ Φανόστρατος μὲν τετριη-
ράρχηκεν ἑπτάκις ἤδη, τὰς δὲ λειτουργίας ἁπάσας
λελειτούργηκε καὶ τὰς πλείστας νίκας νενίκηκεν·
οὑτοσὶ δὲ Χαιρέστρατος τηλικοῦτος ὢν τετριηράρχηκε,
κεχορήγηκε δὲ τραγῳδοῖς, γεγυμνασιάρχηκε δὲ λαμ-
πάδι· καὶ τὰς εἰσφορὰς εἰσενηνόχασιν ἀμφότεροι πά-
σας ἐν τοῖς τριακοσίοις. καὶ τέως μὲν δύ' ὄντες, νῦν
δὲ καὶ ὁ νεώτερος οὑτοσὶ χορηγεῖ μὲν τραγῳδοῖς, εἰς
δὲ τοὺς τριακοσίους ἐγγέγραπται καὶ εἰσφέρει τὰς
εἰσφοράς. ὥστ' οὐ φθονεῖσθαί εἰσιν ἄξιοι, ἀλλὰ 61
πολὺ μᾶλλον νὴ Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω οὗτοι, εἰ λή-
ψονται ἃ μὴ προσήκει αὐτοῖς. τοῦ γὰρ Φιλοκτήμο-
νος κλήρου ἂν μὲν ἐπιδικάσηται ὅδε, ὑμῖν αὐτὸν τα-
μιεύσει, τὰ προσταττόμενα λειτουργῶν ὥσπερ καὶ νῦν
καὶ ἔτι μᾶλλον· ἐὰν δ' οὗτοι λάβωσι, διαφορήσαντες
ἑτέροις ἐπιβουλεύσουσι.

62 *Δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες, ἵνα μὴ ἐξαπατηθῆτε, τῇ διαμαρτυρίᾳ τὸν νοῦν προσέχειν περὶ ἧς τὴν ψῆφον οἴσετε· καὶ πρὸς ταύτην αὐτὸν κελεύετε τὴν ἀπολογίαν ποιεῖσθαι, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς κατηγορήσαμεν. γέγραπται ὡς οὐκ ἔδωκεν οὐδὲ διέθετο Φιλοκτήμων· τοῦτο ἐπιδέδεικται ψεῦδος ὄν· [καὶ γὰρ ὁ δοὺς καὶ ὁ διαθέμενος,] καὶ μαρτυροῦσιν οἱ*
63 *παραγενόμενοι. τί ἔτι; τελευτῆσαι ἄπαιδα Φιλοκτήμονα. πῶς οὖν ἄπαις ἦν ὅς τις τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφιδοῦν υἱὸν ποιησάμενος κατέλιπεν, ᾧ ὁμοίως ὁ νόμος τὴν κληρονομίαν ἀποδίδωσι καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ γενομένοις; καὶ διαρρήδην ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, ἐὰν ποιησαμένῳ παῖδες ἐπιγένωνται, τὸ μέρος ἑκάτερον ἔχειν τῆς οὐσίας καὶ κληρονομεῖν ὁμοίως ἀμφοτέρους.*
64 *ὡς οὖν εἰσὶ γνήσιοι οἱ παῖδες οἵδε, τοῦτ' αὐτὸ ἐπιδεικνύτω, ὥσπερ ἂν ὑμῶν ἕκαστος. οὐ γὰρ ἂν εἴπῃ μητρὸς ὄνομα, γνήσιοί εἰσιν, ἀλλ' ἐὰν ἐπιδεικνύῃ ὡς ἀληθῆ λέγει, τοὺς συγγενεῖς παρεχόμενος τοὺς εἰδότας συνοικοῦσαν τῷ Εὐκτήμονι καὶ τοὺς δημότας καὶ τοὺς φράτορας, εἴ τι ἀκηκόασι πώποτε ἢ ἴσασιν ὑπὲρ αὐτῆς Εὐκτήμονα λειτουργήσαντα, ἔτι δὲ ποῦ*
65 *τέθαπται, ἐν ποίοις μνήμασι· τίς εἶδε τὰ νομιζόμενα ποιοῦντα Εὐκτήμονα· ποῖ δ' ἔτ' ἰόντες οἱ παῖδες ἐναγίζουσι καὶ χέονται, καὶ τίς εἶδε ταῦτα τῶν πολιτῶν ἢ τῶν οἰκετῶν Εὐκτήμονος. ταῦτα γάρ ἐστιν ἔλεγχος ἅπαντα, καὶ οὐ λοιδορία. καὶ ἐὰν περὶ αὐτοῦ τούτου κελεύητε ἐπιδεικνύναι ὥσπερ καὶ διεμαρτύρησεν, ὑμεῖς τε τὴν ψῆφον ὁσίαν καὶ κατὰ τοὺς νόμους θήσεσθε, τοῖσδέ τε τὰ δίκαια γενήσεται.*

7.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Εὔπολις καὶ Θράσυλλος καὶ Μνήσων ἀδελφοὶ γεγόνασι. τούτων ὁ μὲν Μνήσων ἄπαις ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ Θράσυλλος παῖδα καταλιπὼν Ἀπολλόδωρον· μόνος δ' Εὔπολις καταλειφθεὶς πολλὰ τὸν Ἀπολλόδωρον ἠδίκησεν. ὅθεν Ἀρχέδαμος, πάππος τοῦ λέγοντος τὸν λόγον, τῇ τοῦ Ἀπολλοδώρου μητρὶ συνοικῶν μετὰ τὸν Θρασύλλου τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς θάνατον, καὶ τὸν Ἀπολλόδωρον ὡς ὀρφανὸν ἐλεῶν, πολλὰ τὸν Εὔπολιν ἀπῄτησε χρήματα ὑπὲρ ὧν Ἀπολλόδωρον ἠδίκησε. τούτων μεμνημένος Ἀπολλόδωρος εἰσήγαγεν εἰς τοὺς φράτορας θετὸν υἱὸν ἑαυτῷ Θράσυλλον τοῦτον, υἱὸν ὄντα τῆς τε ὁμομητρίας αὐτοῦ ἀδελφῆς καὶ Ἀρχεδάμου. τοῦ δὲ Θρασύλλου ἤδη μὲν εἰς τοὺς γεννήτας καὶ φράτορας ἐγγεγραμμένου, οὔπω δ' εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον, ἐτελεύτησεν Ἀπολλόδωρος. καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν ἐγγέγραπται μὲν ὁ Θράσυλλος εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον, οὐδὲν δ' ἧττον Εὐπόλιδος θυγάτηρ, τοῦ θείου Ἀπολλοδώρου, ἀμφισβητεῖ πρὸς Θράσυλλον, λέγουσα μηδ' ὅλως ἐγγεγράφθαι τὸν Θράσυλλον εἰς τοὺς φράτορας καὶ γεννήτας κατὰ γνώμην τοῦ Ἀπολλοδώρου, ἀλλὰ πεπλασμένην εἶναι τὴν ποίησιν. Καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις αὕτη, ἡ δὲ στάσις στοχασμός· διὸ καλῶς πάνυ καὶ τεχνικῶς τὸν λόγον οἰκονομῶν τὴν ἔχθραν διεξέρχεται τὴν Ἀπολλοδώρου πρὸς Εὔπολιν, ὅπερ μέγα σημεῖον γίγνεται τοῦ μὴ θέλειν αὐτὴν ὑπὸ τῆς Εὐπόλιδος θυγατρὸς κληρονομηθῆναι.

Ὤιμην μέν, ὦ ἄνδρες, προσήκειν οὐ τὰς τοιαύτας ἀμφισβητεῖσθαι ποιήσεις, εἴ τις αὐτὸς ζῶν καὶ φρονῶν ἐποιήσατο καὶ ἐπὶ τὰ ἱερὰ ἀγαγὼν εἰς

τοὺς συγγενεῖς ἀπέδειξε καὶ εἰς τὰ κοινὰ γραμματεῖα ἐνέγραψεν, ἅπανθ' ὅσα προσῆκεν αὐτὸς ποιήσας, ἀλλ' εἴ τις τελευτήσειν μέλλων διέθετο, εἴ τι πάθοι, τὴν οὐσίαν ἑτέρῳ, καὶ ταῦτ' ἐν γράμμασι κατέθετο
2 παρά τισι σημηνάμενος. ἐκεῖνον μὲν γὰρ τὸν τρόπον ποιησάμενος φανερὰς κατέστησε τὰς αὑτοῦ βουλήσεις, ὅλον τὸ πρᾶγμα ἐπικυρώσας, δόντων αὐτῷ τῶν νόμων· ὁ δ' ἐν διαθήκαις σημηνάμενος ἀδήλους ἐποίησε, διὸ πολλοὶ πεπλάσθαι φάσκοντες αὐτὰς ἀμφισβητεῖν ἀξιοῦσι πρὸς τοὺς ποιηθέντας. ἔοικε δ' οὐδὲν προὔργου τοῦτο εἶναι· καὶ γὰρ οὕτως αὐτῶν φανερῶς πεπραγμένων ὅμως ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς τῆς Εὐπόλιδος ἥκουσι περὶ τῶν Ἀπολλοδώρου χρημάτων
3 πρὸς ἐμὲ ἀμφισβητήσοντες. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἑώρων ὑμᾶς μᾶλλον ἀποδεχομένους τὰς διαμαρτυρίας ἢ τὰς εὐθυδικίας, κἂν μάρτυρας προὐβαλόμην μὴ ἐπίδικον εἶναι τὸν κλῆρον ὡς ποιησαμένου με υἱὸν Ἀπολλοδώρου κατὰ τοὺς νόμους· ἐπειδὴ δ' οὐ διαφεύγει τὰ δίκαια μὴ οὐ καὶ τοῦτον γιγνώσκεσθαι τὸν τρόπον, καὶ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἥκω διαλεξόμενος περὶ τῶν πεπραγμένων, ἵνα μηδεμίαν ἡμῖν αἰτίαν περὶ τοῦ μὴ
4 βούλεσθαι δοῦναι δίκην τοιαύτην ἐπιφέρωσιν. ἀποδείξω δὲ ὡς οὐ μόνον ἐπὶ τοῖς ἐγγυτάτω γένους τὸν κλῆρον Ἀπολλόδωρος οὐ καταλέλοιπε, πολλὰ καὶ δεινὰ ὑπὸ τούτων ἀδικηθείς, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐμὲ ἐποιήσατο δικαίως, ὄντα ἀδελφιδοῦν, καὶ μεγάλα εὐεργετημένος ὑφ' ἡμῶν. δέομαι δὲ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες, πάντων ὁμοίως εὔνοιάν τέ μοι παρασχεῖν, κἂν ἐπὶ τὸν κλῆρον ἀναιδῶς αὐτοὺς ἰόντας ἐξελέγχω, βοηθεῖν μοι τὰ δίκαια. ποιήσομαι δ' ὡς ἂν κἀγὼ δύνωμαι διὰ βραχυτάτων τοὺς λόγους, ἐξ ἀρχῆς ὡς ἔχει τὰ γενόμενα … ιᾶς.

Εὔπολις γάρ, ὦ ἄνδρες, καὶ Θράσυλλος καὶ Μνή- 5
σων ἀδελφοὶ ἦσαν ὁμομήτριοι καὶ ὁμοπάτριοι. τού-
τοις οὐσίαν ὁ πατὴρ κατέλιπε πολλήν, ὥστε καὶ λει-
τουργεῖν ἕκαστον ἀξιοῦσθαι παρ' ὑμῖν. ταύτην ἐκεῖ-
νοι τρεῖς ὄντες ἐνείμαντο πρὸς ἀλλήλους. τούτων δύο
ἐτελεύτησαν περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὁ μὲν Μνήσων
ἐνθάδε ἄγαμος καὶ ἄπαις, ὁ δὲ Θράσυλλος τῶν ἐν
Σικελίᾳ καταλεγεὶς τριηράρχων, καταλιπὼν υἱὸν
Ἀπολλόδωρον τὸν ἐμὲ νῦν ποιησάμενον. Εὔπολις 6
οὖν μόνος αὐτῶν λειφθεὶς οὐ μικρὰ | ἀπολαῦσαι
τῶν χρημάτων ἠξίωσεν, ἀλλὰ τὸν μὲν Μνήσονος
κλῆρον, οὗ καὶ Ἀπολλοδώρῳ προσῆκε τὸ ἡμικλήριον,
πάντα εἰς αὑτὸν περιεποίησε, φάσκων αὐτῷ δοῦναι
τὸν ἀδελφόν, αὐτὸν δ' ἐκεῖνον οὕτω διῴκησεν ἐπι-
τροπεύων ὥστε τριῶν αὐτῷ ταλάντων δίκην ὀφλεῖν.
Ἀρχέδαμος γὰρ ὁ πάππος οὑμός, ἐξ οὗ τὴν μητέρα 7
ἔσχε τὴν Ἀπολλοδώρου, τήθην δὲ ἐμήν, ὁρῶν αὐτὸν
πάντων ἀποστερούμενον τῶν χρημάτων, ἔτρεφέ τε
αὐτὸν παῖδα ὄνθ' ὡς ἑαυτοῦ, καὶ τὴν μητέρα κομι-
σάμενος, ἀνδρί τε γενομένῳ συνηγωνίσατο καὶ εἰσέ-
πραξε τὸ ἡμικλήριον ὧν Μνήσων κατέλιπεν ὅσα τε
ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἀπεστέρησε, δίκας δύο ἑλών. καὶ
τὴν οὐσίαν ἐποίησε κομίσασθαι τὴν αὑτοῦ πᾶσαν.
καὶ διὰ ταῦτα Εὔπολις μὲν καὶ Ἀπολλόδωρος ἐχθρῶς 8
ἔχοντες τὸν πάντα χρόνον διετέλεσαν πρὸς ἀλλήλους,
ὁ δὲ πάππος οὑμὸς καὶ Ἀπολλόδωρος φιλικῶς, ὥσπερ
προσῆκε. τοῖς δ' ἔργοις ἄν τις τεκμήραιτο μάλιστα
ὅτι Ἀπολλόδωρος πέπονθεν ὃ ἀντευποιεῖν ἠξίου τοὺς
ἑαυτὸν εὐεργετήσαντας. συμφορᾷ γὰρ τοῦ πάππου
χρησαμένου καὶ ληφθέντος εἰς τοὺς πολεμίους καὶ
χρήματα εἰσενεγκεῖν εἰς λύτρα καὶ ὁμηρεῦσαι ὑπὲρ
αὐτοῦ ἠθέλησεν, ἕως οὗ εὐπορήσειεν ἐκεῖνος τἀργύ-

9 ριον. ἐξ εὐπόρου τε ἀπορωτέρῳ γεγενημένῳ συν-
διῴκει τὰ ἐκείνου, μεταδιδοὺς ὧν εἶχεν. εἰς Κόριν-
θόν τε στρατεύεσθαι μέλλων, εἴ τι πάθοι, διέθετο
τὴν οὐσίαν καὶ ἔδωκε τῇ ἐκείνου μὲν θυγατρί, ἐμῇ
δὲ μητρί, αὐτοῦ δὲ ἀδελφῇ, διδοὺς αὐτὴν Λακρα-
τίδῃ τῷ νῦν ἱεροφάντῃ γεγενημένῳ. τοιοῦτος ἦν
ἐκεῖνος περὶ ἡμᾶς τοὺς ἐξ ἀρχῆς αὐτὸν σώσαντας.
10 ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, καὶ δίκας εἷλεν Εὔπολιν δύο, τὴν
μὲν ἐπιτροπῆς τὴν δὲ ἡμικληρίου, τοῦ πάππου συνη-
γωνισμένου καὶ λέγοντος, τά τε χρήματα ἐκομίσατο
δι' ἡμᾶς καὶ ταύτας τὰς χάριτας ἡμῖν ἀνταπέδωκε,
τούτων πρῶτον βούλομαι παρασχέσθαι τοὺς μάρτυ-
ρας. *Καί μοι κάλει δεῦρο αὐτούς.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

11 Αἱ μὲν οὖν παρ' ἡμῶν εὐεργεσίαι τοιαῦται καὶ
τηλικαῦται τὸ μέγεθός εἰσιν· αἱ δὲ πρὸς ἐκεῖνον ἔχ-
θραι περὶ τοσούτων χρημάτων ἦσαν, ἃς οὐχ οἷόν τ'
εἰπεῖν ὡς διελύσαντο καὶ φίλοι ἐγένοντο. μεγάλα
γὰρ τεκμήρια αὐτῶν ἐστιν· Εὔπολις γὰρ αὐτῷ δυοῖν
θυγατέρων οὐσῶν καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν γεγονὼς καὶ
χρήμαθ' ὁρῶν κεκτημένον, οὐδετέραν αὐτῷ τούτων
12 ἔδωκε. καίτοι δοκοῦσιν ἐπιγαμίαι καὶ μὴ συγγενεῖς
ἄνδρας ἀλλὰ καὶ τοὺς τυχόντας ἀπαλλάττειν μεγάλης
διαφορᾶς, ὅταν ἃ περὶ πλείστου ποιοῦνται, ταῦτ'
ἀλλήλοις ἐγχειρίζωσιν. εἴτ' οὖν Εὔπολις γεγένηται
αἴτιος μὴ δοῦναι βουληθείς, εἴτ' Ἀπολλόδωρος λα-
βεῖν μὴ ἐθελήσας, τὰς ἔχθρας, ὅτι διέμειναν, τὸ
ἔργον δεδήλωκε.
13 Καὶ περὶ μὲν τῆς ἐκείνων διαφορᾶς ἱκανοὺς εἶναι
νομίζω καὶ τοὺς εἰρημένους λόγους· οἶδα γὰρ ὅτι
καὶ ὑμῶν ὅσοι πρεσβύτεροι μνημονεύουσιν ὅτι ἐγέ-

νοντο ἀντίδικοι· τό τε γὰρ μέγεθος τῶν δικῶν, καὶ
διότι πολὺ αὐτὸν Ἀρχέδαμος εἷλεν, περιφάνειάν τινα
ἐποίησεν. ὡς δὲ ἐμὲ ἐποιήσατο υἱὸν ζῶν αὐτὸς καὶ
κύριον τῶν αὑτοῦ κατέστησε καὶ εἰς τοὺς γεννήτας
καὶ εἰς τοὺς φράτορας ἐνέγραψε, τούτοις ἤδη μοι
τὸν νοῦν προσέχετε, ὦ ἄνδρες. Ἀπολλοδώρῳ γὰρ ἦν 14
υἱός, ὃν ἐκεῖνος καὶ ἤσκει καὶ δι' ἐπιμελείας εἶχεν,
ὥσπερ καὶ προσῆκον ἦν. ἕως μὲν οὖν ἐκεῖνος ἔζη,
διάδοχον τῆς οὐσίας ἤλπιζεν αὐτὸν καταστήσειν τῆς
ἑαυτοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε νοσήσας τοῦ ἐξελθόν-
τος ἐνιαυτοῦ μηνὸς Μαιμακτηριῶνος, ἐπὶ τοῖς πα-
ροῦσιν ἀθυμήσας καὶ τὴν ἡλικίαν τὴν ἑαυτοῦ κατα-
μεμψάμενος οὐκ ἐπελάθετο ὑφ' ὧν καὶ ἐξ ἀρχῆς εὖ
πεπονθὼς ἦν, ἀλλ' ἐλθὼν ὡς τὴν ἐμὴν μητέρα ἑαυ-
τοῦ δὲ ἀδελφήν, ἣν περὶ πλείστου πάντων ἐποιεῖτο,
λαβεῖν ἠξίωσέ με υἱὸν καὶ ᾔτησε καὶ ἔτυχεν. οὕτω 15
δ' ἐπείσθη ταῦτα ποιῆσαι διὰ ταχέων, ὥστ' εὐθέως
με λαβὼν ᾤχετ' ἔχων πρὸς αὑτὸν καὶ πάντα τὰ αὑ-
τοῦ διοικεῖν παρέδωκεν, ὡς αὐτὸς μὲν | οὐδὲν ἂν
ἔτι πρᾶξαι τούτων δυνηθείς, ἐμοῦ δὲ ταῦτα πάντα
οἵου τε ἐσομένου ποιεῖν. καὶ ἐπειδὴ Θαργήλια ἦν,
ἤγαγέ με ἐπὶ τοὺς βωμοὺς εἰς τοὺς γεννήτας τε καὶ
φράτορας. ἔστι δ' αὐτοῖς νόμος ὁ αὐτός, ἐάν τέ τινα 16
φύσει γεγονότα εἰσάγῃ τις ἐάν τε ποιητόν, ἐπιτιθέ-
ναι πίστιν κατὰ τῶν ἱερῶν ἦ μὴν ἐξ ἀστῆς εἰσάγειν
καὶ γεγονότα ὀρθῶς καὶ τὸν ὑπάρχοντα φύσει. καὶ
τὸν ποιητόν· ποιήσαντος δὲ τοῦ εἰσάγοντος ταῦτα
μηδὲν ἧττον διαψηφίζεσθαι καὶ τοὺς ἄλλους, κἂν
δόξῃ, τότ' εἰς τὸ κοινὸν γραμματεῖον ἐγγράφειν,
πρότερον δὲ μή· τοιαύτας ἀκριβείας ἔχει τὰ δίκαια
τὰ παρ' αὐτοῖς. τοῦ νόμου δὴ οὕτως ἔχοντος, καὶ 17
τῶν φρατόρων τε καὶ γεννητῶν ἐκείνῳ οὐκ ἀπι-

στούντων ἐμέ τε οὐκ ἀγνοούντων, ὅτι ἦν ἐξ ἀδελφῆς αὐτῷ γεγονώς, ἐγγράφουσί με εἰς τὸ κοινὸν γραμματεῖον ψηφισάμενοι πάντες, ἐπιθέντος ἐκείνου τὴν πίστιν καθ' ἱερῶν. καὶ οὕτω μὲν ὑπὸ ζῶντος ἐποιήθην, καὶ εἰς τὸ κοινὸν γραμματεῖον ἐνεγράφην Θράσυλλος Ἀπολλοδώρου, ποιησαμένου με ἐκείνου τοῦτον τὸν τρόπον, τῶν νόμων αὐτῷ δεδωκότων. Ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

18 Οἶμαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες, μᾶλλον ἂν ὑμᾶς τοῖς μεμαρτυρηκόσι πιστεύειν, καὶ οἵτινες τῶν ὁμοίως προσηκόντων ἔργοις φανερῶς μεμαρτυρήκασιν ὡς ἐκεῖνος ταῦτα ὀρθῶς καὶ κατὰ τοὺς νόμους ἔπραξε. κατέλιπε γὰρ Εὔπολις θυγατέρας δύο, ταύτην τε ἣ νῦν ἀμφισβητεῖ καὶ Προνάπει συνοικεῖ, καὶ ἄλλην ἣν ἔσχεν Αἰσχίνης ὁ Λουσιεύς, ἣ τετελεύτηκεν υἱὸν
19 ἄνδρα ἤδη καταλιποῦσα, Θρασύβουλον. ἔστι δὲ νόμος ὅς, ἐὰν ἀδελφὸς ὁμοπάτωρ ἄπαις τελευτήσῃ καὶ μὴ διαθέμενος, τήν τε ἀδελφὴν ὁμοίως, κἂν ἐξ ἑτέρας ἀδελφιδοῦς ᾖ γεγονώς, ἰσομοίρους τῶν χρημάτων καθίστησι. καὶ τοῦτο οὐκ ἀγνοούμενόν ἐστιν οὐδὲ παρ' αὐτοῖς τούτοις. ἔργῳ γὰρ οὗτοι φανερὸν τοῦτο πεποιήκασι· τοῦ γὰρ Εὐπόλιδος υἱέος ἄπαιδος Ἀπολλοδώρου τελευτήσαντος τὰ ἡμίσεα Θρασύβουλος εἴληφεν, οὐσίας καὶ πεντεταλάντου καταλειφθείσης
20 ῥᾳδίως. πατρῴων μὲν οὖν καὶ ἀδελφοῦ χρημάτων τὸ ἴσον αὐτοῖς ὁ νόμος μετασχεῖν δίδωσιν· ἀνεψιοῦ δέ, καὶ εἴ τις ἔξω ταύτης τῆς συγγενείας ἐστίν, οὐκ ἴσον, ἀλλὰ προτέροις τοῖς ἄρρεσι τῶν θηλειῶν τὴν ἀγχιστείαν πεποίηκε. λέγει γάρ „κρατεῖν δὲ τοὺς ἄρρενας καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀρρένων, οἳ ἂν ἐκ τῶν αὐ-

ὦσι, κἂν γένει ἀπωτέρω τυγχάνωσιν ὄντες." ἡ μὲν οὖν οὐδὲ μέρους λαχεῖν προσῆκε, Θρασυ-ῳ δὲ ἁπάντων, εἰ μὴ κυρίαν ἡγεῖτο εἶναι τὴν εἰσποίησιν. ἐκεῖνος τοίνυν οὔτε ἐξ ἀρχῆς ἠμ- 21
ἤτηκε πρὸς ἐμὲ οὐδὲν οὔτε νῦν δίκην εἴληχε αὐτῶν, ἀλλὰ ταῦτα πάντα καλῶς ἔχειν ὁμολό-ν· οἱ δ' ὑπὲρ ταύτης πάντων ἀμφισβητεῖν τετολ-ισιν· εἰς τοῦτο ἀναιδείας ἐληλύθασι. Λαβὲ δὴ ῖς τοὺς νόμους, παρ' οὓς ταῦτα πεποιήκασι, καὶ γνωθι.

NOMOΣ.

Ἐνταῦθα μὲν ὁμοίως καὶ ἀδελφὴ καὶ ἀδελφιδοῦς 22
οιροι κατὰ τὸν νόμον εἰσί. Λαβὲ δὴ καὶ τοῦτον, ἀναγίγνωσκε αὐτοῖς.

NOMOΣ.

Ἐὰν μὴ ὦσιν ἀνεψιοὶ μηδὲ ἀνεψιῶν παῖδες, μηδὲ πρὸς πατρὸς γένους ᾖ προσήκων μηδείς, τότε δωκε τοῖς πρὸς μητρός, διορίσας οὓς δεῖ κρατεῖν. ὲ δὲ αὐτοῖς καὶ τοῦτον τὸν νόμον καὶ ἀνάγνωθι.

NOMOΣ.

Ταῦτα τῶν νόμων κελευόντων ὁ μὲν ἀνὴρ ὢν 23
ὲ τοῦ μέρους εἴληχεν, οἱ δ' ὑπὲρ ταύτης τῆς γυ-ὸς ἁπάντων· οὕτω τὴν ἀναίδειαν οὐδεμίαν ζη-ν εἶναι νομίζουσι. καὶ ὑπὲρ τούτων τολμήσουσι, τοῖς λόγοις χρῶνται τοιούτοις, ὡς αὐτοῖς ὅλου κλήρου ληκτέον, ὅτι Θρασύβουλος ἐκποίητος εἰς οἶκον τὸν Ἱππολοχίδου γέγονε, λέγοντες τοῦτο ἀληθές, ἐκεῖνο δ' οὐ προσῆκον· τί γὰρ ἧττον 24
ῷ τῆς συγγενείας ταύτης προσῆκεν; οὐ γὰρ κατὰ πατέρα ἀλλὰ κατὰ τὴν μητέρα καὶ τῶν Ἀπολλο-

δώρου τοῦ Εὐπόλιδος υἱέος τὸ μέρος εἴληφε· καὶ
τῶνδε ἐξῆν | αὐτῷ κατὰ ταύτην τὴν συγγένειαν λαγ-
χάνειν, ὄντι προτέρῳ ταύτης, εἴπερ τὰ πεπραγμένα
25 μὴ κυρίως ἔχειν ἐνόμιζεν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἀναίσχυν-
τος. μητρὸς δ' οὐδείς ἐστιν ἐκποίητος, ἀλλ' ὁμοίως
ὑπάρχει τὴν αὐτὴν εἶναι μητέρα, κἂν ἐν τῷ πατρῴῳ
μένῃ τις οἴκῳ κἂν ἐκποιηθῇ. διὸ τῶν Ἀπολλοδώρου
χρημάτων οὐκ ἀπεστερήθη τοῦ μέρους, ἀλλὰ μετει-
λήφει τὸ ἡμικλήριον, πρὸς ταύτην νειμάμενος. Ὡς
δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

26 Οὕτω μὲν οὐχ οἱ γεννῆται μόνον καὶ φράτορες
γεγόνασι μάρτυρες τῆς ἐμῆς ποιήσεως, ἀλλὰ καὶ Θρα-
σύβουλος οὐκ ἀμφισβητῶν ἔργῳ δεδήλωκεν ὅτι τὰ
πεπραγμένα Ἀπολλοδώρῳ κυρίως ἔχειν νομίζει καὶ
κατὰ τοὺς νόμους· οὐ γὰρ ἄν ποτε τοσούτων χρη-
μάτων οὐκ ἐλάγχανε. γεγόνασι δὲ ὅμως καὶ ἄλλοι μάρ-
27 τυρες αὐτῶν. πρὶν γὰρ ἐμὲ ἥκειν ἐκ τῆς Πυθιάδος,
ἔλεγε πρὸς τοὺς δημότας Ἀπολλόδωρος ὅτι πεποιη-
μένος εἴη με υἱὸν καὶ ἐγγεγραφὼς εἰς τοὺς συγγε-
νεῖς καὶ φράτορας, καὶ παραδεδώκει τὴν οὐσίαν, καὶ
διεκελεύεθ' ὅπως ἄν, εἴ τι πάθοι πρότερον, ἐγγρά-
φωσί με εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον Θρασύλλον
28 Ἀπολλοδώρου καὶ μὴ ὡς ἄλλως ποιήσωσι. κἀκεῖνοι
ταῦτα ἀκούσαντες, τούτων ἐν ἀρχαιρεσίαις κατηγο-
ρούντων καὶ λεγόντων ὡς οὐκ ἐποιήσατό με υἱόν,
καὶ ἐξ ὧν ἤκουσαν καὶ ἐξ ὧν ᾔδεσαν, ὀμόσαντες
καθ' ἱερῶν ἐνέγραψάν με, καθάπερ ἐκεῖνος ἐκέλευε·
τοσαύτη περιφάνεια τῆς ἐμῆς ποιήσεως ἐγένετο παρ'
αὐτοῖς. Ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς
μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐπὶ μὲν τοσούτων μαρτύρων, ὦ ἄνδρες, γέγο- 29
νεν ἡ ποίησις, ἔχθρας μὲν παλαιᾶς αὐτῷ πρὸς τού-
τους οὔσης, φιλίας δὲ πρὸς ἡμᾶς καὶ εὐμενείας οὐ
μικρᾶς ὑπαρχούσης. ὡς δ' οὐδ' εἰ μηδέτερον τούτων
ὑπῆρχε, μήτε ἔχθρα πρὸς τούτους μήτε φιλία πρὸς
ἡμᾶς, οὐκ ἄν ποτε Ἀπολλόδωρος ἐπὶ τούτοις τὸν
κλῆρον τοῦτον κατέλιπεν, οἶμαι καὶ ταῦθ' ὑμῖν ῥᾳ-
δίως ἐπιδείξειν. πάντες γὰρ οἱ τελευτήσειν μέλλον- 30
τες πρόνοιαν ποιοῦνται σφῶν αὐτῶν, ὅπως μὴ ἐξε-
ρημώσουσι τοὺς σφετέρους αὐτῶν οἴκους, ἀλλ' ἔσται
τις καὶ ὁ ἐναγιῶν καὶ πάντα τὰ νομιζόμενα αὐτοῖς
ποιήσων· διὸ κἂν ἄπαιδες τελευτήσωσιν, ἀλλ' οὖν
υἱὸν ποιησάμενοι καταλείπουσι. καὶ οὐ μόνον ἰδίᾳ
ταῦτα γιγνώσκουσιν, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ τὸ κοινὸν τῆς
πόλεως οὕτω ταῦτ' ἔγνωκε· νόμῳ γὰρ τῷ ἄρχοντι
τῶν οἴκων, ὅπως ἂν μὴ ἐξερημῶνται, προστάττει
τὴν ἐπιμέλειαν. ἐκείνῳ δὲ πρόδηλον ἦν ὅτι εἰ κατα- 31
λείψει τὸν κλῆρον ἐπὶ τούτοις, ἔρημον ποιήσει τὸν
οἶκον, προορῶντι ταύτας τὰς ἀδελφὰς τὸν μὲν Ἀπολ-
λοδώρου τοῦ ἀδελφοῦ κλῆρον ἐχούσας, ἐκείνῳ δ' οὐκ
εἰσποιούσας ὄντων αὐταῖς παίδων, καὶ τοὺς μὲν ἄν-
δρας αὐτῶν τὴν γῆν, ἣν ἐκεῖνος κατέλιπε, καὶ τὰ
κτήματα πέντε ταλάντων πεπρακότας καὶ τὸ ἀργύ-
ριον διανειμαμένους, τὸν δὲ οἶκον αἰσχρῶς οὕτω καὶ
δεινῶς ἐξηρημωμένον. ὃς δὴ ταῦτ' ᾔδει τὸν τούτων 32
ἀδελφὸν πεπονθότα, πῶς ἂν προσεδόκησεν αὐτός, εἰ
καὶ φίλος ἦν, τυχεῖν τῶν νομιζομένων ὑπ' αὐτῶν,
ἀνεψιὸς ὢν ἀλλ' οὐκ ἀδελφὸς αὐταῖς; οὐκ ἐνῆν ἐλ-
πίσαι δήπουθεν. Ἀλλὰ μὴν ὅτι ἄπαιδα ἐκεῖνον πε-
ριεωράκασι καὶ τὰ χρήματα ἔχουσι καὶ οἶκον ἐκ τοῦ

φανεροῦ τριηραρχοῦντα ἀνῃρήκασι, κάλει μοι καὶ
τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

33 Εἰ τοίνυν καὶ τοιοῦτοι τὰς φύσεις περὶ ἀλλήλους
εἰσὶ καὶ ἔχθραι πρὸς Ἀπολλόδωρον τὸν ἐμὲ ποιησά-
μενον ὑπῆρχον αὐτοῖς τηλικαῦται τὸ μέγεθος, τί βέλ-
τιον ἂν ἔπραξεν ἢ ταῦτα βουλευσάμενος ἅπερ ἐποίη-
σεν; ἢ νὴ Δία παιδίον ἐποιήσατο λαβὼν παρά του
τῶν φίλων ὄντων, καὶ τούτῳ τὴν οὐσίαν ἔδωκεν;
ἀλλὰ καὶ τοῦτ᾽ ἦν ἄδηλον καὶ τοῖς γεννήσασιν, εἴτε
σπουδαῖον εἴτε μηδενὸς ἄξιον ἔμελλεν ἔσεσθαι, διὰ
34 τὴν ἡλικίαν. ἐμοῦ δὲ πεῖραν εἰλήφει, δοκιμασίαν
ἱκανὴν λαβών. εἴς τε γὰρ τὸν πατέρα καὶ τὴν μη-
τέρα | οἷος ἦν ἀκριβῶς ᾔδει, τῶν τ᾽ οἰκείων ἐπιμελῆ
καὶ τἀμαυτοῦ πράττειν ἐπιστάμενον· ἐν ἀρχῇ τε, θεσ-
μοθετήσας, ὡς ἐγενόμην οὐκ ἄδικος οὐδὲ πλεονέκτης,
ἠπίστατο σαφῶς. ὥστ᾽ οὐκ ἀγνοῶν ἀλλὰ σαφῶς εἰ-
35 δὼς ἐποίει με τῶν αὐτοῦ κύριον. καὶ μὴν οὐδὲ ἀλ-
λότριον ἀλλ᾽ ὄντα ἀδελφιδοῦν, οὐδ᾽ αὖ μικρὰ πεπον-
θὼς ἀλλὰ μεγάλα ἀγαθὰ ὑφ᾽ ἡμῶν, οὐδ᾽ αὖ ἀφιλό-
τιμον, ὃς τὰ ὄντα ἀφιέναι ἔμελλον ὥσπερ οὗτοι τὰ
τοῦ κλήρου πεποιήκασιν, ἀλλὰ βουλησόμενον καὶ
τριηραρχεῖν καὶ πολεμεῖν καὶ χορηγεῖν καὶ πάνθ᾽
36 ὑμῖν τὰ προσταττόμενα ποιεῖν, ὥσπερ κἀκεῖνος. καί-
τοι εἰ καὶ συγγενὴς καὶ φίλος καὶ εὐεργέτης καὶ φι-
λότιμος καὶ δεδοκιμασμένος ὑπῆρχον τοιοῦτος εἶναι,
τίς ἂν ἀμφισβητήσειε μὴ οὐκ ἀνδρὸς εὖ φρονοῦντος
εἶναι ταύτην τὴν ποίησιν; ἐγὼ τοίνυν ἕν γε τῶν ὑπ᾽
ἐκείνου δοκιμασθέντων ἤδη πεποίηκα· γεγυμνασιάρ-
χηκα γὰρ εἰς Προμήθεια τοῦδε τοῦ ἐνιαυτοῦ φιλοτί-

;, ὡς οἱ φυλέται πάντες ἴσασιν. Ὡς δ' ἀληθῆ
ω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τὰ μὲν ἡμέτερα δίκαια, καθ' ἃ προσηκόντως 37
ν φαμὲν τὸν κλῆρον, ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες· δεό-
α δ' ὑμῶν βοηθεῖν ἡμῖν καὶ ἕνεκα Ἀπολλοδώρου
ἕνεκα τοῦ ἐκείνου πατρός· οὐ γὰρ ἀχρήστους αὐ-
ς εὑρήσετε πολίτας, ἀλλ' ὡς οἷόν τ' εἰς τὰ ὑμέ-
α προθυμοτάτους. ὁ μὲν γὰρ πατὴρ αὐτοῦ τάς τε 38
ας ἁπάσας λειτουργίας λελειτούργηκε, καὶ τριη-
χῶν τὸν πάντα χρόνον διετέλεσεν, οὐκ ἐκ συμ-
ίας τὴν ναῦν ποιησάμενος ὥσπερ οἱ νῦν, ἀλλ' ἐκ
αὐτοῦ δαπανῶν, οὐδὲ δεύτερος αὐτὸς ὢν ἀλλὰ
ὰ μόνας, οὐδὲ δύο ἔτη διαλιπὼν ἀλλὰ συνεχῶς,
' ἀφοσιούμενος ἀλλ' ὡς οἷόν τ' ἄριστα παρα-
υαζόμενος. ἀνθ' ὧν ὑμεῖς κἀκεῖνον ἐτιμᾶτε, με-
μένοι τούτων τῶν ἔργων, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ
χρημάτων ἀποστερούμενον ἐσώσατε, τοὺς ἔχον-
ἀποδοῦναι τὰ ὄντ' αὐτῷ καταναγκάσαντες. καὶ 39
καὶ αὐτὸς Ἀπολλόδωρος οὐχ ὥσπερ Προνάπης
γράψατο μὲν τίμημα μικρόν, ὡς ἱππάδα δὲ τελῶν
ειν ἠξίου τὰς ἀρχάς, οὐδὲ βίᾳ μὲν ἐζήτει τὰ ἀλ-
ρι' ἔχειν, ὑμᾶς δ' ᾤετο δεῖν μηδὲν ὠφελεῖν, ἀλλὰ
ερὰ τὰ ὄντα καταστήσας ὑμῖν, ὅσα προστάττοιτε,
θ' ὑπηρέτει φιλοτίμως, οὐδέν τ' ἀδικῶν ἐκ τῶν
τοῦ φιλοτίμως ἐπειρᾶτο ζῆν, εἰς αὑτὸν μὲν τὰ μέ-
ι ἀναλίσκειν οἰόμενος δεῖν, τὰ δ' ἄλλα τῇ πόλει
ιποιεῖν, ἵνα ἐξαρκοίη πρὸς τὰς δαπάνας. κἀκ 40
των τίνα λειτουργίαν οὐκ ἐξελειτούργησεν; ἢ τίνα
ρορὰν οὐκ ἐν πρώτοις εἰσήνεγκεν; ἢ τί παραλέ-
τεν ὧν προσῆκεν; ὅς γε καὶ παιδικῷ χορῷ χορη-

γῶν ἐνίκησεν, ὧν μνημεῖα τῆς ἐκείνου φιλοτιμίας ὁ τρίπους ἐκεῖνος ἕστηκε. καίτοι τί χρὴ τὸν μέτριον πολίτην; οὐχ οὗ μὲν ἕτεροι τὰ μὴ προσήκοντ' ἐβιάζοντο λαμβάνειν, τούτων μηδὲν ποιεῖν, τὰ δ' ἑαυτοῦ πειρᾶσθαι σώζειν; οὗ δ' ἡ πόλις δεῖται χρημάτων, ἐν πρώτοις εἰσφέρειν καὶ μηδὲν ἀποκρύπτεσθαι
41 τῶν ὄντων; ἐκεῖνος τοίνυν τοιοῦτος ἦν· ἀνθ' ὧν δικαίως ἂν αὐτῷ ταύτην τὴν χάριν ἀποδοίητε, τὴν ἐκείνου γνώμην περὶ τῶν αὑτοῦ κυρίαν εἶναι ποιήσαντες. καὶ μὴν καὶ ἐμέ γε, ὅσα κατὰ τὴν ἐμὴν ἡλικίαν, εὑρήσετε οὐ κακὸν οὐδὲ ἄχρηστον. ἐστράτευμαι τὰς στρατείας τῇ πόλει, τὰ προσταττόμενα ποιῶ·
42 τοῦτο γὰρ τῶν τηλικούτων ἔργον ἐστί. καὶ ἐκείνων οὖν ἕνεκα καὶ ἡμῶν εἰκότως ἂν ποιήσαισθε πρόνοιαν, ἄλλως τε καὶ τούτων τριηραρχοῦντα οἶκον πεντετάλαντον ἀνῃρηκότων καὶ πεπρακότων καὶ ἔρημον πεποιηκότων, ἡμῶν δὲ καὶ λελειτουργηκότων ἤδη καὶ λειτουργησόντων, ἂν ὑμεῖς ἐπικυρώσητε τὴν Ἀπολλοδώρου γνώμην ἀποδόντες ἡμῖν τοῦτον τὸν κλῆρον.

43 Ἵνα δὲ μὴ δοκῶ διατρίβειν περὶ ταῦτα ποιούμενος τοὺς λόγους, βούλομαι διὰ βραχέων ὑμᾶς ὑπομνήσας οὕτω καταβαίνειν, τί ἑκάτερος ἡμῶν ἀξιοῖ, δηλώσας. ἐγὼ μὲν ἀδελφῆς οὔσης τῆς ἐμῆς | μητρὸς Ἀπολλοδώρῳ, φιλίας αὐτοῖς πολλῆς ὑπαρχούσης, ἔχθρας δ' οὐδεμιᾶς πώποτε γενομένης, ἀδελφιδοῦς ὢν καὶ ποιηθεὶς υἱὸς ὑπ' ἐκείνου ζῶντος καὶ εὖ φρονοῦντος, καὶ εἰς τοὺς γεννήτας καὶ φράτορας ἐγγραφείς, ἔχειν τὰ δοθέντα, καὶ μὴ εἶναι ἐπὶ τούτοις ἐξερημῶσαι τὸν οἶκον τὸν ἐκείνου· Προνάπης δὲ τί
44 ὑπὲρ τῆς ἀμφισβητούσης; ἔχειν μὲν τοῦ τῆς γυναικὸς ἀδελφοῦ τιμὴν τοῦ ἡμικληρίου πένθ' ἡμιτάλαντα, λαβεῖν δὲ καὶ τόνδε τὸν κλῆρον ἑτέρων ταῖς ἀγχι-

*στείαις προτέρων αὐτοῦ τῆς γυναικὸς ὄντων, οὔτ'
ἐκείνῳ παῖδα εἰσπεποιηκὼς ἀλλὰ τὸν οἶκον ἐξηρημω-
κώς, οὐδὲ τούτῳ ἂν εἰσποιήσας ἀλλ' ὁμοίως ἂν καὶ
τοῦτον ἐξερημώσας, καὶ ἔχθρας μὲν τηλικαύτης ὑπαρ-
χούσης αὐτοῖς, διαλλαγῆς δὲ οὐδεμιᾶς πώποθ' ὕστε-
ρον γενομένης. ταῦτα χρὴ σκοπεῖν, ὦ ἄνδρες, κἀ-* 45
*κεῖνο ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ἐγὼ μὲν ἀδελφιδοῦς αὐτῷ, ἡ
δὲ ἀνεψιὰ τοῦ τελευτήσαντος, καὶ ὅτι ἡ μὲν δύ' ἔχειν
ἀξιοῖ κλήρους, ἐγὼ δὲ τοῦτον μόνον εἰς ὅνπερ εἰσε-
ποιήθην, καὶ ὅτι αὕτη μὲν οὐκ εὔνους τῷ καταλι-
πόντι τὸν κλῆρον, ἐγὼ δὲ καὶ ὁ ἐμὸς πάππος εὐερ-
γέται γεγόναμεν αὐτοῦ. ταῦτα πάντα σκεψάμενοι
καὶ διαλογιζόμενοι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τίθεσθε τὴν
ψῆφον ᾗ δίκαιόν ἐστιν.*

Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων.

8.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΙΡΩΝΟΣ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Κίρωνος ἄπαιδος γνησίων τελευτήσαντος παίδων ἀδελφιδοῦς τις αὐτοῦ κατὰ πατέρα ἀντιποιηθεὶς τοῦ κλήρου παρέλαβε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ παρὰ τῆς γυναικός· καὶ μετὰ ταῦτα ὁ λέγων τὸν λόγον γράφεται τὸν ἀδελφιδοῦν, φάσκων θυγατριδοῦς εἶναι Κίρωνος, καὶ ὅτι ἡ γυνὴ τοῦ τετελευτηκότος ἑκοῦσα προέδωκε τὸν κλῆρον τῷ ἀδελφιδῷ, ἵνα μέρος δοῦσα αὐτῷ τὰ λοιπὰ κερδάνῃ. Καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις αὕτη, ἡ στάσις δὲ στοχασμός· ζητεῖται γὰρ εἴτε θυγατριδοῦς ἐστιν οὗτος τοῦ Κίρωνος γνήσιος εἴτε οὔ. ἐπιπλέκεται δ' αὐτῷ καὶ ἡ κατὰ ποιότητα ζήτησις·

ὁ γὰρ ἀδελφιδοῦς ἠγωνίζετο, λέγων ὅτι εἰ καὶ δῶμεν ἐκείνην γνησίαν εἶναι θυγατέρα Κίρωνος, ἐπειδὴ ἐτελεύτησεν ἐκείνη, ὁ δ' υἱὸς αὐτῆς ἀμφισβητεῖ νῦν, προτιμητέος ἐστὶν ὁ κατὰ πατέρα ἀδελφιδοῦς τοῦ ἀπὸ θυγατρὸς ἐκγόνου, κατὰ τὸν νόμον ἐκεῖνον, τὸν κελεύοντα προτιμᾶσθαι τοὺς ἀπὸ τῶν ἀρρένων τῶν ἀπὸ τῶν θηλειῶν. οὗτος γὰρ τεχνικώτατα πάνυ σιωπήσας τοῦτον τὸν νόμον, ἐκ τῆς τῶν τεκόντων διαφορᾶς ἀγωνίζεται, δεικνὺς ὅτι ὅσον θυγάτηρ ἀδελφοῦ οἰκειοτέρα τοῖς τελευτῶσι, τοσοῦτον ἔκγονος ἀδελφιδοῦ διαφέρει. ἔρρωται οὖν ἐνταῦθα τῷ δικαίῳ καὶ ἀσθενεῖ τῷ νομίμῳ· τὴν δὲ ἐργασίαν τῶν κεφαλαίων κατὰ τὴν οἰκείαν πάλιν ἐργάζεται δύναμιν.

Ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, ὦ ἄνδρες, ἀνάγκη ἐστὶ χαλεπῶς φέρειν, ὅταν τινὲς μὴ μόνον τῶν ἀλλοτρίων ἀμφισβητεῖν τολμῶσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν νόμων δίκαια τοῖς σφετέροις αὐτῶν λόγοις ἀφανίζειν ἐλπίζωσιν· ὅπερ καὶ νῦν οὗτοι ποιεῖν ἐγχειροῦσι. τοῦ γὰρ ἡμετέρου πάππου Κίρωνος οὐκ ἄπαιδος τελευτήσαντος, ἀλλ' ἡμᾶς ἐκ θυγατρὸς αὐτοῦ γνησίας παῖδας αὐτῷ καταλελοιπότος, οὗτοί τε τοῦ κλήρου λαγχάνουσιν ὡς ἐγγυτάτω γένους ὄντες, ἡμᾶς τε ὑβρίζουσιν ὡς οὐκ ἐξ ἐκείνου θυγατρὸς ὄντας, οὐδὲ γενομένης
2 αὐτῷ πώποτε τὸ παράπαν. αἴτιον δὲ τοῦ ταῦτα ποιεῖν αὐτούς ἐστιν ἡ τούτων πλεονεξία καὶ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων ὧν Κίρων μὲν καταλέλοιπεν, οὗτοι δ' ἔχουσι βιασάμενοι καὶ κρατοῦσι· καὶ τολμῶσιν ἅμα μὲν λέγειν ὡς οὐδὲν καταλέλοιπεν ἐκεῖνος, ἅμα δὲ
3 ποιεῖσθαι τοῦ κλήρου τὴν ἀμφισβήτησιν. τὴν μὲν οὖν κρίσιν οὐ δεῖ μοι νομίζειν εἶναι ταύτην πρὸς τὸν εἰληχότα τοῦ κλήρου τὴν δίκην, ἀλλὰ πρὸς Διοκλέα τὸν Φλυέα, τὸν Ὀρέστην ἐπικαλούμενον· οὗτος γάρ ἐστιν | ὁ τοῦτον παρασκευάσας πράγμαθ' ἡμῖν παρέχειν, ἀποστερῶν τὰ χρήματα ἃ Κίρων ὁ πάππος

ποθνήσκων κατέλιπεν, ἡμῖν δὲ τούτους τοὺς κινδύους ἐπάγων, ἵνα μηδὲν ἀποδιδῷ τούτων, ἐὰν ὑμεῖς ξαπατηθῆτε πεισθέντες ὑπὸ τῶν τούτου λόγων. δεῖ 4
ὴ τούτων τοιαῦτα μηχανωμένων πάνθ' ὑμᾶς τὰ περαγμένα μαθεῖν, ἵνα μηδὲν ἀγνοήσαντες τῶν γεενημένων ἀλλὰ σαφῶς εἰδότες περὶ αὐτῶν, οὕτως νέγκητε τὴν ψῆφον. εἴ τινι οὖν καὶ ἄλλῃ πώποτε ίκῃ προσέσχετε ἀκριβῶς τὸν νοῦν, δέομαι ὑμῶν καὶ αὐτῇ προσέχειν ὁμοίως, ὥσπερ καὶ τὸ δίκαιόν ἐστι. ολλῶν δὲ δικῶν ἐν τῇ πόλει γενομένων, οὐδένες ναιδέστερον τούτων οὐδὲ καταφανέστερον ἀντιποισάμενοι φανήσονται τῶν ἀλλοτρίων. ἔστι μὲν οὖν 5
αλεπόν, ὦ ἄνδρες, πρὸς παρασκευὰς λόγων καὶ άρτυρας οὐ τἀληθῆ μαρτυροῦντας εἰς ἀγῶνα καθίτασθαι περὶ τηλικούτων, παντάπασιν ἀπείρως ἔχονα δικαστηρίων· οὐ μὴν ἀλλὰ πολλὰς ἐλπίδας ἔχω αὶ παρ' ὑμῶν τεύξεσθαι τῶν δικαίων καὶ μέχρι γε οῦ τὰ δίκαια εἰπεῖν καὶ αὐτὸς ἀρκούντως ἐρεῖν, ἂν ή τι συμβῇ τοιοῦτον ὃ νῦν ὑπ' ἐμοῦ τυγχάνει προσοκώμενον. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες, μετ' εὐοίας τέ μου ἀκοῦσαι, κἂν ἠδικῆσθαι δοκῶ, βοηθῆσαί οι τὰ δίκαια.

Πρῶτον μὲν οὖν, ὡς ἦν ἡ μήτηρ ἡ 'μὴ Κίρωνος 6
υγάτηρ γνησία, ἐπιδείξω τοῦτο ὑμῖν, τὰ μὲν πάλαι εγενημένα λόγων ἀκοῇ καὶ μαρτύρων, τὰ δ' ὥστε αὶ μνημονεύεσθαι, τοῖς εἰδόσι χρώμενος μάρτυσιν, τι δὲ τεκμηρίοις ἃ κρείττω τῶν μαρτυριῶν ἐστιν· πειδὰν δὲ ταῦτα φανερὰ καταστήσω, τόθ' ὡς καὶ ληρονομεῖν μᾶλλον ἡμῖν ἢ τούτῳ προσήκει τῶν Κίωνος χρημάτων. ὅθεν οὖν ἤρξαντο περὶ αὐτῶν, ἐνεῦθεν ὑμᾶς κἀγὼ πειράσομαι διδάσκειν

Ὁ γὰρ πάππος ὁ ἐμός, ὦ ἄνδρες, Κίρων ἔγημε 7

τὴν ἐμὴν τήθην οὖσαν ἀνεψιάν, ἐξ ἀδελφῆς τῆς
αὐτοῦ μητρὸς αὐτὴν γεγενημένην. ἐκείνη μὲν οὖν
συνοικήσασα οὐ πολὺν χρόνον, τεκοῦσα αὐτῷ τὴν
ἐμὴν μητέρα, μετὰ ἐνιαυτοὺς τέτταρας τὸν βίον ἐτε-
λεύτησεν· ὁ δὲ πάππος μιᾶς μόνης οὔσης αὐτῷ θυ-
γατρὸς λαμβάνει πάλιν τὴν Διοκλέους ἀδελφήν, ἐξ
ἧς αὐτῷ ἐγιγνέσθην υἱεῖς δύο. καὶ ἐκείνην τε ἔτρεφε
παρὰ τῇ γυναικὶ καὶ μετὰ τῶν ἐξ ἐκείνης παίδων,
8 ἐκείνων τε ἔτι ζώντων, ἐπεὶ συνοικεῖν εἶχεν ἡλικίαν,
ἐκδίδωσιν αὐτὴν Ναυσιμένει Χολαργεῖ, σὺν ἱματίοις
καὶ χρυσίοις πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς ἐπιδούς. κἀκεῖ-
νος μὲν τρισὶν ἢ τέτταρσιν ἔτεσι μετὰ ταῦτα κάμνων
ἀποθνήσκει, πρὶν αὐτῷ γενέσθαι παῖδας ἐκ τῆς ἡμε-
τέρας μητρός· ὁ δὲ πάππος κομισάμενος αὐτήν, καὶ
τὴν προῖκα οὐκ ἀπολαβὼν ὅσην ἔδωκε διὰ τὴν Ναυ-
σιμένους ἀπορίαν τῶν πραγμάτων, πάλιν ἐκδίδωσι
τῷ ἐμῷ πατρὶ καὶ χιλίας δραχμὰς προῖκ' ἐπιδίδωσι.
9 Ταυτὶ δὴ πάντα πρὸς τὰς αἰτίας, ἃς νῦν οὗτοι λέ-
γουσι, πῶς ἄν τις δείξειε γεγενημένα φανερῶς; ἐγὼ
ζητῶν ἐξεῦρον. ἀνάγκη τὴν ἐμὴν μητέρα, εἴτε θυ-
γάτηρ ἦν Κίρωνος εἴτε μή, καὶ εἰ παρ' ἐκείνῳ διῃ-
τᾶτο [ἢ οὔ], καὶ γάμους [εἰ] διττοὺς ὑπὲρ ταύτης εἱ-
στίασεν ἢ μή, καὶ προῖκα ἥντινα ἑκάτερος ἐπ' αὐτῇ
τῶν γημάντων ἔλαβε, πάντα ταῦτα εἰδέναι τοὺς οἰ-
10 κέτας καὶ τὰς θεραπαίνας ἃς ἐκεῖνος ἐκέκτητο. βου-
λόμενος οὖν πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι μάρτυσιν ἔλεγχον
ἐκ βασάνων ποιήσασθαι περὶ αὐτῶν, ἵνα μᾶλλον
αὐτοῖς πιστεύητε μὴ μέλλουσι δώσειν ἔλεγχον ἀλλ'
ἤδη δεδωκόσι περὶ ὧν μαρτυροῦσι, τούτους ἠξίουν
ἐκδοῦναι τὰς θεραπαίνας καὶ τοὺς οἰκέτας περί τε
τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὅσα τυγχάνουσι
11 συνειδότες. οὗτος δ' ὁ νῦν ὑμᾶς ἀξιώσων τοῖς αὐ-

τοῦ μάρτυσι πιστεύειν ἔφυγε τὴν βάσανον. καίτοι εἰ φανήσεται ταῦτα ποιῆσαι μὴ θελήσας, τί ὑπολείπεται τοῖς ἐκείνου μάρτυσιν ἢ δοκεῖν νυνὶ τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν, τούτου τηλικοῦτον ἔλεγχον πεφευγότος; ἐγὼ μὲν οἶμαι οὐδέν. Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι πρῶτον | ταύτην τὴν μαρτυρίαν καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὑμεῖς μὲν τοίνυν καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ βάσανον 12
ἀκριβέστατον ἔλεγχον νομίζετε· καὶ ὁπόταν δοῦλοι καὶ ἐλεύθεροι παραγένωνται καὶ δέῃ εὑρεθῆναί τι τῶν ζητουμένων, οὐ χρῆσθε ταῖς τῶν ἐλευθέρων μαρτυρίαις, ἀλλὰ τοὺς δούλους βασανίζοντες, οὕτω ζητεῖτε εὑρεῖν τὴν ἀλήθειαν τῶν γεγενημένων. εἰκότως, ὦ ἄνδρες· σύνιστε γὰρ ὅτι τῶν μὲν μαρτυρησάντων ἤδη τινὲς ἔδοξαν οὐ τἀληθῆ μαρτυρῆσαι, τῶν δὲ βασανισθέντων οὐδένες πώποτε ἐξηλέγχθησαν ὡς οὐκ ἀληθῆ ἐκ τῶν βασάνων εἰπόντες. οὗτος δ' ὁ 13
πάντων ἀναισχυντότατος ἀνθρώπων λόγοις πεπλασμένοις καὶ μάρτυσιν οὐ τἀληθῆ μαρτυροῦσιν ἀξιώσει πιστεύειν ὑμᾶς, φεύγων οὕτως ἀκριβεῖς ἐλέγχους; ἀλλ' οὐχ ἡμεῖς, ἀλλὰ πρότερον ὑπὲρ τῶν μαρτυρηθήσεσθαι μελλόντων ἀξιώσαντες εἰς βασάνους ἐλθεῖν, τούτους δὲ φεύγοντας . . . ., οὕτως οἰησόμεθα δεῖν ὑμᾶς τοῖς ἡμετέροις μάρτυσι πιστεύειν. Λαβὲ οὖν αὐτοῖς ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τίνας εἰκὸς εἰδέναι τὰ παλαιά; δῆλον ὅτι τοὺς 14
χρωμένους τῷ πάππῳ. μεμαρτυρήκασι τοίνυν ἀκοὴν οὗτοι. τίνας εἰδέναι τὰ περὶ τὴν ἔκδοσιν τῆς μητρὸς

ἀνάγκη; τοὺς ἐγγυησαμένους καὶ τοὺς ἐκείνοις πα-
ρόντας ὅτε ἠγγυῶντο. μεμαρτυρήκασι τοίνυν οἵ τε
Ναυσιμένους προσήκοντες καὶ οἱ τοῦ ἐμοῦ πατρός.
τίνες δὲ οἱ τρεφομένην ἔνδον καὶ θυγατέρα οὖσαν
εἰδότες γνησίαν Κίρωνος; οἱ νῦν ἀμφισβητοῦντες
ἔργῳ φανερῶς μαρτυροῦσιν ὅτι ταῦτ᾽ ἐστὶν ἀληθῆ,
φεύγοντες τὴν βάσανον. ὥστε οὐ δήπου τοῖς ἡμε-
τέροις ἂν ἀπιστήσαιτε εἰκότως, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον
τοῖς τούτων μάρτυσιν.

15 Ἡμεῖς τοίνυν καὶ ἄλλα τεκμήρια πρὸς τούτοις
ἔχομεν εἰπεῖν, ἵνα γνώσεσθε ὅτι ἐκ θυγατρὸς ἡμεῖς
Κίρωνος ἐσμέν. οἷα γὰρ εἰκὸς παίδων υἱέων ἐξ ἑαυ-
τοῦ θυγατρός, οὐδεπώποτε θυσίαν ἄνευ ἡμῶν οὐδε-
μίαν ἐποίησεν, ἀλλ᾽ εἴ τε μικρὰ εἴ τε μεγάλα θύοι,
πανταχοῦ παρῆμεν ἡμεῖς καὶ συνεθύομεν. καὶ οὐ μό-
νον εἰς τὰ τοιαῦτα παρεκαλούμεθα, ἀλλὰ καὶ εἰς Διο-
16 νύσια εἰς ἀγρὸν ἦγεν ἀεὶ ἡμᾶς, καὶ μετ᾽ ἐκείνου τε
ἐθεωροῦμεν καθήμενοι παρ᾽ αὐτόν, καὶ τὰς ἑορτὰς
ἤγομεν παρ᾽ ἐκεῖνον πάσας· τῷ Διί τε θύων τῷ Κτη-
σίῳ, περὶ ἣν μάλιστ᾽ ἐκεῖνος θυσίαν ἐσπούδαζε καὶ
οὔτε δούλους προσῆγεν οὔτε ἐλευθέρους ὀθνείους,
ἀλλ᾽ αὐτὸς δι᾽ ἑαυτοῦ πάντ᾽ ἐποίει, ταύτης ἡμεῖς ἐκοι-
νωνοῦμεν καὶ τὰ ἱερὰ συνεχειρουργοῦμεν καὶ συνε-
πετίθεμεν καὶ τἆλλα συνεποιοῦμεν, καὶ ηὔχετο ἡμῖν
ὑγίειαν διδόναι καὶ κτῆσιν ἀγαθήν, ὥσπερ εἰκὸς
17 ὄντα πάππον. καίτοι εἰ μὴ θυγατριδοῦς ἡμᾶς ἐνό-
μιζεν εἶναι καὶ μόνους ἐκγόνους ἑώρα λοιποὺς κατα-
λελειμμένους αὐτῷ, οὐκ ἄν ποτε ἐποίει τούτων οὐ-
δέν, ἀλλὰ τόνδ᾽ ἂν αὑτῷ παρίστατο, ὃς ἀδελφιδοῦς
αὐτοῦ νῦν εἶναι φησί. καὶ ταῦθ᾽ ὅτι ἀληθῆ πάντ᾽
ἐστίν, ἀκριβέστατα μὲν οἱ τοῦ πάππου θεράποντες
ἴσασιν, οὓς οὗτος παραδοῦναι εἰς βάσανον οὐκ ἠθέ-

λησεν, ἴσασι δὲ περιφανέστατα καὶ τῶν ἐκείνῳ χρωμένων τινές, οὓς παρέξομαι μάρτυρας. Καί μοι λαβὲ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὐ τοίνυν ἐκ τούτων δῆλόν ἐστι μόνον ὅτι ἦν 18
ἡμῶν ἡ μήτηρ θυγάτηρ γνησία Κίρωνος, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ὁ πατὴρ ἡμῶν ἔπραξε καὶ ἐξ ὧν αἱ γυναῖκες αἱ τῶν δημοτῶν περὶ αὐτῆς ἐγίγνωσκον. ὅτε γὰρ ὁ πατὴρ αὐτὴν ἐλάμβανε, γάμους εἱστίασε καὶ ἐκάλεσε τρεῖς αὑτοῦ φίλους μετὰ τῶν αὑτοῦ προσηκόντων, τοῖς τε φράτορσι γαμηλίαν εἰσήνεγκε κατὰ τοὺς ἐκείνων νόμους. αἵ τε γυναῖκες αἱ τῶν δημοτῶν μετὰ 19
ταῦτα προὔκριναν αὐτὴν μετὰ τῆς Διοκλέους γυναικὸς τοῦ Πιτθέως ἄρχειν εἰς τὰ Θεσμοφόρια καὶ ποιεῖν τὰ νομιζόμενα μετ' ἐκείνης. ὅ τε πατὴρ ἡμῶν, ἐπειδὴ ἐγενόμεθα, εἰς τοὺς φράτορας ἡμᾶς εἰσήγαγεν, ὀμόσας κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους ἦ μὴν ἐξ ἀστῆς καὶ ἐγγυητῆς γυναικὸς εἰσάγειν· τῶν δὲ | φρατόρων οὐδεὶς ἀντεῖπεν οὐδ' ἠμφισβήτησε μὴ οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' εἶναι, πολλῶν ὄντων καὶ ἀκριβῶς τὰ τοιαῦτα σκοπουμένων. καίτοι μὴ οἴεσθ' ἄν, εἰ τοι- 20
αύτη τις ἦν ἡ μήτηρ ἡμῶν οἵαν οὗτοί φασι, μήτ' ἂν τὸν πατέρα ἡμῶν γάμους ἑστιᾶν καὶ γαμηλίαν εἰσενεγκεῖν, ἀλλὰ ἀποκρύψασθαι ταῦτα πάντα, μήτε τὰς τῶν ἄλλων δημοτῶν γυναῖκας αἱρεῖσθαι ἂν αὐτὴν συνιεροποιεῖν τῇ Διοκλέους γυναικὶ καὶ κυρίαν ποιεῖν ἱερῶν, ἀλλ' ἑτέρᾳ ἄν τινι περὶ τούτων ἐπιτρέπειν, μήτε τοὺς φράτορας εἰσδέχεσθαι ἡμᾶς, ἀλλὰ κατηγορεῖν καὶ ἐξελέγχειν, εἰ μὴ πάντοθεν ἦν ὁμολογούμενον τὴν μητέρα ἡμῶν εἶναι θυγατέρα γνησίαν Κίρωνος. νῦν δὲ τῇ περιφανείᾳ τοῦ πράγματος

καὶ τῷ συνειδέναι ταῦτα πολλοὺς οὐδαμόθεν ἠμφισβητήθη τοιοῦτον οὐδέν. Καὶ ταῦθ᾽ ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

21 Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Διοκλῆς ἔπραξεν ὅτε ἡμῶν ὁ πάππος ἐτελεύτησε, γνῶναι ῥάδιον ὅτι ὡμολογούμεθα εἶναι θυγατριδοῖ Κίρωνος. ἧκον γὰρ ἐγὼ κομιούμενος αὐτὸν ὡς θάψων ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἐμαυτοῦ, τῶν ἐμαυτοῦ οἰκείων τινὰ ἔχων, ἀνεψιὸν τοῦ πατρός· καὶ Διοκλέα μὲν οὐ κατέλαβον ἔνδον, εἰσελθὼν δὲ εἴσω κομίζειν οἷος ἦν, ἔχων τοὺς
22 οἴσοντας. δεομένης δὲ τῆς τοῦ πάππου γυναικὸς ἐκ τῆς οἰκίας αὐτὸν ἐκείνης θάπτειν, καὶ λεγούσης ὅτι βούλοιτ᾽ ἂν αὐτὴ τὸ σῶμα τὸ ἐκείνου συμμεταχειρίζεσθαι μεθ᾽ ἡμῶν καὶ κοσμῆσαι, καὶ ταῦτα ἱκετευούσης καὶ κλαιούσης, ἐπείσθην, ὦ ἄνδρες, καὶ τούτῳ προσελθὼν μαρτύρων ἐναντίον εἶπον ὅτι ἐντεῦθεν ποιήσομαι τὴν ταφήν· δεδεημένη γὰρ εἴη ταῦτα
23 ποιεῖν ἡ τούτου ἀδελφή. καὶ ταῦτα Διοκλῆς ἀκούσας οὐδὲν ἀντεῖπεν, ἀλλὰ καὶ ἐωνῆσθαί τι τῶν εἰς τὴν ταφήν, τῶν δὲ ἀρραβῶνα δεδωκέναι οὗτος φάσκων ταῦτα ἠξίου παρ᾽ ἐμοῦ λαβεῖν, καὶ διωμολογήσατο τῶν μὲν ἠγορασμένων τιμὴν ἀπολαβεῖν, ὧν δὲ ἀρραβῶνα ἔφασκε δεδωκέναι, συστῆσαι τοὺς λαβόντας. εὐθὺς οὖν τοῦτο παρεφθέγγετο, ὡς οὐδ᾽ ὁτιοῦν εἴη Κίρων καταλελοιπώς, οὐδένα λόγον ἐμοῦ
24 πω ποιουμένου περὶ τῶν ἐκείνου χρημάτων. καίτοι εἰ μὴ ἦν θυγατριδοῦς Κίρωνος, οὐκ ἂν ταῦτα διωμολογεῖτο, ἀλλ᾽ ἐκείνους ἂν τοὺς λόγους ἔλεγε „σὺ δὲ „τίς εἶ; σοὶ δὲ τί προσήκει θάπτειν; οὐ γιγνώσκω „σε· οὐ μὴ εἴσει εἰς τὴν οἰκίαν.“ ταῦτ᾽ εἰπεῖν προσ-

ἧκεν, ἅ περ νῦν ἑτέρους πέπεικε λέγειν. νῦν δὲ
τοιοῦτον μὲν οὐδὲν εἶπεν, εἰς ἔσω δὲ τἀργύριον ἐκέ-
λευεν εἰσενεγκεῖν. Καὶ ταῦτα ὡς ἀληθῆ λέγω, κά-
λει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὐ τοίνυν ἐκεῖνος μόνος, ἀλλ' οὐδὲ ὁ νῦν ἀμ- 25
φισβητῶν τοῦ κλήρου τοιοῦτον εἶπεν οὐδέν, ἀλλ'
ὑπὸ τούτου παρασκευασθεὶς ἀμφισβητεῖ. κἀκείνου
τὸ μὲν παρ' ἐμοῦ κομισθὲν ἀργύριον οὐκ ἐθελήσαν-
τος ἀπολαβεῖν, παρὰ τούτου δ' ἀπειληφέναι τῇ ὑστε-
ραίᾳ φάσκοντος, οὐκ ἐκωλυόμην συνθάπτειν ἀλλὰ
πάντα συνεποίουν· οὐχ ὅπως τοῦδε ἀναλίσκοντος οὐδὲ
Διοκλέους, ἀλλ' ἐξ ὧν ἐκεῖνος κατέλιπε γιγνομένων
τῶν εἰς αὐτὸν ἀναλωμάτων. καίτοι καὶ τούτῳ προσ- 26
ῆκεν, εἰ μὴ πάππος ἦν μοι Κίρων, ὠθεῖν καὶ ἐκ-
βάλλειν καὶ κωλύειν συνθάπτειν. οὐδὲν γὰρ ὅμοιον
ἦν μοι πρὸς τοῦτον· ἐγὼ μὲν γὰρ εἴων αὐτὸν ἀδελ-
φιδοῦν ὄντα τοῦ πάππου ταῦτα πάντα συμποιεῖν,
τούτῳ δ' ἐμ' οὐ προσῆκεν ἐᾶν, εἴπερ ἀληθῆ ταῦτα
ἦν ἅπερ νῦν λέγειν τολμῶσιν. ἀλλ' οὕτω τῇ τοῦ 27
πράγματος ἀληθείᾳ κατεπέπληκτο, ὥστ' οὐδ' ἐπὶ
τοῦ μνήματος ἐμοῦ ποιουμένου λόγους, καὶ κατηγο-
ροῦντος Διοκλέους ὅτι τὰ χρήματα ἀποστερῶν τοῦ-
τόν μοι πέπεικεν ἀμφισβητεῖν, οὐκ ἐτόλμησε γρῦξαι
τὸ παράπαν οὐδὲν οὐδ' εἰπεῖν ἃ νῦν τολμᾷ λέγειν.
Καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς
μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Πόθεν χρὴ πιστεύεσθαι τὰ εἰρημένα; οὐκ ἐκ τῶν 28
μαρτυριῶν; οἶμαί γε. πόθεν δὲ τοὺς μάρτυρας; οὐκ

ἐκ τῶν βασάνων; εἰκός γε. πόθεν | δ' ἀπιστεῖν τοῖς
τούτων λόγοις; οὐκ ἐκ τοῦ φεύγειν τοὺς ἐλέγχους;
ἀνάγκη μεγάλη. πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐπιδεί-
ξειε γνησίαν οὖσαν θυγατέρα Κίρωνος τὴν μητέρα
29 τὴν ἐμὴν ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιδεικνύς; τῶν μὲν
παλαιῶν ἀκοὴν μαρτυρούντων παρεχόμενος, τῶν δὲ
ἔτι ζώντων τοὺς εἰδότας ἕκαστα τούτων, οἳ συνῄδε-
σαν παρ' ἐκείνῳ τρεφομένην, θυγατέρα νομιζομένην,
δὶς ἐκδοθεῖσαν, δὶς ἐγγυηθεῖσαν, ἔτι δὲ περὶ πάν-
των τούτους βάσανον ἐξ οἰκετῶν πεφευγότας, οἳ
ταῦτα πάντα ᾔδεσαν, ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς τοὺς Ὀλυμ-
πίους οὐκ ἂν ἔχοιμι πίστεις μείζους τούτων εἰπεῖν,
ἀλλ' ἱκανὰς εἶναι νομίζω τὰς εἰρημένας.

30 Φέρε δή, καὶ ὡς προσήκει ἐμοὶ μᾶλλον ἢ τούτῳ
τῶν Κίρωνος χρημάτων, νῦν ἤδη τοῦτο ἐπιδείξω.
καὶ νομίζω μὲν ἁπλῶς καὶ ὑμῖν ἤδη εἶναι φανερὸν
ὅτι οὐκ ἐγγυτέρω τῆς ἀγχιστείας εἰσὶν οἱ μετ' ἐκεί-
νου φύντες ἢ οἱ ἐξ ἐκείνου γεγονότες (πῶς γάρ; οἱ
μὲν γὰρ ὀνομάζονται συγγενεῖς, οἱ δ' ἔκγονοι τοῦ
τελευτήσαντος)· οὐ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οὕτως ἐχόν-
των τολμῶσιν ἀμφισβητεῖν, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν νό-
31 μων ἀκριβέστερον διδάξομεν. εἰ γὰρ ἔζη μὲν ἡ ἐμὴ
μήτηρ, θυγάτηρ δὲ Κίρωνος, μηδὲν δὲ ἐκεῖνος δια-
θέμενος ἐτελεύτησεν, ἦν δὲ ἀδελφὸς οὗτος αὐτῷ, μὴ
ἀδελφιδοῦς, συνοικῆσαι μὲν ἂν τῇ γυναικὶ κύριος
ἦν, τῶν δὲ χρημάτων οὐκ ἄν, ἀλλ' οἱ γενόμενοι παῖ-
δες ἐκ τούτου καὶ ἐξ ἐκείνης, ὁπότε ἐπὶ δίετες ἥβη-
σαν· οὕτω γὰρ οἱ νόμοι κελεύουσιν. εἰ τοίνυν καὶ
ζώσης κύριος αὐτὸς μὴ ἐγένετο τῶν τῆς γυναικός,
ἀλλ' οἱ παῖδες, δῆλον ὅτι καὶ τετελευτηκυίας, ἐπεὶ
παῖδας ἡμᾶς καταλέλοιπεν, οὐ τούτοις ἀλλ' ἡμῖν
προσήκει κληρονομεῖν τῶν χρημάτων.

Οὐ τοίνυν ἐκ τούτου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ 32
ρὶ τῆς κακώσεως νόμου δῆλόν ἐστιν. εἰ γὰρ ἔζη ἐν ὁ πάππος, ἐνδεὴς δὲ ἦν τῶν ἐπιτηδείων, οὐκ ἂν ῆος ὑπόδικος ἦν τῆς κακώσεως ἀλλ' ἡμεῖς. κελεύει ὶρ τρέφειν τοὺς γονέας· γονεῖς δ' εἰσὶ μήτηρ καὶ ατὴρ καὶ πάππος καὶ τήθη καὶ τούτων μήτηρ καὶ ατήρ, ἐὰν ἔτι ζῶσιν· ἐκεῖνοι γὰρ ἀρχὴ τοῦ γένους σί, καὶ τὰ ἐκείνων παραδίδοται τοῖς ἐκγόνοις· διό-ερ ἀνάγκη τρέφειν αὐτούς ἐστι, κἂν μηδὲν κατα-πωσι. πῶς οὖν δίκαιόν ἐστιν, ἐὰν μὲν μηδὲν κα-λίπωσιν, ἡμᾶς ὑποδίκους εἶναι τῆς κακώσεως, ἢν ὶ τρέφωμεν, εἰ δέ τι καταλελοίπασι, τόνδ' εἶναι ηρονόμον ἀλλὰ μὴ ἡμᾶς; οὐδαμῶς δήπουθεν.

Πρὸς ἕνα δὲ τὸν πρῶτον τῶν συγγενῶν προσάξω, 33
ὶ τοῦ γένους καθ' ἕκαστον ὑμᾶς ἐρωτήσω· ῥᾷστα ρ οὕτω μάθοιτ' ἄν. Κίρωνος πότερον θυγάτηρ ἢ ελφὸς ἐγγυτέρω τοῦ γένους ἐστί; δῆλον γὰρ ὅτι υγάτηρ· ἡ μὲν γὰρ ἐξ ἐκείνου γέγονεν, ὁ δὲ μετ' είνου. θυγατρὸς δὲ παῖδες ἢ ἀδελφός; παῖδες δή-υθεν· γένος γὰρ ἀλλ' οὐχὶ συγγένεια τοῦτ' ἐστίν. δὴ προέχομεν ἀδελφοῦ τοσοῦτον, ἦ που τοῦδέ γ' τος ἀδελφιδοῦ πάμπολυ πρότεροί ἐσμεν. Δέδοικα 34
μὴ λίαν ὁμολογούμενα λέγων ἐνοχλεῖν ὑμῖν δόξω· ίντες γὰρ ὑμεῖς τῶν πατρῴων, τῶν παππῴων, τῶν ι περαιτέρω κληρονομεῖτε ἐκ γένους παρειληφότες ν ἀγχιστείαν ἀνεπίδικον, καὶ οὐκ οἶδ' εἴ τινι πρὸ ῦ πώποτε τοιοῦτος ἀγὼν συμβέβηκεν. ἀναγνοὺς ν τὸν τῆς κακώσεως νόμον, ὧν ἕνεκα ταῦτα γίγνε-ι, καὶ ταῦτ' ἤδη πειράσομαι διδάσκειν.

ΝΟΜΟΣ.

Κίρων γὰρ ἐκέκτητο οὐσίαν, ὦ ἄνδρες, ἀγρὸν 35

μὲν Φλυῆσι, καὶ ταλάντου ῥᾳδίως ἄξιον, οἰκίας δ' ἐν
ἄστει δύο, τὴν μὲν μίαν μισθοφοροῦσαν, παρὰ τὸ
ἐν Λίμναις Διονύσιον, δισχιλίας εὑρίσκουσαν, τὴν
δ' ἑτέραν, ἐν ᾗ αὐτὸς ᾤκει, τριῶν καὶ δέκα μνῶν·
ἔτι δὲ ἀνδράποδα μισθοφοροῦντα καὶ δύο θεραπαί-
νας καὶ παιδίσκην, καὶ ἔπιπλα δι' ὧν ᾤκει τὴν οἰ-
κίαν, σχεδὸν σὺν τοῖς ἀνδραπόδοις ἄξια τρισκαίδεκα
μνῶν· σύμπαντα δὲ ὅσα φανερὰ ἦν, πλέον ἢ ἐνενή-
κοντα μνῶν· χωρὶς δὲ τούτων δανείσματα οὐκ ὀλίγα,
36 ἀφ' ὧν ἐκεῖνος τόκους ἐλάμβανε. τούτοις Διοκλῆς
μετὰ τῆς ἀδελφῆς | πάλαι ἐπεβούλευεν, ἐπειδὴ τά-
χιστα οἱ παῖδες οἱ Κίρωνος ἐτελεύτησαν. ἐκείνην
μὲν γὰρ οὐκ ἐξεδίδου δυναμένην ἔτι τεκεῖν παῖδας ἐξ
ἑτέρου ἀνδρός, ἵνα μὴ χωρισθείσης περὶ τῶν αὑτοῦ
βουλεύσαιτο καθάπερ προσῆκεν, ἔπειθε δὲ μένειν
φάσκουσαν ἐξ αὐτοῦ κυεῖν οἴεσθαι, προσποιουμένην
δὲ διαφθείρειν ἄκουσαν, ἵν' ἐλπίζων ἀεὶ γενήσεσθαι
παῖδας αὑτῷ μηδέτερον ἡμῶν εἰσποιήσαιτο υἱόν· καὶ
τὸν πατέρα διέβαλλεν ἀεί, φάσκων αὐτὸν ἐπιβου-
37 λεύειν τοῖς ἐκείνου. τά τε οὖν χρέα πάντα ὅσα ὠφεί-
λετο αὐτῷ, καὶ τόκους ἔπειθε, τά τε φανερὰ δι' αὑ-
τοῦ ποιεῖσθαι, παράγων ἄνδρα πρεσβύτερον θερα-
πείαις καὶ κολακείαις, ἕως ἅπαντα τὰ ἐκείνου
περιέλαβεν. εἰδὼς δὲ ὅτι πάντων ἐγὼ τούτων κατὰ
τὸ προσῆκον εἶναι κύριος ζητήσω, ὁπότε ὁ πάππος
ἐτελεύτησεν, εἰσιέναι μέν με καὶ θεραπεύειν ἐκεῖνον
καὶ συνδιατρίβειν οὐκ ἐκώλυε, δεδιὼς μὴ τραχυν-
θεὶς εἰς ὀργὴν κατασταίην πρὸς αὐτόν, παρεσκεύαζε
δέ μοι τὸν ἀμφισβητήσοντα τῆς οὐσίας, μέρος πολλο-
στὸν τούτῳ μεταδιδοὺς εἰ κατορθώσειεν, αὐτῷ δὲ
ταῦτα πάντα περιποιῶν, καὶ οὐδὲ πρὸς τοῦτον ὁμο-
λογῶν τὸν πάππον χρήματα καταλιπεῖν, ἀλλ' εἶναι

ιάσκων οὐδέν. καὶ ἐπειδὴ τάχιστα ἐτελεύτησεν, ἐν- 38
άφια προπαρασκευασάμενος τὸ μὲν ἀργύριον ἐμὲ
κέλευεν ἐνεγκεῖν, ὡς τῶν μαρτύρων ἠκούσατε μαρ-
υρησάντων, ἀπειληφέναι δὲ παρὰ τοῦδε προσεποι-
ῖτο, παρ' ἐμοῦ δὲ οὐκέτι ἤθελεν ἀπολαβεῖν, ὑπο-
ταρωθῶν, ὅπως ἐκεῖνος δοκοίη θάπτειν ἀλλὰ μὴ
'γὼ τὸν πάππον. ἀμφισβητοῦντος δὲ τούτου καὶ τῆς
ἰκίας ταύτης καὶ τῶν ἄλλων ὧν ἐκεῖνος κατέλιπε,
ιαὶ οὐδὲν φάσκοντος καταλελοιπέναι, βιάσασθαι μὲν
:αὶ τὸν πάππον μεταφέρειν ἐν ταῖς τοιαύταις ἀκαι-
ίαις οὐκ ᾤμην δεῖν, τῶν φίλων μοι ταῦτα συγγι-
νωσκόντων, συνεποίουν δὲ καὶ συνέθαπτον, ἐξ ὧν
πάππος κατέλιπε τῶν ἀναλωμάτων γιγνομένων. καὶ 39
αῦτα μὲν οὕτως ἀναγκασθεὶς ἔπραξα τοῦτον τὸν τρό-
ον· ὅπως δὲ μηδέν μου ταύτῃ πλεονεκτοῖεν, παρ'
μῖν φάσκοντες οὐδέν με εἰς τὴν ταφὴν ἀνηλωκέναι,
ὸν ἐξηγητὴν ἐρόμενος ἐκείνου κελεύσαντος ἀνήλωσα
'αρ' ἐμαυτοῦ καὶ τὰ ἔνατα ἐπήνεγκα, ὡς οἷόν τε
άλλιστα παρασκευάσας, ἵνα αὐτῶν ἐκκόψαιμι ταύ-
ην τὴν ἱεροσυλίαν, καὶ ἵνα μὴ δοκοῖεν οὗτοι μὲν
νηλωκέναι πάντα, ἐγὼ δὲ οὐδέν, ἀλλ' ὁμοίως κἀγώ.

Καὶ τὰ μὲν γεγενημένα, καὶ δι' ἃ τὰ πράγματα 40
αῦτ' ἔχομεν, σχεδόν τι ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες· εἰ
ἰὲ εἰδείητε τὴν Διοκλέους ἀναισχυντίαν, καὶ περὶ
ὰ ἄλλα οἷός ἐστιν, οὐκ ἂν ἀπιστήσαιτ' ἴσως τῶν
ἰρημένων οὐδενί. οὗτος μὲν γὰρ ἔχει τὴν οὐσίαν,
ἐφ' ἧς νῦν ἐστι λαμπρός, ἀλλοτρίαν, ἀδελφῶν τριῶν
ὁμομητρίων ἐπικλήρων καταλειφθεισῶν αὐτὸν τῷ
τατρὶ αὐτῶν εἰσποιήσας, οὐδεμίαν ἐκείνου περὶ τού-
:ων ποιησαμένου διαθήκην. ταῖν δ' ἀδελφαῖν ταῖν 41
δυοῖν ἐπειδὴ τὰ χρήματα εἰσεπράττετο ὑπὸ τῶν ἐκεί-
ναις συνοικούντων, τὸν μὲν τὴν πρεσβυτέραν ἔχοντα

κατοικοδομήσας καὶ ἐπιβουλεύσας ἠτίμωσε, καὶ γραφὴν ὕβρεως γραφεὶς οὐδέπω τούτων δίκην δέδωκε, τῆς δὲ μετ' ἐκείνην γενομένης τὸν ἄνδρα ἀποκτεῖναι κελεύσας οἰκέτην ἐκεῖνον μὲν ἐξέπεμψε, τὴν δ' αἰ-
42 τίαν εἰς τὴν ἀδελφὴν ἔτρεψε, καταπλήξας δὲ ταῖς αὐτοῦ βδελυρίαις προσαφήρηται τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν ἐπιτροπεύσας, καὶ κατέχει τὸν ἀγρόν, φελλέα δὲ ἐκείνῳ δέδωκε. καὶ ταῦτα ὅτι ἀληθῆ λέγω, δεδίασι μὲν αὐτόν, ἴσως δ' ἂν μοι καὶ μαρτυρῆσαι ἐθελήσειαν· εἰ δὲ μή, τοὺς εἰδότας παρέξομαι μάρτυρας. Καί μοι κάλει δεῦρο αὐτοὺς πρῶτον.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Οὕτω τοίνυν ἀσελγὴς ὢν καὶ βίαιος καὶ τὴν τῶν ἀδελφῶν οὐσίαν ἀπεστερηκὼς οὐκ ἀγαπᾷ τὰ ἐκείνων ἔχων, ἀλλ' ὅτι δίκην οὐδεμίαν αὐτῶν δέδωκεν, ἥκει καὶ τὰ τοῦ πάππου χρήματα ἡμᾶς ἀποστερήσων, καὶ τούτῳ δύο μνᾶς (ὡς ἀκούομεν) | μόνας δεδωκὼς οὐ μόνον περὶ χρημάτων ἡμᾶς ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς πατρίδος εἰς κινδύνους καθίστησιν. ἐὰν γὰρ ἐξαπατηθῆτε ὑμεῖς πεισθέντες ὡς ἡ μήτηρ ἡμῶν οὐκ ἦν πολῖτις, οὐδ' ἡμεῖς ἐσμεν· μετ' Εὐκλείδην γὰρ ἄρχοντα γεγόναμεν. ἆρα περὶ μικρῶν τινῶν ἡμῖν τὸν ἀγῶνα
44 κατεσκεύακε; καὶ ζῶντος μὲν τοῦ πάππου καὶ τοῦ πατρὸς οὐδεμίαν αἰτίαν εἴχομεν, ἀλλ' ἀναμφισβήτητοι τὸν ἅπαντα χρόνον διετελέσαμεν· ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνοι τετελευτήκασι, κἂν νῦν νικήσωμεν, ὄνειδος ἕξομεν, διότι ἠμφισβητήθημεν, διὰ τὸν Ὀρέστην τοῦτον τὸν κακῶς ἀπολούμενον, ὃς μοιχὸς ληφθεὶς καὶ παθὼν ὅ τι προσήκει τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας οὐδ' ὡς ἀπαλλάττεται τοῦ πράγματος, ὡς οἱ συνειδότες

ταμαρτυροῦσι. τοῦτον μὲν οὖν, οἷός ἐστι, καὶ νῦν
ούετε καὶ αὖθις ἀκριβέστερον πεύσεσθε, ὅταν κατ'
τοῦ τὴν δίκην ἡμεῖς εἰσίωμεν· ὑμῶν δ' ἐγὼ δέο- 45
ι καὶ ἱκετεύω, μή με περιίδητε περὶ τούτων ὑβρι-
έντα τῶν χρημάτων ὧν ὁ πάππος κατέλιπε, μηδ'
οστερηθέντα, ἀλλὰ βοηθήσατε καθ' ὅσον ὑμῶν
αστος τυγχάνει δυνάμενος. ἔχετε δὲ πίστεις ἱκα-
ς ἐκ μαρτυριῶν, ἐκ βασάνων, ἐξ αὐτῶν τῶν νό-
ων, ὅτι τ' ἐσμὲν ἐκ θυγατρὸς γνησίας Κίρωνος,
ὶ ὅτι προσήκει ἡμῖν μᾶλλον ἢ τούτοις κληρονομεῖν
ῶν ἐκείνου χρημάτων, ἐκγόνοις οὖσι τοῦ πάππου.
νησθέντες οὖν καὶ τῶν ὅρκων οὓς ὀμόσαντες δικά- 46
τε, καὶ τῶν λόγων οὓς εἰρήκαμεν, καὶ τῶν νόμων,
δίκαιόν ἐστι, ταύτῃ την ψῆφον τίθεσθε.

Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς
ὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων. Λαβὲ δ' αὐτοῖς τὴν
αρτυρίαν τὴν λοιπήν, ὡς ἐλήφθη μοιχός, καὶ ἀνά-
νωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

9.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΣΤΥΦΙΛΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀστύφιλος καὶ ὁ λέγων τὸν λόγον ἀδελφοὶ ὁμομήτριοι· τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἀστυφίλου διαθήκας προήνεγκε Κλέων τις, ἀνεψιὸς ὢν αὐτοῦ, φάσκων αὐτὰς γενέσθαι εἰς τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ. ὁ δὲ ἀδελφὸς τοῦ Ἀστυφίλου κατηγορεῖ τῶν διαθηκῶν ὡς πλαστῶν. Ἡ στάσις στοχασμός.

Ἀδελφός μοι ἦν ὁμομήτριος, ὦ ἄνδρες, Ἀστύφιλος, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος· ἀποδημήσας οὖν μετὰ τῶν εἰς Μυτιλήνην στρατιωτῶν ἐτελεύτησε. πειράσομαι δ' ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ὅπερ ἀντώμοσα, ὡς οὔτε ἐποιήσατο ἐκεῖνος υἱὸν ἑαυτῷ, οὔτ' ἔδωκε τὰ ἑαυτοῦ, οὔτε διαθήκας κατέλιπεν, οὔτε προσήκει ἔχειν τὰ Ἀστυφίλου
2 οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ ἐμοί. ἔστι γὰρ Κλέων οὑτοσὶ ἀνεψιὸς Ἀστυφίλῳ πρὸς πατρός, ὁ δέ υἱὸς ὁ τούτου, ὃν εἰσποιεῖ ἐκείνῳ, ἀνεψιαδοῦς. εἰσποίητος δ' ἦν ὁ πατὴρ ὁ Κλέωνος εἰς ἄλλον οἶκον, καὶ οὗτοι ἔτι εἰσὶν ἐν ἐκείνῳ τῷ οἴκῳ, ὥστε γένει μὲν διὰ τὸν νόμον οὐδὲν προσήκουσιν Ἀστυφίλῳ. ἐπειδὴ δὲ κατὰ ταῦτα οὐκ ἦν ἀμφισβήτησις, διαθήκας, ὦ ἄνδρες, ψευδεῖς (ὡς ἐγὼ οἶμαι ἐπιδείξειν) κατεσκεύασαν καὶ ζητοῦσιν
3 ἀποστερῆσαί με τῶν τοῦ ἀδελφοῦ. καὶ οὕτω σφόδρα Κλέων οὑτοσὶ καὶ πρότερον καὶ νῦν οὐδένα ἄλλον τὸν κλῆρον ἡγεῖται ἕξειν ἢ αὑτόν, ὥστ' ἐπειδὴ τάχιστα ἠγγέλθη Ἀστύφιλος τετελευτηκώς, τοῦ μὲν πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἀσθενοῦντος, ἐμοῦ δὲ οὐκ ἐπιδημοῦντος ἀλλὰ στρατευομένου, εἰς τὸ χωρίον ἐνεβάτευσε, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐκεῖνος κατέλιπεν, ἅπαντα ἔφη τοῦ υἱοῦ
4 τοῦ ἑαυτοῦ εἶναι, πρίν τι ὑμᾶς ψηφίσασθαι. ἐπεὶ δ' ἐκομίσθη τὰ ὀστᾶ τοῦ ἀδελφοῦ, ὁ μὲν προσποιούμενος πάλαι υἱὸς εἰσπεποιῆσθαι οὐ προὔθετο οὐδ' ἔθαψεν, | οἱ δὲ φίλοι Ἀστυφίλου καὶ οἱ συστρατιῶται, ὁρῶντες τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἀρρωστοῦντα, ἐμὲ δὲ οὐκ ἐπιδημοῦντα, αὐτοὶ καὶ προὔθεντο καὶ τἆλλα πάντα τὰ νομιζόμενα ἐποίησαν καὶ τὸν ἐμὸν πατέρα ἀσθενοῦντα ἐπὶ τὸ μνῆμα ἤγαγον εὖ εἰδότες ὅτι ἀσπάζοιτο αὐτὸν Ἀστύφιλος. τούτου δ' ὑμῖν αὐτοὺς τοὺς ἐπιτηδείους τοὺς ἐκείνου μάρτυρας παρέξομαι τῶν παρόντων.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

τι μὲν οὐκ ἔθαψε Κλέων Ἀστύφιλον, οὐδ' ἂν 5
ἔξαρνος γένοιτο μεμαρτύρηταί τε ὑμῖν· ἐπειδὴ
δήμησα ἐγὼ καὶ ᾐσθόμην καρπουμένους τού-
ὰ ἐκείνου, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ποιηθείη ὑπὸ Ἀστυ-
, καὶ τούτων διαθήκας καταλίποι παρὰ Ἱεροκλεῖ
ιτιάδῃ, ἀκούσας ἐγὼ λέγοντος αὐτοῦ ταῦτα
όμην παρὰ τὸν Ἱεροκλέα, εὖ μὲν εἰδὼς ὅτι ὡς
ε μάλιστα ἐπιτήδειος εἴη Κλέωνι, οὐχ ἡγούμε- 6
ἂν αὐτὸν τολμῆσαί τι ψεύσασθαι κατὰ Ἀστυ-
τετελευτηκότος, καὶ ταῦτα θεῖον ὄντα καὶ ἐμοῦ
είνου. ὅμως δέ, ὦ ἄνδρες, οὐδὲν τούτων ὑπο-
μενος ὁ Ἱεροκλῆς, ἐρωτώμενος ὑπ' ἐμοῦ ἀπε-
ό μοι ὅτι ἔχοι τὰς διαθήκας· λαβεῖν δὲ ἔφη
παρὰ Ἀστυφίλου, ὅτε εἰς Μυτιλήνην ἔμελλεν
ς ἐκπλεῖν. Ὡς δὲ ταῦτ' ἔλεγεν, ἀνάγνωθί μοι
ν τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

τειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες, οὔτε παραγενόμενος 7
ἔτυχε τῶν οἰκείων ὅτε ὁ ἀδελφὸς ἐτελεύτησεν,
ἐγὼ ἐπεδήμουν ὅτε τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ δεῦρο ἐκο-
, ἀναγκαῖόν μοί ἐστιν ἐξ αὐτῶν ὧν οὗτοι λέ-
ἐλέγχειν ψευδεῖς οὔσας τὰς διαθήκας ἃς ἐποιή-
. εἰκὸς γὰρ ἐκεῖνον οὐ μόνον ἐπιθυμεῖν υἱὸν
ιμενον καταλιπεῖν, ἀλλὰ καὶ σκοπεῖσθαι ὅπως
τατα ἔσται ἃ ἂν διαθῆται, καὶ τήν τε οὐσίαν,
ἐκεῖνος εἰσποιήσηται, οὗτος ἕξει. καὶ ἐπὶ τοὺς
ς τοὺς πατρῴους οὗτος βαδιεῖται, καὶ τελευ-
τι αὐτῷ καὶ τοῖς ἐκείνου προγόνοις τὰ νομιζό-
ποιήσει· ἅπαντα δὲ ταῦτα μάλιστ' ἂν εἰδέναι 8

ὅτι γένοιτο, εἰ μὴ ἄνευ τῶν οἰκείων τῶν ἑαυτοῦ τὰς διαθήκας ποιοῖτο, ἀλλὰ πρῶτον μὲν συγγενεῖς παρακαλέσας, ἔπειτα δὲ φράτορας καὶ δημότας, ἔπειτα τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ὅσους δύναιτο πλείστους· οὕτω γὰρ εἴτε κατὰ γένος εἴτε κατὰ δόσιν ἀμφισβητοίη τις,
9 ῥᾳδίως ἂν ἐλέγχοιτο ψευδόμενος. ὁ τοίνυν Ἀστύφιλος οὐδὲν φαίνεται τοιοῦτον ποιήσας, οὐδὲ παραστησάμενος οὐδένα τούτων ὅτε διέθετο ἃ οὗτοί φασιν, εἰ μή τις ἄρα ὑπὸ τούτων πέπεισται ὁμολογεῖν παρεῖναι. αὐτὸς δ' ὑμῖν πάντας τούτους μαρτυροῦντας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

10 Ἴσως τοίνυν Κλέων οὑτοσί φησιν οὐκ εἰκὸς εἶναι τεκμηρίοις ὑμᾶς χρήσασθαι τούτοις τοῖς μάρτυσιν, ὅτι μαρτυροῦσι μὴ εἰδέναι Ἀστύφιλον ταῦτα διατιθέμενον. ἐγὼ δ' οἶμαι, περί γε διαθηκῶν οὔσης τῆς ἀμφισβητήσεως καὶ περὶ τοῦ ποιηθῆναί τινα υἱὸν Ἀστυφίλῳ, ἡμῖν πολὺ βεβαιοτέραν εἶναι μαρτυρίαν ἣν οἱ ἀναγκαῖοι οἱ ἐκείνου περὶ τῶν μεγίστων μή φασι παραγενέσθαι, μᾶλλον ἢ ἣν οἱ μηδὲν προσήκον-
11 τες μαρτυροῦσι παρεῖναι. καὶ ἐχρῆν δ', ὦ ἄνδρες, καὶ αὐτὸν Κλέωνα, μὴ δοκοῦντα εἶναι ἠλίθιον, ὅτε τὸν υἱὸν τὸν τούτου ἐποιεῖτο Ἀστύφιλος καὶ τὰς διαθήκας κατέλειπε, παρακαλέσαι εἴ τέ τινα συγγενῆ ἐπιδημοῦντα ἐγίγνωσκε, καὶ τοὺς ἄλλους, ὅτῳ ἔμβραχύ περ ᾔδει Ἀστύφιλον χρώμενον. κωλῦσαι μὲν γὰρ οὐδεὶς αὐτὸν ἐδύνατο, ὅτῳ ἐβούλετο, δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ· τούτῳ δ' ἂν μεγάλη μαρτυρία ἦν, ὅτι οὐ
12 λάθρᾳ ταῦτα διέθετο. ἔτι δ', ὦ ἄνδρες, εἰ μὲν ὁ Ἀστύφιλος μηδένα ἐβούλετο εἰδέναι ὅτι τὸν Κλέωνος

υἱὸν ἐποιεῖτο μηδ' ὅτι διαθήκας καταλίποι, εἰκὸς ἦν
μηδὲ ἄλλον μηδένα ἐγγεγράφθαι ἐν τῷ γραμματείῳ
μάρτυρα· εἰ δ' ἐναντίον μαρτύρων φαίνεται διαθέ-
μενος, τούτων δὲ μὴ τῶν μάλιστα χρωμένων ἀλλὰ
τῶν ἐντυχόντων, πῶς εἰκός ἐστιν ἀληθεῖς εἶναι τὰς
διαθήκας; οὐ γὰρ ἂν ἡγοῦμαι ἔγωγε οὐδένα, υἱὸν 13
ἑαυτῷ ποιούμενον, τολμῆσαι ἄλλους τινὰς παρακα-
λέσαι ἢ | τούτους, οἷς περ καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων κοι-
νωνὸν ἀνθ' αὑτοῦ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἔμελλε κα-
ταλιπεῖν. ἀλλὰ μὴν οὐδ' αἰσχυνθῆναι οὐδενὶ προσ-
ήκει ἐπὶ τοιαύταις διαθήκαις ὡς πλείστους μάρτυρας
παρίστασθαι, νόμου γε ὄντος ἐξεῖναι ὅτῳ βούλοιτο
δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ.

Σκέψασθε δέ, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐκ τοῦ χρόνου ὃν 14
οὗτοι λέγουσι περὶ τῶν διαθηκῶν. ὅτε γὰρ εἰς Μυ-
τιλήνην ἐξέπλει στρατευσόμενος, τότε φασὶν αὐτὸν
ταῦτα διαθέσθαι· φαίνεται δὲ ὁ Ἀστύφιλος τῷ τού-
των λόγῳ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι προειδώς. πρῶτον
μὲν γὰρ ἐστρατεύσατο εἰς Κόρινθον, ἔπειτα εἰς Θετ-
ταλίαν, ἔτι δὲ τὸν Θηβαϊκὸν πόλεμον ἅπαντα, καὶ
ἄλλοσε ὅπου περ αἰσθάνοιτο στράτευμα συλλεγόμε-
νον, ἁπανταχῇ ἀπεδήμει λοχαγῶν· καὶ οὐδ' ἐν μιᾷ
τούτων τῶν ἐξόδων διαθήκας κατέλιπεν. ἡ δὲ εἰς
τὴν Μυτιλήνην στρατεία τελευταία αὐτῷ ἐγένετο, ἐν
ᾗ καὶ ἀπέθανε. τῷ οὖν ἂν ὑμῶν φανείη πιστόν, πρό- 15
τερον ἄλλας στρατείας τοῦ Ἀστυφίλου στρατευομένου
καὶ εὖ εἰδότος ὅτι ἐν ἁπάσαις μέλλοι κινδυνεύειν,
οὕτως ἀκριβῶς τὰ παρὰ τῆς τύχης συμβῆναι, ὥστ'
ἐν μὲν τῷ πρόσθεν χρόνῳ μηδὲ περὶ ἑνὸς αὐτὸν τῶν
αὑτοῦ διαθέσθαι, ὅτε δὲ τὸ τελευταῖον ἔμελλε στρα-
τεύεσθαι, ἐθελοντήν τε ἐκπλέοντα καὶ μάλιστα ἐκ
ταύτης τῆς στρατείας ἐλπίζοντα σωθήσεσθαι, πῶς

τοῦτον πιστὸν ἤδη τὰς διαθήκας τότε καταλιπεῖν καὶ ἐκπλεύσαντα τελευτῆσαι;

16 Χωρὶς δὲ τούτων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτι μείζω τεκμήρια παρέξομαι ὡς οὐδὲν ἀληθὲς λέγουσιν οὗτοι. ἐπιδείξω γὰρ ὑμῖν ἔχθιστον ἁπάντων ὄντα Ἀστύφιλον Κλέωνι, καὶ οὕτω σφόδρα καὶ δικαίως μισοῦντα τοῦτον, ὥστε πολὺ ἂν θᾶττον διαθέμενον μηδένα ποτὲ τῶν ἑαυτοῦ οἰκείων διαλεχθῆναι Κλέωνι, μᾶλ-
17 λον ἢ τὸν τούτου υἱὸν ποιησάμενον. Εὐθυκράτει γάρ, ὦ ἄνδρες, τῷ πατρὶ τῷ Ἀστυφίλου αἴτιος γενέσθαι λέγεται τοῦ θανάτου Θούδιππος ὁ Κλέωνος τουτουὶ πατήρ, αἰκισάμενος ἐκεῖνον διαφορᾶς τινος αὐτοῖς γενομένης ἐν τῇ νεμήσει τοῦ χωρίου, καὶ οὕτως αὐτὸν διατεθῆναι, ὥστε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτὸν ἀσθενήσαντα οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον ἀποθανεῖν.
18 ὡς δὲ ταῦτ᾽ ἐστὶν ἀληθῆ, ἴσως μὲν καὶ Ἀραφηνίων καὶ πολλοὶ τῶν τότε συγγεωργούντων μαρτυρήσειαν ἄν μοι, διαρρήδην δὲ περὶ τηλικούτου πράγματος οὐκ ἂν ἔχοιμι ὅπως ὑμῖν παρασχοίμην. καὶ γὰρ αὐτὸν τυπτόμενον ἰδὼν Ἱεροκλῆς, ὁ τὸ γραμματεῖον φάσκων παρ᾽ ἑαυτῷ τεθῆναι, οἶδ᾽ ὅτι οὐκ ἂν ἐθελήσειε μαρτυρῆσαι ἐναντία ταῖς διαθήκαις αἷς αὐτὸς ἀποφαίνει. Ὅμως μέντοι καὶ κάλει Ἱεροκλέα, ἵνα ἐναντίον τούτων μαρτυρήσῃ ἢ ἐξομόσηται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΕΞΩΜΟΣΙΑ.

19 Ἀκριβῶς μὲν ᾔδειν· τοῦ γὰρ αὐτοῦ ἀνδρός ἐστιν, ἃ μὲν οἶδεν, ἐξόμνυσθαι, τῶν δὲ μὴ γενομένων πίστιν ἐθέλειν ἐπιθεῖναι ἦ μὴν εἰδέναι γενόμενα· ὡς δέ, ὅτε ἀπέθνησκεν Εὐθυκράτης ὁ πατὴρ Ἀστυφίλου, ἐπέσκηψε τοῖς οἰκείοις μηδένα ποτὲ ἐᾶσαι ἐλθεῖν

τῶν Θουδίππου ἐπὶ τὸ μνῆμα τὸ ἑαυτοῦ, τούτων ὑμῖν τὸν ἔχοντα τὴν τηθίδα τοῦ Ἀστυφίλου μάρτυρα παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἀκούων τοίνυν ταῦτα ὁ Ἀστύφιλος καὶ τούτου 20
καὶ τῶν ἄλλων προσηκόντων εὐθέως ἐκ παιδίου, ἐπειδὴ τάχιστα ἤρχετο φρονεῖν, οὐδὲ πώποτε διελέχθη Κλέωνι, ἀλλὰ πρότερον ἐτελεύτησεν, οὐχ ἡγούμενος ὅσιον εἶναι, τοιαύτην αἰτίαν ἔχοντος Θουδίππου περὶ τὸν αὑτοῦ πατέρα, τῷ ἐκείνου υἱεῖ διαλέγεσθαι. ὡς οὖν τὸν ἅπαντα χρόνον διάφορος ἦν Κλέωνι τουτῳί, ὑμῖν τοὺς συνειδότας μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Εἰς τὰς θυσίας τοίνυν, ἐν αἷσπερ οἱ ἄλλοι Ἀθη- 21
ναῖοι ἑστιῶνται, πρῶτον μὲν δημότην ὄντα, ἔπειτα ἀνεψιόν, ἔτι δὲ τὸν υἱὸν τὸν τούτου μέλλοντα ποιεῖσθαι, εἰκὸς δήπου ἦν, ὁπότε περ ἐπιδημοίη, μηδὲ μεθ' ἑνὸς ἄλλου ἰέναι τὸν Ἀστύφιλον ἢ μετὰ Κλέωνος. ὡς τοίνυν οὐδέποτ' ἦλθε μετ' αὐτοῦ, ὑμῖν τῶν δημοτῶν μαρτυρίαν | ἀναγνώσεται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Οὕτως τοίνυν διακείμενος τῷ τετελευτηκότι 22
Κλέων ἀξιοῖ τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ τὰ ἐκείνου ἔχειν. καὶ τί δεῖ τοῦτον λέγειν; ἀλλ' Ἱεροκλῆς, θεῖος ὢν καὶ ἐκείνῳ καὶ ἐμοί, οὕτως ἐστὶ τολμηρὸς ὥστε οὐ γενομένας διαθήκας ἥκει φέρων, καί φησι παρ' ἑαυ-
τῷ Ἀστύφιλον ταύτας καταλιπεῖν. καίτοι, Ἱερόκλεις, 23

πολλὰ κἀγαθὰ παθὼν ὑπὸ Θεοφράστου τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ὅτε χεῖρον ἔπραττες ἢ νυνί, καὶ ὑπὸ Ἀστυφίλου, οὐδετέρῳ αὐτοῖν τὴν ἀξίαν χάριν ἀποδίδως· ἐμὲ μὲν γὰρ υἱὸν ὄντα Θεοφράστου, σαυτῷ δὲ ἀδελφιδοῦν, ἀποστερεῖς ἅ μοι οἱ νόμοι ἔδοσαν, Ἀστυφίλου δὲ τεθνεῶτος καταψεύδῃ, καὶ τὸ κατὰ σαυτὸν μέρος τοὺς ἐχθίστους καθίστης τῶν ἐκείνου κληρονόμους.
24 καὶ πρὶν μὲν ληχθῆναι τοῦ κλήρου, ὦ ἄνδρες, εὖ εἰδὼς ὁ Ἱεροκλῆς ὅτι οὐδενὶ ἄλλῳ γίγνοιτο τὰ Ἀστυφίλου ἢ ἐμοί, ἐν μέρει ἑκάστῳ τῶν ἐκείνου ἐπιτηδείων προσῄει πωλῶν τὸ πρᾶγμα καὶ τοὺς οὐδὲν προσήκοντας πείθων ἀμφισβητεῖν, λέγων ὅτι θεῖος εἴη Ἀστυφίλῳ καὶ ἀποφανοίη διαθήκας ἐκεῖνον καταλελοιπότα, εἴ τις αὐτῷ κοινώσοιτο· ἐπειδὴ δὲ πρὸς Κλέωνα διωμολογήσατο καὶ τῶν τοῦ ἀδελφοῦ ἐμερίσατο, νυνὶ ὡς ἀληθῆ λέγων ἀξιώσει πιστεύεσθαι. δοκεῖ δέ μοι κἂν ὀμόσαι ἄσμενος, εἴ τις αὐτῷ ὅρκον
25 διδοίη. καὶ ἐμοὶ μὲν συγγενὴς ὢν οὐδὲ τὰ γενόμενα ἐθέλει μαρτυρεῖν, ᾧ δ' οὐδὲν προσήκει, τούτῳ τὰ ψευδῆ συλλαμβάνει καὶ τῶν οὐ πραχθέντων γραμματεῖον ἥκει φέρων· πολὺ γὰρ προὐργιαίτερον ἡγεῖται εἶναι τὸ χρηματίζεσθαι ἢ τὴν ἐμὴν συγγένειαν. ὡς δὲ ἐπηγγέλλετο περιιὼν διαθήκας ἀποφανεῖν, εἴ τις αὐτῷ κοινώσοιτο, αὐτοὺς ὑμῖν οἷς προσῆλθε μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

26 Τί οὖν χρή, ὦ ἄνδρες, ὄνομα θέσθαι τούτῳ τῷ ἀνδρί, ὅστις ἐθέλει οὕτω ῥᾳδίως διὰ τὸ ἑαυτοῦ κέρδος τῶν τεθνεώτων τινὸς καταψεύδεσθαι; Ὡς δὲ οὐδὲ Κλέωνι προῖκα τὰς διαθήκας ἀποφαίνει, ἀλλὰ μισθὸν εἴληφεν, αὕτη ὑμῖν ἡ μαρτυρία οὐ μικρὸν

τεκμήριον ἔσται. τοιαῦτα μέντοι κοινῇ ἐπ' ἐμοὶ τεχνάζουσιν· ἡγεῖται γὰρ αὐτῶν ἑκάτερος εὕρημα ἔχειν ὅ τι ἂν τῶν Ἀστυφίλου λάβῃ.

Ὡς μὲν οὖν οὐκ εἰσὶν ἀληθεῖς αἱ διαθῆκαι, ἀλλὰ 27
Κλέων καὶ Ἱεροκλῆς βούλονται ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι, καθ' ὅσον ἐδυνάμην ἀπέδειξα· ὡς δ' εἰ καὶ μηδὲν προσήκων ἔτυχον Ἀστυφίλῳ, δικαιότερός εἰμι ἔχειν τὰ ἐκείνου ἢ οὗτοι, διδάξω ὑμᾶς. ὅτε γὰρ ἐλάμβανε Θεόφραστος ὁ ἐμὸς πατὴρ τὴν ἐμὴν μητέρα καὶ Ἀστυφίλου παρὰ Ἱεροκλέους, ἦλθε καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον ἔχουσα μικρὸν ὄντα, καὶ διῃτᾶτο παρ' ἡμῖν τὸν ἅπαντα χρόνον ὁ Ἀστύφιλος, καὶ ἐπαιδεύθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ ἐγενόμην καὶ ὥραν 28
εἶχον παιδεύεσθαι, μετ' ἐκείνου συνεπαιδευόμην. Λαβὲ δέ μοι ταύτην τὴν μαρτυρίαν, εἶτα τῶν διδασκάλων ὅποι ἐφοιτῶμεν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τὸ τοίνυν χωρίον τὸ ἐκείνου πατρῷον, ὦ ἄνδρες, ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἐφύτευσε καὶ ἐγεώργει καὶ ἐποίει διπλασίου ἄξιον. Ἀνάβητέ μοι καὶ τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐπεὶ τοίνυν ἐδοκιμάσθη ὁ ἀδελφός, ἀπέλαβε 29
πάντα ὀρθῶς καὶ δικαίως, ὥστε ἐκεῖνον μηδὲ πώποτε μηδὲν ἐγκαλέσαι τῷ ἐμῷ πατρί. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐκείνου ὁμοπατρίαν ἠγγύησεν ὁ ἐμὸς πατὴρ ὅτῳ ἐδόκει αὐτῷ, καὶ τἄλλα διῴκει, καὶ ταῦτα τῷ Ἀστυφίλῳ ἐξήρκει· ἱκανὴν γὰρ ἡγήσατο βάσανον εἰληφέναι ἀπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ τῆς εἰς αὐτὸν εὐνοίας, ἐκ μικροῦ παιδίου τεθραμμένος παρ' αὐτῷ. μαρτυροῦσι δὲ ὑμῖν καὶ περὶ τῆς ἐγγύης οἱ εἰδότες

πολλὰ κἀγαθὰ παθὼν ὑπὸ Θεοφράστου τοῦ πατρὸς
τοῦ ἐμοῦ, ὅτε χεῖρον ἔπραττες ἢ νυνί, καὶ ὑπὸ Ἀστυ-
φίλου, οὐδετέρῳ αὐτοῖν τὴν ἀξίαν χάριν ἀποδίδως·
ἐμὲ μὲν γὰρ υἱὸν ὄντα Θεοφράστου, σαυτῷ δὲ ἀδελ-
φιδοῦν, ἀποστερεῖς ἅ μοι οἱ νόμοι ἔδοσαν, Ἀστυφί-
λου δὲ τεθνεῶτος καταψεύδῃ, καὶ τὸ κατὰ σαυτὸν
μέρος τοὺς ἐχθίστους καθίστης τῶν ἐκείνου κληρονό-
24 μους. καὶ πρὶν μὲν ληχθῆναι τοῦ κλήρου, ὦ ἄνδρες,
εὖ εἰδὼς ὁ Ἱεροκλῆς ὅτι οὐδενὶ ἄλλῳ γίγνοιτο τὰ
Ἀστυφίλου ἢ ἐμοί, ἐν μέρει ἑκάστῳ τῶν ἐκείνου
ἐπιτηδείων προσῄει πωλῶν τὸ πρᾶγμα καὶ τοὺς οὐ-
δὲν προσήκοντας πείθων ἀμφισβητεῖν, λέγων ὅτι
θεῖος εἴη Ἀστυφίλῳ καὶ ἀποφανοίη διαθήκας ἐκεῖνον
καταλελοιπότα, εἴ τις αὐτῷ κοινώσοιτο· ἐπειδὴ δὲ
πρὸς Κλέωνα διωμολογήσατο καὶ τῶν τοῦ ἀδελφοῦ
ἐμερίσατο, νυνὶ ὡς ἀληθῆ λέγων ἀξιώσει πιστεύεσθαι.
δοκεῖ δέ μοι κἂν ὀμόσαι ἄσμενος, εἴ τις αὐτῷ ὅρκον
25 διδοίη. καὶ ἐμοὶ μὲν συγγενὴς ὢν οὐδὲ τὰ γενόμενα
ἐθέλει μαρτυρεῖν, ᾧ δ᾿ οὐδὲν προσήκει, τούτῳ τὰ
ψευδῆ συλλαμβάνει καὶ τῶν οὐ πραχθέντων γραμ-
ματεῖον ἥκει φέρων· πολὺ γὰρ προὐργιαίτερον ἡγεῖ-
ται εἶναι τὸ χρηματίζεσθαι ἢ τὴν ἐμὴν συγγένειαν.
ὡς δὲ ἐπηγγέλλετο περιιὼν διαθήκας ἀποφαν...
τις αὐτῷ κοινώσοιτο, αὐτοὺς ὑμῖν οἷς προσῆλθε...
τυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡ...

26 Τί οὖν χρή, ὦ ἄνδρες, ...
ἀνδρί, ὅστις ἐθέλει οὕτω ...
δος τῶν τεθνεώτων τινὸς ...
οὐδὲ Κλέωνι προῖκα τὰς ...
μισθὸν εἴληφεν, αὕτη ...

τεκμήριον ἔσται. τοιαῦτα μέντοι κοινῇ ἐπ' ἐμοὶ τεχνάζουσιν· ἡγεῖται γὰρ αὐτῶν ἑκάτερος εὕρημα ἔχειν ὅ τι ἂν τῶν Ἀστυφίλου λάβῃ.

Ὡς μὲν οὖν οὐκ εἰσὶν ἀληθεῖς αἱ διαθῆκαι, ἀλλὰ 27
Κλέων καὶ Ἱεροκλῆς βούλονται ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι, καθ' ὅσον ἐδυνάμην ἀπέδειξα· ὡς δ' εἰ καὶ μηδὲν προσήκων ἔτυχον Ἀστυφίλῳ, δικαιότερός εἰμι ἔχειν τὰ ἐκείνου ἢ οὗτοι, διδάξω ὑμᾶς. ὅτε γὰρ ἐλάμβανε Θεόφραστος ὁ ἐμὸς πατὴρ τὴν ἐμὴν μητέρα καὶ Ἀστυφίλου παρὰ Ἱεροκλέους, ἦλθε καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον ἔχουσα μικρὸν ὄντα, καὶ διητᾶτο παρ' ἡμῖν τὸν ἅπαντα χρόνον ὁ Ἀστύφιλος, καὶ ἐπαιδεύθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ ἐγενόμην καὶ ὥραν 28
εἶχον παιδεύεσθαι, μετ' ἐκείνου συνεπαιδευόμην. Λαβὲ δέ μοι ταύτην τὴν μαρτυρίαν, εἶτα τῶν διδασκάλων ὅποι ἐφοιτῶμεν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τὸ τοίνυν χωρίον τὸ ἐκείνου πατρῷον, [illegible] ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἐφύτευσε καὶ ἐγεώργει καὶ [illegible] π[illegible]ίου ἄξιο[illegible]άβητέ μοι καὶ τούτων [illegible]

[illegible]ΑΡΤΥΡΕΣ.

[illegible]

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

30 Εἰς τοίνυν τὰ ἱερὰ ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τὸν Ἀστύφιλον παῖδα ἦγε μεθ' ἑαυτοῦ ὥσπερ καὶ ἐμὲ πανταχῇ καὶ εἰς τοὺς θιάσους τοὺς Ἡρακλέους ἐκεῖνον εἰσήγαγεν, ἵνα μετέχοι τῆς κοινωνίας. αὐτοὶ ὑμῖν οἱ θιασῶται μαρτυρήσουσιν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐγὼ δέ, | ὦ ἄνδρες, ὡς διεκείμην πρὸς τὸν ἀδελφόν, σκέψασθε. πρῶτον μὲν γὰρ συνετράφην ἐκείνῳ ἐκ παιδίου, ἔπειτα οὐδέποτε διάφορος ἐγενόμην, ἀλλ' ἠσπάζετό με, ὡς ἴσασιν οἱ οἰκεῖοι πάντες οἱ ἡμέτεροι καὶ οἱ φίλοι· οὓς βούλομαι ὑμῖν μάρτυρας ἀναβιβάσαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

31 Δοκεῖ ἂν οὖν ὑμῖν Ἀστύφιλος, ὦ ἄνδρες, οὕτω μὲν μισῶν Κλέωνα, τοσαῦτα δ' ἀγαθὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ πεπονθώς, αὐτὸς τῶν ἐχθρῶν ἄν τινος υἱὸν ποιήσασθαι ἢ τὰ ἑαυτοῦ δοῦναι, τοὺς εὐεργέτας καὶ τοὺς συγγενεῖς ἀποστερήσας; ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν οἴομαι, εἰ καὶ δεκάκις ὁ Ἱερυκλῆς διαθήκας ψευδεῖς ἀποδεικνύει, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἀδελφὸν εἶναι καὶ διὰ τὴν ἄλλην οἰκειότητα πολὺ μᾶλλον προσήκειν ἐμοὶ
32 ἢ τῷ Κλέωνος υἱεῖ, ἐπεὶ τούτοις γε οὐδὲ προσποιήσασθαι καλὸν ἦν τῶν Ἀστυφίλου, οἵτινες οὕτω διέκειντο πρὸς αὐτόν, τὰ δὲ ὀστᾶ οὐκ ἔθαψαν, ἀλλὰ πρότερον ἐπὶ τὴν οὐσίαν ἦλθον πρὶν ἐκείνῳ τὰ νομιζόμενα ποιῆσαι. ἔπειτα νῦν ἀξιώσουσι κληρονομεῖν τῶν Ἀστυφίλου οὐ μόνον τὰς διαθήκας λέγοντες, ἀλλὰ καὶ τὸ γένος προστιθέντες, ὅτι ἀνεψιὸς ἦν
33 Κλέων πρὸς πατρός. ὑμᾶς δέ, ὦ ἄνδρες, οὐκ εἰκός

ἐστι τῷ τούτου γένει προσέχειν τὸν νοῦν· οὐδεὶς γὰρ πώποτε ἐκποίητος γενόμενος ἐκληρονόμησε τοῦ οἴκου ὅθεν ἐξεποιήθη, ἐὰν μὴ ἐπανέλθῃ κατὰ τὸν νόμον. οὗτοι μέντοι ἀκριβῶς εἰδότες ὅτι οὐκ ἐποιήσατο Ἀστύφιλος τὸν Κλέωνος υἱόν, πολλάκις ἐληλυθότι αὐτῷ οὐδὲ πώποτε κεκρεανομήκασι. Λαβὲ καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἑκατέρῳ οὖν ἡμῶν, ἐξ ὧν ἀντωμόσαμεν σκε- 34
ψάμενοι, ψηφίσασθε. Κλέων μὲν γάρ φησι τὸν υἱὸν
τὸν ἑαυτοῦ Ἀστυφίλῳ εἰσποιηθῆναι, καὶ ταῦτ' ἐκεῖ-
νον διαθέσθαι· ἐγὼ δ' οὔ φημι, ἀλλ' ἐμὰ εἶναι
πάντα τὰ Ἀστυφίλου, ἀδελφὸς ὢν ἐκείνου, ὡς καὶ
αὐτοὶ οὗτοι ἴσασι. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες, εἰσποιή-
σητε υἱὸν Ἀστυφίλῳ ὃν οὐδ' ἂν αὐτὸς ζῶν ἐκεῖνος
ἐποιήσατο, ἀλλὰ τοὺς νόμους οὓς ὑμεῖς ἔθεσθε βε-
βαιώσατέ μοι· κατὰ τούτους γὰρ ἀμφισβητῶ, ὁσιω-
τάτην δέησιν δεόμενος, ὦ ἄνδρες, τῆς τοῦ ἀδελφοῦ
οὐσίας κληρονόμον με καταστῆσαι. ἀπέδειξα ὑμῖν 35
ὡς οὐδενὶ ἐκεῖνος δέδωκε τὰ ἑαυτοῦ, καὶ μάρτυρας
ἁπάντων ὧν εἶπον παρεσχόμην. βοηθήσατε οὖν μοι,
καὶ εἰ λέγειν ἐμοῦ δύναται Κλέων κάλλιον, τοῦτο
αὐτῷ ἄνευ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου μηδὲν ἰσχυ-
σάτω, ἀλλ' ὑμᾶς αὐτοὺς βραβευτὰς ἁπάντων κατα-
στήσατε. διὰ τοῦτο γὰρ συλλέγεσθε, ἵνα τοῖς μὲν
ἀναισχυντοῦσι μηδὲν πλέον ᾖ, οἱ δὲ ἀδυνατώτεροι
τολμῶσι περὶ τῶν δικαίων ἀμφισβητεῖν, εὖ εἰδό-
τες ὅτι ὑμεῖς οὐδενὶ ἄλλῳ τὸν νοῦν προσέχετε. ἅπαν- 36
τες οὖν, ὦ ἄνδρες, μετ' ἐμοῦ γένεσθε· ὡς ἐάν τι
ἄλλο ψηφίσησθε Κλέωνι πειθόμενοι, σκέψασθε ὁπό-
σων αἴτιοι γενήσεσθε. πρῶτον μὲν τοὺς ἐχθίστους

Ἀστυφίλου ἐπί τε τὰ μνήματα ἰέναι καὶ ἐπὶ τὰ ἱερὰ τὰ ἐκείνου ποιήσετε· ἔπειτα τὰς Εὐθυκράτους ἐπισκήψεις, τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀστυφίλου, ἀκύρους ποιήσετε, ἃς αὐτὸς πρότερον ἀπέθανεν ἢ παραβῆναι· ἔπειτα τετελευτηκότα Ἀστύφιλον παρανοίας αἱρήσετε·
37 εἰ γὰρ τοῦτον ἐποιήσατο υἱὸν οὗ τῷ πατρὶ πολεμιώτατος ἦν, πῶς οὐ δόξει τοῖς ἀκούσασι παρανοεῖν ἢ ὑπὸ φαρμάκων διεφθάρθαι; ἔτι δ' ἐμέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκτραφέντα ἐν τῷ αὐτῷ καὶ συμπαιδευθέντα Ἀστυφίλῳ καὶ ἀδελφὸν ὄντα, περιόψεσθε ὑπὸ Κλέωνος ἀποστερηθέντα τῶν ἐκείνου. ἀντιβολῶ ὑμᾶς καὶ ἱκετεύω ἐκ παντὸς τρόπου ψηφίσασθαί μοι· οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα Ἀστυφίλῳ τε χαρίσαισθε κἀμὲ οὐκ ἂν ἀδικήσαιτε.

10.

ΠΡΟΣ ΞΕΝΑΙΝΕΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀρίσταρχός τις τεσσάρων πατὴρ γενόμενος παίδων, Κυρωνίδου καὶ Δημοχάρους καὶ τῆς μητρὸς τοῦ λέγοντος τὸν λόγον καὶ ἄλλης κόρης, τούτων μὲν τὸν Κυρωνίδην ἔτι περιὼν εἰσεποίησεν εἰς τὸν Ξεναινέτου τοῦ κατὰ μητέρα πάππου κλῆρον, αὐτὸς δὲ κληρονόμους τοὺς λοιποὺς ἑαυτῷ κατέλειψε παῖδας. μετὰ ταῦτα τελευτᾷ μὲν Δημοχάρης ἄπαις, καὶ ἡ μία θυγάτηρ [αὐτοῦ] καὶ αὐτὴ ἄπαις, ὁ δὲ κλῆρος ὅλος ἔρχεται δικαίως εἰς τὴν μητέρα τοῦ λέγοντος τὸν λόγον. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω· μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν Ἀριστάρχου Ἀριστομένης ἀδελφὸς ὢν αὐτοῦ καὶ κατὰ νόμον ἐπίτροπος

τῶν τοῦ ἀδελφοῦ γινόμενος παίδων, ἐκδέδωκε Κυρωνίδῃ τῷ ἐκποιήτῳ υἱῷ Ἀριστάρχου τὴν θυγατέρα ἑαυτοῦ, ἐπαγγειλάμενος περιποιῆσαι αὐτῷ τὸν Ἀριστάρχου κλῆρον. ὃ δὴ καὶ πεποίηκε· γενομένου γὰρ υἱοῦ τῷ Κυρωνίδῃ πρῶτον μὲν ὄνομα τῷ παιδὶ τὸ τοῦ πάππου δεδώκασιν, Ἀρίσταρχον ὀνομάσαντες, εἶτα εἰσεποίησαν αὐτὸν εἰς τὸν τοῦ πάππου οἶκον ὡς δὴ τοῦτο ἐκείνου προστάξαντος, καὶ παραδέδωκεν Ἀριστομένης αὐτῷ τὸν ὅλον τοῦ πάππου κλῆρον. ἔτι δὲ παῖς ὢν ἐκεῖνος τελευτῶν κληρονόμον κατὰ διαθήκας ἐνεστήσατο τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Ξεναίνετον. τούτων οὕτω γενομένων, καὶ κρατοῦντος Ξεναινέτου τὴν Ἀριστάρχου τοῦ παλαιοῦ οὐσίαν, ἀμφισβητεῖ πρὸς αὐτὸν ὁ υἱὸς τῆς θυγατρὸς Ἀριστάρχου τοῦ παλαιοῦ, λέγων ἑαυτὸν μόνον εἶναι κληρονόμον δικαίως τῶν Ἀριστάρχου τοῦ παλαιοῦ χρημάτων. ὁ μὲν γὰρ Κυρωνίδης (φησίν) ἐκποίητος ἐγένετο· ὁ δὲ πατὴρ υἱὸν ἔχων γνήσιον τὸν Δημοχάρην, οὐκ ἐδύνατο θετὸν ἑαυτῷ ποιῆσαι παῖδα· ὁ δὲ Δημοχάρης ἀτελὴς ὢν οὐδὲ αὐτὸς ἐδύνατο εἰσποιῆσαι τῷ πατρὶ θετὸν υἱόν· ἀλλ' οὐδ' ἡ ἄλλη θυγάτηρ αὐτοῦ ἡ προτελευτήσασα. ὥστε οὐ κατὰ τὸν νόμον (φησί) τῆς εἰσποιήσεως γενομένης τοῦ μικροῦ Ἀριστάρχου, οὐκέτι συνίστατο ἡ διαθήκη αὐτοῦ, τοῦ νέου Ἀριστάρχου· ἃ γὰρ μὴ δικαίως ἐκτήσατο, πῶς ἄλλῳ παραπέμπειν ἐδύνατο; ἀναιρουμένης δὲ τῆς διαθήκης εἰκότως ὁ κλῆρος εἰς τὸν λέγοντα τὸν λόγον ἐφέρετο, υἱὸν ὄντα τῆς γνησίας θυγατρὸς Ἀριστάρχου τοῦ παλαιοῦ. Καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις αὕτη, ἡ στάσις δὲ πραγματικὴ ἔγγραφος· ζητεῖ γὰρ εἰ δεῖ τὰς τοιαύτας συνεστάναι διαθήκας, καὶ τίς δικαιότερα λέγει.

Ἐβουλόμην μέν, ὦ ἄνδρες, ὥσπερ Ξεναίνετος ποσὶ δύναται ψευδῆ λέγειν θαρραλέως, οὕτω κἀγὼ ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν εἰπεῖν δυηθῆναι· οἶμαι γὰρ ἂν ὑμῖν εὐθέως δῆλον γενέσθαι ἔθ' ἡμεῖς ἀδίκως ἐπὶ τὸν κλῆρον ἥκομεν, εἴθ' οὗτοι ἡ προσηκόντως πάλαι τὰ χρήματα ταῦτα εἰλήφασι.

νῦν δὲ οὐκ ἐξ ἴσου διακείμεθα, ὦ ἄνδρες. οἱ μὲν γὰρ καὶ λέγειν δεινοὶ καὶ παρασκευάσασθαι ἱκανοί, ὥστε καὶ ὑπὲρ ἑτέρων πολλάκις ἐν ὑμῖν ἠγωνίσθαι· ἐγὼ δὲ μὴ ὅτι ὑπὲρ ἄλλου ἀλλ' οὐδὲ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ πώποτε δίκην ἰδίαν εἴρηκα, ὥστε πολλῆς δεῖ με συγγνώμης τυχεῖν παρ' ὑμῶν.

2 Ἠνάγκασμαι μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι δίκην παρ' αὐτῶν λαβεῖν, τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν πρὸς τῇ ἀνακρίσει Ἀριστάρχου εἶναι ἀδελφὴν προσγράψασθαι· οὐ μὴν διὰ τοῦτο ὑμῖν ἡ διάγνωσις ἧττον περὶ αὐτῶν εὐκρινὴς γενήσεται, ἀλλ' ἐκ τῶν νόμων σκοποῦσιν εἰ τὰ ἑαυτοῦ δέδωκε τούτῳ Ἀρίσταρχος ἢ τὰ μηδὲν προσήκοντα. ἔστι δὲ δίκαιον τοῦτο, ὦ ἄνδρες· ὁ γὰρ νόμος κελεύει τὰ μὲν ἑαυτοῦ διαθέσθαι ὅτῳ ἂν ἐθέλῃ, τῶν δὲ ἀλλοτρίων οὐδένα
3 κύριον πεποίηκε. τοῦτο οὖν ὑμᾶς πειράσομαι πρῶτον διδάσκειν, ἐάν μου μετ' εὐνοίας ἀκοῦσαι ἐθέλητε. εἴσεσθε γὰρ ὡς ὁ κλῆρος οὗτος οὐ τούτων ἦν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ τῆς ἐμῆς μητρὸς πατρῷος, ἔπειτα καὶ ὡς Ἀρίσταρχος οὐδὲ καθ' ἕνα νόμον αὐτὸν εἴληφεν, ἀλλὰ παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἀδικεῖ μετὰ τῶν οἰκείων τὴν ἐμὴν μητέρα. ὅθεν οὖν σαφέστατα μαθήσεσθε ὡς ἔχει ταῦτα, ἐντεῦθεν ὑμᾶς πρῶτον πειράσομαι διδάσκειν.

4 Ἀρίσταρχος γὰρ ἦν, ὦ ἄνδρες, Συπαλήττιος. οὗτος ἔλαβε Ξεναινέτου Ἀχαρνέως θυγατέρα, ἐξ ἧς γίγνεται Κυρωνίδης καὶ Δημοχάρης καὶ ἡ μήτηρ ἡ ἐμὴ καὶ ἄλλη τούτων ἀδελφή. Κυρωνίδης μὲν οὖν ὁ τοῦδε πατὴρ καὶ θατέρου τοῦ τόνδε τὸν κλῆρον ἀδίκως ἔχοντος ἐξεποιήθη εἰς ἕτερον οἶκον, ὥστε αὐτῷ τῶν χρημάτων οὐδὲν ἔτι προσῆκεν· Ἀριστάρχου δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ τούτων | τελευτήσαντος Δη-

*μοχάρης ὁ υἱὸς κληρονόμος τῶν ἐκείνου κατέστη.
τούτου δὲ παιδὸς ἀποθανόντος καὶ τῆς ἑτέρας ἀδελ-
φῆς, ἡ μήτηρ ἡ ἐμὴ ἐπὶ παντὶ τῷ οἴκῳ ἐπίκληρος
ἐγένετο. καὶ οὕτω μὲν ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα ταυτὶ τῆς* 5
*ἐμῆς μητρὸς ἐγένετο· προσῆκον δ' αὐτῇ μετὰ τῶν
χρημάτων τῷ ἐγγύτατα γένους συνοικεῖν, πάσχει δει-
νότατα, ὦ ἄνδρες. Ἀριστομένης γὰρ ἀδελφὸς ὢν
ἐκείνου τοῦ Ἀριστάρχου, ὄντος αὐτῷ υἱέος καὶ θυ-
γατρός, ἀμελήσας ἢ αὐτὸς αὐτὴν ἔχειν ἢ τῷ υἱεῖ
μετὰ τοῦ κλήρου ἐπιδικάσασθαι, τούτων μὲν οὐδὲν
ἐποίησε, τὴν δὲ ἑαυτοῦ θυγατέρα ἐπὶ τοῖς τῆς ἐμῆς
μητρὸς χρήμασι Κυρωνίδῃ ἐξέδωκεν, ἐξ ἧς ὁ Ξεναί-
νετος οὗτος καὶ Ἀρίσταρχος ὁ τελευτήσας ἐγένετο. τὸ* 6
*μὲν οὖν ἀδίκημα, καὶ ὃν τρόπον τῶν χρημάτων ἀπε-
στερήθη, τοῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες· μετὰ δὲ ταῦτα τὴν
ἐμὴν μητέρα ἐκδίδωσι τῷ ἐμῷ πατρί. Κυρωνίδου δὲ
τελευτήσαντος τὸν τοῦ Ξεναινέτου ἀδελφὸν εἰσάγου-
σιν Ἀριστάρχῳ υἱόν, οὐδὲ καθ' ἕνα νόμον, ὦ ἄν-
δρες, ὡς ἐγὼ ἐκ πολλῶν τεκμηρίων ὑμῖν ἐπιδείξω.*

Πρῶτον μὲν οὖν μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι ὡς 7
*Κυρωνίδης ἐκποίητος εἰς τὸν Ξεναινέτου οἶκον ἐγέ-
νετο καὶ ἐν ἐκείνῳ ἐτελεύτησεν, ἔπειθ' ὡς Ἀρίσταρ-
χος, οὗ ἦν οὗτος ὁ κλῆρος, πρότερος τοῦ υἱέος Δη-
μοχάρους ἐτελεύτησε, Δημοχάρης δὲ παῖς ὢν ἀπέ-
θανε καὶ ἡ ἑτέρα ἀδελφή, ὥστε τὸν κλῆρον ἐπὶ τῇ
ἐμῇ μητρὶ γενέσθαι. Καί μοι κάλει τούτων τοὺς
μάρτυρας.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὕτω μὲν ἐξ ἀρχῆς ἦν, ὦ ἄνδρες, ὁ κλῆρος, περὶ 8
*οὗ νῦν ὁ λόγος ἐστί, Κυρωνίδου μὲν ἐκποιήτου γε-
νομένου εἰς τὸν Ξεναινέτου οἶκον, τοῦ δὲ πατρὸς*

Ἀριστάρχου τῷ υἱεῖ Δημοχάρει καταλιπόντος, ἐκεί-
νου δὲ τῇ ἀδελφῇ τῇ ἑαυτοῦ ταύτῃ, μητρὶ δὲ ἐμῇ.
δεῖ δέ, ἐπειδὴ λίαν ἀναισχυντοῦσιν, ὦ ἄνδρες, καὶ
τὰ χρήματα παρὰ τὸ δίκαιον ἔχειν ἀξιοῦσι, μαθεῖν
ὑμᾶς ὡς οὐδὲ καθ' ἕνα νόμον Ἀρίσταρχος εἰς τοὺς
φράτορας τοὺς ἐκείνου εἰσῆκται· ἐὰν γὰρ τοῦτο μά-
θητε, σαφῶς εἴσεσθε ὅτι τῷ μὴ δικαίως ἔχοντι οὐδὲ
9 διατίθεσθαι περὶ αὐτῶν προσῆκεν. Οἶμαι τοίνυν
πάντας ὑμᾶς εἰδέναι, ὦ ἄνδρες, ὅτι κατὰ διαθήκας
αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν εἰσποιήτων γίγνονται, διδόντων
τὰ ἑαυτῶν καὶ υἱεῖς ποιουμένων, ἄλλως δὲ οὐκ ἔξε-
στιν. εἴτε οὖν Ἀρίσταρχον φήσει τις αὐτὸν διαθέ-
σθαι, οὐκ ἀληθῆ λέξει· γνησίου γὰρ ὄντος αὐτῷ Δη-
μοχάρους υἱέος οὔτ' ἂν ἐβούλετο ταῦτα [δια]πρᾶξαι,
οὔτε ἐξῆν δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ ἑτέρῳ· εἴτε Ἀριστάρχου
τελευτήσαντος Δημοχάρην αὐτὸν ποιήσασθαι, καὶ
10 ταῦτα ψεύσονται. παιδὸς γὰρ οὐκ ἔξεστι διαθήκην
γενέσθαι· ὁ γὰρ νόμος διαρρήδην κωλύει παιδὶ μὴ
ἐξεῖναι συμβάλλειν μηδὲ γυναικὶ πέρα μεδίμνου κρι-
θῶν. μεμαρτύρηται δὲ Ἀρίσταρχον μὲν πρότερον
Δημοχάρους τοῦ υἱέος τελευτῆσαι, ἐκεῖνον δὲ ὕστε-
ρον τοῦ πατρός· ὥστε κατά γε διαθήκην ἐκείνων,
οὐδ' εἰ διέθεντο προσῆκεν αὐτῷ τούτων τῶν χρημά-
των κληρονομῆσαι. Ἀνάγνωθι δὴ καὶ τοὺς νόμους,
καθ' οὓς οὐδετέρῳ αὐτῶν ἐξῆν διαθήκας ποιήσασθαι.

ΝΟΜΟΙ.

11 Οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ Κυρωνίδην οἷόν τε
ἦν υἱὸν Ἀριστάρχῳ εἰσποιῆσαι, ἀλλ' αὐτῷ μὲν ἐπαν-
ελθεῖν εἰς τὸν πατρῷον οἶκον ἐξῆν, υἱὸν ἐγκαταλι-
πόντα ἐν τῷ Ξεναινέτου οἴκῳ, ἐξ αὐτοῦ δέ τινα ἀνα-
γεῖν οὐκ ἔστι νόμος· ἢ ἐὰν φῶσι, ψεύσονται. ὥστε

οὐδ' ἂν φάσκωσιν ὑπ' ἐκείνου ποιηθῆναι, νόμον
ἕξουσι δεῖξαι καθ' ὃν ἐξῆν αὐτῷ ταῦτα πρᾶξαι, ἀλλ'
ἐξ ὧν αὐτοὶ λέγουσιν ἔτι φανερώτερον ὑμῖν γενή-
σεται τοῦτο, ὅτι παρανόμως καὶ ἀσελγῶς ἔχουσι τὰ
τῆς μητρὸς χρήματα. Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ 12
Ἀριστομένει γε οὐδὲ Ἀπολλοδώρῳ, οἷς προσῆκε τῆς
ἐμῆς μητρὸς ἐπιδικάσασθαι, οὐδὲ τούτοις ἐξῆν. θαυ-
μαστὸν γὰρ ἂν ἦν, εἰ τὴν ἐμὴν μητέρα ἔχοντι Ἀπολ-
λοδώρῳ ἢ Ἀριστομένει οὐκ ἂν οἷόν τε ἦν τῶν ἐκείνης
κυρίῳ γενέσθαι, κατὰ τὸν νόμον ὃς οὐκ ἐᾷ τῶν τῆς
ἐπικλήρου κύριον εἶναι, ἀλλ' ἢ τοὺς παῖδας ἐπὶ δίε-
τες ἡβήσαντας | κρατεῖν τῶν χρημάτων, ἀλλ' ἑτέρῳ
αὐτὴν ἐκδόντι ἐξέσται εἰς τὰ ταύτης χρήματα υἱὸν
εἰσποιῆσαι. δεινὰ μέντ' ἂν γίγνοιτο. καὶ τῷ μὲν 13
πατρὶ αὐτῆς, εἰ παῖδες ἄρρενες μὴ ἐγένοντο, οὐκ ἂν
ἐξῆν ἄνευ ταύτης διαθέσθαι· κελεύει γὰρ ὁ νόμος
σὺν ταύταις κύριον εἶναι δοῦναι, ὅτῳ βούλοιτο, τὰ
ἑαυτοῦ· τῷ δὲ μήτε λαβεῖν αὐτὴν ἀξιώσαντι μήτε
πατρὶ ὄντι, ἀλλ' ἀνεψιῷ, παρὰ πάντας τοὺς νόμους
εἰσαγαγόντι ἔσται κυρίως ταῦτα πεπραγμένα; καὶ τίς
ὑμῶν ταῦτα πεισθήσεται; ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες, σα- 14
φῶς ἐπίσταμαι ὅτι οὔτε Ξεναίνετος οὔτε ἄλλος οὐδεὶς
ἀνθρώπων ἕξει ἀποδεῖξαι ὡς οὐ τῆς ἐμῆς μητρὸς οὗ-
τος ὁ κλῆρός ἐστι, τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῇ τοῦ Δημοχά-
ρους καταλιπόντος· ἐὰν δ' ἄρα τολμῶσι περὶ αὐτῶν
λέγειν, νόμον κελεύετε δεῖξαι καθ' ὃν γεγενηται ἡ
εἰσποίησις Ἀριστάρχῳ, καὶ τίς ὁ εἰσποιήσας· τοῦτο
γὰρ δίκαιόν ἐστιν. ἀλλ' οἶδ' ὅτι οὐχ ἕξουσιν ἐπι-
δεῖξαι.

Περὶ μὲν οὖν τοῦ τὸν κλῆρον εἶναι τῆς μητρὸς 15
ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀδίκως αὐτὴν ὑπὸ τούτων ἀπεστερῆ-
σθαι, ἔκ τε τῶν εἰρημένων καὶ μεμαρτυρημένων καὶ

ἐξ αὐτῶν τῶν νόμων ἱκανῶς ἡγοῦμαι ἀποδεδεῖχθαι. οὕτω δὲ καὶ τούτοις φανερόν ἐστιν ὅτι οὐ προσηκόντως ἔχουσι ταῦτα τὰ χρήματα, ὥστε οὐκ ἐπὶ τῷ δικαίως Ἀρίσταρχον εἰσαχθῆναι εἰς τοὺς φράτορας τὸν λόγον ποιοῦνται μόνον ἀλλὰ καὶ δίκην φασὶν ὑπὲρ τούτων τῶν χρημάτων τὸν πατέρα τὸν ἑαυτῶν ἐκτετικέναι, ἵνα, ἂν μὴ κατ' ἐκεῖνον δικαίως δοκῶσιν ἔχειν, κατά γε ταῦτα εἰκότως προσῆκον αὐτοῖς φαί-
16 νηται. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες, ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγουσι, μεγάλοις ὑμᾶς τεκμηρίοις διδάξω. εἰ γὰρ ἦν, ὡς οὗτοι λέγουσιν, ὑπόχρεως οὗτος ὁ κλῆρος, οὔτ' ἂν χρήματα οὗτοι ὑπὲρ αὐτῶν ἐξέτινον (οὐ γὰρ προσῆκον αὐτοῖς, ἀλλ' οἷς ἐγένετο ἡ ἐμὴ μήτηρ ἐπίδικος, τούτοις ἀναγκαῖον ἦν ὑπὲρ αὐτῶν βουλεύσασθαι), οὔτε ἂν εἰσεποίουν εἰς τοῦτον τὸν κλῆρον υἱὸν Ἀριστάρχῳ, μέλλοντες ὠφεληθήσεσθαι μὲν μηδέν, ζη-
17 μιωθήσεσθαι δὲ μεγάλα. ἢ ἕτεροι μέν, ὅταν περὶ χρημάτων δυστυχῶσι, τοὺς σφετέρους αὐτῶν παῖδας εἰς ἑτέρους οἴκους εἰσποιοῦσιν, ἵνα μὴ μετάσχωσι τῆς τοῦ πατρὸς ἀτιμίας· οὗτοι δὲ ἄρα εἰς ὑπόχρεων οὐσίαν καὶ οἶκον εἰσεποίουν σφᾶς αὐτούς, ἵνα καὶ τὰ ὑπάρχοντα προσαπολέσειαν; οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλ' ὁ μὲν κλῆρος ἐλεύθερος ἦν καὶ τῆς ἐμῆς μητρὸς ἐγένετο, οὗτοι δὲ φιλοχρηματοῦντες καὶ ἐκείνην ἀποστεροῦντες ταῦτα πάντα ἐμηχανήσαντο.

18 Ἴσως οὖν ἄν τις, ὦ ἄνδρες, τὸν χρόνον ὑμῶν θαυμάσειε, πῶς ποτε πολὺν οὕτως εἰάσαμεν καὶ ἀποστερούμενοι οὐκ ἦμεν ἐπ' αὐτά, ἀλλὰ νυνὶ περὶ αὐτῶν τοὺς λόγους ποιούμεθα. ἐγὼ δὲ οἶμαι μὲν οὐ δίκαιον εἶναι διὰ τοῦτο ἔλαττον ἔχειν, εἴ τις μὴ ἐδυνήθη ἢ κατημέλησεν (οὐ γὰρ τοῦτό ἐστι σκεπτέον, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εἰ δίκαιον ἢ μή)· ὅμως μέντοι καὶ

περὶ τούτων αἴτιον εἰπεῖν ἔχομεν, ὦ ἄνδρες. ὁ γὰρ 19
πατὴρ οὑμὸς ἐπὶ προικὶ ἐγγυησάμενος τὴν ἐμὴν μη-
τέρα συνῴκει, τὸν δὲ κλῆρον τούτων καρπουμένων
οὐκ εἶχεν ὅπως εἰσπράξαιτο· ὅτε γὰρ περὶ αὐτοῦ λό-
γους ἐποιήσατο τῆς μητρὸς κελευούσης, οὗτοι ταῦτα
αὐτῷ ἠπείλησαν, αὐτοὶ ἐπιδικασάμενοι αὐτὸν ἕξειν,
εἰ μὴ βούλοιτο αὐτὸς ἐπὶ προικὶ ἔχειν. ὁ δὲ πατήρ,
ὥστε τῆς μητρὸς μὴ στερηθῆναι, καὶ δὶς τοσαῦτα
χρήματα εἴασεν ἂν αὐτοὺς καρποῦσθαι. καὶ τοῦ 20
μὲν τὸν πατέρα μὴ ἐπεξελθεῖν ὑπὲρ τούτων τοῦτό
ἐστι τὸ αἴτιον· μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Κορινθιακὸς πόλε-
μος ἐγένετο, ἐν ᾧ ἐγὼ κἀκεῖνος στρατεύεσθαι ἠναγ-
καζόμεθα, ὥστε οὐδετέρῳ ἂν ἡμῶν δίκην ἐξεγένετο
λαχεῖν. εἰρήνης τ' αὖ γενομένης ἐμοί τι ἀτύχημα
πρὸς τὸ δημόσιον συνέβη, ὥστε μὴ ῥᾴδιον εἶναι πρὸς
τούτους διαφέρεσθαι. ὥστε οὐ μικρὰς ἔχομεν αἰτίας
περὶ τοῦ πράγματος. ἀλλὰ νυνὶ δίκαιον εἰπεῖν ἐστιν, 21
ὦ ἄνδρες, τίνος δόντος τὸν κλῆρον, κατὰ ποίους νό-
μους εἰς τοὺς φράτορας εἰσῆκται, καὶ πῶς | οὐκ ἐπί-
κληρος ἦν ἐπὶ τούτοις τοῖς χρήμασιν ἡ ἐμὴ μήτηρ.
ταῦτα γάρ ἐστι περὶ ὧν ὑμᾶς δεῖ τὴν ψῆφον ἐνεγ-
κεῖν, οὐκ εἰ χρόνῳ τι ὕστερον ἡμεῖς τῶν ἡμετέρων
εἰσπραττόμεθα. μὴ δυνηθέντων δὲ ἐπιδεῖξαι, δικαί-
ως ἂν ἐμὸν αὐτὸν εἶναι ψηφίσαισθε.

Τοῦτο μὲν οἶδ' ὅτι ποιεῖν οὐχ οἷοί τ' ἔσονται· 22
χαλεπὸν γὰρ πρὸς νόμους καὶ δίκαιον πρᾶγμα ἀντι-
λέγειν ἐστί· περὶ δὲ τοῦ τεθνεῶτος λέξουσιν, ἐλεοῦν-
τες ὡς ἀνὴρ ὢν ἀγαθὸς ἐν τῷ πολέμῳ τέθνηκε, καὶ
ὅτι οὐ δίκαιόν ἐστι τὰς ἐκείνου διαθήκας ἀκύρους
καθιστάναι. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτός, ὦ ἄνδρες, οἶμαι δεῖν
κυρίας εἶναι τὰς διαθήκας, ἃς ἂν ἕκαστος διαθῆται
περὶ τῶν ἑαυτοῦ, περὶ μέντοι τῶν ἀλλοτρίων οὐ κυ-

ρίας εἶναι τὰς διαθήκας, ὥσπερ ἃς ἂν ἕκαστος
23 περὶ τῶν αὑτοῦ διαθῆται. ταῦτα δὲ οὐ τούτων ὄντα
ἀλλ' ἡμέτερα φαίνεται. ὥστε ἂν ἐπὶ τοῦτον τὸν λό-
γον καταφεύγῃ καὶ μάρτυρας παρέχηται ὡς διέθετο
ἐκεῖνος, ἐπιδεικνύναι κελεύετε εἰ δικαίως τὰ ἑαυτοῦ.
τοῦτο γὰρ δίκαιόν ἐστι. δεινότατα γὰρ ἂν πάντων
γένοιτο, εἰ Κυρωνίδης μὲν καὶ οὗτοι, ὄντες ἐξ ἐκεί-
νου, μὴ μόνον τὸν Ξεναινέτου οἶκον πλέον ἢ τεττά-
ρων ταλάντων ἕξουσιν, ἀλλὰ καὶ τόνδε προσλήψον-
ται, ἐγὼ δὲ τῆς μητρὸς οὔσης κυρίας καὶ ἐκ τῶν αὐ-
τῶν Κυρωνίδῃ γεγενημένος εἰ μηδὲ τὸν τῆς μητρὸς
κλῆρον λήψομαι, καὶ ταῦτα μηδὲ ἐχόντων τούτων
24 ἐπενεγκεῖν παρ' ὅτου ποτ' εἰλήφασι. καίτοι δίκαιον,
ὦ ἄνδρες, ὥσπερ τῶν ἀμφισβητησίμων χωρίων δεῖ
τὸν ἔχοντα ἢ θέτην ἢ πρατῆρα παρέχεσθαι ἢ κατα-
δεδικασμένον φαίνεσθαι, οὕτω καὶ τούτους καθ' ἕν
τι τούτων ἀποφήναντας αὑτοῦ ἀξιοῦν ἐπιδικάζεσθαι,
μὴ πρὸ δίκης τὴν Ἀριστάρχου θυγατέρα, ἐμὴν δὲ μη-
25 τέρα, ἐκ τῶν πατρῴων ἐκβάλλειν. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄν-
δρες, οὐχ ἱκανόν ἐστι Ξεναινέτῳ τὸν Ἀριστομένους
οἶκον καταπεπαιδεραστηκέναι, ἀλλὰ καὶ τοῦτον οἴεται
δεῖν τὸν αὐτὸν τρόπον διαθεῖναι. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες
δικασταί, βραχείας οὐσίας ὑπαρξάσης ἀδελφὰς μὲν
ἐξέδωκα, ὅσα ἐδυνάμην ἐπιδούς, κόσμιον δ' ἐμαυτὸν
παρέχων καὶ ποιῶν τὰ προσταττόμενα καὶ τὰς στρα-
τείας στρατευόμενος ἀξιῶ τῶν τῆς μητρὸς πατρῴων
26 μὴ ἀποστερηθῆναι. ἀπέδειξα δ' ὑμῖν Κυρωνίδην μὲν
τὸν τούτων πατέρα ἐκποίητον γενόμενον καὶ οὐκ ἐπαν-
ελθόντα εἰς τὸν πατρῷον οἶκον, τὸν δὲ πατέρα τὸν
Κυρωνίδου καὶ τῆς ἐμῆς μητρὸς Δημοχάρει τῷ υἱῷ
τοῦτον τὸν κλῆρον καταλιπόντα, ἐκεῖνον δὲ παῖδα

ὄντα τελευτήσαντα καὶ εἰς τὴν ἐμὴν μητέρα τοῦτον τὸν κλῆρον ἐπιγιγνόμενον.

11.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΝΙΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἁγνίας τις εἶχεν ἀνεψιοὺς πολλούς, Θεόπομπον καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Στρατοκλέα καὶ Στρατίον καὶ Εὐβουλίδην. οὗτος μέλλων τελευτᾶν ἐποιήσατο θετὴν αὐτῷ θυγατέρα, κελεύσας ἐν ταῖς διαθήκαις, εἴ τι πάθοι ἡ θυγάτηρ, ἔρχεσθαι τὸν κλῆρον εἰς Γλαύκωνα, ἀδελφὸν αὐτοῦ τυγχάνοντα ὁμομήτριον. ἐπὶ τούτοις αὐτοῦ τελευτήσαντος ἡ θυγάτηρ λαβοῦσα τὸν κλῆρον ἐτελεύτησεν. ἀποθανόντος δὲ καὶ Εὐβουλίδου ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, τοῦ Εὐβουλίδου, δικασαμένη πρὸς Γλαύκωνα ἔλαβε τὴν οὐσίαν. μετὰ ταῦτα τελευτησάντων καὶ τῶν περὶ τὸν Στρατοκλέα καὶ Στρατίον Θεόπομπος μόνος ἐδικάσατο πρὸς αὐτήν, καὶ ἔλαβε τὸν κλῆρον. πρὸς τοῦτον δι' ἐπιτρόπου τινὸς ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, Στρατοκλέους, δικάζεται, φάσκων ἐξ ἴσου τὰ τῆς κληρονομίας ἁρμόζειν τῷ τε Θεοπόμπῳ καὶ τῷ παιδὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἡ στάσις πραγματική.

ΝΟΜΟΙ.

Διὰ ταῦθ' ὑμῖν ἀνέγνων τοὺς νόμους, ὅτι κατὰ τὸν πρῶτον αὐτῶν ἰσχυρίζεται τῷ παιδὶ τοῦ ἡμικληρίου προσήκειν, οὐκ ἀληθῆ λέγων. οὐ γὰρ ἦν ἡμῖν Ἁγνίας ἀδελφός, ὁ δὲ νόμος περὶ ἀδελφοῦ χρημάτων πρῶτον ἀδελφοῖς τε καὶ ἀδελφιδοῖς πεποίηκε τὴν κληρονομίαν, ἂν ὦσιν ὁμοπάτορες· τοῦτο γὰρ ἐγγυ-

ρίας εἶναι τὰς διαθήκας, ὥσπερ ἂς ἂν ἕκαστος
23 περὶ τῶν αὑτοῦ διαθῆται. ταῦτα δὲ οὐ τούτων ὄντα
ἀλλ' ἡμέτερα φαίνεται. ὥστε ἂν ἐπὶ τοῦτον τὸν λό-
γον καταφεύγῃ καὶ μάρτυρας παρέχηται ὡς διέθετο
ἐκεῖνος, ἐπιδεικνύναι κελεύετε εἰ δικαίως τὰ ἑαυτοῦ.
τοῦτο γὰρ δίκαιόν ἐστι. δεινότατα γὰρ ἂν πάντων
γένοιτο, εἰ Κυρωνίδης μὲν καὶ οὗτοι, ὄντες ἐξ ἐκεί-
νου, μὴ μόνον τὸν Ξεναινέτου οἶκον πλέον ἢ τεττά-
ρων ταλάντων ἕξουσιν, ἀλλὰ καὶ τόνδε προσλήψον-
ται, ἐγὼ δὲ τῆς μητρὸς οὔσης κυρίας καὶ ἐκ τῶν αὐ-
τῶν Κυρωνίδῃ γεγενημένος εἰ μηδὲ τὸν τῆς μητρὸς
κλῆρον λήψομαι, καὶ ταῦτα μηδὲ ἐχόντων τούτων
24 ἐπενεγκεῖν παρ' ὅτου ποτ' εἰλήφασι. καίτοι δίκαιον,
ὦ ἄνδρες, ὥσπερ τῶν ἀμφισβητησίμων χωρίων δεῖ
τὸν ἔχοντα ἢ θέτην ἢ πρατῆρα παρέχεσθαι ἢ κατα-
δεδικασμένον φαίνεσθαι, οὕτω καὶ τούτους καθ' ἕν
τι τούτων ἀποφήναντας αὐτοῦ ἀξιοῦν ἐπιδικάζεσθαι,
μὴ πρὸ δίκης τὴν Ἀριστάρχου θυγατέρα, ἐμὴν δὲ μη-
25 τέρα, ἐκ τῶν πατρῴων ἐκβάλλειν. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄν-
δρες, οὐχ ἱκανόν ἐστι Ξεναινέτῳ τὸν Ἀριστομένους
οἶκον καταπεπαιδεραστηκέναι, ἀλλὰ καὶ τοῦτον οἴεται
δεῖν τὸν αὐτὸν τρόπον διαθεῖναι. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες
δικασταί, βραχείας οὐσίας ὑπαρξάσης ἀδελφὰς μὲν
ἐξέδωκα, ὅσα ἐδυνάμην ἐπιδούς, κόσμιον δ' ἐμαυτὸν
παρέχων καὶ ποιῶν τὰ προσταττόμενα καὶ τὰς στρα-
τείας στρατευόμενος ἀξιῶ τῶν τῆς μητρὸς πατρ
26 μὴ ἀποστερηθῆναι. ἀπέδειξα δ' ὑμῖν Κυρωνίδη
τὸν τούτων πατέρα ἐκποίητον γενόμενον καὶ ο
ελθόντα εἰς τὸν πατρῷον οἶκον, τὸν δὲ τ
Κυρωνίδου καὶ τῆς ἐμῆς μητρὸς Δ
τοῦτον τὸν κλῆρον καταλιπόντα,

ὄντα τελευτήσαντα καὶ εἰς τὴν ἐμὴν μητέρα τοῦτον τὸν κλῆρον ἐπιγιγνόμενον.

11.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΝΙΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἁγνίας τις εἶχεν ἀνεψιοὺς πολλούς, Θεόπομπον καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Στρατοκλέα καὶ Στρατίον καὶ Εὐβουλίδην. οὗτος μέλλων τελευτᾶν ἐποιήσατο θετὴν αὐτῷ θυγατέρα, κελεύσας ἐν ταῖς διαθήκαις, εἴ τι πάθοι ἡ θυγάτηρ, ἔρχεσθαι τὸν κλῆρον εἰς Γλαύκωνα, ἀδελφὸν αὐτοῦ τυγχάνοντα ὁμομήτριον. ἐπὶ τούτοις αὐτοῦ τελευτήσαντος ἡ θυγάτηρ λαβοῦσα τὸν κλῆρον ἐτελεύτησεν. ἀποθανόντος δὲ καὶ Εὐβουλίδου ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, τοῦ Εὐβουλίδου, δικασαμένη πρὸς Γλαύκωνα ἔλαβε τὴν οὐσίαν. μετὰ ταῦτα τελευτησάντων καὶ τῶν περὶ τὸν Στρατοκλέα καὶ Στρατίον Θεόπομπος μόνος ἐδικάσατο πρὸς αὐτήν, καὶ ἔλαβε τὸν κλῆρον. πρὸς το[illegible] δι' ἐπιτρόπου [illegible] ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ,

[illegible] ἐξ ἴσου τὰ τῆς κλη-

[illegible] καὶ τῷ παιδὶ τοῦ

[illegible]

2 τάτω τοῦ τελευτήσαντος γένους ἐστίν. ἐὰν δ' οὗτοι
μὴ ὦσι, δεύτερον ἀδελφὰς ὁμοπατρίας καλεῖ καὶ παῖ-
δας τοὺς ἐκ τούτων. ἐὰν δὲ μὴ ὦσι, τρίτῳ γένει δί-
δωσι τὴν ἀγχιστείαν, ἀνεψιοῖς πρὸς πατρὸς μέχρι
ἀνεψιῶν παίδων. ἐὰν δὲ καὶ τοῦτ' ἐκλείπῃ, εἰς τὸ
γένος πάλιν ἐπανέρχεται, καὶ ποιεῖ τοὺς πρὸς μητρὸς
τοῦ τελευτήσαντος κυρίους αὐτῶν, κατὰ ταὐτὰ καθά-
περ τοῖς πρὸς πατρὸς ἐξ ἀρχῆς ἐδίδου τὴν κληρονο-
3 μίαν. ταύτας ποιεῖ τὰς ἀγχιστείας ὁ νομοθέτης μό-
νας, συντομωτέρως τοῖς ῥήμασιν ἢ ἐγὼ φράζω· τὴν
μέντοι διάνοιαν ὧν βούλεται ταύτῃ δείκνυσιν. ὁ δὲ
παῖς οὗτος οὐδὲ καθ' ἓν τούτων τῶν ὀνομάτων Ἁγνίᾳ
προσήκει τῇ ἀγχιστείᾳ, ἀλλ' ἔξω τῆς συγγενείας
ἐστίν. ἵνα δ' ἀκριβῶς μάθητε περὶ ὧν ψηφιεῖσθε,
τοὺς πολλοὺς λόγους ἐάσας οὗτος εἰπάτω ὅ τι ὁ παῖς
προσήκει τουτωνὶ τῶν εἰρημένων τῷ τὸν κλῆρον κα-
ταλιπόντι· κἂν φανῇ κατά τι προσήκων, ἑκὼν ἐγὼ
4 συγχωρῶ τὸ ἡμικλήριον εἶναι τοῦ παιδός. εἰ δέ τοι
μηδὲν τούτων ἕξει εἰπεῖν, πῶς οὐκ ἐλεγχθήσεται φα-
νερῶς ἐμὲ μὲν συκοφαντῶν, ὑμᾶς δ' ἐξαπατῆσαι παρὰ
τοὺς νόμους ζητῶν; ἀναβιβασάμενος οὖν αὐτὸν ἐναν-
τίον ὑμῶν ἐρωτήσω τὰ ἐν τοῖς νόμοις ὑπαναγιγνώ-
σκων· οὕτω γὰρ εἴσεσθε εἰ προσήκει τῷ παιδὶ τῶν
Ἁγνίου χρημάτων ἢ μή. Λαβὲ οὖν αὐτοῖς τοὺς νό-
μους· σὺ δ' ἀνάβηθι δεῦρο, ἐπειδὴ δεινὸς εἶ δια-
βάλλειν καὶ τοὺς νόμους διαστρέφειν. σὺ δ' ἀνα-
γίγνωσκε.

ΝΟΜΟΙ.

5 Ἐπίσχες. ἐρωτήσω σέ. ἀδελφός ἐσθ' ὁ παῖς
Ἁγνίου, ἢ ἀδελφιδοῦς ἐξ ἀδελφοῦ ἢ ἐξ ἀδελφῆς γεγο-
νώς, ἢ ἀνεψιός, ἢ ἐξ ἀνεψιοῦ πρὸς μητρὸς ἢ πρὸς

πατρός; τί τούτων τῶν ὀνομάτων, οἷς ὁ νόμος τὴν ἀγχιστείαν δίδωσι; καὶ ὅπως μὴ ἐκεῖνο ἐρεῖς, ὅτι ἐμὸς ἀδελφιδοῦς. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐμοῦ κλήρου νῦν ὁ λόγος ἐστί· ζῶ γάρ. εἰ δ' ἦν ἄπαις ἐγὼ τετελευτηκὼς καὶ ἠμφισβήτει τῶν ἐμῶν, τοῦτο ἂν προσῆκεν ἀποκρίνασθαι ἐρωτωμένῳ. νῦν δὲ φῂς τῶν Ἁγνίου χρημάτων τὸ ἡμικλήριον εἶναι τοῦ παιδός· δεῖ δή σε τῆς ἀγχιστείας, ὅ τι ὁ παῖς Ἁγνίᾳ προσήκει, τὸ γένος εἰπεῖν. φράσον οὖν τουτοισί.

Αἰσθάνεσθε ὅτι οὐκ ἔχει τὴν συγγένειαν εἰπεῖν, 6
ἀλλ' ἀποκρίνεται πάντα μᾶλλον ἢ ὃ δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς. καίτοι τόν γε πράττοντά τι δίκαιον οὐ προσῆκεν ἀπορεῖν ἀλλ' εὐθὺς λέγειν, καὶ μὴ μόνον τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ διόμνυσθαι καὶ τοῦ γένους παρέχεσθαι μάρτυρας, ἵνα μᾶλλον ἐπιστεύετο ὑφ' ὑμῶν. νῦν δ' ἐφ' οἷς ἀπόκρισιν οὐ δέδωκεν, οὐ μάρτυρας παρέσχετο, οὐχ ὅρκον ὤμοσεν, οὐ νόμον | ἀνέγνωκεν, οἴεται δεῖν ὑμᾶς, ὀμωμοκότας ψηφιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους, αὐτῷ πειθομένους ἐμοῦ καταγνῶναι ταύτην τὴν εἰσαγγελίαν παρὰ τοὺς νόμους· οὕτω σχέτλιος
καὶ ἀναιδὴς ἄνθρωπός ἐστιν. ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ποιήσω 7
τούτων οὐδέν, ἀλλὰ καὶ τὸ γένος ἐρῶ τοὐμὸν καὶ ὅθεν μοι προσήκει τῆς κληρονομίας, καὶ τὸν παῖδα ἐπιδείξω καὶ τοὺς πρότερον ἀμφισβητήσαντας ἐμοὶ τοῦ κλήρου πάντας ἔξω τῆς ἀγχιστείας ὄντας, ὥσθ' ὑμᾶς ὁμολογεῖν. ἀνάγκη δ' ἐστὶν ἐξ ἀρχῆς τὰ συμβεβηκότα εἰπεῖν· ἐκ τούτων γὰρ γνώσεσθε τήν τε ἐμὴν ἀγχιστείαν καὶ ὅτι τούτοις οὐδὲν προσήκει τῆς κληρονομίας.

Ἐγὼ γὰρ καὶ Ἁγνίας, ὦ ἄνδρες, καὶ Εὐβουλί- 8
δης καὶ Στρατοκλῆς καὶ Στράτιος ὁ τῆς Ἁγνίου μητρὸς ἀδελφὸς ἐξ ἀνεψιῶν ἐσμεν γεγονότες· καὶ γὰρ οἱ πατέρες ἡμῶν ἦσαν ἀνεψιοὶ ἐκ πατραδέλφων.

Ἁγνίας οὖν, ὅτε ἐκπλεῖν παρεσκευάζετο πρεσβεύσων
ἐπὶ ταύτας τὰς πράξεις αἳ τῇ πόλει συμφερόντως
εἶχον, οὐκ ἐφ' ἡμῖν τοῖς ἐγγύτατα γένους, εἴ τι πά-
θοι, τὰ ὄντα κατέλιπεν, ἀλλ' ἐποιήσατο θυγατέρα
αὑτοῦ ἀδελφιδῆν· εἰ δέ τι καὶ αὐτὴ πάθοι, Γλαύ-
κωνι τὰ ὄντα ἐδίδου, ἀδελφῷ ὄντι ὁμομητρίῳ· καὶ
9 ταῦτ' ἐν διαθήκαις ἐνέγραψε. χρόνων δὲ διαγενομέ-
νων μετὰ ταῦτα τελευτᾷ μὲν Εὐβουλίδης, τελευτᾷ
δ' ἡ θυγάτηρ ἣν ἐποιήσατο Ἁγνίας, λαμβάνει δὲ
τὸν κλῆρον Γλαύκων κατὰ τὴν διαθήκην. ἡμεῖς δ'
οὐ πώποτ' ἠξιώσαμεν ἀμφισβητῆσαι πρὸς τὰς ἐκείνου
διαθήκας, ἀλλ' ᾠόμεθα δεῖν περὶ τῶν αὑτοῦ τὴν
ἐκείνου γνώμην εἶναι κυρίαν, καὶ τούτοις ἐνεμένο-
μεν. ἡ δ' Εὐβουλίδου θυγάτηρ μετὰ τῶν αὐτῇ συμ-
πραττόντων λαγχάνει τοῦ κλήρου καὶ λαμβάνει νική-
σασα τοὺς κατὰ τὴν διαθήκην ἀμφισβητήσαντας, ἔξω
μὲν οὖσα τῆς ἀγχιστείας, ἐλπίσασα δ' (ὡς ἔοικεν)
ἡμᾶς πρὸς αὐτὴν οὐκ ἀντιδικήσειν, ὅτι οὐδὲ πρὸς
10 τὰς διαθήκας ἠμφισβητήσαμεν. ἡμεῖς δέ, ἐγὼ καὶ
Στρατίος καὶ Στρατοκλῆς, ἐπειδὴ τοῖς ἐγγύτατα γέ-
νους ἐγεγένητο ἐπίδικος ὁ κλῆρος, παρεσκευάζοντο
ἅπαντες λαγχάνειν· πρὶν δὲ γενέσθαι τὰς λήξεις τῶν
δικῶν ἡμῖν τελευτᾷ μὲν ὁ Στρατίος, τελευτᾷ δ' ὁ
Στρατοκλῆς, λείπομαι δ' ἐγὼ μόνος τῶν πρὸς πατρὸς
ὢν ἀνεψιοῦ παῖς, ᾧ μόνῳ κατὰ τοὺς νόμους ἐγίγνετο
ἡ κληρονομία, πάντων ἤδη τῶν ἄλλων ἐκλελοιπότων,
οἳ ταὐτὸν ἐμοὶ τῇ συγγενείᾳ προσήκοντες ἐτύγχανον.
11 πῶς δὲ γνώσεσθε τοῦθ', ὅτι ἐμοὶ μὲν ἀγχιστεύειν,
τοῖς δ' ἐξ ἐκείνων γεγονόσιν οὐκ ἦν, ἐν οἷς οὗτος ὁ
παῖς ἦν; αὐτὸς ὁ νόμος δηλώσει. τὸ μὲν γὰρ εἶναι
τὴν ἀγχιστείαν ἀνεψιοῖς πρὸς πατρὸς μέχρι ἀνεψιῶν
παίδων ὁμολογεῖται παρὰ πάντων· εἰ δὲ μεθ' ἡμᾶς

δίδωσι τοῖς ἡμετέροις παισί, τοῦτ' ἤδη σκεπτέον
ἐστί. Λαβὲ οὖν αὐτοῖς τὸν νόμον καὶ ἀναγίγνωσκε.

ΝΟΜΟΣ. Ἐὰν δὲ μηδεὶς ᾖ πρὸς πατρὸς μέχρι ἀνεψιῶν παίδων, τοὺς πρὸς μητρὸς κυρίους εἶναι κατὰ τὰ αὐτά.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, ὅτι ὁ νομοθέτης οὐκ εἶπεν, 12
ἐὰν μηδεὶς ᾖ πρὸς πατρὸς μέχρι ἀνεψιῶν παίδων,
τοὺς τῶν ἀνεψιαδῶν εἶναι κυρίους, ἀλλὰ ἀπέδωκε
τοῖς πρὸς μητρὸς τοῦ τελευτήσαντος, ἂν ἡμεῖς μὴ
ὦμεν, τὴν κληρονομίαν ἤδη, ἀδελφοῖς καὶ ἀδελφαῖς
καὶ παισὶ τοῖς τούτων καὶ τοῖς ἄλλοις, κατὰ ταὐτὰ
καθάπερ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἦν ὑπειρημένον· τοὺς δὲ ἡμε-
τέρους παῖδας ἔξω τῆς ἀγχιστείας ἐποίησεν. οἷς δὲ
μηδ' ἐὰν τετελευτηκὼς ὦ ἐγώ, δίδωσιν ὁ νόμος τὴν
Ἁγνίου κληρονομίαν, πῶς ἐμοῦ τε ζῶντος καὶ κατὰ
τοὺς νόμους ἔχοντος οἴονται αὐτοῖς εἶναι τὴν ἀγχι-
στείαν; οὐδαμῶς δήπουθεν. ἀλλὰ μὴν εἰ τούτοις μὴ 13
μέτεστιν, ὧν οἱ πατέρες ταὐτὸν ἐμοὶ προσῆκον, οὐδὲ
τούτῳ τῷ παιδὶ γίγνεται· καὶ γὰρ ὁ τούτου πατὴρ
ὁμοίως ἦν ἐκείνοις συγγενής. οὐκ οὖν δεινὸν ἐμοὶ
μὲν διαρρήδην οὕτω τῶν νόμων δεδωκότων τὴν κλη-
ρονομίαν, τούτους δ' ἔξω τῆς ἀγχιστείας πεποιηκό-
των, τολμᾶν τουτονὶ συκοφαντεῖν, καὶ διαγωνίσα-
σθαι μέν, ἡνίκ' ἐγὼ τοῦ κλήρου τὴν δίκην ἐλάγχα-
νον, | μὴ οἴεσθαι δεῖν, μηδὲ παρακαταβάλλειν, οὗ
περὶ τῶν τοιούτων εἴ τι δίκαιον εἶχεν εἰπεῖν δια-
γνωσθῆναι προσῆκεν, ἐπὶ δὲ τοῦ παιδὸς ὀνόματι
πράγματ' ἐμοὶ παρέχειν καὶ περὶ τῶν μεγίστων εἰς
κίνδυνον καθιστάναι; καὶ περὶ μὲν τῶν ὁμολογουμέ- 14
νων εἶναι τοῦ παιδὸς χρημάτων μηδ' αἰτιᾶσθαί με,
μηδ' ὥς τι εἴληφα ἔχειν εἰπεῖν (ἐφ' οἷς, εἴ τι αὐτῶν
κακῶς διῴκουν ὥσπερ οὗτος, κρίνεσθαί μοι προσῆ-

κεν), ἃ δ' ὑμεῖς ἐμὰ εἶναι ἐψηφίσασθε, τῷ βουλομένῳ δόντες ἐξουσίαν ἀμφισβητεῖν αὐτῶν, ἐπὶ τούτοις ἐμοὶ τοιούτους ἀγῶνας παρασκευάζειν καὶ εἰς τοῦτο ἀναισχυντίας ἥκειν;

15 Οἴομαι μὲν οὖν καὶ ἐκ τῶν ἤδη εἰρημένων γιγνώσκεσθαι ὑμῖν ὅτι οὔτ' ἀδικῶ τὸν παῖδα οὐδὲν οὔτ' ἔνοχός εἰμι ταύταις ταῖς αἰτίαις οὐδὲ κατὰ μικρόν· ἔτι δὲ ἀκριβέστερον ἡγοῦμαι καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ὑμᾶς μαθήσεσθαι, καὶ τὴν ἐμὴν ἐπιδικασίαν, ὡς γέγονεν, ἀκούσαντας περὶ αὐτῶν. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες, λαχόντι τοῦ κλήρου τὴν δίκην οὔτε οὗτος ὁ νῦν ἐμὲ εἰσαγγέλλων ᾠήθη δεῖν παρακαταβάλλειν ὑπὲρ τοῦ παιδός, οὔτε οἱ Στρατίου παῖδες οἱ ταὐτὸ τῷ παιδὶ προσήκοντες, οὔτε δι' ἄλλο οὐδὲν αὐτοῖς ἐνόμιζον
16 προσήκειν τούτων τῶν χρημάτων· ἐπεὶ οὐδ' ἂν οὗτος νῦν ἐμοὶ πράγματα παρεῖχεν, εἰ τὰ τοῦ παιδὸς εἴων ἁρπάζειν καὶ μὴ ἠναντιούμην αὐτῷ. οὗτοι μὲν οὖν, ὥσπερ εἶπον, εἰδότες ὅτι ἔξω ἦσαν τῆς ἀγχιστείας, οὐκ ἠμφισβήτουν ἀλλ' ἡσυχίαν εἶχον· οἱ δ' ὑπὲρ τῆς Εὐβουλίδου θυγατρὸς πράττοντες, τῆς τὸ αὐτὸ δικαίως τῷ Στρατοκλέους παιδὶ προσηκούσης, καὶ οἱ κύριοι τῆς Ἁγνίου μητρὸς ἦσαν οἷοι πρὸς ἐμὲ ἀντι-
17 δικεῖν. εἰς τοσαύτας δ' ἀπορίας κατέστησαν ὅ τι ἀντιγράψωνται περὶ τῆς ἀγχιστείας, ὥστε ἡ μὲν τὸν κλῆρον ἔχουσα καὶ οἱ λέγοντες τὸ περὶ αὐτῆς γένος, ἐπειδὴ κατεψεύσαντο, ῥᾳδίως ὑπ' ἐμοῦ τότε ἐξηλέγχθησαν οὐκ ἀληθές τι γράψαι τολμήσαντες, οἱ δ' ὑπὲρ τῆς Ἁγνίου μητρὸς γένει μὲν ἐμοὶ ταὐτὸ προσηκούσης (ἀδελφὴ γὰρ ἦν τοῦ Στρατίου) νόμῳ δὲ ἀποκλειομένης, ὃς κελεύει κρατεῖν τοὺς ἄρρενας, τοῦτο μὲν εἴασαν, οἰόμενοι δ' ἐμοῦ πλεονεκτήσειν μητέρα εἶναι τοῦ τελευτήσαντος ἔγραψαν· ὃ συγγενέστατον

ἐν ἦν τῇ φύσει πάντων, ἐν δὲ ταῖς ἀγχιστείαις μολογουμένως οὐκ ἔστιν. εἶτα γράψας ἀνεψιοῦ παῖς 18 ἶναι κἀκείνας ἐξελέγξας οὐκ οὔσας ἐν ταῖς ἀγχιστεί-ις, οὕτως ἐπεδικασάμην παρ' ὑμῖν, καὶ αὐτῶν οὐκ σχυσέ τι οὔτε τῇ τὸν κλῆρον ἐχούσῃ τὸ προνενική-έναι τοὺς κατὰ διαθήκην ἀμφισβητήσαντας, οὔτε ῇ ἑτέρᾳ τὸ μητέρα εἶναι τοῦ τὸν κλῆρον καταλιπόν-ος, ἀλλ' οὕτως οἱ τότε δικάζοντες καὶ τὸ δίκαιον αὶ τοὺς ὅρκους περὶ πολλοῦ ἐποιήσαντο, ὥστ' ἐμοὶ ῷ κατὰ τοὺς νόμους ἀμφισβητοῦντι τὴν ψῆφον νεγκαν. καίτοι εἰ τὰς μὲν νενίκηκα τοῦτον τὸν τρό- 19 ον, ἐπιδείξας μηδὲν Ἁγνίᾳ κατ' ἀγχιστείαν προσ-κούσας, οὗτος δὲ μὴ ἐτόλμησεν ἀντιδικῆσαι τῷ αιδὶ τοῦ ἡμικληρίου πρὸς ἡμᾶς, οἱ δὲ Στρατίου αῖδες οἱ ταὐτὸν τούτῳ προσήκοντες μηδὲ νῦν ἀξιοῦ-ιν ἀντιδικῆσαι πρὸς ἐμὲ περὶ αὐτῶν, ἔχω δ' ἐγὼ ὸν κλῆρον ἐπιδικασάμενος παρ' ὑμῖν, ἐξελέγχω δὲ οῦτον μηδέπω καὶ τήμερον ἔχοντ' εἰπεῖν ὅ τι ὁ παῖς Ἁγνίᾳ προσήκει κατ' ἀγχιστείαν, τί ἔτι δεῖ μαθεῖν μᾶς ἢ τί πυθεῖτε ἀκοῦσαι περὶ τούτων; ἐγὼ μὲν γὰρ ς εὖ φρονοῦσιν ὑμῖν ἱκανὰ τὰ εἰρημένα νομίζω.

Οὗτος τοίνυν ῥᾳδίως ὅ τι ἂν τύχῃ ψευδόμενος, 20 αὶ τὴν αὑτοῦ πονηρίαν οὐδεμίαν ζημίαν εἶναι νομί-ων, τολμᾷ με διαβάλλειν ἄλλα τε πολλά, περὶ ὧν οιήσομαι τοὺς λόγους τάχα, καὶ νυνὶ λέγει ὡς ἐκοι-ωσάμεθα ἐγώ τε καὶ Στρατοκλῆς, τὸν ἀγῶνα εἰσιέ-αι περὶ τοῦ κλήρου μέλλοντες. ὃ μόνοις ἡμῖν τῶν ἀμφισβητεῖν παρεσκευασμένων οὐκ ἐνῆν, διομολογή-ασθαι πρὸς ἀλλήλους. τῇ μὲν γὰρ Εὐβουλίδου θυ- 21 ατρὶ καὶ τῇ Ἁγνίου μητρὶ πρὸς ἡμᾶς ἀγωνιζομέναις, ὴ κατὰ ταὐτὸ ἀμφισβητούσαις, ἐνῆν ποιήσασθαι υνθήκας, ἂν ἡ ἑτέρα νικᾷ, μετεῖναί τι καὶ τῇ ἡττη-

θείσῃ· καδίσκος γὰρ ἔμελλεν | ἑκατέρᾳ τεθήσεσθαι.
τὸ δ' ἡμέτερον οὐ τοιοῦτον ἦν, ἀλλ' ἓν τὸ γένος,
δύο δὲ λήξεις, ἡμικληρίου ἑκατέρῳ· τοῖς δὲ κατὰ
ταὐτὰ ἀμφισβητοῦσιν εἷς τίθεται καδίσκος, οὗ οὐκ
ἂν ἦν τὸν μὲν ἡττᾶσθαι τὸν δὲ νικᾶν, ἀλλ' ὁμοίως
ἀμφοτέροις ἦν ὁ αὐτὸς κίνδυνος, ὥστ' οὐκ ἐνῆν κοι-
νωνίαν οὐδὲ διομολογίαν ποιήσασθαι περὶ αὐτῶν.
22 ἀλλ' οὗτος, ἐπειδὴ Στρατοκλῆς ἐτελεύτησε πρὶν γε-
νέσθαι τοῦ ἡμικληρίου τὰς λήξεις ἡμῶν ἑκατέρῳ, καὶ
οὐκέτ' ἦν μετουσία τῷ Στρατοκλεῖ τούτων οὐδὲ τῷ
παιδὶ τῷδε διὰ τὸν νόμον, ἀλλ' ἐγίγνετο εἰς ἐμὲ ἡ
κληρονομία κατ' ἀγχιστείαν πάντων, εἰ νικήσαιμι
τοὺς ἔχοντας, τότ' ἤδη πλάττει ταῦτα καὶ μηχανᾶται,
προσδοκῶν τούτοις τοῖς λόγοις ῥᾳδίως ὑμᾶς ἐξαπα-
τῆσαι. ὅτι δ' οὐχ οἷόντ' ἦν τούτων γίγνεσθαι οὐδέν,
ἀλλὰ διείρηται καθ' ἕκαστον περὶ αὐτῶν, ἐκ τοῦ νό-
μου γνῶναι ῥᾴδιον. Λαβὲ δ' αὐτοῖς καὶ ἀναγίγνωσκε.

ΝΟΜΟΣ.

23 Ἆρ' ὑμῖν ὁ νόμος δοκεῖ ποιεῖν ἐξουσίαν κοινω-
νίας, ἀλλ' οὐκ ἄντικρυς οὑτωσὶ πᾶν τοὐναντίον, εἰ
καὶ τὸ πρότερον ὑπῆρχε κοινωνία, προστάττει, διαρ-
ρήδην κελεύων τοῦ μέρους ἕκαστον λαγχάνειν καὶ
τοῖς κατὰ ταὐτὸ ἀμφισβητοῦσι τιθεὶς ἕνα καδίσκον
καὶ τὰς ἐπιδικασίας τοῦτον τὸν τρόπον ποιῶν; ὁ δέ,
ταῦτα τῶν νόμων λεγόντων καὶ οὐκ ἐνούσης γενέσθαι
διομολογίας, οὕτως ἀλόγως πρᾶγμα τηλικοῦτον ψεύ-
24 σασθαι τετόλμηκεν. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο πεποίηκεν,
ἀλλὰ καὶ τὸ πάντων ἐναντιώτατον πρᾶγμα εἴρηκεν,
ᾧ προσέχετε τὸν νοῦν, ὦ ἄνδρες. φησὶ γὰρ ὁμολο-
γῆσαί με τοῦ κλήρου τῷ παιδὶ τὸ ἡμικλήριον μετα-
δώσειν, εἰ νικήσαιμι τοὺς ἔχοντας αὐτόν. καίτοι εἰ

ιέν τι καὶ αὐτῷ μετῆν κατὰ τὸ γένος, ὡς οὗτος λέγει, ί ἔδει γενέσθαι ταύτην αὐτοῖς παρ' ἐμοῦ τὴν ὁμο-ογίαν; ἦν γὰρ ὁμοίως καὶ τούτοις ἐπίδικον τὸ ἡμι-λήριον, εἴ περ ἀληθῆ λέγουσιν. εἰ δὲ μὴ προσῆκεν 25
:ὐτοῖς τῆς ἀγχιστείας μηδέν, διὰ τί ἂν μεταδώσειν ὁμολόγουν, τῶν νόμων ἐμοὶ πάντων αὐτῶν δεδωκό-ων τὴν κληρονομίαν; πότερα δ' οὐκ ἦν μοι λαχεῖν, ἰ μὴ πείσαιμι τούτους; ἀλλ' ὁ νόμος τῷ βουλομένῳ ιίδωσι τὴν ἐξουσίαν, ὥστε τοῦτο οὐκ ἦν αὐτοῖς εἰ-τεῖν. ἀλλ' εἶχόν τινά μοι μαρτυρίαν τοῦ πράγματος, ἣν εἰ μὴ ἐμαρτύρουν, οὐκ ἔμελλον ἐπιδικάσασθαι ούτων; ἀλλὰ κατὰ γένος ἠμφισβήτουν, οὐ κατὰ δό-ιιν, ὥστ' οὐδὲν ἔδει μαρτύρων. Ἀλλὰ μὴν εἰ μήτε 26
οινώσασθαι τὸ πρᾶγμα ἐνῆν, ὅτ' ἔζη Στρατοκλῆς, ιήτε ὁ πατὴρ αὐτῷ κατέλιπεν ἐπιδικασάμενος τού-των μηδέν, μήτε εἰκὸς ἦν μεταδώσειν ἐμὲ τὸ ἡμι-κλήριον ὁμολογῆσαι αὐτῷ, ἀπέδοτε δ' ὑμεῖς ἐπιδικά-σαντές μοι τοῦτον τὸν κλῆρον, οἱ δὲ μήτε ἔλαχον ῶν αὐτῶν μήτ' ἀμφισβητῆσαι πώποτ' ἠξίωσαν, πῶς ρὴ πιστοὺς εἶναι νομίζειν τοὺς τούτων λόγους; ἐγὼ ιὲν οἶμαι οὐδαμῶς· προσποιεῖται τοίνυν οὗτος (ἐπει- 27
δὴ τοῦτ' εἰκότως ἂν θαυμάζοιτε, ὅτι τοῦ ἡμικληρίου ότε τὴν δίκην οὐκ ἐλάγχανον) τοῦ μὲν μὴ λαχεῖν ρὸς ἐκείνους ἐμὲ εἶναι αἴτιον ὡς ὁμολογήσαντα με-αδώσειν, ὥστε διὰ τοῦτ' οὐ παρακαταβάλλειν αὐ-οῖς, τῆς δὲ πρὸς ἐμὲ λήξεως ἐμποδὼν εἶναι τοὺς νόμους (οὐ γὰρ εἶναι τοῖς ὀρφανοῖς κατὰ τῶν ἐπιτρό-πων), οὐδέτερ' ἀληθῆ λέγων. οὔτε γὰρ ἂν νόμον 28
δείξειεν ὃς κωλύει τοῦτον ὑπὲρ τοῦ παιδὸς δίκην παρ' ἐμοῦ λαμβάνειν· οὐ γάρ ἐστιν ἐναντιούμενος οὐδείς, ἀλλ' ὥσπερ καὶ γραφὰς κατ' ἐμοῦ δέδωκεν, οὕτω καὶ δίκας ἐμοὶ εἶναι καὶ τῷ παιδὶ πεποίηκεν·

οὔτ' αὖ διὰ ταῦτα ἐκείνοις τοῖς προσήκουσι τοῦ κλή-
ρου οὐκ ἐλάγχανον, ὡς ἐμοῦ μεταδώσειν ὁμολογήσαν-
τος, ἀλλ' ὅτι οὐδ' ὁτιοῦν αὐτοῖς τούτων τῶν χρημά-
29 των προσῆκεν. εὖ δ' οἶδ' ὅτι οὐδ' εἰ συνεχώρουν
τῷ παιδὶ λαβεῖν ἐπιδικασαμένῳ παρ' ἐμοῦ τὸ ἡμι-
κλήριον, οὐκ ἄν ποτε ταῦτ' ἐποίησαν οὐδ' ἐπεχείρη-
σαν, εἰδότες ὅτι, ὅτ' ἐν τῇ ἀγχιστείᾳ μὴ ὄντες εἶχόν
τι τῶν μὴ προσηκόντων, τοῦτ' ἂν ὑπὸ τῶν ἐγγύτατα
γένους ῥᾳδίως ἀφῃρέθησαν. ὅπερ γὰρ καὶ πρότερον
εἶπον, οὐ δίδωσι μεθ' ἡμᾶς τοῖς ἡμετέροις παισὶ τὸ
παράπαν τὴν ἀγχιστείαν | ὁ νόμος, ἀλλὰ τοῖς πρὸς
30 μητρὸς τοῦ τελευτήσαντος. ἧκεν ἂν οὖν ἐπ' αὐτὰ
τοῦτο μὲν ὁ Γλαύκων ὁ τοῦ Ἁγνίου ἀδελφός, πρὸς
ὃν μὴ ὅτι γένος εἶχον ἄμεινον εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ ἔξω
τῆς ἀγχιστείας ἐφαίνοντ' ἂν ὄντες, τοῦτο δ', εἰ μὴ
ἐβούλετο οὗτος, ἡ Ἁγνίου κἀκείνου μήτηρ, προσῆ-
κον καὶ αὐτῇ τῆς ἀγχιστείας τοῦ αὑτῆς υἱέος, ὥσθ'
ὁπότ' ἠγωνίζετο πρὸς τοὺς μηδὲν γένει προσήκοντας,
φανερῶς ἂν ἔλαβε τὸ ἡμικλήριον παρ' ὑμῶν, τοῦτο
31 τοῦ δικαίου καὶ τῶν νόμων αὐτῇ δεδωκότων. οὔ-
κουν διὰ ταῦτ' οὐκ ἐλάγχανεν, οὐχ ὡς δι' ἐμὲ ἢ
τοὺς νόμους κωλυόμενος, ἀλλὰ ταύτας προφάσεις
ποιούμενος ἐπὶ ταύτας τὰς συκοφαντίας ἐλήλυθεν, ἐξ
ὧν γραφὴν γραψάμενος καὶ ἐμὲ διαβάλλων ἐλπίζει
χρήματα λήψεσθαι καὶ ἐμὲ τῆς ἐπιτροπῆς ἀπαλλάξειν.
καὶ οἴεται δεινοῦ τινος ἀνδρὸς ἔργον διαπράττεσθαι
ταύταις ταῖς παρασκευαῖς, ὅτι μὴ κατορθώσας μὲν
οὐδὲν ἀπολεῖ τῶν αὑτοῦ, διαπραξάμενος δ' ἃ βού-
λεται καὶ τὰ τοῦ παιδὸς ἀδεῶς ἤδη διαφορήσει.

32 Οὐκοῦν οὐ δεῖ προσέχειν ὑμᾶς τοῖς τούτου λό-
γοις τὸν νοῦν, οὐδ' ἐπιτρέπειν, οὐδ' ἐθίζειν εἶναι
γραφὰς περὶ ὧν ἰδίας δίκας οἱ νόμοι πεποιήκασιν.

*ἁπλᾶ γὰρ τὰ δίκαια παντάπασίν ἐστι καὶ γνώριμα
μαθεῖν· ἃ ἐγὼ διὰ βραχέων εἰπὼν καὶ παρακαταθέ-
μενος ὑμῖν μνημονεύειν, ἐπὶ τὴν ἄλλην ἀπολογίαν
ἤδη τρέψομαι τῶν κατηγορηθέντων. τί οὖν ἐστι
ταῦτα, καὶ τί διορίζομαι; εἰ μὲν κατ' ἀγχιστείαν τῶν* 33
*Ἁγνίου μετεῖναί φησι τῷ παιδὶ τοῦ ἡμικληρίου, λα-
χέτω πρὸς τὸν ἄρχοντα, κἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε, λα-
βέτω· ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι κελεύουσιν. εἰ δὲ μὴ κατὰ
τοῦτο ἀμφισβητεῖ, φησὶ δὲ ὁμολογῆσαί με τῷ παιδὶ
μεταδώσειν, φάσκοντος ἐμοῦ τούτων εἶναι μηδὲν δι-
κασάσθω, κἂν ἐξελέγξῃ με ὡς ὡμολόγησα, τότ' ἤδη
πραξάσθω· δίκαιον γὰρ οὕτως ἐστίν. εἰ δὲ μήτε* 34
*πρὸς ἐμὲ μήτε κατ' ἐμοῦ δίκην εἶναί φησι τῷ παιδί,
τὸν κωλύοντα νόμον εἰπάτω, κἂν ἔχῃ δεῖξαι, λαβέτω
καὶ οὕτω τὸ μέρος τῶν χρημάτων. εἰ δ' αὖ μήτ'
ἐπιδικάσασθαί φησι δεῖν τοῦ ἡμικληρίου μήτε μὴν
δικάσασθαι, ἀλλ' ἤδη εἶναι ταῦτα τοῦ παιδός, ἀπο-
γραψάσθω πρὸς τὸν ἄρχοντα εἰς τὴν μίσθωσιν τῶν
ἐκείνου χρημάτων, ἣν ὁ μισθωσάμενος εἰσπράξει με
ταῦτα ὡς ὄντα τοῦ παιδός. ταῦτα μεγάλα δίκαιά* 35
*ἐστι. ταῦτα καὶ οἱ νόμοι κελεύουσιν, οὐ μὰ Δία οὐ
γραφὰς ἐμὲ φεύγειν περὶ ὧν δίκας ἰδίας εἶναι πεποι-
ήκασιν, οὐδὲ κινδυνεύειν περὶ τοῦ σώματος, ὅτι οὐ
μεταδίδωμι τῷ παιδὶ τούτων, ἃ ψήφῳ κρατήσας ἐγὼ
τοὺς ἔχοντας οὕτω παρ' ὑμῶν ἔλαβον· ἀλλ' εἴ τι
τῶν ὁμολογουμένων εἶναι τοῦ παιδὸς εἶχον καὶ κα-
κῶς διέθηκα ὥστ' ἐκεῖνον κακοῦσθαι, τότε ἄν μοι κατὰ
ταύτην προσῆκε κρίνεσθαι τὴν γραφήν, οὐ μὰ Δί'
οὐκ ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς.*

Ὅτι μὲν οὖν οὔτε περὶ τούτων οὐδὲν δίκαιον πε- 36
*ποίηκεν οὔτε περὶ τῶν ἄλλων ἀληθὲς οὐδὲν εἴρηκεν,
ἅπαντα δὲ δεινῶς πλεονεξίᾳ μεμηχάνηται διαβάλλων*

καὶ τοὺς νόμους παράγων καὶ ὑμῶν καὶ ἐμοῦ παρὰ
τὸ δίκαιον περιγενέσθαι ζητῶν, οἶμαι μὰ τοὺς θεοὺς
οὐδ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀλλ' ὁμοίως εἰδέναι πάντας, ὥστ'
37 οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω περὶ τούτων λέγειν. ὁρῶ δέ,
ὦ ἄνδρες, τὴν πλείστην διατριβὴν τῶν λόγων ποιού-
μενον περὶ τὴν τοῦ παιδὸς οὐσίαν καὶ περὶ τὴν ἐμήν,
καὶ τὰ μὲν ἐκείνου παντάπασιν ὡς ἄπορα διεξιόντα,
περὶ δ' ἐμὲ πλοῦτόν τινα τῷ λόγῳ κατασκευάσαντα,
καί τινα κακίαν κατηγοροῦντα, ὡς ἐγὼ τεττάρων οὐ-
σῶν Στρατοκλέους θυγατέρων οὐδεμιᾷ τολμῶ συν-
ευπορῆσαι προικός, καὶ ταῦτ' ἔχων (ὥς οὗτός φησι)
38 τὰ τοῦ παιδίου. βούλομαι δὴ καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν·
ἐλπίζει γὰρ διὰ τῶν λόγων ἐμοὶ μέν τινα φθόνον
γενήσεσθαι παρ' ὑμῶν περὶ τῶν προσγεγενημένων
χρημάτων, τοῖς δὲ παισὶν ἔλεον, ἂν ἄποροι παρ'
ὑμῖν εἶναι δόξωσιν. οὔκουν ἀγνοῆσαι δεῖ περὶ αὐ-
τῶν ὑμᾶς οὐδέν, ἀλλ' ἀκριβῶς καὶ ταῦτα μαθεῖν,
ἵν' εἰδῆθ' ὅτι ψεύδεται, ὥσπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων
| ἁπάντων. ἐγὼ γὰρ ἄν, ὦ ἄνδρες, πάντων ὁμολογή-
σαιμι εἶναι κάκιστος, εἰ Στρατοκλέους ἄπορα τὰ
πράγματα καταλιπόντος αὐτὸς εὔπορος ὢν καὶ μηδε-
μίαν ἐπιμέλειαν ποιούμενος φαινοίμην τῶν ἐκείνου
39 παίδων. εἰ δὲ πλείονα κατέλιπεν αὐτοῖς τὰ ὄντα τῶν
ἐμῶν καὶ βεβαιότερα, καὶ ταῦτα τοσαῦτ' ἐστὶν ὥστε
καὶ τὰς θυγατέρας ἐξ αὐτῶν διαθεῖναι καλῶς καὶ τὸν
παῖδα ἐκ τῶν λοιπῶν μηδὲν ἧττον εἶναι πλούσιον,
ἐπιμελοῦμαί τε τοῦτον τὸν τρόπον αὐτῶν ὥστε καὶ
πολλῷ πλείω γενέσθαι τὴν οὐσίαν, εἰκότως μὲν οὐκ
ἂν ἔχοιμι μέμψιν, εἰ μὴ τἀμαυτοῦ προστίθημι τού-
τοις, σῴζων δὲ τὰ τούτων καὶ πλείω ποιῶν δικαίως
40 ἂν ἐπαινοίμην. ὅτι δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, ῥᾳδίως ἐπι-

δείξω. πρῶτον μὲν οὖν τὰ τῆς οὐσίας διέξειμι, μετὰ
δὲ ταῦτα ὡς καὶ διοικεῖν ἀξιῶ τὰ τοῦ παιδός.

Στρατοκλεῖ γὰρ κἀμοὶ τὰ μὲν ὑπάρξαντα πατρῷα
τοσαῦτα ἦν, ὥστε εἶναι μὲν ἱκανά, λειτουργεῖν δὲ
μὴ ἄξια. τεκμήριον δέ· εἴκοσι μνᾶς ἑκάτερος ἡμῶν
ἐπὶ τῇ γυναικὶ προῖκα ἔλαβε, τοσαύτη δὲ προὶξ οὐκ
ἂν εἰς πολλήν τινα οὐσίαν δοθείη. συνέβη δὲ Στρα- 41
τοκλεῖ πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι πλέον ἢ πένθ' ἡμιταλάν-
των οὐσίαν λαβεῖν· Θεοφῶν γὰρ ὁ τῆς γυναικὸς αὐ-
τοῦ ἀδελφὸς ἀποθνήσκων ἐποιήσατο τῶν θυγατέρων
αὐτοῦ μίαν, καὶ τόν θ' αὐτοῦ ἔδωκεν ἀγρὸν τὸν
Ἐλευσῖνι δυοῖν ταλάντοιν, πρόβατα ἑξήκοντα, αἶγας
ἑκατόν, ἔπιπλα, ἵππον λαμπρὸν ἐφ' οὗ ἐφυλάρχησε,
καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἅπασαν, ἧς κύριος ἐκεῖ- 42
νος γενόμενος ἐννέα ἔτη ὅλα κατέλιπε πέντε ταλάν-
των οὐσίαν καὶ τρισχιλίων δραχμῶν σὺν τοῖς ἑαυτοῦ
πατρῴοις, χωρὶς ἐκείνης ἧς Θεοφῶν τῇ θυγατρὶ αὐ-
τοῦ ἔδωκεν, ἀγρὸν μὲν Θριᾶσι πένθ' ἡμιτάλαντα εὑ-
ρίσκοντα, οἰκίαν δὲ Μελίτῃ τρισχιλίων ἐωνημένην,
ἄλλην δὲ Ἐλευσῖνι πεντακοσίων. ἐδάφη μὲν ταῦτα,
ἀφ' ὧν ἡ μίσθωσις τοῦ μὲν ἀγροῦ δώδεκα μναῖ,
τῶν δὲ οἰκιῶν τρεῖς, αἳ πεντεκαίδεκα μναῖ συναμ-
φότερα γίγνονται· χρέα δ' ἐπὶ τόκοις ὀφειλόμενα
περὶ τετρακισχιλίας, ὧν τὸ ἔργον ἐπ' ἐννέα ὀβολοῖς
ἑπτακόσιαι καὶ εἴκοσι δραχμαὶ γίγνονται τοῦ ἐνιαυ-
τοῦ ἑκάστου. πρόσοδος μὲν αὕτη δύο καὶ εἴκοσι μναῖ 43
καὶ πρός· χωρὶς δὲ τούτων κατέλιπεν ἔπιπλα, πρό-
βατα, κριθάς, οἶνον, ὀπώρας, ἐξ ὧν ἐνεπόλησαν τε-
τρακισχιλίας ἐνακοσίας· ἔτι δὲ ἔνδον ἐνακοσίας
δραχμάς. πρὸς δὲ τούτοις ἐξ ἐράνων ὀφλήματα εἰσ-
πεπραγμένα, μικροῦ δεούσας χιλίας δραχμάς, μαρ-
τύρων ἐναντίον ἡ μήτηρ αὐτοῦ, τοῦ παιδός, ἀπεγρά-

ψατο. καὶ οὔπω λέγω περὶ τῶν ἄλλων, ἃ κατελείφθη μὲν οὗτοι δ' οὐκ ἀποφαίνουσιν, ἀλλὰ τὰ φανερὰ καὶ τὰ ὑπὸ τούτων ὁμολογούμενα. Κάλει δέ μοι τῶν εἰρημένων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

44 Ἡ μὲν τοίνυν Στρατοκλέους οὐσία καὶ πλείων ταύτης ἐστίν· ἀλλ' ὕστερον περὶ τῶν παρακλεπτομένων ὑπὸ τούτων ποιήσομαι τοὺς λόγους· ἡ δ' ἐμὴ πόση τις; χωρίον ἐν Οἰνόῃ πεντακισχιλίων καὶ Προσπαλτοῖ τρισχιλίων, καὶ οἰκία ἐν ἄστει δισχιλίων, πρὸς δὲ τούτοις ὁ κλῆρος ὃν Ἁγνίας κατέλιπε, περὶ δύο τάλαντα· οὐ γὰρ ἂν οἶδ' ὅτι πλέον εὕροι τούτου. ταῦτ' ἐστὶ τρία τάλαντα καὶ τετρακισχίλιαι μόνον,
45 δέκα καὶ ἑκατὸν μναῖς ἐλάττω τῶν τοῦ παιδός. κἀγὼ μὲν ἐγκαταλογίζομαι καὶ τὰ τοῦ υἱέος τοῦ ἐκποιηθέντος εἰς ταῦτα, τοῖς τοῦ παιδὸς δὲ οὐ προσέθηκα τὴν Θεοφῶντος οὐσίαν, πένθ' ἡμιταλάντων οὖσαν, ἐφ' ᾗ ἐποιήσατο τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ· ῥαδίως γὰρ ἂν εὑρεθείη καὶ ὀκτὼ ταλάντων ὁ τούτων οἶκος· ἀλλ' ἐκεῖνα ἀφῄρηται χωρίς. κἀμοὶ μὲν ὁ κλῆρος ὃν Ἁγνίας κατέλιπεν, οὗτος οὔπω βέβαιός ἐστι· δίκαι γὰρ ἐνεστήκασι ψευδομαρτυριῶν, κελεύει δ' ὁ νόμος, ἐὰν
46 ἁλῷ τις τῶν ψευδομαρτυριῶν, πάλιν ἐξ ἀρχῆς εἶναι περὶ αὐτῶν τὰς λήξεις· τὰ δὲ τοῦ παιδὸς ὡμολογημένα καὶ ἀναμφισβήτητα καταλέλοιπε Στρατοκλῆς. Ὅτι δὲ τοσαῦτά ἐστι τἀμὰ σὺν τοῖς τοῦ ἐκποιήτου υἱέος, καὶ ψευδομαρτυριῶν ἐνεστᾶσι δίκαι περὶ τῶν Ἁγνίου, λαβὲ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

47 Ἆρα μικρὰ τὰ διάφορα | ἑκατέρας τῆς οὐσίας ἡμῶν ἐστιν; ἀλλ' οὐ τηλικαῦτα ὥστε μηδεμίαν γενέ-

; περὶ τοὺς Στρατοκλέους παῖδας. οὐκ ἄξιον τοῖς ου λόγοις πιστεύειν, ὃς τοσαύτης οὐσίας καταλεμένης ἐτόλμησεν ἐπὶ διαβολῇ ψεύσασθαι κατ' ' τηλικαῦτα τὸ μέγεθος. καταλογίζεται τοίνυν ὡς τρεῖς κλήρους εἰληφὼς καὶ πολλῶν χρημάτων ρῶν ἀφανίζω τὴν οὐσίαν, ἵν' ὡς ἐλάχισθ' ὑμεῖς ῖν ἀπολαύητε. τοῖς γὰρ μηδὲν δίκαιον ἔχουσι τῶν πραγμάτων λέγειν ἀνάγκη πορίζεσθαι τοιυς λόγους, ἐξ ὧν διαβάλλοντες πλέον ἔχειν δυνται τῶν ἀντιδίκων. ἐμοὶ δὲ μάρτυρές ἐστε πάν- 48
ὅτι οἱ τῆς ἐμῆς γυναικὸς ἀδελφοί, Χαιρέλεως Μακάρτατος, οὐ τῶν λειτουργούντων ἦσαν ἀλλὰ βραχεῖαν κεκτημένων οὐσίαν. Μακάρτατον γὰρ ὅτι τὸ χωρίον ἀποδόμενος καὶ τριήρη πριάμενος ταύτην πληρωσάμενος εἰς Κρήτην ἐξέπλευσεν· ὰρ τὸ ἔργον ἀφανὲς ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ λόγον ἐν δήμῳ παρέσχε, μὴ πόλεμον ἡμῖν ἀντ' εἰρήνης ος πρὸς Λακεδαιμονίους ποιήσειε. Χαιρέλεως 49
ὁ Προσπαλτοῖ χωρίον κατέλιπεν, ὃ πλέον οὐκ ἂν ι τριάκοντα μνῶν. συνέβη δὲ τὸν μὲν ταῦτα καπόντα τελευτῆσαι πρότερον ἢ Μακάρτατον, ἐκεῖδὲ μετὰ ταύτης τῆς οὐσίας, ἣν ἔχων ἐξέπλευσεν· τα γὰρ καὶ τὴν τριήρη καὶ αὐτὸν κατὰ τὸν πόλεἀπώλεσε. καταλειφθέντος δὲ τοῦ Προσπαλτοῖ ου καὶ γιγνομένου τῆς ἐκείνων ἀδελφῆς, ἐμῆς υναικός, ἐπείσθην ὑπ' ἐκείνης εἰσποιῆσαι Μαάτῳ τὸν ἕτερον τῶν παίδων· οὐχ ἵνα μὴ λειγοίην, εἰ προσγένοιτό μοι τοῦτο τὸ χωρίον. ὁμοί- 50
γὰρ καὶ εἰσποιήσαντος τοῦτό γ' ὑπῆρχεν· οὐδὲ ἐλειτούργουν διὰ τοῦτό γ' ἧττον οὐδέν, ἀλλὰ τῶν εἰσφερόντων ἦν καὶ τῶν τὰ προσταττόμενα ' ἅπαντα ποιούντων. ὁ δὲ ὡς περὶ ἀχρήστου μὲν

πλουσίου δὲ ἐπὶ διαβολῇ ποιεῖται τούτους τοὺς λόγους. ἐγὼ δ' ἓν κεφάλαιον ἐρῶ πάντων μέγιστον, ὃ καὶ ὑμῖν οἶδ' ὅτι δόξει δίκαιον. κοινώσασθαι γὰρ ἐθέλω τὴν οὐσίαν τὴν ἐμὴν τῇ τοῦ παιδός, καὶ εἴτε πολλὰ εἴτ' ὀλίγα ἐστίν, ἐν κοινῷ γενομένης λάβωμεν τὰ ἡμίσεα ἑκάτερος, ἵνα μηδὲν πλέον ἔχῃ ἅτερος τοῦ ἑτέρου τοῦ προσήκοντος· ἀλλ' οὐκ ἐθελήσει.

ΛΕΙΠΕΙ.

12.

ΥΠΕΡ ΕΥΦΙΛΗΤΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸν Ἐρχιέων δῆμον εἰς τὸ δικαστήριον προσκαλεῖταί τις τῶν ἀποψηφισθέντων ὡς ἀδίκως τῆς πολιτείας ἀπελαυνόμενος. ἐγράφη γὰρ δή τις ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων νόμος, ἐξέτασιν γενέσθαι τῶν πολιτῶν κατὰ δήμους, τὸν δὲ ἀποψηφισθέντα ὑπὸ τῶν δημοτῶν τῆς πολιτείας μὴ μετέχειν, τοῖς δὲ ἀδίκως ἀποψηφισθεῖσιν ἔφεσιν εἰς τὸ δικαστήριον εἶναι προσκαλεσαμένοις τοὺς δημότας, καὶ ἐὰν τὸ δεύτερον ἐξελεγχθῶσι, πεπρᾶσθαι αὐτοὺς καὶ τὰ χρήματα εἶναι δημόσια. κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ὁ Εὐφίλητος, προσκαλεσάμενος τοὺς Ἐρχιέας ὡς ἀδίκως καταψηφισαμένους αὐτοῦ, τὸν ἀγῶνα τόνδε διατίθεται. προείρηται μὲν δὴ τὰ πράγματα ταῦτ' ἀκριβῶς καὶ πεπίστωται διὰ τῶν μαρτύρων· οἷς δὲ βεβαίας βούλεται ποιῆσαι τὰς μαρτυρίας, τάδ' ἐστίν, ὡς μὲν ἐγὼ δόξης ἔχω, πάντ' ἀκριβῶς ἐξειργασμένα, κρινέτω δὲ ὁ βουλόμενος εἰ τὰ προσήκοντα ἔγνωκα περὶ αὐτῶν.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀδελφὸς ἡμῖν ἐστιν οὑτοσὶ Εὐφίλητος, οὐ μόνον ἡμῶν ἀλλὰ

καὶ τῶν συγγενῶν ἁπάντων ἀκηκόατε μαρτυρούντων. σκέψασθε δὲ πρῶτον τὸν πατέρα ἡμῶν, τίνος ἕνεκεν ἂν ψεύδοιτο καὶ τοῦτον μὴ ὄντα αὑτοῦ υἱὸν εἰσεποιεῖτο. πάντας γὰρ εὑρήσετε τοὺς τὰ τοιαῦτα πράτ- 2
τοντας ἢ οὐκ ὄντων αὐτοῖς γνησίων παίδων ἢ διὰ πενίαν ἀναγκαζομένους ξένους ἀνθρώπους εἰσποιεῖσθαι, ὅπως ὠφελῶνταί τι ἀπ' αὐτῶν δι' αὐτοὺς Ἀθηναίων γεγονότων. τῷ τοίνυν πατρὶ τούτων οὐδέτερον ὑπάρχει· γνήσιοι μὲν γὰρ αὐτῷ ἡμεῖς δύο υἱεῖς ἐσμεν, ὥστε οὐκ ἄν γε δι' ἐρημίαν τοῦτον εἰσεποιεῖτο. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τροφῆς τε καὶ εὐπορίας τῆς 3
παρὰ τούτου δεόμενος· ἔστι γὰρ αὐτῷ βίος ἱκανός, καὶ χωρὶς τούτου μεμαρτύρηται ὑμῖν τοῦτον ἐκ παιδίου τρέφων καὶ ἀσκῶν καὶ εἰς τοὺς φράτορας εἰσάγων, καὶ ταῦτα οὐ μικρὰ δαπανήματά ἐστιν. ὥστε τόν γε πατέρα ἡμῶν οὐκ εἰκός ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μηδὲν ὠφελούμενον οὕτως ἀδίκῳ πράγματι ἐπιχειρῆσαι. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐμέ γε οὐδεὶς ἀνθρώ- 4
πων οὕτω τελέως ἂν ἄφρονα ὑπολάβοι, ὥστε τούτῳ μαρτυρεῖν τὰ ψευδῆ, ὅπως τὰ πατρῷα διὰ πλειόνων διανείμωμαι. καὶ γὰρ οὐδ' ἀμφισβητῆσαί μοι ἐξουσία γένοιτ' ἂν ὕστερον ὡς οὐκ ἔστιν ἀδελφὸς οὗτος ἐμοῦ· οὐδεὶς γὰρ ἂν ὑμῶν τὴν ἐμὴν φωνὴν ἀνάσχοιτ' ἂν ἀκούων, εἰ νῦν μὲν ὑπόδικον ἐμαυτὸν καθιστὰς μαρτυρῶ ὡς ἔστιν ἀδελφὸς ἡμέτερος, ὕστερον δὲ φαινοίμην τούτοις ἀντιλέγων. οὐ μόνον τοίνυν ἡμᾶς, 5
ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰκός ἐστι τἀληθῆ μεμαρτυρηκέναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς. ἐνθυμήθητε γὰρ πρῶτον μὲν ὅτι οἱ τὰς ἀδελφὰς ἡμῶν ἔχοντες οὐκ ἄν ποτε ἐμαρτύρουν περὶ τούτου τὰ ψευδῆ· μητρυιὰ γὰρ ἡ τούτου μήτηρ ἐγένετο ταῖς ἡμετέραις ἀδελφαῖς, εἰώθασι δέ πως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διαφέρε-

σθαι ἀλλήλαις αἵ τε μητρυιαὶ καὶ αἱ πρόγονοι· ὥστε
εἰ οὗτος ἐξ ἄλλου τινὸς ἀνδρὸς ἦν τῇ μητρυιᾷ καὶ
οὐκ ἐκ τοῦ ἡμετέρου πατρός, οὐκ ἄν ποτε, ὦ ἄνδρες
δικασταί, τοὺς ἑαυτῶν ἄνδρας αἱ ἀδελφαὶ μαρτυρεῖν
6 εἴασαν [καὶ ἐπέτρεψαν]. καὶ μὴν οὐδ' ἂν ὁ θεῖος
πρὸς μητρὸς ἡμῖν ὤν, τούτῳ δὲ οὐδὲν προσήκων δή-
που τῇ τούτου μητρὶ ἠθέλησεν ἄν, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, μαρτυρῆσαι ψευδῆ μαρτυρίαν, δι' ἣν ἡμῖν γί-
γνεται βλάβη περιφανής, εἴ περ ξένον ὄντα τοῦτον
εἰσποιοῦμεν ἀδελφὸν ἡμῖν αὐτοῖς. ἔτι τοίνυν, ὦ ἄν-
δρες δικασταί, πρὸς τούτοις πῶς ἄν τις ὑμῶν κατα-
γνοίη ψευδομαρτυριῶν Δημαράτου τουτουὶ καὶ Ἡγή-
μονος καὶ Νικοστράτου, οἳ πρῶτον μὲν οὐδὲν αἰσχρὸν
οὐδέποτε φανήσονται ἐπιτηδεύσαντες, εἶτα δ' οἰκεῖοι
ὄντες ἡμῖν καὶ εἰδότες ἡμᾶς ἅπαντας μεμαρτυρήκα-
σιν Εὐφιλήτῳ τουτῳὶ τὴν αὑτοῦ συγγένειαν ἕκαστος.
7 ὥστε ἡδέως κἂν τῶν ἀντιδικούντων ἡμῖν τοῦ σεμνο-
τάτου πυθοίμην, εἰ ἄλλοθέν ποθεν ἔχοι ἂν ἐπιδεῖξαι
αὑτὸν Ἀθηναῖον ἢ ἐκ τούτων ὧν καὶ ἡμεῖς Εὐφίλη-
τον ἐπιδείκνυμεν. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶμαι ἄλλο τι
ἂν αὐτὸν ἢ ὅτι ἡ μήτηρ ἀστή τέ ἐστι καὶ ὁ πατήρ,
καὶ ὡς ταῦτ' ἀληθῆ λέγει, παρέχοιτ' ἂν αὑτῷ τοὺς
8 συγγενεῖς μάρτυρας. εἶτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ
μὲν οὗτοι ἐκινδύνευον, ἠξίουν ἂν τοῖς αὑτῶν οἰκείοις
ὑμᾶς πιστεύειν μαρτυροῦσι μᾶλλον ἢ τοῖς κατηγό-
ροις· νυνὶ δὲ ἡμῶν πάντα ταῦτα παρεχομένων ἀξιώ-
σουσιν ὑμᾶς τοῖς αὑτῶν πείθεσθαι λόγοις μᾶλλον ἢ
τῷ πατρὶ τῷ Εὐφιλήτου καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ καὶ
τοῖς φράτορσι καὶ πάσῃ τῇ ἡμετέρᾳ συγγενείᾳ; καὶ
μὴν οὗτοι μὲν οὐδ' ἐν ἑνὶ κινδυνεύοντες ἰδίας ἔχ-
θρας ἕνεκα ποιοῦσιν, ἡμεῖς δὲ πάντας ὑποδίκους
9 ἡμᾶς αὐτοὺς καθιστάντες μαρτυροῦμεν. καὶ πρὸς

ταῖς μαρτυρίαις, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ἡ
τοῦ Εὐφιλήτου μήτηρ, ἣν οὗτοι ὁμολογοῦσιν ἀστὴν
εἶναι, ὅρκον ὀμόσαι ἐπὶ τοῦ διαιτητοῦ ἐβούλετο ἐπὶ
Δελφινίῳ ἦ μὴν τουτονὶ Εὐφίλητον εἶναι ἐξ αὑτῆς
καὶ τοῦ ἡμετέρου πατρός. καίτοι τίνα προσῆκε μᾶλ-
λον αὐτῆς ἐκείνης τοῦτο εἰδέναι; ἔπειτα, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ὁ πατὴρ ὁ ἡμέτερος, ὃν εἰκός ἐστι μετὰ
τὴν τούτου μητέρα ἄριστα τὸν αὑτοῦ υἱὸν γιγνώσκειν,
οὗτος καὶ τότε καὶ νυνὶ βούλεται ὀμόσαι ἦ μὴν Εὐ-
φίλητον τουτονὶ υἱὸν εἶναι αὑτοῦ ἐξ ἀστῆς καὶ γα-
μετῆς γυναικός. πρὸς τούτοις τοίνυν, ὦ ἄνδρες δι- 10
κασταί, ἐγὼ ἐτύγχανον μὲν τρισκαιδεκαέτης ὤν,
ὥσπερ καὶ πρότερον εἶπον, ὅτε οὗτος ἐγένετο, ἕτοι-
μος δ' εἰμὶ ὀμόσαι ἦ μὴν Εὐφίλητον τουτονὶ ἀδελ-
φὸν εἶναι ἐμαυτοῦ ὁμοπάτριον. ὥστε, ὦ ἄνδρες δι-
κασταί, δικαίως ἂν καὶ τοὺς ἡμετέρους ὅρκους
πιστοτέρους νομίζοιτε ἢ τοὺς τούτων λόγους· ἡμεῖς
μὲν γὰρ ἀκριβῶς εἰδότες ὀμόσαι περὶ αὐτοῦ θέλομεν,
οὗτοι δὲ ταῦτα ἀκηκοότες παρὰ τῶν τούτου διαφό-
ρων ἢ αὐτοὶ πλάττοντες λέγουσι. πρὸς δὲ τούτοις, 11
ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡμεῖς μὲν τοὺς συγγενεῖς μάρτυ-
ρας καὶ ἐπὶ τῶν διαιτητῶν καὶ ἐφ' ὑμῶν παρεχόμεθα,
οἷς οὐκ ἄξιον ἀπιστεῖν· οὗτοι δέ, ἐπειδὴ ἔλαχεν ὁ
Εὐφίλητος τὴν δίκην τὴν προτέραν τῷ κοινῷ τῶν
δημοτῶν καὶ τῷ τότε δημαρχοῦντι, ὃς νῦν τετελεύ-
τηκε, δύο ἔτη τοῦ διαιτητοῦ τὴν δίαιταν ἔχοντος οὐκ
ἐδυνήθησαν οὐδεμίαν μαρτυρίαν εὑρεῖν ὡς οὑτοσὶ
ἄλλου τινὸς πατρός ἐστιν ἢ τοῦ ἡμετέρου. τοῖς δὲ
διαιτῶσι μέγιστα σημεῖα ἦν τοῦ ψεύδεσθαι τούτους,
καὶ κατεδιῄτησαν αὐτῶν ἀμφότεροι. Καί μοι λαβὲ
τῆς προτέρας διαίτης τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

12 Ὡς μὲν τοίνυν καὶ τότε ὦφλον τὴν δίαιταν, ἀκηκόατε. ἀξιῶ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥσπερ οὗτοι μέγα τοῦτ᾽ ἂν ἔφησαν εἶναι σημεῖον ὡς οὐκ ἔστιν Ἡγησίππου, εἰ οἱ διαιτηταὶ αὐτῶν ἀπεδιῄτησαν, οὕτω τὸ νῦν ἡμῖν τοὐναντίον εἶναι μαρτύριον, ὅτι ἀληθῆ λέγομεν, ἐπεὶ ἔδοξαν αὐτοὶ ἀδικεῖν τοῦτον Ἀθηναῖον ὄντα καὶ κυρίως πρῶτον ἐγγραφέντα ὕστερον ἐξαλείψαντες. Ὅτι μὲν οὖν ἀδελφὸς ἡμῶν ἐστιν οὑτοσὶ Εὐφίλητος καὶ πολίτης ὑμέτερος, καὶ ἀδίκως ὑβρίσθη ὑπὸ τῶν ἐν τῷ δήμῳ συστάντων, ἱκανῶς οἴομαι ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκηκοέναι.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ.

I. ΠΡΟΣ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΠΠΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΡΧΕΠΟΛΙΔΟΣ ΚΛΗΡΟΥ.

1. *Μετὰ ταύτην τοίνυν τὴν ἀπόκρισιν ἑτέραν διαθήκην ἐκόμισαν, ἣν ἔφασαν Ἀρχέπολιν ἐν Λήμνῳ διαθέσθαι.* Suid. v. *διάθεσις* I p. 1278 extr. et 1279. Bernh.

2. *Διαθηκῶν δὲ τεττάρων ὑπ' αὐτῶν ἐσκευοποιημένων.* Pollux 10 § 15.

II. ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΜΑΧΟΥ.

3. *Κατέλιπεν ἐν τῷ χωρίῳ γέροντας καὶ ἀγαπήρους.* Pollux 2 § 61.

III. ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΤΑΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ.

Ὑπόθεσις.

Ὁ Ἰσαῖος ἐν ἀμφισβητήσει χωρίου τοῦ ὑπὸ τῶν δημοτῶν κατεσχημένου, οἷς τὸ χωρίον ὑπέκειτο, ταύτῃ χρώμενον εἰσάγει τῇ ἀρχῇ.

4. *Μάλιστα μὲν ἐβουλόμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἀδικεῖσθαι τῶν πολιτῶν, εἰ δὲ μή, τοιούτων ἀντιδίκων τυχεῖν πρὸς οὓς ἂν οὐδὲν ἐφρόντιζον διαφερόμενος. νῦν δέ μοι πάντων πραγμάτων λυπηρότατον συμβέβηκεν· ἀδικοῦμαι γὰρ ὑπὸ τῶν δημοτῶν, οὓς περιορᾶν μὲν ἀποστεροῦντας ου ῥᾴδιον, ἀπέχθεσθαι δὲ αηδές, μεθ' ων ἀνάγκη καὶ θύειν καὶ συνουσίας κοινὰς ποιεῖσθαι. πρὸς μὲν οὖν πολλοὺς χαλεπὸν ἀντιδικεῖν· μέγα γὰρ μέρος συμβάλλεται τὸ πλῆθος αὐτοῖς πρὸς τὸ δοκεῖν ἀληθῆ λέγειν· ὅμως δὲ διὰ τὸ πιστεύειν τοῖς πράγμασι πολλῶν μοι καὶ δυσκόλων συμπιπτόντων οὐχ ἡγούμην δεῖν κατοκνῆσαι δι' ὑμῶν πειρᾶσθαι τυγχάνειν τῶν δικαίων. δέομαι οὖν ὑμῶν συγ-*

12 Ὡς μὲν τοίνυν καὶ τότε ἀμφότεροι προσεδέξαντο, ἀκηκόατε. ἀξιῶ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥσπερ ἂν μέγα τοῦτ' ἂν ἔφησαν εἶναι σημεῖον ὡς οὐκ ἔστιν Ἡγησίππου, εἰ οἱ διαιτηταὶ αὐτοῦ ἀπεδιῄτησαν, οὕτω τὸ νῦν ἡμῖν τοὐναντίον εἶναι μαρτύριον, ὅτι ἀληθῆ λέγομεν, ἐπεὶ ἔδοξεν αὐτοῖς ἀδικεῖν τοῦτον Ἀθηναῖον ὄντα καὶ κυρίως πρότερον ἐγγραφέντα ὕστερον ἐξαλείψαντες. Ὅτι μὲν οὖν ἀδελφὸς ἡμῶν ἐστιν οὑτοσὶ Εὐφίλητος καὶ πολίτης ὑμέτερος, καὶ ἀδίκως ὑβρίσθη ὑπὸ τῶν ἐν τῷ δήμῳ συστάντων, ἱκανῶς οἴομαι ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκηκοέναι.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ.

I. ΠΡΟΣ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΠΠΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΡΧΕΠΟΛΙΔΟΣ ΚΛΗΡΟΥ.

1. *Μετὰ ταύτην τοίνυν τὴν ἀπόκρισιν ἑτέραν διαθήκην ἐκόμισαν, ἣν ἔφασαν Ἀρχέπολιν ἐν Λήμνῳ διαθέσθαι.* Suid. v. *διάθεσις* I p. 1278 extr. et 1279. Bernh.

2. *Διαθηκῶν δὲ τεττάρων ὑπ' αὐτῶν ἐσκευοποιημένων.* Pollux 10 § 15.

II. ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΜΑΧΟΥ.

3. *Κατέλιπεν ἐν τῷ χωρίῳ γέροντας καὶ ἀγαπήρους.* Pollux 2 § 61.

III. ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΤΑΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ.

Ὑπόθεσις.

Ὁ Ἰσαῖος ἐν ἀμφισβητήσει χωρίου τοῦ ὑπὸ τῶν δημοτῶν κατεσχημένου, οἷς τὸ χωρίον ὑπέκειτο, ταύτῃ χρώμενον εἰσάγει τῇ ἀρχῇ.

4. *Μάλιστα μὲν ἐβουλόμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἀδικεῖσθαι τῶν πολιτῶν, εἰ δὲ μή, τοιούτων ἀντιδίκων τυχεῖν πρὸς οὓς ἂν οὐδὲν ἐφρόντιζον διαφερόμενος. νῦν δέ μοι πάντων πραγμάτων λυπηρότατον συμβέβηκεν· ἀδικοῦμαι γὰρ ὑπὸ τῶν δημοτῶν, οὓς περιορᾶν μὲν ἀποστεροῦντας ου ῥάδιον, ἀπέχθεσθαι δὲ αηδές, μεθ' ων ἀνάγκη καὶ θύειν καὶ συνουσίας κοινὰς ποιεῖσθαι. πρὸς μὲν οὖν πολλοὺς χαλεπὸν ἀντιδικεῖν· μέγα γὰρ μέρος συμβάλλεται τὸ πλῆθος αὐτοῖς πρὸς τὸ δοκεῖν ἀληθῆ λέγειν· ὅμως δὲ διὰ τὸ πιστεύειν τοῖς πράγμασι πολλῶν μοι καὶ δυσκόλων συμπιπτόντων οὐχ ἡγούμην δεῖν κατοκνῆσαι δι' ὑμῶν πειρᾶσθαι τυγχάνειν τῶν δικαίων. δέομαι οὖν ὑμῶν συγ-*

γνώμην ἔχειν, εἰ καὶ νεώτερος ὢν λέγειν ἐπὶ δικαστηρίου τετόλμηκα· διὰ γὰρ τοὺς ἀδικοῦντας ἀναγκάζομαι παρὰ τὸν ἐμαυτοῦ τρόπον τοιοῦτόν τι ποιεῖν. πειράσομαι δ' ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν περὶ τοῦ πράγματος. Dionys. Hal. V p. 603. Reisk. coll. p. 605.

IV. ΚΑΤΑ ΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΥΒΡΕΩΣ.

5. Ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς καὶ Κτήσων, οἰκεῖος ὢν ἡμῖν, συντυγχάνουσι τῷ Ἕρμωνι εἰς Βόθυνον ἀπιόντι. Bekkeri anecd. p. 173, 26.

V. ΠΡΟΣ ΔΙΟΚΛΕΑ ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΟΥ.

6. Ἀποφανῶ γὰρ ὑμῖν, ὡς οὐκ ἔστι τῆς ἐπικλήρου τὸ χωρίον τοῦτο οὐδ' ἐγένετο πώποτε, ἀλλ' ὡς ἦν πατρῷον Λυσιμένει τῷ πατρὶ Μενεκράτους· ὁ δὲ Λυσιμένης ἔσχε τὰ πατρῷα πάντα. Suid. v. πατρῴων. II. 2 p. 146. Bernh.

VI. ΠΡΟΣ ΔΙΟΦΑΝΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

7. τὸ μὲν παρὸν τὸ δὲ παρ' ἑτέρων μεταλαβεῖν παρηγγύησεν. Harpocr. v. παρηγγύησεν καὶ παρηγγυηθέντος (p. 148 Bekk.)

8. τὰ μὲν ἐμοῦ διαλύσαντος, β' τάλαντα καὶ λ' μνᾶς, τὰ δὲ τοῦ γεωργοῦ παρεγγυηθέντος. Harpocr. l. d.

VII. ΠΡΟΣ ΔΩΡΟΘΕΟΝ ΕΞΟΥΛΗΣ.

9. Εἰς τοσοῦτον πονηρίας ὁμοῦ καὶ τόλμης ἐλήλυθε. Suid. v. Ὁμοῦ II. 1 p. 1115. Bernh.

VIII. ΚΑΤ' ΕΛΠΑΓΟΡΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΦΑΝΟΥΣ.

10. οἳ μετὰ τὰ ἐκ Πειραιῶς, ὡς ἐγὼ ἀκούω, σύνδικοι ἦσαν, πρὸς οὓς τὰ δημευόμενα ἀπεφέρετο. Harpocr. v. σύνδικοι (p. 173. Bekk.).

IX. ΠΡΟΣ ΕΡΜΩΝΑ ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣ.

11. Ἑρμοκράτην δὲ εἰς τὸ ἀναγκαῖον ἐνέβαλε φάσκων ἀπελεύθερον εἶναι, καὶ οὐ πρότερον ἀφῆκε πρὶν τριάκοντα δραχμὰς ἐπράξατο.

X. ΠΡΟΣ ΕΥΚΛΕΙΔΗΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΛΥΣΕΩΣ.

12. *μικρὸν δ' ἄνω τοῦ Τρικεφάλου παρὰ τὴν Ἑστίαν* *ὁδόν.* Harpocr. v. *τρικέφαλος* (p. 178. Bekk.).

13. *οὐκ ἂν τὰ ἴδια τὰ ἐμαυτοῦ.* Prisciani instit. 17 · 18 p. 70. Krehl.

XI. ΠΡΟΣ ΕΥΚΛΕΙΔΗΝ ΣΩΚΡΑΤΙΚΟΝ.

14. *Ὅτι τὰ ἐπικηρυττόμενά τισι χρήματα ἐπὶ τῶν βω-* *ῶν ἐτίθετο.* Harpocr. v. *ὅτι* (p. 141. Bekk.).

XII. ΥΠΕΡ ΕΥΜΑΘΟΥΣ, ΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ ΑΦΑΙΡΕΣΙΣ.

Ὑπόθεσις.

Ἔστι τις Ἰσαίου λόγος ὑπὲρ Εὐμάθους μετοίκου τινὸς τῶν τραπεζιτευόντων Ἀθήνησιν, ὃν εἰς δουλείαν ἀγόμενον ὑπὸ τοῦ κληρονομήσαντος τὸν ἀπηλευθερωκότα τῶν ἀστῶν ἀφαιρεῖταί τις καὶ τὴν ἀπολογίαν ποιεῖται περὶ αὐτοῦ. τὸ προοίμιον δέ ἐστι τοῦ λόγου τοιόνδε.

15. *Ἄνδρες δικασταί, ἐγὼ καὶ πρότερον Εὐμάθει του-* 1
ρὶ ἐγενόμην χρήσιμος, καὶ δικαίως καὶ νῦν, εἴ τι ἔστιν ἐν
ιοί, πειράσομαι συσσώζειν αὐτὸν μεθ' ὑμῶν· μικρὰ δέ
ου ἀκούσατε, ἵνα μηδεὶς ὑπολάβῃ ὑμῶν ὡς ἐγὼ προπετείᾳ
ἄλλῃ τινὶ ἀδικίᾳ πρὸς τὰ Εὐμάθους πράγματα προσῆλ-
ον. τριηραρχοῦντος γάρ μου ἐπὶ Κηφισοδότου ἄρχοντος, 2
ιὶ λόγου ἀπαγγελθέντος πρὸς τοὺς οἰκείους ὡς ἄρα τετε-
:υτηκὼς εἴην ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, οὔσης μοι παρακαταθήκης
αρ' Εὐμάθει τουτῳί, μεταπεμψάμενος τοὺς οἰκείους τε
ιὶ φίλους τοὺς ἐμοὺς Εὐμάθης ἐνεφάνισε τὰ χρήματα ἃ
ν μοι παρ' αὐτῷ, καὶ ἀπέδωκε πάντα ὀρθῶς καὶ δικαίως.
νθ' ὧν ἐγὼ σωθεὶς ἐχρώμην τε αὐτῷ ἔτι μᾶλλον, καὶ κα- 3
ισκευαζομένῳ τὴν τράπεζαν προσεισευπόρησα ἀργυρίου,
ιὶ μετὰ ταῦτα ἄγοντος αὐτὸν Διονυσίου ἐξειλόμην εἰς ἐλευ-
ερίαν, εἰδὼς ἀφειμένον ἐν τῷ δικαστηρίῳ ὑπὸ Ἐπιγένους.
λλὰ περὶ μὲν τούτων ἐπισχήσω. Dionys. Hal. V p. 592
ll. p. 596. R.

16. *Ἔβλαψέ με Ξενοκλῆς ἀφελόμενος Εὐμάθην εἰς ἐλευ-*

θερίαν, ἄγοντος ἐμοῦ εἰς δουλείαν κατὰ τὸ ἐμὸν μέρος. Harpocr. v. ἄγει (p. 2. Bekk.).

17. Ἀλλὰ τὸ πρωιζόν, ὦ ἄνδρες δικασταί· τουτὶ γὰρ παντελῶς ἐμποδών ἐστι. Suid. v. ἐμποδών (I. 2 p. 215 in. Bernh.). Lex. Bachm. I. p. 118. Etym. M. p. 336.

XIII. ΠΡΟΣ ΙΣΧΟΜΑΧΟΝ.

18. Οὐδεὶς Λυσίδης ἐστὶ τῶν διακοσίων καὶ χιλίων. Harpocr. v. χίλιοι διακόσιοι (p. 184. Bekk.).

XIV. ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΝ.

19. Οὐ μὴν ἀλλὰ τούτου πάντα ὁμοῦ ταῦτα ἐπιτάξαντος. Suid. v. ὁμοῦ II. 1 p. 1115 Bernh.).

XV. ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΙΦΩΝΤΟΣ.

20. ἑξακοσίαις δραχμαῖς ἐπιτρίταις. Harpocr. v. ἐπιτρίταις (p. 84. Bekk.).

XVI. ΠΡΟΣ ΚΑΛΥΔΩΝΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

21. τό τε βαλανεῖον τὸ παρ᾽ Ἀνθεμοκρίτου ἀνδριάντα. Harpocr. v. Ἀνθεμόκριτος (p. 21. Bekk.).

XVII. ΥΠΕΡ ΚΑΛΥΔΩΝΟΣ ΠΡΟΣ ΑΓΝΟΘΕΟΝ ΕΞΟΥΛΗΣ.

Ὑπόθεσις.

Ὁ Ἰσαῖος ἐπιτρόπῳ τινὶ συντάξας ἀπολογίαν ὑπό του τῶν ἀδελφιδῶν κρινομένῳ τοιαύτῃ κέχρηται ἀρχῇ.

1 22. Ἐβουλόμην μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ λίαν οὕτως Ἁγνόθεον πρὸς χρήματ᾽ ἔχειν αἰσχρῶς, ὥστε τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιβουλεύειν καὶ δίκας τοιαύτας λαγχάνειν, ἀλλ᾽ ὄντα γε ἀδελφιδοῦν ἐμὸν καὶ κύριον τῆς πατρῴας οὐσίας, οὐ μικρᾶς ἀλλ᾽ ἱκανῆς ὥστε καὶ λειτουργεῖν, ὑφ᾽ ἡμῶν αὐτῷ παραδοθείσης, ταύτης ἐπιμελεῖσθαι, τῶν δ᾽ ἐμῶν μὴ ἐπιθυμεῖν, ἵνα βελτίων τ᾽ ἐδόκει πᾶσιν εἶναι σώζων αὐτὴν καὶ πλείω ποιῶν χρησιμώτερον ὑμῖν πολίτην παρεῖχεν ἑαυ-
2 τόν. ἐπεὶ δὲ τὴν μὲν ἀνήρηκε καὶ πέπρακε καὶ αἰσχρῶς καὶ κακῶς διολώλεκεν, ὡς ουκ ἂν ἐβουλόμην, πιστεύων δ᾽ ἑται-

είαις καὶ λόγων παρασκευαῖς ἐπὶ τὴν ἐμὴν ἐλήλυθεν, ἀνάγη, ὡς ἔοικε, συμφορὰν μὲν εἶναι νομίζειν ὅτι τοιοῦτός στιν οἰκεῖος ὤν, ἀπολογεῖσθαι δὲ περὶ ὧν ἐγκέκληκε καὶ ξω τοῦ πράγματος διαβέβληκεν, ὡς ἂν οὖν δυνώμεθα προυμότατα πρὸς ὑμᾶς. Dionys. Hal. V p. 598 coll. 600. — —

23. Πόθεν χρὴ πιστεύεσθαι τὰ εἰρημένα πρὸς θεῶν; 1
ὐκ ἐκ τῶν μαρτυριῶν; οἶμαί γε. πόθεν δὲ τοὺς μάρτυας; οὐκ ἐκ τῶν βασάνων; εἰκός γε. πόθεν δέ γε ἀπιστεῖθαι τοὺς λόγους τοὺς τούτων; οὐκ ἐκ τοῦ φεύγειν τοὺς λέγχους; ἀνάγκη μεγάλη. φαίνομαι τοίνυν ἐγὼ μὲν διώων ταῦτα καὶ τὰ πράγματα εἰς βασάνους ἄγων, οὗτος δὲ πὶ διαβολὰς καὶ λόγους καθιστάς, ὅπερ ἂν τις πλεονεκτεῖν ουλόμενος ποιήσειεν. ἐχρῆν δὲ αὐτόν, εἴπερ τι δίκαιον 2
φρόνει καὶ μὴ παρακρούσασθαι τὰς ὑμετέρας γνώμας ἐζήει, μὴ μὰ Δία ταῦτα ποιεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τὸν λογισμὸν μετὰ αρτύρων ἐλθεῖν καὶ ἐξετάζειν ἕκαστα τῶν ἐν τῷ λόγῳ, αὶ τοῦτον τὸν τρόπον παρ' ἐμοῦ πυνθανόμενον· εἰσφορὰς ογίζῃ πόσας; [τόσας καὶ τόσας.] κατὰ πόσον ἀργύριον σενηνεγμένας; [κατὰ τόσον καὶ τόσον.] κατὰ ποῖα ψηφίσατα; [ταυτί.] ταύτας εἰλήφασι τίνες; [οἱ καὶ ταῦτα μαρτυήσοντες.] σκέψασθαι τὰ ψηφίσματα, τὸ πλῆθος τῶν εἰσ- 3
ορῶν, τὰ εἰσενηνεγμένα, τοὺς λαβόντας, καὶ εἰ μὲν εὖ ε . . ., τῷ λόγῳ πιστεύειν, εἰ δὲ μή, νῦν παρασχέσθαι άρτυρας, εἴ τι ψεῦδος ἦν ὧν ἐλογισάμην αὐτοῖς. Dionys. Ial. V. p. 606.

XVIII. ΠΡΟΣ ΛΥΣΙΒΙΟΝ ΠΕΡΙ ΕΠΙΚΛΗΡΟΥ.

24. Τοιαῦτα μέντοι οὗτοι ἐπὶ τῷ τεθνεῶτι σκευοποιοῦνες. Pollux X § 15.

25. Ἡγούμεθα γὰρ ἐκείνῃ μὲν τὸν ἐγγυτάτω γένους εῖν συνοικεῖν, τὰ δὲ χρήματα τέως μὲν τῆς ἐπικλήρου εἶαι, ἐπειδὰν δὲ παῖδες ἐπὶ δίετες ἡβήσωσιν, ἐκείνους αὐῶν κρατεῖν. Suid. v. τέως (II. 2. p. 104. Bernh.) coll. eodem uida v. ἡβήσαντες (I. 2 p. 802 sq.).

XIX. ΠΡΟΣ ΟΡΓΕΩΝΑΣ.

26. μήτε παλίνσκιον γίγνεσθαι τὸ χωρίον. Harpocr. v. αλίνσκιον (p. 143. Bekk.).

27. *εἴπερ [γοῦν] ὥριζον ταῖς ἀποφοραῖς ταύταις τῶν ποδῶν ἀλλότριον εἶναι τὸ χωρίον.* Harpocr. v. ἀποφοράν (p. 31. Bekk.) et Bekk. anecd. p. 439.

ΑΠΑΡΑΣΗΜΑ.

28. *Καὶ οὗτος ὁ πάντων ἀνθρώπων σχετλιώτατος, οὐ παρεχομένων αὐτῶν μάρτυρας, ὧν ἐναντίον ἡμῖν ἀποδοῦναί φασιν, ἐκείνοις πιστεύειν προσποιεῖται μᾶλλον ὡς ἀποδεδώκασιν ἡμῖν, ἢ ἡμῖν ὡς οὐκ ἀπειλήφαμεν. καίτοι πᾶσι φανερόν, ὡς οἵ γε τὸν τούτου πατέρα ἀπεστέρουν ὄντα ἐπίτιμον, ὅτι ἡμῖν ἑκόντες οὐκ ἂν ἀπέδοσαν, εἰσπράξασθαι δ' οὕτως ἔχοντες οὐκ ἂν ἐδυνήθημεν.* Dionys. Hal. V p. 609.

29. *Ὧι γὰρ ἃ μὲν ὑπῆρχεν ἔξω τῶν ἀποτιμηθέντων καταλελειτουργηκότα, δανειζομένῳ δ' οὐδεὶς ἂν ἔδωκεν ἐπ' αὐτοῖς ἔτι πλέον οὐδὲν ἀποδεδωκότι τὰς μισθώσεις ἔχειν ἐμοὶ προσῆκον ἀναμφισβητήτως, οὗτοι τηλικαύτην δίκην λαχόντες καὶ σφέτερα αὐτῶν εἶναι φάσκοντες ἐκώλυσάν με ἐξ αὐτῶν ποιήσασθαι τὴν ἐπισκευήν.* Dionys. Hal. V. p. 610.

30. *Ἡγοῦμαι μεγίστην εἶναι τῶν λειτουργιῶν τὸν καθ' ἡμέραν βίον κόσμιον καὶ σώφρονα παρέχειν.* Stobaei flor. V. 54. (I p. 119. Mein.)

31. *Ὅσοι τοὺς ἀδικοῦντας κολάζουσιν, οὗτοι τοὺς ἄλλους ἀδικεῖσθαι κωλύουσιν.* Stobaei flor. XXXXVI. 25 (II p. 216. Mein.).

32. *Χρὴ τοὺς νόμους μὲν τίθεσθαι σφοδρῶς, πραοτέρως δὲ κολάζειν ἢ ὡς ἐκεῖνοι κελεύουσιν.* Stobaei flor. XXXXVIII. 25 (II p. 254. Mein.).

33. *Τί δ' ἐπὶ τοιούτων δεῖ μαρτυριῶν, ὧν οἱ δικάζοντες τὰ μὲν αὐτοί εἰσι συνειδότες, ὅτι ὑγίαινεν ὁ παῖς, τὰ δὲ τῶν ἑωρακότων αἰσθανόμενοι μαρτυρούντων, τὰ δὲ ἀκοῇ πυνθανόμενοι;* Priscian. 18 c. 20 p. 174. Kr.

34. *Ὅταν ἔλθῃ, εἰώθει παρ' ἐμοὶ κατάγεσθαι.* Et iterum: *ὅταν ἔλθω, παρ' ἐκείνῳ κατηγόμην.* Priscian. 18 c. 25. p. 230. Kr.

35. *ἐκ τῆς Ἀναξίωνος γέννας καὶ Πολυαράτου ὄντα.* Pollux III § 6.

36. *εἰς Ἄρειον πάγον αὐτῷ ἐπέσκημμαι.* Pollux VIII § 33.

DEX NOMINUM ET RERUM MEMORABILIUM.

s.

11

LYCURGI

RATIO IN LEOCRATEM.

EDIDIT

CAROLUS SCHEIBE.

LIPSIAE

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXIV.

PRAEFATIO.

denda Lycurgi Leocratea, ad quam tam multi nuper tamque
iomines studia sua contulerunt, ut qui denuo in ea operam
ıramque collocet abundantia copiarum paene obrui videatur,
ci quod in praefatione ad Lysiae orationes curandum pu-
et quicquid aut ex mea aut ex aliorum coniectura de scri-
odicum mutandum esse censerem diligenter notarem, et in-
ı discrepantias, quibus mea recognitio discederet ab Imm.
, Maetzneri, Baiteri Sauppiique doctissimorum virorum
ous. Librorum autem manuscriptorum principem et habui
mis sequutus sum Crippsianum A, non modo ab Imm. Bek-
d etiam ab Osanno et Dobsono excussum, cui bonitate aucto-
e si non parem at certe proximum esse constat Laurentia
ceterorum LPZ ut deterioris notae codicum testimonio, nisi
lis melioribus aperte peccatum videretur, fidem tribui nul-
eterum moneo, quae verba contra librorum mscr. auctorita-
enda esse existimavi, ea uncis ita a me inclusa esse, ut
ım intersererem [*], quae exterminanda, nudis uncis [ ].

. *ὦ Ἀθηναῖοι* ABZ (Turr.*). *ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι* cett. (Bk.
ὲρ *ὑμῶν* Taylorus (Turr. coll. §. 20. 76. 146. 149.). *ὑπὲρ*
ori (Bk. M.**) || *Λεωκράτη* libri (Bk. M.). *Λεωκράτην* Turi-
Etsi enim inde a Demosthenis aetate formam in *ην* desinentem
probe scio, tamen codicibus et hoc loco et §. 141. obsecundan-
e putavi. Neque vero §. 150. *Λεωκράτην* dedissem, nisi hoc,
Dobsono fidem habere licet, in optimo A, quamvis solo, inven-
t. || *τὸν προδόντα αὐτῶν* Bekkerus (M. Turr.). *τὸν προδόντα*
ibri. *προδόντα αὐτὸν* sine articulo Ald., quod tutatur Bakius
hypomn. III. p. 102. || §. 2. Pone *ἀπαραιτήτους δικαστὰς*
Tayloro cum Turr. omisi puerilem glossam (Fr. A. Wolf. ad
ptin. p. 495, 1. ed. Reisk.) *μὴ παρέχοντας συγγνώμην*, a

* e. editores Turicenses s. Baiterus Sauppiusque.
** i. e. Bekkerus Maetznerus.

Bekk. inclusam, defensam a Maetznero. Cfr. Halm. in Actis philol. Monac. IIII. p. 123 sqq. || §. 3. *ἐν ταύτῃ*] *ἐν αὐτῇ* Reisk. *ἐνταῦθα* Coraes. *εἰς αὐτὴν* Jenickius in symbolis crit. in Lycurgi Leocr. (Lips. 1843.) p. 6. || §. 4. *δεύτερον δ' ἡ τῶν δικαστῶν ψῆφος — παραδιδοῦσα κρίσις*] *δεύτερον δ' ἡ τῶν κατηγόρων μήνυσις, τρίτον δ' ἡ τῶν δικαστῶν ψῆφος* G. A. Hirschig. in Philologo V. p. 328. Frustra: *κρίσις* enim perinde atque *κρίνειν* de accusatore quoque dici vix est quod demonstretur. V. Tayl. ad h. l. Fr. A. Wolf. ad Dem. Lept. p. 484, 6. ed. Reisk. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 253. || *παραδιδοῦσα* Bekker. (Turr.) *παραδοῦσα* libri (M.). || *ὑπ' ἀμφοτ.* Reisk. *ἐπ' ἀμφοτ.* libri. || *αὐτῷ*] *αὐτῷ* Bekk., vereor ut e codd. Cfr. Blum. praefat. ad Leocr. p. XXVII. || §. 6. *καθιστάναι* Stephanus (omn. ed.). *καθεστάναι* libri. || §. 8. *ὥστε μήτε κατηγορίαν μήτε τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὑρεῖν ἀξίαν, μηδὲ ἐν τοῖς νόμοις — τῶν ἁμαρτημάτων* libri. V. Meierus de Lycurgo (pone Gust. Kiesslingii fragmenta Lycurgea) p. CXLII. sq. — Jenick. l. d. p. 7. ita coniecit: *ὥστε μήτε τὴν κατηγορίαν* (imo *τῇ κατηγορίᾳ* Dem. 14. de symmor. §. 6. Xen. Hier. 4, 4.) *τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὑρεῖν ἀξίαν, μηδὲ ἐν τοῖς νόμοις ὡρίσθαι*, omissis illis *τιμωρίαν ἀξίαν τῶν ἁμαρτημάτων*. — Bekkerus *μήτε κατηγορίαν — εὑρεῖν ἀξίαν* uncis inclusit, Turr. sola verba *μήτε κατηγορίαν* omiserunt. || §. 9. *μήτ' ἐν τοῖς* Bekk. (Turr.). *μὴ ἐν τοῖς* libri (M.). || *ἐπίδοξον εἶναι* primus Ernesti, deinceps Schaubius, Baiterus, ego (in observatt. in or. Atticos p. 18). *ἐπίδοξον εἶναι γεγενῆσθαι* libri, unde Valckenar. ad Herod. IV. 11. *ἐπίδ. εἶναι γενήσεσθαι* (prob. Maetzn. Freudenberg. ad Heinrichii schedas Lycurgeas Bonn. 1850. p. 13.). *ἐπίδ. εἶναι γενέσθαι* Lobeck. ad Phryn. p. 133. (Bk.). || *διὸ*] Ante hoc voc. omisi cum Turr. verba e §. 8. huc illata *ὡς μήτε κατηγορίαν μήτε τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὑρεῖν ἀξίαν*: incluserat Bekk. || *ὅσα δὲ μὴ σφόδρα — προσαγορεύσας* sana puto: ad *ὅσα δὲ μὴ σφόδρα* intelligendum e superioribus *διωρικώς*, perinde ac si dixisset orator *ὅσα δὲ μὴ σφόδρα* (non praefracte, non adeo. Schaefer. ad Dem. de F. Legat. p. 447, 26. §. 332. = non accurate, non diserte) *διώρικε ἀλλὰ περιείλ. κ. τ. λ.* Reliqua quae Meierum aliosque offenderunt, me non item. || §. 11. *βουλεύεσθε* Tayl. (Bk. Turr.). *βούλεσθε* libri. || §. 13. *εὐορκοτάτην τὴν* Bekk. in add. (Turr.). Libri art. om. || [*ἀδύνατον γάρ ἐστιν ἄνευ τοῦ λόγου — τὴν ψῆφον*] Bekkero auctore seclusi: nam et concinnitatem turbant et ad sententiam sunt supervacanea vel tum, si G. Hermanni coniecturam in Soph. Antig. praef. p. XIV. prolatam *ἄνευ τοῦ ἀλόγου* amplectare, quam receperunt Turr. || §. 14. *τε γάρ* libri (M. Turr.). *τε* om. Bekk. || *ἀπαγγελίαν* Tayl. (Turr.). *ἐπαγγελίαν* libri. V. §. 15. 18. 19. || §. 15. *οἳ ἴσασι — διαπεπραγμένοις ὄντα* cum Frankio transposita malim post verba §. 14. *παρὰ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἔσται λόγος*. Turr. in ed. I. *οἳ* ad *οἰκουμένην* rettulerunt, quod hoc quidem loco fieri non posse recte animadvertit Frankius. Meiero aliquid humani accidit. || *τούτων πλεῖστον* Reisk. (M. Turr.). *τούτῳ πλεῖστον* libri. Alteram Reiskii emendationem *τούτου πλεῖστον* recepit Bekk. || *δόξοιτ' ἂν*] *δόξαιτ' ἂν* Dobr. et G. Herm. de part. *ἂν* p. 167. Sed v. Meutzner. in

Zimmermanni annal. schol. 1833. p. 432. || §. 16. οἰκούντων] μετοικούντων G. A. Hirschig. in Philol. V. p. 328. At tunc non solum μέτοικοι, sed etiam hospites ac peregrini ad urbem defendendam adhibebantur, ut bene observaverunt Morus et Blum. V. Boeckh. oecon. polit. I. p. 364. sq. ed. II. || καθ' ὅ τι] ὅντιν' G. A. Hirschig. l. d. Sed v. Saupp. in ed. I. Adde Bernhardy synt. Gr. p. 146. || §. 17. ἐξορμούσης Tayl. (ed. omn.). ἐξορμώσης libri. || κατέλειπεν Bekk. (Turr.). κατέλιπεν libri (M.). || οὐδὲ τὴν ἀκρόπολιν Heinrich. (Turr.). οὔτε τὴν ἀκρόπ. libri (Bk. M.). Cfr. Halm. l. d. p. 131. sq. et Saupp. ad h. l. || σώσοντας Tayl. (ed. omn.). σώσαντας libri. || §. 19. φυγόντα Fr. A. Wolf. ad Leptin. p. 277. (Bk. Turr.). φεύγοντα libri (M.). || [ἴσασιν*] add. Ald., om. libri. || ὃν καὶ ὑμῶν — αὐτοῖς.] Locus conclamatus, cui variae sunt a doctis adhibitae medendi rationes: satis erit commemorasse coniecturas Franzii (cfr. Halm. p. 132) ὡς καὶ μεγάλου αἴτιος βλάβους εἴη τὴν πεντηκοστὴν μετέχων αὐτοῖς, Sauppii ὡς καὶ μεγάλα βεβλαφὼς εἴη τὴν πεντ. μετέχων αὐτοῖς, quam rationem probans Jenick. l. d. p. 11. accuratius etiam scripsit: ὡς καὶ μεγ. καταβεβλαφὼς εἴη τὴν πεντ. μετ. αὐτός. Equidem ἐπέχω. || §. 20. τούτων ποιῶσιν, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων καὶ τῆς δημοκρατίας κλητεύσομεν αὐτούς.] Sic distinxit Baiterus. Bekk. virgulam posuit post δημοκρατίας, omissam post ποιῶσιν. Ceterum scripsi κλητεύσομεν Tayloro auctore pro eo quod in libris est κλητεύσωμεν (Bk. Turr.). || §. 21. ἐν γειτόνων Saupp. (ep. crit. ad G. Hermannum p. 106 sq.). ἐκ γειτόνων libri Bekkeri (Bk. M. Turr.). Prius scribebatur ἐς γειτ. || §. 22. Ξυπετεῶνα e libris restitui, solus Z depravate habet Ξυπετρῶνα. Taylor.: Ξυπεταιῶνα, quem interpretes sequuti sunt omnes. Sed v. Stephan. Byz. I. p. 481. ed. Meinek. Ξυπετή, δῆμος Κεκροπίδος φυλῆς. ὁ δημότης Ξυπετεών, ὡς Μακεδών („ὡς Μεδεών?“ Mein.). In inscriptionibus omnibus sunt Ξυπεταιόνες. Corp. Inscr. n. 172. 251. Tit. naval. XIII. d. 169. 180. XIV. b. 41. e. 150. Rossii dem. Ath. n. 5. (p. 20.), apud Harpocr. p. 134, 6. in optimis codd. Ξυπεταίονες. Ceterum cfr. Saupp. in fragm. Hyperid. or. Att. II. p. 284. || οἰκίαν, ἀποδόσθαι recte distinxerunt Turr. cfr. §. 23 extr. V. Meier. l. d. p. CXLVI. Cett. virgulam omiserunt. || καὶ ἀπὸ AMZ (M. Turr.). καὶ om. cett. (om. Bk.). || §. 23. μίαν μνᾶν pro vitioso habuerunt Maetzn. et Meier. || ἐκεῖνον ἂν Bekk. (Turr.). Libri ἂν om. (om. Bk. M.). || §. 24. τὴν τοῦ Τιμοχάρους A. τοῦ om. cett. (om. ed. omn.). || §. 26. τὴν Ἀθηνᾶν — ὁμώνυμον αὐτῇ] „Haec nescio an tollenda sint“ Bekker., cuius sententia mihi magis probatur quam Sauppii et Maetzneri, qui illum accusativum absolutum esse statuunt, partic. ὡς transposita. Verba enim τὴν Ἀθηνᾶν — εἰληχυῖαν interpretationis gratia supra τὴν θεὸν suprascripta fuisse et ὁμώνυμον αὐτῇ ex inferiore linea huc illata videntur. || οἱ τιμῶντες] In artic. haereo, ut coniiciam Lycurgum scripsisse οἱ πολῖται τιμῶντες. || οὔτε πατρῴων οὔτε ἱερῶν] Alterutrum οὔτε expungi voluerunt. οὔτε ἐθῶν πατρῴων οὔτε ἱερῶν Urban. coll. §. 25. probante Hermanno. Meierus οὔτε πατρίων οὔτε ἱερῶν. || Ἠπείρου iam Hauptmannus (M. Turr.). Bekker. littera minuscula scripsit. || §. 28. παρεκα-

λεσάμην] προὐκαλεσάμην Tayl. probante Meiero. V. Schoemann. ad Isaeum p. 384. sq. || §. 29. τὸν πάντ᾽ αὐτῷ ego de mea coniectura scripsi: τὸν πάντων AB. τῶν πάντων LPZ. τὸν πάντων [τῶν] Bekker. τὸν παρὰ τῶν Schoemann. ad Isae. p. 332. (Turr.). τὸν πάντα Doberenz. || δημοτικὸν libri (Bk. M.). δημοτικώτατον primus Ernesti ad Callim. hymn. in Del. 88., dein Reisk. (Turr.). Iis quae a Maetznero, Meiero, Freudenbergio allata sunt adde Aeschin. de f. Leg. §. 11. Dem. Mid. §. 111. Plat. Symp. p. 205. D. || §. 30. τοῖς ἰδίοις κινδύνοις Reisk. coll. §. 104. (M. Turr.). τοὺς ἰδίους κινδύνους libri. Taylorus inclusit itemque Bekk. — Halm. l. d. p. 136 sq. add. κινδυνεύων vel ὑποστάς. || [τούτους*] ego de meo addidi (Intell. τοὺς οἰκέτας καὶ τὰς θεραπαίνας). Possis etiam, sed collocatione verborum minus commoda: διὰ τὸ συνειδέναι ἑαυτῷ τούτους. || ἑαυτῷ Stephan. (M. Turr.). ἑαυτὸν libri (Bk.). αὐτὸν Reisk. (intell. τὸν ἔλεγχον). || τῶν γενομένων Bekk. in add. — λεγομένων libri (Bk. M. Turr.). Illud oppositis τὰ μὴ ὄντα flagitatur. || §. 31. ἀραῖς] γραφαῖς huic loco magis convenire dicit Meier. || ωσπερ ἡμεῖς Ald. (Bk. M. Turr.). ὥσπερ ὑμεῖς libri. || §. 32. παραγαγεῖν; κατὰ libri (M. Turr.). παραγαγεῖν; [τοὺς οἰκέτας.] κατὰ Bekk. cum Ald. || γοῦν Dobraeus. τοίνυν libri (ed. omn.). || §. 34. βασανίζειν Tayl. (Turr.). καὶ βασανίζειν libri (Bk.). || §. 36. Ὑπερείδου cum Ald. Turr. Ὑπερίδου libri (M. Bk.). V. imprimis Saupp. Or. Att. II. p. 275 sq. || §. 37. ἀφειμένοι A. G. Becker. e Suida v. πεπορπημένος coll. §. 40 (M. Turr.). ἀφιέμενοι libri (Bk.). || §. 38. τὴν αὑτοῦ libri (Bk. M.). τὴν αὐτοῦ Turr., scilicet ob collocationem pronominis αὐτοῦ, quae sola caussa me non movet: nam exempla non pauca αὑτοῦ etiam adiectivi instar poni posse luculenter demonstrant: hoc autem loco αὐτοῦ necessarium est. || οἱ ναοὶ Turr. οἱ ναοὶ τῶν ἱερέων libri. τῶν ἱερέων incluserunt Bekk., Maetzn. alii. V. Heinrichii sched. Lycurg. ed. Freudenberg. p. 20 sqq. || §. 39. ἄτακτον αὐτὸν Turr. ἄτακτον τὸν αὐτὸν libri. ἄτακτον ἑαυτὸν Bekk. || τῷ [δήμῳ*] Bekk. cum Ald. Utrumque deletum volunt Osannus, Maetzn., Turr., Meierus malebat τῷ στρατοπέδῳ, quod penderet e verbis τὸ γεγονὸς πάθος. || ἐπὶ Bekk. (Turr.) ἐν libri. Quem locum qui ἐν tutantur afferunt e Lysiae or. 13. §. 12. is a nostra ratione alienus est. ἐν per ipsum perfectum συμβεβηκόσιν ferri nequit. || §. 40. ὁρωμένας] Coniecerunt ὀδυρομένας, φερομένας, οἰστρωμένας, στρωφωμένας, ὁρμωμένας, θρεομένας: equidem aliquando suspicatus sum scribendum esse ῥωομένας verbum epicum huic loco convenire ratus: atque etiam aliis locis Lycurgi sermo altius assurgit, velut §. 50. 75. 143. 149. V. Saupp. ad §. 109. — Vulg. tuentur Halm., Maetzn., Turr. || §. 40. ἀφειμένους Suidas (M. Turr.). ἀφεμένους libri. ἀφιεμένους Bekkerus. || ὅλην τὴν πόλιν τότ᾽ ἐπὶ γήρως ὀδῷ περιφθειρομένους Suidas (ed. omnes, nisi quod τότ᾽ omittunt). ὅλην πόλιν ἐπὶ γήρως οὐδῷ διαφθειρομένους libri Lycurgi. || §. 41. ἐπιτίμους Baiterus (Turr.). ἐντίμους libri (Bk. M.). || πρότερον A, si Osanno fides (Turr.). πρῶτον cett. libri. || §. 43. ἐγκαταλιπόντα Ald. (Bk. Turr.). ἐγκαταλείποντα libri. || §. 44. νεῴ Pierson. ad Moer. p. 265. (Bk. M.). νέοι libri. ναοὶ Augerus (Turr.). || παρέσχετο τάξαι] „Malim παρέσχε. cfr. §. 43.

f. 78 extr. 152." Bekk. Sed v. Halm. l. d. p. 145 sq., Turr. in ed. Maetzn. || §. 45. μηδὲ ξυνεπενεγκεῖν ego de mea coniectura dedi: ne inferias quidem una cum ceteris afferre". ἐπιφέρειν enim usitatum i inferiis afferendis verbum esse ostendunt loci Thucyd. 2, 34. 3, 58. ocr. 9. §. 1. Plut. Pericl. 35. extr. V. Schoemann. ad Isae. p. 398. — ηδὲ ξυνεγκεῖν AB. μηδὲ ξυνενεγκεῖν LP (ed. omn.). μηδὲ συνενεγκεῖν Z. Jenick. l. d. p. 14. μηδὲ ξυνενεγκεῖν defendens item ut ego l munera, quibus ornare solebant defunctos, refert. Sed simplex φέειν ita usurpatum esse nego pro ἐπιφέρειν. Coraes coniecit μηδὲν νενεγκεῖν. Dobraeus: μηδὲ ξυνεξενεγκεῖν deletis verbis μηδ' ἐπ' ἐκφορὰν ἐλθεῖν. Maetznerus: μηδὲ ξυνεισενεγκεῖν. || αὐτῶν] αὐτῶν ἑαυτοῦ Reisk. αὐτῶν αὐτοῦ Jenick. p. 15. || §. 46. τοὺς τοιούτους λόγους ῶν δημοσίων ἀγώνων Reisk. (Turr.). τοὺς τοιούτους τῶν δημοσίων γῶνας libri. τῶν τοιούτων τοὺς δημοσίους ἀγῶνας Maetzn. τοῖς οιούτοις τοὺς δημοσίους ἀγῶνας Frankius. V. Meier. de Lyc. p. CL. || ἰς αὐτῶν Turr., qui tamen non receperunt. Libri art. om. (om. ed. mnes). || ἀνάλωσαν libri (Bk. M.). ἀνήλωσαν cod. Mureti in var. lect. .VII. 6. (Turr. coll. Benselero ad Isocr. Areop. p. 133. sq.). || §. 48. ρίστοις ἀνδράσιν A. ἄριστα ἀνδράσιν cett., unde G. Hermannus τοῖς ριστα ἀνδραγαθήσασιν, Frankius τοῖς ἄριστα omisso ἀνδράσιν, Meier. d. ἀριστεύσασιν. || καταλελοίπασιν Bekk. in add. (M. Turr.). ἐγκαταελοίπασιν libri. || ἔνθαπερ ἐτάχθησαν Markland. ad Lysiam p. 95. or. 2. §. 31.). ἔνθα παρετάχθησαν libri (ed. omn.). Cfr. Herod. I. 0. VII. 228. || §. 49. ταῦτα γὰρ libri. ταῦτα δὲ Auger. et Bekker. Turr.). Nexus hic est: „illi, quamvis victi, tamen tanquam victores bierunt: libertas enim et gloria virtutis (ταῦτα γὰρ ἀμφότερα) illis raesto sunt: sunt enim haec ambo belli praemia." Caussa igitur quum tero membro ταῦτα γὰρ ἀμφότερα contineatur, huius explicandae graa praeponitur ea enunciatio, quae proprie sequi debebat. Prius enim ὲρ explicativum est, caussale alterum. Ita finge haec scripta esse: πέθανον. ἐλευθερία γὰρ καὶ ἀρετὴ (ταῦτα γὰρ ἀμφότερα τὰ ἆθλα οῦ πολέμου τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐστίν) τοῖς τελευτήσασιν ὑπάρει: nihil erit quod reprehendas. Simili modo conformata oratio est in at. Apol. Socr. p. 39. D. sq. pariterque part. γὰρ ad eam quae seuitur enunciationem spectat in Lys. or. 12. §. 15. Aliter vulg. tuer Halm. l. d. p. 147. || ἡττῆσθαι τοὺς Tayl. (Turr. coll. Isocr. or. 4. 92.). ἥττης αἰτίους τοὺς libri. || φόβον. μόνους] φόβον ἀμυνομένους· μόνους Winkelmannus in diurnis antiquit. 1842. p. 289., alii alias oniecturas protulerunt. Sed v. Lobeck. in Paralip. II. p. 513 sq. et reudenberg. l. d. p. 24. || §. 50. ἂν αἰσχυνθείην Bekker. (Turr.). Libri ν om. (om. M.). || §. 51. εὑρήσετε δὲ] „immo γὰρ" Saupp. Sed v. Meier. de Lycurgo p. CLI. || §. 52. οὐδ' ἐν Tayl. (M. Turr.). οὐδὲν bri (Bk.). — V. Blum. in addendis. || ἐν Ἀρείῳ Bekk. in add. (M. urr.). ἐπ' Ἀρ. libri. || φυγόντας A. G. Beckerus (Turr.). φεύγοντας bri (Bk. M.). || τοῖς πολεμίοις Bekk. (M. Turr.). τοὺς πολεμίους libri. ς πολεμίους Ald. (Bk.). || §. 54. πάντων ἄρ' Heinrich. (Bk. M. Turr. oll. §. 27. 78. 121. Dem. or. 45. §. 70.). πάντων γὰρ libri. || κινδυ-

νεύοντες] Bekk. coni. *κινδυνεύσοντες*. Sed v. Bernhardy synt. Gr. p. 319 et Maetzn. ad h. l. || §. 55. *ᾧ ῥαδίως*] *ὡς ῥαδίως* coni. Bekk. || *ἐκ τοῦ λιμένος* edd. vett. *εἰσὶ τοῦ λιμένος* libri, unde Sauppius coni. *εἴσω τοῦ λ.*, G. Hermann. *ἐπὶ τοῦ λ.* || §. 56. *ὡς ἔμπ.*] *ὡς* deletum vult Bekk. At v. Maetzn. || *κατοικεῖν*] *μετοικεῖν* coni. Bekk. Sed v. Halm. l. d. p. 150. et interpr. || *πατρῷα* Schoemann. ad Isae. p. 218. *πάτρια* libri. || §. 57. *ἐπὶ ἐμπορίαν* libri (*ἐμπορείαν* AB). *ἐπ' ἐμπορίᾳ* Stephan. et Bekk. in add. (Turr.). V. Maetzn. et Lobeck. ad Phryn. p. 475 et 517. || *καὶ κατ'* libri (M. Turr.). [*καὶ*] *κατ'* Tayl. (Bk.). || §. 58. [*τῆς**] *πεντηκοστῆς* Heinr. (Turr.): cfr. §. 19. Andoc. or. 1. §. 133. Dem. or. 59. §. 27. Libri art. om. (om. Bk. M.). || §. 60. *δούλην οὖσαν τὴν πόλιν, ὃν δὲ τρόπον* Reisk. (Bk. M. Turr.). *δούλην δὲ οὖσαν τὴν πόλιν ὃν τρόπον* libri. *δούλην γε οὖσαν τ. π., ὃν δὲ τρ.* Dobraeus prob. Herm. || §. 63. *οὐδὲν ἂν γένηται*] Corruptam scripturam cum Turr., qui particulae *δήπου* in interrogatione negativa tuendae caussa conferri iubent Hartung. de partic. Gr. I. p. 286., retinere quam incerti quid ac dubii in orationem intrudere malui. Bekk. aut *ἐγένετο* aut omisso *ἂν γεγένηται* scribendum esse censuit, quod quidem defensitavit Baeumlein de modis Graec. p. 207. Halmius l. d. p. 153. *ἂν γένοιτο*, quod iterum postea proposuit Saupp. in ed. II. || *παρὰ τοῦτον* Ald. (Bk. M. Turr.). *παρὰ τοῦτο* libri. || §. 65. *ἀπέκτειναν* libri. *ἀπέκτεινον* Coraes (Turr.). V. Maetzn. || *εἶργον* libri praeter A, qui *εἴργον*. V. §. 112. et quae annotavi ad Lysiae or. 6. §. 28. || *νόμων* libri (M. Turr.). *νομίμων* Stephan. (Bk.), quod ut verum esse crederem mihi non persuasit Jenick. p. 17: etenim *εἴργειν τινὰ τῶν νόμων* est exlegem aliquem iudicare. || §. 67. *ἀλλ' εἰς*] *ἀλλ' εἰ* Tayl. *ἀλλ' οἷον* Bekk. Ego in observatt. in orat. Att. p. 53. eiiciendam putavi praeposit. *εἰς*, ut propter praegressum *εἰς* huc illatam. Sed v. interpr. || §. 70. *μετ' αὐτῶν* libri. *μετὰ αὐτῶν* Turr. *μεθ' αὐτῶν* Tayl. V. Meutzner. in diurn. antiqu. 1844. p. 176 sq. || *ὅμοιον*] *ὅμοιοι* iam bonus Hauptmannus ante hos centum annos proposuerat, idem postea Dobr., haud temere. || §. 71. *αὐτοῖς* libri (Bk.). *αὑτοῖς* Turr. || *οὐ μεγάλαις*] *οὐ* suspectum Bekkero visum, quo sublato tollendam etiam interrogationem esse. Nos vero sustulimus cum Blumio, Maetzn., Turr. interrogationis signum, non tollentes negationem, sed ironice haec dicta esse existimantes. || §. 73. *Φασήλιδος* Taylor. et Wesseling. ad Diodor. XII. 4. (ed. omn.). *Φάσιδος* libri. || §. 76. *καταισχυνεῖν — ἀμυνεῖν* Stephan. (ed. omn.). *καταισχύνειν — ἀμύνειν* libri. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 330. || *ἐπιώρκηκεν* A (secundum Osannum). Cett. om. *ν ἐφελκυστικόν* (om. omn. ed.). V. Maetzn. ad h. l. Frankius ad Aeschin. Tim. §. 15. Weber. ad Aristocr. p. 146. 446. || *ἠσέβηκεν* edd. ante Bekkerum: *ἠσέβησεν* libri (Bk. M. Turr.). || *παρασκευασάμενος* pr. A. (M. Turr.). *παρασκευασμένος* BLP. *παρεσκευασμένος* Z. ut videtur (Bk.). || *τιμωρήσεσθε* A (M.). *τιμωρήσοισθε* BPLZ. *τιμωρήσαισθε* Neoph. Ducas (Bk. Turr.). V. Maetzn. ad h. l. et Frank. in quaestt. Aeschin. (Fuldae 1841) p. 7: nostrum locum neglexit Baeumlein. de modis p. 158 sqq. || §. 77. *θέλει* libri, nisi quod pr. A *θέλῃ*. *θέλοι* Ald. (Bk.). *'θέλει* Turr., ut assolent. || §. 78

τίνι δ' ἂν τὴν πατρίδα παρέδωκε μείζονα προδοσίᾳ Wesseling. ad Petit. legg. Att. p. 232 (Bk.). Cfr. Freudenberg. in Heinr. sched. Lyc. p. 26. — προδοσίᾳ auctore Voigtlaendero (de locis nonn. Lycurgi Schneeb. 1825.) deleverunt Turr., cancellis sepsit Maetzn., probantes utrique reliquam Wesselingii emendationem. τίνι δ' ἂν τὴν πατρίδα προὔδωκε μείζονι προδοσίᾳ libri, unde Bergk. coniecit: τίς δ' ἂν τὴν πατρίδα προὔδωκε μείζονι προδοσίᾳ; Sed obstat et iuris iurandi formula, cuius singulas partes deinceps persequitur orator et quod supra iam dictum erat ἢ μᾶλλον προδότης τῆς πατρίδος. || §. 78. τιμωρήσεσθε; τοὺς Reisk. (M. Turr.). τιμωρήσεσθε τοὺς cett. (Bk.) || §. 79. τῶν ἀδικημάτων delebat G. A. Hirschig. in Philol. V. p. 329. Sed v. Maetzn. ad h. l. et H. Stephani thesaur. Didot. I. p. 875. || §. 80. συχνῶς ego de meo correxi. ἰσχνῶς libri mscr. et edd. omnes. Coraes voluerat ἱκανῶς, G. Dindorf. in H. Stephani thesauro ἰσχυρῶς. Certe istud ἰσχνῶς sive „stricte" interpretere (quae sane dubia est significatio), sive „tenuiter", non convenit huic loco. Sententia: „tamen abunde in iis quae scripta accepimus videre licet eorum virtutem." τὰ γεγραμμένα enim opponuntur τοῖς τότε πεπραγμένοις, ut non opus sit Meieri coniectura ἐν αὐτοῖς. || §. 81. οὐδ' ἐγκαταλείψω Saupp. (Turr.). οὐδὲ καταλείψω libri. || §. 82. πάντων τῶν Turr. — Libri art. om. (om. Bk. M.) || §. 83. ἡ πόλις ἡμῶν ex LPZ restitui: tum non opus extrema hac §. cum Turr. contra codd. auctoritatem scribatur οἱ πρόγονοι ὑμῶν: quid? quod ne licet quidem per §. 84 et 85. — ἡ πόλις ὑμῶν AB (Bk. M. Turr.). || §. 84. εἰ [ἐπι]λήψονται suasu Heinrichii scripsi: quod enim saepius factum est, praepositio verbi ἐπηρώτων auribus scribae inhaerescebat, quum ei λήψονται scribendum erat. εἰ καὶ πῇ λήψ. Reisk., εἴ πη λήψ. Saupp. || τῶν Ἀθηναίων libri (Turr.) praeter Z, qui τὸν Ἀθηναίων (Bk. M.). || §. 85. ἐξήγγελλε AB (M. Turr.). ἐξήγγελε cett. (Bk., qui tamen ἐξήγγειλε malit). || ἔοικε ABZ secundum Osannum (M. Turr.), ἔοικεν cett. (Bk.) || θρεψαμένην] θρέψασαν G. A. Hirschig. in Philol. V. p. 329. || ἡμῶν, ἄνδρες δικασταί Bekker., ὑμῶν, ἄνδρ. δικ. libri (Turr.). || οὐδ' Z. (Turr.). οὐκ cett. (Bk. M.). Asyndeto hic locus non est. || §. 86. ἑτέραν — τὴν χώραν libri. Articulum om. Turr. primo auctore Budaeo comment. l. Gr. p. 849 (ed. Bas. 1557.). Schoemannus sive hoc sive servato articulo ἑτέρας scribi voluit, quae eadem et Krügeri et G. Hermanni sententia est. ἑτέραν inclusit Heinr. (M.). Ego, quum anceps iudicium sit, nolui quicquam novare. || §. 88. Ὁρᾶτε] Ὁρᾶτε εἰ Ald. Ἆρά γε Coraes (Jenick. p. 20.). || ἐσπούδαζον] ζῶντες hic add. Halm., recte opinor (Lobeck. ad Phryn. p. 129.). || μονώτατος δ' Ald. (ed. omn.). δ' om. libri. || §. 90. ὑπομεῖναι Ald. et Melanthon (Turr.). ὑπομείναι libri (Bk. M.). ὑπέμεινε Schaubius. || §. 91. θεόν τινα AB* (M. Turr). θεῶν τινὰ cett. (Bk.). || §. 92. ἐπιγενομένοις libri (M. Turr.). ἐπιγινομένοις Bekk. || §. 93. νόμων libri bis (M. Turr.). νομίμων Tayl. (Bk.). V. ad §. 65. || εἰ ταῦτα σημεῖα τοῖς εὐσ. καὶ τοῖς κακ. φαίνονται] εἰ — φαίνοιντο Stephan. εἰ ταῦτα τὰ σημεῖα τ. εὐσ. κ. τ. κ. φαίνοι illud cum Melanthone, hoc cum Reiskio Sauppius. || §. 94. πρὸς αὐτοὺς Tayl. (Turr.). Quippe pronomen ad

ipsos deos respicit. πρὸς αὐτοὺς libri (Bk. M.). Locum parum inte G. A. Hirschig. quum in Philol. V. p. 329. compluria exsecanda natus est. || ἀλλ' ὅτι μὴ] „ὅτι nescio an perperam iteretur." Bekk. quoque ita videtur. Vir doctus apud Maetznerum ἀλλὰ τὸ μή. (Hirschig. l. d. ἀλλ' οὐδὲ μή. || §. 95. γοῦν Maetznerus probante G manno (Turr.). οὖν libri. || ἐπὶ τὴν] ἐπί τε τὴν coni. Baiterus. iniuria. || §. 96. προσαγορεύεσθαι Reisk. (ed. omn.). προσαγορε P. προσαγορεῦσαι cett. || τῶν εὐσεβῶν libri praeter Z, qui τὸν εὐσ V. Maetzn. ad §. 137. || ἅπαντας ἐγκαταλιπόντας] ἐγκαταλ. ἅπ Pinzgerus. || §. 97. δεῖν AB (M. Turr.). δεῖ cett. (Bk.). || τὰς πατ Reisk. (ed. omn.). τοὺς πατρ. libri. || §. 99. ὁ δὲ Ald. (ed. omn. δὲ libri. Fortasse: οὕτως δὲ, noto illo adverbii οὕτως post par positi usu. || §. 100. ὧν] ἣν coni. Bekk. Sed v. Maetzn., Baiter. I., Bernhardy synt. Gr. p. 473., nos in Vindicc. Lysiac. praef. p. V

Euripidis Erechthei fragmentum (Matth. 14., Wagner. 4. p sqq.) tractatum est a Meinekio in diurnis antiq. 1844. p. 14. et iter iisdem 1846. p. 1089. Vs. 3. δυσγενέστερον ....] πολλῷ δυσγενέ B (secundum Osann.) et vett. edd., [δρῶσι]δυσγενέστερον Heinr. (T δυσγενέστεροι φύσιν G. Hermann., δυσγενέστερον λέγω Meinek. || λάβοιν primus G. Dindorfius in diurn. antiq. Darmstad. 1839. p. dein Meinekius in diurn. antiq. 1844. p. 14. coll. annot. ad Com. (p. 47 et G. Hermann. ad Eur. Hel. 271. Adde Bergk. in Comme comoed. ant. p. 62., Schneidewin. in Coniect. crit. p. 163. G. Her in retract. in Soph. Philoct. p. 14. — λαβεῖν libri (ed. omn.). || V

οι

εἰσαγώγιμοι Z (M. Turr.). εἰσαγωγιμαι Burneianus 96. εἰσαγω vett. (Bk.). ἐξαγώγιμοι Plut. de exilio p. 604. D. || Vs. 11. πόλ hic et vs. 21. Grotius et Scaliger (ed. omn.). πόλεως libri. || V ἕκατι Matthiae (Turr.). Libri vel ἕνεκα vel ἕνεκεν. Ald.: ἕκητι M.). || Vs. 15. πατρίδα τ' ἐκρυώμεθα ego de meo correxi (Cfr Bacch. 258. s. 255 Herm.). πατρίδα τε ῥυόμεθα libri. πατρίδα ῥυώμεθα G. Hermann. καὶ πατρίδα ῥυώμεθα coni. Saupp. || V τοὔνομ'] τοὐμὸν coni. Saupp. || ἕν, πολλοὶ δέ νιν correxerunt G Musgravius, Heinr. ἐν πολλοῖς δ' ἔνιν vel ἐν πολλοῖς δέ νιν li Vs. 18. προπάντων Meinekius. πρὸ πάντων libri et mscr. et edd. o Vs. 20. οὑνὸς primus Emperius in Opusc. p. 317., dein Meinekius libri (Bk.) οὑμὸς coni. Bekker. (M. Turr.). || Vs. 22. θηλειῶν Gr Reisk. θηλέων libri (Bk. M. Turr.). || Vs. 24. νιν Matthiae (Turr.) libri (Bk. M.). || Vs. 25. προταρβοῦσ';] Interrogationis signum, hic tenent edd. omn., delendum esse vidit Meinekius, negationem verbis θάνατον προταρβοῦσα iungendam esse monens. || ἔστω G. mannus (M. Turr.). ἔστι libri (Bk.). εἴη ed. vett. || Vs. 27. σχ ἄλλως Grot. et Scaliger (M. Turr.). σχήματα δ' ἄλλως libri (B Vs. 31. εἷλοντο καὶ παρήνεσαν libri depravate. εἷλοντ' ἢ παρή Matthiae. εἷλον καὶ παρήνεσαν Grot. et Scaliger (M.). εἷλονθ' αἳ ήνεσαν G. Hermannus (Wagner). εἷλονθ' ᾧ παρήνεσαν Bai εἷλονθ' ὥστ' ἄρ' ἤνεσαν Sauppius. ὡς ἕλοιντο κακὰ (i. e. κ

ἀρήνεσαν Bergkius sibi scribendum videri me certiorem fecit. Sed omnia incerta. || Vs. 34. τῇ 'μῇ Osann. (Turr. M.). τῇμῇ Bekk. || εἷς μιᾷ μόνῃ — θανούσῃ Tyrwhittus (M. Turr.). ἡ μία μόνη — θανοῦσα libri (Bk.). || ὁμοσπόρῳ Bekk. (M. Turr.). ὁμοσπόρων AB. ὁμοσπόρους cett. || Vs. 37. σώσει Melanthon (ed. omn.). ὡς εἰ libri. || Vs. 38. πλὴν ἡ dedi Wagneri coniectura. Libri ἡ om. πλὴν τῇ coni. Saupp. || Vs. 41. οὖν γ' ἐμοὶ Heinrich. (Turr.). γοῦν τ' ἐμοὶ libri. τοὺν ἐμοὶ Reisk. (M.). γοῦν ἐμοὶ Bekker. || Vs. 42. ἄρξουσιν Z cum Burneiano (ed. omn.). ἄρξουσί τ' cett. Hunc versum, quem huic loco convenire negaverunt G. Hermann. et Jenickius p. 21., ego neque transposuerim, neo mutaverim. || Vs. 43. οὐ τὸ Ald. (ed. omn.). οὐ libri. || Vs. 44. ἅτερ cum codd. retinui (Solus A ἅτερ): „contra animi mei voluntatem" Meinek. — ἄνερ Valckenar. ad Eur. Phoen. 1022. (Turr.). || Vs. 45. παλαιὰ θέσμι' ὅστις ἐκβαλεῖ Reisk. (ed. omn.). πάλαι θέσμιά τις ἐκβάλλει libri. || Vs. 46. ἀντ' ἐλάας Dobraeus ad Porsoni Aristoph. p. 76. ἂν τελείας libri. || Vs. 48. ἀναστέψει Musgravius. ἀναστρέψει libri. || Vs. 51. νικᾶτ' Ald. (ed. omn.). Libri partim καὶ νικᾶτ' partim καὶ νικᾶτε. || Vs. 52. ὑμῖν ἐγὼ οὐ Sauppius. ὑμῖν τήνδ' ἐγὼ οὐ libri. οὐ τήνδ' ἐγὼ Ald. (Bk.), || Vs. 54. ἐγώ· καὶ libri (Bk. M. Turr.). ἐγώ· καί γε ed. vett., unde Reisk. dedit: ἔγωγε·. Bergkius coniecit: ἐγώ σε.

§. 102. τὸν Ὅμηρον παρασχέσθαι ἐπαινῶν] τῶν Ὁμήρου παρασχ. ἐπῶν Reisk. vol. VIII. p. 456. — τὸν Ὅμηρον παρασχ. ἐπανιών Voigtlaenderus l. d. p. 10. et Bergkius, ut mihi per litteras indicavit, explicans „ut illuc redeam" et de παρασχέσθαι conferens Plat. Lach. p. 201. B., ubi est τὸν Ὅμηρον προβάλλεσθαι. Maetznerus autem comparavit §. 23 et Aeschin. Ctes. §. 36. || §. 103. ὕμεων scripsi pro vulg. ὑμέων. || §. 104. πάσης τῆς Blumius (Turr.). Libri art. om. (om. Bk. M.). || §. 105. εἰ [πρὸς*] τοὺς — γεγενημένους e Bergkii coniectura mecum communicata dedi. εἰ τοὺς — γεγενημένους (sine πρὸς) LZ. εἰ τοὺς — γεγενημένοις P. εἰ τοῖς — γεγενημένοις AB (Bk. M.), unde ego aliquando suspicabar scripsisse Lycurgum εἰ ἐπὶ τοῖς — γεγενημένοις, sed intellexi alienum esse Homericum illud Οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο. εἰ τῶν — γεγενημένων Ald. (Turr.). Jenick. p. 23 dativum servans pro ἀμείνους scribendum coniecit ἀμυνοῦντας. || τοὺς παρ' ἡμῶν ego primus e P restitui. τοὺς παρ' ὑμῶν ceteri libri (ed. omn.). || §. 107. ὥσι Bekker (M.) ἴωσι Heinrich (Turr.). εἰσί libri (Bk.).

Tyrtaei elegia (in Schneidewini delectu Fr. 7., in Bergkii poet. lyr. 10 ed. secundae.). Nunc eorum accedo sententiae, qui carmen continuum esse putant ideoque in vs. 11. protasin inesse, vs. 13. apodosin contineri persuasum habent. Vs. 1. ἐνὶ Franck. ad Callin. p. 181 (Bk. M. Turr.). ἐπὶ libri (Bergk.). || Vs. 3. τὴν δ' αὐτοῦ Ald. et G. Hermann. (Bgk.). τὴν δ' αὐτοῦ libri (Bk.). ἣν δ' αὐτοῦ Franck. (Turr.). || Vs. 8. χρημοσύνῃ Bergk. in proecdosi. χρησμοσύνῃ cum libris ed. omn. et Bgk. in ed. II. Cfr. Theogn. 389 et 394. || Vs. 9. εἶδος] εὖχος Bergk. in proecdosi. Sed v. Hesiodi opp. 659, quem locum attulit Maetzn. || Vs. 10. ἀτιμία libri (Bgk.). ἀτιμίη Herm. (ed. omn.). || Vs. 11 et 12 nunquam certa, opinor, emendatione in integrum restitui poterunt: ita-

que dedi quod neque a scriptura codicum nimium discederet et id funderet sensum, varias esse corrigendi vias haud nescius. εἰ τως Franck. et Passov. (Schneidewin. et Bgk.). εἶθ' οὕτως libr Turr.). || τοι] in protasi mihi displicet. Num forte ποι? an ποῦ libri. || Vs. 12. οὐδ' αἰδὼς Z (Bk. Turr.). οὔτ' αἰδὼς libri (M.) πίσω ego de meo scripsi secundum vestigia cod. Z, qui ἐς τ et L, qui idem a secunda habet. οὔτ' ὀπίσω cett. An forte librorum scripturam accommodatius: τοὐξοπίσω? εἰσοπίσω B Turr. Cfr. fr. 9. vs. 30. in Schneidewini delectu: καὶ παίδων καὶ γένος ἐξοπίσω. || γένεος Ahrens. τέλος AB. τελ P. τελέθ riores libri (Bk. M. Turr.). Ita hos duos versus in altera ed. Bergkius: εἰ δ' οὕτως ἀνδρός τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὤρη | οὔτ' αἰδὼς οὔτ' ὄπις οὔτ' ἔλεος. Ceteras coniecturas qui co volet consulat eiusdem Bergkii editionem. || Vs. 16. αἰσχρᾶς libr αἰσχρῆς Saupp. || Vs. 20. τοὺς γεραρούς. coni. Winkelmannus qui tamen nunc coni.: τοὶ νεαροί. — τοὺς γεραιοὺς Z (ed τοὺς γηραιοὺς cett. χηρεῖους deleto τοὺς Ahrens. || φίλαις l Bgk.). φίλης Schneidewin. (Turr.). || Vs. 26. αἰσχρὰ τά τ' αἰσχρὰ τά γ' libri (τάγ' Bgk.). αἰσχρὰ τάδ' Turr. || νεμεσητ Probo Bergkii coniecturam νεμέσητ' ἐσιδεῖν. Franck. voluerat ἰδεῖν. || Vs. 27. νέοισι δὲ] νέῳ δέ τε Thiersch. — Bergk. ve Hom. Il. XXII. 71 (operae per errorem: X. 71.). || Vs. 28. ὄφ Z et Valckenar. diatr. in Eurip. p. 293. ὄφρ' ἀρετῆς cett. li ἄρα τις Bergk. in ed. I. — ὃ ῥ' ἐρατῆς ἥβης ἀγλαὸν ἄνθος sonad. ad Choric. Gaz. p. 346. || θνητὸς Reisk. θνητοῖσιν lib

§. 108. οὐχ ὁμοίως Morus post Melanthonem in interpr. Turr.). οὐχ libri om. (om. Bk.). Bekkerus maluit οὐχ ὁμοίαι Maetzn. ad §. 48. || §. 109. ὁρίοις τοῦ βίου libri, quorum servare malui, quam cum Turr. probare quod Wurmius ad p. 182 coniecit ἠρίοις omissis τοῦ βίου. || §. 110. τοῖς πράξε (ed. omn.). Libri partim ταῖς πράξεσιν partim τοῖς πράξεσιν [δὲ*] add. Steph. (M.). Libri om. (om. Bk. Turr.). || §. 112 Heinrich (Turr.). οἰσυίοις libri (Bk. M.). || εἰρχθέντας bis (Turr.). εἰρχθ. libri. V. ad §. 65. || §. 114. δὲ καὶ Schulz δέ τινες καὶ libri. δέ [τινες] καὶ Heinr. et Bekk. || §. 116. ὃ πάτριον ego de meo scripsi. Cfr. §. 123 in. ὑμῖν οὔτε πάτρι pron. ὅ. — ὑμῖν οὕτω πάτριον Ald. (Bk.). ὑμῖν οὔτοι πάτρι bius ap. Osann. (Turr.). οὐδὲ γὰρ πάτριον Frankius. ὑμεῖς· πάτριον Jenick. l. d. p. 24. || ψηφίζεσθε libri praeter Z. qu σθαι, quod asciverunt Turr. et Jenick. At v. Meier. p. CLIV., men hariolationem probare non possum. || §. 117. τὴν περὶ τ Turr.). τῆς cett. (Bk.). || §. 118. τοῦ Ἱππάρχου libri (M. Tu ter Z, qui ἡ Ἱππ. (Bk.). || §. 121. [εἰς Ῥόδον] ut glossema tem turbans ego de meo inclusi. || §. 122. τοῦ περὶ Reisk. (e Libri τοῦ om. || ἐνεχείρει] ἐπεχείρει Baiter. || Titulum add. Lys. p. 483. || γε Reisk. (ed. omn.). δὲ libri. || εὐγενεῖς Dobra γενεῖς libri (ed. omn.). V. Jenick. p. 27, qui recte ostendi

referri non posse. || §. 123. τῇ τιμωρίᾳ ego de meo. τῆς τιμωρίας (Bk. M.). ταῖς τιμωρίαις Stephan. (Turr.). Cfr. §. 127. 134. || αὐτοῦ Z (Bk.). αὐτὸν τοῦ LP. αὐτὴν τοῦ AB (M. Turr.). V. Meier. ·LV. et Jenick. p. 27 sq. || §. 124. [ἠξίωσε] insulsum verbum a Turr. tum inclusi Dobraeo et Baitero suadentibus, defendit Meierus. An a sub isto verbo latet ὑπὸ ξένων vel ὑπὸ τῶν ξένων? || §. 125. τιθῆται Bekk. ἐπιθῆται libri (M. Turr.). || Titulum adiecit Bekk., m lacuna esset in A. || §. 126. μέλλοντας αὐτοὺς] αὐτοὺς abesse ·im. || προήσεσθε P, ut videtur, et Tayl. — Cett. vel ποιήσεσθε vel ·ήσεσθαι. || παρ᾽ αὐτῶν] παρὰ τῶν Z, quod praeoptavit Meierus ba ἐν ᾧ μέλλουσιν — πράττειν et αὐτῶν ἀδικούντων sibi opponi ans, quum oratori, id si voluisset, dicendum fuisset παρ᾽ αὐτῶν ·κησάντων vel ἠδικηκότων. Perperam. ἀδικεῖν enim perfecti notio n habere quum in vulgus notum est tum recte est ad h. l. animadver n a Blumio. Cfr., si tanti videtur, ipsius Lycurgi §. 116. Lysiae or. 3. 4. Funkhaenel. ad Dem. Androt. §. 39. p. 88. Maetzner. ad Antiph. 196. et 271. Bremi ad Aeschin. Tim. p. 83. (§. 113.) al. || §. 127. ἔργῳ καὶ χειρὶ] Alterutrum eiiciendum esse visum est. Sed v. Meier. CLVI. || §. 128. θήσεται Bekk. (ed. omn.). θῆται libri. || βασιλέα τῶν] βασιλέα αὐτῶν soloece Bekk. et Maetzn. Ego malim βασιλέα αὐτῶν. || ἀποικοδομήσαντες Tayl. (coll. Thucyd. I. 134.) et Duke ad Thucyd. III. 81. ἀνοικοδομήσαντες libri. || §. 129. [τὴν τιμωρίαν] cancellis sepsi Moro auctore, qui proposuit etiam τῇ τιμωρίᾳ. m rationem praetuli, quod τὴν τιμωρίαν incertam in codd. sedem et: nam ἐποίησαν τὴν τιμωρίαν ABLZ: τὴν τιμ. ἐποίησαν cett. || οὺς ἀποστερ. Schulz. (ed. omn.). ἑαυτοὺς ἀποστ. libri. || §. 130. ῷ ταύτην τιμωρίαν ego de mea coniectura scripsi. αὐτῷ τὴν τιμωρίαν Z. αὐτῷ τιμωρίαν cett. (ed. omn.). Hac mea emendatione adsa γὰρ in proxima enunciatione habet quo referatur neque opus est a Baitero in ἄρ᾽ aut cum Jenickio, expuncto quod ex optimo A acsit δεῖ, in δ᾽ mutetur, et diluuntur aptissime dubitationes quas recte vulg. scriptura movit Meier. p. CLVI. || §. 131. ζῴοις scripsi pro οις. || §. 132. πετεινὰ G. Hermann. in diurn. antiq. 1835. p. 607. rr.). ζῶα πετεινὰ libri. ζῶα τὰ πετεινὰ Bekk. (M.). Quanquam me fugit apud Babrium 13. v. 7. esse πτηνῶν πελαργὸς εὐσεβέστατον ζῴων. || ἃ μάλιστα — τάχος, ἔστιν Reisk. (Turr.). μάλιστα — ος ἃ ἔστιν libri. (Bk.). || ἠξίωσεν ἐντεκεῖν Scaliger. ἐντεκεῖν ωσεν libri. || §. 134. καταληφθῶσιν G. Hermann. l. d. („quando rehenduntur“). μὴ ληφθῶσιν libri (Bk. M.). συλληφθῶσιν Halm. diurn. litter. Bavar. 1836. p. 649. (Turr.) || §. 138. ἀδικημάτων] lim cum Bekkero ἀδικησάντων. || δεῖ Bekker. (ed. omn.). δὴ li. || §. 139. οὐκέτι — παρακρούσασθαι Reisk. (ed. omn.). οὐκ ἐπὶ προσκρούσασθαι libri. || §. 140. ὑπὲρ ὑμῶν Saupp. coll. §. 139. ἐρ ἡμῶν libri (Bk. M.). || οὐδένα Frankius in Zimmermanni diurn. iq. 1837 p. 75 (Turr.). οὐδὲν ἂν Z: οὐδένα ἂν cett. (Bk. M.). || 141. τιμωρησάμενοι γοῦν Jenick. p. 30. — τιμωρησάμενοι οὖν i (ed. omn.). || Λεωκράτη libri (Bk. M.) praeter PZ, qui Λεωκράτην

(Turr.). V. ad §. 1. || §. 142. *μεινάντων* Tayl. (ed. omn.). *σωσάντω*
libri, unde Jenick. p. 30. effecit *συστάντων*. || *ἀλλ' ἥκει* libri (M. Turr.)
ἀλλ' ἥκῃ Stephan. (Bk.). || *θυσιῶν* Tayl. (Turr.). *οὐσιῶν* libri. *ὁσίω*
Reisk. (Bk. M.). || *ἔθαψαν* libri (M. Turr.) praeter P, qui *ἔθαψεν* (Bk.).
§. 143. *ἐᾶσαι* Reisk. (Turr.). *ἐάσετε* libri (Bk. M.). || *αὐτὸν* Turr. *α*
τὸν cett. || *ποίοις; ἃ μόνος* Reisk. (ed. omn.). *ποιησάμενοι* libri. || *π*
λιτῶν οὐ Bekk. (M. Turr.). *πολιτῶν οἷς οὐ* libri. || *αὐτόν· τίνω*
Turr. *αὐτόν· τίνων;* Tayl. *αὐτὸν τίνων;* Bekker. || *τὸν αὐτὸν ἔραν*
Scaliger (ed. omn.). *τῶν αὐτῶν ἐράνων* libri. || *ἂν ἀναμνησθεὶς* Schaub
(Turr.). *ἂν* libri om., Bekker. *ἂν μνησθεὶς* maluit. || §. 144. *παρ*
νοίας libri (M. Turr.). *παράνοιαν* Reisk. (Bk.). V. Maetzn. ad h. l.
Weber. ad Dem. Aristocr. p. 517. || *δ' ἐγκαταλιπόντα* Bekker. (Turr.
δὲ καταλιπόντα libri (M. Bk.). || §. 145. *εἶναι*] *ἀνεῖναι* Baiterus rec
ut opinor. || *πέντ' ἢ ἓξ* ab interprete supra *πλείω* suprascripta interq
verba recepta mihi videntur. || *γενήσεται* Melanthon (ed. omn.). *γένητ*
libri. || §. 146. *αὐτό* Turr. — *τὸ αὐτὸ ψήφισμα* libri. || *Ἐγὼ* libri (
Turr.). *μὲν* add. Reisk. (add. Bekk.). || §. 147. *κακώσεως τὰ* Mo
(Turr.). *κακώσεως ὅτι τὰ* libri. *ὅτι* inclus. M. et Bk. || §. 148. *ἐσ*
libri (M. Turr.). *ἔσται* Tayl. (Bk.). || *σώζων* Ald. (ed. omn.). *σώζον*
libri. || §. 149. *ἀνδραποδισμὸν* Bekkerus (ed. omn.), *ἀνδραπόδων* libri.
τὸν μὲν — τὸν δὲ libri (M. Turr.). *τοῦ μὲν — τοῦ δὲ* Tayl. (Bk.).
εἶναι καὶ Emperius observat. in Dion. Chrys. p. 37 (M. Turr.). *εἶνε*
libri (Bk.). || §. 150. *Λεωκράτην* AZ secundum Dobsonum (Turr.). *Λε*
κράτη cett. (Bk. M.) V. ad §. 1. || *τὰς ναῦς*] *τοὺς νεὼς* Morus. || *κ*
τὰ τείχη] *καὶ* abesse malim aut scribi *καὶ τὰ νεώρια καὶ τὰ τείχη*.
αὐτοῖς] *αὐτοῖς* mavult Weber. ad Dem. Aristocr. p. 341. || *Λεωκρά*
libri (Bk. M.). *Λεωκράτην* Heinrich. (Turr.). || *κατηγορημένων* A (
cundum Dobsonum et Osann.). *κατηγορουμένων* cett. (Bk. M. Turr.).
ὅτι Morus (Turr.). *καὶ ὅτι* libri (Bk.). || *τιμωρίας* dedi auctore Reis
(Alph. Hecker. in Philol. V. p. 465.). *σωτηρίας* libri (ed. omn.).

Scribebam Strelitia nova Megapolitana.

Car. Scheibe.

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ.

των τούτων, ἀπαραιτήτους δικαστὰς καὶ νῦν καὶ εἰς
τὸν λοιπὸν χρόνον γενέσθαι τοῖς τὰ τοιαῦτα καὶ τη-
λικαῦτα παρανομοῦσιν· εἰ δὲ μήτε τὸν προδόντα τὴν
πατρίδα μήτε τὸν ἐγκαταλιπόντα τὴν πόλιν καὶ τὰ ἱερὰ
εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα καθίστημι, σωθῆναι αὐτὸν ἐκ
τοῦ κινδύνου καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ ὑφ' ὑμῶν τῶν δι-
καστῶν.
3
cap. 2. Ἐβουλόμην δ' ἄν, ὦ ἄνδρες, ὥσπερ ὠφέλιμόν ἐστι
τῇ πόλει εἶναι τοὺς κρίνοντας ἐν ταύτῃ τοὺς παρανο-
μοῦντας, οὕτω καὶ φιλάνθρωπον αὐτὸ παρὰ τοῖς πολ-
λοῖς ὑπειλῆφθαι· νῦν δὲ περιέστηκεν εἰς τοῦτο, ὥστε
τὸν ἰδίᾳ κινδυνεύοντα καὶ ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἀπεχθα-
νόμενον οὐ φιλόπολιν ἀλλὰ φιλοπράγμονα δοκεῖν εἶναι,
οὐ δικαίως οὐδὲ συμφερόντως τῇ πόλει. τρία γάρ ἐστι
τὰ μέγιστα, ἃ διαφυλάττει καὶ διασώζει τὴν δημοκρα-
4 τίαν καὶ τὴν τῆς πόλεως εὐδαιμονίαν, πρῶτον μὲν ἡ
τῶν νόμων τάξις, δεύτερον δ' ἡ τῶν δικαστῶν ψῆφος,
τρίτον δ' ἡ τούτοις τἀδικήματα παραδιδοῦσα κρίσις.
ὁ μὲν γὰρ νόμος πέφυκε προλέγειν ἃ μὴ δεῖ πράττειν,
ὁ δὲ κατήγορος μηνύειν τοὺς ἐνόχους τοῖς ἐκ τῶν νό-
μων ἐπιτιμίοις καθεστῶτας, ὁ δὲ δικαστὴς κολάζειν
τοὺς ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων ἀποδειχθέντας αὐτῷ, ὥστ'
οὔθ' ὁ νόμος οὔθ' ἡ τῶν δικαστῶν ψῆφος ἄνευ τοῦ
5 παραδώσοντος αὐτοῖς τοὺς ἀδικοῦντας ἰσχύει. Ἐγὼ
δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰδὼς Λεωκράτην φυγόντα μὲν τοὺς
ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους, ἐγκαταλιπόντα δὲ τοὺς
αὑτοῦ πολίτας, προδεδωκότα δὲ πᾶσαν τὴν ὑμετέραν
δύναμιν, ἅπασι δὲ τοῖς γεγραμμένοις ἔνοχον ὄντα,
ταύτην τὴν εἰσαγγελίαν ἐποιησάμην, οὔτε δι' ἔχθραν
οὐδεμίαν οὔτε διὰ φιλονεικίαν οὐδ' ἡντινοῦν τοῦτον
τὸν ἀγῶνα προελόμενος, ἀλλ' αἰσχρὸν εἶναι νομίσας
τοῦτον περιορᾶν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλοντα καὶ τῶν

κοινῶν ἱερῶν μετέχοντα, τῆς τε πατρίδος ὄνειδος καὶ πάντων ὑμῶν γεγενημένον. πολίτου γάρ ἐστι δικαίου μὴ διὰ τὰς ἰδίας ἔχθρας εἰς τὰς κοινὰς κρίσεις καθιστάναι τοὺς τὴν πόλιν μηδὲν ἀδικοῦντας, ἀλλὰ τοὺς εἰς τὴν πατρίδα τι παρανομοῦντας ἰδίους ἐχθροὺς εἶναι νομίζειν, καὶ τὰ κοινὰ τῶν ἀδικημάτων κοινὰς καὶ τὰς προφάσεις ἔχειν τῆς πρὸς αὐτοὺς διαφορᾶς. 7

Ἅπαντας μὲν οὖν χρὴ νομίζειν μεγάλους εἶναι τοὺς cap. 3.
δημοσίους ἀγῶνας, μάλιστα δὲ τοῦτον ὑπὲρ οὗ νῦν μέλλετε τὴν ψῆφον φέρειν. ὅταν μὲν γὰρ τὰς τῶν παρανόμων γραφὰς δικάζητε, τοῦτο μόνον ἐπανορθοῦτε καὶ ταύτην τὴν πρᾶξιν κωλύετε, καθ' ὅσον ἂν τὸ ψήφισμα μέλλῃ βλάπτειν τὴν πόλιν· ὁ δὲ νῦν ἐνεστηκὼς ἀγὼν οὐ μικρόν τι μέρος συνέχει τῶν τῆς πόλεως οὐδὲ ἐπ' ὀλίγον χρόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ὅλης τῆς πατρίδος καὶ κατὰ παντὸς τοῦ αἰῶνος ἀείμνηστον καταλείψει τοῖς ἐπιγινομένοις τὴν κρίσιν. οὕτω γάρ ἐστι δεινὸν τὸ γε- 8
γενημένον ἀδίκημα καὶ τηλικοῦτον ἔχει τὸ μέγεθος, ὥστε μήτε κατηγορίαν μήτε τιμωρίαν ἐνδέχεσθαι εὑρεῖν ἀξίαν, μηδὲ ἐν τοῖς νόμοις ὡρίσθαι τιμωρίαν ἀξίαν τῶν ἁμαρτημάτων. τί γὰρ χρὴ παθεῖν τὸν ἐκλιπόντα μὲν τὴν πατρίδα, μὴ βοηθήσαντα δὲ τοῖς πατρῴοις ἱεροῖς, ἐγκαταλιπόντα δὲ τὰς τῶν προγόνων θήκας, ἅπασαν δὲ τὴν πόλιν ὑποχείριον τοῖς πολεμίοις παραδόντα; τὸ μὲν γὰρ μέγιστον καὶ ἔσχατον τῶν τιμημάτων, θάνατος, ἀναγκαῖον μὲν ἐκ τῶν νόμων ἐπιτίμιον, ἔλαττον δὲ τῶν Λεωκράτους ἀδικημάτων καθέστηκε. παρεῖσθαι δὲ τὴν 9
ὑπὲρ τῶν τοιούτων τιμωρίαν συμβέβηκεν, ὦ ἄνδρες, οὐ διὰ ῥᾳθυμίαν τῶν τότε νομοθετούντων, ἀλλὰ διὰ τὸ μήτ' ἐν τοῖς πρότερον χρόνοις γεγενῆσθαι τοιοῦτον μηδὲν μήτε ἐν τοῖς μέλλουσιν ἐπίδοξον εἶναι. διὸ καὶ μάλιστα, ὦ ἄνδρες, δεῖ | ὑμᾶς γενέσθαι μὴ μόνον τοῦ

νῦν ἀδικήματος δικαστὰς ἀλλὰ καὶ νομοθέτας. ὅσα μὲν γὰρ τῶν ἀδικημάτων νόμος τις διώρικε, ῥᾴδιον τούτῳ κανόνι χρωμένους κολάζειν τοὺς παρανομοῦντας· ὅσα δὲ μὴ σφόδρα περιείληφεν ἑνὶ ὀνόματι προσαγορεύσας, μείζω δὲ τούτων τις ἠδίκηκεν, ἅπασι δὲ ὁμοίως ἔνοχός ἐστιν, ἀναγκαῖον τὴν ὑμετέραν κρίσιν καταλείπεσθαι
10 παράδειγμα τοῖς ἐπιγιγνομένοις. εὖ δ' ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι οὐ μόνον τοῦτον νῦν κολάσετε κατεψηφισμένοι, ἀλλὰ καὶ τοὺς νεωτέρους ἅπαντας ἐπ' ἀρετὴν προτρέψετε. δύο γάρ ἐστι τὰ παιδεύοντα τοὺς νέους, ἥ τε τῶν ἀδικούντων τιμωρία καὶ ἡ τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς διδομένη δωρεά· πρὸς ἑκάτερον δὲ τούτων ἀποβλέποντες τὴν μὲν διὰ τὸν φόβον φεύγουσι, τῆς δὲ διὰ τὴν
cap. 4. δόξαν ἐπιθυμοῦσι. διὸ δεῖ, ὦ ἄνδρες, προσέχειν τούτῳ τῷ ἀγῶνι καὶ μηδὲν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τοῦ δικαίου.

11 Ποιήσομαι δὲ κἀγὼ τὴν κατηγορίαν δικαίαν, οὔτε ψευδόμενος οὐδὲν οὔτ' ἔξω τοῦ πράγματος λέγων. οἱ μὲν γὰρ πλεῖστοι τῶν εἰς ὑμᾶς εἰσιόντων πάντων ἀτοπώτατον ποιοῦσιν· ἢ γὰρ συμβουλεύουσιν ἐνταῦθα περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων, ἢ κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσι πάντα μᾶλλον ἢ περὶ οὗ μέλλετε τὴν ψῆφον φέρειν. ἔστι δ' οὐδέτερον τούτων χαλεπόν, οὔθ' ὑπὲρ ὧν μὴ βουλεύεσθε γνώμην ἀποφήνασθαι, οὔθ' ὑπὲρ
12 ὧν μηδεὶς ἀπολογήσεται κατηγορίαν εὑρεῖν. ἀλλ' οὐ δίκαιον ὑμᾶς μὲν ἀξιοῦν δικαίαν τὴν ψῆφον φέρειν, αὐτοὺς δὲ μὴ δικαίαν τὴν κατηγορίαν ποιεῖσθαι. τούτων δὲ αἴτιοι ὑμεῖς ἐστε, ὦ ἄνδρες· τὴν γὰρ ἐξουσίαν ταύτην δεδώκατε τοῖς ἐνθάδε εἰσιοῦσι, καὶ ταῦτα κάλλιστον ἔχοντες τῶν Ἑλλήνων παράδειγμα τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ συνέδριον, ὃ τοσοῦτον διαφέρει τῶν ἄλλων δικαστηρίων, ὥστε καὶ παρ' αὐτοῖς ὁμολογεῖσθαι τοῖς

ἁλισκομένοις δικαίαν ποιεῖσθαι τὴν κρίσιν. πρὸς ὃ δεῖ 13
καὶ ὑμᾶς ἀποβλέποντας μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς ἔξω τοῦ
πράγματος λέγουσιν· οὕτω γὰρ ἔσται τοῖς τε κρινομέ-
νοις ἄνευ διαβολῆς ὁ ἀγὼν καὶ τοῖς διώκουσιν ἥκιστα
συκοφαντεῖν καὶ ὑμῖν εὐορκοτάτην τὴν ψῆφον ἐνεγκεῖν.
[ἀδύνατον γάρ ἐστιν ἄνευ τοῦ λόγου, μὴ δικαίως δεδι-
δαγμένους δικαίαν θέσθαι τὴν ψῆφον.]

Δεῖ δ', ὦ ἄνδρες, μηδὲ ταῦτα λαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι 14 cap. 5.
οὐχ ὅμοιός ἐστιν ὁ ἀγὼν περὶ τούτου καὶ τῶν ἄλλων
ἰδιωτῶν. περὶ μὲν γὰρ ἀγνῶτος ἀνθρώπου τοῖς Ἕλλη-
σιν ἐν ὑμῖν αὐτοῖς ἐδοκεῖτ' ἂν ἢ καλῶς ἢ καὶ φαύλως
ἐψηφίσθαι· περὶ δὲ τούτου ὅ τι ἂν βουλεύσησθε, παρὰ
πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἔσται λόγος. ἐπιφανής τε γάρ ἐστι
διὰ τὸν ἔκπλουν τὸν εἰς Ῥόδον καὶ τὴν ἀπαγγελίαν ἣν
ἐποιήσατο καθ' ὑμῶν πρός τε τὴν πόλιν τὴν τῶν Ῥο-
δίων καὶ τῶν ἐμπόρων τοῖς ἐπιδημοῦσιν ἐκεῖ, οἳ πᾶσαν 15
τὴν οἰκουμένην περιπλέοντες δι' ἐργασίαν ἀπήγγελλον
ἅμα περὶ τῆς πόλεως ἃ Λεωκράτους ἀκηκόεσαν· οἳ
ἴσασι τὰ τῶν προγόνων τῶν ὑμετέρων ἔργα ἐναντιώτα-
τα τοῖς τούτῳ διαπεπραγμένοις ὄντα. ὥστε περὶ πολ-
λοῦ ποιητέον ἐστὶν ὀρθῶς βουλεύσασθαι περὶ αὐτοῦ.
εὖ γὰρ ἴστε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι ᾧ πλεῖστον διαφέρετε
τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, τῷ πρός τε τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς
καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς ὁσίως καὶ πρὸς τὴν πατρίδα φιλο-
τίμως ἔχειν, τούτων πλεῖστον ἀμελεῖν δόξοιτ' ἄν, εἰ
τὴν παρ' ὑμῶν οὗτος διαφύγοι τιμωρίαν.

Δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀκοῦσαί μου τῆς 16
κατηγορίας διὰ τέλους, καὶ μὴ ἄχθεσθαι ἐὰν ἄρξω-
μαι ἀπὸ τῶν τῇ πόλει τότε συμβάντων, ἀλλὰ τοῖς αἰ-
τίοις ὀργίζεσθαι καὶ δι' οὓς ἀναγκάζομαι νῦν μεμνῆ-
σθαι περὶ αὐτῶν. Γεγενημένης γὰρ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ
μάχης καὶ συνδραμόντων ἁπάντων ὑμῶν εἰς τὴν ἐκκλη-

σίαν ἐψηφίσατο ὁ δῆμος παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὰ τείχη κατακομίζειν, τοὺς δὲ στρατηγοὺς τάττειν εἰς τὰς φυλακὰς τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων τῶν οἰκούντων Ἀθήνησι, καθ' ὅ τι ἂν αὐτοῖς
17 δοκῇ. Λεωκράτης δὲ τούτων οὐδενὸς φροντίσας, συσκευασάμενος ἃ εἶχε χρήματα μετὰ τῶν οἰκετῶν ἐπὶ τὸν λέμβον κατεκόμισε, τῆς νεὼς ἤδη περὶ τὴν ἀκτὴν ἐξορμούσης, καὶ | περὶ δείλην ὀψίαν αὐτὸς μετὰ τῆς ἑταίρας Εἰρηνίδος κατὰ μέσην τὴν ἀκτὴν διὰ τῆς πυλίδος ἐξελθὼν πρὸς τὴν ναῦν προσέπλευσε καὶ ᾤχετο φεύγων, οὔτε τοὺς λιμένας τῆς πόλεως ἐλεῶν, ἐξ ὧν ἀνήγετο, οὔτε τὰ τείχη τῆς πατρίδος αἰσχυνόμενος, ὧν τὴν φυλακὴν ἔρημον τὸ καθ' αὐτὸν μέρος κατέλειπεν· οὐδὲ τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς σωτείρας ἀφορῶν καὶ προδιδοὺς ἐφοβήθη, οὓς αὐτίκα σώσοντας ἑαυτὸν ἐκ τῶν κινδύνων
18 ἐπικαλέσεται. καταχθεὶς δὲ καὶ ἀφικόμενος εἰς Ῥόδον, ὥσπερ τῇ πατρίδι μεγάλας εὐτυχίας εὐαγγελιζόμενος, ἀπήγγελλεν ὡς τὸ μὲν ἄστυ τῆς πόλεως ἑαλωκὸς καταλίποι, τὸν δὲ Πειραιέα πολιορκούμενον, αὐτὸς δὲ μόνος διασωθεὶς ἥκοι· καὶ οὐκ ᾐσχύνθη τὴν τῆς πατρίδος ἀτυχίαν αὑτοῦ σωτηρίαν προσαγορεύσας. οὕτω δὲ σφόδρα ταῦτ' ἐπίστευσαν οἱ Ῥόδιοι, ὥστε τριήρεις πληρώσαντες τὰ πλοῖα κατῆγον, καὶ τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ναυκλήρων οἱ παρεσκευασμένοι δεῦρο πλεῖν αὐτοῦ τὸν
19 σῖτον ἐξείλοντο καὶ τἆλλα χρήματα διὰ τοῦτον. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας ἁπάντων, πρῶτον μὲν τὰς τῶν γειτόνων καὶ τῶν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ κατοικούντων, οἳ τοῦτον ἴσασιν ἐν τῷ πολέμῳ φυγόντα καὶ ἐκπλεύσαντα Ἀθήνηθεν, ἔπειτα τῶν παραγενομένων εἰς Ῥόδον, ὅτε Λεωκράτης ταῦτ' ἀπήγγελλε, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Φυρκίνου μαρτυρίαν,

ὃν καὶ ὑμῶν [ἴσασιν*] οἱ πολλοὶ κατηγοροῦντα τούτου ἐν τῷ δήμῳ ὡς καὶ μεγάλα καὶ βλάβους εἴη τὴν πεντηκοστὴν μετέχων αὐτοῖς.

Πρὸ δὲ τοῦ ἀναβαίνειν τοὺς μάρτυρας βραχέα βού- 20 cap. 7.
λομαι διαλεχθῆναι ὑμῖν. οὐ γὰρ ἀγνοεῖτε, ὦ ἄνδρες, οὔτε τὰς παρασκευὰς τῶν κρινομένων οὔτε τὰς δεήσεις τῶν ἐξαιτουμένων, ἀλλ' ἀκριβῶς ἐπίστασθε ὅτι χρημάτων ἕνεκα καὶ χάριτος πολλοὶ ἐπείσθησαν τῶν μαρτύρων ἢ ἀμνημονεῖν ἢ μὴ ἐλθεῖν ἢ ἑτέραν πρόφασιν εὑρεῖν. ἀξιοῦτε οὖν τοὺς μάρτυρας ἀναβαίνειν μηδὲ ὀκνεῖν μηδὲ περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τὰς χάριτας ὑμῶν καὶ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἀποδιδόναι τῇ πατρίδι τἀληθῆ καὶ τὰ δίκαια, μηδὲ λείπειν τὴν τάξιν ταύτην καὶ μιμεῖσθαι Λεωκράτην, ἢ λαβόντας τὰ ἱερὰ κατὰ τὸν νόμον ἐξομόσασθαι. ἐὰν δὲ μηδέτερον τούτων ποιῶσιν, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων καὶ τῆς δημοκρατίας κλητεύσομεν αὐτούς. Λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες, ἐπειδὴ χρόνος ἐγέ- 21 cap. 8
νετο καὶ ἀφικνεῖτο Ἀθήνηθεν πλοῖα εἰς τὴν Ῥόδον καὶ φανερὸν ἦν ὅτι οὐδὲν δεινὸν ἐγεγόνει περὶ τὴν πόλιν, φοβηθεὶς ἐκπλεῖ πάλιν ἐκ τῆς Ῥόδου καὶ ἀφικνεῖται εἰς Μέγαρα· καὶ ᾤκει ἐν Μεγάροις πλείω ἢ πέντε ἔτη προστάτην ἔχων Μεγαρέα, οὐδὲ τὰ ὅρια τῆς χώρας αἰσχυνόμενος, ἀλλ' ἐν γειτόνων τῆς ἐκθρεψάσης αὐτὸν πα-
τρίδος μετοικῶν. καὶ οὕτως αὑτοῦ κατεγνώκει ἀίδιον 22
φυγήν, ὥστε μεταπεμψάμενος ἐντεῦθεν Ἀμύνταν τὸν τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ ἔχοντα τὴν πρεσβυτέραν καὶ τῶν φίλων Ἀντιγένην Ξυπετεῶνα, καὶ δεηθεὶς τοῦ κηδεστοῦ πρίασθαι παρ' αὐτοῦ τἀνδράποδα καὶ τὴν οἰκίαν, ἀποδόσθαι ταλάντου, καὶ ἀπὸ τούτου προσέταξε τοῖς τε χρή-

σταις ἀποδοῦναι τὰ ὀφειλόμενα καὶ τοὺς ἐράνους διε-
23 νεγκεῖν, τὸ δὲ λοιπὸν αὑτῷ ἀποδοῦναι. διοικήσας δὲ ταῦτα πάντα ὁ Ἀμύντας αὐτὸς πάλιν ἀποδίδοται τἀνδράποδα πέντε καὶ τριάκοντα μνῶν Τιμοχάρει Ἀχαρνεῖ τῷ τὴν νεωτέραν ἔχοντι τούτου ἀδελφήν· ἀργύριον δὲ οὐκ ἔχων δοῦναι ὁ Τιμοχάρης, συνθήκας ποιησάμενος καὶ θέμενος παρὰ Λυσικλεῖ, μίαν μνᾶν τόκον ἔφερε τῷ Ἀμύντᾳ. ἵνα δὲ μὴ λόγον οἴησθε εἶναι ἀλλ' εἰδῆτε τὴν ἀλήθειαν, ἀναγνώσεται καὶ τούτων ὑμῖν τὰς μαρτυρίας. εἰ μὲν οὖν ζῶν ἐτύγχανεν ὁ Ἀμύντας, ἐκεῖνον ἂν αὐτὸν παρειχόμην· νυνὶ δὲ ὑμῖν καλῶ τοὺς συνειδότας. Καί μοι | λέγε ταύτην τὴν μαρτυρίαν, ὡς ἐπρίατο παρὰ Λεωκράτους ἐν Μεγάροις τὰ ἀνδράποδα Ἀμύντας καὶ τὴν οἰκίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

24 Ἀκούσατε δὲ καὶ ὡς ἀπέλαβε τετταράκοντα μνᾶς παρὰ Ἀμύντου Φιλόμηλος Χολαργεὺς καὶ Μενέλαος ὁ πρεσβεύσας πρὸς βασιλέα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Λαβὲ δέ μοι καὶ τὴν τοῦ Τιμοχάρους τοῦ πριαμένου τἀνδράποδα παρ' Ἀμύντου πέντε καὶ τριάκοντα μνῶν, καὶ τὰς συνθήκας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΣΥΝΘΗΚΑΙ.

25 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες· ἄξιον δ' ἐστὶν ἐφ' οἷς μέλλω λέγειν ἀγανακτῆσαι καὶ μισῆσαι τουτονὶ Λεωκράτην. οὐ γὰρ ἐξήρκεσε τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ καὶ τὰ χρήματα μόνον ὑπεκθέσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἱερὰ τὰ πατρῷα, ἃ τοῖς ὑμετέροις νομίμοις καὶ πατρῴοις ἔθεσιν οἱ πρόγονοι παρέδοσαν αὐτῷ ἱδρυσάμενοι, ταῦτα

μετεπέμψατο εἰς Μέγαρα καὶ ἐξήγαγεν ἐκ τῆς χώρας,
οὐδὲ τὴν ἐπωνυμίαν τῶν πατρῴων ἱερῶν φοβηθείς,
ὅτι ἐκ τῆς πατρίδος αὐτὰ κινήσας συμφεύγειν αὐτῷ,
ἐκλείποντα τοὺς νεὼς καὶ τὴν χώραν ἣν κατεῖχον,
ἠξίωσε, καὶ ἱδρύσασθαι ἐπὶ ξένης καὶ ἀλλοτρίας, καὶ
εἶναι ὀθνεῖα τῇ χώρᾳ καὶ τοῖς νομίμοις τοῖς κατὰ τὴν
Μεγαρέων πόλιν εἰθισμένοις. καὶ οἱ μὲν πατέρες 26
ὑμῶν τὴν Ἀθηνᾶν ὡς τὴν χώραν εἰληχυῖαν, ὁμώνυμον
αὐτῇ τὴν πατρίδα προσηγόρευον Ἀθήνας, ἵν' οἱ τιμῶν-
τες τὴν θεὸν τὴν ὁμώνυμον αὐτῇ πόλιν μὴ ἐγκαταλί-
πωσι· Λεωκράτης δὲ οὔτε νομίμων οὔτε πατρῴων οὔτε
ἱερῶν φροντίσας τὸ καθ' ἑαυτὸν ἐξαγώγιμον ὑμῖν καὶ
τὴν παρὰ τῶν θεῶν βοήθειαν ἐποίησε. καὶ οὐκ ἐξήρ-
κεσεν αὐτῷ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τὴν πόλιν ἀδικῆσαι,
ἀλλ' οἰκῶν ἐν Μεγάροις, οἷς παρ' ὑμῶν ἐξεκομίσατο χρή-
μασιν ἀφορμῇ χρώμενος, ἐκ τῆς Ἠπείρου παρὰ Κλεο-
πάτρας εἰς Λευκάδα ἐσιτήγει καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κόρινθον.
καίτοι, ὦ ἄνδρες, καὶ περὶ τούτων οἱ ὑμέτεροι νόμοι τὰς 27
ἐσχάτας τιμωρίας ὁρίζουσιν, ἐάν τις Ἀθηναίων ἄλλοσέ
ποι σιτηγήσῃ ἢ ὡς ὑμᾶς. ἔπειτα τὸν προδόντα μὲν ἐν
τῷ πολέμῳ, σιτηγήσαντα δὲ παρὰ τοὺς νόμους, μὴ φρον-
τίσαντα δὲ μήτε ἱερῶν μήτε πατρίδος μήτε νόμων, τοῦ-
τον ἔχοντες ἐν τῇ ὑμετέρᾳ ψήφῳ οὐκ ἀποκτενεῖτε καὶ
παράδειγμα τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ποιήσετε; πάντων
ἄρα ἀνθρώπων ῥαθυμότατοι ἔσεσθε καὶ ἥκιστα ἐπὶ τοῖς
δεινοῖς ὀργιζόμενοι.

Καὶ ταῦτα δέ, ὦ ἄνδρες, ἐμοῦ θεωρήσατε, ὡς δι- 28 cap. 9.
καίαν τὴν ἐξέτασιν ποιουμένου περὶ τούτων. οὐ γὰρ
οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ὑπὲρ τηλικούτων ἀδικημάτων εἰκά-
ζοντας ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν εἰδότας ψηφίζεσθαι, καὶ
τοὺς μάρτυρας μὴ δώσοντας ἔλεγχον μαρτυρεῖν ἀλλὰ
δεδωκότας. παρεκαλεσάμην γὰρ αὐτοὺς πρόκλησιν

p. 153—158.

ὑπὲρ τούτων ἁπάντων γράψας καὶ ἀξιῶν βασανίζειν τοὺς τούτου οἰκέτας. Καί μοι λέγε ταύτην.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

29 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, τῆς προκλήσεως. ἅμα τοίνυν
ταύτην Λεωκράτης οὐκ ἐδέχετο καὶ κατεμαρτύρει αὐ-
τοῦ ὅτι προδότης τῆς πατρίδος ἐστίν· ὁ γὰρ τὸν πάντ'
αὐτῷ συνειδότων ἔλεγχον φυγὼν ὡμολόγηκεν ἀληθῆ
εἶναι τὰ εἰσηγγελμένα. τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδεν ὅτι
περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων πολὺ δοκεῖ δικαιότατον καὶ
δημοτικὸν εἶναι, ὅταν οἰκέται ἢ θεράπαιναι συνειδῶσιν
ἃ δεῖ, τούτους ἐλέγχειν καὶ βασανίζειν, καὶ τοῖς ἔργοις
μᾶλλον ἢ τοῖς λόγοις πιστεύειν, ἄλλως τε καὶ περὶ
πραγμάτων κοινῶν καὶ μεγάλων καὶ συμφερόντων τῇ
30 πόλει; ἐγὼ τοίνυν τοσοῦτον ἀφέστηκα τοῦ ἀδίκως τὴν
εἰσαγγελίαν κατὰ Λεωκράτους ποιήσασθαι, ὅσον ἐγὼ
μὲν ἐβουλόμην τοῖς ἰδίοις κινδύνοις ἐν τοῖς Λεωκρά-
τους οἰκέταις καὶ θεραπαίναις βασανισθεῖσι τὸν ἔλεγ-
χον γενέσθαι, οὑτοσὶ δὲ διὰ τὸ [τούτους*] συνειδέναι
ἑαυτῷ οὐχ ὑπέμεινεν ἀλλ' ἔφυγε. καίτοι, ὦ ἄνδρες,
πολὺ θᾶττον οἱ Λεωκράτους οἰκέται καὶ θεράπαιναι
τῶν γενομένων ἄν τι ἠρνήθησαν ἢ τὰ μὴ ὄντα τοῦ αὐ-
τῶν δεσπότου κατεψεύσαντο.

31 cap.10. Χωρὶς τοίνυν τούτων Λεωκράτης | ἀναβοήσεται αὐτίκα ὡς ἰδιώτης ὢν καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ ῥήτορος καὶ συκοφάντου δεινότητος ἀναρπαζόμενος. ἐγὼ δὲ ἡγοῦμαι πάντας ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι τῶν μὲν δεινῶν καὶ συκοφαντεῖν ἐπιχειρούντων ἔργον ἐστὶν ἅμα τοῦτο προαιρεῖσθαι καὶ ζητεῖν τὰ χωρία ταῦτα ἐν οἷς τοὺς παραλογισμοὺς κατὰ τῶν ἀγωνιζομένων ποιήσονται, τῶν δὲ δικαίως τὰς κρίσεις ἐνισταμένων καὶ τοὺς ἐνόχους ταῖς ἀραῖς ἀκριβῶς ἀποδεικνύντων τἀναντία φαίνεσθαι τούτοις

Reisk.

ποιοῦντας, ὥσπερ ἡμεῖς. οὑτωσὶ δὲ διαλογίζεσθε περὶ 32
τούτων παρ' ὑμῖν αὐτοῖς. τίνας ἀδύνατον ἦν τῇ δει-
νότητι καὶ ταῖς παρασκευαῖς ταῖς τοῦ λόγου παραγα-
γεῖν; κατὰ φύσιν γοῦν βασανιζόμενοι πᾶσαν τὴν ἀλή-
θειαν περὶ πάντων τῶν ἀδικημάτων ἔμελλον φράσειν
οἱ οἰκέται καὶ αἱ θεράπαιναι. ἀλλὰ τούτους ὁ Λεωκρά-
της παραδοῦναι ἔφυγε, καὶ ταῦτα οὐκ ἀλλοτρίους ἀλλ'
αὑτοῦ ὄντας. τίνας δὲ δυνατὸν εἶναι δοκεῖ τοῖς λόγοις 33
ψυχαγωγῆσαι καὶ τὴν ὑγρότητα αὐτῶν τοῦ ἤθους τοῖς
δακρύοις εἰς ἔλεον προαγαγέσθαι; τοὺς δικαστάς. ἐν-
ταῦθα Λεωκράτης ὁ προδότης τῆς πατρίδος ἐλήλυθεν,
οὐδὲν ἕτερον ἢ φοβούμενος μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκίας οἵ
τ' ἐξελέγχοντες τῷ ἔργῳ καὶ ὁ ἐξελεγχόμενος γένηται.
τί γὰρ ἔδει προφάσεων ἢ λόγων ἢ σκήψεως; ἁπλοῦν τὸ
δίκαιον, ῥᾴδιον τὸ ἀληθές, βραχὺς ὁ ἔλεγχος. εἰ μὲν 34
ὁμολογεῖ τὰ ἐν τῇ εἰσαγγελίᾳ ἀληθῆ καὶ ὅσια εἶναι, τί
οὐ τῆς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίας τυγχάνει; εἰ δὲ μή φησι
ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, τί οὐ παραδέδωκε τοὺς οἰκέτας καὶ
τὰς θεραπαίνας; προσήκει γὰρ τὸν ὑπὲρ προδοσίας
κινδυνεύοντα καὶ παραδιδόναι βασανίζειν καὶ μηδένα
τῶν ἀκριβεστάτων ἐλέγχων φεύγειν. ἀλλ' οὐδὲν τούτων 35
ἔπραξεν, ἀλλὰ καταμεμαρτυρηκὼς ἑαυτοῦ ὅτι προδότης
ἐστὶ τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν νόμων, ἀξιώ-
σει ὑμᾶς ἐναντία ταῖς αὑτοῦ ὁμολογίαις καὶ μαρτυρίαις
ψηφίσασθαι. καὶ πῶς δίκαιόν ἐστι τὸν τὴν ἐξουσίαν
τῆς ἀπολογίας αὑτοῦ ἐξ ἄλλων τε πολλῶν καὶ ἐκ τοῦ μὴ
δέξασθαι τὰ δίκαια περιῃρημένον, τοῦτον ἐᾶσαι ὑμᾶς
αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ὁμολογουμένων ἀδικημάτων ἐξαπα-
τῆσαι;

Περὶ μὲν οὖν τῆς προκλήσεως καὶ τοῦ ἀδικήματος, 36
ὅτι ὁμολογούμενόν ἐστιν, ἱκανῶς ὑμᾶς ἡγοῦμαι, ὦ
ἄνδρες, μεμαθηκέναι· ἐν οἷς δὲ καιροῖς καὶ ἡλίκοις cap. 11
p. 159—163.

κινδύνοις τὴν πόλιν οὖσαν Λεωκράτης προδέδωκε, ἀναμνῆσαι ὑμᾶς βούλομαι. Καί μοι λαβὲ τὸ ψήφισμα, γραμματεῦ, τὸ Ὑπερείδου, καὶ ἀναγίνωσκε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

37 Ἀκούετε τοῦ ψηφίσματος, ὦ ἄνδρες, ὅτι τὴν βου-
λὴν τοὺς πεντακοσίους καταβαίνειν εἰς Πειραιᾶ χρημα-
τιοῦσαν περὶ φυλακῆς τοῦ Πειραιέως ἐν τοῖς ὅπλοις
ἔδοξε, καὶ πράττειν διεσκευασμένην ὅ τι ἂν δοκῇ τῷ
δήμῳ συμφέρον εἶναι. καίτοι, ὦ ἄνδρες, εἰ οἱ ἀφειμέ-
νοι τοῦ στρατεύεσθαι ἕνεκα τοῦ βουλεύεσθαι ὑπὲρ τῆς
πόλεως ἐν τῇ τῶν στρατιωτῶν τάξει διέτριβον, ἆρ'
ὑμῖν δοκοῦσι μικροὶ καὶ οἱ τυχόντες φόβοι τότε τὴν
38 πόλιν κατασχεῖν; ἐν οἷς Λεωκράτης οὑτοσὶ καὶ αὐτὸς
ἐκ τῆς πόλεως ἀποδρὰς ᾤχετο καὶ τὰ χρήματα τὰ
ὑπάρχοντα ἐξεκόμισε καὶ ἱερὰ τὰ πατρῷα μετεπέμψατο,
καὶ εἰς τοσοῦτον προδοσίας ἦλθεν ὥστε κατὰ τὴν αὐ-
τοῦ προαίρεσιν ἔρημοι μὲν ἦσαν οἱ ναοί, ἔρημοι δὲ αἱ
φυλακαὶ τῶν τειχῶν, ἐξελέλειπτο δὲ ἡ πόλις καὶ ἡ
39 χώρα. καίτοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὦ ἄνδρες,
τίς οὐκ ἂν τὴν πόλιν ἠλέησεν, οὐ μόνον πολίτης ἀλλὰ
καὶ ξένος ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἐπιδεδημηκώς;
τίς δ' ἦν οὕτως ἢ μισόδημος τότε ἢ μισαθήναιος, ὅστις
ἐδυνήθη ἂν ἄτακτον αὐτὸν ὑπομεῖναι ἰδεῖν, ἡνίκα ἡ
μὲν ἧττα καὶ τὸ γεγονὸς πάθος τῷ [δήμῳ*] προσηγ-
γέλλετο, ὀρθὴ δὲ ἦν ἡ πόλις ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν,
αἱ δ' ἐλπίδες τῆς σωτηρίας τῷ δήμῳ ἐν τοῖς ὑπὲρ πεν-
40 τήκοντα ἔτη γεγονόσι καθειστήκεσαν, ὁρᾶν δ' ἦν ἐπὶ
μὲν τῶν θυρῶν γυναῖκας ἐλευθέρας περιφόβους κατε-
πτηχυίας καὶ πυνθανομένας εἰ ζῶσι, τὰς μὲν ὑπὲρ ἀν-
δρός, τὰς δ' ὑπὲρ πατρός, τὰς δ' ὑπὲρ ἀδελφῶν, ἀνα-
ξίως αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως ὁρωμένας, τῶν δ' ἀνδρῶν

[illegible]

τοῖς σώμασιν ἀπειρηκότας καὶ ταῖς ἡλικίαις
υτέρους καὶ ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ στρατεύεσθαι
ένους ἰδεῖν ἦν καθ' ὅλην τὴν πόλιν τότ' ἐπὶ γή-
ϑῳ περιφθειρομένους, διπλᾶ τὰ ἱμάτια ἐμπεπορ-
ους; πολλῶν δὲ καὶ δεινῶν κατὰ τὴν πόλιν γινο- 41
', καὶ πάντων τῶν πολιτῶν τὰ μέγιστα ἠτυχηκό-
μάλιστ' ἄν τις ἤλγησε καὶ ἐδάκρυσεν ἐπὶ ταῖς τῆς
ς συμφοραῖς, ἡνίχ' ὁρᾶν ἦν τὸν δῆμον ψηφισά-
τοὺς μὲν δούλους ἐλευθέρους, τοὺς δὲ ξένους
αίους, τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους· ὃς πρότερον
ἰ αὐτόχθων εἶναι καὶ ἐλεύθερος ἐσεμνύνετο. το- 42
δὲ ἡ πόλις ἐκέχρητο μεταβολῇ, ὥστε πρότερον
πὲρ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀγωνί-
ι, ἐν δὲ τοῖς τότε χρόνοις ἀγαπᾶν ἐὰν ὑπὲρ τῆς
' σωτηρίας ἀσφαλῶς δύνηται κινδυνεῦσαι, καὶ
ρον μὲν πολλῆς χώρας τῶν βαρβάρων ἐπάρχειν,
ἰὲ πρὸς Μακεδόνας ὑπὲρ τῆς ἰδίας κινδυνεύειν·
ὸν δῆμον ὃν πρότερον Λακεδαιμόνιοι καὶ Πελο-
ήσιοι καὶ οἱ τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντες Ἕλληνες βοη-
πεκαλοῦντο, οὗτος ἐδεῖτο τῶν ἐξ Ἄνδρου καὶ Κέω
ροιζῆνος καὶ Ἐπιδαύρου ἐπικουρίαν αὑτῷ μετα-
ισθαι. ὥστε, ὦ ἄνδρες, τὸν ἐν τοῖς τοιούτοις φό- 43
καὶ τηλικούτοις κινδύνοις καὶ τοσαύτῃ αἰσχύνῃ
αλιπόντα τὴν πόλιν, καὶ μήτε ὅπλα θέμενον ὑπὲρ
ατρίδος μήτε τὸ σῶμα παρασχόντα τάξαι τοῖς στρα-
;, ἀλλὰ φυγόντα καὶ προδόντα τὴν τοῦ δήμου σω-
ν, τίς ἂν ἢ δικαστὴς φιλόπολις καὶ εὐσεβεῖν βου-
ος ψήφῳ ἀπολύσειεν, ἢ ῥήτωρ κληθεὶς τῷ προδότῃ
όλεως βοηθήσειε, τὸν οὐδὲ συμπενθῆσαι τὰς τῆς
δος συμφορὰς τολμήσαντα, οὐδὲ συμβεβλημένον
εἰς τὴν τῆς πόλεως καὶ τοῦ δήμου σωτηρίαν;
κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους οὐκ ἔστιν ἥτις ἡλικία 44

οὐ παρέσχετο ἑαυτὴν εἰς τὴν τῆς πόλεως σωτηρίαν,
ὅτε ἡ μὲν χώρα τὰ δένδρα συνεβάλλετο, οἱ δὲ τετελευ-
τηκότες τὰς θήκας, οἱ δὲ νεῴ τὰ ὅπλα. ἐπεμελοῦντο
γὰρ οἱ μὲν τῆς τῶν τειχῶν κατασκευῆς, οἱ δὲ τῆς τῶν
τάφρων, οἱ δὲ τῆς χαρακώσεως· οὐδεὶς δ' ἦν ἀργὸς τῶν
ἐν τῇ πόλει. ἐφ' ὧν οὐδενὸς τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ παρ-
45 έσχετο τάξαι Λεωκράτης. ὧν εἰκὸς ὑμᾶς ἀναμνησθέν-
τας τὸν μηδὲ ξυνεπενεγκεῖν μηδ' ἐπ' ἐκφορὰν ἐλθεῖν
ἀξιώσαντα τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ δήμου
σωτηρίας ἐν Χαιρωνείᾳ τελευτησάντων θανάτῳ ζημιῶ-
σαι, ὡς τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος ἀτάφων ἐκείνων τῶν ἀν-
δρῶν γεγενημένων· ὧν οὗτος οὐδὲ τὰς θήκας πα-
ριὼν ᾐσχύνθη ὀγδόῳ ἔτει τὴν πατρίδα αὐτῶν προσα-
γορεύων.

46 cap.12. Περὶ ὧν, ὦ ἄνδρες, μικρῷ πλείω βούλομαι διελ-
θεῖν, καὶ ὑμῶν ἀκοῦσαι δέομαι καὶ μὴ νομίζειν ἀλλο-
τρίους εἶναι τοὺς τοιούτους [λόγους*] τῶν δημοσίων
ἀγώνων· αἱ γὰρ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν εὐλογίαι τὸν
ἔλεγχον σαφῆ κατὰ τῶν τἀναντία ἐπιτηδευόντων ποιοῦ-
σιν. ἔτι δὲ καὶ δίκαιον τὸν ἔπαινον, ὃς μόνος ἆθλον
τῶν κινδύνων τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐστί, τοῦτον,
ἐπειδὴ κἀκεῖνοι εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως
τὰς ψυχὰς τὰς αὑτῶν ἀνάλωσαν, ἐν τοῖς δημοσίοις καὶ
47 κοινοῖς ἀγῶσι τῆς πόλεως μὴ παραλιπεῖν. ἐκεῖνοι γὰρ
τοῖς πολεμίοις ἀπήντησαν ἐπὶ τοῖς ὁρίοις τῆς Βοιωτίας
ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας μαχούμενοι, οὐκ ἐπὶ
τοῖς τείχεσι τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας ἔχοντες, οὐδὲ τὴν
χώραν κακῶς ποιεῖν προέμενοι τοῖς ἐχθροῖς, ἀλλὰ τὴν
μὲν αὑτῶν ἀνδρείαν ἀσφαλεστέραν φυλακὴν εἶναι νο-
μίζοντες τῶν λιθίνων περιβόλων, τὴν δὲ θρέψασαν αὑ-
τοὺς αἰσχυνόμενοι περιορᾶν πορθουμένην, εἰκότως·
48 ὥσπερ γὰρ πρὸς τοὺς φύσει γεννήσαντας καὶ τοὺς ποιη-

οὺς τῶν πατέρων οὐχ ὁμοίως ἔχουσιν ἅπαντες ταῖς εὐ-
οίαις, οὕτω καὶ πρὸς τὰς | χώρας τὰς μὴ φύσει προση-
ούσας ἀλλ᾽ ὕστερον ἐπικτήτους γενομένας καταδεέστε-
ον διάκεινται. τοιαύταις δὲ γνώμαις χρησάμενοι, καὶ
οἷς ἀρίστοις ἀνδράσιν ἐξ ἴσου τῶν κινδύνων μετασχόν-
ες, οὐχ ὁμοίως τῆς τύχης ἐκοινώνησαν· τῆς γὰρ ἀρε-
ῆς οὐ ζῶντες ἀπολαύουσιν, ἀλλὰ τελευτήσαντες τὴν
δόξαν καταλελοίπασιν, οὐχ ἡττηθέντες, ἀλλ᾽ ἀποθα-
όντες ἔνθαπερ ἐτάχθησαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀμύ-
οντες. εἰ δὲ δεῖ καὶ παραδοξότατον μὲν εἰπεῖν ἀλη- 49
θὲς δέ, ἐκεῖνοι νικῶντες ἀπέθανον. τὰ γὰρ ἆθλα τοῦ
πολέμου τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐστὶν ἐλευθερία καὶ
ἀρετή· ταῦτα γὰρ ἀμφότερα τοῖς τελευτήσασιν ὑπάρχει.
ἔπειτα δὲ οὐδ᾽ οἷόν τ᾽ ἐστὶν εἰπεῖν ἡττῆσθαι τοὺς ταῖς
διανοίας μὴ πτήξαντας τὸν τῶν ἐπιόντων φόβον. μό-
νους γὰρ τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις καλῶς ἀποθνήσκοντας
οὐδ᾽ ἂν εἷς ἡττῆσθαι δικαίως φήσειε· τὴν γὰρ δουλείαν
φεύγοντες εὐκλεᾶ θάνατον αἱροῦνται. ἐδήλωσε δὲ ἡ 50
τούτων τῶν ἀνδρῶν ἀρετή· μόνοι γὰρ τῶν ἁπάντων
τὴν τῆς Ἑλλάδος ἐλευθερίαν ἐν τοῖς ἑαυτῶν σώμασιν
εἶχον. ἅμα γὰρ οὗτοί τε τὸν βίον μετήλλαξαν καὶ τὰ
τῆς Ἑλλάδος εἰς δουλείαν μετέπεσεν· συνετάφη γὰρ
τοῖς τούτων σώμασιν ἡ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερία.
ὅθεν καὶ φανερὸν πᾶσιν ἐποίησαν οὐκ ἰδίᾳ πολεμοῦν-
τες ἀλλ᾽ ὑπὲρ κοινῆς ἐλευθερίας προκινδυνεύοντες.
ὥστε, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἂν αἰσχυνθείην εἰπὼν στέφανον
τῆς πατρίδος εἶναι τὰς ἐκείνων ψυχάς. Καὶ δι᾽ ἃ οὐκ 51
ἀλόγως ἐπετήδευον, ἐπίστασθε, ὦ Ἀθηναῖοι, μόνοι
τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας τιμᾶν· εὑρήσετε δὲ
παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἀθλητὰς ἀνακει-
μένους, παρ᾽ ὑμῖν δὲ στρατηγοὺς ἀγαθοὺς καὶ τοὺς τὸν
τύραννον ἀποκτείναντας. καὶ τοιούτους μὲν ἄνδρας οὐδ᾽

ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος ὀλίγους εὑρεῖν ῥᾴδιον, τοὺς δὲ
τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας νενικηκότας εὐπετῶς πολλαχό-
θεν ἔστι γεγονότας ἰδεῖν. ὥσπερ τοίνυν τοῖς εὐεργέταις
μεγίστας τιμὰς ἀπονέμετε, οὕτω δίκαιον καὶ τοὺς τὴν
πατρίδα καταισχύνοντας καὶ προδιδόντας ταῖς ἐσχάταις
τιμωρίαις κολάζειν.
52 cap.13. Σκέψασθε δέ, ὦ ἄνδρες, ὅτι οὐδ' ἐν ὑμῖν ἐστιν
ἀποψηφίσασθαι Λεωκράτους τουτουὶ τὰ δίκαια ποιοῦσι.
τὸ γὰρ ἀδίκημα τοῦτο κεκριμένον ἐστὶ καὶ κατεγνωσμέ-
νον. ἡ μὲν γὰρ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ (καὶ μηδείς μοι
θορυβήσῃ· ταύτην γὰρ ὑπολαμβάνω μεγίστην τότε γε-
νέσθαι τῇ πόλει σωτηρίαν) τοὺς φυγόντας τὴν πατρίδα
καὶ ἐγκαταλιπόντας τότε τοῖς πολεμίοις λαβοῦσα ἀπέ-
κτεινε. καίτοι, ὦ ἄνδρες, μὴ νομίζετε τοὺς τὰ τῶν ἄλλων
φονικὰ ἀδικήματα ὁσιώτατα δικάζοντας αὐτοὺς ἂν εἴς
τινα τῶν πολιτῶν τοιοῦτόν τι παρανομῆσαι. ἀλλὰ μὴν
53 Αὐτολύκου μὲν ὑμεῖς κατεψηφίσασθε, μείναντος μὲν
αὐτοῦ ἐν τοῖς κινδύνοις, ἔχοντος δ' αἰτίαν τοὺς υἱεῖς
καὶ τὴν γυναῖκα ὑπεκθέσθαι, καὶ ἐτιμωρήσασθε. καίτοι
εἰ τὸν τοὺς ἀχρήστους εἰς τὸν πόλεμον ὑπεκθέσθαι αἰ-
τίαν ἔχοντα ἐτιμωρήσασθε, τί δεῖ πάσχειν ὅστις ἀνὴρ ὢν
οὐκ ἀπέδωκε τὰ τροφεῖα τῇ πατρίδι; ἔτι δὲ ὁ δῆμος,
δεινὸν ἡγησάμενος εἶναι τὸ γινόμενον, ἐψηφίσατο ἐνό-
χους εἶναι τῇ προδοσίᾳ τοὺς φεύγοντας τὸν ὑπὲρ τῆς
πατρίδος κίνδυνον, ἀξίους εἶναι νομίζων τῆς ἐσχάτης
54 τιμωρίας. ἃ δὴ κατέγνωσται μὲν παρὰ τῷ δικαιοτάτῳ
συνεδρίῳ, κατεψήφισται δὲ ὑφ' ὑμῶν τῶν δικάζειν
λαχόντων, ὁμολογεῖται δὲ παρὰ τῷ δήμῳ τῆς με-
γίστης ἄξια εἶναι τιμωρίας, τούτοις ὑμεῖς ἐναντία
ψηφιεῖσθε; πάντων ἄρ' ἀνθρώπων ἔσεσθε ἀγνωμο-
νέστατοι, καὶ ἐλαχίστους ἕξετε τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν
κινδυνεύοντας.

Ὡς μὲν οὖν ἔνοχός ἐστι τοῖς εἰσηγγελμένοις ἅπασιν, 55
ὦ ἄνδρες, Λεωκράτης, φανερόν ἐστι· πυνθάνομαι δὲ cap. 14
αὐτὸν ἐπιχειρήσειν ὑμᾶς ἐξαπατᾷν λέγοντα ὡς ἔμπορος
ἐξέπλευσε καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἐργασίαν ἀπεδήμησεν
εἰς Ῥόδον. ἐὰν οὖν ταῦτα λέγῃ, ἐνθυμεῖσθε ᾧ ῥᾳδίως
λήψεσθε αὐτὸν ψευδόμενον. πρῶτον μὲν γὰρ | οὐκ ἐκ
τῆς ἀκτῆς κατὰ τὴν πυλίδα ἐμβαίνουσιν οἱ κατ' ἐμπο-
ρίαν πλέοντες, ἀλλ' ἐκ τοῦ λιμένος, ὑπὸ πάντων τῶν
φίλων ὁρώμενοι καὶ ἀποστελλόμενοι· ἔπειτα οὐ μετὰ
τῆς ἑταίρας καὶ τῶν θεραπαινῶν, ἀλλὰ μόνος μετὰ
παιδὸς τοῦ διακονοῦντος. πρὸς δὲ τούτοις τί προσῆκεν 56
ἐν Μεγάροις τὸν Ἀθηναῖον ὡς ἔμπορον πέντε ἔτη κατ-
οικεῖν καὶ τὰ ἱερὰ τὰ πατρῷα μετακομίζεσθαι καὶ τὴν
οἰκίαν τὴν ἐνθάδε πωλεῖν, εἰ μὴ κατεγνώκει τε αὑτοῦ
προδεδωκέναι τὴν πατρίδα καὶ μεγάλα πάντας ἠδικηκέ-
ναι; ὃ καὶ πάντων γένοιτ' ἂν ἀτοπώτατον, εἰ περὶ ὧν
αὐτὸς προσεδόκα τεύξεσθαι τιμωρίας, ταῦθ' ὑμεῖς ἀπο-
λύσετε κύριοι γενόμενοι τῆς ψήφου. χωρὶς δὲ τούτων
οὐχ ἡγοῦμαι δεῖν ἀποδέχεσθαι ταύτην τὴν ἀπολογίαν.
πῶς γὰρ οὐ δεινὸν τοὺς μὲν ἐπὶ ἐμπορίαν ἀποδημοῦντας 57
σπεύδειν ἐπὶ τὴν τῆς πόλεως βοήθειαν, τοῦτον δὲ μόνον
ἐν τοῖς τότε καιροῖς καὶ κατ' ἐργασίαν ἐκπλεῖν, ἡνίκα οὐδ'
ἂν εἷς προσκτήσασθαι οὐδὲν ἂν ἐζήτησεν, ἀλλὰ τὰ ὑπάρ-
χοντα μόνον διαφυλάξαι; ἡδέως δ' ἂν αὐτοῦ πυθοίμην,
τίνα ἐμπορίαν εἰσάγων χρησιμώτερος ἐγένετο ἂν τῇ πόλει
τοῦ παρασχεῖν τὸ σῶμα τάξαι τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοὺς
ἐπιόντας ἀμύνασθαι μεθ' ὑμῶν μαχόμενος. ἐγὼ μὲν οὐ-
δεμίαν ὁρῶ τηλικαύτην οὖσαν βοήθειαν. Ἄξιον δέ ἐστιν 58
οὐ μόνον αὐτῷ διὰ τὴν πρᾶξιν ὀργίζεσθαι ταύτην, ἀλλὰ
καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον· φανερῶς γὰρ ψεύδεσθαι τε-
τόλμηκεν. οὔτε γὰρ πρότερον οὐδὲ πώποτε ἐγένετο ἐπὶ
ταύτης τῆς ἐργασίας, ἀλλ' ἐκέκτητο χαλκοτύπους, οὔτε

τότε ἐκπλεύσας οὐδὲν εἰσήγαγεν ἐκ Μεγάρων, ἓξ ἔτη
συνεχῶς ἀποδημήσας. ἔτι δὲ καὶ [τῆς*] πεντηκοστῆς με-
τέχων ἐτύγχανεν, ἣν οὐκ ἂν καταλιπὼν κατ' ἐμπορίαν
ἀπεδήμει. ὥστ' ἂν μέν τι περὶ τούτων λέγῃ, οὐδ' ὑμᾶς
ἐπιτρέψειν αὐτῷ νομίζω.

59 cap. 15. Ἥξει δ' ἴσως ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λόγον φερόμενος, ὃν
αὐτῷ συμβεβουλεύκασί τινες τῶν συνηγόρων, ὡς οὐκ
ἔνοχός ἐστι τῇ προδοσίᾳ· οὔτε γὰρ νεωρίων κύριος οὔτε
πυλῶν οὔτε στρατοπέδων οὔθ' ὅλως τῶν τῆς πόλεως οὐ-
δενός. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοὺς μὲν τούτων κυρίους μέρος
ἄν τι προδοῦναι τῆς ὑμετέρας δυνάμεως, τουτονὶ δ'
ὅλην ἔκδοτον ποιῆσαι τὴν πόλιν. ἔτι δ' οἱ μὲν τοὺς ζῶν-
τας μόνον ἀδικοῦσι προδιδόντες, οὗτος δὲ καὶ τοὺς τετε-
λευτηκότας καὶ τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ἱερὰ τῶν πατρῴων νομί-
60 μων ἀποστερῶν. καὶ ὑπὸ μὲν ἐκείνων προδοθεῖσαν οἰ-
κεῖσθαι ἂν συνέβαινε δούλην οὖσαν τὴν πόλιν, ὃν δὲ
τρόπον οὗτος ἐξέλιπεν, ἀοίκητον ἂν γενέσθαι. ἔτι δὲ ἐκ
μὲν τοῦ κακῶς πράττειν τὰς πόλεις μεταβολῆς τυχεῖν ἐπὶ
τὸ βέλτιον εἰκός ἐστιν, ἐκ δὲ τοῦ παντάπασι γενέσθαι
ἀνάστατον καὶ τῶν κοινῶν ἐλπίδων στερηθῆναι. ὥσπερ
γὰρ ἀνθρώπῳ ζῶντι μὲν ἐλπὶς ἐκ τοῦ κακῶς πρᾶξαι με-
ταπεσεῖν, τελευτήσαντι δὲ συναναιρεῖται πάντα δι' ὧν
ἄν τις εὐδαιμονήσειεν, οὕτω καὶ περὶ τὰς πόλεις συμβαί-
νει πέρας ἔχειν τὴν ἀτυχίαν ὅταν ἀνάστατοι γένωνται.
61 εἰ γὰρ δεῖ τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, πόλεώς ἐστι θάνατος
ἀνάστατον γενέσθαι. τεκμήριον δὲ μέγιστον· ἡμῶν γὰρ
ἡ πόλις τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ τῶν τυράννων κατεδουλώθη,
τὸ δ' ὕστερον ὑπὸ τῶν τριάκοντα, καὶ ὑπὸ Λακεδαιμο-
νίων τὰ τείχη καθῃρέθη· καὶ ἐκ τούτων ὅμως ἀμφοτέ-
ρων ἠλευθερώθημεν καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐδαιμονίας
62 ἠξιώθημεν προστάται γενέσθαι· ἀλλ' οὐχ ὅσαι πώποτ'
ἀνάστατοι γεγόνασι. τοῦτο μὲν γάρ, εἰ καὶ παλαιότερον

εἰπεῖν ἐστι, τὴν Τροίαν τίς οὐκ ἀκήκοεν, ὅτι μεγίστη γε-
γενημένη τῶν τότε πόλεων καὶ πάσης ἐπάρξασα τῆς
Ἀσίας, ὡς ἅπαξ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατεσκάφη, τὸν
αἰῶνα ἀοίκητός ἐστι; τοῦτο δὲ Μεσσήνην πεντακοσίοις
ἔτεσιν ὕστερον ἐκ τῶν τυχόντων ἀνθρώπων συνοι-
κισθεῖσαν;

Ἴσως οὖν τῶν συνηγόρων αὐτῷ τολμήσει τις εἰπεῖν, 63 cap. 16.
μικρὸν τὸ πρᾶγμα ποιῶν, ὡς οὐδὲν ἂν παρ' ἕνα ἄνθρω-
πον ἐγένετο τούτων· | καὶ οὐκ αἰσχύνονται τοιαύτην
ἀπολογίαν ποιούμενοι πρὸς ὑμᾶς, ἐφ' ᾗ δικαίως ἂν ἀπο-
θάνοιεν. εἰ μὲν γὰρ ὁμολογοῦσι τὴν πατρίδα αὐτὸν
ἐκλιπεῖν, τοῦτο συγχωρήσαντες ὑμᾶς ἐάτωσαν διαγνῶ-
ναι περὶ τοῦ μεγέθους· εἰ δ' ὅλως μηδὲν τούτων πεποίη-
κεν, οὐ μανία δή που τοῦτο λέγειν ὡς οὐδὲν ἂν γένηται
παρὰ τοῦτον; ἡγοῦμαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, τοὐναντίον 64
τούτοις, παρὰ τοῦτον εἶναι τῇ πόλει τὴν σωτηρίαν. ἡ γὰρ
πόλις οἰκεῖται κατὰ τὴν ἰδίαν ἑκάστου μοῖραν φυλαττο-
μένη· ὅταν οὖν ταύτην ἐφ' ἑνός τις παρίδῃ, λέληθεν
ἑαυτὸν ἐφ' ἁπάντων τοῦτο πεποιηκώς. καίτοι ῥᾴδιόν
ἐστιν, ὦ ἄνδρες, πρὸς τὰς τῶν ἀρχαίων νομοθετῶν
διανοίας ἀποβλέψαντας τὴν ἀλήθειαν εὑρεῖν. ἐκεῖνοι 65
γὰρ οὐ τῷ μὲν ἑκατὸν τάλαντα κλέψαντι θάνατον
ἔταξαν, τῷ δὲ δέκα δραχμὰς ἔλαττον ἐπιτίμιον· οὐδὲ
τὸν μὲν μεγάλα ἱεροσυλήσαντα ἀπέκτειναν, τὸν δὲ
μικρὰ ἐλάττονι τιμωρίᾳ ἐκόλαζον· οὐδὲ τὸν μὲν οἰ-
κέτην ἀποκτείναντα ἀργυρίῳ ἐζημίουν, τὸν δὲ ἐλεύ-
θερον εἶργον τῶν νόμων· ἀλλ' ὁμοίως ἐπὶ πᾶσι καὶ
τοῖς ἐλαχίστοις παρανομήμασι θάνατον ὥρισαν εἶναι
τὴν ζημίαν. οὐ γὰρ πρὸς τὸ ἴδιον ἕκαστος αὐτῶν 66
ἀπέβλεπε τοῦ γεγενημένου πράγματος, οὐδ' ἐντεῦθεν
τὸ μέγεθος τῶν ἁμαρτημάτων ἐλάμβανον, ἀλλ' αὐτὸ
ἐσκόπουν τοῦτο, εἰ πέφυκε τὸ ἀδίκημα τοῦτο ἐπὶ πλεῖον

ἐλθὸν μέγα βλάπτειν τοὺς ἀνθρώπους. καὶ γὰρ ἄτοπον ἄλλως πως περὶ τούτου ἐξετάζειν. φέρε γάρ, ὦ ἄνδρες, εἴ τις ἕνα νόμον εἰς τὸ Μητρῷον ἐλθὼν ἐξαλείψειεν, εἶτ' ἀπολογοῖτο ὡς οὐδὲν παρὰ τοῦτον τῇ πόλει ἐστίν, ἆρ' οὐκ ἂν ἀπεκτείνατ' αὐτόν; ἐγὼ μὲν οἶμαι δικαίως,
67 εἴπερ ἐμέλλετε καὶ τοὺς ἄλλους σώζειν. τὸν αὐτὸν τοίνυν τρόπον κολαστέον ἐστὶ τοῦτον, εἰ μέλλετε τοὺς ἄλλους πολίτας βελτίους ποιήσειν· καὶ οὐ τοῦτο λογιεῖσθε εἰ εἷς ἐστι μόνος ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' εἰς τὸ πρᾶγμα. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι τὸ μὴ πολλοὺς τοιούτους γενέσθαι ἡμέτερον εὐτύχημα εἶναι, τοῦτον μέντοι διὰ τοῦτο μείζονος τιμωρίας ἄξιον εἶναι τυχεῖν, ὅτι μόνος τῶν ἄλλων πολιτῶν οὐ κοινὴν ἀλλ' ἰδίαν τὴν σωτηρίαν ἐζήτησεν.

68 ap.17. Ἀγανακτῶ δὲ μάλιστα, ὦ ἄνδρες, ἐπειδὰν ἀκούσω τῶν μετὰ τούτου τινὸς λέγοντος ὡς οὐκ ἔστι τοῦτο προδιδόναι, εἴ τις ᾤχετο ἐκ τῆς πόλεως· καὶ γὰρ οἱ πρόγονοί ποθ' ἡμῶν τὴν πόλιν καταλιπόντες, ὅτε πρὸς Ξέρξην ἐπολέμουν, εἰς Σαλαμῖνα διέβησαν. καὶ οὕτως ἐστὶν ἀνόητος καὶ παντάπασιν ὑμῶν καταπεφρονηκώς, ὥστε τὸ κάλλιστον τῶν ἔργων πρὸς τὸ αἴσχιστον
69 συμβαλεῖν ἠξίωσε. ποῦ γὰρ οὐ περιβόητος ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ἡ ἀρετὴ γέγονε; τίς δ' οὕτως ἢ φθονερός ἐστιν ἢ παντάπασιν ἀφιλότιμος, ὃς οὐκ ἂν εὔξαιτο τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων μετασχεῖν; οὐ γὰρ τὴν πόλιν ἐξέλιπον ἀλλὰ τὸν τόπον μετήλλαξαν, πρὸς τὸν ἐπιόντα
70 κίνδυνον καλῶς βουλευσάμενοι. Ἐτεόνικος μὲν γὰρ ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ Ἀδείμαντος ὁ Κορίνθιος καὶ τὸ Αἰγινητῶν ναυτικὸν ὑπὸ νύκτα τὴν σωτηρίαν αὑτοῖς ἔμελλον πορίζεσθαι· ἐγκαταλειπόμενοι δὲ οἱ πρόγονοι ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων βίᾳ καὶ τοὺς ἄλλους ἠλευθέρωσαν, ἀναγκάσαντες ἐν Σαλαμῖνι μετ' αὑτῶν πρὸς

τοὺς βαρβάρους ναυμαχεῖν. μόνοι δὲ ἀμφοτέρων περιγεγόνασι, καὶ τῶν πολεμίων καὶ τῶν συμμάχων, ὡς ἑκατέρων προσῆκε, τοὺς μὲν εὐεργετοῦντες, τοὺς δὲ μαχόμενοι νικῶντες. ἆρά γε ὅμοιον τῷ φεύγοντι τὴν πατρίδα τεττάρων ἡμερῶν πλοῦν εἰς Ῥόδον; ἦ που 71
ταχέως ἂν ἠνέσχετό τις ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν τοιοῦτον ἔργον, ἀλλ᾽ οὐκ ἂν κατέλευσαν τὸν καταισχύνοντα τὴν αὑτῶν ἀριστείαν. οὕτω γοῦν ἐφίλουν τὴν πατρίδα πάντες, ὥστε τὸν παρὰ Ξέρξου πρεσβευτὴν Ἀλέξανδρον, φίλον ὄντα αὐτοῖς πρότερον, ὅτι γῆν καὶ ὕδωρ ᾔτησε, μικροῦ δεῖν κατέλευσαν. ὅπου δὲ καὶ τοῦ λόγου τιμωρίαν ἠξίουν λαμβάνειν, ἦ που τὸν ἔργῳ παραδόντα τὴν πόλιν ὑποχείριον τοῖς πολεμίοις οὐ μεγάλαις ἂν ζημίαις ἐκόλασαν. | τοιγαροῦν τοιαύταις χρώμενοι γνώμαις 72
ἐνενήκοντα μὲν ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες κατέστησαν, Φοινίκην δὲ καὶ Κιλικίαν ἐπόρθησαν, ἐπ᾽ Εὐρυμέδοντι δὲ καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες ἐνίκησαν, ἑκατὸν δὲ τριήρεις τῶν βαρβάρων αἰχμαλώτους ἔλαβον, ἅπασαν δὲ τὴν Ἀσίαν κακῶς ποιοῦντες περιέπλευσαν, καὶ τὸ κεφάλαιον τῆς νίκης, οὐ τὸ ἐν Σαλαμῖνι τρό- 73
παιον ἀγαπήσαντες ἔστησαν, ἀλλ᾽ ὅρους τοῖς βαρβάροις πήξαντες τοὺς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ τούτους κωλύσαντες ὑπερβαίνειν, συνθήκας ἐποιήσαντο μακρῷ μὲν πλοίῳ μὴ πλεῖν ἐντὸς Κυανέων καὶ Φασήλιδος, τοὺς δ᾽ Ἕλληνας αὐτονόμους εἶναι, μὴ μόνον τοὺς τὴν Εὐρώπην ἀλλὰ καὶ τοὺς τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντας. καίτοι οἴεσθε ἄν, εἰ τῇ Λεωκράτους διανοίᾳ χρησάμενοι 74
πάντες ἔφυγον, τούτων ἄν τι γενέσθαι τῶν καλῶν ἔργων, ἢ ταύτην ἂν ἔτι τὴν χώραν κατοικεῖν ὑμᾶς; χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες, ὥσπερ τοὺς ἀγαθοὺς ἐπαινεῖτε καὶ τιμᾶτε, οὕτω καὶ τοὺς κακοὺς μισεῖν τε καὶ κολάζειν, ἄλλως τε καὶ Λεωκράτην, ὃς οὔτε ἔδεισεν οὔτε ᾐσχύνθη ὑμᾶς.
p. 184—188.

75 cap. 18. Καίτοι ὑμεῖς τίνα τρόπον νενομίκατε περὶ τούτων,
καὶ πῶς ἔχετε ταῖς διανοίαις, θεωρήσατε. ἄξιον γὰρ
ὅμως καίπερ πρὸς εἰδότας διελθεῖν· ἐγκώμιον γὰρ νὴ
τὴν Ἀθηνᾶν εἰσι τῆς πόλεως οἱ παλαιοὶ νόμοι καὶ τὰ
ἔθη τῶν ἐξ ἀρχῆς ταῦτα κατασκευασάντων, οἷς ἂν προσ-
έχητε, τὰ δίκαια ποιήσετε καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις σεμνοὶ
76 καὶ ἄξιοι τῆς πόλεως δόξετ' εἶναι. ὑμῖν γὰρ ἔστιν ὅρκος,
ὃν ὀμνύουσι πάντες οἱ πολῖται, ἐπειδὰν εἰς τὸ ληξιαρχι-
κὸν γραμματεῖον ἐγγραφῶσι καὶ ἔφηβοι γένωνται, μήτε
τὰ ἱερὰ ὅπλα καταισχυνεῖν μήτε τὴν τάξιν λείψειν, ἀμυ-
νεῖν δὲ τῇ πατρίδι καὶ ἀμείνω παραδώσειν. ὃν εἰ μὲν
ὀμώμοκε Λεωκράτης, φανερῶς ἐπιώρκηκεν, καὶ οὐ μόνον
ὑμᾶς ἠδίκηκεν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ θεῖον ἠσέβηκεν· εἰ δὲ
μὴ ὀμώμοκεν, εὐθὺς δῆλός ἐστι παρασκευασάμενος
οὐδὲν ποιήσειν τῶν δεόντων, ἀνθ' ὧν δικαίως ἂν
αὐτὸν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν τιμωρήσεσθε.
77 βούλομαι δὲ ὑμᾶς ἀκοῦσαι τοῦ ὅρκου. Λέγε, γραμ-
ματεῦ.

ΟΡΚΟΣ.

Καλός γε, ὦ ἄνδρες, καὶ ὅσιος ὁ ὅρκος. παρὰ τοῦτον
τοίνυν ἅπαντα πεποίηκε Λεωκράτης. καίτοι πῶς ἂν
ἄνθρωπος γένοιτο ἀνοσιώτερος ἢ μᾶλλον προδότης τῆς
πατρίδος; τίνα δ' ἂν τρόπον ὅπλα καταισχύνειέ τις μᾶλ-
λον, ἢ εἰ λαβεῖν μὴ θέλει καὶ τοὺς πολεμίους ἀμύνασθαι;
πῶς δ' οὐ καὶ τὸν παραστάτην καὶ τὴν τάξιν λέλοιπεν
78 ὁ μηδὲ τάξαι τὸ σῶμα παρασχών; ποῦ δ' ὑπὲρ ὁσίων καὶ
ἱερῶν ἤμυνεν ἂν ὁ μηδένα κίνδυνον ὑπομείνας; τίνι
δ' ἂν τὴν πατρίδα παρέδωκε μείζονα προδοσίᾳ; τὸ γὰρ
τούτου μέρος ἐκλελειμμένη τοῖς πολεμίοις ὑποχείριός
ἐστιν. εἶτα τοῦτον οὐκ ἀποκτενεῖτε τὸν ἁπάσαις ταῖς
ἀδικίαις ἔνοχον ὄντα; τίνας οὖν τιμωρήσεσθε; τοὺς ἐν

τι τούτων ἡμαρτηκότας; ῥᾴδιον ἔσται παρ᾽ ὑμῖν ἄρα μεγάλα ἀδικεῖν, εἰ φανεῖσθε ἐπὶ τοῖς μικροῖς μᾶλλον ὀργιζόμενοι.

Καὶ μήν, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦθ᾽ ὑμᾶς δεῖ μαθεῖν, 79 cap.]
ὅτι τὸ συνέχον τὴν δημοκρατίαν ὅρκος ἐστί. τρία γάρ
ἐστιν ἐξ ὧν ἡ πολιτεία συνέστηκεν, ὁ ἄρχων, ὁ δικαστής,
ὁ ἰδιώτης. τούτων τοίνυν ἕκαστος ταύτην πίστιν
δίδωσιν, εἰκότως· τοὺς μὲν γὰρ ἀνθρώπους πολλοὶ ἤδη
ἐξαπατήσαντες καὶ διαλαθόντες οὐ μόνον τῶν παρόν-
των κινδύνων ἀπελύθησαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον
ἀθῷοι τῶν ἀδικημάτων τούτων εἰσί· τοὺς δὲ θεοὺς οὔτ᾽
ἂν ἐπιορκήσας τις λάθοι οὔτ᾽ ἂν ἐκφύγοι τὴν ἀπ᾽ αὐτῶν
τιμωρίαν, ἀλλ᾽ εἰ μὴ αὐτός, οἱ παῖδές γε καὶ τὸ γένος
ἅπαν τὸ τοῦ ἐπιορκήσαντος μεγάλοις ἀτυχήμασι περι-
πίπτει. διόπερ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ταύτην πίστιν ἔδο- 80
σαν αὐτοῖς ἐν Πλαταιαῖς πάντες οἱ Ἕλληνες, ὅτε ἔμελ-
λον παραταξάμενοι μάχεσθαι πρὸς τὴν Ξέρξου δύναμιν,
οὐ παρ᾽ αὑτῶν εὑρόντες, ἀλλὰ μιμησάμενοι τὸν παρ᾽
ὑμῖν εἰθισμένον ὅρκον. ὃν ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι· καὶ γὰρ
παλαιῶν ὄντων τῶν τότε πεπραγμένων ὅμως συχνῶς
ἔστιν ἐν τοῖς γεγραμμένοις ἰδεῖν τὴν ἐκείνων | ἀρετήν.
Καί μοι ἀναγίνωσκε αὐτόν.

ΟΡΚΟΣ. *Οὐ ποιήσομαι περὶ πλείονος τὸ ζῆν τῆς ἐλευ-* 81
θερίας, οὐδ᾽ ἐγκαταλείψω τοὺς ἡγεμόνας οὔτε ζῶντας οὔτε ἀποθανόντας, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας τῶν συμμάχων ἅπαντας θάψω. καὶ κρατήσας τῷ πολέμῳ τοὺς βαρβάρους τῶν μὲν μαχεσαμένων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πόλεων οὐδεμίαν ἀνάστατον ποιήσω, τὰς δὲ τὰ τοῦ βαρβάρου προελομένας ἁπάσας δεκατεύσω· καὶ τῶν ἱερῶν τῶν ἐμπρησθέντων καὶ καταβληθέντων ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐδὲν ἀνοικοδομήσω παντάπασιν, ἀλλ᾽ ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγινομένοις ἐάσω καταλείπεσθαι τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας.

p. 188—193.

82 Οὕτω τοίνυν, ὦ ἄνδρες, σφόδρα ἐνέμειναν ἐν τούτῳ
πάντες, ὥστε καὶ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν μεθ' ἑαυ-
τῶν ἔσχον βοηθόν, καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἀνδρῶν
ἀγαθῶν γενομένων πρὸς τὸν κίνδυνον μάλιστα ἡ πό-
λις ὑμῶν εὐδοκίμησεν. ὃ καὶ πάντων ἂν εἴη δεινότα-
τον, τοὺς μὲν προγόνους ὑμῶν ἀποθνήσκειν τολμᾶν
ὥστε μὴ τὴν πόλιν ἀδοξεῖν, ὑμᾶς δὲ μὴ κολάζειν
τοὺς καταισχύναντας αὐτήν, ἀλλὰ περιορᾶν τὴν κοι-
νὴν καὶ μετὰ πολλῶν πόνων συνειλεγμένην εὔκλειαν,
ταύτην διὰ τὴν τῶν τοιούτων ἀνδρῶν πονηρίαν κατα-
λυομένην.

83 cap. 20. Καίτοι, ὦ ἄνδρες, μόνοις ὑμῖν τῶν Ἑλλήνων οὐκ
ἔστιν οὐδὲν τούτων περιιδεῖν. βούλομαι δὲ μικρὰ τῶν
παλαιῶν ὑμῖν διελθεῖν, οἷς παραδείγμασι χρώμενοι καὶ
περὶ τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων βέλτιον βουλεύσεσθε.
τοῦτο γὰρ ἔχει μέγιστον ἡ πόλις ἡμῶν ἀγαθόν, ὅτι τῶν
καλῶν ἔργων παράδειγμα τοῖς Ἕλλησι γέγονεν· ὅσον
γὰρ τῷ χρόνῳ πασῶν ἐστιν ἀρχαιοτάτη, τοσοῦτον οἱ
πρόγονοι ἡμῶν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀρετῇ διενηνό-
84 χασιν. Ἐπὶ Κόδρου γὰρ βασιλεύοντος Πελοποννη-
σίοις γενομένης ἀφορίας κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ἔδοξε
στρατεύειν ἐπὶ τὴν πόλιν ἡμῶν καὶ ἡμῶν τοὺς προγό-
νους ἐξαναστήσαντας κατανείμασθαι τὴν χώραν. καὶ
πρῶτον μὲν εἰς Δελφοὺς ἀποστείλαντες τὸν θεὸν ἐπη-
ρώτων εἰ [ἐπι]λήψονται τὰς Ἀθήνας· ἀνελόντος δὲ
τοῦ θεοῦ αὐτοῖς ὅτι τὴν πόλιν αἱρήσουσιν, ἐὰν μὴ
τὸν βασιλέα τῶν Ἀθηναίων Κόδρον ἀποκτείνωσιν,
85 ἐστράτευον ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. Κλεόμαντις δὲ τῶν Δελ-
φῶν τις πυθόμενος τὸ χρηστήριον δι' ἀπορρήτων
ἐξήγγελλε τοῖς Ἀθηναίοις· οὕτως οἱ πρόγονοι ἡμῶν,
ὡς ἔοικε, καὶ τοὺς ἔξωθεν ἀνθρώπους εὔνους ἔχον-
τες διετέλουν. ἐμβαλόντων δὲ τῶν Πελοποννησίων

Reisk.

ἰς τὴν Ἀττικὴν τί ποιοῦσιν οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ἄνδρες
ἰκασταί; οὐ καταλιπόντες τὴν χώραν ὥσπερ Λεωκρά-
ης ᾤχοντο, οὐδ' ἔκδοτον τὴν θρεψαμένην καὶ τὰ ἱερὰ
οῖς πολεμίοις παρέδοσαν, ἀλλ' ὀλίγοι ὄντες κατακλει-
θέντες ἐπολιορκοῦντο καὶ διεκαρτέρουν εἰς τὴν πα-
ρίδα. καὶ οὕτως ἦσαν, ὦ ἄνδρες, γενναῖοι οἱ τότε βα- 86
ιλεύοντες, ὥστε προῃροῦντο ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῆς τῶν
ρχομένων σωτηρίας μᾶλλον ἢ ζῶντες ἑτέραν μεταλλά-
ξαι τὴν χώραν. φασὶ γοῦν τὸν Κόδρον παραγγείλαντα
οῖς Ἀθηναίοις προσέχειν ὅταν τελευτήσῃ τὸν βίον, λα-
βόντα πτωχικὴν στολὴν ὅπως ἂν ἀπατήσῃ τοὺς πολε-
ιίους, κατὰ τὰς πύλας ὑποδύντα φρύγανα συλλέγειν
ρὸ τῆς πόλεως, προσελθόντων δ' αὐτῷ δυοῖν ἀνδρῶν
κ τοῦ στρατοπέδου καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν πυνθανομέ-
ων τὸν ἕτερον αὐτῶν ἀποκτεῖναι τῷ δρεπάνῳ προσπε-
όντα· τὸν δὲ περιλελειμμένον, παροξυνθέντα τῷ Κό- 87
δρῳ καὶ νομίσαντα πτωχὸν εἶναι, σπασάμενον τὸ ξίφος
ἀποκτεῖναι τὸν Κόδρον. τούτων δὲ γενομένων οἱ μὲν
Ἀθηναῖοι κήρυκα πέμψαντες ἠξίουν δοῦναι τὸν βασι-
λέα θάψαι, λέγοντες αὐτοῖς ἅπασαν τὴν ἀλήθειαν· οἱ
δὲ Πελοποννήσιοι τοῦτον μὲν ἀπέδοσαν, γνόντες δὲ ὡς
οὐκέτι δυνατὸν αὐτοῖς τὴν χώραν κατασχεῖν ἀπεχώρη-
σαν. τῷ δὲ Κλεομάντει τῷ Δελφῷ ἡ πόλις αὐτῷ τε καὶ
ἐκγόνοις ἐν Πρυτανείῳ ἀίδιον σίτησιν ἔδοσαν. Ὁρᾶτε· 88
ὁμοίως ἐφίλουν | τὴν πατρίδα Λεωκράτει οἱ τότε βασι-
λεύοντες, οἵ γε προῃροῦντο τοὺς πολεμίους ἐξαπατῶν-
τες ἀποθνήσκειν ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ἀντὶ
τῆς κοινῆς σωτηρίας ἀντικαταλλάττεσθαι. τοιγαροῦν
μονώτατοι ἐπώνυμοι τῆς χώρας εἰσίν, ἰσοθέων τιμῶν
τετυχηκότες, εἰκότως· ὑπὲρ ἧς γὰρ οὕτω σφόδρα
ἐσπούδαζον, δικαίως ταύτην καὶ τεθνεῶτες ἐκληρονό-
μουν. ἀλλὰ Λεωκράτης οὔτε ζῶν οὔτε τεθνεὼς δικαίως 89

ἂν αὐτῆς μετάσχοι, μονώτατος δ' ἂν προσηκόντως ἐξορισθείη τῆς χώρας ἣν ἐγκαταλιπὼν τοῖς πολεμίοις ᾤχετο· οὐδὲ γὰρ καλὸν τὴν αὐτὴν καλύπτειν τοὺς τῇ ἀρετῇ διαφέροντας καὶ τὸν κάκιστον πάντων ἀνθρώπων.

90 cap. 21. Καίτοι γε ἐπεχείρησεν εἰπεῖν, ὃ καὶ νῦν ἴσως ἐρεῖ πρὸς ὑμᾶς, ὡς οὐκ ἄν ποτε ὑπομεῖναι τὸν ἀγῶνα τοῦτον συνειδὼς ἑαυτῷ τοιοῦτόν τι διαπεπραγμένῳ· ὥσπερ οὐ πάντας καὶ τοὺς κλέπτοντας καὶ ἱεροσυλοῦντας τούτῳ τῷ τεκμηρίῳ χρωμένους. οὐ γὰρ τοῦ πράγματός ἐστι σημεῖον, ὡς οὐ πεποιήκασιν, ἀλλὰ τῆς ἀναιδείας ἣν ἔχουσιν. οὐ γὰρ τοῦτο δεῖ λέγειν, ἀλλ' ὡς οὐκ ἐξέπλευσεν οὐδὲ τὴν πόλιν ἐγκατέλιπεν οὐδ' ἐν Μεγάροις κατ-
91 ῴκησε· ταῦτά ἐστι τεκμήρια τοῦ πράγματος, ἐπεί γε τὸ ἐλθεῖν τοῦτον, οἶμαι θεόν τινα αὐτὸν ἐπ' αὐτὴν ἀγαγεῖν τὴν τιμωρίαν, ἵν' ἐπειδὴ τὸν εὐκλεᾶ κίνδυνον ἔφυγε, τοῦ ἀκλεοῦς καὶ ἀδόξου θανάτου τύχοι, καὶ οὓς προὔδωκε, τούτοις ὑποχείριον αὑτὸν καταστήσειεν. ἑτέρωθι μὲν γὰρ ἀτυχῶν οὔπω δῆλον εἰ διὰ ταῦτα δίκην δίδωσιν· ἐνταῦθα δὲ παρ' οἷς προὔδωκε, φανερόν ἐστιν ὅτι τῶν αὑτοῦ παρανομημάτων ὑπέχει ταύτην
92 τὴν τιμωρίαν. οἱ γὰρ θεοὶ οὐδὲν πρότερον ποιοῦσιν ἢ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων τὴν διάνοιαν παράγουσι· καί μοι δοκοῦσι τῶν ἀρχαίων τινὲς ποιητῶν ὥσπερ χρησμοὺς γράψαντες τοῖς ἐπιγενομένοις τάδε τὰ ἰαμβεῖα καταλιπεῖν·

ὅταν γὰρ ὀργὴ δαιμόνων βλάπτῃ τινά,
τοῦτ' αὐτὸ πρῶτον, ἐξαφαιρεῖται φρενῶν
τὸν νοῦν τὸν ἐσθλόν, εἰς δὲ τὴν χείρω τρέπει
γνώμην, ἵν' εἰδῇ μηδὲν ὧν ἁμαρτάνει.

93 cap. 22. τίς γὰρ οὐ μέμνηται τῶν πρεσβυτέρων ἢ τῶν νεωτέρων οὐκ ἀκήκοε Καλλίστρατον, οὗ θάνατον ἡ πόλις κατ-

ἔγνω, τοῦτον φυγόντα, καὶ τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς
ἀκούσαντα ὅτι ἂν ἔλθῃ Ἀθήναζε τεύξεται τῶν νόμων,
ἀφικόμενον καὶ ἐπὶ τὸν βωμὸν τῶν δώδεκα θεῶν
καταφυγόντα καὶ οὐδὲν ἧττον ὑπὸ τῆς πόλεως ἀποθα-
νόντα; δικαίως· τὸ γὰρ τῶν νόμων τοῖς ἠδικηκόσι τυ-
χεῖν τιμωρία ἐστίν. ὁ δέ γε θεὸς ὀρθῶς ἀπέδωκε
τοῖς ἠδικημένοις κολάσαι τὸν αἴτιον· δεινὸν γὰρ
ἂν εἴη εἰ ταὐτὰ σημεῖα τοῖς εὐσεβέσι καὶ τοῖς κακούρ-
γοις φαίνονται.

Ἡγοῦμαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, τὴν τῶν θεῶν ἐπιμέ- 94
λειαν πάσας μὲν τὰς ἀνθρωπίνας πράξεις ἐπισκοπεῖν,
μάλιστα δὲ τὴν περὶ τοὺς γονέας καὶ τοὺς τετελευτηκό-
τας καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐσέβειαν, εἰκότως· παρ' ὧν
γὰρ τὴν ἀρχὴν τοῦ ζῆν εἰλήφαμεν καὶ πλεῖστα ἀγαθὰ
πεπόνθαμεν, εἰς τούτους μὴ ὅτι ἁμαρτεῖν ἀλλ' ὅτι μὴ
εὐεργετοῦντας τὸν αὐτῶν βίον καταναλῶσαι μέγιστον
ἀσέβημά ἐστι. λέγεται γοῦν ἐν Σικελίᾳ (εἰ γὰρ καὶ μυ- 95
θωδέστερόν ἐστιν, ἀλλ' ἁρμόσει καὶ ὑμῖν ἅπασι τοῖς νεω- cap. 23.
τέροις ἀκοῦσαι) ἐκ τῆς Αἴτνης ῥύακα πυρὸς γενέσθαι·
τοῦτον δὲ ῥεῖν φασιν ἐπὶ τὴν ἄλλην χώραν καὶ δὴ καὶ
πρὸς πόλιν τινὰ τῶν ἐκεῖ κατοικουμένων. τοὺς μὲν
οὖν ἄλλους ὁρμῆσαι πρὸς φυγήν, τὴν αὑτῶν σωτη-
ρίαν ζητοῦντας, ἕνα δέ τινα τῶν νεωτέρων, ὁρῶντα
τὸν πατέρα πρεσβύτερον ὄντα καὶ οὐχὶ δυνάμενον
ἀποχωρεῖν ἀλλὰ ἐγκαταλαμβανόμενον, ἀράμενον φέρειν.
φορτίου δ' οἶμαι προσγενομένου καὶ αὐτὸς ἐγκατελήφθη. 96
ὅθεν δὴ καὶ ἄξιον θεωρῆσαι τὸ θεῖον, ὅτι τοῖς ἀνδράσι
τοῖς ἀγαθοῖς εὐμενῶς ἔχει. λέγεται γὰρ κύκλῳ | τὸν
τόπον ἐκεῖνον περιρρεῦσαι τὸ πῦρ καὶ σωθῆναι τού-
τους μόνους, ἀφ' ὧν καὶ τὸ χωρίον ἔτι καὶ νῦν
προσαγορεύεσθαι τῶν εὐσεβῶν χῶρον· τοὺς δὲ τα-
χεῖαν τὴν ἀποχώρησιν ποιησαμένους καὶ τοὺς ἑαυτῶν

97 γονεῖς ἅπαντας ἐγκαταλιπόντας ἀπολέσθαι. ὥστε καὶ ὑμᾶς δεῖν τὴν παρὰ θεῶν ἔχοντας μαρτυρίαν ὁμογνωμόνως τοῦτον κολάζειν τὸν ἅπασι τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασιν ἔνοχον ὄντα κατὰ τὸ ἑαυτοῦ μέρος. τοὺς μὲν γὰρ θεοὺς τὰς πατρίους τιμὰς ἀπεστέρηκε, τοὺς δὲ γονεῖς τοῖς πολεμίοις ἐγκατέλιπε, τοὺς δὲ τετελευτηκότας τῶν νομίμων οὐκ εἴασε τυχεῖν.

98
cap. 24. Καίτοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες· οὐ γὰρ ἀποστήσομαι τῶν παλαιῶν· ἐφ' οἷς γὰρ ἐκεῖνοι ποιοῦντες ἐφιλοτιμοῦντο, ταῦτα δικαίως ἂν ὑμεῖς ἀκούσαντες ἀποδέχοισθε. φασὶ γὰρ Εὔμολπον τὸν Ποσειδῶνος καὶ Χιόνης μετὰ Θρᾳκῶν ἐλθεῖν τῆς χώρας ταύτης ἀμφισβητοῦντα, τυχεῖν δὲ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους βασιλεύοντα Ἐρεχθέα, γυναῖκα ἔχοντα Πραξιθέαν τὴν
99 Κηφισοῦ θυγατέρα. μεγάλου δὲ στρατοπέδου μέλλοντος αὐτοῖς εἰσβάλλειν εἰς τὴν χώραν, εἰς Δελφοὺς ἰὼν ἠρώτα τὸν θεὸν τί ποιῶν ἂν νίκην λάβοι παρὰ τῶν πολεμίων. χρήσαντος δ' αὐτῷ τοῦ θεοῦ, τὴν θυγατέρα εἰ θύσειε πρὸ τοῦ συμβαλεῖν τὼ στρατοπέδω, κρατήσειν τῶν πολεμίων, ὁ δὲ τῷ θεῷ πειθόμενος τοῦτ' ἔπραξε καὶ τοὺς ἐπιστρατευομένους ἐκ
100 τῆς χώρας ἐξέβαλε. διὸ καὶ δικαίως ἄν τις Εὐριπίδην ἐπαινέσειεν, ὅτι τά τε ἄλλ' ὢν ἀγαθὸς ποιητὴς καὶ τοῦτον τὸν μῦθον προείλετο ποιῆσαι, ἡγούμενος κάλλιστον ἂν γενέσθαι τοῖς πολίταις παράδειγμα τὰς ἐκείνων πράξεις, πρὸς ἃς ἀποβλέποντας καὶ θεωροῦντας συνεθίζεσθαι ταῖς ψυχαῖς τὸ τὴν πατρίδα φιλεῖν. ἄξιον δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἰαμβείων ἀκοῦσαι ἃ πεποίηκε λέγουσαν τὴν μητέρα τῆς παιδός. ὄψεσθε γὰρ ἐν αὐτοῖς μεγαλοψυχίαν καὶ γενναιότητα ἀξίαν καὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ γενέσθαι Κηφισοῦ θυγατέρα.

τὰς χάριτας ὅστις εὐγενῶς χαρίζεται,
ἥδιον ἐν βροτοῖσιν· οἳ δὲ δρῶσι μέν,
χρόνῳ δὲ δρῶσι, δυσγενέστερον . . . .
ἐγὼ δὲ δώσω τὴν ἐμὴν παῖδα κτανεῖν·
λογίζομαι δὲ πολλά· πρῶτα μὲν πόλιν
οὐκ ἄν τιν' ἄλλην τῆσδε βελτίω λάβοιν·
ᾗ πρῶτα μὲν λεὼς οὐκ ἐπακτὸς ἄλλοθεν,
αὐτόχθονες δ' ἔφυμεν· αἱ δ' ἄλλαι πόλεις,
πεσσῶν ὁμοίαις διαφοραῖς ἐκτισμέναι,
ἄλλαι παρ' ἄλλων εἰσὶν εἰσαγώγιμοι.
ὅστις δ' ἀπ' ἄλλης πόλεος οἰκίζει πόλιν,
ἁρμὸς πονηρὸς ὥσπερ ἐν ξύλῳ παγείς,
λόγῳ πολίτης ἐστί, τοῖς δ' ἔργοισιν οὔ.
ἔπειτα τέκνα τοῦδ' ἕκατι τίκτομεν,
ὡς θεῶν τε βωμοὺς πατρίδα τ' ἐκρυώμεθα.
πόλεως δ' ἁπάσης τοὔνομ' ἕν, πολλοὶ δέ νιν
ναίουσι· τούτους πῶς διαφθεῖραί με χρή,
ἐξὸν προπάντων μίαν ὑπὲρ δοῦναι θανεῖν;
εἴ περ γὰρ ἀριθμὸν οἶδα καὶ τοὐλάσσονος
τὸ μεῖζον, οὑνὸς οἶκος οὐ πλεῖον σθένει
πταίσας ἁπάσης πόλεος, οὐδ' ἴσον φέρει.
εἰ δ' ἦν ἐν οἴκοις ἀντὶ θηλειῶν στάχυς
ἄρσην, πόλιν δὲ πολεμία κατεῖχε φλόξ,
οὐκ ἄν νιν ἐξέπεμπον εἰς μάχην δορός
θάνατον προταρβοῦσ'· ἀλλ' ἔμοιγ' ἔστω τέκνα,
ἃ καὶ μάχοιτο καὶ μετ' ἀνδράσι πρέποι,
μὴ σχήματ' ἄλλως ἐν πόλει πεφυκότα.
τὰ μητέρων δὲ δάκρυ', ὅταν πέμπῃ τέκνα,
πολλοὺς ἐθήλυν' εἰς μάχην ὁρμωμένους.
μισῶ γυναῖκας αἵτινες πρὸ τοῦ καλοῦ
ζῆν παῖδας εἵλοντο καὶ παρῄνεσαν κακά.
καὶ μὴν θανόντες γ' ἐν μάχῃ πολλῶν μέτα

201—206.

νῶν. οὕτω γὰρ ὑπέλαβον ὑμῶν οἱ πατέρες σπου-
ν εἶναι ποιητήν, ὥστε νόμον ἔθεντο καθ' ἑκάστην
ταετηρίδα τῶν Παναθηναίων μόνου τῶν ἄλλων
ιτῶν ῥαψῳδεῖσθαι τὰ ἔπη, ἐπίδειξιν ποιούμενοι
ς τοὺς Ἕλληνας ὅτι τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων προ-
ῦντο, εἰκότως· οἱ μὲν γὰρ νόμοι διὰ τὴν συντο-
ν οὐ διδάσκουσιν ἀλλ' ἐπιτάττουσιν ἃ δεῖ ποιεῖν,
δὲ ποιηταὶ μιμούμενοι τὸν ἀνθρώπινον βίον, τὰ
λιστα τῶν ἔργων | ἐκλεξάμενοι, μετὰ λόγου καὶ
δείξεως τοὺς ἀνθρώπους συμπείθουσιν. Ἕκτωρ 103
τοῖς Τρωσὶ παρακελευόμενος ὑπὲρ τῆς πατρίδος
ε εἴρηκεν,
ἀλλὰ μάχεσθ' ἐπὶ νηυσὶ διαμπερές. ὃς δέ κεν ὕμεων
βλήμενος ἠὲ τυπεὶς θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ,
τεθνάτω. οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρης
τεθνάμεν· ἀλλ' ἄλοχός τε σόη καὶ νήπια τέκνα,
καὶ κλῆρος καὶ οἶκος ἀκήρατος, εἴ κεν Ἀχαιοί
οἴχωνται σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
ύτων τῶν ἐπῶν ἀκούοντες, ὦ ἄνδρες, οἱ πρόγονοι 104
ῶν καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων ζηλοῦντες οὕτως ἔσχον cap. 27.
ὸς ἀρετήν, ὥστε οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς αὑτῶν πατρίδος
λὰ καὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος ὡς κοινῆς ἤθελον ἀποθνή-
ιν. οἱ γοῦν ἐν Μαραθῶνι παραταξάμενοι τοῖς βαρ-
οις τὸν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἀσίας στόλον ἐκράτησαν, τοῖς
ὶς κινδύνοις κοινὴν ἄδειαν ἅπασι τοῖς Ἕλλησι κτώ-
οι, οὐκ ἐπὶ τῇ δόξῃ μέγα φρονοῦντες ἀλλ' ἐπὶ τῷ
της ἄξια πράττειν, τῶν μὲν Ἑλλήνων προστάτας
δὲ βαρβάρων δεσπότας ἑαυτοὺς καθιστάντες· οὐ
λόγῳ τὴν ἀρετὴν ἐπετήδευον, ἀλλ' ἔργῳ πᾶσιν ἐπε-
κνυντο. τοιγαροῦν οὕτως ἦσαν ἄνδρες σπουδαῖοι 105
κοινῇ καὶ ἰδίᾳ οἱ τότε τὴν πόλιν οἰκοῦντες, ὥστε cap. 28.
; ἀνδρειοτάτοις Λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς ἔμπροσθεν

χρόνοις πολεμοῦσι πρὸς Μεσσηνίους ἀνεῖλεν ὁ θεὸς
παρ' ἡμῶν ἡγεμόνα λαβεῖν καὶ νικήσειν τοὺς ἐναν-
τίους. καίτοι εἰ [πρὸς*] τοὺς ἀφ' Ἡρακλέους γεγενημέ-
νους, οἳ ἀεὶ βασιλεύουσιν ἐν Σπάρτῃ, τοὺς παρ' ἡμῶν
ἡγεμόνας ἀμείνους ὁ θεὸς ἔκρινε, πῶς οὐκ ἀνυπέρβλη-
106 τον χρὴ τὴν ἐκείνων ἀρετὴν νομίζειν; τίς γὰρ οὐκ οἶδε
τῶν Ἑλλήνων ὅτι Τυρταῖον στρατηγὸν ἔλαβον παρὰ
τῆς πόλεως, μεθ' οὗ καὶ τῶν πολεμίων ἐκράτησαν καὶ
τὴν περὶ τοὺς νέους ἐπιμέλειαν συνετάξαντο, οὐ μόνον
εἰς τὸν παρόντα κίνδυνον ἀλλ' εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα
βουλευσάμενοι καλῶς. κατέλιπε γὰρ αὐτοῖς ἐλεγεῖα
ποιήσας, ὧν ἀκούοντες παιδεύονται πρὸς ἀνδρείαν·
107 καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς οὐδένα λόγον ἔχοντες
περὶ τούτου οὕτω σφόδρα ἐσπουδάκασιν, ὥστε νόμον
ἔθεντο, ὅταν ἐν τοῖς ὅπλοις ἐκστρατευόμενοι ὦσι, κα-
λεῖν ἐπὶ τὴν τοῦ βασιλέως σκηνὴν ἀκουσομένους τῶν
Τυρταίου ποιημάτων ἅπαντας, νομίζοντες οὕτως ἂν
αὐτοὺς μάλιστα πρὸ τῆς πατρίδος ἐθέλειν ἀποθνή-
σκειν. χρήσιμον δ' ἐστὶ καὶ τούτων ἀκοῦσαι τῶν ἐλε-
γείων, ἵν' ἐπίστησθε οἷα ποιοῦντες εὐδοκίμουν παρ'
ἐκείνοις.

τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐνὶ προμάχοισι πεσόντα
ἄνδρ' ἀγαθόν, περὶ ᾗ πατρίδι μαρνάμενον.
τὴν δ' αὑτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας ἀγροὺς
πτωχεύειν πάντων ἔστ' ἀνιηρότατον,
πλαζόμενον σὺν μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι
παισί τε σὺν μικροῖς κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ.
ἐχθρὸς μὲν γὰρ τοῖσι μετέσσεται, οὕς κεν ἵκηται
χρημοσύνῃ τ' εἴκων καὶ στυγερῇ πενίῃ,
αἰσχύνει τε γένος, κατὰ δ' ἀγλαὸν εἶδος ἐλέγχει,
πᾶσα δ' ἀτιμία καὶ κακότης ἕπεται.
εἰ δ' οὕτως ἀνδρός τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὤρη

* Reisk.

γίγνεται οὐδ' αἰδὼς ἐξοπίσω γένεος,
θυμῷ γῆς περὶ τῆσδε μαχώμεθα, καὶ περὶ παίδων
θνήσκωμεν ψυχέων μηκέτι φειδόμενοι.
| *ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀλλήλοισι μένοντες,*
μηδὲ φυγῆς αἰσχρᾶς ἄρχετε μηδὲ φόβου,
ἀλλὰ μέγαν ποιεῖσθε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμόν,
μηδὲ φιλοψυχεῖτ' ἀνδράσι μαρνάμενοι·
τοὺς δὲ παλαιοτέρους, ὧν οὐκέτι γούνατ' ἐλαφρά,
μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραρούς.
αἰσχρὸν γὰρ δὴ τοῦτο, μετὰ προμάχοισι πεσόντα
κεῖσθαι πρόσθε νέων ἄνδρα παλαιότερον,
ἤδη λευκὸν ἔχοντα κάρη πολιόν τε γένειον,
θυμὸν ἀποπνείοντ' ἄλκιμον ἐν κονίῃ,
αἱματόεντ' αἰδοῖα φίλαις ἐν χερσὶν ἔχοντα
(αἰσχρὰ τά τ' ὀφθαλμοῖς καὶ νεμεσητὸν ἰδεῖν)
καὶ χρόα γυμνωθέντα. νέοισι δὲ πάντ' ἐπέοικεν,
ὄφρ' ἐρατῆς ἥβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχῃ·
ἀνδράσι μὲν θηητὸς ἰδεῖν, ἐρατὸς δὲ γυναιξίν
ζωὸς ἐών, καλὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσών.
ἀλλά τις εὖ διαβὰς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισιν
στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὀδοῦσι δακών.

Καλά γε, ὦ ἄνδρες, καὶ χρήσιμα τοῖς βουλομένοις προσ- 108
έχειν. οὕτω τοίνυν εἶχον πρὸς ἀνδρείαν οἱ τούτων ἀκούοντες, ὥστε πρὸς τὴν πόλιν ἡμῶν περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητεῖν, εἰκότως· τὰ γὰρ κάλλιστα τῶν ἔργων ἀμφοτέροις ἦν κατειργασμένα. οἱ μὲν γὰρ πρόγονοι τοὺς βαρβάρους ἐνίκησαν οἳ πρῶτοι τῆς Ἀττικῆς ἐπέβησαν, καὶ καταφανῆ ἐποίησαν τὴν ἀνδρείαν τοῦ πλούτου καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ πλήθους περιγιγνομένην· Λακεδαιμόνιοι δ' ἐν Θερμοπύλαις παραταξάμενοι ταῖς μὲν τύχαις οὐχ ὁμοίως ἐχρήσαντο, τῇ δ' ἀνδρείᾳ πολὺ πάντων διήνεγκαν. τοιγαροῦν ἐπὶ τοῖς ὁρίοις τοῦ βίου μαρτύ- 109

ρια ἔστιν ἰδεῖν τῆς ἀρετῆς αὐτῶν ἀναγεγραμμένα ἀληθῆ πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας, ἐκείνοις μέν·

ὦ ξεῖν', ἄγγειλον Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε
κείμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις,

τοῖς δὲ ὑμετέροις προγόνοις·

Ἑλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι
χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν.

110 cap. 29. Ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ μνημονεύεσθαι καλὰ καὶ τοῖς πράξασιν ἔπαινος καὶ τῇ πόλει δόξα ἀείμνηστος. ἀλλ' οὐχ ὃ Λεωκράτης πεποίηκεν, ἀλλ' ἑκὼν τὴν ἐξ ἅπαντος τοῦ αἰῶνος συνηθροισμένην τῇ πόλει δόξαν κατῄσχυνεν. ἐὰν μὲν οὖν ἀποκτείνητε αὐτόν, δόξετε πᾶσι τοῖς Ἕλλησι καὶ ὑμεῖς τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων μισεῖν· εἰ δὲ μή, καὶ τοὺς προγόνους τῆς παλαιᾶς δόξης ἀποστερήσετε καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας μεγάλα βλάψετε. οἱ γὰρ ἐκείνους μὴ θαυμάζοντες τοῦτον πειράσονται μιμεῖσθαι, νομίζοντες ἐκεῖνα μὲν παρὰ τοῖς πολεμίοις εὐδοκιμεῖν, παρὰ δ' ὑμῖν ἀναίδειαν καὶ προδοσίαν καὶ προδοσίαν καὶ δειλίαν κεκρίσθαι κάλλιστον.

111 cap. 30. Εἰ [δὲ*] μὴ δύνασθε ὑπ' ἐμοῦ διδαχθῆναι ὃν τρόπον δεῖ πρὸς τοὺς τοιούτους ἔχειν, σκέψασθε ἐκείνους τίνα τρόπον ἐλάμβανον παρ' αὐτῶν τὴν τιμωρίαν· ὥσπερ γὰρ τὰ καλὰ τῶν ἔργων ἠπίσταντο ἐπιτηδεύειν, οὕτω καὶ τὰ πονηρὰ προῃροῦντο κολάζειν. ἐκεῖνοι γάρ, ὦ ἄνδρες, θεωρήσατε ὡς ὠργίζοντο τοῖς προδόταις καὶ κοινοὺς ἐχθροὺς ἐνόμιζον εἶναι τῆς πόλεως. Φρυνίχου
112 γὰρ | ἀποσφαγέντος νύκτωρ παρὰ τὴν κρήνην τὴν ἐν τοῖς οἰσύοις ὑπὸ Ἀπολλοδώρου καὶ Θρασυβούλου, καὶ τούτων ληφθέντων καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀποτεθέντων ὑπὸ τῶν τοῦ Φρυνίχου φίλων, αἰσθανόμενος ὁ δῆμος τὸ γεγονὸς τούς τε εἱρχθέντας ἐξῆγε καὶ βασάνων

Reisk.

γενομένων ἀνέκρινε, καὶ ζητῶν τὸ πρᾶγμα εὗρε τὸν μὲν Φρύνιχον προδιδόντα τὴν πόλιν, τοὺς δ' ἀποκτεί-
ναντας αὐτὸν ἀδίκως εἱρχθέντας· καὶ ψηφίζεται ὁ δῆ- 113
μος Κριτίου εἰπόντος τὸν μὲν νεκρὸν κρίνειν προδοσίας, κἂν δόξῃ προδότης ὢν ἐν τῇ χώρᾳ τεθάφθαι, τά τε ὀστᾶ αὐτοῦ ἀνορύξαι καὶ ἐξορίσαι ἔξω τῆς Ἀττικῆς, ὅπως ἂν μὴ κέηται ἐν τῇ χώρᾳ μηδὲ τὰ ὀστᾶ τοῦ τὴν
χώραν καὶ τὴν πόλιν προδιδόντος. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ 114
ἐὰν ἀπολογῶνταί τινες περὶ τοῦ τετελευτηκότος, ἐὰν ἁλῷ ὁ τεθνηκώς, ἐνόχους εἶναι καὶ τούτους τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίοις· οὕτως οὐδὲ βοηθεῖν τοῖς τοὺς ἄλλους ἐγκαταλείπουσιν ἡγοῦντο δίκαιον εἶναι, ἀλλ' ὁμοίως ἂν προδοῦναι τὴν πόλιν καὶ τὸν διασῴζοντα τὸν προδότην. τοιγαροῦν οὕτω μισοῦντες τοὺς ἀδικοῦντας καὶ τοιαῦτα κατ' αὐτῶν ψηφιζόμενοι ἀσφαλῶς ἐκ τῶν κινδύνων ἀπηλλάττοντο. Λαβὲ δὲ αὐτοῖς τὸ ψήφισμα, γραμματεῦ, καὶ ἀνάγνωθι.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, τούτου τοῦ ψηφίσματος. ἔπειτα 115
ἐκεῖνοι μὲν τὰ τοῦ προδότου ὀστᾶ ἀνορύξαντες ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἐξώρισαν, καὶ τοὺς ἀπολογουμένους ὑπὲρ αὐτοῦ Ἀρίσταρχον καὶ Ἀλεξικλέα ἀπέκτειναν καὶ οὐδ' ἐν τῇ χώρᾳ ταφῆναι ἐπέτρεψαν· ὑμεῖς δ' αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ προδεδωκὸς τὴν πόλιν ζῶν καὶ ὑποχείριον ἔχοντες τῇ ψήφῳ
ἀτιμώρητον ἐάσετε; καὶ τοσοῦτον ἔσεσθέ γε τῶν προγό- 116
νων χείρους, ὅσον ἐκεῖνοι μὲν τοὺς λόγῳ μόνον τῷ προδότῃ βοηθήσαντας ταῖς ἐσχάταις τιμωρίαις μετῆλθον, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν τὸν ἔργῳ καὶ οὐ λόγῳ τὸν δῆμον ἐγκαταλιπόντα ὡς οὐδὲν ἀδικοῦντα ἀφήσετε; μὴ δῆτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὃ ὑμῖν οὐδὲ πάτριον, ἀναξίως ὑμῶν αὐτῶν ψηφίζεσθε. καὶ γὰρ εἰ μὲν ἕν τι τοιοῦτον γεγονὸς ἦν ψήφισμα, εἶχεν ἄν τις εἰπεῖν ὡς δι' ὀργὴν μᾶλ-

λον ἢ δι' ἀλήθειαν ἐποιήσαντο· ὅταν δὲ παρὰ πάντων ὁμοίως εἰληφότες ὦσι τὴν αὐτὴν τιμωρίαν, πῶς οὐκ εὔδηλον ὅτι φύσει πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἔργοις ἐπολέ-
117 μουν; Ἵππαρχον γὰρ τὸν Τιμάρχου οὐχ ὑπομείναντα τὴν περὶ τῆς προδοσίας ἐν τῷ δήμῳ κρίσιν, ἀλλ' ἔρημον τὸν ἀγῶνα ἐάσαντα, θανάτῳ τοῦτον ζημιώσαντες, ἐπειδὴ τῆς ἀδικίας οὐκ ἔλαβον τὸ σῶμα ὅμηρον, τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐξ ἀκροπόλεως καθελόντες καὶ συγχωνεύσαντες καὶ ποιήσαντες στήλην ἐψηφίσαντο εἰς ταύτην ἀναγράφειν τοὺς ἀλιτηρίους καὶ τοὺς προδότας· καὶ αὐτὸς ὁ Ἵππαρχος ἐν ταύτῃ τῇ στήλῃ ἀναγέγραπται,
118 καὶ οἱ ἄλλοι δὲ προδόται. Καί μοι λαβὲ πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα καθ' ὃ ἡ εἰκὼν τοῦ Ἱππάρχου τοῦ προδότου ἐξ ἀκροπόλεως καθῃρέθη, ἔπειτα τῆς στήλης τὸ ὑπόγραμμα καὶ τοὺς ὕστερον προσαναγραφέντας προδότας εἰς ταύτην τὴν στήλην, καὶ ἀναγίνωσκε, γραμματεῦ.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΚΑΙ ΥΠΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΣΤΗΛΗΣ.

119 Τί δοκοῦσιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες; ἆρά γε ὁμοίως ὑμῖν περὶ τῶν ἀδικούντων γινώσκειν, καὶ οὐκ, ἐπειδὴ καὶ τὸ σῶμα οὐκ ἐδύναντο ὑποχείριον τοῦ προδότου λαβεῖν, τὸ μνημεῖον τοῦ προδότου ἀνελόντες ταῖς ἐνδεχομέναις τιμωρίαις ἐκόλασαν; οὐχ ὅπως τὸν χαλκοῦν ἀνδριάντα συγχωνεύσειαν, ἀλλ' ἵνα τοῖς ἐπιγινομένοις παράδειγμα εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ὡς εἶχον πρὸς τοὺς προδότας καταλίποιεν.

120 Λαβὲ δ' αὐτοῖς καὶ τὸ ἕτερον ψήφισμα περὶ τῶν εἰς Δεκέλειαν μεταστάντων, ὅτε ὁ δῆμος ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐπολιορκεῖτο, ὅπως εἰδῶσιν ὅτι περὶ τῶν προδοτῶν οἱ πρόγονοι ὁμοίας καὶ ἀκολούθους ἀλλήλαις τὰς τιμωρίας ἐποιοῦντο. ἀναγίνωσκε, γραμματεῦ.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, καὶ τούτου τοῦ | ψηφίσματος, 121
ὅτι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ μεταστάντων εἰς Δεκέλειαν κατέγνωσαν, καὶ ἐψηφίσαντο, ἐάν τις αὐτῶν ἐπανιὼν ἁλίσκηται, ἀπαγαγεῖν Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, παραλαβόντας δὲ παραδοῦναι τῷ ἐπὶ τοῦ ὀρύγματος. ἔπειτα ἐκεῖνοι μὲν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ μεταστάντας οὕτως ἐκόλαζον, ὑμεῖς δὲ τὸν ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐν τῷ πολέμῳ φυγόντα [εἰς Ῥόδον] καὶ προδόντα τὸν δῆμον οὐκ ἀποκτενεῖτε; πῶς οὖν δόξετε ἀπόγονοι εἶναι ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν;

Ἄξιον τοίνυν ἀκοῦσαι καὶ τοῦ περὶ τοῦ ἐν Σαλα- 122
μῖνι τελευτήσαντος γενομένου ψηφίσματος, ὃν ἡ βουλή, ὅτι λόγῳ μόνῳ ἐνεχείρει προδιδόναι τὴν πόλιν, περιελομένη τοὺς στεφάνους αὐτοχειρὶ ἀπέκτεινεν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Γενναῖόν γε, ὦ ἄνδρες, τὸ ψήφισμα καὶ ἄξιον τῶν ὑμετέρων προγόνων, δικαίως· εὐγενεῖς γὰρ οὐ μόνον τὰς ψυχὰς ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν ἀδικούντων τιμωρίας ἐκέκτηντο.

Τί οὖν, ὦ ἄνδρες; ἆρά γε ὑμῖν δοκεῖ βουλομένοις 123
μιμεῖσθαι τοὺς προγόνους πάτριον εἶναι Λεωκράτην μὴ ἀποκτεῖναι; ὁπότε γὰρ ἐκεῖνοι ἀνάστατον τὴν πόλιν οὖσαν τὸν λόγῳ μόνῳ προδιδόντα οὕτως ἀπέκτειναν, τί ὑμᾶς προσήκει τὸν ἔργῳ καὶ οὐ λόγῳ τὴν οἰκουμένην ἐκλιπόντα ποιῆσαι; ἆρ' οὐχ ὑπερβαλέσθαι ἐκείνους τῇ τιμωρίᾳ; καὶ ὅτ' ἐκεῖνοι τοὺς ἐπιχειρήσαντας τῆς παρὰ τοῦ δήμου σωτηρίας ἀποστερεῖν οὕτως ἐκόλασαν, τί ὑμᾶς προσήκει τὸν αὐτοῦ τοῦ δήμου τὴν σωτηρίαν προδόντα ποιῆσαι; καὶ ὅτε ὑπὲρ τῆς δόξης ἐκεῖνοι τοὺς αἰτίους οὕτως ἐτιμωροῦντο, τί ὑμᾶς ὑπὲρ τῆς πατρίδος προσήκει ποιεῖν;

Ἱκανὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα τὴν τῶν προγόνων γνῶ- 124

p. 219—223.

97 γονεῖς ἅπαντας ἐγκαταλιπόντας ἀπολέσθαι. ὥστε καὶ ὑμᾶς δεῖν τὴν παρὰ θεῶν ἔχοντας μαρτυρίαν ὁμογνωμόνως τοῦτον κολάζειν τὸν ἅπασι τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασιν ἔνοχον ὄντα κατὰ τὸ ἑαυτοῦ μέρος. τοὺς μὲν γὰρ θεοὺς τὰς πατρίους τιμὰς ἀπεστέρηκε, τοὺς δὲ γονεῖς τοῖς πολεμίοις ἐγκατέλιπε, τοὺς δὲ τετελευτηκότας τῶν νομίμων οὐκ εἴασε τυχεῖν.

98 cap. 24. Καίτοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες· οὐ γὰρ ἀποστήσομαι τῶν παλαιῶν· ἐφ' οἷς γὰρ ἐκεῖνοι ποιοῦντες ἐφιλοτιμοῦντο, ταῦτα δικαίως ἂν ὑμεῖς ἀκούσαντες ἀποδέχοισθε. φασὶ γὰρ Εὔμολπον τὸν Ποσειδῶνος καὶ Χιόνης μετὰ Θρᾳκῶν ἐλθεῖν τῆς χώρας ταύτης ἀμφισβητοῦντα, τυχεῖν δὲ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους βασιλεύοντα Ἐρεχθέα, γυναῖκα ἔχοντα Πραξιθέαν τὴν
99 Κηφισοῦ θυγατέρα. μεγάλου δὲ στρατοπέδου μέλλοντος αὐτοῖς εἰσβάλλειν εἰς τὴν χώραν, εἰς Δελφοὺς ἰὼν ἠρώτα τὸν θεὸν τί ποιῶν ἂν νίκην λάβοι παρὰ τῶν πολεμίων. χρήσαντος δ' αὐτῷ τοῦ θεοῦ, τὴν θυγατέρα εἰ θύσειε πρὸ τοῦ συμβαλεῖν τὼ στρατοπέδω, κρατήσειν τῶν πολεμίων, ὁ δὲ τῷ θεῷ πειθόμενος τοῦτ' ἔπραξε καὶ τοὺς ἐπιστρατευομένους ἐκ
100 τῆς χώρας ἐξέβαλε. διὸ καὶ δικαίως ἄν τις Εὐριπίδην ἐπαινέσειεν, ὅτι τά τε ἄλλ' ὢν ἀγαθὸς ποιητὴς καὶ τοῦτον τὸν μῦθον προείλετο ποιῆσαι, ἡγούμενος κάλλιστον ἂν γενέσθαι τοῖς πολίταις παράδειγμα τὰς ἐκείνων πράξεις, πρὸς ἃς ἀποβλέποντας καὶ θεωροῦντας συνεθίζεσθαι ταῖς ψυχαῖς τὸ τὴν πατρίδα φιλεῖν. ἄξιον δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἰαμβείων ἀκοῦσαι ἃ πεποίηκε λέγουσαν τὴν μητέρα τῆς παιδός. ὄψεσθε γὰρ ἐν αὐτοῖς μεγαλοψυχίαν καὶ γενναιότητα ἀξίαν καὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ γενέσθαι Κηφισοῦ θυγατέρα.

τὰς χάριτας ὅστις εὐγενῶς χαρίζεται,
ἥδιον ἐν βροτοῖσιν· οἳ δὲ δρῶσι μέν,
χρόνῳ δὲ δρῶσι, δυσγενέστερον ....
ἐγὼ δὲ δώσω τὴν ἐμὴν παῖδα κτανεῖν·
λογίζομαι δὲ πολλά· πρῶτα μὲν πόλιν
οὐκ ἄν τιν' ἄλλην τῆσδε βελτίω λάβοιν·
ᾗ πρῶτα μὲν λεὼς οὐκ ἐπακτὸς ἄλλοθεν,
αὐτόχθονες δ' ἔφυμεν· αἱ δ' ἄλλαι πόλεις,
πεσσῶν ὁμοίαις διαφοραῖς ἐκτισμέναι,
ἄλλαι παρ' ἄλλων εἰσὶν εἰσαγώγιμοι.
ὅστις δ' ἀπ' ἄλλης πόλεος οἰκίζει πόλιν,
ἁρμὸς πονηρὸς ὥσπερ ἐν ξύλῳ παγείς,
λόγῳ πολίτης ἐστί, τοῖς δ' ἔργοισιν οὔ.
ἔπειτα τέκνα τοῦδ' ἕκατι τίκτομεν,
ὡς θεῶν τε βωμοὺς πατρίδα τ' ἐκρυώμεθα.
πόλεως δ' ἁπάσης τοὔνομ' ἕν, πολλοὶ δέ νιν
ναίουσι· τούτους πῶς διαφθεῖραί με χρή,
ἐξὸν προπάντων μίαν ὑπὲρ δοῦναι θανεῖν;
εἴ περ γὰρ ἀριθμὸν οἶδα καὶ τοὐλάσσονος
τὸ μεῖζον, οὑνὸς οἶκος οὐ πλεῖον σθένει
πταίσας ἁπάσης πόλεος, οὐδ' ἴσον φέρει.
εἰ δ' ἦν ἐν οἴκοις ἀντὶ θηλειῶν στάχυς
ἄρσην, πόλιν δὲ πολεμία κατεῖχε φλόξ,
οὐκ ἄν νιν ἐξέπεμπον εἰς μάχην δορός
θάνατον προταρβοῦσ'· ἀλλ' ἔμοιγ' ἔστω τέκνα,
ἃ καὶ μάχοιτο καὶ μετ' ἀνδράσι πρέποι,
μὴ σχήματ' ἄλλως ἐν πόλει πεφυκότα.
τὰ μητέρων δὲ δάκρυ', ὅταν πέμπῃ τέκνα,
πολλοὺς ἐθήλυν' εἰς μάχην ὁρμωμένους.
μισῶ γυναῖκας αἵτινες πρὸ τοῦ καλοῦ
ζῆν παῖδας εἵλοντο καὶ παρῄνεσαν κακά.
καὶ μὴν θανόντες γ' ἐν μάχῃ πολλῶν μέτα

. *201—206.*

τύμβον τε κοινὸν ἔλαχον εὔκλειάν τ' ἴσην·
τῇ 'μῇ δὲ παιδὶ στέφανος εἷς μιᾷ μόνῃ
πόλεως θανούσῃ τῆσδ' ὕπερ δοθήσεται.
καὶ τὴν τεκοῦσαν καὶ σὲ δύο θ' ὁμοσπόρω
σώσει· τί τούτων οὐχὶ δέξασθαι καλόν;
τὴν οὐκ ἐμὴν πλὴν ἢ φύσει δώσω κόρην
θῦσαι πρὸ γαίας. εἰ γὰρ αἱρεθήσεται
πόλις, τί παίδων τῶν ἐμῶν μέτεστί μοι;
οὐκοῦν ἅπαντα τοὔν γ' ἐμοὶ σωθήσεται·
ἄρξουσιν ἄλλοι, τήνδ' ἐγὼ σώσω πόλιν.
ἐκεῖνο δ' οὗ τὸ πλεῖστον ἐν κοινῷ μέρος,
οὐκ ἔσθ' ἑκούσης τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἄτερ
προγόνων παλαιὰ θέσμι' ὅστις ἐκβαλεῖ·
οὐδ' ἀντ' ἐλάας χρυσέας τε Γοργόνος
τρίαιναν ὀρθὴν στᾶσαν ἐν πόλεως βάθροις
Εὔμολπος οὐδὲ Θρᾷξ ἀναστέψει λεὼς
στεφάνοισι, Παλλὰς δ' οὐδαμοῦ τιμήσεται.
χρῆσθ', ὦ πολῖται, τοῖς ἐμοῖς λοχεύμασιν,
σώζεσθε, νικᾶτ'· ἀντὶ γὰρ ψυχῆς μιᾶς
οὐκ ἔσθ' ὅπως ὑμῖν ἐγὼ οὐ σώσω πόλιν.
ὦ πατρίς, εἴθε πάντες οἳ ναίουσί σε
οὕτω φιλοῖεν ὡς ἐγώ· καὶ ῥᾳδίως
οἰκοῖμεν ἄν σε, κοὐδὲν ἂν πάσχοις κακόν.

101 cap. 25. Ταῦτα, ὦ ἄνδρες, τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαίδ φύσει γὰρ οὐσῶν φιλοτέκνων πασῶν τῶν γυναι ταύτην ἐποίησε τὴν πατρίδα μᾶλλον τῶν παίδων φιλ σαν, ἐνδεικνύμενος ὅτι εἴπερ αἱ γυναῖκες τοῦτο τολ σουσι ποιεῖν, τούς γε ἄνδρας ἀνυπέρβλητόν τινα τὴν εὔνοιαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἔχειν, μηδὲ φεύ αὐτὴν ἐγκαταλιπόντας μηδὲ καταισχύνειν πρὸς ἅπαν τοὺς Ἕλληνας ὥσπερ Λεωκράτης.

102 cap. 26. Βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τὸν Ὅμηρον παρασχέσ

Reisk. p. 207

ῦν. οὕτω γὰρ ὑπέλαβον ὑμῶν οἱ πατέρες σπου-
εἶναι ποιητήν, ὥστε νόμον ἔθεντο καθ' ἑκάστην
ετηρίδα τῶν Παναθηναίων μόνου τῶν ἄλλων
ῦν ῥαψῳδεῖσθαι τὰ ἔπη, ἐπίδειξιν ποιούμενοι
τοὺς Ἕλληνας ὅτι τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων προ-
το, εἰκότως· οἱ μὲν γὰρ νόμοι διὰ τὴν συντο-
οὐ διδάσκουσιν ἀλλ' ἐπιτάττουσιν ἃ δεῖ ποιεῖν,
ποιηταὶ μιμούμενοι τὸν ἀνθρώπινον βίον, τὰ
ιτα τῶν ἔργων | ἐκλεξάμενοι, μετὰ λόγου καὶ
ίξεως τοὺς ἀνθρώπους συμπείθουσιν. Ἕκτωρ 103
οῖς Τρωσὶ παρακελευόμενος ὑπὲρ τῆς πατρίδος
ίρηκεν,
ὰ μάχεσθ' ἐπὶ νηυσὶ διαμπερές. ὃς δέ κεν ὔμεων
ιμενος ἠὲ τυπεὶς θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ,
νάτω. οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρης.
νάμεν· ἀλλ' ἄλοχός τε σόη καὶ νήπια τέκνα,
κλῆρος καὶ οἶκος ἀκήρατος, εἴ κεν Ἀχαιοί
ωνται σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
ιν τῶν ἐπῶν ἀκούοντες, ὦ ἄνδρες, οἱ πρόγονοι 104
καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων ζηλοῦντες οὕτως ἔσχον cap. 27.
ιρετήν, ὥστε οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς αὑτῶν πατρίδος
ιαὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος ὡς κοινῆς ἤθελον ἀποθνή-
οἱ γοῦν ἐν Μαραθῶνι παραταξάμενοι τοῖς βαρ-
; τὸν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἀσίας στόλον ἐκράτησαν, τοῖς
κινδύνοις κοινὴν ἄδειαν ἅπασι τοῖς Ἕλλησι κτώ-
οὐκ ἐπὶ τῇ δόξῃ μέγα φρονοῦντες ἀλλ' ἐπὶ τῷ
; ἄξια πράττειν, τῶν μὲν Ἑλλήνων προστάτας
ὲ βαρβάρων δεσπότας ἑαυτοὺς καθιστάντες· οὐ
ιγῳ τὴν ἀρετὴν ἐπετήδευον, ἀλλ' ἔργῳ πᾶσιν ἐπε-
ιντο. τοιγαροῦν οὕτως ἦσαν ἄνδρες σπουδαῖοι 105
ινῇ καὶ ἰδίᾳ οἱ τότε τὴν πόλιν οἰκοῦντες, ὥστε cap. 28.
νδρειοτάτοις Λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς ἔμπροσθεν

χρόνοις πολεμοῦσι πρὸς Μεσσηνίους ἀνεῖλεν ὁ θεὸς παρ' ἡμῶν ἡγεμόνα λαβεῖν καὶ νικήσειν τοὺς ἐναντίους. καίτοι εἰ [πρὸς*] τοὺς ἀφ' Ἡρακλέους γεγενημένους, οἳ ἀεὶ βασιλεύουσιν ἐν Σπάρτῃ, τοὺς παρ' ἡμῶν ἡγεμόνας ἀμείνους ὁ θεὸς ἔκρινε, πῶς οὐκ ἀνυπέρβλη-
106 τον χρὴ τὴν ἐκείνων ἀρετὴν νομίζειν; τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν Ἑλλήνων ὅτι Τυρταῖον στρατηγὸν ἔλαβον παρὰ τῆς πόλεως, μεθ' οὗ καὶ τῶν πολεμίων ἐκράτησαν καὶ τὴν περὶ τοὺς νέους ἐπιμέλειαν συνετάξαντο, οὐ μόνον εἰς τὸν παρόντα κίνδυνον ἀλλ' εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα βουλευσάμενοι καλῶς. κατέλιπε γὰρ αὐτοῖς ἐλεγεῖα ποιήσας, ὧν ἀκούοντες παιδεύονται πρὸς ἀνδρείαν·
107 καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς οὐδένα λόγον ἔχοντες περὶ τούτου οὕτω σφόδρα ἐσπουδάκασιν, ὥστε νόμον ἔθεντο, ὅταν ἐν τοῖς ὅπλοις ἐκστρατευόμενοι ὦσι, καλεῖν ἐπὶ τὴν τοῦ βασιλέως σκηνὴν ἀκουσομένους τῶν Τυρταίου ποιημάτων ἅπαντας, νομίζοντες οὕτως ἂν αὐτοὺς μάλιστα πρὸ τῆς πατρίδος ἐθέλειν ἀποθνήσκειν. χρήσιμον δ' ἐστὶ καὶ τούτων ἀκοῦσαι τῶν ἐλεγείων, ἵν' ἐπίστησθε οἷα ποιοῦντες εὐδοκίμουν παρ' ἐκείνοις.

τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐνὶ προμάχοισι πεσόντα
  ἄνδρ' ἀγαθόν, περὶ ᾗ πατρίδι μαρνάμενον.
τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας ἀγροὺς
  πτωχεύειν πάντων ἔστ' ἀνιηρότατον,
πλαζόμενον σὺν μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι
  παισί τε σὺν μικροῖς κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ.
ἐχθρὸς μὲν γὰρ τοῖσι μετέσσεται, οὕς κεν ἵκηται
  χρημοσύνῃ τ' εἴκων καὶ στυγερῇ πενίῃ,
αἰσχύνει τε γένος, κατὰ δ' ἀγλαὸν εἶδος ἐλέγχει,
  πᾶσα δ' ἀτιμία καὶ κακότης ἕπεται.
εἰ δ' οὕτως ἀνδρός τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὤρη

Reisk

γίγνεται οὐδ᾽ αἰδὼς ἐξοπίσω γένεος,
θυμῷ γῆς περὶ τῆσδε μαχώμεθα, καὶ περὶ παίδων
θνήσκωμεν ψυχέων μηκέτι φειδόμενοι.
| *ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ᾽ ἀλλήλοισι μένοντες,*
μηδὲ φυγῆς αἰσχρᾶς ἄρχετε μηδὲ φόβου,
ἀλλὰ μέγαν ποιεῖσθε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμόν,
μηδὲ φιλοψυχεῖτ᾽ ἀνδράσι μαρνάμενοι·
τοὺς δὲ παλαιοτέρους, ὧν οὐκέτι γούνατ᾽ ἐλαφρά,
μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραρούς.
αἰσχρὸν γὰρ δὴ τοῦτο, μετὰ προμάχοισι πεσόντα
κεῖσθαι πρόσθε νέων ἄνδρα παλαιότερον,
ἤδη λευκὸν ἔχοντα κάρη πολιόν τε γένειον,
θυμὸν ἀποπνείοντ᾽ ἄλκιμον ἐν κονίῃ,
αἱματόεντ᾽ αἰδοῖα φίλαις ἐν χερσὶν ἔχοντα
(αἰσχρὰ τά τ᾽ ὀφθαλμοῖς καὶ νεμεσητὸν ἰδεῖν)
καὶ χρόα γυμνωθέντα. νέοισι δὲ πάντ᾽ ἐπέοικεν,
ὄφρ᾽ ἐρατῆς ἥβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχῃ·
ἀνδράσι μὲν θηητὸς ἰδεῖν, ἐρατὸς δὲ γυναιξὶν
ζωὸς ἐών, καλὸς δ᾽ ἐν προμάχοισι πεσών.
ἀλλά τις εὖ διαβὰς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισιν
στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὀδοῦσι δακών.

Καλά γε, ὦ ἄνδρες, καὶ χρήσιμα τοῖς βουλομένοις προσέχειν. οὕτω τοίνυν εἶχον πρὸς ἀνδρείαν οἱ τούτων ἀκούοντες, ὥστε πρὸς τὴν πόλιν ἡμῶν περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητεῖν, εἰκότως· τὰ γὰρ κάλλιστα τῶν ἔργων ἀμφοτέροις ἦν κατειργασμένα. οἱ μὲν γὰρ πρόγονοι τοὺς βαρβάρους ἐνίκησαν οἳ πρῶτοι τῆς Ἀττικῆς ἐπέβησαν, καὶ καταφανῆ ἐποίησαν τὴν ἀνδρείαν τοῦ πλούτου καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ πλήθους περιγιγνομένην· Λακεδαιμόνιοι δ᾽ ἐν Θερμοπύλαις παραταξάμενοι ταῖς μὲν τύχαις οὐχ ὁμοίως ἐχρήσαντο, τῇ δ᾽ ἀνδρείᾳ πολὺ πάντων διήνεγκαν. τοιγαροῦν ἐπὶ τοῖς ὁρίοις τοῦ βίου μαρτύ- 108 109

ρια ἔστιν ἰδεῖν τῆς ἀρετῆς αὐτῶν ἀναγεγραμμένα ἀληθῆ πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας, ἐκείνοις μέν·

ὦ ξεῖν', ἄγγειλον Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε
κείμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις,

τοῖς δὲ ὑμετέροις προγόνοις·

Ἑλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι
χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν.

110 cap. 29. Ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ μνημονεύεσθαι καλὰ καὶ τοῖς πράξασιν ἔπαινος καὶ τῇ πόλει δόξα ἀείμνηστος. ἀλλ' οὐχ ὃ Λεωκράτης πεποίηκεν, ἀλλ' ἑκὼν τὴν ἐξ ἅπαντος τοῦ αἰῶνος συνηθροισμένην τῇ πόλει δόξαν κατῄσχυνεν. ἐὰν μὲν οὖν ἀποκτείνητε αὐτόν, δόξετε πᾶσι τοῖς Ἕλλησι καὶ ὑμεῖς τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων μισεῖν· εἰ δὲ μή, καὶ τοὺς προγόνους τῆς παλαιᾶς δόξης ἀποστερήσετε καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας μεγάλα βλάψετε. οἱ γὰρ ἐκείνους μὴ θαυμάζοντες τοῦτον πειράσονται μιμεῖσθαι, νομίζοντες ἐκεῖνα μὲν παρὰ τοῖς πολεμίοις εὐδοκιμεῖν, παρὰ δ' ὑμῖν ἀναίδειαν καὶ προδοσίαν καὶ προδοσίαν καὶ δειλίαν κεκρίσθαι κάλλιστον.

111 cap. 30. Εἰ [δὲ*] μὴ δύνασθε ὑπ' ἐμοῦ διδαχθῆναι ὃν τρόπον δεῖ πρὸς τοὺς τοιούτους ἔχειν, σκέψασθε ἐκείνους τίνα τρόπον ἐλάμβανον παρ' αὐτῶν τὴν τιμωρίαν· ὥσπερ γὰρ τὰ καλὰ τῶν ἔργων ἠπίσταντο ἐπιτηδεύειν, οὕτω καὶ τὰ πονηρὰ προῃροῦντο κολάζειν. ἐκεῖνοι γάρ, ὦ ἄνδρες, θεωρήσατε ὡς ὠργίζοντο τοῖς προδόταις καὶ κοινοὺς ἐχθροὺς ἐνόμιζον εἶναι τῆς πόλεως. Φρυνίχου
112 γὰρ | ἀποσφαγέντος νύκτωρ παρὰ τὴν κρήνην τὴν ἐν τοῖς οἰσύοις ὑπὸ Ἀπολλοδώρου καὶ Θρασυβούλου, καὶ τούτων ληφθέντων καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀποτεθέντων ὑπὸ τῶν τοῦ Φρυνίχου φίλων, αἰσθανόμενος ὁ δῆμος τὸ γεγονὸς τούς τε εἱρχθέντας ἐξῆγε καὶ βασάνων

* Reisk.

*γενομένων ἀνέκρινε, καὶ ζητῶν τὸ πρᾶγμα εὗρε τὸν
μὲν Φρύνιχον προδιδόντα τὴν πόλιν, τοὺς δ' ἀποκτεί-
ναντας αὐτὸν ἀδίκως εἰρχθέντας· καὶ ψηφίζεται ὁ δῆ-* 113
*μος Κριτίου εἰπόντος τὸν μὲν νεκρὸν κρίνειν προδο-
σίας, κἂν δόξῃ προδότης ὢν ἐν τῇ χώρᾳ τεθάφθαι, τά
τε ὀστᾶ αὐτοῦ ἀνορύξαι καὶ ἐξορίσαι ἔξω τῆς Ἀττικῆς,
ὅπως ἂν μὴ κέηται ἐν τῇ χώρᾳ μηδὲ τὰ ὀστᾶ τοῦ τὴν
χώραν καὶ τὴν πόλιν προδιδόντος. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ* 114
*ἐὰν ἀπολογῶνταί τινες περὶ τοῦ τετελευτηκότος, ἐὰν
ἁλῷ ὁ τεθνηκώς, ἐνόχους εἶναι καὶ τούτους τοῖς αὐτοῖς
ἐπιτιμίοις· οὕτως οὐδὲ βοηθεῖν τοῖς τοὺς ἄλλους ἐγκα-
ταλείπουσιν ἡγοῦντο δίκαιον εἶναι, ἀλλ' ὁμοίως ἂν
προδοῦναι τὴν πόλιν καὶ τὸν διασώζοντα τὸν προδότην.
τοιγαροῦν οὕτω μισοῦντες τοὺς ἀδικοῦντας καὶ τοιαῦτα
κατ' αὐτῶν ψηφιζόμενοι ἀσφαλῶς ἐκ τῶν κινδύνων
ἀπηλλάττοντο. Λαβὲ δὲ αὐτοῖς τὸ ψήφισμα, γραμματεῦ,
καὶ ἀνάγνωθι.*

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, τούτου τοῦ ψηφίσματος. ἔπειτα 115
*ἐκεῖνοι μὲν τὰ τοῦ προδότου ὀστᾶ ἀνορύξαντες ἐκ τῆς
Ἀττικῆς ἐξώρισαν, καὶ τοὺς ἀπολογουμένους ὑπὲρ αὐ-
τοῦ Ἀρίσταρχον καὶ Ἀλεξικλέα ἀπέκτειναν καὶ οὐδ' ἐν τῇ
χώρᾳ ταφῆναι ἐπέτρεψαν· ὑμεῖς δ' αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ προ-
δεδωκὸς τὴν πόλιν ζῶν καὶ ὑποχείριον ἔχοντες τῇ ψήφῳ
ἀτιμώρητον ἐάσετε; καὶ τοσοῦτον ἔσεσθέ γε τῶν προγό-* 116
*νων χείρους, ὅσον ἐκεῖνοι μὲν τοὺς λόγῳ μόνον τῷ προ-
δότῃ βοηθήσαντας ταῖς ἐσχάταις τιμωρίαις μετῆλθον,
ὑμεῖς δὲ αὐτὸν τὸν ἔργῳ καὶ οὐ λόγῳ τὸν δῆμον ἐγκα-
ταλιπόντα ὡς οὐδὲν ἀδικοῦντα ἀφήσετε; μὴ δῆτα, ὦ
ἄνδρες δικασταί, ὃ ὑμῖν οὐδὲ πάτριον, ἀναξίως ὑμῶν
αὐτῶν ψηφίζεσθε. καὶ γὰρ εἰ μὲν ἕν τι τοιοῦτον γεγο-
νὸς ἦν ψήφισμα, εἶχεν ἄν τις εἰπεῖν ὡς δι' ὀργὴν μᾶλ-*

λον ἢ δι' ἀλήθειαν ἐποιήσαντο· ὅταν δὲ παρὰ πάντων ὁμοίως εἰληφότες ὦσι τὴν αὐτὴν τιμωρίαν, πῶς οὐκ εὔδηλον ὅτι φύσει πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἔργοις ἐπολέ-
117 μουν; Ἵππαρχον γὰρ τὸν Τιμάρχου οὐχ ὑπομείναντα τὴν περὶ τῆς προδοσίας ἐν τῷ δήμῳ κρίσιν, ἀλλ' ἔρημον τὸν ἀγῶνα ἐάσαντα, θανάτῳ τοῦτον ζημιώσαντες, ἐπειδὴ τῆς ἀδικίας οὐκ ἔλαβον τὸ σῶμα ὅμηρον, τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐξ ἀκροπόλεως καθελόντες καὶ συγχωνεύσαντες καὶ ποιήσαντες στήλην ἐψηφίσαντο εἰς ταύτην ἀναγράφειν τοὺς ἀλιτηρίους καὶ τοὺς προδότας· καὶ αὐτὸς ὁ Ἵππαρχος ἐν ταύτῃ τῇ στήλῃ ἀναγέγραπται,
118 καὶ οἱ ἄλλοι δὲ προδόται. Καί μοι λαβὲ πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα καθ' ὃ ἡ εἰκὼν τοῦ Ἱππάρχου τοῦ προδότου ἐξ ἀκροπόλεως καθηρέθη, ἔπειτα τῆς στήλης τὸ ὑπόγραμμα καὶ τοὺς ὕστερον προσαναγραφέντας προδότας εἰς ταύτην τὴν στήλην, καὶ ἀναγίνωσκε, γραμματεῦ.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΚΑΙ ΥΠΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΣΤΗΛΗΣ.

119 Τί δοκοῦσιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες; ἆρά γε ὁμοίως ὑμῖν περὶ τῶν ἀδικούντων γινώσκειν, καὶ οὐκ, ἐπειδὴ καὶ τὸ σῶμα οὐκ ἐδύναντο ὑποχείριον τοῦ προδότου λαβεῖν, τὸ μνημεῖον τοῦ προδότου ἀνελόντες ταῖς ἐνδεχομέναις τιμωρίαις ἐκόλασαν; οὐχ ὅπως τὸν χαλκοῦν ἀνδριάντα συγχωνεύσειαν, ἀλλ' ἵνα τοῖς ἐπιγινομένοις παράδειγμα εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ὡς εἶχον πρὸς τοὺς προδότας καταλίποιεν.

120 Λαβὲ δ' αὐτοῖς καὶ τὸ ἕτερον ψήφισμα περὶ τῶν εἰς Δεκέλειαν μεταστάντων, ὅτε ὁ δῆμος ὑπὸ Λακεδαιδαιμονίων ἐπολιορκεῖτο, ὅπως εἰδῶσιν ὅτι περὶ τῶν προδοτῶν οἱ πρόγονοι ὁμοίας καὶ ἀκολούθους ἀλλήλαις τὰς τιμωρίας ἐποιοῦντο. ἀναγίνωσκε, γραμματεῦ.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, καὶ τούτου τοῦ | ψηφίσματος, ὅτι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ μεταστάντων εἰς Δεκέλειαν κατέγνωσαν, καὶ ἐψηφίσαντο, ἐάν τις αὐτῶν ἐπανιὼν ἁλίσκηται, ἀπαγαγεῖν Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, παραλαβόντας δὲ παραδοῦναι τῷ ἐπὶ τοῦ ὀρύγματος. ἔπειτα ἐκεῖνοι μὲν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ μεταστάντας οὕτως ἐκόλαζον, ὑμεῖς δὲ τὸν ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐν τῷ πολέμῳ φυγόντα [εἰς Ῥόδον] καὶ προδόντα τὸν δῆμον οὐκ ἀποκτενεῖτε; πῶς οὖν δόξετε ἀπόγονοι εἶναι ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν; 121

Ἄξιον τοίνυν ἀκοῦσαι καὶ τοῦ περὶ τοῦ ἐν Σαλαμῖνι τελευτήσαντος γενομένου ψηφίσματος, ὃν ἡ βουλή, ὅτι λόγῳ μόνῳ ἐνεχείρει προδιδόναι τὴν πόλιν, περιελομένη τοὺς στεφάνους αὐτοχειρὶ ἀπέκτεινεν. 122

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Γενναῖόν γε, ὦ ἄνδρες, τὸ ψήφισμα καὶ ἄξιον τῶν ὑμετέρων προγόνων, δικαίως· εὐγενεῖς γὰρ οὐ μόνον τὰς ψυχὰς ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν ἀδικούντων τιμωρίας ἐκέκτηντο.

Τί οὖν, ὦ ἄνδρες; ἆρά γε ὑμῖν δοκεῖ βουλομένοις μιμεῖσθαι τοὺς προγόνους πάτριον εἶναι Λεωκράτην μὴ ἀποκτεῖναι; ὁπότε γὰρ ἐκεῖνοι ἀνάστατον τὴν πόλιν οὖσαν τὸν λόγῳ μόνῳ προδιδόντα οὕτως ἀπέκτειναν, τί ὑμᾶς προσήκει τὸν ἔργῳ καὶ οὐ λόγῳ τὴν οἰκουμένην ἐκλιπόντα ποιῆσαι; ἆρ' οὐχ ὑπερβαλέσθαι ἐκείνους τῇ τιμωρίᾳ; καὶ ὅτ' ἐκεῖνοι τοὺς ἐπιχειρήσαντας τῆς παρὰ τοῦ δήμου σωτηρίας ἀποστερεῖν οὕτως ἐκόλασαν, τί ὑμᾶς προσήκει τὸν αὐτοῦ τοῦ δήμου τὴν σωτηρίαν προδόντα ποιῆσαι; καὶ ὅτε ὑπὲρ τῆς δόξης ἐκεῖνοι τοὺς αἰτίους οὕτως ἐτιμωροῦντο, τί ὑμᾶς ὑπὲρ τῆς πατρίδος προσήκει ποιεῖν; 123

Ἱκανὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα τὴν τῶν προγόνων γνῶ- 124

p. 219—223.

ναι διάνοιαν, ὡς εἶχον πρὸς τοὺς παρανομοῦντας εἰς τὴν πόλιν· οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι βούλομαι τῆς στήλης ἀκοῦσαι ὑμᾶς τῆς ἐν τῷ βουλευτηρίῳ περὶ τῶν προδοτῶν καὶ τῶν τὸν δῆμον καταλυόντων· τὸ γὰρ μετὰ πολλῶν παραδειγμάτων διδάσκειν ῥᾳδίαν ὑμῖν τὴν κρίσιν καθίστησι. μετὰ γὰρ τοὺς τριάκοντα οἱ πατέρες ὑμῶν πεπονθότες ὑπὸ τῶν πολιτῶν οἷα οὐδεὶς πώποτε τῶν Ἑλλήνων [ἠξίωσε], καὶ μόλις εἰς τὴν ἑαυτῶν κατεληλυθότες, ἁπάσας τὰς ὁδοὺς τῶν ἀδικημάτων ἐνέφραξαν, πεπειραμένοι καὶ εἰδότες τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐφόδους τῶν
125 τὸν δῆμον προδιδόντων. ἐψηφίσαντο γὰρ καὶ ὤμοσαν, ἐάν τις τυραννίδι ἐπιτιθῆται ἢ τὴν πόλιν προδιδῷ ἢ τὸν δῆμον καταλύῃ, τὸν αἰσθανόμενον καθαρὸν εἶναι ἀποκτείναντα, καὶ κρεῖττον ἔδοξεν αὐτοῖς τοὺς τὴν αἰτίαν ἔχοντας τεθνάναι μᾶλλον ἢ πειραθέντας μετὰ ἀληθείας αὐτοὺς δουλεύειν· ἀρχὴν γὰρ οὕτως ᾤοντο δεῖν ζῆν τοὺς πολίτας, ὥστε μηδ' εἰς ὑποψίαν ἐλθεῖν μηδένα τούτων τῶν ἀδικημάτων. *Καί μοι λαβὲ τὸ ψήφισμα.*

ΨΗΦΙΣΜΑ.

126 Ταῦτα, ὦ ἄνδρες, ἔγραψαν εἰς τὴν στήλην, καὶ ταύτην ἔστησαν εἰς τὸ βουλευτήριον ὑπόμνημα τοῖς καθ' ἑκάστην ἡμέραν συνιοῦσι καὶ βουλευομένοις ὑπὲρ τῆς πατρίδος ὡς δεῖ πρὸς τοὺς τοιούτους ἔχειν. καὶ διὰ τοῦτο ἄν τις αἴσθηται μόνον μέλλοντας αὐτοὺς τούτων τι ποιεῖν, ἀποκτείνειν συνώμοσαν, εἰκότως· τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἀδικημάτων ὑστέρας δεῖ τετάχθαι τὰς τιμωρίας, προδοσίας δὲ καὶ δήμου καταλύσεως προτέρας. εἰ γὰρ προήσεσθε τοῦτον τὸν καιρὸν ἐν ᾧ μέλλουσιν ἐκεῖνοι κατὰ τῆς πατρίδος φαῦλόν τι πράττειν, οὐκ ἔστιν ὑμῖν μετὰ ταῦτα δίκην παρ' αὐτῶν ἀδικούντων λαβεῖν· κρείττους γὰρ ἤδη γίνονται τῆς παρὰ τῶν ἀδικουμένων τιμωρίας.

Ἐνθυμεῖσθε τοίνυν, ὦ ἄνδρες, τῆς προνοίας ταύ- 127 cap. 31.
της καὶ τῶν ἔργων ἀξίως, καὶ μὴ ἐπιλανθάνεσθε ἐν τῇ
ψήφῳ οἵων ἀνδρῶν ἔκγονοί ἐστε, ἀλλὰ παρακελεύεσθε
ὑμῖν αὐτοῖς ὅπως ὅμοια ἐκείνοις καὶ ἀκόλουθα ἐν τῇ
τήμερον ἡμέρᾳ ἐψηφισμένοι ἐκ τοῦ δικαστηρίου ἐξίητε.
ὑπομνήματα δ' ἔχετε καὶ παραδείγματα τῆς ἐκείνων τι-
μωρίας τὰ ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀδικούντων ψηφίσμασιν
ὡρισμένα· διομωμόκατε δ' ἐν τῷ ψηφίσματι τῷ Δημο-
φάντου κτείνειν τὸν τὴν πατρίδα προδιδόντα καὶ λόγῳ
καὶ ἔργῳ καὶ χειρὶ καὶ ψήφῳ. μὴ γὰρ οἴεσθε τῶν μὲν
οὐσιῶν ἃς ἂν οἱ πρόγονοι | καταλίπωσι κληρονόμοι εἶ-
ναι, τῶν δὲ ὅρκων καὶ τῆς πίστεως ἣν δόντες οἱ πατέ-
ρες ὑμῶν ὅμηρον τοῖς θεοῖς τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας τῆς
πόλεως μετεῖχον, ταύτης δὲ μὴ κληρονομεῖν.

Οὐ μόνον τοίνυν ἡ πόλις ὑμῶν οὕτως ἔσχε πρὸς 128 cap. 32.
τοὺς προδιδόντας, ἀλλὰ καὶ Λακεδαιμόνιοι. καὶ μή μοι
ἀχθεσθῆτε, ὦ ἄνδρες, εἰ πολλάκις μέμνημαι τῶν ἀν-
δρῶν τούτων· καλὸν γάρ ἐστι πόλεως εὐνομουμένης
περὶ τῶν δικαίων παραδείγματα λαμβάνειν· ἀσφαλέ-
στερον γὰρ ἕκαστος ὑμῶν τὴν δικαίαν καὶ τὴν εὔορκον
ψῆφον θήσεται. Παυσανίαν γὰρ τὸν βασιλέα αὐτῶν
προδιδόντα τῷ Πέρσῃ τὴν Ἑλλάδα λαβόντες, ἐπειδὴ
ἔφθασε καταφυγὼν εἰς τὸ τῆς Χαλκιοίκου ἱερόν, τὴν
θύραν ἀποικοδομήσαντες καὶ τὴν ὀροφὴν ἀποσκευά-
σαντες καὶ κύκλῳ περιστρατοπεδεύσαντες οὐ πρότερον
ἀπῆλθον πρὶν ἢ τῷ λιμῷ ἀπέκτειναν, καὶ πᾶσιν ἐπίση-
μον ἐποίησαν [τὴν τιμωρίαν] ὅτι οὐδ' αἱ παρὰ τῶν θεῶν 129
ἐπικουρίαι τοῖς προδόταις βοηθοῦσιν, εἰκότως· οὐδὲν
γὰρ πρότερον ἀδικοῦσιν ἢ περὶ τοὺς θεοὺς ἀσεβοῦσι,
τῶν πατρῴων νομίμων αὐτοὺς ἀποστεροῦντες. μέγιστον
δὲ τῶν ἐκεῖ γεγενημένων τεκμήριόν ἐστιν ὃ μέλλω λέ-
γειν· νόμον γὰρ ἔθεντο περὶ ἁπάντων τῶν μὴ θελόν-

των ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδυνεύειν διαρρήδην λέγοντα ἀποθνήσκειν, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὴν τιμωρίαν τάξαντες εἰς ὃ μάλιστα φοβούμενοι τυγχάνουσι, καὶ τὴν ἐκ τοῦ πολέμου σωτηρίαν ὑπεύθυνον κινδύνῳ ἐποίησαν μετ' αἰσχύνης. ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι οὐ λόγον ἀναπόδεικτον εἴρηκα ἀλλὰ μετ' ἀληθείας παραδείγματα, φέρε αὐτοῖς τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

130 Ἐνθυμεῖσθε δὴ ὡς καλὸς ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες, καὶ σύμφορος οὐ μόνον ἐκείνοις ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις. ὁ γὰρ παρὰ τῶν πολιτῶν φόβος ἰσχυρὸς ὢν ἀναγκάσει τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους κινδύνους ὑπομένειν· τίς γὰρ ὁρῶν θανάτῳ ζημιούμενον τὸν προδότην ἐν τοῖς κινδύνοις ἐκλείψει τὴν πατρίδα; ἢ τίς παρὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως φιλοψυχήσει εἰδὼς ὑποκειμένην αὐτῷ ταύτην τιμωρίαν; οὐδεμίαν γὰρ ἄλλην δεῖ ζημίαν εἶναι τῆς δειλίας ἢ θάνατον· εἰδότες γὰρ ὅτι δυοῖν κινδύνοιν ὑποκειμένοιν ἀναγκαῖον ἔσται θατέρου μετασχεῖν, πολὺ μᾶλλον αἱρήσονται τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους ἢ τὸν πρὸς τοὺς νόμους καὶ τοὺς πολίτας.

131 cap. 33. Τοσούτῳ δ' ἂν δικαιότερον οὗτος ἀποθάνοι τῶν ἐκ τῶν στρατοπέδων φευγόντων, ὅσον οἱ μὲν εἰς τὴν πόλιν ἥκουσιν ὡς ὑπὲρ ταύτης μαχούμενοι ἢ κοινῇ μετὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν συνατυχοῦντες, οὑτοσὶ δ' ἐκ τῆς πατρίδος ἔφυγεν ἰδίᾳ τὴν σωτηρίαν ποριζόμενος, οὐδὲ ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἑστίας ἀμύνεσθαι τολμήσας, ἀλλὰ μόνος οὗτος τῶν πάντων ἀνθρώπων καὶ τὰ τῆς φύσεως οἰκεῖα καὶ ἀναγκαῖα προδέδωκεν, ἃ καὶ τοῖς ἀλόγοις ζῴοις
132 μέγιστα καὶ σπουδαιότατα διείληπται. τὰ γοῦν πετεινὰ ἃ μάλιστα πέφυκε πρὸς τάχος, ἔστιν ἰδεῖν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν νεοττιᾶς ἐθέλοντα ἀποθνήσκειν· ὅθεν καὶ τῶν ποιητῶν τινες εἰρήκασιν

οὐδ᾽ ἀγρία γὰρ ὄρνις, ἣν πλάσῃ δόμον,
ἄλλῃ νεοσσοὺς ἠξίωσεν ἐντεκεῖν.

ἀλλὰ Λεωκράτης τοσοῦτον ὑπερβέβληκε δειλίᾳ, ὥστε cap. 34.
τὴν πατρίδα τοῖς πολεμίοις ἐγκατέλιπε. τοιγαροῦν οὐ- 133
δεμία πόλις αὐτὸν εἴασε παρ᾽ αὑτῇ μετοικεῖν, ἀλλὰ
μᾶλλον τῶν ἀνδροφόνων ἤλαυνεν, εἰκότως· οἱ μὲν γὰρ
φόνου φεύγοντες εἰς ἑτέραν πόλιν μεταστάντες οὐκ
ἔχουσιν ἐχθροὺς τοὺς ὑποδεξαμένους, τοῦτον δὲ τίς ἂν
ὑποδέξαιτο πόλις; ὃς γὰρ ὑπὲρ τῆς αὑτοῦ πατρίδος οὐκ
ἐβοήθησε, ταχύ γε ἂν ὑπὲρ τῆς ἀλλοτρίας κίνδυνόν τινα
ὑπομείνειε. κακοὶ γὰρ καὶ πολῖται καὶ ξένοι καὶ ἰδίᾳ
φίλοι οἱ τοιοῦτοι τῶν ἀνθρώπων εἰσίν, οἳ τῶν μὲν ἀγα-
θῶν τῶν τῆς πόλεως μεθέξουσιν, ἐν δὲ ταῖς ἀτυχίαις
οὐδὲ βοηθείας ἀξιώσουσι. καίτοι τὸν ὑπὸ τῶν μηδὲν | 134
ἀδικουμένων μισούμενον καὶ ἐξελαυνόμενον τί δεῖ πα-
θεῖν ὑφ᾽ ὑμῶν τῶν τὰ δεινότατα πεπονθότων; ἆρ᾽ οὐ
τῆς ἐσχάτης τιμωρίας τυγχάνειν; καὶ μήν, ὦ ἄνδρες,
τῶν πώποτε προδοτῶν δικαιότατ᾽ ἂν Λεωκράτης, εἴ τις
μείζων εἴη τιμωρία θανάτου, ταύτην ὑπόσχοι. οἱ μὲν
γὰρ ἄλλοι προδόται μέλλοντες ἀδικεῖν, ὅταν καταλη-
φθῶσι, τιμωρίαν ὑπέχουσιν· οὗτος δὲ μόνος διαπεπραγ-
μένος ὅπερ ἐπεχείρησε, τὴν πόλιν ἐγκαταλιπὼν κρίνεται.

Θαυμάζω δὲ καὶ τῶν συνηγορεῖν αὐτῷ μελλόντων, 135 cap. 35.
διὰ τί ποτε τοῦτον ἀξιώσουσιν ἀποφυγεῖν. πότερον διὰ
τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν; ἀλλ᾽ ἔμοιγε δοκοῦσι δικαίως
οὐκ ἂν χάριτος τυχεῖν ἀλλ᾽ ἀποθανεῖν, ὅτι χρῆσθαι τού-
τῳ τολμῶσι. πρὶν μὲν γὰρ τοῦτο πρᾶξαι Λεωκράτην
ἄδηλον ἦν ὁποῖοί τινες ὄντες ἐτύγχανον, νῦν δὲ πᾶσι
φανερὸν ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἤθεσι χρώμενοι τὴν πρὸς τοῦ-
τον φιλίαν διαφυλάττουσιν, ὥστε πολὺ πρότερον ὑπὲρ
αὑτῶν αὐτοῖς ἐστιν ἀπολογητέον ἢ τοῦτον παρ᾽ ὑμῶν
ἐξαιτητέον.

p. 228–231.

136 Ἡγοῦμαι δ' ἔγωγε καὶ τὸν πατέρα αὐτῷ τὸν τετελευτηκότα, εἴ τις ἄρα ἔστιν αἴσθησις τοῖς ἐκεῖ περὶ τῶν ἐνθάδε γινομένων, ἁπάντων ἂν χαλεπώτατον γενέσθαι δικαστήν, οὗ τὴν χαλκῆν εἰκόνα ἔκδοτον κατέλιπε τοῖς πολεμίοις ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος ἱεροσυλῆσαι καὶ αἰκίσασθαι, καὶ ἣν ἐκεῖνος ἔστησε μνημεῖον τῆς αὑτοῦ μετριότητος, ταύτην αὐτὸς ἐπονείδιστον ἐποίησε· τοι-
137 ούτου γὰρ υἱοῦ πατὴρ προσαγορεύεται. διὸ καὶ πολλοί μοι προσεληλύθασιν, ὦ ἄνδρες, ἐρωτῶντες διὰ τί οὐκ ἐνέγραψα τοῦτο εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, προδεδωκέναι τὴν εἰκόνα τὴν τοῦ πατρός, τὴν ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος ἀνακειμένην. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἠγνόουν τοῦτο τὸ ἀδίκημα ἄξιον τῆς μεγίστης τιμωρίας, ἀλλ' οὐχ ἡγούμην δεῖν περὶ προδοσίας τοῦτον κρίνων ὄνομα Διὸς σωτῆρος ἐπιγράψαι πρὸς τὴν εἰσαγγελίαν.

138 Ἐκπέπληγμαι δὲ μάλιστα ἐπὶ τοῖς μήτε γένει μήτε φιλίᾳ μηδὲν προσήκουσι, μισθοῦ δὲ συναπολογουμένοις ἀεὶ τοῖς κρινομένοις, εἰ λελήθασιν ὑμᾶς τῆς ἐσχάτης ὀργῆς δικαίως ἂν τυγχάνοντες. τὸ γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀδικημάτων ἀπολογεῖσθαι τεκμήριόν ἐστιν ὅτι καὶ τῶν πεπραγμένων οἱ τοιοῦτοι ἂν μετάσχοιεν. οὐ γὰρ δεῖ καθ' ὑμῶν γεγενῆσθαι δεινόν, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων καὶ τῆς δημοκρατίας.

139 Καίτοι τινὲς αὐτῶν οὐκέτι τοῖς λόγοις ὑμᾶς παρακρούσασθαι ζητοῦσιν, ἀλλ' ἤδη ταῖς αὑτῶν λειτουργίαις ἐξαιτεῖσθαι τοὺς κρινομένους ἀξιώσουσιν· ἐφ' οἷς ἔγωγε καὶ μάλιστ' ἀγανακτῶ. εἰς γὰρ τὸν ἴδιον οἶκον αὐτὰς περιποιησάμενοι κοινὰς χάριτας ὑμᾶς ἀπαιτοῦσιν. οὐ γὰρ εἴ τις ἱπποτετρόφηκεν ἢ κεχορήγηκε λαμπρῶς ἢ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τι δεδαπάνηκεν, ἄξιός ἐστι παρ' ὑμῶν τοιαύτης χάριτος (ἐπὶ τούτοις γὰρ αὐτὸς μόνος

Reisk.

*στεφανοῦται, τοὺς ἄλλους οὐδὲν ὠφελῶν), ἀλλ' εἴ τις
τετριηράρχηκε λαμπρῶς ἢ τείχη τῇ πατρίδι περιέβαλεν ἢ
πρὸς τὴν κοινὴν σωτηρίαν ἐκ τῶν ἰδίων συνευπόρησε·
ταῦτα γάρ ἐστι κοινῶς ὑπὲρ ὑμῶν ἁπάντων, καὶ ἐν μὲν* 140
*τούτοις ἔστιν ἰδεῖν τὴν ἀρετὴν τῶν ἐπιδεδωκότων, ἐν
ἐκείνοις δὲ τὴν εὐπορίαν μόνον τῶν δεδαπανηκότων.
ἡγοῦμαι δ' ἔγωγε οὐδένα οὕτω μεγάλα τὴν πόλιν εὐηρ-
γετηκέναι, ὥστ' ἐξαίρετον ἀξιοῦν λαμβάνειν χάριν τὴν
κατὰ τῶν προδιδόντων τιμωρίαν, οὐδ' οὕτως ἀνόητον
ὥστε φιλοτιμεῖσθαι μὲν πρὸς τὴν πόλιν, τούτῳ δὲ βοη-
θεῖν ὃς αὐτοῦ πρῶτον τὰς φιλοτιμίας ἠφάνισεν· εἰ μὴ
νὴ Δία μὴ ταὐτὰ τῇ πατρίδι καὶ τούτοις ἐστὶ συμφέ-
ροντα.*

Ἐχρῆν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, εἰ καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλ- 141 cap. 36.
*λου νόμιμόν ἐστι παῖδας καὶ γυναῖκας παρακαθισαμέ-
νους ἑαυτοῖς τοὺς δικαστὰς δικάζειν, ἀλλ' οὖν γε περὶ
προδοσίας κρίνοντας οὕτως ὅσιον εἶναι τοῦτο πράττειν,
ὅπως ὁπόσοι τοῦ κινδύνου μετεῖχον, ἐν ὀφθαλμοῖς ὄν-
τες καὶ ὁρώμενοι καὶ ἀναμιμνήσκοντες ὅτι τοῦ κοινοῦ
παρὰ πᾶσιν ἐλέου οὐκ | ἠξιώθησαν, πικροτέρας τὰς
γνώσεις κατὰ τοῦ ἀδικοῦντος παρασκευάζωσιν. ἐπειδὴ
δ' οὐ νόμιμον οὐδ' εἰθισμένον ἐστίν, ἀλλ' ἀναγκαῖον
ὑμᾶς ὑπὲρ ἐκείνων δικάζειν, τιμωρησάμενοι γοῦν Λεω-
κράτη καὶ ἀποκτείναντες αὐτόν, ἀπαγγείλατε τοῖς ὑμε-
τέροις αὐτῶν παισὶ καὶ γυναιξὶν ὅτι ὑποχείριον λαβόν-
τες τὸν προδότην αὐτῶν ἐτιμωρήσασθε. καὶ γὰρ δεινὸν* 142
*καὶ σχέτλιον, ὅταν νομίζῃ δεῖν Λεωκράτης ἴσον ἔχειν ὁ
φυγὼν ἐν τῇ τῶν μεινάντων πόλει καὶ ὁ μὴ κινδυνεύ-
σας ἐν τῇ τῶν παραταξαμένων καὶ ὁ μὴ διαφυλάξας ἐν
τῇ τῶν σωσάντων· ἀλλ' ἥκει ἱερῶν θυσιῶν ἀγορᾶς νό-
μων πολιτείας μεθέξων, ὑπὲρ ὧν τοῦ μὴ καταλυθῆναι
χίλιοι τῶν ὑμετέρων πολιτῶν ἐν Χαιρωνείᾳ ἐτελεύτησαν*

p. 231—235.

καὶ δημοσίᾳ αὐτοὺς ἡ πόλις ἔθαψεν· ὧν οὗτος οὐδὲ τὰ
ἐλεγεῖα τὰ ἐπιγεγραμμένα τοῖς μνημείοις ἐπανιὼν εἰς
τὴν πόλιν ᾐδέσθη, ἀλλ' οὕτως ἀναιδῶς ἐν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς τῶν πενθησάντων τὰς ἐκείνων συμφορὰς ἡγεῖται
143 δεῖν ἀναστρέφεσθαι. καὶ αὐτίκα μάλ' ὑμᾶς ἀξιώσει
ἀκούειν αὐτοῦ ἀπολογουμένου κατὰ τοὺς νόμους· ὑμεῖς
δ' ἐρωτᾶτε αὐτὸν ποίους; οὓς ἐγκαταλιπὼν ᾤχετο. καὶ
ἐᾶσαι αὐτὸν οἰκεῖν ἐν τοῖς τείχεσι τῆς πατρίδος· ποίοις;
ἃ μόνος τῶν πολιτῶν οὐ συνδιεφύλαξε. καὶ ἐπικαλέσε-
ται τοὺς θεοὺς σώσοντας αὐτὸν ἐκ τῶν κινδύνων· τί-
νας; οὐχ ὧν τοὺς νεὼς καὶ τὰ ἕδη καὶ τὰ τεμένη προὔ-
δωκεν; καὶ δεήσεται καὶ ἱκετεύσει ἐλεῆσαι αὐτόν· τί-
νων; οὐχ οἷς τὸν αὐτὸν ἔρανον εἰς τὴν σωτηρίαν εἰσε-
νεγκεῖν οὐκ ἐτόλμησεν; Ῥοδίους ἱκετευέτω· τὴν γὰρ
ἀσφάλειαν ἐν τῇ ἐκείνων πόλει μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ἑαυτοῦ
144 πατρίδι ἐνόμισεν εἶναι. Ποία δὲ ἡλικία δικαίως ἂν
τοῦτον ἐλεήσειε; πότερον ἡ τῶν πρεσβυτέρων; ἀλλ' οὐ-
δὲ γηροτροφηθῆναι οὐδ' ἐν ἐλευθέρῳ ἐδάφει τῆς πα-
τρίδος αὐτοῖς ταφῆναι τὸ καθ' αὑτὸν μέρος παρέδωκεν.
ἀλλ' ἡ τῶν νεωτέρων; καὶ τίς ἂν ἀναμνησθεὶς τῶν ἡλι-
κιωτῶν τῶν ἐν Χαιρωνείᾳ ἑαυτοῖς συμπαραταξαμένων
καὶ τῶν κινδύνων τῶν αὐτῶν μετασχόντων σώσειε τὸν
τὰς ἐκείνων θήκας προδεδωκότα, καὶ τῇ αὐτῇ ψήφῳ τῶν
μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τελευτησάντων παρανοίας κα-
ταγνοίη, τὸν δ' ἐγκαταλιπόντα τὴν πατρίδα ὡς εὖ φρο-
145 νοῦντα ἀθῷον ἀφήσει; ἐξουσίαν ἄρα δώσετε τῷ βουλο-
μένῳ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ τὸν δῆμον καὶ ὑμᾶς κακῶς
ποιεῖν. οὐ γὰρ μόνον νῦν οἱ φεύγοντες κατέρχονται,
ὅταν ὁ ἐγκαταλιπὼν τὴν πόλιν καὶ φυγὴν αὐτὸς ἑαυτοῦ
καταγνοὺς καὶ οἰκήσας ἐν Μεγάροις ἐπὶ προστάτου
πλείω πέντ' ἢ ἓξ ἔτη ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἐν τῇ πόλει ἀνα-
στρέφηται, ἀλλὰ καὶ ὁ μηλόβοτον τὴν Ἀττικὴν εἶναι φα-
Reisk

νερᾷ τῇ ψήφῳ καταψηφισάμενος, οὗτος ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ σύνοικος ὑμῶν γενήσεται.

Βούλομαι δ' ἔτι βραχέα πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταβῆ- 146 cap. 37.
ναι καὶ τὸ ψήφισμα τοῦ δήμου παρασχόμενος ὃ περὶ εὐσεβείας ἐποιήσατο· χρήσιμον γὰρ ὑμῖν ἐστι τοῖς μέλλουσι τὴν ψῆφον φέρειν. Καί μοι λέγε αὐτό.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐγὼ τοίνυν μηνύω τὸν ἀφανίζοντα ταῦτα πάντα πρὸς ὑμᾶς τοὺς κυρίους ὄντας κολάσαι, ὑμέτερον δέ ἐστι καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν τιμωρήσασθαι Λεωκράτην. τὰ γὰρ ἀδικήματα, ἕως μὲν ἂν ᾖ ἄκριτα, παρὰ τοῖς πράξασίν ἐστιν, ἐπειδὰν δὲ κρίσις γένηται, παρὰ τοῖς μὴ δικαίως ἐπεξελθοῦσιν. εὖ δὲ ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι νῦν κρύβδην ψηφιζόμενος ἕκαστος ὑμῶν φανερὰν ποιήσει τὴν αὑτοῦ διάνοιαν τοῖς θεοῖς. ἡγοῦμαι 147
δέ, ὦ ἄνδρες, ὑπὲρ ἁπάντων τῶν μεγίστων καὶ δεινοτάτων ἀδικημάτων μίαν ὑμᾶς ψῆφον ἐν τῇ τήμερον ἡμέρᾳ φέρειν, οἷς ἅπασιν ἔνοχον ὄντα Λεωκράτην ἔστιν ἰδεῖν, προδοσίας μὲν ὅτι τὴν πόλιν ἐγκαταλιπὼν τοῖς πολεμίοις ὑποχείριον ἐποίησε, δήμου δὲ καταλύσεως ὅτι οὐχ ὑπέμεινε τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κίνδυνον, ἀσεβείας δ' ὅτι τοῦ τὰ τεμένη τέμνεσθαι καὶ τοὺς νεὼς | κατασκάπτεσθαι τὸ καθ' ἑαυτὸν γέγονεν αἴτιος, τοκέων δὲ κακώσεως τὰ μνημεῖα αὐτῶν ἀφανίζων καὶ τῶν νομίμων ἀποστερῶν, λειποταξίου δὲ καὶ ἀστρατείας οὐ παρασχὼν τὸ σῶμα τάξαι τοῖς στρατηγοῖς. ἔπειτα τούτου 148
τις ἀποψηφιεῖται καὶ συγγνώμην ἕξει τῶν κατὰ προαίρεσιν ἀδικημάτων; καὶ τοσοῦτόν ἐστιν ἀνόητος ὥστε τοῦτον σώζων τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν προέσθαι τοῖς ἐγκαταλιπεῖν βουλομένοις, καὶ τοῦτον ἐλεήσας αὐτὸς ἀνελέητος ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀπολέσθαι προαιρήσεται, καὶ

r. 236—240.

τῷ προδότῃ τῆς πατρίδος χάριν θέμενος ὑπεύθυνος
ναι τῇ παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίᾳ;

149 Ἐγὼ μὲν οὖν καὶ τῇ πατρίδι βοηθῶν καὶ τοῖς ἱε
καὶ τοῖς νόμοις ἀποδέδωκα τὸν ἀγῶνα ὀρθῶς καὶ
καίως, οὔτε τὸν ἄλλον τούτου βίον διαβαλὼν οὔτ᾽
τοῦ πράγματος οὐδὲν κατηγορήσας· ὑμῶν δ᾽ ἕκαστ
χρὴ νομίζειν τὸν Λεωκράτους ἀποψηφιζόμενον θάνατ
τῆς πατρίδος καὶ ἀνδραποδισμὸν καταψηφίζεσθαι,
δυοῖν καδίσκοιν κειμένοιν τὸν μὲν προδοσίας τὸν
σωτηρίας εἶναι, καὶ τὰς ψήφους φέρεσθαι τὰς μὲν ὑπ
ἀναστάσεως τῆς πατρίδος, τὰς δὲ ὑπὲρ ἀσφαλείας κ
150 τῆς ἐν τῇ πόλει εὐδαιμονίας. ἐὰν μὲν Λεωκράτην ἀπ
λύσητε, προδιδόναι τὴν πόλιν καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰς να
ψηφιεῖσθε· ἐὰν δὲ τοῦτον ἀποκτείνητε, διαφυλάττει
καὶ σώζειν τὴν πατρίδα καὶ τὰς προσόδους καὶ τὴν εὐ
δαιμονίαν παρακελεύσεσθε. νομίζοντες οὖν, ὦ Ἀθη
ναῖοι, ἱκετεύειν ὑμῶν τὴν χώραν καὶ τὰ δένδρα, δεῖ
σθαι τοὺς λιμένας τὰ νεώρια καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως
ἀξιοῦν δὲ καὶ τοὺς νεὼς καὶ τὰ ἱερὰ βοηθεῖν αὐτοῖς
παράδειγμα ποιήσατε Λεωκράτη, ἀναμνησθέντες τῶ
κατηγορημένων, ὅτι οὐ πλέον ἰσχύει παρ᾽ ὑμῖν ἔλεο
οὐδὲ δάκρυα τῆς ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τοῦ δήμου τι
μωρίας.

Reisk. p. 240—242.

———

